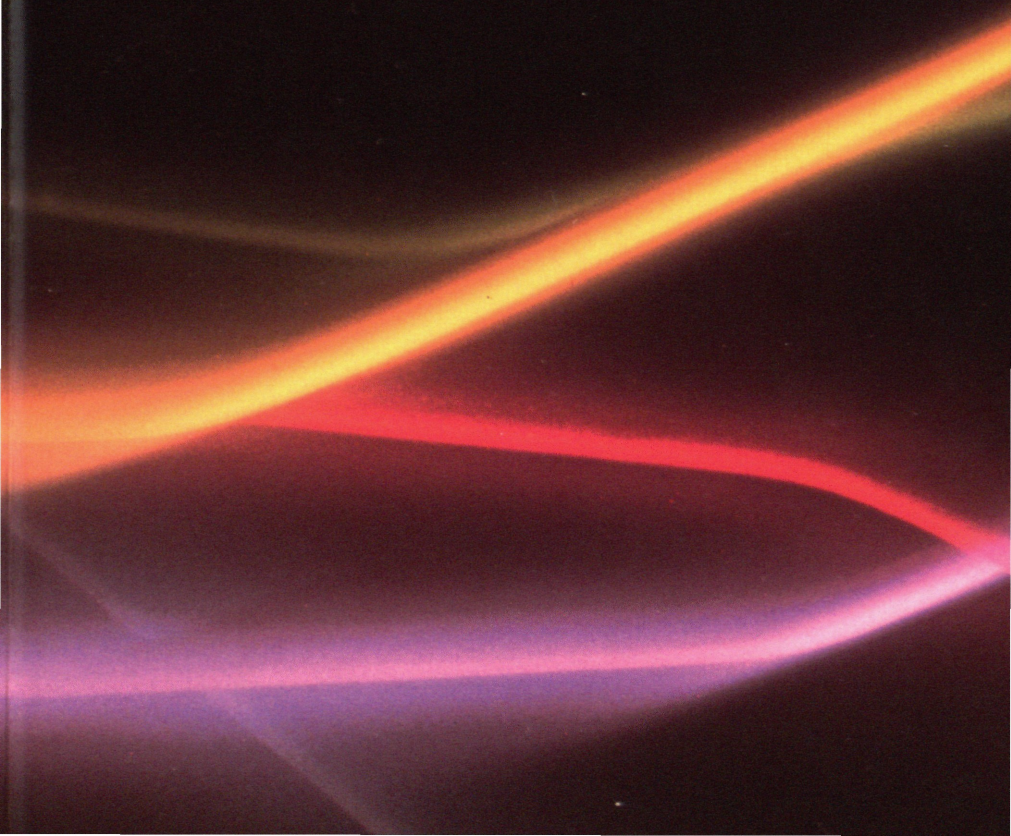

УИЛИЯМ МАКДОНАЛД

КОМЕНТАР

НА НОВИЯ

ЗАВЕТ

clv

Уилям Макдоналд

Коментар на Новия Завет

Том 1
Матей – Йоан

Издателство ВЕРЕН
п. к. 91, София 1408

clv
Christliche
Literatur-Verbreitung e.V.
Postfach 110135 • 33661 Bielefeld

© 1989 by William MacDonald
Оригинално заглавие: Believer's Bible Commentary – New Testament
© на българското издание 1993
CLV · Christliche Literatur-Verbreitung
Postfach 11 01 35 · 33661 Bielefeld
Превод от английски: Екатерина Абаджиева
Предпечатна подготовка: Издателство ВЕРЕН
п. к. 91, София 1408
Корица: Dieter Otten, Bergneustadt
Типография: Graphischer Grossbetrieb Pössneck

ISBN 3-89397-342-7

Съдържание

Преговор на издателите	7
Преговор на автора	8
Увод на редактора	9
Съкращения	11
Увод към Новия Завет	13
Увод към Евангелията	17
Евангелието според Матей	22
Въведение	22
Схема на изложението	25
Коментар	25
<i>Небесното царство</i>	33
<i>Евангелието</i>	41
<i>Отношението на вярващите към закона</i>	46
<i>Разводът и повторната женитба</i>	49
<i>Постът</i>	55
<i>Отклонение върху учението за съботата</i>	86
Крайни бележки	177
Библиография	179
Евангелието според Марко	181
Въведение	181
Схема на изложението	183
Коментар	183

Крайни бележки	252
Библиография	253
Евангелието според Лука	255
Въведение	255
Схема на изложението	257
Коментар	257
Крайни бележки	386
Библиография	388
Евангелието според Йоан	389
Въведение	389
Схема на изложението	393
Коментар	393
Крайни бележки	532
Библиография	535

Предговор на издателите

Уважаеми читателю,

С настоящото издание искаме да попълним една празнота в съвременната българска християнска литература. Спреди сме се на автора Уилям Макдоналд поради редица предимства на неговия коментар. Той е написан сбито и точно на прост и разбираем език. Не са пропуснати трудни пасажи, а на редица места са дадени по няколко алтернативни тълкувания. Използването на настоящия коментар ще Ви позволи да се запознаете с най-разп-

ространените схващания в световното християнство. Произходът на тази книга има духовната ценност, че е плод на личния живот на автора с Библията.

Издателството започва с коментара на четирите Евангелия и в още два тома ще издаде целия коментар на Новия Завет. Ще следва и издаване на коментар на Стария Завет.

Издателство Верен

Предговор на автора

Книгата „*Коментар на Новия Завет*“ е написана с цел да помогне на средно напредналия християнин да стане сериозен ученик на Божието Слово. Няма такъв коментар, който да може да заеме мястото на Библията. Най-доброто, което един коментар може да направи, е да обясни най-общо значението на това, което Библията иска да каже, а после да насочи читателя отново към Библията за по-нататъшно изучаване на текста.

Книгата е написана на прост, популярен език. Тя няма претенции за научно или дълбоко теологично същичество. Повечето вярващи нямат познания по оригиналните езици на Стария и Новия Завет, но това не им пречи да се обръщат за съвет към Словото. Аз съм убеден, че системното изучаване на Библията прави християнина добър пред Бога работник, който няма от какво да се срамува, като излага право словото на истината (2 Тим. 2:15).

Коментарите са кратки, сбити и засягат същността на текста. За да получи обяснение на някой пасаж, читателят не трябва да се бори с огромно количество коментар. Темпото на съвременния живот налага погнасянето на истината да става на

малки части, които да могат лесно да се усвояват.

Трудните пасажи също не са избегнати. В много случаи се дават по няколко обяснения, така че читателят да може да реши кое от тях съответства най-точно на контекста и на останалата част от Библията.

За добрия християнин познаването на Библията не е достатъчно. Нужно е още и практическо прилагане на Словото в живота. И така, „*Коментар на Новия Завет*“ се стреми да предложи пътища за реалното прилагане на Божието Слово в живота на Неговите служители.

Ако решите да използвате тази книга, без да използвате Библията, тя може да се окаже за вас по-скоро капан, отколкото помощно четиво. Ако обаче решите да я използвате като стимул за самостоятелно изучаване на Божието Слово и за обучение в послушание на Божиите наставления, тогава ще постигнете нейните цели.

Нека Светият Дух, Който е вдъхновил написването на Библията, да освети ума на читателя в това чудесно начинание – опознаването на Бога чрез Неговото Слово.

Увод на редактора

„Не пренебрегвайте коментарите!“ Това беше съветът, който един учител от Емауското Библейско училище даде на своите ученици в края на 50-те години. Поне един от неговите ученици не забрави тези думи през следващите тридесет години. Учителят беше Уилям Макдоналд, авторът на „Коментар на Новия Завет“. Ученикът беше настоящият редактор, Артър Фарстаг, по онова време незрял първокурсник в неговото училище. В живота си той беше прочел само един коментар – „В небесните висини“ (Ефезяните) от Хари Айрънсайд. Докато четеше коментарите всяка вечер през едно лято като млад юноша, Арт Фарстаг откри истинското знание на тълкувателните книги.

Що е коментар?

Какво точно е коментарът и защо ние не трябва да го пренебрегваме? Наскоро един изтъкнат християнски издател изброи петнайсет вида книги, свързани с Библията. Няма да бъде изненадващо, ако някои хора не знаят по какво точно коментарът се различава от книгата, която изучава Библията, от конкорданса, атласа или библейския речник например.

Коментарът *появява* или спомага за разбирането на текста, следвайки го стих по стих или параграф по параграф. Някои християни се отнасят с недоверие към коментарите, като казват: „Аз искам да слушам само Словото и да чета само Библията.“ Звучи много убедително, но не е вярно.

Коментарът представлява просто най-добрият (но и най-трудният!) начин за обяснение на Библията – учене и проповядване на Божието Слово стих по стих в напечатан вид. Някои книги (като тази на Айрънсайд) представляват буквално напечатани проповеди.

Освен това на английски език са преведени и най-големите тълкувателни книги на Библията от всички времена и на всички езици. За съжаление повечето от тях са толкова дълги, толкова старомодни и толкова трудни, че могат да обезкуражат и дори да съкрушат любознателността на повечето обикновени християни.

Видове коментари

Теоретично всеки, който се интересува от Библията, може да напише коментар. Поради тази причина има както много либерални, така и силно консервативни коментари, а така също и такива, които представляват в различна степен съчетания на либералното и консервативното. „Коментар на Новия Завет“ е консервативна книга, която приема Библията за единственото вярно и безупречно Божие Слово, което е напълно достатъчно за упражняване и практикуване на християнската вяра. Има коментари, които се занимават изключително с техническата страна на Писанията (например тънки подробности от синтаксиса на гръцкия и староеврейския език), както и други, които представляват съвсем свободни съчинения. „Коментар на Новия Завет“ заема едно средно положение между тези две крайности. Необходимите подробности от текста се обясняват в крайните бележки на всяка книга. Нито един труден пасаж или спорно приложение на текста не се оставят, без да се обяснят сериозно и задълбочено. Книгата на господин Макдоналд е богата на обяснения. Неговата цел е не създаването на обикновени редови християни, а на *последователи*.

Коментарите се различават също така и по теологичната си принад-

лежност – в това отношение те биват консервативни или либерални, протестантски или римо-католически. „Коментар на Новия Завет“ е една консервативна, протестантска и предмилениумна книга.

Как да използвате книгата „Коментар на Новия Завет“

Има няколко начина за работа с тази книга. Ние ви предлагаме следната последователност:

Преглеждане на книгата – Ако харесвате или обичате Библията, вие ще изпитате удоволствие да преглеждате тази книга, четейки само отделни места или пасажи, за да усетите атмосферата на цялата книга.

Четене на определени пасажи – Ако не разбирате някой стих или имате нужда от допълнителни разяснения, потърсете го на съответното място в текста и бъдете сигурни, че ще намерите добър материал за четене.

Доктринално четене – Ако изучавате доктрината за съботния ден, баптизма, богоизбирането или Триединството, потърсете пасажите, които се занимават с някоя от тези теми.

В крайните бележки са дадени есета или обяснения върху много от тези теми. Използвайте конкорданса, за да намерите мястото на ключовите думи, които ще ви покажат къде да откриете коментарите по въпроси, различни от споменатите в тридесет и седемте екскурса.

Четене на Библията – Ако вашето неделно училище или събрание разглеж-

да някоя книга от Новия Завет, вие можете много да се обогатите (и да вземете активно участие в дискусиите), като четете всяка седмица обясненията върху пасажа, който ще се разглежда предварително. (Разбира се, ако вашият ръководител също използва „Коментар на Новия Завет“ като основно помагало, вие можете да използвате другата тълкувателна книга!)

Четене на цялата книга – Би трябвало всеки християнин да прочете цялата Библия някой ден.

В цялата Библия има доста трудни пасажи, за разбирането на които една грижливо написана, консервативна книга като „Коментар на Новия Завет“ може да ви предложи сериозна подкрепа. Вие може да започнете да изучавате Библията на етап „хранене с биберон“ (хранително, но не особено вкусно) и с помощта на тази книга да стигнете до етапа „угощение с шоколадов пай“.

Съветът на господин Макдоналд към мен преди 30 години беше: „Не пренебрегвайте коментарите!“. След като много внимателно изучих неговия коментар към Новия Завет, докато го редактирах за новото издание на превода на Библията от Кинг Джеймс, мога да отида една стъпка по-нататък и да дам следния съвет: „Не пропускайте да изпитате удоволствието от четенето на коментари!“

Съкращения

Съкращения на заглавията на книгите от Стария Завет

Бит.	Битие	Екл.	Еклисиаст
Изх.	Изход	Пес.	Песен на Песните
Лев.	Левит	Ис.	Исаия
Чис.	Числа	Ер.	Еремия
Второзак.	Второзаконие	Плач.	Плачът на Еремия
Ис. Нав.	Исус Навиев	Езек.	Езекиил
Съд.	Съдии	Дан.	Даниил
Рут	Рут	Ос.	Осия
1 Царе	1 Книга на Царете	Йоил	Йоил
2 Царе	2 Книга на Царете	Ам.	Амос
3 Царе	3 Книга на Царете	Ав.	Авдий
4 Царе	4 Книга на Царете	Йона	Йона
1 Лет.	1 Книга на Летописите	Мих.	Михей
2 Лет.	2 Книга на Летописите	Наум	Наум
Езра	Езра	Авак.	Авакум
Неем.	Неемия	Соф.	Софония
Ест.	Еستير	Агей	Агей
Йов	Йов	Зах.	Захария
Пс.	Псалми	Мал.	Малахия
Пр.	Притчи		

Съкращения на заглавията на книгите от Новия Завет

Мат.	Евангелие от Матей	2 Кор.	2 Посл. към Коринтяните
Марко	Евангелие от Марко	Гал.	Послание към Галатяните
Лука	Евангелие от Лука	Еф.	Послание към Ефесяните
Йоан	Евангелие от Йоан	Фил.	Послание към Филипяните
Деян.	Деянията на апостолите	Кол.	Послание към Колосяните
Як.	Послание Яковово	1 Сол.	1 Послание към Солунците
1 Петр.	1 Послание на Петър	2 Сол.	2 Послание към Солунците
2 Петр.	2 Послание на Петър	1 Тим.	1 Послание към Тимотей
1 Йоан	1 Послание на Йоан	2 Тим.	2 Послание към Тимотей
2 Йоан	2 Послание на Йоан	Тит	Послание към Тит
3 Йоан	3 Послание на Йоан	Филим.	Послание към Филимон
Юда	Послание на Юда	Евр.	Послание към Евреите
Римл.	Послание към Римляните	Откр.	Откровението на Йоан
1 Кор.	1 Посл. към Коринтяните		

Съкращения на различните версии, преводи и парафразирани издания на Библията

АСПБ	Американски стандартен превод на Библията
НБФУГ	Номерирана Библия от Ф. У. Грант
НПБДЖНД	Нов превод на Библията от Джон Нелсън Дарби

ПБДжБФ	Парафразирана Библия от Дж. Б. Филип
ПБКДж	Превод на Библията от Кинг Джеймс
РПБКУ	Разширен превод на Библията от Кенет Уест
ЖБ	Живата Библия
НАСПБ	Нов американски стандартен превод на Библията
НАБ	Нова английска Библия
НМПБ	Нов международен превод на Библията
НИПБКДж	Ново издание на превода на Библията от Кинг Джеймс
РИСПБ	Ревизирано издание на стандартния превод на Библията
РИ(А)	Ревизирано издание (Англия)

Увод към Новия Завет

„Историческата и духовната ценност на книгите от Новия Завет е много по-голяма от техния брой и големина, а влиянието им върху живота на отделния човек и човешката цивилизация като цяло е невъзможно да се измери. В тях генят, който започна да се зазорява в Едемската градина, достигна своето пладне. В тях старозаветният Христос от Писанията на пророците се изявява като историческия Христос от Евангелията, Христос с житейската опитност от Посланията и Христос на славата от Откровението.“

У. Греъм Скрофу

I. Защо тези книги се наричат „Нов Завет“?

Преди да навлезем в дълбоките води на изучаването на Новия Завет или в сравнително по-плитките води на запознаването с една определена книга, би било полезно да изброим накратко някои общи факти за Свещените Книги, които наричаме „Нов Завет“.

Думите „завет“ или „договор“ са преводи на една и съща гръцка дума, (*diatheke*). Има няколко места в староеврейския текст, където е трудно да се каже коя от двете думи е по-точна. Използването на думата „завет“ в заглавието на Светото Писание е за предпочитане, защото Словото представлява един пакт, съюз или *договор* между Бог и Неговия народ.

Той се нарича *Нов Завет* (или *Договор*), за да се различи от Стария (или „По-стария“) Завет.

И двата Завета са вдъхновени от Бога и затова са важни за всички християни. Но за вярващия в Исус Христос е по-естествено да се обърне към онази част от Библията, която описва нашия Господ и Неговата църква, и начина, по който Той желае да живееят Неговите ученици.

Връзката между Стария и Новия Завет е обяснена много сполучливо от Августин:

„Новият Завет представлява Стария в скрит вид;

Старият Завет е Новият в открит вид.“

II. Новозаветният канон

Думата „канон“ (гр. *κανον*) означава „мярка“, която служи за измерване или оценяване на нещо. Новозаветният канон представлява сбор от вдъхновени книги. Откъде знаем, че това са единствените книги, които трябва да бъдат включени в канона, или, казано с други думи, че всички тези двадесет и седем книги трябва да бъдат включени в него? Откъде можем да бъдем сигурни, че точно тези, а не някои други, са книгите на Библията, след като още в първите дни на християнството са били написани много християнски книги и послания, включително и еретични такива.

Често се казва, че списъкът на канона е бил съставен от един църковен събор в края на III в. сл. Хр. Вещност книгите са станали *канонични* веднага щом са били написани. Още тогава Божи служители и проникателни Негови ученици са разпознали Божието слово, както Петър е сторил това с писанията на Павел (2 Петр. 3:15, 16). Но в някои църкви е имало известни спорове за някои от книгите (напр. за Юда, 2 и 3 Послание на Йоан).

В повечето случаи обаче, ако книгата е била написана от апостол, от Матей, Петър, Йоан или Павел, или от някой от апостолската група като Марко или Лука, не е имало никакво съмнение за каноничността на тази книга.

Църковният събор, на който нашият канон е бил официално признат, е узаконил онези книги, които са били всеобщо приети в продължение на много, много години. На този събор е бил съставен не *вдъхновен списък* от книги, а списък от *вдъхновени книги*.

III. Авторство

Божественият Автор на Новия Завет е Светият Дух. Той е Вдъхновителят на Матей, Марко, Лука, Йоан, Павел, Яков, Петър, Юда и анонимния автор на Посланието към евреите (вж. Увод към Посланието към евреите) за написването на тези книги. Най-добро и най-правилно разбиране на проблема за авторството на Новозаветните Книги е обяснението с „двойното авторство“. Мнението, че Новият Завет има само го известна степен Божествен произход, а в останалата си част е човешко произведение, е неправилно, тъй като той е изцяло човешки и изцяло Божествен едновременно. Божественият елемент е предпазил човешкия елемент от допускането на каквато и да било грешки. Резултатът от това взаимодействие, който виждаме в оригиналните ръкописи, е една безпогрешна и безупречна книга.

За да можем по-добре да разберем проблема с двойното авторство на написаното Слово, ще използваме аналогията с двойната природа на Живото Слово, Което е нашият Господ, Исус Христос. Той не е само отчасти Човек и отчасти Бог (като боговете в гръцките митове), а е изцяло Човек и изцяло Бог едновременно. Неговата Божествена природа е предпазила на-

пълно човешката Му природа от допускането на каквато и да било грешка или грях.

IV. Датироване

За разлика от Стария Завет, който е бил писан в продължение на почти цяло едно хилядолетие (1400–400 г. пр. Хр.), Новият Завет е бил написан само за половин век (50–100 г. сл. Хр.).

Начинът, по който новозаветните книги са подредени в настоящата Библия, се счита за най-подходящ за църквите от всички времена. В първите книги се говори за живота на Христос, в следващите – за църквата, после се дават указания за тази църква и накрая се разкрива бъдещето на църквата и света. Подреждането на книгите обаче не следва реда на тяхното написване. Те са били написани в отговор на необходимостта на хората от тях. Най-напред са били написани Посланията, или „Писмата към младите църкви“, както ги нарича Филип. Вероятно по средата на нашия първи век са били написани Посланието на Яков и Посланията към галатяните и солунците като писма към съответните църкви.

Евангелията са били следващите книги по реда на тяхното написване, като Евангелието от Матей или от Марко е било написано първо, от Лука след това и от Йоан най-накрая. Последната от всички книги е Откровението, която вероятно е била написана към края на първи век сл. Хр.

V. Съдържание

Съдържанието на Новия Завет може да се обобщи съвсем накратко, както следва:

Исторически книги
Евангелията
Деянията
Епистоларни книги
Посланията на Павел

Общите Послания
Пророчески книги
Откровението

Всеки християнин, който изучи доброто съдържанието на тези книги, може да се счита за „отлично подготвен за извършването на добри дела“.

Ние се молим книгата „Коментар на Новия Завет“ (КНЗ) да стане едно добро помагало за възпитаването на точно такива християни.

VI. Език

Новият Завет е написан на *разговорен език* (наречен *koine*, или „обикновен гръцки“). Това е бил вторият най-разпространен език през първото столетие от н. е. – толкова известен и повсеместен, колкото английският днес.

Така както топлият и цветист стил на староеврейския език идеално приляга на пророчествата, поетичността и повествоването на Стария Завет, така и гръцкият език е бил подготвен от Божието провидение, за да послужи като удивително средство за изявлението на Новия Завет. Завоевателните походи на Александър Велики са спомогнали до голяма степен за широкото му разпространение из далечни земи, където неговите войници са разговаряли с местното население на един доста опростен и популярен вариант на гръцкия език.

Прецизността на глаголните времена, падежи и лексика и някои други подробности на гръцкия език го правят идеален за съобщаване на важните доктринални истини, съдържащи се в Посланията, между които особено място в това отношение заема Посланието към римляните.

Макар и да не е бил слитен литературен език, *koine* не е бил и „език на улицата“, нито пък развален гръцки. Някои части на Новия Завет – Посланието към евреите, Посланието на Яков и 2 Петрово Послание – притежават висока литературна стойност.

Лука също звучи почти класически на някои места и дори Павел пише много красиво в някои случаи (напр. 1 Кор. 13, 15).

VII. Преводу

Английският език е облагодетелстван с много (дори прекалено много!) преводи на Библията. Те могат да бъдат групирани в четири категории:

1. Съвсем буквални преводу

„Новият“ (от 1871 г.) превод на Библията от Дж. Н. Дарби, английското ревизирано издание на Библията от 1881 г. и неговият американски вариант и американският стандартен превод (1901 г.) предават текста изключително буквално. Това ги прави добри помощници при изучаването на Библията, но не толкова добри за поклонение, четене пред аудитория или учене наизуст. В този смисъл най-популярен сред широките християнски маси си остава преводът на Библията от Кинг Джеймс.

2. Пълно покритие с оригинала

Има преводу, които са доста буквални и едновременно с това следват съвсем точно староеврейския или гръцкия оригинал там, където това се позволява от английския език. Добрият стил и идиоматичността на английския език обаче налагат на места и малко по-свободни интерпретации, които не засягат същността на текста. Такива са преводите на Библията от Кинг Джеймс, ревизираното издание на стандартния превод на Библията и новият американски стандартен превод на Библията. За съжаление РИСПБ ни предлага един превод на Стария Завет, който принизява месиянските пророчества, макар и преводът на Новия Завет да е общо взето благонадежден. Тази тенден-

ция не е съвсем чужда и на някои много сериозни изследователи. Авторът на тази книга основава своето изследване на НИПБКДж като на най-жизнеспособен вариант, взел максималното от красивия, но архаичен стил на Кинг Джеймс и съвременния английски език, без остарялата употреба на местоименията *thee* и *thou**. Освен това в него се запазват много стихове и думи, които липсват в повечето съвременни преводи (вж. бележките на края на книгата).

3. Динамична равнозначност с оригинала

Този вид превод е по-свободен от пълното покритие с оригинала и понякога прибегва до перифразиране, което е напълно допустимо, стига читателят да е информиран за това. Преводът на Библията от Мофат, новата английска Библия, новият международен превод на Библията и Ерусалимската Библия попадат в тази категория. На места има опити за въвеждане на цели изречения в езикови структури, които Йоан и Павел биха използвали, ако пишеха днес, и то на английски. Този похват не е съвсем за пренебрегване, стига да се прилага по-консервативно.

4. Езикови перифрази

Перифразата предава значението на текста, като променя начина на изразяването на мисълта. Много често тя си позволява прекалено голяма свобода, особено когато започва да *прибавя* нови мисли. Обикновено текстът, който се получава, е доста различен от оригиналния текст по отношение на употребените думи. Затова винаги съществува опасност от *прекаляване в интерпретациите*. Живата Библия например, макар и да има формата на проповед, съдържа много интерпретации, които могат да се нарекат в най-добрия случай спорни.

Описателният вариант на Библията от Дж. Б. Филипс (който той нарича превод) е чудесен като литературно произведение. Но когато го четем, разбираме, че авторът обикновено изразява със *свои* думи онова, което вярва, че Петър и Павел са искали да кажат с *техни* думи.

Добре е човек да има по една Библия от три от тези групи преводи, за да може да сравнява. Ние считаме обаче, че преводът на пълното покритие с оригинала е най-сигурният помощник за подробното изучаване на Библията, каквато е и целта на КНЗ.

* Лични местоим., 2 л. ед. ч., тебе, ти – Бел. на прев.

Увод към Евангелията

„Евангелията са първите плодове на всички писания.“

Ориген

I. Нашите Божествени Евангелия

Всеки, който е изучавал литература, познава добре разказа, романа, пиесата, поемата и биографията, а така също и някои други литературни форми. Но след идването на нашия Господ Исус Христос на земята се появи необходимостта от цяла една нова литературна форма – *евангелието*. Евангелията не са биографии, въпреки че имат силни биографични елементи. Не са и разкази, въпреки че съдържат притчи, като например притчите за блудния син и за добрия самарянин, които са толкова интересни, колкото и всеки друг литературен разказ. Някои притчи бяха използвани като основа за написването на разкази и романи. Евангелията не са и документални репортажи, макар и да съдържат съвсем точни, понякога много състени описания на разговори и беседи между Господ Исус и другите.

Освен това евангелието е не само уникална литературна форма, но и форма, чиято канонична отливка бива счупена веднага след написването на Евангелията от Матей, Марко, Лука и Йоан. Това са и единствените Евангелия, признати от ортодоксалните християни в продължение на близо две хиляди години. Имамо е и много други книги, написани от еретици, които са били наречени от техните автори „Евангелия“, но те са се оказали безгарни средства за разпространяване на ереси (като например гностицизма).

Но защо четири Евангелия? Защо не пет, в съответствие с петте книги

на Мойсей, които да образуват също едно Петокуние? Или защо не само едно гъло Евангелие, без всичките тези повторения и с много повече място за чудесата и притчите? Всъщност опитите за „хармонизиране“ или свързване на четирите Евангелия в едно датират още от времето на „*Diatessaron*“ от Тициан през II в. от н. е.

Според теорията на Иреней съществуването на четирите Евангелия се обяснява с числото четири, което е число на универсалността и съответства на четирите части и посоки на света.

II. Четирите символа

Много хора и особено артистичните натури отделят голямо внимание на паралела, който се прави между четирите Евангелия и четирите символа в Езекиил и Откровението: лъва, вола (или телето), човека и орела. Мненията, свързани с тълкуването на този паралел обаче, са доста, и то различни. Ако човек приеме съществуването на тези *атрибути* (както ги наричат в изкуството) за вярно, то тогава би могло да се каже, че лъвът най-много подхожда като характеристика на Евангелието от Матей – царското Евангелие за Лъва на Юда. Волът като товарно животно много добре приляга на разказа на Марко – Евангелието за Служителя. Човекът е определено ключовата фигура в Лука – Евангелието за Човешкия Син. Дори в стандартния „*Речник за синоними, антоними и предлози*“ се казва, че „орелът е атрибут на Св. Йоан, като сим-

вол на величественото, свръхестествено откровение“.¹

III. Четирите типа читатели

Може би най-доброто обяснение за наличието на четирите Евангелия е това, че Светият Дух търси да достигне до четири различни типа хора. Това са четирите древни типа, които все още имат своите ясни аналози и сред съвременните хора.

Общоприето е мнението, че Евангелието от Матей е най-еврейското от всички Евангелия. Цитатите от Стария Завет, подробните беседи, родословието на нашия Господ и преобладаващият семитски тон могат да се забеляжат още при първото му четене.

Евангелието от Марко, което вероятно е било написано в самата столица на империята, е предназначено за римляните, а така също и за милионите подобни на тях хора, които много повече обичат действието, отколкото мисълта. По тази причина това Евангелие отделя много повече място на чудесата, отколкото на притчите. Тук липсва списъкът с родословното дърво на Исус, защото нито един римлянин не би се заинтересувал от еврейския произход на един Слуга.

Евангелието от Лука е писано за гърците и за онези римляни, които са обичали и ревностно подражавали на гръцката литература и изкуство. Този тип хора харесват красотата, човечността, културния стил и литературното свършенство. Евангелието на образования Лука притежава всичко това. Освен съвременните гърци французите са хората, които най-вече съответстват на този тип. Може би тази е причината един *французин* да каже, че Евангелието на Лука е „най-красивата книга на света“ (вж. Увод към Лука).

Какво остава за Йоан? Евангелието от Йоан е универсалното Евангелие, в което има по нещо за всички хора. То

е до голяма степен проповедническо Евангелие (20:30, 31), но това не му пречи да бъде високо ценено от големи християнски мислители. Би могло да се предположи, че Евангелието от Йоан е било написано за така наречената „трета раса“, както езичниците са наричали ранните християни, които не са били нито евреи, нито езичници.

IV. Други мотиви, свързани с числото четири

Има някои други мотиви в СЗ, свързани с числото четири, които много добре прилягат на най-важните особености на четирите Евангелия.

„Отрасълът“ или „Изгънката“ като наименования на нашия Господ се появяват в следните стихове:

„...на Давида... Отрасъл,... Цар“ (Ер. 23:5, 6)

„Служителя Си, ОТРАСЪЛА“ (Зах. 3:8)

„Мъжът... ОТРАСЪЛ“ (Зах. 6:12)

„Изгънката Господна“ (Йехова) (Ис. 4:2)

Има също така четири обръщения в СЗ, които точно съответстват на главните теми на Евангелията:

„Ето, твоят Цар“ (Зах. 9:9)

„Ето, Моят Служител“ (Ис. 42:1)

„Ето, Мъжът“ (Зах. 6:12)

„Ето, Господ Йеова“ (Ис. 40:9)

Има и един последен паралел, който не е толкова явен, но който много хора са били благословени да открият. Четирите цвята на платовете в скинията имат символични значения, които също подхождат на четиристранното представяне на атрибутите на нашия Господ от Евангелията:

Моравото ще може да се избере за цвят на *Матей* – Евангелието на Царя. В Съдии 8:26 се говори за царствената природа на този цвят.

Някога *аленочервената* боя е била извлечана от някакви яркочервени червеи. Този факт ни отправя към

Марко – Евангелието на крепостния Роб, „червей, а не човек“ (Пс. 22:6).

Бялото говори за праведните дела на светиите (Откр. 19:8). *Лука* поставя особено силно ударение върху съвършената човечност на Христос.

Синьото символизира небесния свод, който ние наричаме небеса (Изход 24:10), и има ключово място в *Йоан*, тъй като по много обаятелен начин представя Божествената природа на Христос.

V. Последователност и акценти

Когато четем Евангелията, ние откриваме, че събитията не винаги се изброяват в реда, по който са станали. Добре е да знаем още от самото начало, че Божият Дух често групира събитията според поука, която те съдържат. Кели казва следното:

„По-нататък ще бъде доказано, че поредността на събитията в *Лука* следва един морален порядък и че в него фактите, разговорите, въпросите, отговорите и беседите на нашия Господ са подредени според вътрешната им връзка, а не само според външната им последователност, което по принцип представлява най-грубият и незрял начин на документирание. Задачата на историка, който трябва да групира събитията според причинно-следствената им връзка и пяхната морална значимост, е много по-трудна, но нали точно това го отличава от обикновения летописец! За тази цел Бог използва *Лука*, който прави това по един идеален начин.“²

Различията в подходите и акцентите до голяма степен обясняват и различията в Евангелията. Докато първите три Евангелия, така наречените „синоптични Евангелия“ (което означава „кратки обзори“), си приличат по начина, по който разглеждат живота на Исус, Евангелието на *Йоан* е съвсем различно. Той е писал по-късно и не е желал да повтаря онова, което

било вече казано. В неговото Евангелие животът и думите на нашия Господ са представени с по-силен акцент върху разсъдъчното и теологичното.

VI. Проблемът със синоптичните Евангелия

За какво са всичките тези сходства (на някои места съществуват почти еднакви формулировки на относително голяки пасажи) и едновременно с това всичките тези различия между първите три Евангелия? Това е въпросът, който обикновено се нарича „Проблемът на синоптичните Евангелия“. Той представлява много по-голям проблем за онези, които отричат божовдъхновеността на Свещените Писания, отколкото за консервативните християни. В отговор на този въпрос са били измислени хиляди сложни теории, базиращи се често пъти на изгубени теоретични документи, които не са оставили никаква следа по формата на ръкописи. Някои от тези идеи съответстват на написаното от *Лука* в 1:1 и са най-малкото *невъзможни* от ортодоксална гледна точка. Някои от авторите на тези теории стигат дотам, че да твърдят, че църквата от първия век била скалъпила „митове“ за Исус Христос. Като оставим настрана липсата на каквато и да било вяра към всички християнски Свещени Книзи и към историята на църквата, която показват тези съмнителни „критици на формата“, трябва да кажем, че не съществуват никакви документални свидетелства в подкрепа на нито една от тях. Също така не съществуват и две еднакви мнения за начина на класифициране и разделяне на синоптичните Евангелия.

Най-добрият отговор на този въпрос дават думите на нашия Господ в *Йоан* 14:26: „А Утешителят, Светият Дух, Когото Отец ще изпрати в Мое име, Той ще ви научи на всичко и

ще ви напомни всичко, което съм ви казал.“

Така Господ ни казва, че ще се погрижи да „напомни всичко“ на очевидците Матей и Йоан, а може би и на Марко, ако приемем, че той е човекът, който документира спомените на Петър, според историята на църквата. Към тази непосредствена помощ от Светия Дух трябва да прибавим и писмените документи, споменати от Лука в 1:1, както и забележителната точност на предаването на текста в *устната традиция* на семитските народи, и ще получим отговора на проблема за синоптичните Евангелия. Всички необходими истини, подробности или тъквания извън тези източници са могли да бъдат разкривани пряко „(с думи) научени от Духа“ (1 Кор. 2:13).

И така, при наличието на някои *явни* противоречия или различия в подробностите най-добре би било да се запитаме защо в *това* Евангелие е изпуснато, включено или изтъкнато *това* събитие или разказ. Например на две места в Матей е казано, че са били излекувани двама души (от слепота и от бяс), докато Марко и Лука споменават само един човек. Някои хора смятат, че това е противоречие, но ние мислим, че е по-правилно да разглеждаме Евангелието от Матей като Евангелие, което е било писано за евреите, чийто закон е изисквал „двама или трима свидетели“, докато другите две Евангелия не са били предназначени за евреите и затова е било достатъчно да се спомене само единият свидетел – онзи, чието *име* се е знаело (слепецът Вартимей).

Тук сме избрали няколко текста, които показват, че някои привидни повтора в Евангелията всъщност подчертават съществени разлики:

Текстът в Лука 6:20-23 на пръв поглед като че ли повтаря Проповедта на хълма, но всъщност представлява Проповед в равнината (Лука 6:17). В

Проповедта на хълма се описва характерът на идеалния гражданин на царството, докато в Лука се проследява начинът на живот на Христовите ученици.

Текстът в Лука 6:40 изглежда еднакъв с този в Матей 10:24, но в Матей Учителят е Исус, а ние сме Неговите ученици, докато в Лука учителят е обучаващият изобщо, а ученикът – обучаваният изобщо. Матей 7:22 навяла върху служението на Царя, докато Лука 13:25-27 описва приятелството с Господаря.

И ако Лука 15:4-7 представлява остро изобличение на фарисеите, Матей 18:12, 13 показва грижата за децата и Божията любов към тях.

Тогава, когато слушателите са само вярващи, текстът гласи: „Той ще ви кръсти със Светия Дух“ (Марко 1:8, Йоан 1:33). Когато сред слушателите освен вярващи има и невярващи и особено фарисеи, се казва: „Той ще ви кръсти със Светия Дух и с огън“ (кръщение със съг) (Мат. 3:11; Лука 3:16).

Изразът „с каквато мярка мерите...“ (Матей 7:2) се отнася до това, как ние *съдим* другите; как *приемаме* Словото (Марко 4:24); и как *даваме* на другите (Лука 6:38).

Всичките тези различия тогава не са противоречия, а съзнателно и целенасочено избрани моменти, които предлагат духовна храна за мисълта на съзерцателния християнин.

VII. Авторство на Книгите

При разглеждане на въпроса за авторството на Евангелията, а така също и на всички останали книги на Библията, доказателствата неизменно се разделят на *външни* и *вътрешни*. Ние ще ги разгледаме при всичките двадесет и седем Новозаветни книги. Под *външни* доказателства се разбират писмените документи от времето, което е най-близко до написването на книгите – така наречените „църковни

опци“ от втори и трети век, както и някои еретици или лъжеучители. Тези хора често пъти цитират или се позовават на книгите и авторите, които ни интересуват, а понякога може и изрично да ги споменават в своите съчинения. Ако Климент от Рим цитира Първо послание към коринтяните малко преди края на първи век, явно това не може да бъде фалшификация от втори век, написана от името на Павел. Под *вътрешни* доказателства се разбират особеностите на стила, езика, историята и съдържанието на книгата, които ни показват дали тя подкрепя или противоречи на онова, което твърдят външните доказателства и другите автори. Например стилът на Евангелието от Лука и на Деянията подкрепя мнението, че авторът им е бил образован нееврейски лекар.

В много книги се цитира „канонът“ или списъкът от одобрени книги на

еретика Маркион от втори век, където е включено единствено Евангелието от Лука, и то в доста окастрен вид, както и десет от Посланията на Павел. Независимо от всичко той може да се приеме като едно спомагателно свидетелство за това, кои книги са били общопризнати по негово време. Мураторианският канон (наричен на името на италианския кардинал Муратори, който е открил документа) представлява един ортодоксален, макар и понякога доста фрагментарен, списък от канонични християнски книги.

Крайни бележки

- 1) James C. Fernald, ed., „Emblem,“ *Funk & Wagnalls Standart Handbook of Synonyms, Antonyms, and Prepositions*, p. 175.
- 2) William Kelly, *An Exposition of the Gospel of Luke*, p. 16.

Евангелието според Матей

„По величие на представите и по силата, с която едно огромно количество материал е подчинено на велики идеи, няма друго Писание и в двата Завета, засягащо исторически теми, което да може да се сравни с това на Матей.“

Теодор Цан

Въведение

I. Уникално място в Канона

Евангелието от Матей е един съвършен мост между Стария и Новия Завет. Още първите му думи ни отправят към Авраам, праотеца на хората от Стария Завет, и към Давид, първия *велик* цар на Израел. Неговата главна идея, ярката еврейска окраска, многото цитати от староеврейските Свещени Книги и мястото му на първа книга в Новия Завет логически поставят Евангелието от Матей за начало на християнското послание към света.

Матей отдавна гържи това първо място при подреждането на четирите Евангелия. Това е така, защото до неотдавна то навсякъде се е считало за първото *написано* Евангелие. Освен това ясно и систематично излагане на материала от Матей го прави особено подходящо за четене на събрания. Затова то е било и най-популярното Евангелие, чийто единствен съперник понякога може да бъде Евангелието от Йоан.

За да бъдете ортодоксални, не е нужно непременно да считате, че Евангелието от Матей е първото написано Евангелие. Почти всички от първите християни са били от еврейски произход и техният брой е бил изк-

лючително голям. Това, че Матей е отговорил *първ* на техните нужди, наистина изглежда правдоподобно.

II. Авторство

Има много древни и общоприети *външни доказателства*, според които Матей, бирникът, наречен също и Леви, е написал първото Евангелие. Тъй като той не е бил изтъкнат член на апостолската група, ще бъде странно да му припишем първото Евангелие, ако той наистина не е имал нищо общо с това.

Освен древния документ, известен като „Дигахе“ (*Учението на дванадесетте апостоли*), Юстин Мартир, Дионисий от Коринт, Теофил от Антиохия и Атенатор Атинянинът също се позовават на Евангелията като на автентични документи. Църковният историк Евсевий цитира Папий, който казва, че „Матей е написал *Лоджиите* на староеврейски език, а всички останали са ги интерпретирали така, както са могли.“ Ирней, Пантенус и Ориген по същество се съгласяват с това изказване. Общоприето е да се мисли, че „юдейският“ език представлява стар диалект на арамейския, говорен от юдеите по времето на нашия Господ, според употребата на тази дума и в Новия Завет. Но какво представляват „*Лоджиите*“? Тази гръцка дума обикновено означава „предсказание“, каквито са предсказа-

нята на Бог в Стария Завет, но тя едва ли има същото значение в изказването на Папий. По отношение на това изказване съществуват три главни мнения: (1) Първото приема, че цялото Евангелие на Матей е написано на един език. Според него Матей съзнателно е написал своето Евангелие на арамейски език, за да спечели евреите за Христос и да образува християните-юдеи, като гръцкият вариант се е появил по-късно. (2) Второто мнение се отнася единствено до изказванията на Исус, за които се смята, че са били вмъкнати в Евангелието по-късно. (3) Третото засяга свидетелствата, т.е. цитатите от Старозаветните библейски книги, в които се говори, че Исус е Месията. Първото и второто предположения ни се струват по-вероятни от третото.

Гръцкият вариант на Евангелието от Матей не звучи като прост превод, макар че едно такова широко разпространено предание (без никакви разногласия преди това) трябва да има някакво основание. Преданието говори, че Матей е проповядвал в Палестина в продължение на петнайсет години, след което е тръгнал да разпространява благовестието в други страни. Възможно е около 45 г. сл. Хр. той да е оставил един пръв вариант на своето Евангелие (или само на *беседите* на Христос) на арамейски език за евреите, които са приели Исус за свой Месия, който по-късно е преработил на *гръцки* език за ползване от *всички*. Подобно нещо е направил и Йосиф, един от съвременниците на Матей. Този еврейски историк е написал своята „История на Юдейските войни“ първо на арамейски език, докато окончателният вариант на книгата е бил на гръцки.

Вътрешните доказателства за първото Евангелие не съвпадат напълно с представата за Матей като за силно

вярващ евреин, който обичал Стария Завет и бил талантлив писател и редактор. Като граждански служител на Рим Матей бил длъжен да владее добре не само езика на своя народ (арамейския), но и езика на господстващата класа (на изток римляните са говорили на гръцки език, а не на латински). Цифровите подробности, припчетите, в които се говори за пари и употребата на парични термини, напълно подхождат на един бирник, както и изключително съгъстеното и подредено изложение на материала. Гудспиг, един не особено консервативен учен, приема авторството на Матей отчасти и заради това убедително вътрешно доказателство.

Въпреки тези общоприети външни и благоприятни вътрешни доказателства повечето неконсервативни учени *отхвърлят* традиционното мнение за авторството на Матей на базата на две главни съображения. „От една страна, казват те, *ако приемем*, че Евангелието от Марко (което много хора днес наричат „Евангелието на истината“) е било написано първо, то тогава как един апостол и очевидец е могъл да използва такава голяма част от нещата, разказани от Марко (93% от разказаното от Марко се среща и в другите Евангелия)?“ За да отговорим на този въпрос, трябва най-напред да кажем, че няма *доказателства* за това, че Евангелието от Марко е било написано първо. Древните доказателства показват, че Евангелието от Матей е било написано първо и тъй като почти всички ранни християни са били евреи, има голяма вероятност това да е било така. Но даже и да приемем така нареченото първенство на Марко (поддържано от голям брой консервативни изследователи), не можем да не признаем, че Матей е знаел факта, че разказът на Марко е представлявал го голяма степен свидетелство на спомените на динамич-

ния Симон Петър, апостола и събратата на Матей, както твърдят ранните църковни предания (вж. Увод към Марко).

Вторият довод срещу авторството на Матей (или на друг очевидец) е твърдението, че в неговото Евангелие липсват ярки подробности. Марко, за когото никои не твърди, че е бил очевидец на служението на Христос, разказва с такива подробности, като че ли е присъствал на събитията, докато Матей, за когото всички знаят, че е бил очевидец, пише толкова сухо! Едно възможно обяснение на този факт е характерът на бирника. Може би Леви е решил да съкрати някои подробности, за да остави повече място за беседите на нашия Господ. Дори и Евангелието на Марко да е било вече написано, основанията за едно такова решение могат да нараснат, след като Матей е видял, че непосредствените спомени на Петър са били предадени добре от Марко.

III. Датироване

Ако приемем, че широко разпространеното мнение за един първи арамейски вариант на Евангелието от Матей (или поне на думите на Исус), е вярно, то предположението, че то е било написано през 45 г. сл. Хр., т. е. петнадесет години след Възнесението на Христос, напълно съвпада с древното предание. В 50-а или 55 г. или малко покъсно Матей е могъл да изготви на гръцки език и пълния текст на каноничното Евангелие.

Схващането, че Евангелието е било написано след разрушението на Ерусалим (70 г. сл. Хр.) почива до голяма степен на съмнението, че Христос не е бил способен да предскаже това бъдещо събитие в подробности и на други рационалистични теории, които пренебрегват или отхвърлят боговъзгънвеността на Свещеното Писание.

IV. Предмет и основна тема на Евангелието

Когато Исус призовава Матей да го последва, той е бил още младеж. По рождение евреин, а по образование и занятие бирник, Матей изоставя всичко и тръгва след Христос. Сред многото награди, които следват това негово решение, е и тази, че той става един от дванадесетте апостоли. Другата е избирането му за автор на писанието, което ние днес познаваме като първото Евангелие. Общоприето е мнението, че Матей и Леви са едно и също лице (Марко 2:14, Лука 5:27).

В своето Евангелие Матей си поставя за цел да покаже, че Исус е дългоочакваният Месия на Израел и единственият законен Претендент за трона на Давид.

Книгата няма претенции да дава пълно описание на живота на Исус. Тя започва с Неговото родословие и ранни години, след което прескача на началото на Неговото обществено служение, когато Той е бил на около тридесет години. Воден от Светия Дух, Матей избира онези страни от живота и служението на Спасителя, които Го засвидетелстват като *Божия Помазаник* (това е значението на имената *Месия* и *Христос*). По-нататък разказът се движи към кулминационната си точка: съда, смъртта, погребението, възкресението и възнесението на Господ Исус. И в този връх лежи основанието за спасението на човека. Това е и причината книгата да се нарече „Евангелие“ – не толкова заради факта, че в нея се показва начинът, по който грешните хора могат да получат спасение, колкото заради това, че в нея се описва пожертввателното дело на Христос, чрез което стана възможно това спасение.

„Коментар на Новия Завет“ не си поставя за цел да направи изчерпател-

лен преглед или да се занимае с техническата страна на Свещените Книги. По-скоро тя иска да стимулира самостоятелното изучаване и размишленцията върху Словото. А най-много от всичко тя се стреми да породи в сърцето на читателя ревностен копнеж по завръщането на Царя.

Схема на изложението

- I. Родословието и раждането на Месията-Цар (1 гл.)
- II. Ранните години на Месията-Цар (2 гл.)
- III. Подготовка на Месията за служението му и въвеждането му в служба (3 и 4 гл.)
- IV. Конституцията на царството (5-7 гл.)
- V. Месията извършва чудеса на сила и милост. Различните реакции на хората спрямо тях (8:1-9:34)
- VI. Изпращането на апостолите на Месията-Цар в Израел (9:35-10:42)
- VII. Нарастващото противопоставяне и отхвърляне на Царя (11 и 12 гл.)

Коментар

- I. Родословието и раждането на Месията-Цар (гл. 1)
- A. Родословието на Исус Христос (1:1-17)

Когато човек чете Новия Завет не особено внимателно, сигурно си задава въпроса защо той започва с такова безинтересно нещо като родословното гърво. Той може да си помисли, че този каталог от имена съдържа много малко важни неща и затова да реши да го прескочи и да премине към мястото, където започва действието.

И така, с сърце горящо, и така, с надежда сладка аз копнея, о мой Христе, да Те видя тук при нас и да чуя Твоите стъпки в този Твой победен час.
Из „Св. Павел“ от Ф. У. Х. Майърз

- VIII. Царят провъзгласява период на временното му отсъствие от Земята (13 гл.)
- IX. Неуморимата милост на Месията е посрещната от растяща враждебност (14:1-16:12)
- X. Исус подготвя учениците си (16:13-17:27)
- XI. Царят наставлява учениците си (18-20 гл.)
- XII. Представянето и отхвърлянето на Царя (21-23 гл.)
- XIII. Беседата на Елеонския хълм (24 и 25 гл.)
- XIV. Страданията на Царя и Неговата смърт (26 и 27 гл.)
- XV. Триумфалната победа на Царя (28 гл.)

Родословното гърво обаче е нещо крайно необходимо. То е основата за всичко онова, което следва. Само когато се покаже, че Исус е законният наследник на Давид по царска линия, само тогава може да се докаже, че Той е и Месията-Цар на Израел. Матей започва своя разказ там, където трябва да го започне – с документалните доказателства за това, че Исус е наследил законно правото си на трона на Давид чрез Йосиф, втория Си баща.

Това родословие показва законния произход на Исус като Цар на Израел, докато родословието в Евангелието от Лука проследява Неговия произход като Син на Давид по семейна линия. Родословието на Матей показва царс-

кия произход на Исус от Давид чрез следващия цар – неговия син Соломон, а родословието на Лука проследява *кръвната* Му връзка с Давид чрез друг негов син – Натан. Това родословно дърво завършва с Йосиф, на когото Исус е *осиновен* Син, докато родословното дърво в Лука 3 показва произхода на Мария, на която Исус е *истински* Син.

Хиляда години по-рано Бог е направил един безусловен договор с Давид, обещавайки му вечно царство и непрекъснато господарство (Пс. 89:4, 36, 37). Този завет е изпълнен съвършено в Христос: Той е законен наследник на трона на Давид чрез Йосиф и носи истинския ген на Давид чрез Мария. И защото Той живее до века, Неговото царство ще просъществува вовеки и Той ще царува вовеки като най-великия Син на Давид. Исус съчетава в Своята Личност двете единствени основания, които могат да претендират за трона на Давид – законното право и наследственото право – и тъй като Той все още е жив, не може да има никакъв друг претендент.

1:1-15 Изразът „родословието на Исуса Христа, Син на Давида, Син на Авраама“ е подобен на израза в Битие 5:1: „Ето списъка на Адамовото потомство.“ Първият Адам е бил глава на първото или физическото създание. Христос като последния Адам е глава на новото или духовното създание.

Обектът на това Евангелие е Исус Христос. Името Исус означава Йехова – Спасител¹, докато Христос (Помазаник) ни Го представя като дълго чакания Месия на Израел. Наименованието **Син на Давид** Го показва като носител на двете функции, дадени Му в Стария Завет – тази на Месията и тази на Царя. Наименованието **Син на Авраам** представя нашия Господ като Онзи, чрез Когото се изпълнява последното обещание, дадено на праотеца на юдейския народ.

Исторически родословието може да се раздели на три части: от Авраам до Есей, от Давид до Йосия и от Ехония до Йосиф. Първата част завършва с Давид; втората включва царския период; третата документира списъка на царското потомство в изгнаническият период (576 г. пр. Хр. и след това).

В това родословие се съдържат и някои интересни особености. В него например се четат имената на четири жени: **Тамар, Рахав, Рут** и **Витсавее** (онази, която е била **Уриевата жена**). Тъй като в източните родословни списъци рядко са били споменавани женски имена, включването на тези жени става още по-удивително и поради факта, че две от тях са били блудници (Тамар и Рахав), една е извършила изневяра (Витсавее) и две са били нееврейки (Рахав и Рут). Тяхното включване във въведението на Матей може би идва да покаже по един изкусен начин, че Христос ще донесе спасение на грешните и милост за езичниците и че чрез Него границите между расите и половете ще бъдат заличени.

Интересно е също така и споменаването на един цар на име **Ехония** (Йехония). В Еремия 22:30 Бог произнася проклятие върху този човек:

„Така казва Господ: Запишете моя човек за бездетен, Човек, който няма да успее в дните си; Защото ни един човек от потомството му не ще успее да седи на Давидовия престол и да властва вече над Юда.“

Ако Исус беше *действителен* син на Йосиф, Той щеше да попадне под това проклятие. И все пак Той е трябвало да бъде законен син на Йосиф, за да унаследи правото върху трона на Давид. Проблемът е бил разрешен чрез чудото на раждането на Христос от девица: така Исус е станал *законен* Наследник на Давидовия трон чрез Йосиф и *действителен* Син на Давид чрез Мария. Проклятието върху Ехония не е пагнало върху Мария или ней-

ните деца, тъй като тя не е потомка на Ехоня.

1:16 Английското местоимение „whom“ не притежава маркер за род и число и от него не може да се разбере дали Исус е Син на Йосиф и Мария, или само на Мария.* Но в оригиналния гръцки текст местоимението е употребено в женски род, единствено число, което показва, че Исус е Син само на Мария, но не и на Йосиф.

Но освен тези интересни особености на родословното дърво, трябва да бъдат споменати също и трудностите, които то създава.

1:17 Матей обръща специално внимание на факта, че родословието се разделя на три части от по **14 поколения** всяка. Ние обаче знаем от Стария Завет, че някои имена липсват в този списък. Между Йорам и Озия (стих 8) са царували Охозия, Йоас и Амасия (вж. 4 Кн. на Царете 8–14; 2 Кн. на Летописите 21–25).

Родословните списъци на Матей и Лука се припокриват при споменаването на две имена – Салатиил и Зоровавел (Матей 1:12, 13; Лука 3:27). Наистина е странно това, че родословиата на Йосиф и Мария се сливат в имената на тези двама души и след това се разделят отново. Проблемът става още по-голям, когато разберем, че и двете Евангелия следват Ездра 3:2, където Зоровавел е назован като син на Салатиил, докато в 1 Книга на Летописите 3:19 той е споменат като син на Федая.

На трето място има някои затруднения и поради броя на изброените поколения от Давид до Христос, които

в Евангелието на Матей са 27, а на Лука – 42. Независимо от факта, че двете Евангелия дават две различни родословия, тази голяма разлика в броя на поколенията изглежда доста странна.

Какво трябва да бъде отношението на изучаващия Библията към тези трудности и явни несъответствия? Първо, нека да припомним, че основното положение за всички наши разсъждения е това, че Библията представлява вдъхновеното Божие Слово. Следователно тя не може да съдържа грешки. Второ, Библията е безкрайна, защото отразява безграничността на Божеството. Ние можем да разберем фундаменталните истини, съдържащи се в Словото, но никога няма да можем напълно да схванем докрай всичко, което то съдържа.

И така, начинът, по който ние поглеждаме към тези трудности, ни кара да направим заключението, че проблемът лежи по-скоро в нашата липса на познания, отколкото в погрешността на Библията. Въпросите, които задава Библията, трябва да ни предизвикат към нови изследвания и търсене на отговорите. „Слава за Бога е да скрива всяко нещо, а слава на царете да издирват работите“ (Притчи 25:2).

Внимателната изследователска работа на историците и разкопките на археолозите не са успели да докажат, че твърденията на Библията са фалшиви. Онова, което на нас ни изглежда противоречиво и трудно за разбиране, си има разумно обяснение, което е изпълнено с духовно значение и носи духовна полза.

Б. Исус Христос е роден от Мария (1:18-25)

1:18 Раждането на Исус Христос се различава от всички други раждания, споменати в родословието. За всички

* В бълг. ез. местоимението „чийто“ също не носи информация за рода, но в българската превод на Библията стои „от която се роди“, което отразява женския род, посочен в оригинала. – Бел. на рег.

тях се използва една и съща формула: „А роди Б“. Но при Исус става въпрос за едно раждане без участието на човешки баща. Фактите, които заобикалят това свръхестествено зачатие, са изложени тук с възвишена простота. **Мария** е обещана да се омъжи за **Йосиф**, но сватбата все още не се е състояла. В новозаветните времена годежът е бил един вид сгодяване (но много по-обвързващ от сгодяването днес) и е можел да бъде развален само с развод. Въпреки че сгодената двойка не е живеела заедно до брачната церемония, всяка невярност от страна на сгодените се е считала за изневяра и се е наказвала със смърт.

По време на годежния период девицата **Мария** зачева чрез чудото на **Светия Дух**. Преди това един ангел съобщава на **Мария** за това необикновено събитие: „Светият Дух ще дойде върху ти и силата на Всевишния ще те осени“ (Лука 1:35). Над **Мария** надвисва черен облак от подозрения и скандали. Никога през цялата човешка история не се е случвало девица да роди. Винаги, когато хората виждат една неомъжена жена, че е бременна, те имат само едно възможно обяснение за това.

1:19 Дори и **Йосиф** все още не знае истинското обяснение за състоянието на **Мария**. Най-вероятно той е изпълнен със силно негодувание срещу своята годеница по две причини: първо, заради явната и невярност към него и, второ, заради сигурното обвинение, че е неин съучастник независимо от неговата невинност. Любовта му към **Мария** и желанието му за справедливост го карат да вземе решение за скъсване на годежа чрез тих развод с цел да избегне общественя позор, който обикновено съпътства един такъв процес.

1:20 Докато този благороден и предпазлив човек обмисля стратегията за защитата на **Мария**, „ангел от Госпо-

да му се яви насъне“. Обръщението „**Йосифе, сине Давидов**“ без съмнение има за цел да напомни на **Йосиф** за неговото царско потекло и да го подготви за необикновеното идване на **Месията** – Царя на **Израел**. Той не трябва да има никакви съмнения по отношение на брака си с **Мария**. Всички подозрения, засягащи нейната непорочност, са неоснователни. Нейната бременност е чудо, сътворено от **Светия Дух**.

1:21 След това Ангелът открива пола, името и мисията на нероденото Дете. **Мария** ще роди **Син**. Той ще бъде наречен **ИСУС** (което означава „**Йехова е спасението**“ или „**Йехова, Спасителят**“). Верен на Своето Име, Той ще „спаси людеите Си от греховете им“. Това Дете на съгбата е **Самият Йехова**, Който посети земята, за да спаси хората от наказанието на греха и по-късно от самото присъствие на греха.

1:22 Когато **Матей** описва тези събития, той знае много добре, че започва нова епоха на отношенията на **Боза** с **човечеството**. **Думите на месиянските пророчества**, толкова дълго време останали непроявени, започват да се събуждат за живот. Неясното пророчество на **Исаия** намира своето изпълнение в **Сина** на **Мария**: „**А всичко това стана, за да се събуди реченото от Господ чрез пророка.**“ **Матей** твърди, че думите на **Исаия** са боговдъхновени и че **Бог** е говорил чрез този пророк най-малко **700 години** преди **Христос**.

1:23 Пророчеството от **Исаия 7:14** съдържа предсказанието за уникалното раждане на **Детето** („Ето, девица ще зачне“), пола на **Детето** („и ще роди Син“) и името на **Детето** („и ще го нарече **Емануил**“). **Матей** добавя обяснението, че **Емануил** означава „**Бог с нас**“. **Никъде** няма каквото и да било свидетелство, че докато е бил на земята, **Христос** някога е бил наречен

Емануил. Той винаги е бил наричан Исус. Но значението на името *Исус*, (Вж. по-горе коментара върху 21 стих) съдържа в себе си значението на присъствието на **Бог с нас**. Също така е възможно Емануил да е наименование на Христос, което ще се използва най-вече при Неговото Второ идване.

1:24 В резултат на намесата на ангела Йосиф изоставя намерението си за развод с Мария. Той продължава да признава техния годеж до раждането на Исус, след което се оженва за нея.

1:25 Схващането, че Мария остава девица през целия си живот, се опровергава от свидетелството за консумирането на техния брак, за което четем в този стих. Има и други места, където се казва, че Мария е имала деца от Йосиф – Евангелието от Матей 12:46; 13:55, 56; Евангелието от Марко 6:3; Евангелието от Йоан 7:3, 5; Деяния 1:14; 1 Коринтяни 9:5 и Галатяни 1:19.

Когато взема Мария за своя съпруга, Йосиф взема също и нейното Дете като свой осиновен Син. По този начин Исус става законен Наследник на трона на Давид. Послушен на ангелския посетител, **Йосиф дава** на Бебето името **Исус**.

Така се ражда Месията-Цар. Вечният влиза във времето. Всевишният става Младенец. Господ на славата облича тази слава в човешко тяло и „в него обитава телесно всичката пълнота на Божеството“ (Кол. 2:9).

II. Ранните години на Месията-Цар (Гл. 2)

A. Мъдреците идват да се поклонят на Царя (2:1-12)

2:1, 2 Човек лесно може да се обърка в хронологията на събитията, засягащи рождението на Христос. И макар че от първият стих изглежда, че Ирод се

опитва да убие Христос по времето, когато Мария и Йосиф все още се намират във Витлеем, всички доказателства сочат, че това става две или три години по-късно. В 11 ст. Матей казва, че мъдреците виждат Исус в една къща. Заповедта на Ирод за убиването на всички момченца под двегодишна възраст (16 ст.) също говори за изминаването на известен период от време след раждането на Царя.

Ирод Велики е бил потомък на Исав и като такъв е бил традиционен враг на евреите. Той не е бил роден в Юдейската вяра, а е преминал към нея по-късно – вероятно по политически причини. Към края на неговото царуване в Ерусалим дошли **мъдреци от изток**, за да търсят **Юдейския Цар**. Тези хора вероятно са били езически свещеници, чиито ритуали са се съсредоточавали около природните елементи. Заради големите си познания и предсказателните си способности те често са били избирани за царски съветници. Ние не знаем нито къде точно са живеели те, нито какъв е бил техният брой, нито колко дълго е продължило тяхното пътуване.

По някакъв начин тази **източна звезда** ги е накарала да разберат за раждането на **Царя**, на **кого** те са **дошли да се поклонят**. Има вероятност те да са били запознати с пророчествата от СЗ, в които се говори за идването на Месията, или да са знаели за предсказанието на Валаам за звездата, която ще излезе от Яков (Чис. 24:17), и да са го свързали с пророчеството за седемдесетте седмици, което предрича времето на Първото идване на Христос (Дан. 9:24, 25). Но най-вероятно изглежда обяснението, че това знание им е било предадено по свръхестествен начин.

За появата на звездата са използвани различни научни обяснения. Някои от тях казват например, че тя е представлявала сближение на планети.

Трябва да отбележим обаче, че пътят на тази звезда е бил изключително непостоянен: най-напред тя е вървяла пред мъдреците и им е показвала пътя от Ерусалим до къщата, където е бил Христос (9 ст.), а след това изведнъж е спряла. Възщност звездата е била полкова необикновена, че може да се приеме само като чудо.

2:3 Новината за раждането на едно Бебе, Коего ще бъде Цар на юдеите, силно разтревожава цар Ирод. Всяко такова Бебе представлява опасност за неговото неспокойно управление. Заедно с него се разтревожава и целият Ерусалим. Градът, който трябва да посрещне тази новина с радост, се тревожи от всяко нещо, което би могло да смуги неговото спокойствие или да породи неодобрението на омирните римски владетели.

2:4-6 Затова Ирод събира юдейските религиозни водачи, за да разбере къде трябва да се роди Христос. Поглавните свещеници трябва да се разбират първосвещеникът и неговите синове (и може би други членове на неговото семейство). Книжниците са законоучителите на народа, които пазят и преподават Мойсеев закон и служат като съдии в Синедриона. Свещениците и книжниците веднага отговарят с цитат от Михей 5:2, в който рожденото място на Царя е определено като **Витлеем Юдейски**. В пророчеството на Михей градът е наречен „Витлеем Ефратов“. Тъй като в Палестина има повече от един град, носещ името Витлеем, това наименоване уточнява, че става дума за града в областта на Ефрат в племенните граници на Юдея.

2:7, 8 Тогава Ирод тайно извиква мъдреците, за да научи времето, когато звездата се е появила за първи път. Цялата тази потайност издава колко садистични са погубудите на Ирод: той ще има нужда от тази информация, ако не успее да открие мяс-

ното, където се намира Детето, Коего търси. За да прикрие истинските си намерения, той изпраща мъдреците да търсят Детето с молба да го убедомят, ако успеят да Го намерят.

2:9 Когато мъдреците тръгват на път, звездата, която те виждат на изток, отново се появява. Това показва, че звездата не ги е водила по целия път от изток. Сега тя наистина ги отвежда до къщата, „здето беше Детето“.

2:10 Тук Матей отделя специално внимание на изключителната радост, която обхваща мъдреците, когато те виждат звездата. Така ние виждаме различните реакции на хората при раждането на Исус: езичниците упорито търсят Христос; Ирод се опитва да Го убие; свещениците и книжниците (до този момент) проявяват безразличие; народът на Ерусалим е силно разтревожен. Тези реакции предвещават начина, по който Месията ще бъде посрещнат от различните групи хора.

2:11 Когато влизат в къщата, мъдреците виждат Магденеца с Мария, Неговата майка. Тогава те падат и Му се покланят, като Му принасят скъпи дарове от злато, ливан и смирна. Забележете, че тук на първо място се споменава Исус, а след това Неговата майка. Когато се ражда дете, хората обикновено споменават първо майката, а после детето. Това Дете обаче е уникално и на Него Му се полага първото място (вж. също така 2:13, 14, 20, 21). Мъдреците се покланят на Исус, не на Мария или Йосиф. (За Йосиф дори не се споменава в този разказ; той скоро ще излезне напълно от разказа на евангелиста.) Исус е Този, Който заслужава нашето хваление и поклонение, не Мария или Йосиф.

Съкровищата, които носят мъдреците, имат дълбок смисъл. Златото е символ на Божествеността и Божията слава – то говори за сияйно-

то съвършенство на Божествената Личност на Христос. **Ливанът** е мехлем или парфюм. Той олицетворява благоуханието на един абсолютно безгрешен живот. **Смирната** е горчива билка. Тя предвещава мъките, които ще изстрада Исус, като понесе греховете на света. Донасянето на подаръците от езичниците припомня казаното от Исаия в 60:6. Там Исаия предсказва, че при Месията ще дойдат езичници, за да донесат дарове, но споменава само златото и ливана: „Злато и тамян ще донесат. И ще прогласят хваленията Господни.“ Защо тук не се казва нищо за смирната? Защото в този стих Исаия говори за Второто пришествие на Христос – когато Той ще дойде в сила и голяма слава. Тогава няма да има смирна, защото няма да има и страдания за Исус. Но в Евангелието на Матей смирната трябва да се спомене, защото тя свидетелства за Неговото Първо пришествие. Матей говори за страданията на Христос, а Исаия – за славата, която ще последва.

2:12 Мъдреците са предупреждени по свръхестествен начин в съня им... да не се връщат при Ирод. Те се подчиняват на предупреждението и се връщат „по друг път в своята страна“. Никой, който с искрено сърце се среща с Христос, не се връща по стария си път. Истинската среща с Него преобразява целия ни живот.

Б. Бягството на Йосиф, Мария и Исус в Египет (2:13-15)

2:13, 14 Още от най-ранно детство заплахата от смърт надвисва над нашия Господ. Ясно е, че Той е роден, за да умре, но това трябва да стане в точно определено време. Всеки, който върви по Божията воля, е безсмъртен, докато делото му не бъде извършено. Един Господен ангел предупреждава Йосиф на път да избяга в Египет заед-

но с цялото си семейство, защото Ирод е готов да предприеме пътуване с цел да „потърси Детето, за да Го погуби“. На семейството се налага да търси убежище, за да се скрие от гнева на Ирод. Ние не знаем колко дълго те прекарват като бежанци в чужда страна, но знаем, че след смъртта на Ирод родината отново е свободна да ги прилоти.

2:15 По този начин още едно предсказание от СЗ е облечено в ново значение. Господ беше казал чрез **Своя пророк Осия**: „И из Египет повиках Сина Си“ (Ос. 11:1). Първоначално това предсказание се е отнасяло до освобожданието на Израел от Египет по време на излизането на евреите от Египет. Но изразът може да се изпълнява двояко – историята на Месията ще повтори тази на Израел. Предсказанието се изпълнява и в живота на Христос и Неговото завръщане в Израел от Египет.

Когато Господ дойде, за да царува в справедливост, Египет ще бъде една от страните, които ще споделят благословенията на хилядолетието (Ис. 19:21-25; Зах. 3:9, 10; Пс. 68:31). Защо точно тази нация, която е традиционен враг на Израел, ще бъде толкова привилегирована? Това не е ли белег на Божествената благодарност за това, че тя е дала убежище на Господ Исус?

В. Ирод погубва младежите във Витлеем (2:16-18)

2:16 Когато мъдреците не се връщат, Ирод разбира, че неговият план да разбере местонахождението на Младенеца-Цар е пропаднал. В безумна ярост, той заповядва да бъдат избити всички момченца под двегодишна възраст „във Витлеем и във всичките му околности“. Изчисленията за броя на убитите деца са различни. Един автор предполага, че те са били около 26. Ние смятаме, че са били не повече от сто.

2:17, 18 Плачът, който последва избиването на децата, изпълнява думите на пророк Еремия:

Така казва Господ: „Глас се чу в Рама, плач и голямо ридание; Рахил оплакваше чадата си и не искаше да се утеша, защото ги няма вече.“ (Ер. 31: 15)

В пророчеството на Еремия **Рахил** е символ на Израелския народ. Мъката на този народ се отъждествява с Рахил, която е погребана в Рама (близо до Витлеем, откъдето са избитите деца). Когато осиротелите родители минават покрай нейната гробница, тя плаче заедно с тях. В своите усилия да отстрани младия си съперник Ирод не спечелва нищо друго освен едно позорно място в анализите на безчестието.

Г. Йосиф, Мария и Исус се установяват в Назарет (2:19-23)

След смъртта на Ирод един Господен ангел уверява **Йосиф**, че вече няма опасност за тяхното завръщане. Когато стигнат **Израелската земя**, той разбира, че Иродовият син **Архелей** е наследил баща си като цар на Юдея. Йосиф не иска да рискува и след като опасенията му се потвърждават чрез един сън от Господа, той се отправя на север към областта **Галилея** и се установява да живее в Назарет.

За четвърти път в тази глава Матей ни припомня, че предсказанията се сбъдват. Той не споменава нито един пророк по име, но казва, че пророците са предсказали, че Месията ще бъде наречен Назарей. В СЗ няма стих, където това да е казано направо. Много изследователи предполагат, че Матей има предвид Исая 11:1: „И ще израсне пръчка от Иесевия пълн, и отрасъл из корените му ще носи плод.“ Староеврейската дума за „пръчка“ е *netzer*, от която те правят извод, че тук става въпрос за Исус, но за нас връзката изглежда далечна. По-

правдоподобно ни се струва обяснението, че думата „Назарей“ се е използвала за назоваване на всеки, който е живее в Назарет – град, на който всички останали гледали с презрение. Натанаил дава израз на това отношение с пословичния въпрос: „От Назарет може ли да произлезе нещо добро?“ (Йоан 1:46). Презрението, насложено върху този „незначителен“ град, се е пренасяло автоматично върху неговите жители. „Ще се нарече Назарей“ означава, че ще бъде презрян от хората. И макар че не можем да намерим предсказание в СЗ, което да казва, че Исус ще бъде наречен Назарей, в Исая 53:3 намираме едно предсказание, което казва, че Той ще бъде „презрян и отхвърлен от хората“. Друго едно предсказание казва, че Той ще бъде „червей, а не човек, укоряван от хората, и презиран от хората“ (Ис. 22:6). И така, въпреки че пророците не използват точно такива думи, без съмнение има няколко предсказания, чийто смисъл е точно такъв.

Поразителен е фактът, че когато всемогъщият Бог идва на тази земя, хората Му дават едно презрително име. Онези, които Го следват, имат привилегията да споделят това презрително отношение (Евр. 13:13).

III. Подготовката на Месията за служението му и въвеждането му в служба (Гл. 3 и 4)

А. Йоан Кръстител подготвя Пътя (3:1-12)

Между втора и трета глава лежи един период от двадесет и осем или двадесет и девет години, които не се споменават от Матей. През това време Исус живее в Назарет и се подготвя за делото, което го очаква. Това са години, в които Той не извършва никакви чудеса, но през които поведението и животът Му поставят свършена

радост на Бога (Мат. 3:17). Тази глава ни довежда до началото на Неговото обществено служение.

3:1,2 Йоан Кръстител е с шест месеца по-възрастен от своя братовчед Исус (вж. Лука 1:26, 36). Той излиза на сцената на историята, за да послужи като предвестник на Царя на Израел. Неговата непривлекателна енория е **Юдейската пустиня** – една безводна област, която се простира от Ерусалим до река Йордан. Йоан носи следното послание на своите сънародници: **„Покайте се, защото небесното царство наближи!“** Царят скоро ще дойде, но Той не може и няма да царува над хора, които се държат здраво за своите грехове. Те трябва да се обърнат, да се изповядат и да захвърлят греховете си. Бог ги призовава да напуснат царството на тъмнината и да дойдат **в царството на светлината**.

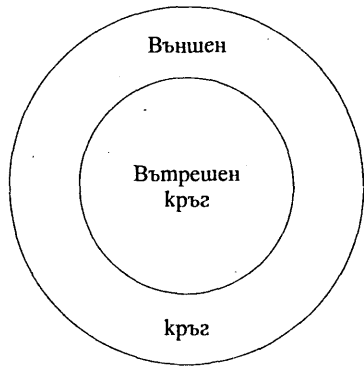
Небесното царство

Във 2 ст. за първи път се появява изразът „небесно царство“, който се използва 32 пъти в това Евангелие. И тъй като Евангелието от Матей не може да бъде разбрано, без да бъде разбран този израз, редно е да дадем определение и описание на това понятие.

Небесното царство е сферата, в която се признават Божиите правила. Думата „небе“ се използва, за да се обозначи владението на Господа. Това се вижда от Даниил 4:25, където Даниил казва, че „Всевишният владее в царството на хората“. Небесното царство е навсякъде, където хората се почитават на Божиите правила.

Небесното царство има два аспекта. В по-широк смисъл то включва всички, които *твърдят*, че изповядват Бога като Върховен Владетел. В по-тесен смисъл то включва само онези, които наистина са *повярвали*. Това

може да се изобрази с две концентрични окръжности.

Голямата окръжност представлява съвкупността от всички хора, които твърдят, че вярват в Исус Христос. Тя включва всички истински поганици на Царя, но освен тях тя включва и онези, които само на думи показват вярност към Него. Това може да се види от притчата за сеяча (Мат. 13:31, 32) и от притчата за кваса (Мат. 13:33). Малката окръжност включва само онези, които са родени отново чрез вяра в Господ Исус Христос. Вътрешният кръг на небесното царство може да бъде постигнат само от тези, които наистина са повярвали (Мат. 18:33).

Ако направим връзка между всички места в Библията, където се говори за небесното царство, можем да проследим неговото историческо развитие през пет отделни етапа:

Първо, небесното царство е *предказано* в СЗ. Даниил предрича, че „Бог ще издигне царство, което до века няма да се разруши и владичество на което няма да премине към други люде“ (Дан. 2:44). Освен това СЗ предвижда и идването на Христос, който ще установи повсеместно и вечно господство (Дан. 7:13, 14; вж. също Ер. 23:5, 6).

Второ, за небесното царство говорят Йоан Кръстител, Исус и дванадесетте апостоли, които го описват като „наближило“ и „дошло“ (Мат. 3:2, 4:17, 10:7). В Матей 12:28 Исус казва: „Но ако аз чрез Божия Дух изгонвам бесовете, то Божието царство е дошло върху вас.“ В Лука 17:21 Той казва: „Защото, ето Божето царство е всред вас.“ В този момент царството наистина е „дошло“ в Лицето на Царя. Както ще видим по-нататък, изразите „Божие царство“ и „небесно царство“ са взаимозаменяеми.

Третият период на небесното царство се описва като период на временното отсъствие на Царя от земята. След като бива отхвърлен от народа на Израел, Царят се връща на небесата. Днес, когато Царят отсъства, небесното царство съществува в сърцата на всички, които признават Неговото господство, като неговите морални и етични принципи, включително и тези от Проповедта на хълма, могат да се приложат и към нас сега. Този период на временното отсъствие на Царя на небесното царство е описан в притчите на Евангелието от Матей 13.

Четвъртият етап на небесното царство би могъл да се нарече етап на неговото проявление. Това е времето на хилядолетното господство на Христос на земята, показано в Преображението на Христос, когато ние Го виждаме в славата на Неговото идващо господство (Мат. 17:1-8). В Матей 8:11 Исус говори точно за този етап, когато казва: „...мнозина ще дойдат от изток и запад и ще насядат с Авраама, Исаака и Якова в небесното царство“.

Последен ще бъде етапът на *вечното* царство. То е описано във 2 Петр. 1:11 като „вечното царство на нашия Господ и Спасител Исус Христос.“

Изразът „небесно царство“ се среща само в Евангелието от Матей, но

изразът „Божие царство“ се среща във всичките четири Евангелия. За практическите цели между тези два израза няма никаква разлика – и за двата се казват едни и същи неща. В Матей 19:23 например Исус казва, че ще бъде трудно за богатия да влезе в *небесното* царство. Както в Марко (10:23), така и в Лука (18:24) е записано, че Исус казва това за *Божие* царство (вж. също и Матей 19:24, където е изказана подобна мисъл и е използван изразът „Божие царство“).

По-горе споменахме, че небесното царство има външен кръг и вътрешен кръг. Същото се отнася и за Божието царство, което е още едно доказателство за това, че двата термина сочат към едно и също нещо. Божието царство също съдържва истинската и лъжливата вяра. Това може да се види от притчата за сеяча (Лука 8:4-10), притчата за синаленото семе (Лука 13:18, 19) и притчата за кваса (Лука 13:20, 21). Що се отнася до истинския, вътрешен кръг на Божието царство, то в него влизат само онези, които се раждат от горе (Йоан 3:3, 5).

И още едно, последно наблюдение – царството не се покрива напълно с църквата. Неговото начало е от момента, когато Христос поема пътя на Своето обществено служение; докато началото на църквата е денят на Петдесетница (Деяния 2). Царството ще властва на земята, докато тя бъде разрушена; църквата ще съществува до момента на Грабването (когато Христос ще слезе от небесата и ще вземе със Себе си всички вярващи – 1 Сол. 4:13-18). Църквата ще се върне заедно с Христос при Неговото Второ пришествие, когато тя ще гоиде, за да царува заедно с Него като Негова невеста. Понастоящем хората, които се намират във вътрешния кръг на царството, кръгът на истината, се намират също и в църквата.

3:3 Да се върнем сега към изложението на Матей. Забележете, че подготвителната мисия на Йоан беше предсказана от Исая повече от 700 години преди неговото време: „Глас на един, който вика в пустинята: Пригответе пътя за Господа, Прави направете пътеките за Него“ (от Ис. 40:3).

Този глас е гласът на Йоан. В духовно отношение израелският народ е като една пустиня – сух и неплоден. Йоан призовава хората да **подготвят пътя на ГОСПОДА**, като се покаят и се откажат от греховете си, и **направят пътя Му прав**; като премахнат от своя живот всичко, което би пречело на Неговото пълно господство.

3:4 Облеклото на Кръстителя е направено от **камилска козина** – не от меката, луксозна камилска вълна, която ние познаваме днес, а от грубата тъкан, използвана за дрехи на хора, които живеят на открито. Той носи и „**кожен пояс около кръста си**“. Облеклото му е същото като на Илия (Мал. 4:5; Лука 1:17; Мат. 11:14, 17:10-12). Храната на Йоан е **акриди и див мед**. Нейното единствено предназначение е да поддържа живота на този човек, който е погълнат от своята мисия толкова дълбоко, че за него обикновените удобства и удоволствия не съществуват.

Срещата с Йоан трябва да е била една покъртителна и осъдителна гледка – той е бил човек, който изобщо не се е интересувал от нещата, които обикновено осмислят живота на хората. Неговото пълно отдаване на духовните ценности вероятно е предизвиквало остро чувство за духовна бедност у неговите съвременници. Себеотрицанието му само по себе си е изобличавало техния материализъм.

3:5, 6 За да чуят това, което има да им каже, при Йоан идват хора от Ерусалим, цяла Юдея и областта отвъд Йордан. Някои от тях откликват на посланието му и **се кръщават от него**

в река Йордан, с което изразяват готовността си да бъдат верни и послушни поданици на идващия Цар.

3:7 Случаят с фарисеите и садукееите е съвсем различен. Йоан знае, че тяхното идване при него не е продуктувано от искрени чувства. Той знае истинската им природа – че на думи фарисеите демонстрират силна привързаност към закона, но сърцата им са пълни с дух на сектантство, поквара, лицемерие и самодоволство. Садукееите са социалните аристократи и религиозни скептици на онова време, които отричат такива основни доктрини като възкресението на тялото, съществуването на ангелите, безсмъртието на душата и вечния съд. Йоан заклемява и двете секти, като ги нарича „**рожби ехидини**“, които само се преструват, че искат да избягат от идещия гняв, а не показват никакви признаци на истинско покаяние.

3:8 Той ги предизвиква да докажат своята искреност, като принесат „**плодове, достойни за покаяние**“. „Покаянието, което предизвиква само няколко сълази, изблик на съжаление и малко страх, не води до нищо. – пише С. Р. Милър. Ние напълно трябва да изоставаме греховете, за които се покайваме, и да поемем по новите и чисти пътища на святостта.“

3:9 Юдеите трябва да престанат да вярват, че техният произход от Авраам ще им послужи като паспорт за небесата. Благодатта на спасението не се предава по наследство. Бог може да превърне и **камъните на Йордан в Авраамови чада** и това ще стане много по-лесно, отколкото обръщението на фарисеите и садукееите.

3:10 С твърдението, че „**брадвата лежи вече при корена на дърветата**“ Йоан иска да каже, че процесът на Божия съд вече е започнал. Идването и присъствието на Христос ще послужат за изпитание на всички хора. Оне-

зи, които се намерят безплодни, ще бъдат унищожени така, както се **отсича** и безплодното **дърво...** „и в огъня се хвърля“.

3:11, 12 От 7 до 10 ст. Йоан говори само на фарисеите и садукееите (вж. 7 ст.), но сега той се обръща към всички хора – както вярващи, така и невярващи – и им обяснява, че има голяма разлика между неговото служение и служението на Месията, Който скоро ще дойде. Йоан кръщава **с вода за покаяние**: водата е само една част от ритуала и не притежава никаква очистваща сила; **покаянието**, макар и да е истинско, не довежда хората до пълно спасение. Йоан знае, че неговото служение е подготвително и непълно. Когато дойде Месията, Той изцяло ще засенчи Йоан. Той ще бъде **по-силен и по-гостоеен**. Неговото дело ще бъде съвършено, тъй като Той ще **кръщава... със Светия Дух и с огън**.

Кръщението **свс Светия Дух** е различно от кръщението с **огън**. Първото е кръщение с благословение, второто – със съд. Първото беше извършено на Петдесетница, второто все още предстои. Първото е благословение за всички истински вярващи в Исус Христос, второто ще бъде съдбата на всички невярващи. Първото се дава на всички израелци, чието кръщение е външен признак на тяхното вътрешно покаяние; второто ще бъде за фарисеите, садукееите и всички ония, които не са дали никакви доказателства за истинско покаяние.

Някои изследователи учат, че кръщението със Светия Дух и кръщението с огън са едно и също нещо, т.е. че кръщението с огън се отнася до огнените езици, които се появяват, когато Духът беше гаден на Петдесетница. В светлината на 12 ст., където огънят се отъждествява с осъждението, това не може да е така.

Веднага след като говори за кръщението с огън, Йоан започва да говори

за съда. Господ е описан като Егин, Който иде с **лопата** в ръка, за да **отсее** овършеното зърно. **Житото** (истинските вярващи) ще падне на земята и ще бъде отнесено в **житницата**. **Пявата** (невярващите) ще се понесе на известно разстояние от вятъра и после ще се събере и изгори „в **неугасим огън**“. Огънят в 12 ст. е символ на съда и тъй като този стих идва, за да подкрепи 11 ст., логично е да заключим, че кръщението с огън е всъщност кръщение със съд.

Б. Йоан кръщава Исус (3:13-17)

3:13 Исус изминава приблизително 60 мили **от Галилея** до долното течение на **река Йордан**, за да се **кръсти** от Йоан. Това показва значението, което Той придава на този ритуал и подчертава важността на кръщението за Неговите последователи днес.

3:14, 15 Съзнавайки факта, че Исус няма никакви грехове, за които да се покайва, **Йоан** възразява срещу това кръщение. Верният инстинкт му подсказва, че по-правилно би било Исус да кръсти него. Исус не казва, че това не е вярно – Той просто повтаря желанието Си да се кръсти, като **подходящ начин за изпълнение на всичко, що е право**. Той знае, че чрез кръщението Той ще се отъждестви с онези Божи служители от Израел, които идват, за да се кръстят чрез покаяние.

За Него този акт обаче има още едно, по-дълбоко значение. За Исус кръщението е символ на начина, по който Той ще изпълни всички справедливи искания на Бога по отношение на човешките грехове. Попалянето на Исус във водата символизира Неговото кръщение във водите на Божия Съд при Голгота. Излизането на Исус от водата е презнаменоване на Неговото възкресение. Със Своята смърт, погребване и възкресение Христос ще удовлетвори изискванията на Божес-

твената справедливост и ще осигури законното основание за оправдаването на грешниците.

3:16, 17 Веднага щом излиза от водата, Исус вижда Божия Дух да слеза от небесата във вид на гълъб, който се спуска над Него. Така както хората и нещата бяха освещавани за свети цели с „миро за свято помазване“ в СЗ (Изх. 30:25-30), така и Исус беше помазан за Месия от Светия Дух.

Това е един свещен миг на видимо проявление на всичките три члена на Троицното Божество. Там е **Възлюбеният Син**. Там присъства и Светият Дух във вид на гълъб. Там се чува и Гласът на Бог Отец от небесата, Който произнася Своето благословение върху Исус. Събитието е паметно, защото Божият глас цитира Свещеното Писание: „Този е възлюбеният Ми Син (от Пс. 2:7), в Козото е Моето благоволение“ (от Ис. 42:1). Това е един от трите случая, когато Отец говори от небесата и утвърждава с радост Своя единороден Син (другите два случая са описани в Мат. 17:5 и Йоан 12:28).

В. Исус е изкушаван от Сатана (4:1-11)

4:1 Странно е защо Исус трябваше да бъде отведен от Духа, за да бъде изкушаван от дявола? Наистина ли беше задължително Светият Дух да Го отведе на такава среща? Отговорът е, че това изкушение беше необходимо, за да може Исус да покаже Своята морална годност за делото, за което беше дошъл на този свят. След срещата си със своя неприятел в Едемската градина, първият Адам доказа, че не е годен да властва над земята. Сега последният Адам се среща с дявола лице в лице и остава невредим.

Гръцката дума, която тук се превежда като „изкушавам“ или „изпитвам“, има две значения: (1) изпитвам

или доказвам (Йоан 6:6, 2 Кор. 13:5, Евр. 11:17); и (2) привличам за злото. Следователно можем да кажем, че Светият Дух изпита или доказа Христос, докато дяволът се стремеше да Го съблазни да върши зло.

Моментът с изкушението на нашия Господ е свързан с някаква дълбока тайна. В тази връзка е неизбежен въпросът: „А не беше ли възможно Той да съгрешу?“ Ако отговорим с „Не“, тогава пред нас застава следващият въпрос „Как може изкушението да е истинско, ако не беше възможно Той да съгрешу?“ Ако отговорим с „Да“, ние се изправяме пред проблема за възможността от допускане на грях от Съвършения Бог.

Най-важното е да знаем, че Исус Христос е Бог и че Бог не може да съгрешу. Също така е истина, че Исус е и Човек, но твърдението, че Той би могъл да съгрешу като човек и да не съгрешу като Бог е едно предположение, което няма никакви основания в Библията. Новозаветните автори пишат за непогрешимостта на Христос на няколко места: Павел пише, че Той „не е знаел грях“ (2 Кор. 5:21); Петър казва, че Той „грях не е сторил“ (2 Петр. 2:22); а Йоан казва, „В Него няма грях“ (1 Йоан 3:5).

Подобно на нас и Христос получаваше изкушения отвън: Сатана дойде при Него с предложения, противни на Божията воля. За разлика от нас обаче Той не можеше да бъде изкушен отвътре – в Него Самия не беше възможно да се породят никакви греховни желаня или страсти. Освен това вътре в Него нямаше нищо, което да отговори на съблазните на дявола (Йоан 14:30).

Независимо от неспособността на Исус да съгрешу Неговото изкушаване от Сатана беше съвсем истинско. Пред Него имаше една реална възможност да се срещне със съблазните на греха, макар че в морален смисъл за

Него беше невъзможно да им се подгаде. Той можеше да върши само това, което виждаше Отец Си да върши (Йоан 5:19). Абсурдно е да се мисли, че Исус е видял някога Своя Отец да греши. Исус не можеше да извърши нищо от Себе Си (Йоан 5:30), а Неговият Отец никога нямаше да Му даде право да се подгада на изкушение.

Искушаването на Исус нямаше за цел да провери дали Той може да съгреша, а да докаже, че дори и при огромен натиск Той не може да направи нищо друго, освен да се подчини на Божието Слово.

Ако предположим, че Исус можеше да съгреша като човешко същество, ние се изправяме пред проблема за Неговата непогрешимост в небесата, където Той все още съществува като Човек. Би ли могъл въпреки това да съгреша? Очевидно не.

4:2, 3 След като пости **40 дни и 40 нощи**, Исус **озгаднява** (в Библията числото **40** се използва много често, когато става въпрос за проверка или изпитание). Това естествено чувство на глад дава на **изкушителя** преимущество, от което той често се възползва, за да изкуши много хора. С предложението си дяволът иска да накара Исус да употреби Своята свръхестествена власт, за да превърне **камъните в хлябове**. Думите „**Ако си Божий Син...**“ не носят никакво съмнение в Божествеността на Исус и могат да се перифразират така: „Тъй като си Божий Син...“. Дяволът се позовава на думите на Бащата на Христос при Неговото кръщение, когато Той казва „Този е възлюбеният Ми Син.“ Тук той използва една езикова конструкция в гръцкия език², според която твърдението се приема за вярно, за да прикани Исус да упражни Своята власт с цел да успокои глада Си.

Уталожването на естественото чувство на глад чрез употребата на Божествена сила в отговор на внуше-

нието на Сатана означава пряко неподчинение на Бога. Идеята, която се крие зад предложението на Сатана, напомня за казаното в Битие 3:6 („добро за храна“). Йоан определя това изкушение като „похотта на плътта“ (1 Йоан 2:16). Проекцията на това изкушение в нашия живот е стремежът да живеем за удовлетворяване на естествените си плътски желания, да изберем пътя на удобствата вместо пътя на Божието царство и Неговата праведност. За да ни подтикне към това, дяволът ни казва: „Трябва да се живее, нали?“

4:4 Исус **отговаря** на изкушението с цитат от Божието Слово. Примерът на нашия Господ ни учи, че ние *не сме* длъжни да живеем, но *сме* длъжни да се подчиняваме на Бога! Най-важното нещо в живота ни *не* е **хлябът**. Най-важното нещо е да се подчиняваме на **всяка дума на Бога**. И тъй като Исус не е получил инструкции от Своя Отец да превърне камъните в хляб, Той няма да реши да действа самостоятелно независимо от това колко е гладен, защото това ще означава Той да се подчини на Сатана.

4:5, 6 Второто изкушение става в Ерусалим на **кубето на храма**. Дяволът предизвиква Исус да се **хвърли долу**, за да демонстрира по един грандиозен начин Своето Божествено Родство. Отново думата „**ако**“ не означава съмнение, както личи и от цитата (Пс. 91:11, 12), с която Сатана напомня на Исус, че Бог е обещал да защити Своя Месия.

Всъщност от Исус се иска да покаже, че Той е Месията, като изпълни един сензационен номер. Това е една възможност за постигане на слава без страдания, за разминаване с кръста и за достигане до трона по друг път, което обаче не съответства на желанието на Бога. Йоан нарича това изкушение „тщеславието на живота“ (1 Йоан 2:16). То ни напомня за едно гръ-

во в Едемската градина (Бит. 3:6) – „дърво желателно, за да дава знание“, тъй като и двете представяват средство за постигане на лична слава, без зачитане на Божията воля. Това изкушение идва при нас чрез желанието ни да постигнем религиозна известност, без да минем през участието в страданията на Исус. Ние се стремим към велики неща, но когато дойдат трудностите, започваме да бягаме и да се крием. Винаги, когато пренебрегваме Божията воля и започваме да се възвеличаваме сами, изкушаваме Бога.

4:7 И отново Исус устоява на нападението, като цитира Словото: **Писано е още: „Да не изпитваш Господа твоя Бог“** (вж. Второзаконие 6:16). Господ е обещал да запази Месията, но това уверение предполага да се живее по Божията воля. Да прегявиш претенции към това обещание в момент на неподчинение би значело да изкушиш Бога. Времето, когато Исус ще се изяви като Месия, ще дойде, но преди това трябва да дойде кръстът. Жертвеният олтар трябва да преждожа трона. Тръненият венец трябва да предшества короната на слабата. Исус ще изчака Божието време и ще изпълни Божията воля.

4:8, 9 При третото изкушение дяволът завежда Исус на една много висока планина и Му показва всички царства на земята. Той ги предлага на Исус в замяна на Неговото преклонение. Въпреки че това изкушение е свързано с преклонението, което е едно действие на духа, то всъщност представлява усилие да се накара нашият Господ да поиска да постигне имперска власт над света чрез преклонение пред Сатана. Наградата, която Сатана предлага този път – „всичките царства на света и тяхната слава“, задоволява „пожеланието на очите“ (1 Йоан 2:16).

В известен смисъл, царствата на света наистина принадлежат сега на

дявола. Той е наречен и „богът на този свят“ (2 Кор. 4:4), а Йоан ни казва, че „целият свят лежи в лукавия“ (2 Йоан 5:19). Когато Исус се яви при Второто Пришествие като Цар на царете (Откр. 19:16), тогава „световното царство“ ще стане Негово (Откр. 11:15). Исус няма да наруши небесното разписание и никога няма да се поклони на Сатана!

За нас това изкушение има две страни: от една страна, ние сме готови да заменим нашето духовно рождено право за преходната слава на този свят; а от друга страна, сме готови да се поклоним и да служим на творението вместо на Твореца.

4:10 За трети път Исус се противопоставя на изкушението, като цитира СЗ: **„На Господа твоя Бог да се покланяш и само Нему да служиш.“** Преклонението и служението, за които се говори тук, са предназначени само за Бога. Да се покланяш на Сатана е все едно да го признаеш за Бог.

Начинът, по който Матей записва последователността на изкушенията, е различен от този на Лука (4:1-13). Предполага се, че поредността на изкушенията в Матей повтаря поредността на изкушенията, преживени от Израел в пустинята (Изх. 16, 17, 32). Поведението на Исус обаче е съвършено противоположно на начина, по който израелците отговарят на трудностите в пустинята.

4:11 След като Исус оборва изкушенията на Сатана, дяволът Го оставя. Обикновено изкушенията идват на вълни, а не като непрекъснат поток. Защото, когато врагът дойде като стремителен поток, Бог ще издигне преграда срещу него (Ис. 59:19). Какво на сърчене за изпитаните Божии свети!

По-нататък се казва, че при Исус идват ангели и Му прислужват, без да е дадено никакво допълнително обяснение за тази свръхестествена

помощ. Това изречение вероятно иска да каже, че те сигурно Му дават нещо да ядене, след като Той отказа да си осигури храна Сам след предложението на Сатана.

От изкушаването на Исус научаваме, че дяволът може да атакува и онези, които са подвластни на Светия Дух, но че той е безсилен срещу тези, които му устояват с помощта на Божието Слово.

Г. Исус започва Своето служение в Галилея (4:12-17)

Служението на Исус в Юдея, което продължава почти година, не е разгледано от Матей. Този едногодишен интервал е описан от Йоан 1-4 и запълва времето между 4:11 и 4:12 от Евангелието на Матей. Матей ни превежда направо от изкушаването на Исус към служението Му в Галилея.

4:12 Когато Исус чува, че Йоан Кръстител е изпратен в затвора, Той разбира, че това е презнаменование за Неговото Собствено отхвърляне. Като не приема предвестника на Царя, хората съвсем явно показват, че ще отхвърлят също и Царя. Не страхът обаче отправя Исус на север, към Галилея. Всъщност Той отива точно в центъра на царството на Ирод, същия този цар, който току-що е затворил Йоан. С оттеглянето Си в Галилея, земята на езичниците, Исус показва, че Неговото отхвърляне от юдеите ще позволи и на езичниците да получат благата вест.

4:13 Исус остава в Назарет до момента, в който народните маси се опитват да Го убият за това, че е известен спасението и на езичниците (вж. Лука 4:16-30). После Той отива в Капернаум, близо до Галилейското езеро, в една област, която е населена най-вече от Завулоновите и Нефталимовите племена. От този момент Капернаум става Неговата главна щаб-квартира.

4:14-16 Преместването на Исус в Галилея изпълнява казаното от Исая в 9:1, 2. Така невежите и северни езичници, които живеят в Галилея, виждат голяма светлина – Христос, Светлината на света.

4:17 От този момент нататък Христос поема задачата да проповядва посланието, носено от Йоан: „**Покайте се, понеже наближи небесното царство.**“ Това е още един призив за нравствено обновление като подготовка за Неговото царство. Царството е наближило, защото Царят вече е тук.

Д. Исус призовава четиримата рибари (4:18-22)

4:18, 19 Това всъщност е вторият път, когато Исус повиква **Петър и Андрей**. В Йоан (1:35-42) Той първо ги призовава за спасение; тук Той ги призовава за служение. Първото събитие става в Юдея; второто – в Галилея. Петър и Андрей са **ловци на риба**, но Исус ги призовава да станат **ловци на хора**. Тяхното задължение е да следват Исус. Неговото задължение е да ги направи умели ловци. Следването на Исус за тях означава нещо повече от физическа близост. То води и до възпроизвеждане на характера на Исус. Тяхното служение е служение на характера. По-важно е това, което си, отколкото това, което говориш или правиш. Като Петър и Андрей ние трябва да избягваме изкушението, което може да ни накара да заместим истинската духовност с красноречие, лично обаяние или хитроумни аргументи. Трябва да се научим да отиваме точно на мястото, където плуват рибите, да използваме правилната примамка, да издържаме на трудности и несгоди, да бъдем търпеливи и да се пазим.

4:20 Петър и Андрей чуват призива и отговарят **незабавно**. Изпълнени с искрена вяра, те **изоставят своите**

мрежи и тръгват след Исус, решени изцяло да Му се отдадат и всичко да Му посветят.

4:21, 22 След това Исус призовава **Яков** и **Йоан**, които също стават ученици на Христос веднага. Признавайки първостепенното значение на Исус над всички земни връзки, те оставят не само своите средства за прехрана, но и **баща си**.

Като отговарят на повикването на Исус, тези четирима рибари стават ключови фигури в евангелизирането на света. Ако те бяха останали при своите мрежи, ние никога нямаше да чуем за тях. Признаването на господството на Христос е най-важното нещо в живота на един човек.

Е. Исус изцелява огромно множество от хора (4:23-25)

Служението на Господ Исус има три страни: Той поучава върху Божието Слово в синагогите, проповядва **благовестието за царството** и изцелява болните. Една от целите на изцелителните чудеса на Исус е удостоверение на истинността на Неговата Личност и служение (Евр. 2:3, 4). Глави 5-7 дават примери на служението Му като Учител, а глави 8-9 описват Неговите чудеса.

4:23 В 23 ст. за първи път в НЗ се употребява думата **евангелие**. Тя означава „блага вест за спасение“. За всяка епоха от човешката история е имало само една блага вест, само един път за спасение.

Евангелието

Евангелието произхожда от Божията благодат (Еф. 2:8). То означава, че Бог дава вечен живот по Своята Собствена воля на грешни хора, които не го заслужават.

Основанието за благата вест е делото на Христос на кръста (1 Кор. 15:1-4). Нашият Спасител изпълни

всички изисквания на небесното правосъдие, като по този начин даде право на Бога да оправдае вярващите грешници. Вярващите, които са живеели по времето на СЗ, също са били спасявани чрез делото на Христос, макар че то все още не е било извършено. Те вероятно не са знаели много неща за Месията, но Бог е знаел – и Той е приписал цената на делото на Христос на тяхната сметка. В известен смисъл те са били спасявани „на кредит“. Ние също се спасяваме чрез делото на Христос, но в нашия случай делото вече е извършено.

Благата вест се получава само чрез вяра (Еф. 2:8). В СЗ хората са били спасявани, защото са вярвали във всичко, което им е казвал Бог. В този век хората биват спасявани, когато вярват на Божието свидетелство за Неговия Син като единствен път за спасение (1 Йоан 5:11, 12). Крайната цел на благовестието са небесата. Ние имаме надеждата за вечен живот в небесата (2 Кор. 5:6-10), също както и светиите от СЗ (Евр. 11:10, 14-16).

Има само едно евангелие, но то има различни страни за различните времена. Например различните страни на евангелието могат да се видят в благовестието за царството и в благовестието за Божията милост. Благовестието за царството гласи: „Поканете се и приемоте Месията и ще влезете в Неговото царство, когато то се установи на земята.“ Благовестието за Божията милост гласи: „Поканете се и приемоте Христос и ще бъдете грабнати в небето, за да Го срещнете и да бъдете с Него завинаги.“ В основата си те носят една и съща блага вест – спасение по милост чрез вяра, но показват, че има различни приложения на благовестието според целите на Божиите диспенсиации.

С проповядването на благовестието за Божието царство Исус известява Своето идване като Цар на юдеи-

те и обяснява условията за влизане в Неговото царство. Неговите чудеса показват благотворната природа на това царство.³

4:24, 25 Славата на Исус се разнася из цяла Сирия (територията на север и североизток от Израел). Всички болни, обхванати от бесове, и парализирани са щастливи да почувстват изцелителното Му докосване. При Него се тълпят хора от Галилея, Декапол (обединена общност от десет езически града в Североизточна Палестина), Ерусалим, Юдея и областта на изток от река Йордан. Както пише Б. Б. Уорфилд: „Сигурно за известно време болестите и смъртта са изчезнали от ... областта.“ Нищо чудно, че хората са изключително изненадани от новините, които идват от Галилея!

IV. Конституцията на царството (Гл. 5-7)

Поставянето на Проповедта на хълма в началото на НЗ изобщо не е случайно. Това първостепенно място особено красноречиво говори за нейното значение. В нея Царят дава кратко обобщение на характера и поведението, които очаква от Своите поданици. Тази проповед не представлява нито план за спасение, нито поучение, предназначено за спасени хора. Тя е отправена към учениците на Христос (5:1, 2) и е замислена като един вид конституция или система от принципи и закони, които ще управляват поданиците Му по време на Неговото господство. Тя е предназначена за всички хора от миналото, настоящето и бъдещето, които признават Христос за Цар. Когато Христос беше на земята, Той се обръщаше пряко към Своите ученици. Сега, когато нашият Господ властва в небесата, Той се обръща към всички, които Го издигат за Цар в своите сърца. И освен

всичко останало тази проповед представлява кодексът на поведение за всички последователи на Христос за времето на Голямата Скръб и на Неговото царство на земята. Проповедта има ясно доловимо еврейско звучене, което се вижда от позоваванията на съда (т.е. Синедриона) в 5:22, на олтара (5:23, 24) и на Ерусалим (5:35). Въпреки това обаче ще бъде погрешно да се твърди, че учението на Христос е предназначено единствено за вярващите евреи от миналото, настоящето и бъдещето; то е за всички хора от всички времена, които признават Исус Христос за Цар.

A. Благословенията (5:1-12)

5:1, 2 „Проповедта на планината“ започва с блаженствата или благословенията на Христос. В тях се описва характерът на идеалния гражданин на Христовото царство. Качествата, които Исус посочва като положителни в тези благословения, са точно обратните на онези, които цени светът. А. У. Тоузър прави следния коментар във връзка с този въпрос: „Ако някой, който не е запознат с човешката раса, поиска да се запознае с нея, то той може да получи едно сравнително добро нейно описание в проповедта на планината, стига само да промени смисъла им с точно обратен знак.“

5:3 Това благословение се дава на „**нищите по дух**“. Това не се отнася до естествения характер на човека, а до съзнателния му избор и дисциплина. „**Ничите по дух**“ са онези, които признават своята собствена безпомощност и се обягат на Божието всемогъщие. Те съзнават своята духовна нужда и намират нейното удовлетворение в Господ Исус. **Небесното царство**, в което самонадеяността и самовъзхищението не се считат за добродетели, принадлежи на тези хора.

5:4 Блажени са скърбящите, защото ги чака ден на утешение. Това не се отнася до скръбта, която пораждат превратностите на живота, а до страданията, които човек изтърпява заради връзката си с Господ Исус. Това значи активно да споделяш болката от ударите и греховете на света заедно с Исус, да се измъчваш не само заради собствения си грях, а и заради ужасяващото състояние на света, който е отхвърлил своя Спасител, да страдаш заради съдбата на онези, които отказват Неговата милост. Тези скърбящи **ще бъдат утешени** в идещия ден, когато Бог „ще обърше всяка сълаза от очите им“ (Откр. 21:4). Вярващите изживяват цялата своя скръб в този живот; невярващите само предвкусят вечната скръб в днешната си печал.

5:5 Третото благословение се дава на **кротките**: „защото те ще наследят земята“. По природа тези хора могат да бъдат избухливи, темпераментни или груби, но когато съзнателно вземат Христовия Дух в себе си, те стават **кротки** или благи (Матей 11:29). Кротостта означава приемане на по-ниското положение. Кроткият човек може да бъде благ и мек по отношение на своите лични цели и неустрашим в името на Божията кауза или когато защитава другите.

Кротките не наследяват земята *в този си живот*. Тук те по-скоро наследяват оскърбления и лишения. Но те буквално *ще наследят земята* по време на хилядолетното господство на Царя, когато ще управляват в мир и благоденствие.

5:6 По-нататък се дава благословение на ония, **които гладуват и жадуват за правдата**: на тях Христос също обещава, че **ще бъдат наситени**. Тези хора се стремят ревностно към **правдата** в собствения си живот. Те жадуват да видят едно честно, обединено и справедливо общество, да при-

надлежат на една действена и свята църква. Също като хората, за които пише Гамалиел Бредфорд, те изпитват „жажда, която нищо един земен извор не може да утоли, и глад, който само Христос може да засити – в противен случай биха умрели.“ Тези хора ще се нахранят изобилно в бъдещото господство на Христос: **те ще се наситят**, тъй като тогава ще царува правдата, а покварата ще отстъпи място на високите морални норми.

5:7 В царството на нашия Бог **милостивите са благословени... защото на тях ще се покаже милост**. Да бъдеш **милостив**, означава да изпитваш активно състрадание. В по-тесен смисъл това означава да се въздържаш от наказание на виновните, които наистина го заслужават. В по-широк смисъл то значи да помагаш на нуждаещите се тогава, когато те не могат сами да си помогнат. Бог ни показва милост, като ни пощади от наказанието, което нашите грехове заслужават, и прояви благоволение към нас чрез спасителното дело на Христос. Когато проявяваме състрадание, ние всъщност подражаваме на Бога. Милостивите **ще получат милост**. Тук Христос не говори за милостта на спасението, която Бог дава на вярващия грешник; *тази* милост не зависи от това дали този човек е милостив, или не – тя се дава свободно и безусловно като подарък. Господ тук говори за всекидневното **милосърдие**, без което християнският живот не може, и за **милостта** на онзи бъдещ ден, когато „всекому работата ще стане явна каква е“ (1 Кор. 3:12-15). Ако човек не е бил милостив, той няма да получи милост; т.е. наградата му ще бъде по-малка.

5:8 „**Чистите по сърце**“ получават уверение, че „**ще видят Бога**“. Чисто сърдечен е човекът, чиито побуди не са опорочени, чиито мисли са свети, а съзнанието му – чисто. Изразът „те

ще видят Бога“ може да се разбира по няколко начина. Първо, **чистите по сърце виждат Бога** сега посредством общението със Словото и Духа. Второ, понякога те получават свръхестествено изявление или видение от Бога. Трето, те **ще видят Бога** в лицето на Исус Христос, когато Той дойде отново на земята. И четвърто, те **ще видят Бога** във вечността.

5:9 Благословение получават и **миропворците**: „защото те ще се нарекат **Божию чада**“. Забележете, че тук Господ не говори за хората, които имат мирен характер, или за онези, които обичат мира. Той говори за тези, които активно се намесват, за да творят мир. Обикновено човек стои и наблюдава боя отстрана. Бог казва, че трябва да се полагат положителни усилия за създаване на **мира** дори тогава, когато това включва понасяне на оскърбления и нападки.

Миропворците са наречени „**Божию чада**“. Те обаче не *стават* Божию деца заради това, че са миропворци, а заради това, че са приели Исус Христос за Спасител (Йоан 1:12). Като творят мир, вярващите *се изявяват* като **Божию деца** и Бог един ден ще ги признае като хора, които носят семейната прилика.

5:10 Следващото благословение се отнася до онези, **които са гонени** не заради техни лични закононарушения, а заради правдата, в името на справедливостта. **Небесното царство** се обещава на онези вярващи, които страдат, защото вършат праведни дела. Тяхната честност е осъждение на безбожния свят и прави да изпъкне още повече неговата враждебност. Хората мразят праведния живот, защото той излага на показ тяхната собствена нечестност.

5:11 Последното благословение изглежда като повторение на предишното с една-единствена разлика. В предишния стих се казваше, че вярващите

ще бъдат гонени заради правдата; тук се казва, че те ще бъдат гонени **заради Христос**. Господ знае, че Неговите ученици ще бъдат преследвани заради връзката си и предаността си към Него, и историята потвърди това: още от самото начало и до днес светът преследва, затваря и избива последователите на Христос.

5:12 Страданията заради Христос са привилегия, която трябва да поражда радост. Голяма награда очаква онези, които по този начин стават **сърцаници** на пророците в тяхната скръб. Божиите говорители от СЗ са останали верни на Бога въпреки всички гонения. Всички, които им приличат по преданост и смелост, ще споделят тяхната радост сега и техния възторг в бъдеще.

Благословенията представляват портрет на идеалния гражданин на царството на Христос. Забележете думите „*правда*“ (12 ст.), „*мир*“ (9 ст.) и „*радост*“ (12 ст.). Павел вероятно има предвид точно това, когато пише следния стих: „Защото Божието царство не е ядене и пиене, но правда, мир и радост в Светия Дух“ (Римл. 14:17).

Б. Вярващите са солта и светлината (5:13-16)

5:13 Исус сравнява Своите ученици със **солта**. За света те са толкова важни, колкото е важна солта за всекидневния ни живот: солта подправя храната, тя пречи на разпространението на разлагането, поражда жажда, подчертава вкуса. По същия начин Неговите последователи дават вкус на човешкото общество, служат като консервант и карат другите да копнеят за правдата, описана в предишните стихове.

Ако солта загуби солеността си, може ли след това да я възстанови? Това не може да стане по никакъв начин. След като веднъж е загубила своя вкус, „тя вече за нищо не струва, ос-

вен да да се изхвърли вѣн и да се тѣпче от хората“. Коментарът на Алберт Барнс хвърля допълнителна светлина върху този пасаж: „Солта, която се използва в наше време, се получава по химичен път, така че, когато *солността* ѝ излезне и тя загуби своя характерен *вкус*, от нея не остава нищо. В библейските времена в източните страни хората са употребявали сол, която не е била пречистена. Освен сол в нея е имало треви и други примеси, така че тя е можела да загуби цялата си соленост и въпреки това да остане едно значително количество (от сол без солени вкус). Тя не е била годна да се употребява за нищо друго, освен за настилка на пътищата или пътеките вместо чакъл, както е казано и в Библията.“⁵

Ученикът на Христос има едно важно задължение – да бъде *солта на земята*, като живее според разпоредбите на своя Учител, изброени в благословенията и останалата част от проповедта. Ако той не успее да изяви тези духовни знания, хората ще тѣпчат неговото свидетелство с краката си: Хората изпитват само презрение към малодушните християни.

5:14 Исус също така нарича християните „*виделината на света*“. Той говори и за Себе Си като за „*светлината на света*“ (Йоан 8:12; 12:35, 36, 46). Взаимоотношението между тези две твърдения е, че Исус е източникът на светлината, а християните са отражението на Неговата светлина. Тяхната функция е да светят вместо Него така, както луната отразява светлината на слънцето.

Християнинът прилича на *граб, който е издигнат върху хълм*: той се възвишава над околността и свети в тъмнината. Онзи, чийто живот показва отличителните черти на Христовото учение, „*не може да се укрие*“.

5:15, 16 Хората не *палят светило*, за да го сложат *под шиник*. Точно об-

ратното – те го *слагат на светилник*, така че „*да свети на всички, които са въкъщи*“. Исус не иска ние да крием светлината на Неговото учение за себе си, а да я правим достояние на другите. Ние трябва да *оставяме* нашата *светлина да свети* така, че хората – като *гледат добрите ни дела* – да *прославят* нашия *Отец в небесата*! Ударението тук пада върху служението на християнина като начин на живот. Привлекателността на един живот, в който личат Христовите качества, говори по-силно и от най-убедителните слова.

В. Христос изпълнява закона (5:17-20)

5:17, 18 Повечето революционни водачи прерязват всички връзки с миналото и отричат съществуващата традиционен ред. Но Господ Исус не прави така. Той утвърждава закона на Мойсей и настоява за неговото изпълнение. Исус не угва, за да отмени *закона или пророците*, а за да ги изпълни. Той ясно подчертава, че *нищо една йота или чертичка от закона* няма да премине, докато не бъде изпълнена изцяло. *Йотата* е най-малката буква от азбуката на староеврейския език. *Чертичката* е малък знак или щрих, който е служел за разграничаване на една буква от друга, както например средната чертичка на главното А я различава от главното Л. Исус вярва в букввалната боговдъхновеност на Библията, която съществува дори и там, където на нас ни се струва, че има малки, незначителни подробности. Нито една буква в Писанията – и най-дребният знак дори – не е без значение.

Искаме да отбележим, че Исус *не казва*, че законът никога няма да премине. Той казва, че законът няма „*да премине, докато всичко не се сбъдне*“. Тази подробност има важни последици за вярващите днес и понеже въпросът за отношението на вярващия

към закона е доста сложен, ние ще отделим специално място, за да обобщим това, което Библията ни учи по този въпрос.

Отношението на вярващите към закона

Законът е онази законодателна система, която Бог дава на израелския народ чрез Мойсей. Цялостният текст на закона може да се прочете в Изход 20–31, в Левит и във Второзаконие, но неговата същност се изразява от Десетте заповеди.

Законът не е даден като средство за спасение (Деяния 13:39; Римл. 3:20; Гал. 2:16, 21; 3:11) – той е създаден, за да покаже на хората тяхната греховност (Римл. 3:20; 5:20; 7:7; 1 Кор. 15:56; Гал. 3:19) и да ги накара да потърсят Бога, за да получат от Него спасение по милост. Законът е бил даден на израелския народ, независимо че съдържа морални правила, валидни за хората от всяка националност (Римл. 2:14, 15). Бог е взел, така да се каже, нещо като проба от човешката раса, като е проверил чрез Израел дали тя ще може да издържи на изискванията на закона. Неспособността на Израел да отговори на тези изисквания доказва неспособността на целия свят да се справи с тях (Римл. 3:19). Законът е подкрепен със смъртно наказание (Гал. 3:10); нарушението на една-единствена заповед от него вече ни прави престъпници (Як. 2:10). Тъй като всички нарушиха закона, всички попадат под смъртно наказание. Божията справедливост и святост изискват то да бъде изпълнено. Точно поради тази причина дойде и Исус в този свят: за да плати това наказание със Своята смърт. Той умря вместо виновните законопрестъпници, макар че Самият Той не беше виновен. Той не отмени закона, а по-скоро отговори на изискванията на закона, като из-

пълни съвършено неговите най-строги условия чрез Своя живот и Своята смърт. По такъв начин благовестие-то не отхвърля закона, то поддържа закона и показва как изкупителната жертва на Христос удовлетворява съвършено изискванията на закона.

Затова вярващият, който уповава на Христос, вече не е под закон, а под благодат (Римл. 6:14). Той е мъртъв за закона чрез жертвата на Христос. Наказанието на закона трябва да се плати само веднъж и тъй като Исус плати това наказание, вярващият не трябва да го плаща отново. Този е смисълът, според който законът „изгуби славата си“ за християнина (2 Кор. 3:7-11). Законът беше „детеводител“ до идването на Христос; „след идването на вярата“ ние вече нямаме нужда от „детеводител“ (Гал. 3:24, 25).

Но макар и християнинът да не е „законник“, това не означава, че е беззаконник. Той е обвързан с една по-силна връзка от връзката на закона, защото той е под закона на Христос (1 Кор. 9:21). Неговото поведение се формира не от страха за наказание, а от любовта и желанието да зарадва своя Спасител. Христос става законът на неговия живот (Йоан 13:15; 15:12; Еф. 5:1, 2; 1 Йоан 2:6; 3:16).

Един често срещан въпрос при обсъждането на отношението на вярващия към закона е следният: „Трябва ли да се спазват десетте Божии заповеди?“ Отговорът е, че някои принципи, съдържащи се в закона, имат непреходна стойност. Винаги е грешно да се краде, да се пожелава (чуждото), да се убива. Девем от десетте Божии заповеди се повтарят и в НЗ, но с една важна разлика – те не се дават като закон (прикрепен с наказание), а като „наставление в правдата“ на Божия човек (2 Тим. 3:16). Единствената заповед, която не се повтаря, е заповедта за съботата. Християните никога

не са получавали наставления да пазят съботата (седмия ден на седмицата).

Служението на закона за спасените не е отминало: „А ние знаем, че законът е добър, ако го употребява някой законно“ (1 Тим. 1:8). Законната употреба на закона означава той да поражда съзнание за грях и по този начин да довежда до покаяние. Но законът не е валиден за онези, които вече са спасени: „законът не се налага за праведния“ (1 Тим. 1:9). Правдата, която се изисква от закона, се изпълнява от тези, които ходят не по плът, а по дух (Римл. 8:4). Всъщност поученията на нашия Господ в Проповедта на планината поставят по-високи норми от онези, които са заложили в закона. Законът казва: „Не убивай“, а Исус казва: „Не мрази“ дори. И така, Проповедта на планината не само утвърждава закона и пророците, но дори ги подсилва и задълбочава техния смисъл.

5:19 Ако се върнем към Проповедта, ще забележим, че Исус предвижда, че хората ще бъдат склонни да подценяват задължителността на Божиите заповеди. Поради свръхестествената им природа хората са склонни да търсят специално, рационално обяснение на техния смисъл. Но Исус казва, че всеки, който наруши и една малка част от закона и учи други хора да правят същото, ще бъде наречен **най-малък в небесното царство**. Чудното е, че такива хора се допускат изобщо в небесното царство, но както знаем, хората влизат в царството чрез вярата си в Христос. Мястото на човека в царството обаче се определя от неговото послушание и вяроност, проявени от него, докато е бил още на земята. Хората, които се подчиняват на закона на царството тук, на земята, ще бъдат наречени велики в царството на небесата.

5:20 За да бъдем допуснати в небесното царство, нашата **правда** трябва

да надвишава **правдата на книжници-те и фарисеите** (за които религиозните церемонии са гостатъчни, за да им дават едно външно, ритуално изчистване, но не и да променят техните сърца). Исус използва една хипербола (преувеличение), за да улесни разбирането на истината, че външната правда без вътрешна праведност няма да получи входен билет за царството. Единствената правда, която Бог ще приеме, е съвършенството, което Той вмениява на всеки, който приема Неговия Син за Спасител (2 Кор. 5:21). Съвсем естествено е там, където има истинска вяра в Христос, да има и практическа праведност, която Христос описва в останалата част от проповедта.

Г. Исус ни предупреждава да се пазим от гнева (5:21-26)

5:21 Евреите по времето на Христос са знаели, че убийството е забранено от Бога и че убиецът подлежи на наказание. Това е било валидно и преди даването на закона (Бит. 9:6), а по-късно е било включено и в закона (Изх. 20:13; Второзак. 5:17). С думите „**А пък аз ви казвам**“ Исус въвежда поправка в закона за убийството. Човек никога вече няма да може се гордее с това, че не е извършил убийство. Сега Исус казва: „В Моето царство вие не трябва да имате дори убийствени помисли.“ Той проследява убийството до неговия източник и предупреждава срещу трите вида неправоен гняв.

5:22 Най-напред Той дава пример с човек, който се **гневи на брат си без причина**⁵. Всеки, който е обвинен в такава престъпление, се **излага на осъждане**, т. е. може да застане пред съда. Повечето хора може да си измислят всякаква причина, с която да оправдаят своя гняв, но гневът е оправдан само тогава, когато защитава честта на Божието име, или когато

някой груг е онеправдан. Той никога не е оправдан, ако се използва в отговор на лични обиди.

Още по-сериозен е грехът да оскърбиш брат си. По времето на Христос хората са използвали думата „**рака**“ (от арамейски, което означава „безделник“) като обидно и презрительно наричане. Хората, които са употребявали този епитет, са се излагали на **Синедриона**, което означава, че са били съдени от върховния съд на страната.

И най-накрая, да наречеш някого „**безумец**“, е третият вид несправеден гняв, заклеймен от Исус. Тук думата безумец значи нещо повече от тъпак. Тя означава морален **глупак**, който трябва да е мъртъв, и изразява желание той да е мъртъв. Днес ние често можем да чуем как някой човек ругае с думите „Бог да те убие!“ Той призовава Бог да предаде жертвата на ада. Исус казва, че този, който произнася такава клетва, се **излага на огнения пъкъл**.

Телата на екзекутираните престъпници често са били хвърляни в горящото буниче извън Ерусалим, познато под името Хинон или Гехена. То е олицетворение на огньовете на пъкъла, които никога няма да угаснат.

Няма никакво съмнение, че това, което казва Христос, е изключително сериозно. Той учи, че гневът съдържа семената на убийството, че оскърблението съдържа духа на убийството, и че клетвата носи самото желание за убийство. Прогресивното нарастване на престъпленията изисква три степени на наказание: *осъждане, съд и пъклен огън*. В Своето царство Христос ще се разправя с греховете според тяхната сериозност.

5:23, 24 Ако човек засегне груг човек, било в яд, било поради друга причина, то няма никакъв смисъл да носи дар на Бога. Бог няма да му се зарадва. Виновникът трябва да отиде и да попра-

ви злото – само тогава дарът ще бъде приет. Въпреки че тези думи се отнасят най-вече за еврейския народ, това не значи, че те нямат никакво приложение днес. Павел разработва тази идея във връзка с Господната вечеря (Вж. 1 Кор. 11). Бог не приема възхвала от онзи, който не е в добри отношения с другите християни.

5:25-26 В този стих Христос изобличава хората със свадлив характер и онези, които не желаят да признаят вината си. По-добре е веднага да се разбереш с този, който те обвинява, отколкото да рискуваш да отидеш на съд. Ако това стане, ти със сигурност ще загубиш процеса. Независимо че въпросът кой кой е в тази притча е спорен, смисълът ѝ е ясен: ако си срещнал, побързай веднага да си признаеш вината и да оправиш нещата. Ако не се покаеш, рано или късно ще те постигне това, което заслужаваш за своя грях, и ще трябва не само да платиш пълно обезщетение, но и да изтърпиш допълнително наказание. И не бързай да ходиш в съда. Ако го направиш, законът ще те открие, и ти ще трябва да изплатиш и последната стотинка.

Д. Исус заклеймява прелюбодеянието (5:27-30)

5:27, 28 Мойсеевият закон съвсем ясно забранява прелюбодеянието (Изм. 20:14; Второзак. 5:18). Човек може да се гордее с това, че никога не е нарушил тази заповед, и въпреки това неговите очи да „са пълни с блудство“ (2 Петр. 2:14). Човек може да има напълно почтен външен вид и въпреки това неговите мисли непрекъснато да блуждаят из лабиринтите на порока. Затова Исус напомня на Своите ученици, че само въздържанието от външното, физическото действие не е достатъчно – трябва да имаме и вътрешна непорочност. Законът забранява акта на прелюбодеянието; Исус

забранява пожеланието: „всеки, който гледа жена, за да я пожелае, вече е прелюбодействал с нея в сърцето си“. Сместълът на този стих е уловен много точно от Е. Стенли Джоунз, който е написал следното: „Ако мислиш за прелюбодеянието или го извършваш, ти не задоволяваш сексуалните си импулси; а само хвърляш масло в огъня, за да ги разпалиш още повече.“ Грехът започва в мисълта, и ако ние го подхранваме, най-накрая ще го извършим.

5:29, 30 За да имаш неосквернени мисли, животът ти трябва да се подчинява на строга самодисциплина. За това Исус ни учи, че ако някоя част от тялото ни кара да съгрешаваме, по-добре е да се лишим от нея, докато сме още живи, отколкото да изгубим душата си за вечността. Дали тези думи на Христос трябва да се приемат в буквалния им смисъл? Дали Той не препоръчва на хората да се осакатяват? Тези думи трябва да се приемат буквално в смисъл, че *ако е необходимо* да загубим една част от своето тяло вместо цялата си душа, то ние с охота трябва да се лишим от тази част. *За щастие* това *никога не е необходимо*, тъй като Светият Дух дава възможност на вярващия да живее свят живот, но вярващият трябва да му сътрудничи и да упражнява строга дисциплина върху своя живот.

Е. Исус не одобрява развода (5:31, 32)

5:31 Според старозаветния закон разводът е бил разрешен, както се вижда във Второзаконие (24:1-4). Този текст не засяда случая със съпругата-прелюбодейка. (Знаем, че наказанието за блудство е било смърт – вж. Второзак. 22-22.) Тук се говори за развод по причина на нехаресване или – както казваме днес – „несъвместимост на характерите“.

5:32 В царството на Христос обаче „всеки, който напусне жена си освен

по причина на прелюбодейство, прави я да прелюбодейства“. Това не означава, че тя автоматически става прелюбодейка. То предполага, че когато остане сама, без никакви средства за живот, жената ще бъде принудена да отиде да живее с друг мъж. Тогава тя става прелюбодейка. Не само бившата съпруга прелюбодейства, но и всеки, „който се ожени за нея, когато бъде напусната“.

Темата за развода и повторната женитба е една от най-сложните теми в Библията. Практически е невъзможно да се отговори на всички въпроси, които възникват във връзка с тази тема, но несъмнено ще бъде от полза да се направи един преглед и да се обобщат това, което мислим, че Библията казва по този въпрос.

Разводът и повторната женитба

Разводът никога не е съществувал в Божиите намерения. Неговият идеал е мъжът и жената да останат съпрузи, докато техният съюз не бъде разрогнат от смъртта (Римл. 7:2, 3).

Исус казва това на фарисеите съвсем ясно, като се позовава на Божественния ред при сътворението (Мат. 19:4-6).

Бог мрази развода (Мал. 2:16) (който не е според Писанията). Той не мрази развеждането изобщо, тъй като говори за Себе Си, че е дал „разводно писмо“ на Израел (Ер. 3:8). Това е станало, защото израелската нация се е отказала от Него и е започнала да се кланя на идоли. Израел се е оказал неверен.

В Матей 5:31, 32 и 19:9 Исус ни учи, че разводът не е позволен с изключение на случая, когато единият от партньорите е обвинен в сексуална изневяра. В Марко 10:11, 12 и Лука 16:18 това условие е изпуснато. Несъответствието може най-лесно да се

обясни с това, че както Марко, така и Лука не си спомнят цялото изказване на Христос. Следователно дори и разводът да не е най-идеалното решение, той е разрешен само тогава, когато единият партньор е бил неверен. Исус *позволява* развода в този случай, без обаче да го *налага*.

Някои изследователи разбират от текста в 1 Кор. 7:12-16, че разводът е приемлив в случаите, когато вярващият е напуснат от невярващ. Павел казва, че напуснатият не е поробен на брачния закон, т. е. той (тя) е свободен (свободна) да получи развод. Нашето мнение е, че случаят представлява същото изключение, което е дадено и в Матей 5 и 19, а именно, че невярващият напуска вярващия, за да живее с някой друг. Следователно вярващият може да получи развод според основанието на Библията само ако другата страна извърши изневяра. Често се спори по това, че макар разводът да е разрешен в Новия Завет, повторната женитба не е разрешена. Но това разсъждение изопачава проблема. Според Новия Завет повторният брак не е забранен за невинния партньор, но е забранен за виновния. Освен това една от главните цели на разрешения от Библията развод е да се направи възможен повторният брак; в противен случай обикновената раздяла е напълно достатъчна.

Винаги, когато се разглежда тази тема, неизменно възниква следният въпрос: „А какво става с хората, които са се развели, преди да са били спасени?“ Не трябва да има никакво съмнение, че разводите и повторните бракове, извършени не според Библейския закон преди повярването, са грехове, които биват напълно простени (вж. напр. 1 Кор. 6:11, където Павел включва прелюбодеянието в списъка от грехове, в които вярващите коринтяни са участвали, преди да повярват). Греховете, извършени преди по-

вярването, не трябва да възпират вярващите от пълноценно участие в живота на местната църква.

По-труден е въпросът с християните, които са се развели не по християнски причини и после са се оженили повторно. Могат ли те да бъдат приети обратно в обществото на местната църква? Отговорът зависи от това, дали прелюбодеянието е в началния си етап на физическа връзка, или е по-продължително състояние. Ако тези хора живеят в състояние на изневяра, те не само ще трябва да признаят своя грях, но и да напуснат настоящия си партньор. Трябва да знаем обаче, че разрешението, което Бог предлага за един проблем, никога не е такова, че да породи още по-тежки проблеми. Ако за оправянето на един объркан брак лекарството е развод, вследствие на който мъжете или жените ще бъдат принудени да сърешат или жените и децата ще останат без дом и прехрана, лечението е по-лошо от болестта.

По мнение на автора християните, които са се развели не по законите на Библията и след това са се оженили повторно, могат искрено да се покаят от своя грях и да се върнат при Господ и църковното братство. По отношение на развода всеки отделен случай е различен. Така че старейшините на всяка местна църква трябва да разглеждат всеки случай поотделно и да го преценяват според Божието Слово. В случаите, когато се налагат дисциплинарни мерки, всички засегнати трябва да се подчинят на решението на старейшините.

Ж. Исус осъжда клетвите (5:33-37)

5:33-36 Мойсеевият закон е съдържал няколко забрани срещу **лъжливите клетви** в името на Бога (Лев. 19:12; Чис. 30:2; Второзак. 23:21). Да се закълнеш в името на Бога, означава да заявиш, че Той е твоят Свидетел и че

ти казваш истината. Юдеите са се опитвали да избегнат неприличнето на лъжливите клетви в името на Бога, като вместо „Бог“ са се кънели в думите „небе“, „земя“, „Ерусалим“ или „моята глава“. Исус осъжда такава заобикаляне на закона като чисто лицемерие и забранява всякакъв вид клетви или оброчи в обикновените разговори. Опитът да избегнеш заклеването в името на Бога, като просто Го замениш с друго съществително, говори не само за лицемерие, но е и напълно безполезно. Когато се кънеш в небето, ти се заклеваш в **Божия престол**. Когато се кънеш в земята, ти се заклеваш в **мястото**, където Той поставя **краката Си**. Когато се кънеш в Ерусалим, ти се заклеваш в столицата на царството Му. Дори когато се кънеш в собствената си глава, ти пак засягаш Господ, защото Той е Създателят на всичко.

5:37 За християнина клетвата е безсмислена. Неговото „да“ трябва да означава „да“, а неговото „не“ – „не“. Когато използваш по-силни изрази, ти признаваш, че този, който управлява твоя живот, не е Бог, а Сатана, **лукавият**. За християните няма такива обстоятелства, които да оправдават лъжата. Този стих забранява също така и всяко изкривяване на истината или заблуждаване. Но той не забранява полагането на клетва в съдебна зала. Сам Исус свидетелства под клетва пред първосвещеника (Мат. 26:63). Павел също призовава Бог да свидетелства, че това, което той пише, е истинно (2 Кор. 1:23; Гал. 1:20).

3. Да извървиш още една мияя (5:38-42)

5:38 Законът казва „**око за око, зъб за зъб**“ (Изм. 21:24; Лев. 24:20; Второзак. 19:21). Тази заповед съдържа както наказанието, така и ограничението върху наказанието – присъдата не трябва да надвишава престъплението. Според

Стария завет обаче властта за наказание принадлежи на управленческия орган, а не на индивида.

5:39-41 Исус се извисява над закона и достига една по-висша справедливост, като премахва отмъщението изобщо. Той показва на Своите ученици, че докато някога законът е разрешавал отмъщението, то сега милостта препоръчва несъпротивлението. Исус наставлява Своите последователи да не се съпротивляват на **злия човек**. Ако те удари някой по едната буза, **дай му и другата**. Ако някой се съди с теб, за да ти вземе **туниката** (долната греха), дай му и **наметалото си** (горна греха, използвана за покриване през нощта). Ако някое служебно лице те накара да му носиш багажа **една мияя**, носи му го **доброволно две**.

5:42 Последната заповед на Исус в този пасаж ни изглежда най-непрактичната за нас днес. „**Дай на оногова, който проси от тебе; и не се отвръщай от оногова, който ти иска назаем.**“ Нашата мания да притежаваме и да се обграждаме с материални блага ни кара да се ужасяваме при мисълта, че трябва да дадем онова, което сме спечелили с честен труд. Ако ние обаче искаме да мислим за съкровищата на небесата и да се задоволяваме само с най-необходимата ни храна и облекло, по-лесно ще приемем това, което тези думи практически искат от нас. Твърдението на Исус предварително приема, че човекът, който моли за помощ, действително се нуждае от нея. И тъй като е невъзможно да се узнае дали тази нужда е истинска във всички случаи, е по-добре (както е казал някой) „**да помогнеш на двадесет измамници, които просят, отколкото да рискуваш да отминеш един човек в истинска нужда.**“

От човешка гледна точка победенето, към което ни призовава Господ тук, е невъзможно. Само тогава, когато човек е управляван от Светия Дух,

той може да живее самопожертвувателен живот. Само когато Спасителят е допуснат да живее Своя живот в живота на вярващия, само тогава обидата (39 ст.) и неудобството (41 ст.) могат да се заплатят с любов. Това е така нареченото „благовестие на втората мила“.

И. Обичай своите неприятели (5:43-48)

5:43 Последният пример за висшата правда, която се иска в небесното царство, засяга отношението на християнина към неговите врагове – въпрос, който следва естествено от предишните стихове. Законът учи юдеите да обичат своите **ближни** (Лев. 19:18) и макар че те не бяха получили изрични наставления да **мразят** своите **неприятели**, голяма част от техните доктрини носеха в основата си този дух. Този възглед в Стария Завет обобщаваше отношението към онези, които преследваха Божиите хора (вж. Пс. 139:21, 22). То изразяваше една справедлива враждебност, насочена срещу враговете на Бога.

5:44-47 Сега обаче Исус заявява, че ние трябва да **обичаме** своите **неприятели** и да се **молим** за **ония**, **които** ни **гонят**. Фактът, че ни се заповядва да обичаме, показва, че става въпрос за волево усилие, а не за емоционално преживяване. Това не е естествена обич, защото никак не е естествено да обичаш ония, които те мразят и ти причиняват вреда. Това е свръхестествена милост и може да се проявява само от онези хора, които имат небесен живот.

Ние не получаваме никаква награда, ако **обичаме** само **тези**, **които** ни **обичат**. Исус казва, че дори и невярващите **бирници**⁶ правят това! Този вид любов не се нуждае от небесна сила. Нито пък има някакво достойнство в това, да **поздравяваме само братята си**⁷, т. е. само нашите роднини и прия-

тели. И езичниците могат да правят това – в него няма нищо, което да отличава християнина от другите хора. Ако нашите критерии не са по-високи от тези на света, ние никога няма да можем да му повлияем!

Исус казва, че Неговите последователи трябва да **отвърщат** на злото с добро, за да могат да бъдат **деца** на своя **Отец в небесата**. Той не казва, че това е пътят, по който ние ставаме Божи деца, а че това е начинът, по който показваме, че сме Божи деца. Тъй като Бог е безпристрастен както по отношение на **злите**, така и по отношение на **добрите** (защото и едните, и другите се ползват еднакво от **слънцето** и **гъжда**), ние също трябва да се **отнасяме** еднакво милостиво и справедливо към всички.

5:48 Исус завършва тази част с поучението: „**И тъй, бъдете съвършени и вие, както е съвършен вашият небесен Отец.**“ Думата „**съвършени**“ трябва да се разбира в светлината на контекста. Тя не означава безгрешни или безупречни. Предишните стихове ни обясняват, че да бъдем съвършени, означава да обичаме онези, които ни мразят; да се молим за онези, които ни преследват; и да показваме доброжелателство и към приятели, и към неприятели. Съвършенството тук е онази духовна зрялост, която позволява на християнина да подражава на Господа, Който раздава милостта Си на всички – без никакво пристрастие.

К. Бъди искрен, когато даваш (6:1-4)

6:1 В първата половина на тази глава Исус разглежда три специфични области на практическата праведност в живота на всеки християнин: благотворителни дела (1-4 ст.), молитва (5-15 ст.) и пост (16-18 ст.). В тези осемнайсет стиха името на **Отца** се среща 10 пъти и ни дава ключа за тяхното разбиране. Практическото изразяване на праведността трябва да

търси одобрението на Бога, а не одобрението на хората.

Исус започва тази част от Своята проповед с предупреждение срещу изкушението да парадирате с нашата набожност, като извършваме **благодарителни дела** с цел да бъдем забелязани от другите. Той не осъжда самото дело, а неговия мотив. Ако обществената признателност е мотивиращият фактор, тогава тя е и единствената награда, защото Бог няма да награди лицемерието.

6:3 Изглежда невероятно, но по времето на Господ Исус тези **лицемерни хора** са давали дарения **в синагогите** или милостиня на просяците **по улиците**, като са привличали шумно вниманието към себе си. Бог отхвърля тяхното поведение с едно изречение: **„Те са получили вече своята награда“** (т. е. тяхната единствена награда е известността, която те получават тук, на земята).

6:3, 4 Когато един Христов последовател извършва **благодарително дело**, той трябва да направи това **„в тайно“**. То трябва да бъде толкова тайно, че **„левицата ти“** да не **„узнае какво прави десницата ти“**. Исус използва това живописно сравнение, за да ни покаже, че нашите **благодарителни деяния** трябва да са предназначени за **Отца**, а не за да получим по-голяма известност сред хората. Този стих не трябва да се приема до такава степен буквално, че да се забрани всяко дарение, което може да бъде видно от хората, тъй като практически е невъзможно да оставаш абсолютно анонимен винаги, когато даваш. Той само заклепява шумното перчене, което може да съпровожда благодарителността.

Л. Моли се искрено (6:5-8)

6:5 После Христос предупреждава учениците Си да не бъдат лицемерни, **когато се молят**. Те не трябва да заста-

ват нарочно на обществени места, за да се молят с цел да бъдат видени от другите хора, които да се впечатлят от тяхната набожност. Ако молитвата ти е мотивирана единствено от желанието да изпъкнеш, то получената известност ще бъде и единствената ти **награда**, според както казва Христос.

6:6 В 5 и 7 ст. е употребено местоимението **„вие“** (2 л. мн. ч., както в гръцкия текст). Но в 6 ст. – за да се подчертае близостта на общението с Бога – е употребено местоимението **„ти“** (2 л. ед. ч., и в гръцкия текст също). За да получиш отговор на молитвата си, трябва да се молиш **„в тайно“** (т. е. да **влезеш във „вътрешната си стаячка“** и да **„затвориш вратата“**). Ако твоето единствено желание е да достигнеш до Бога, Той ще те чуе и ще ти отговори.

В това отношение хората, които забраняват общата молитва на базата на този стих, стигат до крайност. Нека да припомним, че християните от ранната църква са се срещали специално за общи молитви (Деяния 2:42; 12:12; 13:13; 14:23; 20:36). Не е важно *къде* се молиш. Важно е *защо* се молиш – да бъдеш забелязан от хората или да бъдеш чут от Бога!

6:7 Молитвата не трябва да се състои от **излишни повторения**, т. е. от готови изречения или празни думи. По този начин се молят невярващите; но Бог не се впечатлява от **многогото думи**. Той желае ние да слушаме искрените слова на нашето сърце.

6:8 Щом нашият **Отец** **знае това, от което се нуждаем**, още **преди да Го помолим** за него, логично е да се запитаме: **„Защо изобщо трябва да се молим?“** Защото в молитвата ние признаваме нашата нужда и зависимост от Него. Това е основата за нашето общение с Бога. Освен това Бог прави някои неща в отговор на молит-

вата, които иначе не би направил (Як. 4:22).

М. Исус дава модел за молитва (6:9-15)

6:9 От 9 до 13 ст. ни е даден един модел на молитва, която обикновено се нарича „Господната молитва“. Когато употребяваме това название, не трябва да забравяме, че Самият Исус никога не се е молил с нея. Той я е дал на учениците Си като модел, според който те могат да формират своите молитви. Тя не ни дава буквално думите, които ние трябва да използваме (струва ни се, че 7 ст. изключва тази възможност).*

„Отче Наш, Който си на небесата.“ Молитвата трябва да е отправена към Бог Отец в знак на признаване на Неговия суверенитет във вселената.

„Да се свети Твоето име.“ Ние трябва да започваме нашите молитви с преклонение, с което да отдаваме хвала и почит на Този, Който толкова ги е заслужил.

6:10 „Да дойде Твоето царство.“ След преклонението ние трябва да се молим за победата на Божието дело, като поставяме Неговите интереси на първо място. И по-специално ние трябва да се молим за дения, когато нашият Бог-Спасител, Господ Исус Христос, ще въздигне Своето царство на земята и ще господства в правда.

„Да бъде Твоята воля.“ С тази молба ние заявяваме, че Бог знае кое е най-доброто и че ние подчиняваме нашата воля на Неговата. Ние също та-

ка изразяваме копнежа си да видим признанието на Неговата воля по целия свят.

„Както на небето, така и на земята.“ Този израз внася известно уточнение на трите предишни твърдения. Преклонението пред Бога, върховното господство на Бога и изпълнението на Неговата воля са една реалност в небето. С тази молитва се иска всички тези условия да съществуват и на земята така, както те съществуват в небето.

6:11 „Дай ни днес ежедневния хляб.“ След като сме поставили интересите на Бога на първо място, ние вече можем да Му представим нашите лични нужди. С тази молба ние признаваме своята зависимост от Бога по отношение на всекидневната ни храна – и духовна, и материална.

6:12 „И прости ни дълговете, както и ние простихме на нашите дължници.“ Това не се отнася до юридическото оправдаване на нашата виновност поради греховете ни (това опрощение ние получаваме чрез вяра в Божия Син). По-скоро тук се говори за родителската прошка, която е необходима, ако искаме да подгържаме връзката си с нашия Отец. Ако вярващите не желаят да простят на онези, които се отнасят към тях зле, как могат да очакват, че ще имат добри отношения със своя Отец, който по Своя воля им е простил всички техни прегрешения?

6:13 „И не въвеждай ни в изкушение.“ На пръв поглед тази молба като че ли противоречи на текста от Яков 1:13, където се казва, че Бог „никога не изкушава“. Но Бог позволява Неговите хора да бъдат изпитвани и проверявани. Тази молба изразява едно здравословно недоверие в собствената ни способност да устоим на изкушенията или да утържим на изпитанията. С нея ние признаваме нашата

* Английският вариант на стиха може да се преведе така: „...защото механично повторяне на много думи може да се превърне в празнословие.“ – Бел. на прев.

пълна зависимост от Господа, за да ни пази.

„Но избави ни от лукавия.“ Това е молбата на всички, които отчаяно искат да бъдат пазени от злото чрез Божиата сила. Това е зовът на сърцето за ежедневна защита от властта на злото и Сатана в нашия живот.

„Защото царството е Твое, и силата и славата, до вековете. Амин.“ Тъй като това последно изречение на молитвата липсва в много древни ръкописи, то е изпуснато в римокатолическите и повечето съвременни протестантски Библии. Но ние смятаме, че едно такова славословие е идеален завършек за една молитва, и освен това присъства в повечето ръкописи⁸. Както казва Джон Калвин, то трябва „не само да сгрее сърцата ни, за да се облезнем върху силата на Господа,... но и да ни каже също, че всички наши молитви... нямат друго основание освен в Бога.“

6:14, 15 Този пасаж служи като обяснение към 12 ст. и е добавен, за да подчертае още веднъж, че родителската прошка, за която се говори в 12 ст., се дава при определени условия.

Н. Исус ни учи как да постим (6:16-18)

6:16 Третият вид религиозно лицемерие, заклеено от Христос, е съзнателната показност при поста. Лицемерите нарочно загрозяват лицата си, когато постят, за да изглеждат измъчени, изтощени и унили. Но Исус казва, че е смешно да се опитваш да изглеждаш свят.

6:17, 18 Истинските вярващи трябва да постят „в тайно“, без да дават външен израз на това. Да помажеш главата си и да умиеш лицето си, означава да направиш така, че да изглеждаш както винаги. Достатъчно е това, че Отец знае – Неговата награ-

да ще бъде по-добра от одобрението на хората.

Постът

Да постиш, означава да се въздържаш от заговоряване на каквото и да е телесно желание. Той може да бъде доброволен (каквото е в този пасаж) или принудителен (каквото е в Деяния 27:33 или 2 Кор. 11:27). В Новия Завет той се свързва със скръбта (Мат. 9:14, 15) и с молитвата (Лука 2:37, Деяния 14:23). В тези текстове постът придружава молитвата като белег на искреноста при разпознаването на Божиата воля.

Постът няма никакво значение за спасяването; нито пък води до някакви специални заслуги пред Бога. Един фарисей се похвалил, че постел два пъти в седмицата, но това не му донесло опрощението, което той търсел (Лука 18:12, 14). Но когато християнинът пости, извършвайки едно духовно упражнение, Бог вижда и награждава. Въпреки че в Новия Завет няма изрична заповед за поста, той се насърчава чрез обещание за награда. Той може да помогне на вярващия в молитвения му живот, като премахне чувството на притъпеност и сънливост. Той е особено ценен в моменти на криза, когато човек желае да разпознае Божиата воля, и е особено полезен за насърчаване на самодисциплината. Постът е въпрос, който засяга само отношенията между отделния човек и Бога, и трябва да се прави с единственото желание да се хареса на Него. Той загубва своята стойност, когато е наложен отвън или се прави с показност, породена от лоши побуди.

О. „Събирайте си съкровища на небето“ (6:19-21)

Този текст съдържа някои от най-революционните поучения на нашия Гос-

под (и някои от най-често пренебрегваните също). Темата на останалата част от главата е как да достигнем увереност в бъдещето си.

6:19, 20 В стихове 19-21 Исус се противопоставя на всички човешки опити за обезпечаване на финансово осигурено бъдеще. Когато казва: „**Недейте си събира съкровища на земята**“, Исус иска да изтъкне, че в материалните неща няма никаква сигурност. Всички материални съкровища на земята могат да бъдат или разрушени от природните елементи (молец или ръжда), или откраднати. Исус казва, че единствените вложения, които няма опасност да бъдат загубени, са **съкровищата на небето**.

6:21 Тази радикална финансова политика се опира на един основен принцип, според който **там, където е съкровището ти, там е и сърцето ти**. Ако парите ти са скрити в сейф, то и сърцето ти, и желанията ти са също в този сейф. Ако съкровищата ти са положени в небето, то и интересите ти са насочени към небето. Това твърдение ни кара да се запитаме дали думите на Исус трябва да се разбират в буквален смисъл. Ако приемем, че това е така, тогава се изправяме пред въпроса: „Какво ще правим с нашите земни богатства?“ Ако откажем да го приемем, тогава трябва да се запитаме: „Какво ще правим с нашата Библия?“

II. Светилото за тялото (6:22, 23)

Исус знае, че за Неговите последователи ще бъде трудно да разберат как могат да приложат на практика това необикновено учение за сигурността в бъдещето, и затова решава да използва едно сравнение с човешкото око, което да ни помогне да разберем какво означава духовното зрение. Той казва, че „**окоето е светило за тялото**“. Окоето е този орган, който осветлява тялото и чрез който тялото може да

вижда. Ако окоето е „здраво“, цялото тяло е **залято от светлина**. Но ако окоето е „**боनावо**“, тази зрителна способност е увредена. Вместо светлина там има **тъмнина**.

Смисълът на това е следният: „здраво“ е окоето на човека, чието подбуди са чисти, чието единствено желание са Божиите интереси и който се стреми да възприема наставленията на Христос буквално. Целият живот на този човек е **залят от светлина**. Той вярва на думите на Христос, захвърля земните богатства, събира съкровища на небето и знае, че това е единствената сигурност. **Бонавото** око принадлежи на онзи, който се опитва да живее за двата свята. Той не иска да изостави напълно земните си богатства, но не иска да се откаже и от небесните богатства. Поученията на Христос му се струват **непрактични и невъзможни**. Той не може да вижда ясно, защото е **пълен с тъмнина**.

Най-накрая Исус добавя и заключението: „**Прочее, ако светлината в тебе е тъмнина, то колко голяма ще е тъмнината!**“ С други думи, ако ти знаеш, че Христос ти забранява да се подsigуряваш със земни богатства, за да се чувстваш сигурен, но ти въпреки това разчиташ на тях, тогава учението, на което не си се подчинил, става **тъмнина** – една много тежка форма на духовна слепота. Ти не можеш да виждаш истинската стойност на богатствата.

Р. Не можеш да служиш и на Бога, и на мамона (6:24)

Невъзможността да живееш едновременно и за **Бога**, и за парите се сравнява с отношенията между **господарите** и **слугите**. „**Никой не може да слугува на двамата господари**.“ Неизбежно единият от тях ще получи по-голяма част от твоята **вярност и подчинение**. Така е и при **Бога**, и при **мамона**.

Те предявяват към нас напълно противоположни искания, така че ние наистина трябва да изберем между двамата: или да поставим Бог на първо място и да отхвърлим господството на материалните неща или да живеем за преходни неща, и да се откажем от това, което Бог иска от нас.

С. „Не се безпокойте“ (6:25-34)

6:25 В този текст Исус насочва вниманието ни към склонността ни да поставяме храната и облеклото в центъра на нашия живот, което ни пречи да разберем истинския смисъл на живота. Ние се тревожим не толкова как ще се нахраним и облечем *днес*, колкото как ще се нахраним и облечем след 10, 20 или 30 години. Такова безпокойство за бъдещето е грях, защото отрича Божията любов, мъдрост и сила. То отрича Божията любов, защото се основава на едно очакване, че Бог няма да се погрижи за нас. То отрича и мъдростта Му, защото показва, че ние нямаме доверие в това, което Той прави. И най-накрая, то отрича и Неговата сила, защото изразява съмнение в способността Му да осигури нашите нужди.

Това безпокойство ни кара да отдаваме най-възвишените си усилия за обезпечаване на материалните си нужди. По този начин, преди още да сме разбрали това, животът ни вече е отминал и ние сме пропуснали да осъществим главната цел, за която сме били създадени. Когато ни е създал, Бог ни е отредил една много по-възвишена съдба от тази, да бъдем обикновени консуматори на храна. Ние сме тук, за да Го обичаме, да Го хвалим, да Му служим и да представяме Неговите интереси на земята. Нашите тела трябва да бъдат наши служители, а не наши господари.

6:26 Начинът на съществуване на „небесните птици“ е илюстрация на грижата на Бога за Неговите създа-

ния. Той ни показва колко е безсмислено да се тревожим. Те **нищо сеят, нищо жънат** и въпреки това Бог ги **храня**. След като в Божията йерархия на създаването ние сме **по-ценни от птиците**, можем да сме съвсем сигурни, че Господ ще се погрижи и за нашите нужди.

Не бива обаче да правим изводи, че не е необходимо да работим, за да задоволим настоящите си нужди. Павел ни напомня: „Ако не иска някой да работи, той нито да яде“ (2 Сол. 3:10). Също така не бива да си правим заключения, че за стопанина е грешно да сее, да жъне и да прибира реколтата от труда си. Тези дейности са необходими за осигуряването на неговите текущи нужди. Това, което Исус забранява, е умножаването на броя на хамбарите с цел подсигуриране на бъдещето независимо от Бога (нещо, което Той осъжда в притчата за богатша в Лука 12:16-21). В списание „*Всекидневни бележки на Библейското дружество*“ 26 ст. се обобщава накратко така:

„Тук обяснението е следното: ако Бог осигурява прехраната на съществата от по-низш разред *без* тяхното съзнателно участие, колко повече Той би осигурил прехраната на онези, заради които създаването е било въздигнато, *заедно* с тяхното активно участие.“

6:27 Безпокойството за бъдещето е не само обидно за Бога – то е и безполезно. Господ ни показва това с въпроса: „**И кой от вас може с грижене да прибави един лакът на ръста си?**“ Ниският човек не може с тревожене да се направи с няколко сантиметра по-висок. И въпреки това много полесно е да се извърши този подвиг, отколкото с тревожене да овеществим всичко необходимо за нашето бъдещо съществуване.

6:28-30 След това Господ говори колко е безсмислено да се тревожим за облеклото си в бъдеще. **Поиските кре-**

мове (вероятно диви анемони) нито се трудят, нито предават и въпреки това тяхната красота надминава тази на царствените одежди на Соломон. Ако Бог може да даде такава елегантно облекло на дивите цветя, които имат кратък живот и после се хвърлят в пещта за гориво, Той сигурно ще се погрижи много повече за Своите деца, които Му се покланят и Му служат.

6:31, 32 Изводът е, че ние не трябва да прекарваме нашия живот в неспокойна надпревара за осигуряване на храна, пиене и дрехи за бъдещето. Невярващите езичници не престават да трупат материални неща, като че ли храната и облеклото представляват живота. Но християните не бива да живеят по този начин, защото имат небесен Баща, Който знае техните основни нужди.

Ако целта на християните беше предварителното осигуряване на техните бъдещи нужди, то тогава те трябваше да отдават времето си и цялата си енергия за трупане на пари. Никога нямаше да са спокойни, че са спестили достатъчно, защото винаги съществува опасност от обезценяване на парите, инфлация, катастрофа, продължителна болест, нещастен случай. Но един такъв живот не би позволил на християните да служат на Своя Бог. Те нямаше да могат да изпълнят истинската цел, за която са били създадени и приети във вярата. Мъжете и жените, които носят Божествения план в себе си, имат неизвестно бъдеще на тази земя, но живеят заради ценностите на вечността.

6:33 И така, Господ прави един завет със Своите последователи. Всъщност Той казва: „Ако вие поставите интересите на Бога на първо място в своя живот, Аз ще гарантирам вашите бъдещи нужди. Ако вие търсите първо Божието царство и Неговата правда, Аз ще се погрижа да не ви лип-

сва нищо от онова, което ви е необходимо за живот.“

6:34 Това е Божията „социална осигуровка“. Отговорността на вярващия е да живее за Господа, като остава бъдещите си нужди на Бога с непоколебимото доверие, че Той ще се погрижи за тях. Работата на всеки християнин в обществото е само средство за осигуряване на текущите нужди: всичко останало трябва да се инвестира в Господното дело. Ние сме призвани да живеем само за днешния ден: **утрешният ще се погрижи сам за своите собствени превози.**

Т. „Не съгетете“ (7:1-6)

Този текст за съгетето (на другите) идва непосредствено след текста на предизвикателното поучение на нашия Господ за земните Богатства. Връзката между тези две теми е важна. Християнинът, който се е отказал от всичко, лесно може да критикува богатите християни. И обратното, християните, които се отнасят сериозно към своя дълг да осигуряват бъдещите нужди на семейството си, са склонни да не приемат буквално значението на думите на Исус от последната глава. Тъй като нито един човек не живее само от вяра, този род критики не са съвсем редни. Заповедта да не съдим другите засяга следните области: ние не бива да обсъждаме мотивите – само Бог може да ги прочете; не бива да съдим по външния изглед (Йоан 7:24; Яков 2:1-4); не бива да съдим ония, които изпитват морални скрупули за неща, които не са правилни или неправилни сами по себе си (Рим. 14:1-5); не бива да съдим служението на другите християни (1 Кор. 4:1-5) и, накрая, не бива да съдим нашия брат във вярата, като говорим лошо за него (Яков 4:11, 12).

7:1 Понякога тези думи на нашия Господ се тълкуват погрешно от хо-

рата, които забраняват всякакъв вид съдене. Без значение на това, което става, те винаги са готови да казват с набожен вид: „**Не съдете, за да не бъдете съдени.**“ Но Исус не ни учи да бъдем безразлични християни. Той никога не е искал да се откажем от нашата критичност или различителна способност. Новият Завет е пълен с примери за справедливо оценяване на положението, поведението или поучаването на другите хора. Освен това има няколко области, в които християнинът задължително трябва да взема решение или да прави разлика между доброто и злото, или между доброто и най-доброто.

Някои от тях са следните:

1. Когато между вярващи възникнат спорове, те трябва да се разрешат в църквата пред християни, които могат да разрешат въпроса (1 Кор. 6:1-8).
2. Местната църква има право да съди сериозните грехове на нейните членове и да взема съответните мерки (Мат. 18:17, 1 Кор. 5:9-13).
3. Вярващите трябва да преценяват доктриналните поучения на своите учители и проповедници чрез Божието Слово (Мат. 7:15-20; 1 Кор. 14:29; 1 Йоан 4:1).
4. Християните трябва да разпознават дали другите хора са вярващи и да се подчиняват на заповедта на Павел в 2 Кор. 6:14.
5. Хората от църквата трябва да преценяват кои хора имат необходимите качества, за да станат старейшини или дякони (1 Тим. 3:1-13).

7:2 Исус предупреждава, че ако съм несправедливо, ние също ще бъдем съдени несправедливо: „защото с каквато съдба съдите, с такава ще ви съдят.“ Този принцип, според който всеки ще пожъне това, което е посял, стои в основата на целия човешки жи-

вот и всички човешки дела. Марко използва същия този принцип за оценяване на начина, по който прилагаме Словото (4:24), докато Лука го прилага като мярка за оценяване на щедростта, с която даваме (6:38).

7:3-5 Исус избличава нашата склонност да виждаме малките недостатъци у другите хора, а да пренебрегваме същите недостатъци у себе си. Той съзнателно преувеличава проблема, (като използва хипербола), за да ни накара да го разберем още по-ясно. Често пъти човекът, който има греха в околото си, критикува същията в околото на другия човек и дори не забелязва своето собствено състояние. Лицемерие е да предполагаме, че можем да помогнем на някого, който има недостатък, тогава, когато самите ние имаме още по-голям недостатък. Нужно е първо да се излекуваме от нашите собствени грешки, преди да търсим недостатъците у другите хора.

7:6 Този стих доказва, че Исус няма намерение да забрани всякакъв вид осъждане, защото Той предупреждава Своите ученици да не дават смети неща на кучетата и да не хвърлят... бисерите си пред свинете. Според закона на Мойсей кучетата и свинете са нечисти животни. Тук те са използвани от Исус като символични образи на зли хора. Когато се срещаме със зли хора, които се отнасят към Божиите истини с пълно презрение и които отговарят на Божиите заповеди с оскърбление и насиле, ние не сме длъжни да продължим да им благовестваме. Да продължим да правим това, означава да донесем още по-голямо осъждение на виновните.

Не е необходимо да казваме, че на нас ни е необходима чувствителност за духовните неща, за да можем да различаваме тези хора. Може би затова следващите стихове са посветени на темата за молитвата, с която ние можем да поискаме мъдрост.

**У. „Искайте... търсете... хлопайте“
(7:7-12)**

7:7, 8 Ако си мислим, че можем сами да изпълняваме поученията на проповедта на планината в живота си, то ние не сме разбрали съвърхестествения характер на живота, към който ни призовава Спасителят. Мъдростта или силата за този живот трябва да ни се дадат отгоре. Тук Исус отправя към нас една покана да искаме и да продължаваме да искаме; да търсим и да продължаваме да търсим; да чукаме и да продължаваме да чукаме. Мъдрост и сила за християнски живот ще се дадат на всички, които искрено и настойчиво се молят за това.

Вън от контекста 7 и 8 ст. изглежда като един банков чек за вярващите, според който ние можем да получим всичко, което поискаме. Но това просто не е така. Тези стихове трябва да се разглеждат в техния непосредствен контекст и в светлината на цялото Библейско учение за молитвата. Следователно това, което изглежда като безусловно обещание тук, е придружено от ограничения в други пасажи. В Псалм 66:18 например ние научаваме, че човекът, който се моли, не трябва да има непризнат грях в своя живот. Християнинът трябва да се моли с вяра (Яков 1:6-8) и в съответствие с Божията воля (1 Йоан 5:14). Той трябва да се моли настойчиво (Лука 18:1-8) и искрено (Евр. 10: 22).

7:9, 10 Когато са изпълнени условията за молитвата, християнинът може да бъде напълно сигурен, че Бог ще го чуе и ще му отговори. Тази сигурност се основава на характера на нашия Бог, нашия Отец. Като човече ние знаем, че **ако един син поиска от баща си хляб, той няма да му даде камък; нито пък ще му даде змия, ако поиска риба.** Човешкият баща няма да измами своя гладен син, нито ще му даде нещо, което да му причини болка.

7:11 Господ ни обяснява своите аргументи, като сравнява по-малкото с по-голямото. Ако човешките родители отговарят на молбите на децата си с онова, което е най-добро за тях, **колко повече ще прави това нашият Отец, Който е на небесата.**

7:12 Непосредствената връзка между 11 и 12 ст. изглежда такава: след като нашият Отец ни дава добри неща, ние трябва да му подражаваме, като показваме добрина към другите. Начинът, по който можем да проверим дали едно действие е благотворно за другите, е да се запитаме дали ние бихме желали същото. Това „златно правило“ е било изразено с отрицателен знак от равина Хилел около сто години преди времето на Исус. Когато изразява същото правило с положителен знак, Исус заменя пасивната забрана с нещо по-прогресивно – с активното доброжелателство. Християнството не е просто учение за въздържане от греха, то е положителна добротата.

„Това – казва Исус – е същията на закона и пророците“, т. е. тези думи обобщават моралното учение на Мойсеевия закон и казаното в Писанията от пророците на Израел. Праведността, изисквана от Стария Завет, се изпълнява във вярващите, които по този начин вървят по Дух (Римл. 8:4). Ако всички хора бяха приели да се подчинят на този стих, това щеше да преобрази всички области на международните отношения, международната политика, семейния живот и църковния живот.

Ф. „Тясната порта“ (7:13, 14)

Сега Бог предупреждава, че портата на християнското ученичество е **тясна и че пътят е труген**⁹. Но хората, които вярно следват Неговите наставления, намират изобилния живот. От другата страна е **широката порта** – животът на самоугаждането и

удоволствията. Краят на един такъв живот е **разрушението**. Тук не се разглежда въпросът за иззубването на душата, а за неуспеха да се осъществи на практика целта на съществуването на човека.

Тези стихове засягат и въпроса за евангелието, тъй като описват двата пътя и съдби на човешката раса. Широката порта и лесният път водят до унищожението (Притчи 16:25); пясната порта и трудният път водят до живота. Исус е и портата (Йоан 10:9), и пътят (Йоан 14:6). Но докато *този смисъл* на пасажа е валиден за всички хора, *то следващото тълкуване* е предназначено само за вярващи. Исус казва, че ако искаме да Го следваме, ние се нуждаем от вяра, дисциплина и издръжливост. Но този труден живот е единственият живот, който си заслужава да се живее. Ако ние изберем лесния път, ще имаме голяма компания, но ще изпуснем най-хубавото, което Бог е приготвил за нас.

Ц. „От плодовете им ще ги познаете“ (7:15-20)

7:15 Навсякъде, където се проповядват строгите изисквания към истинските последователи на Христос, има **фалшиви пророци**, които пропагандират широката порта и лесния път. Те разводняват истината, докато „остане толкова малко, че не е достатъчно да направим супа и за един болен шурец“, както казва Чарлз Спърджън. Тези хора, които заявяват, че говорят от името на Господа, идват облечени в „**овчи дрехи**“ и имат вид на истински вярващи. Но **отвътре те са „вълци грабителни“**, т. е. злонамерени невярващи, които дебнат да уловят незрелите, нестабилните и лековерните християни.

7:16-18 Стихове 16-18 ни казват как да разпознаваме лъжливите пророци: **ще ги познаем по техните плодове**.

Техният безнравствен живот и разрушителни учения ги издават като такива. Дървото или растението ражда **плод** според истинската си природа. **Тръните** не могат да родят грозде; нищо **репей** да роди **смокини**. **Доброто дърво** ражда **добри плодове**, **лошото дърво** – **лоши плодове**. Този принцип важи както за естествения, така и за духовния свят. Животът и учението на ония, които заявяват че говорят от името на Бога, трябва да бъдат проверени чрез Божие Слово: „Ако не говорят според това слово, наистина няма зазоряване за тях“ (Ис. 8:20).

7:19, 20 Съдбата на лъжепророците е да бъдат **хвърлени в огъня**. Участиа на лъжливите учители и пророци е „бърза погибел“ (2 Петр. 2:1). Те могат да се разпознаят по техните плодове.

Ч. „Аз никога не съм ви познавал“ (7:21-23)

7:21 След това Господ Исус ни предупреждава да се пазим от хора, които само на думи казват, че Го признават за Спасител, но всъщност никога не са повярвали. **Не всеки**, който вика „Господи! Господи!, **ще влезе в небесното царство**“, а само онези, които изпълняват Божията воля. Първото нещо, което трябва да изпълним по Божията воля, е да повярваме в Исус Христос (Йоан 6:29).

7:22, 23 В създания Ден, когато невярващите ще застанат пред Христос (Откр. 20:11-15), много хора ще Му напомнят, че са **пророкували** или **изгонвали бесове**, или **вършили много чудеса** – и то все в Негово име. Но техните протести ще бъдат напразни. Исус **ще им заяви**, че Той **никога не ги е познавал** или признавал за Свои хора.

От тези стихове ние научаваме, че не всички чудеса имат Божествен произход и че не всички чудотворци са упълномощени от Бога. Чудото прос-

то означава действие на свръхестествена сила. Тази сила може да бъде Божествена, но тя може да бъде и сатаниска. Сатана може да даде власт на своите работници да изгонват *временно* бесове, за да създадат илюзията, че чудото е Божествено. В този случай той не разделя своето царство срещу себе си, но замисля още по-тежко нападение на бесове в бъдещето.

III. Постройте къщата си на канара (7:24-29)

7:24, 25 Исус завършва проповедта Си с притча, която обяснява значението на послушанието. Не е достатъчно само да слушаме тези **поучения** – трябва да ги прилагаме и на практика. Ученикът, който **чува** и **изпълнява** заповедите на Исус, „ще се оприличи на разумен човек, който е построил къщата си на канара“. Неговата къща (живот) има солидна основа и когато **гъждовете** и **ветровете** дойдат и започнат да я блъскат, тя няма да падне.

7:26, 27 Човекът, който **чува поученията** на Христос и не ги **изпълнява**, е като **неразумен човек, който строи къщата си на пясък**. Този човек няма да може да устои на бестествените бури: когато **гъждът забави** и **ветровете задухат**, къщата ще падне, защото няма здрава основа.

Ако човек живее според принципите на Проповедта на хълма, светът ще го нарече **глупак**; Исус обаче ще го назове **мъдрец**. Светът счита за мъдър онзи, който живее за външните неща, за настоящето и за себе си. Исус нарича такъв човек **глупак**. За да илюстрира евангелието, Той съвсем основателно използва примера за умния и неразумния строител. Разумният човек полага цялото си упование на Скалата, Исус Христос, като на негов Господ и Спасител. Неразумният човек отказва да се покае и отхвърля Исус като еднинствената надежда за спасе-

ние. Но освен това значението на притчата ни пренася и откъд моментна на спасението – в практическото ѝ приложение в християнския живот.

7:28, 29 След края на посланието на нашия Господ „**народът се чудеше на учението Му**“. Ако ние прочетем Проповедта на хълма и не се удивим на нейния революционен характер, това означава, че не сме успели да разберем нейния смисъл.

Хората разбират разликата между учението на Христос и това на техните книжници. Исус говори „като Един, Който има власт“, докато техните думи са безвластни. Неговият глас е истинският глас; техните гласове са само едно ехо. Джемисън, Фосет и Браун изказват следното мнение:

„Усецането за Божествена власт – законодателна, тълкувателна и наказателна – се излъчва толкова силно от Христовото учение, че книжниците не са могли да излеждат другоячк освен като сополанковци в Неговата светлина.“¹⁰

V. Месията извършва чудеса на сила и милост. Различните реакции на хората спрямо тях (8:1-9:34)

От 8 до 12 гл. Господ представя на израелския народ окончателни доказателства за това, че Той наистина е Месията, за Козото пишат пророците. Исаия например предсказва, че Месията ще отваря очите на слепите, ще отпушва ушите на глухите, ще оздравява кучите и ще направи немите да пеят (35:5, 6). Изпълнявайки всички тези пророчества, Исус доказва, че Той е Този Месия. Ако израелският народ се беше обърнал към своите Свещени Писания, нямаше да се затрудни да отъждестви Исус като Христос. Но никой не е толкова сляп като оня, който не желае да вижда.

Събитията, описани в тези глави, са представени по-скоро по тематичен

принцип, отколкото в строг хронологичен ред. Това не е цялостен разказ за служението на Господ, а представяне на събития, избрани от Светия Дух, за да ни покаже някои характерни моменти от живота на Спасителя. В този разказ е наблегнато върху следните моменти:

1. Абсолютната власт на Христос над болестите, бесовете, смъртта и другите природни елементи.
2. Неговото изискване за абсолютно господство върху живота на онези, когото ще Го последват.
3. Нарастване на отхвърлянето на Исус от страна на израелската нация и особено от религиозните ѝ водачи.
4. Охотното приемане на Спасителя от някои езичници.

А. Власт над проказата (8:1-4)

8:1 Въпреки че учението на Христос е радикално и крайно, то има огромна притегателна сила: големи **множества** от хора решават да **Го следват**. Истината се доказва сама по себе си, и макар че хората могат и да не я харесат, те никога не могат да я забравят.

8:2 Един **прокажен** пада на колене пред Исус и отчаяно моли за изцеление. Този прокажен вярва, че Господ може да го излекува, а истинската вяра никога не остава разочарована. Със своята отвратителност, разрушителност, заразност и неизлечимост (в някои от формите ѝ) проказата е едно подходящо олицетворение на греха.¹¹

8:3 Докосването на прокажените е било строго забранено. Всеки физически контакт с тях е носел опасност от зараза. При юдеите този контакт е правел човека официално нечист, което означава неспособен да участва в поклонението на Бога заедно с останалото юдейско общество. Но когато Исус **докосва** прокажения и изрича из-

целителните думи, **проказата незабавно** изчезва. Нашият Спасител има власт да очисти от греха и да дава право на очищения човек да участва в хвалението на Бога.

8:4 Това е първият случай в Евангелието от Матей, където е записано, че Исус заповядва на някого **да не казва на никого** за чудото, което е станало или което е видял (вж. също 9:30; 12:16; 17:9; Марко 5:43; 7:36; 8:26). Вероятно Той казва това, защото знае, че много хора, които се интересуват само от освобождението си от римско робство, ще поискат да Го направят Цар. Но Той знае, че Израел все още не се е покаял и че народът като цяло ще отхвърли Неговото духовно водителство, заради което Той ще трябва да отиде на кръста.

Според Мойсеевия закон **свещеникът** е излъгвал службата на лекар. След очистиването на някой прокажен боляният бил длъжен да принесе дар и да се покаже на свещеника, който да го обяви за чист (Лев. 14:4-6). Без съмнение очистиването на някой прокажен от болестта е било толкова рядко и изключително събитие, че е трябвало да събудя вниманието на този свещеник и да го накара да проучи дали Месията не се е появил най-после. Тук обаче не виждаме такава реакция. В този случай Исус просто казва на прокажения да се подчини на закона.

Духовното значение на чудото е ясно: Месията е дошъл в Израел с власт да излекува народа от неговата болест. Той представя това чудо като едно от Своите акредитивни писма. Но народът все още не е готов да приеме Своя Избавител.

Б. Власт над парализата (8:5-13)

8:5, 6 Тези стихове разкриват вярата на един стотник-езичник, която блесни като бисер на фона на закоравяването на евреите. Ако Израел не признае Своя Цар, презрените езичници ще

Го признаят. Стотникът е римски военен офицер, отговарящ за около 100 мъже, който вероятно е отседнал или в Капернаум, или близо до него. Той **игдва** при Христос, за да потърси изцеление за своя **слуга**, страдащ от силна и болезнена форма на парализа. Състраданието на този офицер е необикновено – повечето офицери не показват почти никаква загриженост за своите служители.

8:7-9 На предложението на Господ **Исус** да посети болния **стотникът** отговаря с думи, които говорят за истинска и дълбока вяра. Неговият отговор може да се перифразира така: „**Не съм достоен да влезеш в моята къща**. Но това не е и необходимо, тъй като Ти можеш да го **излекуваш** само като една **дума**. Добре познавам **властта**. Аз също получавам заповеди от по-горните на мен началници и давам заповеди на подчинените си и тези заповеди се изпълняват безпрекословно. Колко по-голяма власт биха имали Твоите думи над болестта на моя **слуга!**“

8:10-12 Исус се **учудва** на вярата на този езичник. Това е единият от двата случая, когато се казва, че Исус се е учудил. Другият случай е, когато се чуди на неверието на евреите (Марко 6:6). Той **не е намерил такава силна вяра дори в Израел**, богоизбрания народ. Това Го **накарва да изтъкне**, че в Неговото **игдващо царство** ще се съберат езичници от целия свят, за да се наслаждават на общението си с еврейските патриарси, докато „**чагата на царството**“ ще бъдат хвърлени във „**външната тъмнина**“, където „**ще бъде плач и скърцане със зъби**“. „**Чагата на царството**“ са всички онези, които са евреи по рождение и които само на думи признават Бога за Цар, но никога не са били истински вярващи. Този принцип важи и сега. Много деца, които са имали привилегията да бъдат родени и отгледани в

християнски семейства, ще погинат в пъкъла за това, че отхвърлят Исус, докато **дивачите** от джунглата ще се наслаждават на вечната небесна слава, защото са повярвали в посланието на евангелието.

8:13 Исус казва на **стотника**: „**Игу си; както си повярвал, така нека ти бъде**.“ Вярата се награждава в съответствие с доверието, което изпитваме към Божия характер. **Слугата е излекуван незабавно независимо от това**, че Исус се намира на разстояние от него. Тази случка може да се разглежда като една картина на настоящото служение на Христос, Който лекува непривилегированите езичници от парализата на греха, без да присъства телом.

В. Власт над треската (8:14-15)

Когато **влиза в къщата на Петър**, Исус вижда, че **тъща му е болна от треска**. Той **докосва ръката ѝ и треската я напуска**. Обикновено след оздравяване от треска човек се чувства много слаб, но това излекуване е толкова мигновено и пълно, че жената става от леглото и започва да **Му слугува** – подходящ начин за изразяване на благодарност за това, което е направил за нея Спасителят. Ние трябва да ѝ **пограждаваме**, като **Му служим** с още по-голяма всеотдайност и енергия.

Г. Власт над бесове и различни болести (8:16, 17)

На **вечерта**, когато съботният ден свършва (вж. Марко 1:21-34), хората започват да **пришждат** при Него. Между тях има **много жертви**, обхванати от бесове. Тези нещастни хора са обзети и контролирани от **зли духове**. Често пъти те **показват свръхестествени способности или власт**, а в много случаи са и **измъчвани**. Тяжното поведение понякога **напомня поведението на душевноболен човек**, но причина

та не е физическа или нравствена, а се крие в действието на демолитна сила. Исус изгонва духовете с една дума.

Освен това Той изцелява всички болни, което е изпълнение на пророчеството на Исая в 53:4: „Той взе на Себе Си нашите немощи и болестите ни понесе.“ Много често 17 ст. се използва от поддръжниците на физическото изцеление, за да покажат, че изцелението е в изкуплението и че физическото оздравяване е нещо, което вярващите могат да изискват с вяра. Но тук Божият Дух свързва това пророчество с изцеленията на нашия Спасител по време на земното Му служение, а не с Неговото дело на кръста.

До този момент ние видяхме четири чудеса в тази глава в следния ред:

1. Изцеление на евреина, болен от проказа, в присъствието на Христос.
2. Изцеление на слугата на стотника, когато Христос се намира на известно разстояние от него.
3. Изцеление на тъщата на Петър, докато Исус е вътре в къщата.
4. Изцеление на всички хора, обладани от бесове, в присъствието на Исус.

Гейбелин предполага, че тези случаи характеризират четири етапа в служението на нашия Господ:

1. Първото идване на Христос и служението Му на Неговия народ, Израел.
2. Освобождението на езичниците в отсъствието на Христос.
3. Неговото Второ идване, когато Той ще влезе в „израелския дом“, като възстанови отношенията си с Израел и изцели болната Си сионска дъщеря.
4. Хилядолетието, когато всички обсебени от дявола и всички болни ще бъдат изцелени¹².

Това е един доста интересен анализ на развитието на Христовото служение чрез чудеса, който може да изостри вниманието ни към скритите и по-дълбоки значения на Свещените Писа-

ния. Трябва да внимаваме обаче да не прекаляваме в това отношение, търсейки значение в степен, която води до нелепости.

Д. Чудото на отхвърлянето на Исус от хората (8:18-22)

Ние вече видяхме как Христос се среща с болестите и бесовете и показва властта Си над тях. Срещайки се с хората обаче, Христос се среща и със съпротивлението – това е чудото на отхвърлянето Му от хората.

8:18-20 Когато Исус се приготвя да пресече Галилейското езеро откъм Капернаум, за да отиде на изток, един самоуверен книжник излиза напред и се заклева, че ще Го следва където и да иде. Отговорът на Господ е едно предизвикателство, което го кара да прецени какво ще му струва това – един живот на пълно самоотричане: „Лисиците си имат леговища и небесните птици гнезда; а Човешкият Син няма къде глава да подслони.“ В Своето обществено служение Господ не е имал Свой Собствен дом, но е имало къщи, където Той е бил желан гост и където обикновено са Му приготвяли място за спане. Истинската сила на Неговите думи се крие в духовния им смисъл: този свят не може да Му осигури истинска и продължителна почивка. На Него Му предстои работа и Той няма да може да си почине, докато не я свърши. Същото се отнася и за Неговите последователи – този свят не е тяхното място за почивка или поне не трябва да бъде!

8:21 Друг добродетелен последовател също изразява желание да Го последва, но предпочита да направи нещо друго преди това: „Господи, позволи ми първо да отида и да погребя баща си.“ Това особено значение даде бащата на този човек и бил умрял, или не. Това, което най-вече безпокои в тези думи, е редът на подреждане на

приоритетите: „Господи... мене първо.“ Той поставя себе си преди Христос. Няма нищо лошо в това, да осигуриш прилично погребение за собствения си баща; то става лошо, когато започне да взима надмошцие над призива на Христос.

8:22 Това, което Исус му отговаря, е следното: „Твоето първо задължение е да **Ме следваш. Остави духовно мъртвите да погребват физически мъртвите.** Тази работа може да бъде извършена и от спасения човек. Има обаче нещо, което само ти можеш да извършиш. Отдай най-доброто от живота си на това, което наистина остава вечно. Не го прахосвай за незначителни неща.“ Ние не знаем отговорите на тези двамата ученици, но от подтекста можем да разберем, че са оставили Христос, за да си осигурят едно удобно място в света, прекарвайки живота си в отдаване на второстепенното. Преди да ги заклеим обаче, ние самите трябва да се запитаме дали сме готови да приемем условията на ученичеството, поставени от Исус в този пасаж.

Е. Власт над природните стихии (8:23-27)

Галилейското езеро е известно с внезапните си свирепи бури, които издигат високи пенещи се вълни. Наголу по река Йордан се спускат северни ветрове, които набират скорост по тясното дефиле. Когато стигнат морето, те го правят изключително опасно за плаване.

В този случай Исус пресича морето от западната му страна на път към източната. Когато бурята започва, **Той спи** в лодката. Ужасените ученици Го събуждат с диви викове за помощ. Не можем да не отбележим като похвално това, че са се обърнали точно към Този, към Когото трябва. След като ги смърмя за слабата им вяра, Исус **смърмя и ветровете, и**

вълните. А когато настава голямо спокойствие, мъжете се **удивляват** на това, че дори и стихииите се подчиняват на техния скромен Пътник. Колко малко разбираат те, че в онзи ден заедно с тях в лодката е Създателят и Крепителят на цялата вселена!

Рано или късно всички последователи на Христос се срещат с бури. Понякога ни се струва, че вълните ще ни заляят. Какво голямо облекчение е да знаем, че Исус е в лодката заедно с нас. „Никакви вълни не могат да погълнат кораба, в който лежи Господарят на небето, водата и земята.“ И никой не може да потушава житейските ни бури както Господ Исус.

Ж. Исус изцелява двамата мъже, обхванати от бесове (8:28-34)

8:28 На източния бряг на Галилейското езеро се намира **Гадаринската**¹³ страна. Когато Исус пристига там, Той среща два изключително сериозни случая на хора, обхванати от бесове. Тези хора живеят в пещероподобни гробници и са толкова свирепи, че минаването оттам е опасно.

8:29-31 Когато Исус приближава, бесовете извикват: „**Какво имаш с нас Ти, Божий Сине? Нима си дошъл тук преди време да ни мъчиш?**“ Те знаят кой е Исус и че Той е Този, Който най-накрая ще ги унищожи. В това отношение тяхната теология е много по-точна от тази на много съвременни либерални изследователи. Тъй като усещат, че Исус ще ги изгони от мъжете, те Го помолват да бъдат прехвърлени в едно **стаго с много свине, които пасат** наблизо.

8:32 Странното е, че Исус удовлетворява тяхната молба. Защо обаче Върховният Господар отстъпва пред молбата на бесовете? За да разберем Неговото действие, ние трябва да си спомним две неща: бесовете бягат от безплътното състояние; те искат да

обитават в телата на човешките същества или – ако това не е възможно – в телата на животни или други същества. Второ, целта на всички бесовете без изключение е да разрушават. Ако Исус просто ги беше изгонил във от лудите, бесовете щяха да бъдат заплаха за другите хора в областта. Като им позволява да влязат в свинете, Той предотвратява влизането им в други хора и насочва разрушителната им сила върху животни. Все още не е настъпало времето за тяхното окончателно унищожаване от Господа. Веднага щом бесовете се пренасят в свинете, животните се спускат яростно наопа по стръмнината и се удавят в езерото.

Този случай показва, че крайната цел на бесовете е унищожението, и подчертава ужасната възможност двамата души да бъдат обзети от такъв брой бесовете, които могат да унищожат 2 хиляди свине (Марко 5:13).

8:33, 34 Свинарите се втурват назад, за да разкажат какво се е случило. В резултат на това разтревожените граждани излизат да посрещнат Христос и **Го помолват да напусне областта**. От тогава и до сега има хора, които непрекъснато критикуват Исус за безполезното убийство на свинете и Го молят да напусне, защото цени човешкия живот по-високо от този на животните. Трябва да кажем, че ако тези гадаринци са били евреи, те не е трябвало да отглеждат свине, тъй като това е противоречало на закона. Евреи или не, те могат да бъдат осъдени за това, че са ценели едно стадо свине много повече от изцелението на двама обсебени от бесовете.

3. Власт да прощава грехове (9:1-8)

9:1 След отхвърлянето Му от гадаринците Спасителят отново пресича Галилейското езеро и пристига в Капернаум, който става **Негов град**, след като хората от Назарет се опитват

да Го убият (Лука 4:29-31). Тук Той извършва някои от най-великите Си чудеса.

9:2 Четирима мъже идват при Него, носейки един **паралитик**, сложен на грубо легло или постелка. Разказът на Марко ни казва, че тълпата им е пречела да стигнат до Него и те е трябвало да разбият покрива и да спуснат човека при Христос (2:1-12). Когато Исус вижда **тяхната вяра**, Той казва на **паралитика**: „**Дерзай, синко; прощават ти се греховете.**“ Забележете, че Той вижда **тяхната вяра**. Вярата подсказва на мъжете да понесат инвалида при Христос, а вярата на паралитика стига до Христос, за да го изцели. Най-напред нашият Господ възнаградява тази вяра, като произнася оправдание на греховете му. Преди да излекува симптомите, Великият Лекар премахва причината. Той дава по-голямата благословия първо. Това ни кара да се запитаме дали Христос някога е излекувал човек, без да му е дал и спасение.

9:3-5 Когато чуват думите на Исус за опрощението на греховете на човека, **някои от книжниците Го обвиняват в себе си в богохулство**. В края на краищата само Бог може да прощава грехове, а те нямат никакво намерение да Го приемат за Бог! Всемогъщият Господ Исус прочита тези техни мисли и ги смърдя за **злото в невярващите им сърца**, след което ги запитва: „**Кое е по-лесно да река: Прощават ти се греховете; или да река: Стани и ходи?**“ Всъщност еднакво лесно е да се каже и едното, и другото, но дали е еднакво лесно да се направи? Човекът не е в състояние да извърши нито едното, нито другото, но резултатите от първото не могат да се видят с телесните ни очи, докато резултатите от второто се забелязват веднага.

9:6, 7 За да покаже на книжниците, че има власт на земята да прощава греховете (и затова трябва да бъде

почитан като Бог), Исус благоволява да извърши едно чудо, което те могат да видят. Обръщайки се към паралитика, Той казва: „Стани, вдигни постелката си и иди у дома си.“

9:8 Когато виждат как паралитикът си отива у дома със своята постелка, хората изпитват две чувства – страх и удивление. Те явно са уплашени от това свръхестествено посещение. После множеството прославя Бога за това, че е дал „такава власт на човеците“. За съжаление хората изобщо не схващат значението на чудото. *Видимото* изцеление на паралитика има за цел да потвърди *невидимото* чудо с прощението на греховете на човека. Така хората е трябвало да разберат, че това, което са видели, не е демонстрация на силата на Бога да дава власт на човеците, а Божието присъствие сред тях в лицето на Господ Исус Христос. Те обаче не го разбират.

Що се отнася до книжниците, покъсните събития ни показват, че те се закоравяват още повече в своето неберие и омраза.

И. Исус призовава бирника Матей (9:9-13)

9:9 Напрежението, което се трупа около Спасителя, временно отслабва в простия и скромн тон, с който Матей разказва как Исус го е призовал. Като бирник и митничар той и неговите колеги митничари са особено мразени от юдеите заради тяхното нечестие и угнетителните данъци, които налагат върху народа, и най-вече заради това, че обслужват интересите на римската империя. Когато Исус минава покрай бирника Матей, Той му казва: „Върви след Мене.“ Реакцията на Матей е незабавна – той става и тръгва след Него, като напуска едно по принцип нечестно занимание, за да стане ученик на Исус. Както някой беше казал: „Той загуби една удобна ра-

бота, но намери съдбата. Загуби един лесен доход, но намери почести. Изгуби уютната сигурност, но намери едно приключение, за което никога не беше мечтал.“ Неговото решение получава достойно възнаграждение: Матей става един от дванадесетте апостоли и получава честа да напише това Евангелие, което носи неговото име.

9:10 Трапезата, за която се говори тук, е пригответена от Матей в чест на Исус (Лука 5:29). По този начин той признава Христос публично пред хората и представя своите колеги на Спасителя. Съвсем естествено голямата част от гостите са бирници и хора, които се считат от обществото за грешници!

9:11 По традиция хората по онова време са се хранели излезнати на кушетки с лице към масата. Когато фарисеите виждат, че Исус общува със социалната измет на обществото, те отиват при Неговите ученици и Го провъзгласяват за „виновен за съучастничество“ – за тях нито един истински пророк не може да се храни с грешници!

9:12 Исус, като чува това, отговаря: „Здравите нямат нужда от лекар, а болните.“ Фарисеите се смятат за здрави и не изпитват никакво желание да признаят нуждата си от Исус. (В действителност обаче те са тежко болни духовно и отчаяно се нуждаят от лечение.) За разлика от тях бирниците и грешниците са по-склонни да признаят своето истинско състояние и да потърсят спасителната милост на Христос. Така че обвинението е вярно! Исус наистина яде заедно с грешниците. Ако Той беше ял заедно с фарисеите, обвинението пак щеше да бъде истинско – дори още повече! Ако Исус не беше ял заедно с грешниците в един свят като нашия, Той завинаги щеше да остане да яде сам. Бихме искали да отбележим обаче, че когато Исус яде с грешниците, Той никога не

се отгаде на техните пороци и никога не направи компромис със Своето свидетелство. Той използва случая, за да призове хората към истината и светостта.

9:13 Проблемът с фарисеите е в това, че те много точно спазват юдейските ритуали, но въпреки това сърцата им са закоравели, студени и безмилостни. Затова Исус ги отправя, като ги предизвиква да **научат** какво иска да каже Йехова с думите: „**Милост искам, а не жертви**“ (цитат от Ос. 6:6). Въпреки че системата на жертвоприношенията е установена от Бога, Бог не иска церемониалната страна да замести вътрешната праведност. Бог не е любител на ритуали и не се радва на ритуали, изпразнени от вътрешна святост – точно това, което правят фарисеите. Те спазват буквата на закона, но не изпитват никакво състрадание към онези, които се нуждаят от духовна помощ. Тяхната компания може да се състои само от самодоволни хора като самите тях.

За разлика от тях Господ Исус ясно посочва: „**Не съм дошъл да призова праведните, а грешните [на покаяние].**“ Той изпълнява по съвършен начин Божието желание за милост и жертвувателност. От една страна, на света няма праведни хора и затова Господ Исус идва, за да призове всички хора на покаяние. Но от друга страна, Неговият призив се отнася само за хората, които признават себе си за грешни. Той няма да гаде изцерение на онези хора, които като фарисеите са горди, самоуверени и не искат да се разкаят.

К. Въпроси към Исус относно пощенето (9:14-17)

9:14 По това време **Йоан** Кръстителят е вероятно вече в затвора и учениците Му идват при Исус с един въпрос. Те самите често посят, **докато**

учениците на Христос не посят. Защо това е така?

9:15 Господ им отговаря с един нагледен пример. Той казва, че е **младоженецът**, а Неговите ученици – **сватбарите**. **Докато** Той е с тях, те няма смисъл да посят, като че ли жалеят. Ще го иде време обаче, когато Той ще **им** се отнеме, и **тогава** Неговите ученици ще **посят**. Господ *наистина* е отнет от учениците Си: след Неговата смърт, погребение и възнесение Той вече не присъства телесно при тях. И макар че думите на Исус не *налагат* поста, те със сигурност го *одобряват* като подходящо упражнение за онези, които очакват завръщането на Младоженеца.

9:16 Въпросът, който повдигат учениците на Йоан, дава повод за Исус да им обясни, че Йоан е дошъл, за да оповести края на една отминала диспенсация и да провъзгласи началото на Епохата на благодатта, като показва, че всяка епоха си има съответните принципи, които не могат да се смесват. Опитът да се смеси законът с благодатта прилича на опита да се закръпи „**вехта греха**“ с нов „**невалин плат**“. Когато грехата се изпере, новото парче ще се свие и ще се отише от старата греха. Съдраното ще бъде по-лошо от предишното състояние (на грехата).

Гейбелун изразява това така:

„Юдейското християнство, което заедно с благодатта и евангелието се опитва да спазва и закона, и насърчава оправданието по закон, е по-противно на Бога, отколкото признаването на миналото състояние на Израел, когато се е покланял на идоли.“¹⁴

9:17 До същото нещо води и опитът да **налещ ново вино в стари мехове**. Налягането, което ще се получи от ферментацията на новото вино, ще спуска старите мехове, тъй като те вече са загубили еластичността си. Жизнеността и свободата на еванге-

лието разрушават старите мехове на ритуализма.

Навлизането на християнската епоха несъмнено ще доведе до напрежение. Радостта, която носи Христос, не може да се задържи в границите и ритуалите на Стария Завет. Трябва да има съвсем нов ред на нещата. Пенингил обяснява това така:

„С тези думи Царят предупреждава Своите ученици да не смесват старото... и новото... И въпреки това по целия християнски свят се прави точно това. Навсякъде по църквите юдейството се закръпва и приспособява така, че старата дреха да получи нов етикет: „християнство“. В резултат на това се получава една обръкана смес, която не е нито юдейство, нито християнство и в която упованието на живия Бог се замества от ритуалното извършване на мъртви дела. Новото вино на спасението по благодат се налива в старите мехове на спазването на закона, в резултат на което какво се получава? Меховете се пукат и развалят; виното изтича и по-голямата част от животворната течност е изгубена. Законът изгубва своята строгост, защото се смесва с милостта, а милостта загубва своята красота и истинския си характер, тъй като се смесва с дела по закона.“¹⁵

К. Власт да лекува неизлечимите болести и да възкресява от мъртвите (9:18-26)

9:18, 19 Беседата на Исус за смяната на диспенсациите се прекъсва от един обезумял от скръб човек, началник на синагогата, чиято **гъщеря току-що е умряла**. Той коленичи пред Господ и Го моли да отиде и да ѝ върне живота. Това, че един началник на синагогата търси помощ от Исус, е нещо изключително, тъй като повечето юдейски водачи се страхуват да направят това заради подигравките и презрението на своите колеги. **Исус** уважава вяр-

та на началника и тръгва с учениците Си към дома му.

9:20 И още веднъж Исус е прекъснат! Този път от една жена, която страда от кръвотечение от 12 години. Исус никога не се дразни от такива намеси; Той винаги е уравновесен, достъпен и отзивчив.

9:21, 22 Ние разбираме, че медицинската наука е била безсилна да помогне на жената: нейното състояние все повече се е влошавало (Марко 5:26). В своето отчаяние тя среща Христос или може би Го вижда, заобиколен от тълпата. Вярвайки, че Той може и желае да я излекува, тя се промъква през тълпата и **докосва** края на **Неговата дреха**. Истинската вяра никога не остава незабелязана от Исус. Той се обръща и заявява, че тя е изцелена. В същия миг **жената оздравява** и за пръв път от 12 години е добре.

9:23, 24 Разказът сега се връща отново към случая с началника, чиято гъщеря е мъртва. **Когато Исус** стига **къщата**, оплаквачите вече са започнали да нареждат с „изкуствения си пълч“, както някой го беше нарекъл. Исус заповядва да се освободи стаята от посетители и в същото време заявява, че **момичето не е мъртво, а спи**. Повечето изследователи на Библията мислят, че Господ използва тук думата „спи“ в преносен смисъл. Други смятат, че момичето е било в кома. Това мнение не означава, че Исус нямаше да може да възкреси момичето от мъртвите, ако то наистина беше умряло. Според него Исус е бил толкова честен, че не е могъл да си припише заслугата за връщането на момичето от смъртта, когато то не е умряло наистина. Сър Робърт Андерсън също поддържа това мнение. Той ни обръща внимание върху това, че бащата и всички останали казват, че момичето е мъртво, докато **Исус** казва, че **не е**.

9:25, 26 При всички случаи Исус **хваща момичето за ръката** и **чудото**

става – момичето се изправя на крака. Скоро след това новината за чудото се разнася из цялата област.

Л. Власт да дава зрение (9:27-31)

9:27, 28 Когато Исус си отива от мястото, където живее началникът, **двама слепи мъже тръгват след Него** и Го умоляват да им даде зрение. Макар и лишени от естествено зрение, тези мъже притежават остра духовна проницаемост. С обръщението си към Исус като към **Давидов Син** те Го признават за дългоочаквания Месия и законен Цар на Израел. Те знаят също така, че едно от Неговите правомощия ще бъде способността Му да дава зрение на слепите (Исая 61:1). Когато Исус изпитва тяхната вяра, като ги пита дали вярват, че **може да направи това** (т. е. да им даде зрение), те без никакво колебание отговарят: „**Вярваме, Господи.**“

9:29, 30 Тогава великият Лекар **докосва техните очи** и ги уверява, че защото са повярвали, ще могат да виждат. Веднага очите им стават абсолютно нормални.

Хората казват: „Първо да видим, пък след това ще повярваме.“ Бог казва: „Първо повярвай и след това ще видиш.“ Исус казва на Марта „Не рекох ли ти, че ако повярваш, ще видиш Божията слава?“ (Йоан 11:40). Авторът на Посланието към евреите пише: „С вяра разбираме...“ (11:3). Апостол Йоан пише: „Това писах на вас, които вярвате... за да знаете...“ (1 Йоан 5:13). Бог не е доволен от вяра, която предварително иска да види чудо. Той иска ние да Му вярваме просто защото Той е Бог.

Защо Исус отправя такова строго предупреждение към излекуваните мъже да не казват на никого? В бележките към 8:4 ние вече казахме, че причината вероятно се дължи на нежеланието на Христос да поощри пораждането на едно ненавременно движение за

издигането Му за Цар. Хората все още не са се покаяли и Той не може да господства над тях, докато те не се родят отново. При това един революционен бунт в полза на Христос може да доведе до ужасни репресии срещу юдеите от страна на римското правителство. И най-вече, преди да бъде издигнат за Цар, Господ Исус трябва да отиде на кръста – всичко, което може да попречи на Неговия път към Голгота, ще противоречи на предварително начертания план на Бога.

9:31 В своята безумна благодарност двамата мъже **разпространяват бързо новината** за свръхестественото си изцеление. Макар и в известна степен да сме склонни да съчувстваме и дори да се възхищаваме на тази готовност за свидетелстване, истинските факти сочат, че тези мъже проявяват изключително непокорство и без съмнение причиняват много повече зло, отколкото добро. Вместо възхвален от Духа интерес, това тяхно свидетелство вероятно поражда най-вече повърхностно любопитство. Даже и благодарността не може да оправдае непослушанието.

М. Власт да лекува немотата (9:32-34)

9:32 Най-напред Исус даде живот на мъртвите, след това даде зрение на слепите, а сега ще даде говор на немите. Изглежда, че тук има една духовна последователност на чудесата – най-напред ни се дава живот, после – разбиране, и най-накрая – свидетелстване.

Един зъл дух е накарал този човек да онемее. Някой се е погрижил да доведе обсебения при Исус. Господ да благослови анонимния отряд от помощници, които служат като инструменти за довеждането на хората при Христос!

9:33 Веднага след **изгонването на беса немият проговаря**. Със сигурност можем да кажем, че мъжът

употребява възстановените си говорни способности, за да възхвалява и свидетелства за Онзи, Който така великодушно го изцелява. Обикновените хора признават, че **Израел** е свидетел на безпрецедентни чудеса.

9:34 Фарисеите обаче казват, че **Исус изгонва бесове чрез началника на бесовете**. Това е грехът, който Исус по-късно нарича непостижимия грях (12:32). Когато чудесата, които Той извършва чрез Светия Дух, се приписват на Сатана, това е хулене на Светия Дух. Докато другите хора биват благословени от изцелителното докосване на Христос, фарисеите остават духовно мъртви, слепи и глухоними.

VI. Изпращане на апостолиите на Месията-Цар в Израел (9:35–10:42)

A. Нужда от работници на нивата (9:35-38)

9:35 С този стих започва така наречената трета Галилейска обиколка. Исус пътува по села и градове и проповядва благовестието за царството, а именно, че Той е израелският Цар и че ако народът на Израел се покае и Го признае, Той ще властва над тях. Тогава Израел получава едно съвсем искрено предложение да стане царство. Какво щеше да стане, ако той Го беше приел? Библията не отговаря на този въпрос. Ние знаем, че Христос непременно трябваше да умре, за да осигури справедливо основание, според което Бог да може да оправдава грешниците от всички времена.

Христос поучава и проповядва и едновременно с това лекува всякакви болести. Както при Първото Си идване Месията извършва с милост и скромност много чудеса, така и при Второто Си идване Той също ще извърши много чудеса в сила и голяма слава

(вж. Евр. 6:5, където се споменава за „великите дела, които въвеждат бжежция век“).

9:36 Гледайки множествата в Израел, Исус разбира колко измъчени и безпомощни са хората и затова ги нарича овце без пастир. Цялото Му сърце се изпълва със състрадание към тях. О, да можехме и ние да опознаем по-дълбоко този копнеж за духовно благо на загубените и умиращите човешки души! Колко голяма нужда имаме и ние да се молим непрестанно:

Искам да виждам множествата с очите на Моя Спасител и очите ми да се замъгляват с Негови сълзи.

Искам да гледам заблудените с мъката на Моя Пастир и сърцето ми да страда като в Негови гърди.

9:37 Нивата е готова за голяма духовна жътва, но работниците са малко. Положението и досега е същото: работата винаги е повече от работниците, които трябва да я свършат.

9:38 Господ Исус казва на учениците Си да се помолят на „Господаря на жетвата да изпрати работници на жетвата Си“. Забележките, че нуждата от работна ръка не извिकва сама по себе си работници. Те не могат да отидат да работят, преди да са изпратени.

Христос, Синът на Бога ми възложи да работя на среднощно поле. Христос ме мощно ръкоположи с прободените Си ръце.

Френсис Бейкън

Исус не казва кой е Господарят на жетвата. Някои смятат, че това е Светият Дух. В 10:5 Исус Сам изпраща учениците Си. Явно е, че Самият Той е Господарят, на Когото ние трябва да се молим за нови възможности за евангелизирането на света.

Б. Призоваването на 12 апостола (10:1-4)

10:1 В последния стих на девета глава Исус казва на Своите ученици да се молят за повече работници. Ако искаме да бъдем искрени в своята молитва, ние, вярващите, трябва сами да желаем да вършим това, за което се молим. Тук ние виждаме как Господ призовава **Своите дванадесет апостола**. Той ги е избрал предварително, но сега ги призовава специално за делото на благовестието в Израел. Заедно с призоваването им Той им дава и власт да прогонват нечисти духове и да изцеляват всички болести. Това ни показва колко е изключителен Исус. Има и други хора, които вършат чудеса, но няма такъв човек, който да може да прехвърля тази сила на другите хора.

10:2-4 Дванадесетте апостоли са:

1. **Симон, който се нарича Петър**. Каквото е пламенен, великодушен и любящ, той е роден за водач.
2. **Андрей, неговият брат**. Той е представен на Исус от Йоан Кръстител (Йоан 1:36-40), а после довежда и брат си Петър. Оттогава неговата работа е да води хора при Исус.
3. **Яков Зеведеев, когото Ирод по-късно убива** (Деянния 12:2) – първият от дванадесетте, който умира като мъченик.
4. **Йоан, неговият брат**. Той също е син на Зеведей и е онзи ученик, когото Исус обича. Ние му дължим признателност заради четвъртото Евангелие, трите послания и Откровението.
5. **Филип, жител на Витсауда, който довежда Натанаил при Исус**. Той е различен от евангелиста Филип, споменат в Деянния на апостолиите.
6. **Вартоломей, смятан за Натанаил** – израелтянинът, у когото Исус

не вижда никакво лукавство (Йоан 1:47).

7. **Тома, наречен също „Близнак“** и познат като „Тома неверни“. Неговите съмнения завършват с една величествена изповед към Исус (Йоан 20:28).
8. **Матей, бившият бирник, който е написал това Евангелие**.
9. **Яков Алфеев, който не е особено познат**.
10. **Левви, по фамилия Тадей, който също така е известен като Юда, синът на Яков** (Лука 6:16). Неговото единствено изказване, което е записано, се намира в Йоан 14:22.
11. **Симон канаенецът, когото Лука нарича Зилоот** (6:15).
12. **Юда Искариотски, който предава Исус**.

По това време учениците на Христос са на около двадесет години. Благодарение на връзката си с Христос тези хора с различен произход и вероятно със средни способности придобиват истинско величие.

В. Израелската мисия (10:5-33)

10:5, 6 Останалата част от главата съдържа наставленията на Исус относно специалното посещение на „израилевия дом“ с цел проповядване. Това пътуване се различава както от мисията на седемдесетте ученици (Лука 10:1), така и от Великото поръчение (Матей 28:19, 20). Това посещение е временно и неговата цел е да оповести приближаването на **небесното царство**. И макар че повечето принципи имат непреходна стойност за Божиите хора от всички времена, фактът, че по-късно Исус Христос отменя някои от тях, показва, че Той не ги смята за постоянни (Лука 22:35, 36).

Най-напред Господ Исус уточнява *маршрута*. Той казва на учениците Си да не ходят при **езичниците и самаряните** (народ със смесен произход, когото

мо юдеите силно ненавиждат), а да отидат само „при изгубените овце от израилевия дом“.

10:7 *Посланието* трябва да оповестува, че небесното царство е наближило. При отказ от страна на Израел този народ няма да има никакво извинение, защото съобщението ще бъде направено специално на него. Царството е наближило в смисъл, че Царят е тук. Израел трябва да реши дали да Го приеме, или да Го отхвърли.

10:8 Учениците получават, така да се каже, *акредитивни документи*, с които да потвърдят това послание. Те ще могат да *изцеляват болни*, да *очистват прокажени*, да *възкресяват мъртви*¹⁶ и да *изгонват бесове*. Юдеите искат знамения (1 Кор. 1:22) и Господ милостиво се съгласява да им даде такива.

Що се отнася до *заплащането* на тяхната работа, представителите на Господ не трябва да очакват никаква заплата за своята служба. Те са получили благословенията си даром и даром трябва да ги дават.

10:9, 10 Също така учениците не трябва да се *подсигуряват* за пътуването предварително. В края на краищата те са юдеи, които ще проповядват сред юдеи, а според признатото от всички правило „работникът заслужава своята прехрана“. Не е нужно да взимат нито злато, нито сребро, нито мед, нито торба с храна, нито две ризи, нито обуца, нито тояга. Вероятно тук Исус има предвид гопълнителни обуца и тояга. Ако те вече имат по една тояга, могат да я вземат (Марко 6:8). Неговата идея е, че те трябва да имат толкова, колкото им е нужно за гения.

10:11 Що се отнася до мястото, където трябва да *отседнат*, когато влязат в някой град – нека потърсят *найдостойния дом*, който ще ги приеме като Христови ученици и който очаква да чуе тяхното послание. А след ка-

то намерят такъв дом, нека останат в него за целия си престой в града и да не се местят на друго място, дори и да им предлагат по-добри условия.

10:12-14 Когато един дом ги приеме, нека го *поздравят*, изразявайки по този начин своята благодарност за гостоприемството, което им е било оказано. Но ако някой дом откаже да приеме Господните пратеници, нека не се чувстват загържени да му дадат своя *мир*, т. е. да произнесат благословията си върху семейството. И не само това, но те могат да изразят Божието недоволство, като отърсят *праха* от нозете си. Когато едно семейство отхвърля учениците на Христос, то все едно отхвърля Христос.

10:15 Христос предупреждава, че Неговото отхвърляне носи по-тежко наказание в *Съдния ден*, отколкото наказание на извращенията на *Содом* и *Гомор*. Това показва, че наказанието в ада ще бъдат различни – как иначе той ще бъде *по-лек* за едни и *по-тежък* за други?

10:16 Този текст съдържа съветите на Исус към дванадесетте апостоли относно тяхното *поведение в случай на преследване*. Те трябва да се държат като „*овце посред вълци*“, защото ще бъдат заобиколени от зли хора, които искат да ги унищожат. Трябва да са „*разумни като змиите*“ и да избягват безсмислени свади и компрометиращи положения. Трябва да са „*незлюбиви като гълъбите*“, облечени в праведния си характер и искрената си вяра.

10:17 Нужно е също така да се пазят от невярващите юдеи, които ще ги хвърлят по затвори и ще ги бият в *синагоги*. Съпротивата срещу апостолите ще бъде както гражданска, така и религиозна.

10:18 Заради Христовото име те ще бъдат изправяни *пред управници и пред царе*, но Божият план ще победи човешкото зло. „Човек върви по свои-

те зли пътища, но Бог въпреки това изпълнява Своя план.“ Тогава, когато ще изглеждат победени, учениците ще имат несравнимата привилегия да бъдат Божи свидетели пред управници и езичници. Бог ще се погрижи така да подреди нещата, че накрая всичко да бъде добре. Християнството винаги е страдало от гражданските власти, но въпреки това „нито едно друго учение не е било толкова полезно за онези, които са били избрани да властват“.

10:19-20 Учениците не трябва предварително да се безпокоят какво ще говорят пред съда, защото в същия този час Божият Дух ще им даде Божествена мъдрост, за да говорят така, че да възвеличат Христос и напълно да объркат и разстройат обвинителите си. При 19 ст. има опасност от две крайни тълкувания. Някои хора наивно вярват, че християнинът никога на трябва да се подготвя предварително за онова, което иска да каже. Други са на мнение, че този стих няма никакво практическо приложение за нас днес. Ние смятаме, че е напълно уместно и желателно всеки проповедник да чака в молитва Бог да му даде да намери най-подходящите думи за всеки отделен случай. Вярно е също така, че в критични моменти вярващите могат да разчитат на Божието обещание, че ще им се даде мъдрост да говорят с Божествена интуиция. Тогава те стават говорители на Духа на техния Отец.

10:21 Исус предупреждава Своите ученици, че срещу тях ще се действа с предателство и измена: **братя** ще обвиняват **братя**; **бащи** ще предават **децата си**; **деца** ще доносничат срещу **родителите си** и ще ги изпращат на изтезания.

Дж. Маколи описва това много добре:

„Понасяйки омразата на света, ние ставаме членове на едно избрано общество... Не можем да очакваме от

врага да се отнесе към нас по-добре, отколкото се отнесе към нашия Господ. Ако светът не може да посрещне Исус с нищо по-добро от кръста, той със сигурност няма да ни предложи царска каляска. Ако за Исус той приготви само тръни, то за нас със сигурност няма да има гирлянди... Трябва само да сме сигурни, че светът изпитва омраза към нас заради Христовото име, а не заради нещо омразно вътре в нас, което е недостойно за милостивия Господ, Когото представяме.“¹⁷

10:22, 23 Учениците на Христос ще бъдат мразени от всички – не от всички без изключение, но от всички култури, националности, класи и т. н. „А който устои до края, той ще бъде спасен.“ Само по себе си това твърдение като че ли казва, че човек може да заработи спасението си, като устои докрай. Ние обаче знаем, че това не е така, защото навсякъде в Библията спасението е представено като дар на Божията благодат, който може да бъде получен чрез вяра (Еф. 2:8, 9). Тези думи не означават също така, че онези, които останат верни на Христос, ще бъдат спасени от физическа смърт (напи само в предишния стих се говореше за смъртта на някои верни ученици). Най-простото обяснение е, че устойчивостта е отличителен белег на действително спасените. Онези, които по време на гонения издържат докрай, ще покажат със своето постоянство, че са истински вярващи. Същото твърдение може да се прочете и в Матей 24:13, където то се отнася за онези верни евреи, които ще останат живи по време на Голямата скръб и няма да се съгласят да направят компромис със своята вяроност на Исус Христос. Тяхната устойчивост ще покаже, че те са истински ученици.

В Библейските текстове, в които се говори за бъдещето, Божият Дух често се мести от близкото на далечното бъдеще. Едно предсказание може

да се отнася до нещо частично и прегстоящо, а може и да обхваща някой цялостен и по-далечен момент. Така например двете пришествия на Христос могат да бъдат слети в един-единствен текст без никакво обяснение (Ис. 52:14, 15, Мих. 5:2-4).

В 22 и 23 стих Господ Исус прави точно такава пренасяне на пророчеството. Той предупреждава учениците Си за страданията, които те ще преживеят в Негово име, след което изглежда ги вижда като прототипи на Своите предани еврейски последователи от времето на Голямата скръб. От изпитанията на първите християни Господ веднага премества вниманието Си върху изпитанията на вярващите преди Неговото Второ идване.

Първата част на 23 ст. би могла да се отнесе до дванадесетте апостоли: „А когато ви гонят от моя град, бягайте в другия...“ Те не са длъжни да останат във властта на своите врагове, стига да имат достоен начин да избягат. „Не е грешно да се бяга от опасността, грешно е да се бяга от дълга.“ Втората част на 23 ст. се отнася до времето преди идването на Христос за установяване на царството Му: „**Няма да изходите Израелските градове, докле дойде Човешкият Син.**“ Това не е възможно да се отнася до дванадесетте ученици, защото Човешкият Син вече е бил дошъл при тях. Някои изследователи на Библията считат, че тези думи се отнасят до разрушението на Ерусалим в 70 г. сл. Хр. Ние смятаме тази връзка за доста невероятна. По-вероятно е тук да става дума за Неговото Второ пришествие. По време на Голямата скръб верните на Христос от Израел ще тръгнат да проповядват благовестието на царството и ще бъдат преследвани и гонени. Преди обаче да могат да стигнат до всички израелски градове, Господ Исус ще се върне, за

да съди Своите врагове и да установи царството Си.

На пръв поглед като че ли между 23 ст. и Мат. 24:14 има противоречие. Тук се казва, че **не всички израелски градове ще бъдат достигнати, преди да дойде Човешкият Син.** Там се казва, че преди Второто идване на Христос благовестието на Божието царство ще се проповядва „по цялата вселена“. Но всъщност противоречие няма: евангелието наистина ще се проповядва на всички народи, но не непременно във всяко селище на Израел. То ще бъде посрещнато с грубо съпротивление, а вестителите му ще бъдат спъвани и жестоко преследвани в Израел. Затова не всички израелски градове ще бъдат изходени.

10:24, 25 Христовите последователи често ще имат повод да се чудят защо е необходимо да издържат такива обиди. Щом Исус е Месията, защо Неговите последователи трябва да страдат, вместо на властват? Във 24 и 25 ст. Исус предвижда тяхното объркване и им отговаря, като им напомня за връзката им с Него. Те са учениците; Той е техният Учител. Те са слугите; Той е Господарят. Те са членовете на семейството; Той е Стопанинът на къщата. Да бъдеш ученик на Христос означава да следваш своя Учител, а не да се издигаш над Него. Слугата не може да очаква, че към него ще се отнасят по-добре, отколкото към Господаря. Ако хората наричат достойния Стопанин на дома „веелезеул“ („господар на мухите“, един екронски бог, с чието име юдеите замествали името на Самана), колко по-обидно те ще наричат Неговите домашни! Да бъдеш ученик на Христос означава да споделяш Неговото отхвърляне.

10:26, 27 Три пъти Господ казва на Своите последователи да не се страхуват (26, 28 и 31 ст.). Най-напред те не трябва да се **страхуват** от победа-

та на своите врагове, защото тя само привидно е такава. Един ден Божието дело ще получи славна възмездие. До момента, в който говори Исус, евангелието е било в известен смисъл **тайно** и учението Му – сравнително **скрито**. Но скоро учениците ще могат смело да проповядват християнското послание, което до този момент беше казвано само „тайно“, т.е. само на тях.

10:28 На второ място учениците не трябва да се **страхуват** от убийствената ярост на хората. Най-лошото, което може да се случи, е **смъртта на тялото**. Но физическата смърт не е най-страшното нещо за християнина. Смъртта е отиване при Христос и затова е нещо много хубаво. Това е освобождаване от греха, мъките, болестите, страданията и смъртта и преминане във вечната слава. Така че най-лошото нещо, което могат да направят хората, е всъщност най-доброто, което може да се случи на едно Божие дете.

Учениците на Христос не трябва да се боят от хората, а трябва да изпитват благоговейно **страхопочитание** към „**Оногова, Който може и душа, и тяло да погуби в пъкъл**а“. Това е най-голямата загуба – да бъдеш навеки отделен от Бога, от Христос и от надеждата. Духовната смърт е загуба, която не може да бъде измерена, и съдба, която трябва да бъде избегната на всяка цена.

Думите на Исус от 28 ст. ни карат да си спомним за светията Джон Нокс, на гроба на който стои следната епитафия: „Тук лежи един, който толкова се боеше от Бога, че никога не се убоя от нито един човек.“

10:29 Дори и при най-ужасни изпитания учениците могат да имат пълно доверие в грижовността на Бога. Господ Исус показва това с примера за обикновеното врабче. Две от тези незначителни птички се **продават** за

един **асарий**. Но нито едно от тях не умира без **волята на Отца**. Както някой беше казал: „Господ присъства на погребението на всяко врабче.“

10:30, 31 И Същият Този Бог, Който толкова се интересува от съдбата на дребното врабче, държи точна сметка даже за **космите на главата** на всяко от Неговите деца. А един косъм струва значително по-малко от едно врабче. Нима това не показва, че Божиите хора **струват** за Бога **много повече от врабчетата**? Затова те не трябва да се страхуват.

10:32 Имайки предвид горните съображения, има ли нещо по-логично от това учениците на Христос да не се боят да **Го изповядат** **пред човеците**? Всеки срам или обвинение, когото те изтърпят заради Него, ще бъдат многократно възнаградени на небето, когато Господ Исус ги изповяда **пред Отца** Си. Да изповядаш Исус означава да Го приемеш за свой пълен Господар и Спасител и да признаеш това както с устата си, така и с живота си. При повечето от дванадесетте апостоли това пълно изповядане на Исус се изяви в тяхното мъченичество.

10:33 Ако се отречеш от Исус на земята, то и Исус ще се отрече от теб **пред Отца** Си **на небето**. Да отхвърлиш Исус в този смисъл означава да откажеш да признаеш Неговите искания за твоя живот. Човекът, чийто живот всъщност казва: „Аз никога не съм Те познавал“, ще чуе и Него за му казва същото най-накрая: „Аз никога не съм те познавал.“ Господ не говори за временното отречение от Него при насилие, какъвто беше случаят с Петър, а за постоянното Му и окончателно отхвърляне.

Г. Не мир, а нож (10:34-39)

10:34 В този стих нашият Господ явно иска да изрази целите на Своето идване, като ги сравни с видимите резултати от него. Той казва, че **не**

гошъл да постави мир, а нож. Всъщност Той дойде, за да установи мир (Еф. 2:14-17) и за да спаси света чрез Себе си (Йоан 3:17).

10:35-37 Но проблемът е в това, че винаги, когато отделни хора стават Негови последователи, техните семейства ще се обърнат срещу тях. Невярващият син ще се противопостави на своя вярващ баща; спасената дъщеря – на своята майка християнка; порочната снаха ще намрази новородената си свекърва. Много често човек трябва да избира между Христос и семейството. Никакви природни връзки не могат да оправдаят отстъпването на Христовия последовател от пълното отдаване на Господа. Спасителят трябва да стои по-високо от бащата, майката, сина или дъщерята. Част от цената на служението е напрежението, борбата и отчуждението от собственото ти семейство. Често пъти това ожесточение е много по-силно от враждебността, с която се срещаме във всички други области на живота.

10:38 Но има едно нещо, което много повече застрашава полагаемото се място на Христос в живота на християнина, от неговото семейство – любовта към собствения му живот. Затова Исус добавя: „И който не вземе кръста си и не върви след Мен, не е достоен за Мен.“ Кръстът е средство за екзекуция. Да вземеш кръста си и да последваш Христос, означава така да Му се отдадеш, че дори смъртта да не бъде прекалено голяма цена за това. Господ не иска от всички Свои последователи да дадат живота си за Него, но призовава всички да Го ценят толкова високо, че да не считат дори и собствения си живот за важен.

10:39 Любовта към Христос трябва да надделее нашия инстинкт за самосъхранение. „Който намери живота си, ще го загуби; и който изгуби жи-

вота си заради Мене, ще го намери.“ В опита си да избегнем болката и загубването на живота, ако изцяло го отдадем на Христос, ние се изкушаваме да заложим на собствения си живот. Но това е най-голямата загуба, която можем да преживеем – да прекараме живота си в удовлетворяване на собственото си „аз“. Най-полезен е онзи живот, който е прекаран в служение на Христос. Човекът, който изгубва своя живот, като го отдава на Него, ще го намери в истинската му пълнота.

Д. Чаша студена вода (10:40-42)

10:40 Не всички хора ще отхвърлят посланието, което носят учениците. Някои от тях ще ги признаят като представители на Месията и ще ги приемат благосклонно. Апостолите ще имат ограничени възможности да се отплатят за това внимание, но това не бива да ги безпокои: всичко, направено за тях, ще се счете като направено за Самия Господ и ще получи съответната награда.

Приемането на един Христов ученик означава приемане на Самия Христос, а приемането на Христос означава приемане на Отец, Който Го е пратил, тъй като изпратеният представлява Този, Който Го изпраща. Когато приемаш един посланик, който представлява правителството, което го е упълномощило, ти се радваш на установяване на дипломатически отношения с неговата страна.

10:41 Всеки, който приеме пророк, защото е пророк, ще получи награда на пророк. Артър Пиърсън тълкува този стих така:

„Юдеите считат наградата на пророка за най-голямата награда, защото – докато царете управляват в името на Господ, а свещениците служат в името на Господ – пророкът идва от самия Господ, за да наставлява и цар-

те, и свещениците. Христос казва, че дори само да приемеш пророка заради това, че е пророк, и му помогнеш, ти ще получиш същата награда, която той получава като пророк. Помислете за това, преди да започнете да критикувате някой, който говори от името на Бога. Ако вие му помогнете да бъде Божий говорител, ще получите част от неговата награда. Но ако го затрудните в това негово дело, ще загубите своята награда. Велико нещо е да помогнеш на човек, който търси да върши добро. Не обръщайте внимание на дрехите му, на външния му вид, на начина на поведение или на гласа, но се запитайте: „Това послание на Бога не е ли за мен? Не пророкува ли този Божий човек за моята душа?“ Ако това е така, приемете го, умножете неговото дело и слово и вземете част от неговата награда.“¹⁸

Всеки, който приеме праведник, защото е праведник, ще получи награда на праведник. Хората, които съдят за другите по външната им красота или материално благополучие, не разбират, че много често истинските нравствени ценности са обличени в скромни одежди. Нашето отношение към най-обикновения ученик на Христос трябва да бъде същото, каквото е към Самия Христос.

10:42 Нито една добрина, сторена на последовател на Исус, няма да остане незабелязана. Даже и една чаша студена вода ще получи достойно възнаграждение, ако се даде на ученик заради това, че е Христов последовател.

Така Господ завършва наставленията си към дванадесетте апостоли, обличайки ги в царствена власт. Те трябва да знаят, че светът ще им се противопоставя, ще ги отхвърля, ще ги арестува, ще ги съди, ще ги затваря и дори ще ги убива; но никога не трябва да забравят, че са представители на Царя и че имат изключителното

право да говорят и действат от Негово име.

VII. Нарастващото противопоставяне и отхвърляне на Царя (11 и 12 гл.)

A. Затварянето на Йоан Кръстител (11:1-9)

11:1 След като изпраща дванадесетте си ученици със специално поръчение в израилевия дом, Исус заминава оттам, за да поучава и проповядва в градовете на Галилея, откъдето бяха учениците Му.

11:2, 3 През това време Ирод вече е затворил Йоан в тъмница. В Своето отчаяние и самота той започва да се пита дали Исус наистина е Месията и защо Той позволява на Своя предвестник да гние в затвора. Подобно на всички велики Божии мъже, Йоан също изпада в едно временно отклонение от вярата. И така, той изпраща двама от учениците си да попитат Исус дали наистина е Този, за Когото говорят пророците, или да продължават да чакат Божия Помазаник.

11:4, 5 Исус в отговор му казва, че Той е, Който прави чудесата на Месията, предречени от пророците: слепите проглеждат (Ис. 35:5); кучите прохождат (Ис. 35:6); прокажените се очистват (Ис. 53:4; Мат. 8:16, 17); глухите прочуват (Ис. 35:5); мъртвите биват възкресявани (това пророчество не е предсказано за Месията, но е по-велико от всички предречени чудеса). Освен това Исус напомня на Йоан, че благовестието се проповядва и на бедните в изпълнение на Месиянското пророчество от Исаия 61:1. Обикновените религиозни водачи обръщат най-голямо внимание на богатшите и аристокрацията. Месията носи добрата вест и на бедните.

11:6 След това Спасителят добавя: „И блажен оня, който не се съблазнява в Мен.“ Изречено от някой друг,

това би изглеждало като самохвалство на изключителен егоист. Казано от Исус, то съвсем точно изразява Неговото лично съвършенство. Вместо да облече лъскавата униформа на военен генерал, Месията идва в образа на скромен Дърводелец. Неговата благост, скромност и смирение въобще не подхождат на преобладаващата представа за побеждаващия Месия. Хората, в които властват плътските желания, са склонни да се усъмнят в правото на Христос над престола. Но Божието благословение ще се даде на онези, които ще разпознаят в Исус от Назарет обещаения Месия благодарение на духовната си проницаемост.

Този стих не е порицание на Йоан Кръстител. Има такива моменти, когато вярата на всеки един от нас се нуждае от утвърждаване и укрепване. Но не е все едно и също да се разколебаш временно във вярата си и непрекъснато да се съмняваш в истинската самоличност на Господ Исус. Нито един отделен момент от живота на един човек не може да представлява цялостния му живот. Ако вземем целия живот на Йоан, ние виждаме какъв пример на вяроност и устойчивост ни дава той.

11:7, 8 Веднага щом учениците на Йоан си **тръгват** след окуражителните думи на Исус, Господ се обръща към **множеството** и словото Му е изпълнено с възхвала на Йоан Кръстител. Нали същите тези хора се бяха трупали в пустинята, когато Йоан проповядваше. Защо те правеха това? Да не би да искаха да **видят** един слаб, колебаещ се човек, който трепери от всяка дума като „**тръстика... от вятър** разлялявана“? Разбира се, че не! Йоан е един безстрашен проповедник, олицетворение на истинската съвест, който по-скоро би се съгласил да пострада, отколкото да замълчи, или да умре, отколкото да излъже. Да не би

да **излязоха** да видят един добре облечен дворцов благородник, тънец в разкошество и лукс? Разбира се, че не! Йоан е обикновен Божий човек, чийто аскетичен начин на живот е живо порицание на материализма на хората.

11:9 Може би излязоха да видят **пророк**? Да, Йоан е пророк, и то най-великият от пророците. Господ не иска да каже, че той е такъв заради някакви лични качества, ораторски способности или сила на убеждаване – той е най-велик заради положението си на **вестник** на Месията-Цар.

11:10 Това става още по-ясно от 10 ст. Йоан е изпълнител на Малахиевото предсказание (3:1): той е **вестителят**, който ще дойде преди Господ, и ще **подготви** хората за Неговото идване. И други са предсказвали идването на Христос, но Йоан е онзи избранник, който оповестява Неговото непосредствено идване. Това е изразено много добре със следната мисъл: „Най-напред Йоан *проправи път за Христос*, след което *Му направи път*, за да мине.“

11:11 Думите на Исус, когато казва, че „**най-малкият в небесното царство е по-голям от него**“, са още едно доказателство за това, че Той има предвид най-вече привилегированото положение на Йоан, а не неговия характер. Онзи, **който е най-малък в небесното царство**, сигурно не е по-добър от Йоан, но той сигурно има **по-привилегировано** положение. Да си гражданин на небесното царство е много по-голяма привилегия от това да си вестител на неговото идване. Йоан има изключителната привилегия да **подготви** пътя на Господа, но сега, на земята, той още не се радва на благословенията на небесното царство.

11:12 Още от началото на Йоановото служение до хвърлянето му в затвора **небесното царство** страда от насилие. Фарисеите и книжниците оказват яростна съпротива. Цар

Ирод прави всичко възможно да събори царството, като залови неговия вестител.

„И които се насилват, го грабват.“

Това твърдение може да се изтълкува по два начина. От една страна, противниците на царството полагат всички усилия да превземат царството, за да го разрушат. Отхвърлянето на Йоан предвещава отхвърлянето на Самия Цар, а оттук и на самото царство. От друга страна, хората, които са готови за идването на Царя, откликват незабавно на вестта и с максимално напрежение на мускулите се стремят да стигнат до царството и да влязат в него. Това е значението и на Лука 16:16: „Законът и пророците бяха до Йоан; оттогава Божието царство се благовества и всеки насила влиза в него.“ Тук царството се описва като един обсаден град и всички хора са се събрали отвън и блъскат по неговата стена, опитвайки се да влязат. Известно духовно насилие наистина е необходимо.

Без значение кой от двата смисъла приема човек, основната идея е тази, че проповедта на Йоан предизвиква бурна реакция, която води до значителни и чувствителни резултати.

11:13 „Защо всичките пророци и законът пророкуваха до Йоан.“ Всички Писания от Битие до Книгата на пророк Малахия предсказват идването на Месията. Когато Йоан излиза на историческата сцена, неговата уникална роля не се състои само в пророкуването – той трябва да провъзгласи изпълнението на всички предсказания, които се отнасят до Първото идване на Христос.

11:14 Малахия предсказва, че преди появяването на Месията ще гоиде Илия като Негов предвестник (Мал. 4:5, 6). Ако хората бяха пожелали да приемат Исус като Месия, Йоан щеше да изпълни задачата на Илия. Йоан не е превъплъщение на Илия – това се

отрича съвсем ясно в Евангелието от Йоан 1:21. Но той гоиде преди Христос като олицетворение на духа и силата на Илия (Лука 1:17).

11:15 Не всички хора оценяват правилно Йоан Кръстител, нито пък разбират дълбокото значение на неговото служение. Затова Господ добавя: **„Който има уши да слуша, нека слуша!“** Или, казано с други думи: „Бъдете внимателни! Не изпускайте значението на това, което слушате. Ако Йоан изпълнява пророчеството за Илия, то тогава Исус е обещаният Месия!“ Утвърждавайки Йоан Кръстител, Исус утвърждава Своя иск да е Божият Христос. Приемането на единия води до приемане и на Другия.

11:16, 17 Но „поколение“, на което говори Исус, не желае да приеме нито единия, нито Другия. Юдеите, които имат привилегиата да видят идването на техния Месия-Цар, не желаят нито Него, нито Неговия предвестник. Те са една голяма загадка. Исус ги сравнява с „деца, седящи по пазарите“, които отказват да откликнат на всички опити за съобряване: не искат да се включат нито във веселието (когато приятелите им предлагат да им посвирят), нито в жаленето (когато им предлагат да поиграят на погребение).

11:18, 19 Йоан живее като отшелник и затова юдеите казват, че има бяс. За разлика от него **Човешкият Син** яде и пие като всички нормални хора. Щом отшелничеството на Йоан е прекалено странно за тях, юдеите би трябвало да са доволни от по-обикновеното поведение на Исус. Но те пак не са доволни! За тях Той е „лакът и винопиец, приятел на бирниците и на грешниците“. Разбира се, това тяхно обвинение е пълна измислица – Исус никога не яде или пие повече, отколкото Му е необходимо. Той наистина е приятел на бирниците и грешниците, но не в смисъла, който те

влагат. Той привлича грешниците към Себе Си, за да ги спаси от техните грехове, но никога не споделя, нито одобрява греховете им.

„Но пак мъдростта се оправдава чрез делата си.“ Господ Исус е олицетворение на самата мъдрост (1 Кор. 1:30). И макар че невярващите могат да го хулят, Той се оправдава чрез делата Си и чрез живота на Своите последователи. Независимо че голяма част от юдеите могат да откажат да Го признаят за Месията-Цар, Неговите претенции напълно се потвърждават от Неговите чудеса и от духовното преобразяване на Неговите предани ученици.

Б. Горко на непокаяните се галилейски градове (11:20-24)

11:20 Големите права носят и голяма отговорност. Няма градове, които да са по-облагодетелствани от Хоразин, Витсауда и Капернаум. Самият Божий Син върви по техните прашни улици, поучава техните привилегирани жители и извършва повечето от Своите велики дела там. Но въпреки тези съкрушителни доказателства те упорито отказват да се покаят. Никак не е чудно тогава, че Господ им предвещава такава тежка съдба.

11:21 Най-напред Господ говори за Хоразин и Витсауда. Тези два града чуват милостивите увещания на своя Бог-Спасител, но въпреки това Го прогонват. След това Господ говори за Тур и Сидон, които попадат под Божието наказание заради своето идолопоклонничество и порочност. Но ако те бяха получили привилегията да видят чудесата на Исус, щяха да се смирят и да се покаят дълбоко. Затова в съдния ден съдбата на Тур и Сидон ще бъде много по-лека от тази на Хоразин и Витсауда.

11:22 Думите „...наказанието ще бъде по-леко в съдния ден“ показват, че ще има различни степени на наказани-

ята в ада, както ще има различни степени и на наградите в небесата (1 Кор. 3:12-15). Единственият грях, който може да изпрати човека в ада, е отказът му да се покори на Исус Христос (Йоан 3:366). Тежестта на наказанието в ада зависи от привилегиите, които той е отхвърлил, и греховете, на които се е отдал.

11:23, 24 Малко градове са така облагодетелствани като Капернаум. След като Назарет отхвърля Исус, той става родният Му град (9:1, вж. Марко 2:1-12). Някои от най-необикновените чудеса на Исус, които неопровержимо свидетелстват за Неговото Месиянство, са извършени там. Ако порочният Содом, столицата на хомосексуализма, беше имал тази привилегия, той щеше да се покае и да бъде пощаден. Капернаум е много по-облагодетелстван от Содом. Неговите жители трябваше да се покаят и с радост да признаят Господа. Но той пропусна своя шанс. Извратеността на Содом беше много голям грях. Но няма по-голям грях от онзи, който Капернаум извърши, като отхвърли светия Божий Син. Затова в съдния ден Содом ще получи по-леко наказание от Капернаум. Издигнат до небето в облагодетелстването си, Капернаум ще слезе до ада в наказанието си. Щом като Капернаум го очаква такава съдба, колко по-тежка ще е съдбата на такива места, където има Библии в изобилие, където благовестието се говори по средствата за масова информация и където много малко са хората с извинение, ако изобщо има такива.

По времето на нашия Господ е имало четири известни града в Галилея: Хоразин, Витсауда, Капернаум и Тивериада. Исус произнася проклетия над първите три града без Тивериада. И какви са резултатите? Разрушението на Хоразин и Витсауда е толкова пълно, че днес не знаем къде точно са се

намирали. Местоположението на Капернаум също не е съвсем известно. Тибериада обаче все още съществува. Това удивително изпълнение на предсказанието е още едно доказателство за всемогъществото на Спасителя и за боговдъхновеността на Библията.

В. Как Спасителят реагира на Своето отхвърляне (11:25-30)

11:25, 26 Тези три галилейски града нямат нито очи, за да видят, нито сърце, за да обичат Божия Син. Той знае, че тяхното отношение е показателно за отхвърлянето Му по-нататък в още по-широк мащаб. Какъв е Неговият отговор на тяхното нежелание да се разкаят? Господ не отговаря с горчивина, циничност или отмъстителност, но издига гласа Си с благодарност към Бога, казвайки Му, че нищо не е в състояние да осуети Неговите върховни цели: „**Благодаря Ти, Отче, Господи на небето и на земята, за гдето си утаил това от мъдреците и разумните, а си отговорил на младежите.**“

При тълкуването на този стих могат да се допуснат две грешки. Най-напред трябва да кажем, че с тези думи Исус не изразява удоволствие от неизбежното наказание на галилейските градове. Освен това те не означават, че Бог нарочно е отклонил светлината от мъдрите и разумните.

Тези градове са имали всички възможности да приемат Господ Исус, но те съзнателно са се отказали да Му се подчинят. Когато те отказват да приемат светлината и Бог се отказва да им я даде. Но Божият замисъл няма да пропадне. Ако интелигенцията не желае да повярва, Бог ще разкрие Исус на смирените сърца. Той изпълва гладните с блага, а богатите отправя празни (Лука 1:53).

Онези, които се мислят за прекалено мъдри и знаещи, за да имат нужда от Христос, заболяват от слепота на

ума. Тези, които се признават за немъдри, получават откровение от Онзи, „в Когото [са скрити] всичките съкровища на премъдростта и на знанието“ (Кол. 2:3). Исус благодари на Отца Си, че така е наредил, щото ако едни не Го приемат, други да Го приемат. Пред лицето на това колосално неверие Той намира утеха във всепобеждаващия замисъл и цел на Бога.

11:27 **Всичко е било предадено на Исус от Неговия Отец.** От устата на всеки друг това изявление би прозвучало изключително нахално, но казано от Господ Исус, това е една проста истина. В този момент, когато съпротивата срещу Него се засилва, хората си мислят, че Той не е с ума Си, без да разбират, че Той говори истината. Събитията в Неговия живот се развиват неугържимо по посока на величествения победен завършек. „**И освен Отца никой не познава Сина**“. Има една тайна в личността на Христос, която ние не можем да разберем. Съчетанието на божественото и човешкото в един Човек поставя въпроси, които обтъркват човешкия ум. Проблемът със смъртта например. Бог не може да умре. А Исус е Бог, но Той умря. И въпреки това Неговата божествена и Неговата човешка природа са неразделими. Затова, макар че можем да Го познаваме, да Го обичаме и да уповаваме на Него, в Него има нещо, което само Отец може наистина да познава.

*Но високите тайни на
Твоего име
превъзхождат ума на
създанието Ти.
Единствено Бащата може
Сина Си Свой да разбере:
О, Агнец Божий,
колко достоен си Ти
всяко коляно пред Теб да коленичи
и да Ти се поклони!*

Джосая Конгър

„Нито познава някой Отца освен Сина и оня, комуто Синът би благоволил да Го открие.“ Отецът също е неразгадаем. Само Бог е достатъчно велик, за да разбере Бога. Човекът не може да Го познае със своите собствени сили или разум. Но Господ Исус може да Го познава и да Го открива на тези, които избира. Всеки, който познае Сина, познава също и Бащата (Йоан 14:7).

Накрая трябва да признаем, че когато се опитваме да обясним 27 ст., ние се докосваме до прекалено високи за нас истини. Сега ние виждаме неясно като в огледало. Но дори и във вечността нашите ограничени мозъци няма да успеят напълно да оценят Божието величие, нито да разберат изцяло тайната на Превъплъщението. Когато четем, че Бащата се открива само на онези, които са избрани от Сина, ние се изкушаваме да мислим, че става въпрос за своеволно избиране на определен брой любимици. Следващият стих ни предпазва от таква тълкуване. Господ Исус отправя обща покана към всички, които са изморени и обременени да дойдат при Него, за да си починат. С други думи, хората, които Той избира, за да им открие Своя Отец, са онези, които Му се доверяват като на Господ и Спасител. Когато разглеждаме тази покана, изпълнена с безкрайна нежност, нека си спомним, че Той я отправя след безочливия отказ на предпочетените галилейски градове. Човешката омраза и инат не успяват да задушат Божията любов и милост.

Елва Маклейн казва следното:

„Въпреки че Израелският народ върви упорито към наказанието на Божия съд, с последните Си думи Царят широко отваря вратата за лично спасение на всеки един човек. По този начин Той доказва, че дори и на прага на съда Той е Милостив Бог.“¹⁹

11:28 „Дойдете.“ Да дойдем, значи да повярваме (Деяния 16:31), да Го приемем (Йоан 1:12), да ядем от Него (Йоан 6:35), да пием от Него (7:37), да Го погледнем (Ис. 45:22), да Го изповядаме (1 Йоан 4:2), да Го чуем (Йоан 10:9), да се допрем до крайчеца на грехата Му (Мат. 9:20, 21), да приемем Божия дар на вечен живот чрез Исус Христос, нашия Господ (Римл. 6:23).

„...при Мене...“ Предметът на нашата вяра не е някоя църква, вероизповедание или свещеник, а живият Христос. Спасението е в една Личност. Онези, които имат Исус, са толкова спасени, колкото Исус може да ги направи такива.

„...всички, които се трудите и сте обременени...“ За да може наистина да отиде при Христос, човек трябва да признае, че е обременен от тежестта на греха. Само онези, които съзнават, че са загубени, могат да бъдат спасени. Повярването в Господ Исус Христос се предхожда от покаяние пред Бога.

„...и аз ще ви успокоя.“ Забележете, че Господ ни дава *успокоение* даром; ние не си изработваме това *успокоение*, нито пък го заслужаваме. Това е *спокойствието на спасението*, което ние получаваме, след като разберем, че Исус извърши изкупителното дело на кръста на Голгота. Това е и *спокойствието на съвестта*, което следва осъзнаването на факта, че наказанието на нашите грехове вече е платено веднъж завинаги и че Бог няма да иска да Му се плаща втори път.

11:29 Във 29 и 30 ст. поканата за спасение преминава в покана за служение.

„Вземете моето иго върху си.“ Това означава, че ние трябва да се подчиним на Неговата воля и да предадем ръководството на живота си на Него (Римл. 12:1, 2).

„...и научете се от Мен...“ Когато ние приемем Неговото господство

във всички области на нашия живот, Той започва да ни обучава по Свой начин.

„...защото съм крохък и смирен на сърце...“ За разлика от грубите и високомерни фарисеи истинският Учител е мек и смирен. Онези, които вземат Неговото иго върху себе си, ще се научат да заемат най-скромното място.

„...и ще намерите покой на душите си.“ Това не е спокойствието на съвестта, а спокойствието на сърцето, което се постига, когато застанеш на най-ниското място пред Бога и човека. Това е също така спокойствието, в което човек живее, когато служи на Христос и престане да се опитва да бъде велик.

11:30 „Защото Моето иго е благо и Моето бреме е леко.“ И отново тук виждаме една голяма разлика между фарисеите и Христос. Исус казва за тях: „Защото свързват тежки и непоносими бремена и ги налагат върху плещите на хората, а самите те не искат нито с пръста си да ги помръднат“ (Мат. 23:4). Хомотът на Исус е лек, той не жули. Някой беше казал, че ако Исус имаше табела на вратата на своя дърводелски магазин, на нея щеше да пише: „Правя хомоти, които пасват идеално.“ Неговото бреме е леко. Това не означава, че в християнския живот няма проблеми, изпитания, труд и душевни мъки. То означава, че ние не трябва да ги носим сами. Ние носим бремето си заедно с Него, а Той е достатъчно милостив към всяка наша нужда. Да му служим, не означава да се чувстваме обвързани, а да се чувстваме свършено свободни. Дж. Джайлс казва така:

„Вярващият може да направи събодна грешка, ако реши сам да носи товара на своя живот. Бог никога не е искал човек да носи бремето си сам. В този смисъл може да се каже, че Христос се занимава само с хомоти. Хомо-

тът е ярем за двама, който се поставя на вратовете им, и Бог иска да бъде единият от двамата. Той желае да раздели с теб всяка унизителна работа. Тайната на един спокоен и победоносен християнски живот се крие в отказа да влачиш сам хамута на собствено си „аз“ и да приемеш благия „ярем“ на Майстора.“²⁰

Г. Исус е Господар на съботата (12:1-18)

12:1 Тази глава говори за все по-засилващата се реакция срещу Христос. Още малко и растящата злоба и враждебност на фарисеите ще прелеят бреговете на техните задръжки. Проблемът, който ще отвори шлюза, е спорният въпрос около съботата.

В този съботен ден Исус и учениците Му минават през посевите. Учениците започват да късат класове и да ги ядат. Законът е позволявал да се къса жито от чуждите ниви, стига само да не се използва сърп (Втор. 23:5).

12:2 Но фарисеите, които са направили така, че да живеят напълно законно като паразити, започват да ги обвиняват, че нарушават **съботата**. И макар че техните обвинения не са споменати изрично, може да се предположи какви са: (1) че жънат (понеже късат зърното); (2) че вършеят (понеже търкат класовете между ръцете си); (3) и че веят (понеже отделят зърното от плевката).

12:3, 4 Исус отговаря на нелепото им оплакване с една случка от живота на Давид. Веднъж по време на заточение той и мъжете с него отиват в пустинята и ядат от присъствените хлябове – дванадесетте ритуални хляба, от които само свещениците имат право да ядат. Нито Давид, нито мъжете с него са свещеници, но независимо от това Бог никога не ги обвинява в грях за това, което са направили. Защо не ги обвинява?

Обяснението е, че Божият закон никога не е искал да причини страдание на верните Му хора. Давид не беше виновен за това, че е изгнанник. Той беше отхвърлен от един греховен народ. Ако неговото положение беше нормално, той и последващите го мъже никога нямаше да трябва да ядат от присъствените хлябове. Заради греха на Израел Бог разреши това иначе забранено деяние.

Случаят с Исус и Неговите ученици е подобен на този. Господ Исус е законният Цар на Израел, но израелският народ не признава Неговата върховна власт. Ако Той беше заел полагаемото Му се място, Неговите последователи нямаше да бъдат принудени да се хранят по този начин в съботния или който и да е друг ден от седмицата. Историята се повтаря. Господ не осъжда Своите ученици, защото те не бяха сторили нищо лошо.

12:5 Исус припомня на фарисеите, че и свещениците оскверняват съботата, като убиват и жертват животни и извършват много други ритуали (Чис. 28:9, 10), но пак не са виновни, защото служат на Бога.

12:6 Фарисеите знаят, че свещениците работят в храма всяка събота, без да го оскверняват. Защо тогава те обвиняват учениците, когато „тук има повече от храма“? Този израз може да се каже и така: „нещо, което е по-голямо от храма, е тук“. „Нещото“ е Божието царство, което е тук в Личността на Царя.

12:7 Фарисеите никога не са разбирали сърцето на Бога. В Осия 6:6 Бог казва: „Защото милост искам, а не жертва.“ Бог издига състраданието по-високо от ритуала. Той предпочита да гледа как Неговите хора късат жито в съботния ден, за да утолят глада си, вместо да го съблюдават толкова строго, че да си причинят физическо страдание. Ако фарисеите разбираха това, нямаше да осъдят

Христовите ученици. Но те ценяха много повече педантичното спазване на протокола, вместо добруването на човека.

12:8 После Спасителят добавя: „**Защото Човешкият Син е Господар на съботата**“. На първо място Той е Онзи, Който е постановил закона, и следователно има най-голямо право да тълкува неговото истинско значение. Роуджърз казва така: „Изглежда, че в тези стихове Матей, воден от Духа, прави един бърз преглед на многото имена и служби на Господ Исус. Той е Божият син, Господарят на съботата, Моят служител, Моят възлюбен, Давидовият Син, по-голям от храма, по-голям от Йона, по-велик от Соломон. Матей прави това, за да покаже колко огромен е грехът на ония, които откажат да Го приемат и да Му признаят правата.“²¹

Преди да продължим с разглеждането на следващото събитие – изцелението на човека с изсъхналата ръка – ще спрем за малко, за да обобщим накратко библейското учение за съботата.

Отклонение върху учението за съботата

Съботният ден е бил и винаги ще бъде седмият ден от седмицата.

След шестте дни на сътворението Бог е решил да си почине на седмия ден (Бит. 2:2). Тогава Той не запоядва на човека да пази съботния ден, въпреки че този принцип сигурно е бил част от Неговия замисъл – да има един почивен ден на всеки седем работни дни.

Израелският народ е получил заповедта да спазва съботния ден в десетте Божи Заповеди (Иzx. 20:8-11). Заповедта за съботата се различава от другите девет заповеди, защото тя се отнася до установяването на някакъв външен ред, докато другите девет засягат установяването на вътрешен

морален рег. Единственото основание за погрешността да се работи в събота е това, че Бог е казал така. Другите заповеди забраняват неща, които сами по себе си са погрешни.

Забраната да се работи в съботния ден никога не се отнасяла до служението на Господа (Мат. 12:5), в което влизат такива действия, които са свързани с необходимостта (Мат. 12:3, 4) или с милостта (Мат. 12:11, 12). Девет от десетте Божии заповеди са повторени и в НЗ, но не във вид на закон, а като наставления за християните, които живеят в благодат. Единствената заповед, която християните никога не са били длъжни да спазват, е заповедта за съботния ден. Даже напротив, Павел учи, че християнинът няма да бъде наказан, ако не я спазва (Кол. 2:16).

За християните специалният ден е първият ден от седмицата. На този ден Господ Исус възкръсна от мъртвите (Йоан 20:1) като доказателство на това, че изкупителното дело е завършено и одобрено от Бога. През следващите два дни Господ Исус се срещна със Своите ученици (Йоан 20:19, 26). На първия ден от седмицата беше даден Светият Дух (Деяния 2:1; сравни Лев. 23:15, 16). На този ден се срещаша и първите последователи на Христос за разчупване на хляба като възпоминание за смъртта на Господа (Деяния 20:7). Този ден е определен от Бога за събиране на парични средства, предназначени за Господа (1 Кор. 16:1, 2).

Съботата, или седмият ден, идва като завършек на една трудова седмица. Господният ден, или неделята, започва една нова седмица със спокойната увереност, че изкупителното дело е извършено. Съботата означава първото творение, Господният ден е свързан с новото творение. Съботата е ден на отговорността, Господният ден е ден на милостта.

Християните не пазят Господния ден като начин, чрез който могат да спечелят спасение или да постигнат святост, или защото се страхуват от наказание. Те го отделят от другите дни, за да засвидетелстват любов и преданост на Онзи, Който отдаде Себе Си за тях. Понеже на този ден сме освободени от всекидневните си и светски грижи, ние го отделяме по специален начин за служение и поклонение на Христос.

Не е правилно да се говори, че спазването на съботата е преминало в спазване на Господния ден. Съботата е седмият ден, а Господният ден е първият – неделята. Съботата е символ на сянката на Христос, докато неделята е символ на същността на Христос (Кол. 2:16, 17). Възкресението на Христос поставя ново начало и Господният ден обозначава това начало.

Като верен юдеин, живеещ по закон, Исус е спазвал съботата (независимо от обвиненията на фарисеите в противното). Като Господар на съботния ден Той го освобождава от фалшиви правила и наредби, с които той е бил отрупан.

Д. Исус изцелява в съботния ден (12:9-14)

12:9 От нивата Исус отива в синагогата. Лука ни казва, че книжниците и фарисеите продължават да Го наблюдават, за да намерят нещо, в което да го обвинят (Лука 6:6,7).

12:10 В синагогата има човек с изсъхнала ръка, който стои като няма свидетелство на абсолютната безпомощност на фарисеите да му помогнат. До този момент фарисеите изпитват към него само студено пренебрежение. Изведнъж обаче той става за тях особено важен, тъй като могат да го използват като средство, с което да подмамат Исус. Те знаят, че

Спасителят винаги е склонен да облекчи човешкото страдание. Затова те очакват от Него да започне да изцелява и в съботния ден, което да им даде повод да Го уловят в закононарушение. И така, те започват с един извъртащ закона въпрос: „Позволено ли е човек да изцелява в събота?“

12:11 Спасителят също отговаря с въпрос. Ако някоя от техните овце падне в яма в съботен ден, няма ли да я извадят? Разбира се, че ще я извадят. Най-вероятно те ще направят това под предлог, че е милостиво деяние, въпреки че основният им мотив ще бъде страхът от финансова загуба, защото овцата струва пари.

12:12 След това нашият Господ им казва, че човекът е много по-скъп от овцата. Ако милостта към животните, проявена в съботен ден, е позволена, колко по-оправдана е милостта към човеците!

12:13, 14 След като хваща фарисеите в капана на собствената им логика, Исус възстановява изсъхналата ръка на болния човек. Казвайки му да протегне ръката си, Исус задейства неговата вяра и воля. Подчинението на болния е възнаградено със съвършено изцеление. Благодарение на чудесния Създател болната ръка „става здрава като другата“. Ние веднага бихме помислили, че фарисеите остават много зарадавани от изцелението на човека, когото те нито могат, нито искат да излекуват. Те обаче побесняват от яд и се наговарят да убият Исус. Ако някой от тях беше с изсъхнала ръка, той въобще нямаше да търси сметка в кой ден е бил излекуван.

Е. Изцеление на всички (12:15-21)

12:15, 16 Когато Исус разбира мислите на своите врагове, Той се оттегля. Но навсякъде, където отива, хората продължават да се трупат около Него. И навсякъде, където се събират

болни хора, Той изцелява всички, като им заръчва да не казват на никого за своето чудно изцеление. Исус казва това не защото иска да се предпази от опасности, а защото иска да избегне всяка погрешна стъпка, която би Го довела до положението на популярен революционен Герой. Той трябва да спазва Божествения план. Неговата революция ще се осъществи не чрез проливането на римска кръв, а чрез проливането на Неговата собствена кръв.

12:17, 18 Милостивото служение на Исус изпълнява пророчеството на Исая от 41:9; 42:1-4, където пророкът предсказва, че Месията ще бъде един кротък Завоевател. Той описва Исус като Служителя, Когото е избрал Йехова, и Възлюбения, в Когото е благоволила душата Му. Бог ще положи Духа Си на Него – пророчество, което се изпълни при кръщението на Исус. Неговото служение ще излезе извън пределите на Израел – Той ще възвести съд над народите. Колкото по-твърдо става юдейското „НЕ“, толкова по-силно звучат думите на последната мисъл.

12:19 По-нататък Исая предсказва, че Месията „няма да се скара, нито да извика“ и гласът Му няма да се чуе по площадите. С други думи, Той няма да се прояви като политически функционер, подбудител на престолакуето. Маклейн пише следното:

„Този Цар, Който е „Слуга“ на Бога, няма да получи Своето законно място или слава със средствата на обикновеното физическо насилие, или като използва свръхестествените умения, които владее.“²²

12:20 Той дори няма да пречупи „смазана тръстика“ и „замъждял фитил“ няма да угаси; няма да смаже лишениите и онеправданите; но ще окуражи и укрепи отчаяните и потиснатите. Една искрица вяра ще Му бъде достатъчна, за да разпали цял огън. Служе-

нието Му няма да престане, докато правдата не възтържествува. Омразата и неблагодарността на хората няма да могат да угасят Неговата кротка и лоялна грижа към другите.

12:21 „И в Неговото име народите ще се надяват.“ В пророчеството на Исаия това изречение звучи така: „И островите ще очакват Неговата поука“, но смисълът е същият. „Островите“ са символ на езичниците. Тук се казва, че езичниците живеят в очакване на царството Му, в което те ще бъдат Негови верни поданици.

Клаиът и Лили дават много висока оценка на този пасаж от Исаия, като казват, че той е:

„...един от бисерите на евангелието, едно от най-красивите изображения на Христос... Исаия рисува единството на Христос с Неговия Отец, мисията Му да поучава народите, благостта, с която се отнася към страдащото човечество, и окончателната Му победа. Няма друга надежда за света освен надеждата, която се крие в името на Христос, Спасителя на света, изречение не със сухи, схоластични думи, а със слова, облечени в богата ориенталска символика.“²³

Ж. Непростимият грях (12:22-32)

12:22-24 След като Исус изцелява „един хванат от бяс, сляп и нем“, обикновените хора започват сериозно да се замислят дали Той наистина не е **Давидовият син**, Израелският Месия. Това вбесява **фарисеите**. Неспособни да понесат каквото и да е благосклонно отношение към Исус, те избълват обвинението, че чудото е сторено с помощта на **Веелзевул, началника на бесовете**. Това злокобно обвинение за първи път обявява Исус за човек, който има бесовска власт.

12:25, 26 Когато разбира мислите им, Исус изобличава тяхното безумие. Той посочва, че нито едно царство,

град или къща, „разделено против себе си“, не може да продължи да съществува. Ако Той прогонва бесовете на Сатана чрез силата на Сатана, тогава Сатана действа против себе си, което е пълна глупост.

12:27 Нашият Господ има още един опустошителен аргумент срещу фарисеите. Някои от техните възпитаници, познати като заклинатели, твърдят, че притежават власт да изгонват бесове. Исус нито признава, нито отрича техните твърдения, но ги използва, за да изкаже следния аргумент: **„Ако Той изгонва бесове с помощта на Веелзевул, тогава и фарисейските възпитаници (т. е. заклинателите) правят същото.“** Фарисеите никога няма да признаят това, но няма да могат и да отречат логичността на аргумента. Техните собствени възпитаници ще ги укорят, че са обвинени в прогонване на бесове като помощници на Сатана.

Скофиад казва следното:

„Фарисеите веднага реагират отрицателно на намеката за сатанинска власт по отношение на себе си или на своите възпитаници, макар че според схващането, което те поддържат, т. е. че Христос изгонва бесове с помощта на Веелзевул, те рискуват собствените им възпитаници да ги обвинят в нелогичност, защото ако властта за изгонване на бесове е сатанинска, то всеки, който упражнява тази сила, е в съюз с източника на тази власт.“²⁴

Не е логично да приписваш едни и същи резултати на различни изпълнители.

12:28 Разбира се, **Исус изгонва бесове чрез Божия Дух**. Целият Му живот като Човек на тази земя е бил изживян с помощта на силата на Светия Дух. Той е изпълненият с Духа Месия, за Когото пророкува Исаия (Ис. 11:2; 42:1; 61:1-3). Затова Господ казва на фарисеите: **„Но ако Аз чрез Божия Дух изгонвам бесовете, то Божието**

царство е дошло върху вас.“ Това твърдение сигурно нанася съкрушителен удар върху фарисеите. Те толкова се гордеят със своите теологични познания, а се оказва, че **Божие царство е дошло върху тях** в Лицето на Царя, без те дори да го забележат!

12:29 Не само че Исус е много далеч от съюзаване със Сатана, но Той е и Покорител на Сатана. Това личи от Неговия разказ за **силния човек**. **Силният човек е Сатана**. **Къщата е мястото, където той е господар**. **Покъщнината** са неговите бесове. Исус е Този, **Който връзва силния човек**, влиза в неговата **къща** и ограбва неговата **покъщнина**.

На практика завързването на Сатана бе извършено на етапи. То започна с общественото служение на Исус; беше гарантирано по един решителен начин чрез смъртта и възкресението на Христос; ще бъде показано по един още по-явен начин по време на хилядолетното господство на Царя (Откр. 20:2) и най-накрая ще стане вечно, когато дяволът бъде хвърлен в „огненото жупелно езеро“ (Откр. 20:10). Сега дяволът не изглежда вързан; той все още упражнява значителна власт над земята. Но неговата съдба е предрешена и времето му е кратко.

12:30 След това Исус казва: „**Който не е с Мене, той е против Мене; и който не събира с Мене, разпилява.**“ Със своето богохулно победение фарисеите показват, че не са с Господа; следователно те са против Него. Отказвайки да участват в прибирането на зърното, те го разпиляват. Обвиняват Исус, че прогонва бесове със силата на Сатана, когато всъщност самите те са слуги на Сатана и се опитват да пречат на Божието дело.

В Марко 9:40 Исус казва: „...оня, който не е против нас, е откъм нас.“ Тези думи изглеждат абсолютно противоположни на думите на Исус в Матей 12:30. Това привидно противоречие

престава да съществува, когато разберем, че в Матей Исус говори за **спасението**. Там човек е или с Христос, или против Него – средно положение няма. Докато в Марко Исус говори за **служението**. Между учениците на Христос има големи различия – различия в събранията, методите и тълкуванията на доктрините. Затова тук правилото е, че ако един човек не е срещу Господа, той е за Него и трябва да се зачита като такъв.

12:31, 32 Тези стихове показват критичната точка на отношението на Христос към израелските водачи. Той ги обвинява в извършване на непростимия грях, защото те изричат богохулство срещу Светия Дух, като казват, че Исус не прави Своите чудеса със силата на Божия Дух, а със силата на Сатана. Това е все едно да нарекат Светия Дух „Веелезебул, господар на бесовете“.

За някои групи грехове и хули има прощение. Човек може да изрече думи **против Човешкия Син** и да бъде простен, но **богохулството** срещу Светия Дух е грях, за който няма прощение нито **в този век**, **нито в бъдещото хилядолетие**. Когато Исус говори за **този век**, Той има предвид времето на Своето обществено служение на земята. Разумно е да се предположи, че непростимият грях не може да бъде извършен днес, след като Исус не присъства телом на земята, извършвайки чудеса.

Отхвърлянето на евангелието не е едно и също като непростимия грях. Човек може да се откаже от Спасителя за много години, след това да се покае, да повярва и да бъде спасен. (Но ако той умре, без да е повярвал, остава неопростен.) Отстъпничеството също не е непростим грях. Един християнин може много да се отдалечи от Господа, но независимо от това пак да се върне към общение в Божието семейство.

Много хора се измъчват, смятайки, че са извършили непростимия грях. Дори и този грях да можеше да се извърши днес, фактът, че човек се тревожи, показва, че той не е виновен за такъв грях. Онези, които го извършиха, останаха твърди и непреклонни противници на Христос. Те нямаха никакви безпокойства, че оскърбяват Духа, и изобщо не се поколебаха да измислят план за смъртта на Божия Син. Те не изпитваха нито угризение, нито разкаяние.

3. Дървото се познава по неговите плодове (12:33-37)

12:33 Фарисеите трябва да признаят, че Господ върши добро, като изгонва бесове, но вместо това те Го обвиняват, че е зъл. В този стих Той изобличава липсата на всякаква логика от тяхна страна, като казва: „Вие сами преценете. Ако едно дърво е добро, то и плодовете му са добри, и обратно – ако дървото е лошо, то и плодовете му са лоши.“ Плодът отразява качеството на дървото, което го ражда. Плодовете на служението на Исус са добри. Той изцелява болни, слепи, глухи, неми; гони бесове и съживява от мъртвите. Може ли едно гнило дърво да даде такива хубави плодове? Абсолютно невъзможно! Защо тогава те толкова упорито отказват да Го признаят?

12:34, 35 Причината за това е в тях, защото те са „рождби ехиднини“. Тяхната злоба към Човешкия Син, която толкова явно личи в отровните им думи, блика от злите им сърца. Сърцето, което е изпълнено с доброта, ще се познае по милостивите и справедливи думи. Пълното със злина сърце се вижда в богохулството, ожесточението и оскърблението.

12:36 Исус най-сериозно ги предупреждава (а също и нас), че хората ще отговарят за всяка празна дума, която ще произнесат. Тъй като изречени-

те думи са мерило на нашия живот, те ще бъдат подходящо основание за осъждане или освобождаване. Колко голямо ще бъде осъждението на фарисеите заради нагменните и погли думи, които те изрекоха срещу Светия Божий Син!

12:37 „Защото от думите си ще се оправдаеш и от думите си ще се осъдиш.“ При християните наказанието за лекомислените приказки е платено със смъртта на Исус, но ние не трябва да забравяме, че неизповяданите ни и непростени нехайни слова ще ни лишат от награда в Съдния ден.

И. Знамението на пророк Йона (12:38-42)

12:38 Независимо от всички чудеса, които прави Исус, книжниците и фарисеите имат наглостта да Го молят за знамение, с което искат да кажат, че ще повярват, ако Той им докаже, че е Месия. Тяхното лицемерие обаче е съвсем прозрачно. Щом като не са повярвали след толкова много чудеса, защо мислят, че ще повярват, след като видят още едно? Отношението, което иска чудотворни знамения като условие за повярване, не се харесва на Господ. Спомнете си какво каза Исус на Тома: „Блажени ония, които, без да видят, са повярвали“ (Йоан 20:29). Според Божията наредба виждането идва след повярването.

12:39 Господ се обръща към фарисеите като към „нечестиво и прелюбодейно поколение“ – „нечестиво“, защото съзнателно се заселяват, за да не видят собствения си Месия, и „прелюбодейно“, защото са духовни изменници на своя Бог. Техният Бог-Създател, една уникална Личност, съчетаваща абсолютната божественост и съвършената човечност, стои пред тях и им говори, а те се осмеляват да искат знамение от Него.

12:40 В отговор Исус им казва, че **никакво** друго знамение няма да им се

даде освен знаменето на пророк **Йона**, имайки предвид Своята Собствена смърт, погребение и възкресение. Изпитанието на Йона, който беше погълнат от рибата и после повърнат обратно (Йона 1:17; 2:10), пресъздава мъките и възкресението на Христос. Неговото въздигане от мъртвите ще бъде последното, върховно знамение от Първото Му идване на земята.

Точно както **Йона престоля три дни и три нощи в корема на голямата риба**, така и нашият Господ ще бъде **три дни и три нощи в сърцето на земята**. Тук ние се изправяме пред следния проблем. Ако – както е общоизвестно – Исус е погребан в петък следобед и е възкръснал от мъртвите в неделя сутрин, как може да се каже, че Той е бил в гроба три дни и три нощи? Обяснението е, че според юдеите всяка част от деня и нощта са един цял период. „Един ден и една нощ правят една „она“, а една част от „она“ е като една цяла „она.“ (Еврейска поговорка)

12:41 Исус показва виновността на юдейските водачи, като прави две сравнения. Първо Той говори за езичниците от **Ниневия**, които макар и не толкова благодетелствани, чуха **проповедта** на странстващия пророк **Йона** и се **покаяха** с голямо смирение и мъка. Те „**ще се явят на съда**“, за да обвинят хората от Исусовото поколение за това, че не са приели Един, Който е **по-голям от Йона** – съвършения Божий Син.

12:42 Второто сравнение е със **савската царица** – една езичница, която живееше извън областта на Юдея и дойде чак от юг с цената на много усилия и разноски, за да се види със Соломон. Юдеите от времето на Христос не трябва изобщо да пътуват, за да Го видят – Той е пристигнал от небето в техния малък град, за да бъде техният Месия-Цар. Въпреки това те не намират място в сърцата си за Не-

го, Който е безкрайно **по-велик от Соломон**. Тази царица-езичница ще се яви на съда и ще ги осъди заради тяхното безотговорно лекомислие.

В тази глава нашият Господ е представен като **по-голям от храма** (6 ст.), **по-голям от Йона** (41 ст.) и **по-голям от Соломон** (42 ст.). Той е „**по-велик от най-великите** и **по-добър от най-добрите**.“

Й. Връщането на нечистия дух (12:43-45)

12:43, 44 Тук Исус обобщава в иносказателна форма миналото, настоящето и бъдещето на невярващия Израел. Тук **човекът** е символ на еврейския народ, а **нечистият дух** е духът на идолопоклонничеството, обхванало Израел от времето на неговото робство в Египет до пленничеството във Вавилон (когато той е бил излекуван от своето идолопоклонство временно). За известно време нечистият дух излиза **от човека**. От края на пленничеството и досега евреите не са идолопоклонници. Те приличат на „**празна, пометена и наредена**“ къща.

Преди повече от 1900 години Спасителят се опита да влезе в тази празна къща. И макар че Той беше нейният законен Обитател и Господар, хората упорито отказаха да Го приемат. Въпреки че те вече не се кланяха на идоли, те не поискаха да се поклонят и на истинския Бог.

Празната къща говори за духовния вакуум, който може да бъде едно много опасно състояние, както показват следващите стихове. Само реформрането не е достатъчно. Необходимо е цялостно приемане на Спасителя.

12:45 В някой бъдещ ден духът на идолопоклонството ще реши да се върне в къщата, съпроводен от **седем други духа, още по-зли от него**. Тъй като 7 е числото на съвършенството и завършеността, то вероятно е употребено тук, за да обозначи идолопок-

лонството в неговото напълно развито състояние. Това напомня за времето на Голямата скръб, когато народът-вероотстъпник ще се поклони на Антихриста. Преклонението пред човека на злото и почитането му като Бог представлява много по-ужасен вид идолопоклонство от който и да било друг вид в миналото. И така, „последното състояние на оня човек става по-лошо от първото“. Невярващите евреи ще изтърпят страшното наказание на времето на Голямата скръб, когато техните страдания ще бъдат далеч по-страшни от тези, които юдеите преживяха по времето на тяхното пленничество във Вавилон. Онази част от израелския народ, която се кланя на идоли, ще бъде изцяло унищожена при Второто пришествие на Христос.

„Също така ще бъде и на това нечестиво поколение.“ Същите вероотстъпници, които отхвърлиха и презряха Христос при Неговото Първо идване, ще бъдат наказани жестоко при Неговото Второ идване.

К. Майката и братята на Исус (12:46-50)

Тези стихове описват едно на вид обикновено събитие, когато семейството на Исус идва, за да говори с Него. Защо обаче идват тези хора?

Марко може да ни даде отговор на този въпрос. Някои приятели на Исус решават, че Той не е на Себе Си (Марко 3:21, 31-35), и вероятно Неговото семейство идва, за да Го прибере у дома без много шум (вж. също Йоан 7:5). Когато на Исус казват, че майка Му и братята Му стоят отвън и искат да говорят с Него, Господ отговаря с въпрос: „Коя е майка Ми и кои са братята Ми?“ После, като посочва учениците Си, Той заявява: „Който върши волята на Отца Ми, Който е на небесата, той Ми е брат и сестра, и майка.“

Тези потресаващи думи носят дълбок духовен смисъл: те бележат обрат в отношенията между Исус и Израел. Мария и нейните синове представляват израелския народ: те са роднините на Исус по кръвна линия. До този момент Исус е съсредоточил всички Свои усилия върху загубените овце от израилевия дом. Но вече започва да става ясно, че Неговият Собствен народ не Го иска. Вместо да се поклонят на Своя Месия, фарисеите Го обвиниха, че е слуга на Сатана.

Затова сега Исус постановява нов ред на нещата. Неговите кръвни връзки с Израел няма да бъдат решаващ фактор за Неговото дело. Въпреки че състрадателното Му сърце ще продължава да се застъпва за Неговите сънародници по плът, дванадесета глава бележи едно решително скъсване с Израел. Сега изходът е ясен. Щом като Израел не желае да приеме Исус, Той ще се обърне към онези, които ще пожелаят да Го приемат. Кръвното родство ще бъде изместено от духовното родство. Послушанието на Бога ще послужи за установяване на жизнено важна родствена връзка между Исус и хората, без значение дали те са евреи, или неевреи.

Преди да приключим с това събитие, бихме искали да споменем още две неща, свързани с майката на Исус. Първо, ясно е, че по отношение на присъствието си при Христос Мария не е имала никакво специално предимство.

Второ, споменаването на братята на Исус противоречи на твърдението, че Мария винаги е била девица. Ясно е, че става въпрос за истински синове на Мария, които са и братя на Христос от една майка. Това мнение се подкрепя и от други текстове в Библията, като например Псалм 69:8; Мат. 13:55; Марко 3:31, 32; 6:3; Йоан 7:3, 5; Деянния 1:14; 1 Кор. 9:5; Гал. 1:19.

VIII. Царят провъзгласява период на временното му отсъствие от земята (13 гл.)

Притчите за Божието царство

Вече стигнахме до критичната точка в Евангелието от Матей. Преди малко Господ посочи, че земните връзки ще бъдат изместени от духовните връзки и че вече не е важно да бъдеш еврейн по рождение, а да бъдеш послушен на Бог Отец. Като отхвърлят Царя, книжниците и фарисеите отхвърлят и царството Му. Сега, с помощта на няколко притчи, Господ Исус създава една предварителна картина на новата форма на царството за периода, който започва с Неговото отхвърляне и завършва с идването Му като Цар на царете и Господар на господарите. Шест от тези притчи започват с думите: „Небесното царство прилича...“

За да видим тези притчи в правилната им перспектива, нека си припомним как царството е представено в трета глава. Небесното царство е кръгът, в който се признава Божието господство. Той се състои от две части: (1) *външен кръг*, който включва хора, които само на думи признават Божието господство; и (2) *вътрешен кръг*, в който влизат само истински повярвалите. Царството има пет периода: (1) старозаветен период, в който то е пророкувано; (2) период, когато то е било „наблизо“ или по-скоро е присъствало в Личността на Царя; (3) период на временно откъсване на Царя от онези, които се признават за Негови поданици след Неговото отхвърляне и връщане на небето; (4) период на проявление на царството през хилядолетието; и (5) (последен) период на вечно съществуване на царството. Всеки текст от Библията, в който се говори за царството, съответства на един от тези периоди. 13 гл.

разглежда третия период на отделянето на Царя от Неговите поданици, когато се образува вътрешният кръг на царството (кръгът на истински повярвалите). Той включва времето от деня на Петдесетница до момента на Грабването. В него влизат същите хора, които влизат и в църквата. Това е единственото сходство между царството и църквата; иначе те са две различни неща.

Имайки предвид всичко това, нека разгледаме притчите.

A. Притчата за сеяча (13:1-9)

13:1 Исус излиза от къщата, където излекува обзетия от бесовете, и **сяда край Галилейското езеро**. Много изследователи на Библията виждат къщата като символ на Израел, а езерото – като символ на езичниците. Така погледнато, това движение на Господ символизира временния разрыв между Него и Израел, през което време небесното царство ще се проповядва на народите.

13:2 Когато на брега се събира огромно множество, Исус се качва на една лодка и започва да го поучава с притчи. Притчата е разказ, в основата на който лежи някаква духовна или морална поука, която не винаги се разбира директно. Седемте притчи, които следват, разказват какво ще бъде царството между Първото и Второто пришествие на Христос.

Исус разказва първите четири притчи на всички хора; а последните три – само на учениците Си. Първите две и седмата Той обяснява на учениците Си, а останалите оставя сами да си обяснят с ключовете, които вече им е дал.

13:3 Първата притча разказва за сеяч, който посява своето семе на четири различни вида почви. Както може да се очаква, при различните почви резултатите са различни.

13:4-8

ПОЧВА

1. Твърдо утъпкан път.
2. Втъкослойна почва върху скала.
3. Земя, пълна с тръни.
4. Добра почва.

РЕЗУЛТАТИ

1. Семена, изядени от птиците.
2. Бързо поникнали семена без дълбоки корени, които **прегарят от слънцето и изсъхват.**
3. Семената поникват, но не могат да пораснат поради **тръните.**
4. Семената поникват, порастват и **дават плод; „кое стократно, кое шестдесет, кое тридесет.“**

13:9 Исус завършва притчата със загадъчното предупреждение: „**Който има уши [да слуша], нека слуша.**“ Притчата за сеяча носи едно важно послание за хората и още едно – за учениците Му. Никой не трябва да пропусне смисъла на Неговите думи.

Тъй като Господ сам пояснява значението на притчата в стихове 18-23, ние ще съдържим нашето любопитство, докато стигнем тези стихове.

Б. Целта на притчите (13:10-17)

13:10 Учениците на Исус са озадачени защо Господ говори на хората с неясния език на притчите. Затова те Го молят да им обясни Своя метод.

13:11 В отговора Си Исус прави разграничение между невярващата тълпа и вярващите ученици. Тълпата, която представлява израелския народ в умален вид, явно Го отхвърля, въпреки че това отхвърляне става единодушно едва при кръста. На нея Господ няма да позволи да узнае **тайните на небесното царство**, докато на истинските Си последователи ще позволи, като им помогне.

В Новия Завет тайната е нещо, което човек никога не е знаел преди това и не би могъл да узнае без Божието откровение, но което сега му се открива. **Тайните на небесното царство**

представляват непознати до този момент истини, които представят царството в третия му етап. Фактът, че царството ще съществува в перюдга на временното отделяне на Господ от земята, е сам по себе си тайна до този момент. Притчите описват някои от особеностите на царството в отсъствието на Царя. Някои наричат това време „тайния период на царството“. Те нямат предвид, че в него има нещо тайно, а че за него не се е знаело нищо преди това.

13:12 На някои решението на Исус да скрие тези тайни от множеството, а да ги открие само на учениците Си, може да им се стори доста своеобразно, но Господ има причина да стори това, „защото, **който има, нему ще се даде, и ще има изобилие; а който няма, от него ще се отнеме и това, което има**“. Учениците вярват в Господ Исус, затова на тях ще се даде да разбират още повече. Те са приели светлината, затова ще получат още повече светлина. За разлика от тях израелският народ е отхвърлил Светлината на света, затова той не само няма да получи още светлина, но ще загуби и малкото светлина, която е получил. Отхвърлената светлина е отказана светлина.

13:13 Матю Хенри прави аналогия между **притчите** и облачния, и огнения стълб, който е трябвало да осветява пътя на израелския народ, а да объркава египтяните. Притчите ще се разкриват на тези, които искрено се интересуват от тях, а „на онези, които изпитват враждебност към Исус, те ще носят само досада“.

И така, тук не става въпрос за някакво странно хрумване на Исус, а за изработване на принцип, който се вражда в целия ни живот – съзнателното заслепяване води до умствена слепота. Затова Исус говори на юдеите в притчи. Х. Ч. Уудринг казва така: „Тъй като не притежават любов-

та към истината, те няма да получат и светлината на истината.“²⁵ Юдеите казват, че виждат – т. е. че познават Божествената истина; но се оказва, че Самата Истина стои пред тях, а те решително отказват да Я видят. Казват също, че слушат Божието Слово; но ето че живото Божие Слово стои сред тях, а те не желаят да МУ се подчинят. Те отказват да разберат удивителното чудо с Превъплъщението и затова са лишени от способността да разбират изобщо.

13:14, 15 Тези хора са едно живо изпълнение на пророчеството на Исаия в 6:9, 10. Сърцето на Израел е станало **безчувствено**, а **ушите** му – **глухи** за гласа на Господа. Те съзнателно отказват да **гледат с очите си**. Знаят, че ако прогледнат и чуят, и разберат, и ако се покаят, Бог ще ги излекува; но въпреки своето болестно състояние и нужда, те отказват Неговата помощ. Затова сега Бог ги наказва да чуват, но да не разбират; и да гледат, но да не виждат.

13:16, 17 Учениците получават голямата привилегия да виждат това, което никой не е могъл да види преди това. Пророците и праведните мъже от старозаветните времена са мечтаели да живеят по времето на Месията, но тяхното желание не е било изпълнено. Сега учениците имат голямата привилегия да живеят в този критичен исторически момент и да видят Месията, да присъстват на Неговите чудеса и да чуят удивителното Му учение от Собствените Му уста.

В. Обяснение на притчата за сеяча (13:18-23)

13:18 След като обяснява защо говори с притчи, Господ започва да разяснява притчата за четирите почви. Исус не уточнява самоличността на **сеяча**, но ние лесно можем да разберем, че Той говори или за Себе Си (ст. 37) или за тези, които проповядват благата

вест за царството. Зърното е „словото на царството“ (ст. 19). Почвата представлява всички ония, които чуват словото.

13:19 Твърдоутъпканата пътека символизира хората, които отказват да приемат вестта. Те чуват евангелието, но не го **разбират** – не защото не могат, а защото не искат. Птиците са олицетворение на Сатана, който **grabва** семето от сърцата им. Той им сътрудничи в избора им да останат безплодни. Фарисеите са като една такава твърдоутъпкана пътека.

13:20, 21 Под канаристи места Исус има предвид скали, покрити с тънък слой почва. Тя символизира хората, които чуват словото и го приемат с **радост**. Отначало сеячът е въодушевен от успеха на своето проповядване, но скоро той научава, че не е добре, когато словото се приема с усмивки и радостни възклицания, защото най-напред човек трябва да осъзнае греха си и да се покае. Много по-обещаващи са хората, които вървят по пътя към Голгота с плач и сълзи, отколкомо онези, които пренесат с леко сърце и възторжени възклицания. Повърхностният слой дава възможност само за едно повърхностно признание, защото няма дълбочина за развитие на корените. А когато това признание се подложи на проверката на палещите лъчи на „**напаст или гонение**“, човекът релашава, че то нищо не струва и се отказва от него.

13:22 Обраслата с тръни земя символизира друг тип хора. Това са хората, които слушат словото повърхностно. На външен вид те изглеждат истински поганици на царството, но след време техният интерес бива заглушен от „**светските грижи**“ и увлечението им към материалните **богатства**. Техният живот не дава никакъв плод за Господа. За илюстрация на този вид хора Ленг дава пример със сина на един богаташ сребролюбец, който

се занимава с търговия. Този син чува Словото като младеж, но след това бизнесът го завладява.

„Той трябва да направи избор дали да принася радост на Своя Господ или на своя баща. Така че, когато зърното се засява и пониква, тръните вече са хванали корени в почвата: проблемите на този свят и измамността на богатствата са заели място в сърцето на младежа. Синът решава да удовлетвори желанието на баща си. Той се посвещава изцяло на бизнеса и става шеф на концерн. Но когато остарява, човекът разбира, че е пренебрегнал небесните неща. Преди да се оттегли от бизнеса, той изразява намерение да посвети повече усилия на духовните неща. Но с Бога шега не бива. Човекът се пенсионира и умира внезапно само след няколко месеца. Заг себе си той оставя 90 000 лири и един духовно пропиян живот. Тръните са задушили словото и то не е дало плодове.“²⁶

13:23 Добрата почва символизира истинския християнин, който слуша словото с разбиране, като се подчинява на това, което слуша. И макар че не всички християни дават едно и също количество плод, с плода, който дават, те показват, че имат вечен живот. Тук под „плод“ вероятно трябва да се разбира най-вече уствъргеността на характера на вярващия, а не броя на душите, спечелени за Христос. Обикновено под думата „плод“ в Новия Завет се разбира „плода на Духа“ (Гал. 5:22, 23).

Какво иска Исус да ни каже с тази притча? Най-напред тя ни предупреждава, че има опасност да чуем Словото и да не му се подчиним. Освен това, тя иска да ни насърчи да приемем искрено Словото и да докажем своята искреност, като принасяме плодове за Господа. Що се отнася до учениците (и бъдещите последователи също), притчата ги подготвя за иначе обезкуражителния факт, че сравнително

малък брой от тези, които чуят Словото, наистина ще се спасят. Тя предупреждава верните служители на Христос от заблудението, че благодарение на разпространението на благата вест целият свят ще се обърне и ще повярва. Притчата също предупреждава и за тримата главни противници на евангелието – (1) дяволът, (птиците: „лукавият“); (2) плътта, (палещото слънце: „напаст или гонение“); и (3) светът (тръните: „светските грижи и примамката на богатството“).

И не на последно място тази притча показва на учениците колко огромни са печалбите от вложенията в човешката личност. Тридесет пъти по-голям резултат означава 3000 процента възвращаемост; шестдесет пъти по-голям резултат – 6000 процента възвращаемост; а сто пъти – 10 000 процента възвращаемост на вложението. Практически е невъзможно да се измерят резултатите от един-единствен случай на истинско обръщение. Един скромен учител в неделно училище реши да инвестира в Дуайт Л. Муди, като го спечели за Христос. Муди спечели за Христос други хора. Те на свой ред спечелиха други. Така този учител от неделното училище започна една верижна реакция, която никога няма да спре.

Г. Притчата за тайно посетите левели (13:24-30)

Предишната притча е ярка илюстрация на факта, че небесното царство включва не само онези, които само на думи признават Царя, но също и тези, които са Негови истински последователи. Първите три вида почви показват по-широкия, външен кръг на царството – хората, които само формално признават, че са повярвали. Четвъртият вид почва представлява по-малкия, вътрешен кръг – хората, които наистина са се обърнали.

13:24-26 Втората притча – за тайно посетите плевели – също показва царството откъм тези два аспекта. Житото са истинските християни; плевелите са онези, които са такива само на думи. Исус сравнява царството с човек, който посява добро семе на нивата си, но докато хората спят, идва неговият неприятел и посява сред житото плевели. Мерил Ангър пише, че най-често срещаният плевел в нивите на Святата Земя е осилестата глушица, „отровно тревисто растение, което почти не може да се различи от пшеницата, преди и двете да са изкласили. Но след като се развият класовете, двете растения много лесно могат да се отделят“²⁷.

13:27, 28 Когато слугите виджат, че между житото са се появили плевели, те се учудват и питат стопанина как е станало това. Той веднага казва, че това е работа на неприятел. Слугите изказват готовност веднага да угат и да извадят плевелите.

13:29, 30 Стопанинът обаче им нарежда да чакат до жътва, когато жетварите ще разделят двете растения: житото ще съберат в хамбари, а глушицата ще изгорят.

Защо стопанинът им нарежда да отложат плевенето? В природата корените на житото и бурена растат толкова преплетени, че е невъзможно да извърнеш едното, без да издърпаш и другото.

Тази притча се обяснява от нашия Господ в 37-43 ст., затова и ние ще отложим нашия коментар дотогава.

Г. Притчата за синаповото зърно (13:31, 32)

След това Спасителят уподобява царството на синапово зърно, за което Той казва, че е „по-малко от всичките семена“, т. е. най-малкото от всички семена, които познават Неговите слушатели. Когато един човек посял едно от тези зърна, то пораснало като

дърво (което говори за един изключителен растеж – обикновеното синапово растение прилича повече на хрест, отколкото на дърво). Дървото било толкова голямо, че птиците можели да гнездят по неговите клоно.

Зърното олицетворява скромното начало на царството. Отначало царството ще бъде относително малко и чисто, тъй като ще бъде преследвано. Но под покровителството и благодарение на защитата на държавата, то ще покаже един ненормален растеж. След това ще дойдат птиците и ще свият гнездата си в него. И тук, както и в 4 ст., Исус употребява думата „птиците“. Птиците са символ на дявола (19 ст.). Така царството ще стане място, където Сатана и неговите служители ще си правят гнезда. Това наистина става точно така. Сега под покрива на християнството свиват гнезда такива общества, като унитаризма, християнската наука, сектата на мормоните, сектата на свидетелите на Йехова и църквата на Мун. По този начин Господ предупреждава учениците Си, че по време на Неговото отсъствие царството ще претърпи изключителен растеж, който обаче не бива да ги лъже и да ги заблуждава, че това е успех. Това ще бъде един нездрав растеж. Въпреки че мъничкото семе ще порасне и ще стане ненормално по големина дърво, неговата корона ще стане „жилище на бесовете, свърталище на всякакъв нечист дух и свърталище на всякаква нечиста и омразна птица“ (Откр. 18:2).

Д. Притчата за хлебния квас (13:33)

После Исус сравнява царството с квас, който една жена замесва в три мери брашно и оставя цялото тесто да втаса. Най-общоприето е тълкуването, че тестото е светът, а квасът е евангелието, което ще се проповядва из целия свят, докато всички се спасят. Това мнение не се потвържда-

ва нито от Библията, нито от историята, нито от сегашните събития. В Библията квасът винаги е бил символ на злото. Когато Бог заповядва на Своите хора да изхвърлят кваса от къщите си (Изход 12:15), те много добре разбират защо трябва да направят това. Ако някой ядеше нещо квасено в някой от седемте дни на празника на безквасните хлябове, щеше да бъде отлъчен от израелския народ. Исус предупреждава срещу кваса на фарисеите и садукееите (Мат. 6:6, 12) и Иродовия квас (Марко 8:15). В 1 Кор. 5:6-8 квасът се използва като символ на злоба и безчестие, а в контекста на Галатяни 5:9 той носи значение на лъжливо учение. Като цяло квасът означава или погрешно учение или погрешно поведение.

Затова с тази притча Господ прави предупреждение срещу всепроникващата власт на делата на злото в **небесното царство**. Притчата за синаповото зърно показва злото, което действа във външността на царството, а притчата за тестото предупреждава за разложението, което ще дойде във вътрешността на царството.

Ние смятаме, че в тази притча брашното (тестото) е храната на Божиите хора, според както е дадена в Библията. **Квасът** е лъжливото учение. **Жената** е лъжепророчицата, която учи и омайва (Откр. 2:20). Едва ли е без значение фактът, че основателите на 7 лъжливи култа са жени! Въпреки, че на жените е забранено да проповядват в църквата от Библията (1 Кор. 14:34; 1 Тим. 2:12), някои жени съвсем предизвикателно заемат пози на теологични авторитети и смесват храната на Божиите хора с разрушителни ереси.

Дж. Брукс казва така:

„Ако някой възрази, че Христос не би сравнил небесното царство с нещо, което е зло, достатъчно е да му се отго-

вори, че Исус сравнява царството с нещо, в което има и плевели, и жито; и добра, и лоша риба; един нечестив слуга (Мат. 18:23-32) и един човек без сватбарска греха, който погива (Мат. 22:1-13).“²⁸

Е. Притчите изпълняват пророчеството (13:34, 35)

Исус разказва първите четири притчи на **множество**во. Използването на този метод за поучаване изпълнява пророчеството на Асаф от Псалм 78:2, където се казва, че Месията ще говори **в притчи**, произнасяйки „**гапанки от древността**“. Тези тайни на небесното царство, непознати до момента на идването на Месията, сега стават известни.

Ж. Обяснение на притчата за тайно посетите плевели (13:36-43)

13:36 Останалата част от беседата протича вътре **в къщата**, където са само учениците. Тук **учениците** представяват само вярващата част от израелския народ. Повторното споменаване на къщата идва да ни каже, че Господ не е отхвърлил винаги своя народ, който Той е преузнал (Римл. 11:2).

13:37 При обяснението на притчата за житото и плевелите, Исус казва, че Той е сеячът. Исус е сял по време на земното Си служение и продължава да сее през следващите векове чрез Своите служители.

13:38 Нивата е светът. Искаме специално да подчертаем, че тя е символ на света, а *не на църквата*. **Добрите семена** са „**чадата на царството**“. Представата за посаждане на човешки същества в земята може да изглежда госта странна и невероятна, но това, което Исус иска да каже е, че „чадата на царството“ се посяват в света. По време на Своего обществено служение Исус засява света с учени-

ци, които са верни поганици на царството. **Плевелите са „чадата на лукавия“.** Сатана има готов фалшификат за всяка божествена реалност. Той посява семената на всички, които приличат, говорят и, в известен смисъл, живеят като апостоли. Но те не са истински последователи на Царя.

13:39 Неприятелят е Сатана. Той е неприятел на Бога и на всички Божии хора. **Жетвата е краят на века,** краят на периода на царството, когато Господ е отделен от Своите поганици. Краят ще дойде, когато Исус Христос се върне в сила и слава, за да властва като Цар. Тук Господ не говори за края на века на църквата; споманаването на църквата ще доведе само до объркване.

13:40-42 Жетварите са ангелите (вж. Откр. 14:14-20). В сегашния период на царството не се прави нищо, което да отдели насила пшеницата от глушицата. Те са оставени да растат заедно. Но при Второто идване на Христос на земята ангелите ще приключат всички сметки с греха и с извършителите на зло и ще ги хвърлят в **огнената пещ**, „където ще бъде плач и скърцане със зъби“.

13:43 Праведните поганици на царството, които ще живеят на земята по време на Голямата скръб, ще влязат в **царството на своя Отец**, за да се наслаждават на хилядолетното господство на Христос. Там те ще **„блеснат като слънцето“**, т. е. ще сияят в слава.

И отново Исус добавя тайнствено предупреждение: **„Който има уши [да слуша], нека слуша“!**

Тази притча не оправдава – както някои могат грешно да предположат – присъствието на безбожни хора в местните християнски църкви. Спомнете си, че нивата е светът, а не църквата. Местните църкви получават съвсем ясни наставления да избягват общенето с хора, които са обвинени в някак-

ва форма на нечестие (1 Кор. 5:9-13). Притчата само ни поучава, че в своя „таен период“ небесното царство ще включва и истинското, и фалшивото; и искреното, и престореното; и това ще продължи до края на века. След това Божии пратеници ще отделят всичко фалшиво и ще го изправят на съд, а истинските Божии служители ще се наслаждават на величественото господство на Христос на земята.

3. Притчата за скритото богатство (13:44)

Дотук всички притчи говорят, че в царството ще има и добро, и зло; и че между поганиците му ще има и праведни, и неправедни. Двете следващи притчи показват, че ще има два вида праведни поганици: (1) вярващи евреи преди и след периода на църквата; (2) вярващи евреи и неевреи в настоящия период.

В притчата за скритото богатство Исус сравнява **царството с „има, скрито в нива“.** Един човек го намира, скрива го и после с радост продава **всичко, което притежава и купува онази нива.**

Ние предполагаме, че **човекът**, за който става въпрос в тази притча, е самият Господ Исус. (Той беше човекът и в притчата за тайно посетите плевели от 37 ст.) **Имането** символизира онзи остатък от благочестиви вярващи евреи, който е живял по време на ранното служение на Христос на земята и който ще живее отново след Грабването на църквата (вж. Псалм 135:4, където Израел се нарича „собствено притежание“ на Бога). Те са „скрити в нивата“ в смисъл, че са разпръснати из света и в действителност не са известни на никого, освен на Бога. Исус е Онзи, Който открива това богатство, а след това отива на кръста, където дава всичкото Си притежание, за да купи света (2 Кор. 5:19; 1 Йоан 2:2), в който е скрито това бо-

гатство. Изкупеният Израел ще бъде изваден наяве, когато Неговият Освободител дойде от Сион и въздигне дългоочакваното Месиянско царство.

Някои мислят, че притчата се отнася до грешника, който дава всичко, за да намери Христос – най-голямото Богатство. Но това тълкуване противоречи на доктрината за Божията благодат, според която спасението не може да се купи (Ис. 55:1; Еф. 2:8, 9).

И. Притчата за скъпоценния бисер (13:45, 46)

Небесното царство също се оприличава на **търговец, който търси красиви бисери**. Когато намери някой изключително скъпоценен бисер, той жертва всичко, което има, за да го купи.

Ние сме склонни да вярваме, че **търговецът** е Исус Христос, а **скъпоценният бисер** е църквата. На Голгота Той прогаде всичко, което имаше, за да купи този бисер. Така както бисерът се образува в мидата от пясъчинката, която я гразни и ѝ причинява болка, така и църквата се образува вследствие на страданията на прободеното и наранено Христово тяло.

Интересно е да се отбележи, че в притчата за скритото имане царството се уподобява на самото имане. Тук царството не се уподобява на бисера, а на търговеца. Защо се прави това?

В предишната притча ударението пада върху имането – изкупения Израел. Царството е тясно свързано с израелския народ. Първоначално то е било предложено на този народ, а в бъдеще евреите ще бъдат неговите главни поданици.

Както вече споменахме, църквата не се покрива с царството. В периода на временното отсъствие на Царя всички хора от църквата са и членове на царството, но не всички хора от царството са членове на църквата. *Църквата няма да присъства в царст-*

вото в неговата бъдеща форма, а ще властва заедно с Христос над обновената земя. Във втората притча ударението пада върху Самия Цар и върху огромната цена, която Той заплаща, за да спечели и извоюва своята невеста, която ще сподели славата Му в деня на Неговото изявление.

Както бисерът излиза от морето, така и църквата, наричана понякога езическата невеста на Христос, излиза най-вече от народите. Това не означава пренебрегване на факта, че в нея има и вярващи евреи, а идва да покаже, че отличителната черта на църквата днес е, че в Негово име в нея са призвани да участват хора от различни народи. В Деяния 15:14 Симон потвърждава, че това е великата цел на Бога в настоящото време.

Й. Притчата за рибарската мрежа (13:47-50)

13:47, 48 Последната притча от тази поредица оприличава **царството на мрежа, която се хвърля в морето и събира риби от всякакъв вид**. Рибарите разпределят рибите, като отделят **добрите** в съдове, а **лошите** изхвърлят.

13:49, 50 Нашият Господ обяснява притчата така: времето, когато ще се случи това, е **краят на века**, т. е. краят на периода на Голямата скръб. Това е времето, когато Христос за втори път ще посети земята. Рибарите са **ангелите**. Добрите риби са праведните хора, т. е. спасените евреи и езичници. Лошите риби са неправедните, т. е. невярващите хора от всички народи. Тогава ще се направи едно разделяне, за което се говореше и в притчата за тайно посетите левели (ст. 30, 39-43). Праведните ще влязат в царството на своя Отец, докато неправедните ще бъдат хвърлени в един огън, където ще има „**плач и скърцане със зъби**“. Това не е Страшният съд;

позн Съд ще се състои в самото начало на Хилядолетието. Последният, Страшният съд ще се състои след изтичане на Хилядолетното господство (Откр. 20:7-15).

Гейбелин прави следния коментар върху тази притча:

„Мрежата се хвърля в морето, което – както видяхме преди това – представлява народите. Притчата говори за разпространението на вечното евангелие, което ще се проповядва по време на Голямата скръб (Откр. 14:6, 7). Отделянето на доброто от злото ще се извърши от ангелите. Всичко това не може да се отнася за настоящето или за църквата, но за времето преди установяването на царството. Тогава ще бъдат използвани и ангелите, което ясно може да се види в книгата на Откровението. Злите хора ще бъдат хвърлени в огнената пещ, а праведните ще останат на земята, за да господстват хиляда години.“²⁹

К. Съкровищницата на истината (13:51, 52)

13:51 Когато свършва Своите притчи, Главният Учител пита учениците Си дали са разбрали. Те Му отговарят: „Разбрахме.“ Техният отговор ни изненадва и дори ни кара малко да ревнуваме. Ние едва ли можем да отговорим с „Да!“ толкова убедително като тях!

13:52 Понеже са разбрали, те са длъжни да споделят своето знание с другите хора. Учениците трябва да бъдат проводници, а не спирачки на благословенията. Всеки един от дванадесетте ученика вече е „книжник, който е учил за небесното царство“, т. е. учител и тълкувател на истината. Той прилича на „домакин, който изважда от съкровището си ново и старо“. В Стария Завет те притежа-

ват богати залежи от знания, които могат да се нарекат „стара“ истина. В иносказателното учение на Христос те имат нещо свършено „ново“. Изваждайки от това съкровище на знания, те трябва да предадат тази прекрасна истина на другите хора.

Л. Назарет отхвърля Исус (13:53-58)

13:53-56 След беседата с притчите Исус напуска бреговете на Галилейското езеро и отива в Назарет за последен път. Когато започва да поучава в синагогата, хората са поразени от Неговата мъдрост и от разказите за чудесата Му. За тях Той е само синът на дърводелеца. Те знаят, че Неговата майка е Мария, а братята Му – Яков, Йосиф, Симон и Юда... и че сестрите Му все още живеят в Назарет. Как е възможно един от техните съграждани така да говори и да прави такива неща, заради които е станал толкова известен? Това толкова ги озадачава, че те предпочитат да останат при своето невежество, отколкото да признаят истината.

13:57, 58 И така, хората се съблазняват в Него. Всичко това кара Исус да заяви, че истинският пророк се почита много повече в чужбина, отколкото „в своята родина и в своя дом“. Хората от Неговия роден град и Собствениците Му роднини позволяват на близостта им с Исус да роди презрение. Неверието се оказва голяма пречка на делото на Спасителя в Назарет: там Той изцелява само няколко болни (ср. Марко 6:5). И не защото не може да върши чудеса (човешката злина не е в състояние да попречи на Божията сила), а защото Той трябва да благодари хора, които не желаят да бъдат благословени; да удовлетвори нужди, които не са осъзнати като нужди; и да изцели хора, които се обиждат от истината, че са болни.

IX. Неуморната милост на Месията и посрещната от растяща враждебност (14:1–16:12)

A. Обезглавяването на Йоан Кръстителя (14:1-12)

14:1, 2 Новините за служението на Христос стигат до **четверовластника Ирод**. Този омразен син на Ирод Велики е познат също и под името Ирод Анטיפа, който езекутира Йоан Кръстител. Когато чува за делата на Христос, съвестта на Ирод проговаря и мислите му непрекъснато се връщат към спомена за пророка, когото той е обезглавил. Във 2 ст. четем, че той казва на слугите си: „Тоя е Йоан Кръстител; той е възкръснал от мъртвите и затова тия сили действуват чрез него.“

14:3 От 3 до 12 ст. Матей прави една литературна ретроспекция. Той прекъсва своя разказ, за да ни разкаже накратко обстоятелствата около смъртта на Йоан.

14:4, 5 Ирод е напуснал своята съпруга и е установил една прелюбодейна и кръвосмесителна връзка с **Иродиада, жената на брат му Филип**. Като Божий пророк Йоан не е могъл да остави тази връзка, без да я порицае. С възмущение и без да се страхува, Йоан е изобличил Ирод в разврат. Гневът на царя е бил достатъчно силен, за да го убие, но по политически съображения той не го е направил. Хората са признавали Йоан за пророк и премахването му е щяло да предизвика буря от негодувание. За да уталожим своята ярост, Ирод е изпратил Йоан в затвора. „Безбожниците харесват истината по същия начин, по който харесват и лъбовете – само мъртви или затворени зад решетките. Когато тя излезе на свобода и стане предизвикателство за тяхната съвест, те започват да се страхуват от нея и да я мразят.“³⁰

14:6-11 На рождения ден на Ирод гъщерята на Иродиада е гоставила такава огромно удоволствие на царя със своя танц, че, без да мисли, той ѝ е обещал да ѝ даде всичко, което поиска. Подучена от развратната си майка, тя е поискала най-безсрамно да ѝ донесат главата на Йоан Кръстител... „на блюдо“! По това време гневът на царя срещу Йоан вече е поутихнал. Вероятно той дори е започнал да се възхищава на неговата честност и смелост. Въпреки това той е решил, че е длъжен да изпълни своето обещание. Заповедта е била дадена, Йоан е бил обезглавен и отвратителното желание на танцьорката е било задоволено.

14:12 Йоановите ученици погребват тялото на своя учител, както погребва, след което отиват и разказват всичко на Исус. Едва ли са могли да намерят по-подходящ Човек от Исус, пред Който да излезат своята мъка и негодувание, нито пък по-добър начин! Когато ни преследват или потискат, когато ни причиняват страдание или мъка, ние трябва да отидем и да кажем на Исус.

Що се отнася до Ирод, престъплението е останало в миналото, но споменът за него не е престанал да го преследва. Сега, когато чува за делата на Исус, всичко, свързано с този случай, изплува ясно пред очите му.

B. Нахранването на пет хиляди души (14:13-21)

14:13, 14 Когато Исус чува, че Ирод е разтревожен от новините за Неговите чудеса, Той се качва на лодка и се оттегля в едно уединено място до Галилейското езеро. Можем да сме сигурни, че Той не прави това от страх, тъй като знае, че нищо лошо не може да Му се случи, преди да дойде времето Му. Ние не знаем каква е главната причина за Неговото оттегляне, но по-маловажната причина е връщането на учениците Му от тяхната проповед.

ведническа обиколка (Марко 6:30; Лука 9:10) и нуждата им от малко почивка и спокойствие.

Хората обаче не престават да се трупат около Него, като излизат от градовете и **вървят след Него пеша**. Когато Исус излиза на брега, множествата вече Го чакат. Това не само не предизвиква раздражение у Него, но нашият милосърден Господ незабавно се залавя да **изцелява болните**.

14:15 Когато започва да се **свечерява**, т. е. около 3 часа следобед, **учениците Му** усещат, че положението става критично. Толкова много хора, а нищо за ядене! Затова те се обръщат към Исус с молба да изпрати хората **в селата**, за да си купят храна. Колко малко разбират те сърцето на Христос и колко слабо познават Неговата сила!

14:16-18 Господ ги уверява, че това не е нужно. Нима трябва хората да напускат Онзи, Който задоволява нуждите на всяко живо същество само като разтвори ръката Си? След това Исус изумява учениците Си, като им казва: **„Дайте им вие да ядат.“** Този отговор ги заварва абсолютно неподготвени: **„Да им дадем нещо да ядат? Та ние имаме само пет хляба и две риби!“** Бедните! Те съвсем забравят, че имат също така и Исус. Тогава Спасителят търпеливо им казва: **„Донесете ги тук при Мене.“** Това е работата, която те могат да свършат.

14:19-21 Можем да си представим как Господ разпределя хората **да седнат на тревата**; как **взима петте хляба и двете риби**; как **благодари**; **разчупва** хлябовете и ги **дава на учениците** да ги разделят между хората. За **всички** има в изобилие. Когато всички се наситят, учениците събират **дванайсет коша** от останалите къшеи. Количеството, което остава след чудото, е по-голямо от началното количество. Интересното е, че ос-

тава по един кош за всеки ученик, а е нахранено едно множество от около десет-петнадесет хиляди души (5000 мъже плюс жените и децата).

Това чудо е един голям духовен урок за учениците от всяко поколение. Във всяко поколение има гладни множества. Във всяко поколение има и малка група от ученици, които наглед притежават нищожно малки запаси. Във всяко поколение Го има и нашият милосърден Спасител. Винаги, когато учениците Му се съгласят да дадат своите нищожни запаси, Той ги умножава, за да нахрани с тях хиляди гладни хора. Единствената разлика е в това, че **петте хиляди мъже**, които са били нахранени при Галилейското езеро, са заситили глада си само за кратко време; докато тези, които се хранят днес от живия Христос, се засищат завинаги (Вж. Йоан 6:35).

В. Исус ходи по вълните (14:22-33)

Чудото с нахранването на петте хиляди убеждава учениците, че те следват Един, Който може изобилно да задоволи техните нужди. Сега те ще научат, че Той може също така да ги защити и да им върхне сила.

14:22, 23 Докато разпуска множеството, **Исус казва на учениците Си да се качат на лодката** и да отидат обратно на **другия бряг на езерото**, а Той Самият се изкачва на хълма, за да се **помоли**. И така, на **свечеряване** (т. е. след залез слънце) **Той е там сам**. (Според еврейското разпределение на денонощието вечерта се е състояла от две части – вж. Изх. 12:6. Първата, за която се говори в 15 ст., е започвала от средата на следобед; втората, за която става въпрос тук, е започвала при залез слънце.)

14:24-27 Междувременно **лодката се е отдалечила доста** от сушата и се бори с напъните на **настрещния вятър**. Но докато вълните **блъскат лодката**, Исус **забелязва в какво окаяно положение**

ние са Неговите ученици. „И в четвъртата стража на нощта“ (времето между 3.00 и 6.00 ч. сутринта) Той отива при тях, ходейки по езерото. Учениците Го помислят за призрак и изпадат в паника, но веднага след това чуват окуражителния глас на Своя Учител и Приятел: „Дерзайте! Аз съм, не бойте се.“

Колко често и самите ние преживяваме всичко това! Колко често житейските бури започват да ни блъскат насам-натам и ние се чувстваме толкова объркани и безпомощни, че изпадаме в отчаяние. Но нека не забравяме, че през цялото това време Исус се моли за нас. И когато нощта ни изглежда най-тъмна, Той застава съвсем близо до нас. Често пъти ние не Го познаваме и изпадаме в паника. Но тогава чуваме успокоителния Му глас и си спомняме, че вълните, които са ни накарали толкова много да се страхуваме, са под Неговите крака.

14:28 Когато Петър чува добре познатия и обичан глас, сърцето му се препълва от любов и въодушевление. „Господи, ако си Ти, кажи ми да дойда при Тебе по водата.“ Вместо да преувеличаваме значението на Петровото „ако“, приемайки го като признак на слаба вяра, ние по-скоро бихме искали да подчертаем неговото смело желание, приемайки го като признак на голямо доверие. Петър разбира заповедите на Исус като Негови пълномощия, вярвайки, че Той дава сила за всяко нещо, което заповядва.

14:29-33 Когато чува Исус да казва: „Доиди“... Петър скача от лодката и тръзва срещу Него. Дотогава, докогато ученикът не изпусне от погледа си Исус, той прави невъзможното, но в момента, в който вниманието му се ангажира от силния вятър, започва да потъва. Обезумял от страх, Петър започва да вика: „Господи, избави ме!“ Господ го улавя за ръката, после нежно го укорява за слабата му вяра и го

върща обратно в лодката. Веднага щом Исус се качва в лодката, вятърът спира. В лодката учениците срещат Исус с преклонение и Му казват: „Наистина Ти си Божий Син.“

Християнският живот, както и холенето по вода са неща извън човешките възможности. Човек може да живее истински християнски живот само със силата на Светия Дух. Дотогава, докато очите ни следват само Христос и нищо друго (Евр. 12:2), ние можем да водим този свръхестествен живот. Но в момента, в който вниманието ни се насочи към самите нас или към обстоятелствата, които ни заобикалят, ние започваме да потъваме. Тогава трябва да извикаме към Христос за възстановяване и свръхестествено вдъхновение.

Г. Изцеленията на Исус в Генисарет (14:34-36)

Лодката стига до Генисарет, северо-западния бряг на Галилейското море. Веднага щом забелязват Исус, хората обхождат цялата област, за да намерят всички болни и да ги доведат при Него, като го молят само да се допрат до края на грехата Му. Всички, които се допират, биват съвършено изцелени. Така лекарите в оная земя получават ваканция. Поне за известно време болните изчезват. Вследствие на посещението на Великия Лекар, хората от областта преживяват перигод на пълно изцеление и здраве.

Д. Оскверняването и гва отвътре (15:1-20)

Често се казва, че в първоначалните глави на Евангелието от Матей събитията не са записани в хронологичен ред. От четиринадесета глава обаче те започват до голяма степен да следват последователността, в която са станали.

Петнадесета глава бележи появата на един нов диспенсационен ред. Най-

напред трябва да отбележим непрекъснатите заяждания и предизвикателства от страна на фарисеите и книжниците (1 – 20 ст.), които са едно предупреждение за отхвърлянето на Израел от Месията. На второ място трябва да обърнем внимание на случката с вярвачата ханаанка (21-28 ст.), която е едно предущещане на сегашния век, в който евангелието се благовестява и на езичниците. И на трето място трябва да споменем изцелението на огромните множества (29-31 ст.) и нахранването на четирите хиляди (32-39 ст.), които сочат към бъдещия хилядолетен век, когато здравето и изобилието ще господстват по целия свят.

15:1, 2 Книжниците и фарисеите остават непреклонни в усилията си да уловят Спасителя. **От Ерусалим** пристигат техни представители, които обвиняват **учениците** Му в нечистота заради това, че яли с неизмити ръце, понеже по този начин нарушавали **преданието на старейшините**.

За да можем правилно да разберем този случай, трябва да си изясним какво значи „чисто“ и „нечисто“ и какво разбират фарисеите под „измиване на ръцете“. Понятията за „чисто“ и „нечисто“ се въвеждат от закона в Стария Завет. Нечистоплътието, в което се обвиняват учениците, е един въпрос, който засяга изключително ритуала. Така например, ако един човек се докосне до мъртвец или яде нещо, което е определено като нечисто, той осквернява ритуала, т. е. той не е ритуално годен да се поклони на Бога. Преди да може да се приближи до Него, Божият закон изисква той да извърши един ритуал на очистване.

Старейшините обаче прибавят към тези очистващи ритуали свои традиции. Така например те изискват да се извърши една сложна процедура на измиване на ръцете не само до китките, но и до лактите включително. Дори и

да се намира на пазара, човек пак е длъжен да извърши този очистващ ритуал. Именно в този смисъл фарисеите критикуват учениците на Христос, че не са спазили точно изискванията на умиването според юдейското предание.

15:3-6 Господ Исус напомня на Своите критици, че самите *те* чрез **преданието** на старейшините престъпват **Божии** заповеди. Според закона те са длъжни да **почитат** родителите си, включително и да ги подкрепят финансово, когато това е нужно. Но книжниците и фарисеите (и много други) не желаят да отделият пари, за да помагат на възрастните си родители, и заради това си измислят едно предание, което да ги освободи от тази отговорност. Когато **бащата или майката** на някой от тях се помоли за помощ, те просто казват следните думи: „Всички пари, които имам и които мога да използвам за вас, са посветени на Бога и затова не мога да ви ги дам“, след което се смятат за абсолютно свободни от каквото и да е финансово задължение. Следвайки това изкривено предание, фарисеите обезсилват **Божие** Слово, което им заповядва да се грижат за своите родители.

15:7-9 Лукавата им способност да изопачават думите, както си искат, изпълнява предсказаното от **Исая** в 29:13. Те **почитат** Бога само с **уста** си, но **сърцата** им са **далеч** от Него. Тяхното поклонение е напразно, защото те повече почитат човешките предания, отколкото Божие Слово.

15:10, 11 Обръщайки се към **народа**, Исус прави едно изявление от огромно значение. Той казва, че **не това, което влиза през устата, осквернява човека, а онова, което излиза**. За нас е малко трудно да оценим революционния характер на това изявление. Според левитския кодекс обаче това, което влиза в устата, наистина осквер-

нява човека. Юдеите не са имали право да ядат месото на животни, които не преживят храната и нямат разцепени копита. Също така те нямали право да ядат риба, с изключение на онази, която има лоспи и перки. Имало още много групи подробни наставления от Бога за това, коя храна е чиста и коя нечиста.

Сега Законодателят започва да прокарва пътя за отменяне на цялата тази система на ритуалното оскверняване. Той казва, че храната, която Неговите ученици поемат с немиту ръце, не ги осквернява, а това, което наистина осквернява, е лицемерието на книжниците и фарисеите.

15:12-14 Когато Неговите ученици Му казват, че фарисеите са засегнати от това разобличение, Исус ги сравнява с растения, които не са насадени от Бога. Те не са пшеницата, а плевелите. Те, заедно с техните ученици, ще бъдат изтръгнати заедно с корените си, т. е. ще бъдат унищожени. Накрая Исус добавя следното: „Оставете ги; те са слепи водачи.“ Въпреки че се имат за много вещи в духовните неща, те са толкова слепи за тези реалности, колкото и хората, които водят. В такъв случай пагането в ямата и на водещия, и на водения е неизбежно.

15:15 Несъмнено учениците са потресени от това пълно обръщане на понятията за чисти и нечисти храни, с които те са свикнали до този момент. Всичко това им прилича на притча – толкова е неясно и завоалирано. Петър изразява това обръкване, като помолва Исус да им го разясни.

15:16, 17 Първоначално Господ изразява учудване, че те толкова трудно разбират това, което Той иска да им каже, но после им обяснява, че истинското осквернение е моралното, а не физическото. Всъщност нито едно материално нещо не е лошо само по себе си, лоша е злоупотребата с това

нещо. Храната, която поема човек, влиза през устата, отива в стомаха, за да се смела, и накрая това, което не се смела, се изхвърля. Всичко това не засяга моралното съществуване на човека, а само неговото тяло. Днес ние знаем, че „всяко нещо, създадено от Бога, е добро, и нищо не е за отхвърляне, ако се приема с благодарение; понеже се освещава чрез Божието Слово и молитва“ (1 Тим. 4:4, 5). Разбира се, това не се отнася за отровните растения, а само за шумните, които са създадени от Бога за храна на човека. Всички храни са еднакво добри и трябва да се приемат с благодарност. Ако човек е алергичен към някоя храна или не може да понася друга, не е дължен да я яде, но като правило ние можем да ядем всичко с увереността, че Бог използва храната, за да ни поддържа физически.

15:18 Ако храната не ни осквернява, какво тогава ни осквернява? Исус отговаря: „... онова, което излиза от устата, произхожда от сърцето и то осквернява човека.“ Тук под „сърцето“ не се разбира органът на кръвообращението, а източникът на подли побуди и желания. Този орган на човешката морална природа се изявява: първо, чрез нечисти мисли; после, с покварени думи; и накрая, с подли действия.

15:19, 20 Някои от нещата, които оскверняват човека, са злите помисли, убийствата, прелюбодеянията, блудствата, кражбите, лъжесвидетелствата и богохулствата (тази дума в гръцкия език означава също и оскърбление на групи хора).

Фарисеите и книжниците проявяват изключителна бдителност по отношение на външното (например те са педантично строги при съблюдаване на ритуала за измиване на ръцете), но техният вътрешен живот е замърсен. Те са сиано напреднали в знанията си за незначителните подробности и сил-

но изостанали в знанията си за важните и главните неща. Смят да критикуват учениците на Христос, че не спазват невържковени от Бога предания и едновременно с това да заговорничат за убийството на Божия Син, както и да носят целия списък от грехове, споменати в 19 ст.

Е. Господ благославя една езичница заради вярата ѝ (15:21-2)

15:21, 22 Исус се оттегля в земите на **Тир и Сидон** при Средиземно море. До колкото е известно, това е единственият случай от Неговото обществено служение, когато излиза извън границите на Израел. Тук, във Финикия, една ханаанка Го помолва да излекува **дъщеря ѝ**, която е **обхваната от бесове**.

Фактът, че жената не е юдейка, а езичница, е много важен. Тя е потомка на ханаанците, едно безнравствено племе, което Бог осъжда на унищожение. Вследствие на неподчинението на Израел някои от тях остават живи след нападението на Ханаан при Исус Навиев. Жената явно е потомка на оцелелите. Като езичница тя не може да се ползва от Божията благодат, от която се ползва избраният Божий народ на земята. Тя е чужденка, без никаква надежда. Това нейно положение не ѝ дава право да иска каквото и да било от Бога или от Неговия Месия.

Когато отива при Исус, ханаанката използва обръщението „**Господи, Сине Давидов**“, което се използва и от юдеите, когато говорят за Месията. Въпреки че Исус е наистина **Давидов Син**, нито един езичник не е имал право да се обръща към Него по този начин. Затова първоначално Той не ѝ отговаря.

15:23 В този момент **увдват учениците Му и започват да Го увещават да я отпрати** – за тях тя е една досадница. За Него обаче жената е един

добре дошъл пример за вяра и един съд, в който Исус ще излее Своята милост и той ще засвети. Но най-напред Той трябва да докаже и изпита нейната вяра!

15:24, 25 Затова Господ ѝ напомня, че е изпратен тук до **загубените овце от „израилския дом“**, а не до езичниците, а още по-малко до ханаанците. Тя не се обезсърчава от Неговия явен отказ. Без да споменава този път обръщението „Сине Давидов“, жената продължава да Му се моли, покланяйки Му се като на Господ: „**Господи, помогни ми!**“ Ако не може да гоиде при Него като юдейка при своя Месия, тя може да гоиде като създание при своя Създател.

15:26 За да изпита още повече нейната вяра, Исус ѝ казва, че Той няма да направи добре, ако престане да храни Своите еврейски деца, за да нахрани нееврейските **кученца**. Ако тези думи ни прозвучат грубо, трябва да си спомним, че тяхното предназначение, както и това на хирургическия скапел, е да лекуват, а не да раняват. Жената наистина не е била еврейка. Юдеите са гледали на езичниците като на улчични кучета, дебнещи по улиците да им хвърлят някоя троха за ядене. Още повече че Исус използва тук умалителната дума за **кученца** любимци. Въпросът се състои в това, дали тази жена ще признае, че не е достойна да получи и най-малката от Неговите милости?

15:27 Нейният отговор е удивителен. Тя напълно се съгласява с Неговото определение за нея. Заемайки мястото на недостойна езичница, тя се оставя изцяло на Неговата милост, любов и благодат. Нейните думи могат да се перифразират така: „**Ти си прав!** Аз съм само едно от тези **малки кученца** под масата. Но забелязвам, че на пода понякога падат **трохи от масата**. Няма ли да ми позволиш да си взема от тези трохи? Зная, че не зас-

лужавам да излекуваш гъщеря ми, но Те умолявам да направиш това за едно от Твоите недостойни създания.“

15:28 Исус я поздравява за **голямата ѝ вяра**. Неговите собствени невярващи деца не са гладни за хляб, но ето че едно „самопризнало се“ кученце Го моли за него. Вярата на жената е възнаградена и гъщеря ѝ веднага **оздравява**. Изцелението на гъщерята на тази езичница от разстояние е преобраз на Неговото сегашно служение, когато Той седи от дясно на Бога и дарява духовно изцеление на езичниците, оттегляйки благоволенieto Си от Своя гревен народ.

Ж. Исус изцелява големи множества от хора (15:29-31)

В Марко 7:31 ние научаваме, че Господ напуска Тир, отива на север до Сидон, после пресича река Йордан на юг и продължава още на юг през Декаполската област. Там, близо до Галилейското езеро, Той изцелява **куци, слепи, немци, сакати** и много други болни. Удивеният народ прославя „**Израилевия Бог**“. Много е вероятно това да са били езичници, живеещи в съседство до Израел. Хората, които свързват Исус и Неговите ученици с Израел, правилно решават, че Този, Който извършва Своите дела сред тях, е Богът на Израел.

З. Нахранването на четирите хиляди (15:32-39)

15:32 Невнимателни (или критично настроени) читатели често смесват тази случка с нахранването на петте хиляди души и обвиняват Библията, че била пълна с повторения, противоречия и погрешни изчисления. Всъщност тези два случая са напълно откъснати един от друг и по-скоро се допълват, отколкото противопоставят.

След като от три дни са с Господа, **хората** са свършили храната. Той не иска да ги пусне да си вървят гладни,

защото може да се случи да им прима- лее **по пътя**.

15:33, 34 И отново **учениците** са безсилни да се справят с нахранването на толкова огромно множество от хора. Този път те имат само **седем хляба и няколко гребни риби**.

15:35, 36 Както и в случая с петте хиляди души, Исус първо разпределя хората да седнат, **благодаря**, **разчупва** хляба и рибите и **ги дава на учениците** Си да ги раздадат. Той изчаква учениците Си да направят, каквото могат, после се намесва и извършва онава, което не могат.

15:37-39 След като хората се **насищат**, остават **седем големи кошници** с храна в повече. Нахранените са **четири хиляди мъже освен жените и децата**.

В следващата глава ще видим, че статистическите данни от двете чудеса с нахранването са много важни (16:8-12). Всяка подробност в Библията носи някакво значение. След като разпуска тълпата, Господ се качва в **ладията** и отива в **Магадан** на западния бряг на Галилейското езеро.

И. Квасът на фарисеите и садукеите (16:1-12)

16:1 **Фарисеите и садукеите**, традиционни противници помежду си в теологическите спорове, са представители на две крайни учения. Тяхната враждебност обаче веднага изчезва, когато им се налага да си сътрудничат при постигането на общата и за двете групи цел – залавянето на Спасителя. За да Го изпитат, този път те **искат** от Него „да им покаже **знамение от небето**“. По някакъв начин, който на нас не ни е съвсем ясен, те се опитват да Го подмамат да изпадне в компрометиращо положение. С молбата си да им покаже „**знамение от небето**“ те вероятно искат да открият някакъв противоположен източник на Неговите чудеса. А може би са търсе-

ли някакъв свръхестествен знак на небето, защото всички чудеса на Исус са извършени на земята: дали Той може да върши също и чудеса на небето?

16:2, 3 Исус отговаря, като използва един пример с небето. Когато небето е червено през вечерта, всички предсказват, че времето на другия ден ще бъде хубаво. Ако небето е заплашително червено на сутринта, те знаят, че времето през деня ще бъде бурно.³¹ Тези хора умеят да тълкуват признаците на небето, но не умеят да тълкуват признаците на времената.

Кои са тези признаци? Най-напред това, че се е появил пророкът – вестител на идването на Месията, в лицето на Йоан Кръстител. Освен това в тяхно присъствие са извършени дела, които никои друг не бил вършил до тогава – чудеса, отдавна предречени за Месията. Друг признак на времената е явното отхвърляне на Месията от юдеите и разпространението на евангелието сред езичниците. Всичко това е изпълнение на предсказанията от СЗ. Въпреки тези неопровержими доказателства фарисеите и садукееите нямат усещане за съдбовността на момента, нито за изпълнението на предсказанията.

16:4 С молбата си за още знамения в един момент, в който Самият Господ стои пред тях, фарисеите и садукееите показват себе си като „зъл и прелюбодееен род“. Повече те няма да получат никакво друго знамение, освен знаменieto на пророк Йона. Както беше обяснено в бележките към 12:39, тук става въпрос за възкресението на Христос на третия ден. Злият и прелюбодееен род ще разпъне своя Месия на кръст, но Бог ще Го въздигне от мъртвите. Това ще бъде знамение за съдбата на всички, които откажат да Му се поклонят като на законен Властелин.

Случката завършва със следните страшни думи: „И остави ги и си

отиде.“ Скрытият духовен смисъл на това изречение е ясен за всички.

16:5, 6 Учениците отиват при Господа на източния бряг на езерото, но забравят да вземат със себе си храна. Когато Исус още с първите си думи ги предупреждава да се пазят от кваса на фарисеите и садукееите, те си мислят, че Той им казва да не ходят за храна при тези юдейски водачи. Тъй като вниманието им е заето от мисълта за храна, учениците приемат думите на Исус буквално и не разбират духовното значение на урока, който Той им преподава.

16:7-10 Тук ние виждаме, че те продължават да се тревожат за храна, без да осъзнават, че сред тях е Този, Който нахрани петте и четирите хиляди. Затова Исус отново им напомня за чудесата с нахранването на гладните. Урокът, който им се преподава, засяга въпросите на божествената аритметика и изобретателност, защото ние виждаме, че колкото по-малко храна използва Исус, толкова повече хора нахранва и толкова повече храна остава. Когато има само пет хляба и две риби, Той нахранва повече от пет хиляди души и Му остават дванадесет коша с храна. С малко повече хлябове и риба той нахранва повече от четири хиляди души и Му остават само седем пълни кошници. Ако ние оставим нашите ограничени ресурси на Негово разположение, Той може да ги умножи обратно пропорционално на първоначалното им количество. „И малкото е много, ако Бог разполага с него.“

Вместо „кошове“, в които се слага останалият хляб при първото чудо, при второто чудо се използва гумата „кошници“³². Смята се, че седемте кошници, в които се слага останалият хляб при второто чудо, са по-големи от дванадесетте коша от първото чудо. Но поуката, която лежи в основата и на двете чудеса, е следната:

трябва ли да се страхуваме от глада и нуждата, когато сме свързани с Този, у Когото лежат безкрайните запаси и власт?

16:11, 12 Когато говори за кваса на фарисеите и садукееите, Господ няма предвид хлебния квас, а злото им учение и поведение. В Лука 12:1 квасът на фарисеите се нарича лицемерие. Те казват, че спазват Божието Слово в най-тънки подробности, но тяхното послушание е само показно и външно. Дълбоко под повърхността те са зли и покварени.

Квасът на садукееите е рационализъмът. Те са носители на свободомислението по онова време, също както либералите в наши дни. Тяхното мислене представлява една система от съмнения и отрицания. Те отричат съществуването както на ангелите, така и на духовете. Според тях няма възкресение на тялото, нито безсмъртие на душата, нито вечно осъждение. Ако му се позволи, този квас от скептицизъм може да се разпространи и да проникне навсякъде – също като хлебният квас.

X. Исус подготвя учениците си (16:13–17:27)

A. Голямото признание на Петър (16:13-20)

16:13, 14 Град Кесария Филипова е на около 149 градуса и пет мили на север от Галадейско море и на пет мили на изток от река Йордан. Когато Исус стига до околните на града села (Марко 8:27), става едно събитие, което се смята от всички за връхна точка в Неговото служение като Учител. До този момент Той наставлява учениците Си как най-вярно да разбират Неговата Личност. След като успява да направи това, Той решително насочва лицето Си по пътя към кръста.

В началото Исус пита учениците Си да Му кажат какво говорят хора-

та за Него – според тях кой е Той? Отговорите включват различни личности – като се започне от **Йоан Кръстител** и се стигне до **Илия** или **Еремия**, или някой от другите пророци. За средния човек Той е един от многото: добър, но не Най-добрият; велик, но не Най-великият; пророк, но не *Пророкът*. Това мнение никога не може да бъде правилно. То унижава Исус, отдавайки Му много малко слава. Ако Той е считан само за един от многото, все едно че е считан за измамник, тъй като Той твърди, че е равен на Бог Отец.

16:15, 16 Затова Исус сега пита учениците Си: „Но според както вие казвате, **Кой съм аз?**“ Този въпрос предизвиква историческото признание на **Симон Петър**, „**Ти си Христос, син на Живия Бог**“. С други думи, Исус е израелският Месия и Божий Син.

16:17, 18 Тук нашият Господ произнася благословия върху **Симон**, сина на **Йона**. Рибарят не е дошъл до това заключение в резултат на усилията на собствения си интелект или на природната си мъдрост: то му е било **открито** по свръхестествен начин от **Бог Отец**. Но Синът също има да каже на Петър нещо важно. И така, Исус добавя: „**Пък и аз ти казвам, че ти си Петър и на тая канара ще съградя Моята църква; и портите на ада няма да ѝ нагледелят.**“ Всички знаем, че това е най-оспорваният от всички стихове в Евангелието. Проблемът е кой или какво е **канарата**? Част от този проблем възниква и поради това, че гръцките думи за Петър и за скала си приличат по звучене, но се различават по значение. Първата дума, *petros*, означава камък или клатеца се скала; втората, *petra*, означава скала или по-скоро скална издатина. Така че думите на Исус могат да бъдат следните: „...**ти си Петър (камък) и на тая скала ще съградя Моята църква.**“ Той не иска да каже, че

ще съгради Своята църква върху камък, а върху скала.

Ако Петър не е скала, тогава какво е? В този контекст явно отговорът на този въпрос е, че скалата е признанието на Петър, че Христос е Синът на живия Бог, истината върху която е основана църквата. В Еф. 2:20 се казва, че църквата е съградена върху Исус Христос, Които е нейният крайъгълен камък. Твърдението, че ние сме изградени върху основата на апостолите и пророците, няма предвид толкова самите тях, колкото основата, положена в техните учения, която е Господ Исус Христос.

Исус се сравнява със Скала и в 1 Кор. 10:4. В тази връзка Морган ни припомня нещо, което много може да ни помогне:

„Спомнете си, че Исус говори на евреи. Ако проследим преносната употреба на думата „скала“ в староеврейските Свещени Писания, ще открием, че тя никога не се е употребявала във връзка с човека, а винаги във връзка с Бога. Затова и тук, в Кесария Филипи, Исус не казва, че църквата ще се съгради върху Петър. Господ не си играе със символичното значение на думите. Той взима староеврейския пример със скалата – който винаги е бил символ на Божеството – и казва следното: „Върху Самия Бог, върху Христос, Сина на живия Бог, Аз ще съградя Моята църква!“³³

Петър никога не говори за себе си като за основа на църквата. Той два пъти говори за Христос като за Камък (Деян. 4:11, 12; 1 Петр. 2:4-8), но там значението на думата е различно – камъкът е „глава на тъгла“, не основа.

„Ще съградя Моята църква.“ Това е първото споменаване на църквата в Библията. Тя не е съществувала в СЗ. Не е съществувала и в момента на из-

ричането на тези думи. Църквата се е образувала в деня на Петдесетница и се състои от всички хора, които искрено вярват в Христос, без значение дали те са евреи или неевреи. Това е едно ясно обособено общество, известно като тялото и невястата на Христос, с уникално божествено призвание и съдба.

Едва ли можем да очакваме темата за църквата да се въведе в Евангелието от Матей, където най-важни са темите за Израел и небесното царство. Периодът на църквата (един допълнително появил се период), който продължава до момента на Грабването ѝ от Христос, идва след периода на отхвърляне на Христос от Израел. След това Господ отново ще възстанови отношенията Си с народа на Израел. Затова въвеждането на църквата тук като следващ етап в Неговата диспенсационна програма е напълно подходящо.

„Портите на ада няма да ѝ нагледелят.“ Това твърдение може да се разбере по два начина. От една страна, **портите на ада** могат да упражняват непрекъснат натиск върху църквата, но той ще бъде неуспешен: църквата ще устои на всички негови атаки. Възможно е обаче църквата да отговори на нападението и да излезе от него като победител. И в двата случая силите на смъртта ще бъдат победени от изменението на живите християни и от възкресението на мъртвите в Христос.

16:19 Думите „ще ти дам ключовете на небесното царство“ не означават, че Исус дава власт на Петър да отваря вратите на царството на небето. Тук Той говори за **небесното царство на земята** – онзи кръг от вярващи, които твърдят, че са верни на Царя; всички хора, които се смятат за християни. Щом има ключове, значи има и вход или врата. Ключовете, които отварят вратата на външ-

ния кръг на царството, са изброени във Великото поръчение (Мат. 28:19): това са ключовете на създаването на ученици, на кръщението и на обучението. (Кръщението не е задължително условие за спасението, но то представлява един ввеждащ ритуал, с който хората публично признават своята преданост на Царя.) За пръв път Петър използва ключовете в деня на Петдесетница. Те не му се дават само на него, а чрез него и на всички останали ученици (вж. Мат. 18:18, където същото обещание се дава на всички).

„Каквото вържете на земята, ще бъде вързано на небесата; и каквото развържете на земята, ще бъде развързано на небесата.“ Някои хора тълкуват този и съответния на него текст от Йоан 20:23 като пасажи, които дават право на Петър и на неговите евентуални приемници да прощават грехове. Ние смятаме, че това не е възможно, тъй като само Бог може да прощава грехове.

Тези думи могат да се разбират по гъва начина. От една страна, те могат да означават, че апостолите имат власт да „обвързват“ или да „развързват“ човека със или от неговия грях – нещо, което ние нямаме власт да правим днес. Например Петър обвързва Анания и жена му Сапфира с техните грехове, така че те биват наказани с незабавна смърт (Деян. 5:1-10), докато Филип освобождава наказания мъж от последствията на греха му, защото човекът се покаява (2 Кор. 2:10).

От друга страна, стихът може също да означава, че това, което апостолите завързват или освобождават на земята, трябва вече да бъде завързано или освободено в небесата. Така например Райри пише, че „небето, а не апостолите, върши самото свързване или освобождаване; апостолите само го провъзгласяват“³⁴.

Единственият валиден начин за приложението на стиха днес е *декларативна-*

та му употреба. Когато един грешник се покае искрено за своите грехове и приеме Исус Христос за Господ и Спасител, християнинът може да *потвърди*, че греховете на този човек са простени. Когато един грешник отхвърли Спасителя, християнинът може да *потвърди*, че греховете му си остават върху него. Уилям Кели пише следното: „Винаги, когато църквата действа в името на Господа и наистина изпълнява неговата воля, Божият печат утвърждава нейните действия.“

16:20 И отново ние четем, че Господ Исус заповядва на учениците Си да не казват на никого, че Той е Месията. Той знае, че заради неверието на Израел нищо добро няма да излезе от това разкритие. Всяко популярно движение за издигането Му за Цар може да причини само вреда: таква едно ненавремененно въстание ще бъде жестоко потушено от римляните.

Стюарт, който смята, че този текст бележи поврат в служението на Христос, пише така:

*„Денят в Кесария Филипова представлява повратен момент в Евангелията. От това място нататък потокът на събитията започва да тече в друга посока. Течението на популярността, което в ранните дни на служението на Исус изглежда способно да Го изведе до престола, остава далече назад. Посоката на събитията започва да Го тласка все по-близо до кръста. При Кесария Исус като че ли стои на водораздел – на билото на един хълм, откъдето се вижда както пътят, извървян от Него до този момент, така и тъмният и заплашителен път, който Го очаква оттук насетне. Той отправя един последен поглед към все още блуждаещите светлини на щастливите дни, след което извърща лице и поема пътя на сенките, чиято посока сочи към Голгота.“*³⁵

Б. Исус подготвя учениците Си за Своята Смърт и Възкресение (16:21-23)

16:21 Сега, след като учениците са разбрали, че Исус е Месията, Синът на живия Бог, те вече са готови да чуят от Него и първото Му предсказание за Неговата смърт и възкресение. Сега вече те знаят, че Неговият план никога няма да се провали, че те са от страната на Победителя и че победата е сигурна, каквото и да се случи. Така че Господ съобщава новината на подготвени сърца. Той им казва, че трябва да отиде в Ерусалим, да пострада много от религиозните водачи, да бъде убит и да възкръсне на третия ден. Предсказанието е такова, че може да предопредели съдбата на което и да е движение – с изключение на последната част: **трябва... да възкръсне на третия ден.** Това го прави съвсем различно!

16:22 Петър е изпълнен с възмушение при мисълта, че неговият Учител трябва да изтърпи всичко това. Хващайки Исус с желание да препречи пътя Му, той изразява своя протест с думите: „**Бог да Ти се смилн, Господи; това никак няма да стане с Тебе.**“

16:23 Господ Исус отговаря на думите на Петър с укор. Той е дошъл на този свят именно за да умре за грешниците. Всяко нещо или всеки човек, който Му пречи да изпълни тази цел, противоречи на Божията воля. Затова Исус казва на Петър: „**Махни се зад Мене, Сатано; ти си Ми съблазън; защото не мислиш за Божиите неща, а за човешките.**“ Когато нарича Петър Сатана, Исус не иска да каже, че апостолът е обзет от бесове или че е завладян от Сатана. Той само казва, че действията и думите на Петър са такива, каквито могат да се очакват от Сатана (чието име означава „противник“). Със своето възму-

щение Петър става пречка на Спасителя.

Всеки християнин е призван да вземе своя кръст и да последва Господ Исус, но винаги когато този кръст се изправи пред него на пътя, се чува един глас отвътре, който му казва: „**Махни го от себе си! Спаси се!**“ Понякога и гласовете на обичани от нас хора също могат да се опитат да ни отклонят от пътя, който сме длъжни да следваме. В такива случаи трябва да кажем: „**Махни се зад мен, Сатана! Ти си ми пречка!**“

В. Подготовка за истинско служение (16:24-28)

16:24 Сега Господ Исус ясно заявява какво е необходимо да правиш, за да станеш истински Негов ученик: да се отречеш от себе си, да понесеш кръста си и да Го следваш. Да се **отречеш** от себе си не е едно и също нещо като самоотричането. Това означава изцяло да оставиш себе си на Негово разположение, без да имаш претенции за каквито и да било собствени права. Да **понесеш кръста** означава да си готов да понесеш срам, страдания и може би мъченичество в Негово Име; да умреш за греха, за себе си и за света. Да **Го следваш** означава да живееш, както Той е живял – в смирение, бедност, страдание, любов, милост и всички останали Божии добродетели.

16:25 Господ предвижда две пречки по пътя на ученичеството. Първата пречка е естественото желание да **спасиш** себе си от неудобства, страдания, самота и загуба. Другата е желанието да **забогатееш**. Що се отнася до първата, Исус ни предупреждава, че всички, които изпълват живота си със задоволяване на егоистични желания, никога няма да намерят осъществяване. Тези, които всеотдайно посвещават живота си на Него, ще намерят смисъла на своето съществуване.

Второто изкушение – желанието да станеш богат – е лишено от всякаква логика. „Представете си – казва Исус, – че **човек** толкова забогатее, че стане притежател на **целия свят**. Тази луда гонимба на пари ще погълне цялото му време и енергия и той няма да има време да открие главната цел на своя живот. Какво ще го ползват всичките тези пари, ако той трябва да ги остави, когато умре, и остане с празни ръце във вечността?“ Човек се ражда на този свят за много по-важна работа от трупането на пари. Неговото призвание е да представя интересите на своя Цар. Ако той пропусне да направи това, той ще пропусне всичко. Във 24 ст. Исус казва на учениците Си кое е най-страшното. Това е характерно за християнското учение – още в началото човек знае най-лошото; но също така човек никога не спира да открива нови и нови богатства и благословения. Барнхаус изразява това по един прекрасен начин:

„След като човек знае кое е най-страшното в Библията, не остава нищо скрито, което да може да го изненада. Всяко ново нещо, за което той ще научи в този или следващия живот, ще му донесе възторг.“³⁶

16:27 Сега Господ посочва на Своите **славата**, която идва след страданието. Той говори за Своето Второ идване, когато ще се завърне на земята заедно с **ангелите Си** в безпределната слава на **Своя Отец**. Тогава Господ ще **възнагради** онези, които живеят за Него. Единственият начин човек да изживее успешно своя живот е мислено да се пренесе през времето до този величествен момент, да разбере какво ще бъде важно тогава и след това да се стреми към него с всички сили.

16:28 После Господ изказва удивителното твърдение, че има **някои от стоящите там** при Него, които **няма**

да вкусят смърт, преди да Го видят **да идва в царството Си**. Проблемът е в това, че всички онези ученици са вече мъртви, а Христос все още не е дошъл в сила и слава, за да установи царството Си. Проблемът обаче се разрешава, когато свържем този стих с първите осем стиха от следващата глава, които ни дават обяснение на загадъчното твърдение. Тези стихове описват събитието на планината на Преображението. Там Петър, Яков и Йоан виждат как Исус се преобразява пред тях. Всъщност те са облагодетелствани да видят още тогава образа на Христос в славата на Неговото царство.

Ние имаме всички основания да разглеждаме преображението на Христос като преобраз на Неговото идещо царство. Петър говори за събитието като за „силата и пришествието на нашия Господ Исус Христос“ (2 Петр. 1:16). Тази сила и пришествие на Господ Исус се отнасят до Неговото Второ идване. Йоан също говори за случката на планината като за времето, когато „... видяхме славата Му, слава като на Единородния от Отца“ (Йоан 1:14). При Своето Първо идване Христос бе подложен на унижение; при Своето Второ идване Той ще бъде увенчан със слава. По този начин предсказанието от 28 ст. бе изпълнено на планината. Петър, Яков и Йоан виждат Човешкия Син не като скромнен Назарей, а в славния Му образ на Цар.

Г. Подготовка на учениците за времето на славата: преображението (17:1-8)

17:1, 2 Шест дни след случилото се в Кесария Филипова, Исус завежда Филип, Яков и Йоан на една висока планина в Галилея. Много тълкуватели придават особено значение на тези шест дни. Например Гейбелин казва следното: „*Шест е числото на човека; а така*

също и числото на шестте работни дни. След шест дена – след свършването на работата и изтичането на деня на човека – идва денят на Царя, идва Царството.“

Когато Лука казва, че преобразението става „около осем дни“ по-късно (9:28), освен към изтеклите 6 дни той явно включва и деня, който ги предхожда, и деня, който ги следва. И тъй като осем е числото на възкресението, Лука напълно уместно свързва царството с новото начало.

Петър, Яков и Йоан, които Спасителят чувства по-близо до Себе Си, получават правото да видят Христос преобразен. До този момент славата Му е забулена от телесното тяло. Сега **Неговото лице и грехи** стават блестящи като слънцето и ослепително бели. Така божествеността на Исус получава своето видимо проявление също като божествения облак или скинията в Стария Завет, които символизират Божието присъствие. Гледката ни показва какъв ще бъде Господ Исус, когато дойде за втори път, за да установи царството Си. Тогава Той няма вече да бъде жертвения Агнец, а ще дойде като Лъва от Юдовото племе. Всички, които Го видят, ще го разпознаят незабавно като Божий Син, Цар на царете и Господар на господарите.

17:3 На планината се появяват Мойсей и Илия и разговарят с Христос за Неговата предстояща смърт в Ерусалим (Лука 9:30, 31). Мойсей и Илия могат да се приемат като представители на светиите от СЗ. Ако решим, че Мойсей представлява Закона, а Илия – пророците, можем да приемем, че и двете части на СЗ сочат към страданията на Христос и към славата, която ще ги последва. Трети начин на тълкуване на това събитие е, че Мойсей, който отива на небето, след като умира, представлява всички онези, които ще бъдат възкресени от мъртви-

те, за да влязат в хилядолетното царство, докато Илия, който е бил грабнат на небето, представлява тези, които ще бъдат грабнати в небесното царство.

Учениците Петър, Яков и Йоан представляват светиите от НЗ като цяло. Освен това те олицетворяват онзи верен остатък от еврейския народ, който ще живее при Второто пришествие и ще влезе в царството заедно с Христос.

Множеството от хора в подножието на планината (14 ст., ср. с Лука 9:37) се приема като символ на езичниците, които също ще споделят благословенията на хилядолетното господство на Христос.

17:4, 5 Случилото се дълбоко разтърсва **Петър**, който истински чувства съдбовността на събитието. В желанието си да улови величието на момента той, без да се замисли, предлага да се издигнат **три** паметни **скинии** или **палатки** – **една** за Исус, **една** за **Мойсей** и **една** за **Илия**. Петър правилно поставя Исус на първо място, но прави грешка, като не Му отдава никакво превъзходство пред останалите двама. Исус не е един от трима равни по ранг, а Господ над всички. За да покаже това Бог Отец покрива всички с със светъл **облак** и заявява: „**Този е Моят възлюбен Син, в Когото е моето благоволение, Него слушайте.**“ В царството Исус ще бъде насравнимият върхоуен Монарх и Неговото Слово ще бъде решаващо. Такова То трябва да бъде и в сърцата на Неговите последователи днес.

17:6-8 Зашеметени от облака на славата и от гласа на Бога, **учениците падат по лице**, но Исус им казва да станат и да **не се страхуват**. Когато се изправят, те вече **не виждат никого другого, освен Исус**. Така ще бъде и в царството – Господ Исус ще бъде „цялата слава в земята на Емануил“.

Д. Разговорът за предвестника (17:9-13)

17:9 На слизане от планината Исус нарежда на учениците Си да не казват какво са видели, докато Той не възкръсне от мъртвите. Юдеите, които с огромно нетърпение очакват някой да ги освободи от римското владичество, биха Го приветствали като Освободител *от игото*, но не биха Го пожелали като Спасител *от греха*. Както и да се погледне, Израел беше отхвърлил своя Месия и нямаше никакъв смисъл да казват на юдеите за това видение на славата на Месията. След възкресението те ще могат да разпространят вестта по целия свят.

17:10-13 Учениците току-що видяха една предварителна картина на идването на Христос в сила и слава. „Но нали Неговият предшественик все още не се е появил? Нали – според предсказанието на Малахия – преди идването на Месията **трябва да дойде Илия** (Мал. 4:5, 6)?“ – **пита учениците Исус**. Господ им отговаря, че **Илия наистина трябва да дойде първо** – като възстановител на всичко, и след това обяснява, че **Илия вече е дошъл**. Явно Той има предвид **Йоан Кръстител** (вж. 13 ст.). Йоан не е Илия (Йоан 1:21), но е дошъл „в духа и силата на Илия“ (Лука 1:17). Ако Израел беше приел Йоан и неговото послание, той щеше да изпълни ролята, която пророците предсказаха за Илия (Мат. 11:14), но народът на Израел не осъзна важността на мисията на Йоан и се отнесе към него, както му беше удобно. Смъртта на Йоан беше предварителен знак за това, което ще се случи с Човешкия Син. Те отхвърлиха вестителя и щяха да отхвърлят и Царя. След обяснението на Исус учениците разбират, че Той говори за **Йоан Кръстител**.

Ние смятаме, че имаме всички основания да вярваме, че преди Второто

пришествие на Христос ще се появи пророк, който ще подготви Израел за идването на Царя. Дали това ще бъде самият Илия или някой друг, който ще изпълни същата служба, е почти невъзможно да се каже.

Е. Подготовка за служение чрез молитва и пост (17:14-21)

Животът не се състои само от събития, преживени на върха на планината. След моменти на духовно извисяване идват дни и часове на напрежение и труд. Идват времена, когато трябва да слезем от планината и да работим в низината на човешките нужди.

17:14, 15 В подножието на планината един разстроен баща чака Спасителя. Той **коленичи** пред Него и пламенно Го моли за изцеление на своя обхванат от бяс син. Синът му страда от силни **епилептични** припадъци, от които понякога **пада в огън и често във водата**, така че освен нещастие, често има и изгаряния или бива полуудавен. Този човек е класически пример за страданията, причинени от Сатана, най-жестокият от всички надзиратели.

17:16 Бащата вече е бил при учениците за помощ, но е научил само, че „помощта на човека е напразна“. Те са били безсилни да излекуват сина му.

17:17 „**О, роде, невярващ и извратен, докога ще бъда с вас? Докога ще ви търпя?**“ – казва Исус на Своите ученици. Те нямат вярата да излекуват епилептично болното момче и в това отношение са като всички други юдеи по онова време – невярващи и извратени.

17:18 Веднага щом довеждат епилептичното момче, **Исус смърря бяса** и страдалецът незабавно е изцелен.

17:19, 20 Озадачени от своята безпомощност, **учениците молят Исус** насаме да им обясни случая. В отговора Си Той им казва направо, че причината е в тяхното **неверие**. Ако те

имаха вяра колкото синапово зърно (най-малкото зърно), можеха да заповядат на планината да бъде хвърлена в морето и това щеше да стане. Нека поясним обаче, че истинската вяра се основава на заповед или обещание от Бога. Очакването на изпълнението на някой зрелищен номер само за да се удовлетвори някоя твоя лична прищявка, не е вяра, а самонадеяност. Но ако вярващият бъде насочен от Бога или получи заповед да направи нещо то той може да бъде сигурен, че по чуден начин ще бъдат преместени планини от трудности. Няма нищо невъзможно за онези, които вярват в Христос.

17:21 „А моя рог не излиза освен с молишва и пост.“ Това изречение е изпуснато в РИСПБ и в повечето съвременни Библии, защото липсва в много от ранните ръкописи. Но то присъства в повечето ръкописи и подхожда на контекста като цяло, който третира един изключително труден проблем.

Ж. Исус подготвя учениците Си за прегателството (17:22, 23)

И отново без излишна драматичност и фанфари Господ Исус предупреждава Своите ученици, че ще бъде убит. И отново думите Му завършват с обещание за реабилитиране и победа: „... и на третия ден ще бъде възкресен.“ Ако Господ не беше казал за Своята смърт предварително, учениците щяха да бъдат напълно разочаровани, когато това се случеше. Една унищителна и мъченическа смърт изобщо не съответстваше на техните очаквания за Месията.

И така, учениците се наскърбяват твърде много, че Исус ще ги напусне и ще бъде убит. Те чуват цялото предсказание за Неговите мъки, но изглежда изпускат обещанието за Неговото възкресение.

З. Петър и Неговият Учитель плащат своя данък (17:24-27)

17:24, 25 В Капернаум събирачите на данъка за храма питат Петър дали Неговият Учитель си е платил двете грахми, които събират за поддържането на храма. Петър отговаря с „Да“. Вероятно заблуденият ученик иска да спести на Исус тази грижа.

Това, което следва, ни показва колко е всемогъщ нашият Господ. Когато Петър се прибира вкъщи, Исус го заговаря, преди още да е казал каквото и да било. „Какво мислиш, Симоне? Земните царе от кои събират данък или налог? От своите ли хора, или от чужденците?“ Въпросът трябва да се разгледа в контекста на тогавашното време. По онова време всеки владетел облагал поданиците си с данъци, за да поддържа царството и семейството си, но неговото собствено семейство не плащало данъци. При съвременната форма на управление всички – включително и владетелят, и неговото семейство – се облагат с данъци.

17:26 Петър отговаря съвсем правилно, че владетелите събират данъци от чужденците, след което Исус прави заключението, че „своите им са свободни“. Проблемът е в това, че храмът е Божи дом. Когато Исус, Божият Син, плаща данък за поддържането на този храм, Той все едно плаща данък на Себе Си.

17:27 Вместо да създава излишно напрежение, Господ се съгласява да плати данъка. Но откъде пари? Никъде не пише, че Исус лично е носел пари. Тогава Господ изпраща Петър до Галилейското езеро и му казва да донесе първата риба, която хване. В статата на тази риба има една монета или един *статир*, който Петър може да използва, за да плати данъка – половин статир за Господ Исус и половин за самия него.

Поразяващото чудо, разказано с възможно най-голяма съдържаност, ясно показва всемогъщието на Христос. Той знае точно коя от всички риби в Галилейското езеро има статир в устата си. Знае точно къде се намира тази риба. И знае, че тя ще бъде първата риба, която Петър ще улови.

Ако случаят засягаше някой от Божествените принципи, Исус нямаше на плати данъка. Но за Него това не е бил морален проблем и затова Той е предпочел да плати, отколкото да съблазни някого. Като вярващи ние не сме свободни от закона. Но въпреки това за неща, които не засягат морални въпроси, е по-добре да уважаваме свестта на другите хора и да не правим нищо, което ще ги съблазни.

XI. Царят наставлява учениците си (18-20 гл.)

A. Относно смириенето (18:1-6)

18 гл. съдържа беседата на Господ Исус върху величието и прощението. В нея Той очертава принципите на поведението на онези, които искат да бъдат поданици на Царя на царството – Христос.

18:1 Учениците винаги са си представяли небесното царство като златния век на мира и благоденствието. Сега те започват да си мечтаят какви места да си пожелаят в него. Техният егоистичен дух намира израз във въпроса: „Кой е по-голям в небесното царство?“

18:2, 3 Исус отговаря, като използва един жив обект, за да онагледя урока си: взема едно малко дете и го слага по средата, като казва, че хората трябва да се обърнат и да станат като малки деца, за да влязат в небесното царство. Тук Той говори за хората, които принадлежат към вътрешния кръг на царството. За да бъдем истински християни, ние трябва да се откажем от всички мисли за соб-

ствено величие и да заемем ниското положение на едно дете. Това може да стане, когато ние признаем своята греховност и недостойност и приемем, че единствената ни надежда е Исус Христос, и това трябва да прогъжи през целия ни християнски живот. Исус не иска да каже, че Неговите ученици не са спасени. Всички те, с изключение на Юда, вярват в Него и затова са оправдани. Но те още не са получили Светия Дух като Личност, Която да живее вътре в тях, и затова на тях им липсва истинското смирение, което ние имаме днес (но не използваме както трябва). Те се нуждаят от преустройство на цялото тяхно фалшиво мислене, така че то да отговаря на нормите на царството.

18:4 Най-големият в царството е онзи, който смири себе си като едно малко дете. Очевидно нормите и ценностите в небесното царство са напълно противоположни на тези в света. Нашият начин на мислене трябва изцяло да се „преобърне“ – ние трябва да следваме Христос и в Неговите мисли (Фил. 2:5-8).

18:5 Тук Исус неусетно преминава от сравнението с материалното дете към сравнението с духовното дете. Всеки човек, който приеме един от Неговите скромни последователи в Негово име, ще бъде възнаграден така, сякаш е приел Самия Господ. Това, което се прави за ученика, се счита като направено за Учителя.

18:6 От друга страна, всеки, който съблазни някой християнин да извърши грях, си навлича голямо осъждане: „за него би било по-добре да се окачеше на врата му един воденичен камък и да потънеше в морските дълбочини.“ (Камъкът, за който става въпрос тук, е толкова голям, че, за да бъде повдигнат, е необходимо да се използва някое товарно животно.) Много е лошо да съгрешис, но още по-лошо е да подведеш някой друг вярващ да съг-

реши. Това означава да унищожих неговата невинност, да поквариш неговите мисли и да опетниш неговото име. По-добре да умреш от насилствена смърт, отколкото да се отнесеш несериозно към чистотата на друг човек!

Б. Относно съблазните (18:7-14)

18:7 Исус продължава да обяснява, че съблазните неизбежно ще дойдат. **Светът**, **пътта** и **дяволът** са в един общ съюз, за да подвеждат към грях и да извращават. Но когато един човек стане проводник на силите на злото, неговата вина ще бъде много голяма. Затова Спасителят предупреждава хората да се борят решително със злото, като сами се възпират и самодисциплинират да не изкушат или съблазнят някое Божие дете.

18:8, 9 Без значение коя част от тялото е съгрешила – **ръката**, **кракът** или **око** – по-добре да я жертваш под ножа, отколкото да я оставиш да разруши Божие дело в живота на друг човек. **По-добре да влезеш в живота** без крака или очи, отколкото да запазиш всички части на физическото си тяло, а да влезеш в ада. Господ не казва, че някои християни ще бъдат без крака или ръце в небето, а само описва физическото състояние на някои от тях, когато напускат този живот, за да отидат в другия. Няма съмнение, че нашето тяло след възкресението ще бъде цяло и съвършено.

18:10 След това Божият Син предупреждава да не презираме „ни един от тия малките“, независимо дали е дете или някой друг, който принадлежи на царството. За да подчертае колко са важни те за Него, Той добавя, че **техните ангели** стоят непрекъснато в присъствието на Бога и гледат лицето Му. Тук под „ангели“ вероятно се разбира „ангели-пазители“ (вж. същ. Евр. 1:14).

18:11 Макар и да липсва в РИСПБ и в повечето съвременни издания на Библията, този стих, който обобщава целта на мисията на нашия Господ, е подходящ кулминационен завършек на тази част от главата и освен това присъства в повечето стари ръкописи.³⁷

18:12, 13 Тези „малките“ са и обект на спасителното служение на любящия Овчар. Дори само една от **стоте Му овце** да се заблуди, Той оставя **деветдесет и деветте**, за да отиде да търси изгубената, и не се връща, докато не я намери. Радостта, която овчарят изпитва, след като намери заблудената овца, трябва да ни научи да уважаваме и ценим Неговите „малки“.

18:14 Те са важни не само за ангелите и за Овчаря, но и за Бог **Отец**. **Не е по Неговата воля да загине нито един от тия малките**. Ако те са толкова важни, че занимават вниманието на ангелите, на Господ Исус и на Бог Отец, то ясно е, че ние никога не трябва да ги презираме, независимо от това, колко непривлекателни или прости могат да ни изглеждат те.

В. Относно отношението към съгрешилите (18:15-20)

Текстът от тук до края на главата ни учи как да разрешаваме разногласията помежду си и колко е важно да се научим безкрайно да прощаваме.

18:15 Тук са дадени специални наставления за това, което християнинът е длъжен да прави, когато друг вярващ е съгрешил спрямо него. Първото нещо, което трябва да се направи в този случай, е да се направи опит да се разреши проблемът между двамата си. Ако виновният признае грешката си, те трябва да се помирят. Беда е в това, че ние не винаги постъпваме по този начин, а започваме да одумваме провинилия се пред всички останали. В такъв случай проблемът избухва с нова сила като пожар на от-

крито и караницата расте като лавина. Нека запомним, че първото нещо, което трябва да направим, е да **идем, да покажем на провинилия се грешката му и да се помирим насаме.**

18:16 Ако виновният брат не послуша, оскърбеният трябва да вземе още **един или двама** други братя със себе си и да се опита да му покаже грешката още веднъж. По този начин може да му покаже също колко сериозно нещо е неговата растяща непреклонност. Освен това така се осигурява и необходимият брой свидетели, които са задължителни според Библията: „**чрез думите на двама свидетели или чрез думите на трима свидетели да се установява всяко дело**“ (Второзак. 19:15). Никой не може да изчисли вредите, които църквата е понесла заради неспазването на това просто правило, според което обвинението срещу един човек трябва да се потвърди от свидетелството на други двама или трима свидетели. В това отношение светските съдилища често действат по-справедливо от християнските църкви.

18:17 Ако виновният и този път **откаже** да признае грешката си и да се извини, случаят трябва да се отнесе до местната **църква**. Искаме да подчертаем, че не гражданският съд, а местното християнско събрание носи отговорността за разглеждане на случая. Християнинът няма право да се съди с друг християнин пред граждански съд (1 Кор. 6:1-8).

Ако виновният откаже да признае вината си и пред църквата, тогава трябва да се смята за **езичник и бирник**. Най-явното значение на това твърдение е, че на него трябва да се гледа като на човек извън сферата на дейността на църквата. Въпреки че този човек може да е истински вярващ, към него трябва да се отнасят като към невярващ, тъй като той не живее като такъв. Макар и да принаг-

лежи към световната църква, той трябва да бъде отделен от привилегиите на местната църква. Тази мярка е една много сериозна стъпка. Тя временно оставя вярващия във властта на Сатана „за погубване на плътта му, за да се спаси духа му в деня на Господа Исуса“ (1 Кор. 5:5). Целта на всичко това е той да се вразуми и да признае греха си. Докато стане това, другите християни трябва да се отнасят към него с внимание и любов и едновременно с това да показват, че не извиняват греха му и че не могат да общуват с него като с вярващ. Едновременно с това, събранието трябва да бъде готово да го приеме веднага, щом получи доказателство за истинското му покаяние.

18:18 18 ст. е свързан с предхождащия го текст. Когато християнското събрание взема възпитателни мерки спрямо някой брат в молитва и послушание на Бога, тези неговии действия се зачитат **в небесата**. Когато наказаният брат се покае и признае своя грях, събранието го приема обратно при себе си и това „развързващо“ действие също се одобрява от Бога (вж. Йоан: 20-23).

18:19 Проблемът, който може да възникне тук, е колко голямо трябва да бъде това християнско общество, за да може да „завързва“ и „развързва“? Отговорът е, че двама вярващи са достатъчни, за да поставят такива въпроси в молитва пред Бога и да могат да бъдат сигурни, че ще бъдат чути. Освен като обещание за отговор при конкретната молитва, засягаща въпроса за дисциплината в църквата, 19 ст. може да се разглежда и като обещание за отговор при всяка молитва. При разглеждане на второто му значение обаче не трябва да се забравя и цялостното учение на Библията по въпроса за молитвата. Така например нашите молитви трябва да бъдат:

1. В съответствие с изявената ни Божия воля (1 Йоан 5:14, 15).
2. Изказани с вяра (Як. 1:6-8).
3. Искрени (Евр. 10:22а).

18:20 20 ст. трябва да се тълкува в светлината на контекста, в който се намира. Тук не става въпрос за съставя на новозаветната църква в най-простия ѝ вид, нито за общото молитвено събрание, а за случая, когато двама християни, които са разделени от някакъв грях, се събират, за да се сдобрят. Разбира се, това е валидно и за всички други събрания на вярващи, в центъра на които стои Христос, но контекстът като цяло говори за един точно определен вид събрание.

Да се съберем „в Негово име“ означава да се съберем по Неговата воля, да се съберем в потвърждение на всичко, което представлява Той, и да се съберем в подчинение на Неговото Слово. Няма събрание, което да може да претендира, че е единственото, което се среща в Неговото име. Ако беше така, Господното присъствие щеше да се ограничи само до една малка част от тялото Му на земята. Навсякъде, където се събират двама или трима, признавайки Христос за Господ и Спасител, Той също е там, меж-ду тях.

Г. Относно необходимостта безкрайно да прощаваме (18:21-35)

18:21, 22 На това място Петър повдига въпроса колко пъти трябва да прощава на своя брат, който е съгрешил срещу него. Сигурно той си мисли, че е изключително милостив, предлагайки числото седем като максимален брой пъти за прощаване. Исус отговаря: „**Не ти казвам: До седем пъти – до седемдесет пъти по седем.**“ Тук Господ едва ли има предвид буквалното число 490, а вероятно иска да изрази по-образно идеята да простиш „безкрайно число пъти“.

Някой може да попита: „Защо да си правя труда да минавам всичките тези етапи, описани в Библията? Защо да трябва да отивам при виновния първо сам, после с още двама или трима, а накрая да го водя и пред църквата? Не мога ли просто да му простя и да сложа край на всички това?“

Отговорът е, че даването на проща трябва да има няколко етапа:

1. Когато някой брат ме обиди или съгреши спрямо мен, аз трябва незабавно да му простя *в сърцето си* (Еф. 4:32). Това ме освобождава от духа на горчивина и злопамятност и аз оставам тежестта на проблема да лежи само върху него.
2. Въпреки че съм му простил в сърцето си, аз все още не му казвам това. Няма да бъде правилно да призная, че съм му простил, преди той да се е покаял. Затова съм длъжен да отида при него и да го порица с любов и надежда, че това ще го доведе до разкаяние (Лука 17:3).
3. Веднага щом той се извини и признае своя грях, аз му казвам, че съм му простил (Лука 17:4).

18:23 После Исус разказва една притча за небесното царство, с която иска да ни предпази от последствията на духа на злопамятност за онези, които са били простени по милост.

18:24-27 В притчата се говори за един цар, който иска да изчисти дълговете на слугите си. Един от тях, който му дължал десет хиляди таланта, не бил в състояние да изплати дълга и затова царят наредил той и семейството му да бъдат продадени като роби. Отчаяният слуга помолул за отсрочка, обещавайки да изплати всичко, ако му дадат тази възможност.

„*Като всички длъжници той бил твърдо убеден, че всичко ще се оправя, стига само да му дадат време (ст. 26). Обицият приход на Галилея по онова*

време наброявал 300 таланта, а този човек дължал 10 000! Това е една много важна подробност. Тази огромна цифра има за цел да поразии читателите, да грабне тяхното внимание и освен това да покаже колко е огромен дългът ни към Бога. Мартин Лутер казва, че ние всички сме просяци пред Бога и нямаме никаква надежда да изплатим нашия дълг.“ (Всекидневни бележки на Библейското дружество)

Когато господарят видял разкаянието на своя слуга, той му простил целия дълг от 10 000 таланта. Това негово действие не е продиктувано от справедливост, а от една огромна по размери милост.

18:28-30 Но този слуга имал един свой служител, който му дължал сто пениза (няколко хиляди лева). Вместо да му ги опрости, той го срабчил за врата и поускал от него да му изплати цялата сума. Злощастният дължник напразно молил за отсрочка. Той бил хвърлен в затвора, докато си изплати дълга – нещо което било почти невъзможно, тъй като вече нямал никаква възможност да печели пари.

18:31-34 Другите служители, разгневени от тази немилостива постъпка, казали за стореното на господаря си, който се ядосал страшно много. Неговият дълг бил толкова голям и господарят въпреки това му го простил, а той самият не могъл да прости толкова гребно задължение! Така слугата бил хвърлен в затвора, за да изплати целия си дълг.

18:35 Значението на тази притча е ясно. Бог е Царят. Всички Негови служители са натрупали един голям дълг от грехове, който не са в състояние да платят. В Своята чудна милост и състрадание Господ изплаща дълга и дава на всички пълно и свободно прощение. Сега си представете, че един християнин съгрешил спрямо друг християнин. След като го порицаят, той се извинява и моли другия да му прос-

ти. Засегнатият християнин обаче отказва да му даде своята прошка. Получава се така, че този, на когото са опростили милиони левове дълг, отказва да опрости няколко гребни стотинки, които му дължат на него. Ще позволи ли Царят да остане ненаказано едно такова поведение? Разбира се, че не! Виновният ще бъде наказан в този живот и ще претърпи загуба пред Христовото съдилище.

Д. Относно брака, развода и безбрачието (19:1-12)

19:1, 2 След като приключва служението Си в Галилея, Христос се отправя на юг към Ерусалим. Въпреки че не е известно откъде точно е минал, става ясно, че е пътувал през Перее, една област на изток от река Йордан. Матей говори за нея като за „**пределите на Юдея отвъд Йордан**“. Служението на Христос в Перее е описано от 19:1 до 20:16 или 28. Не е казано ясно кога точно Исус пресича Йордан и влиза в Юдея.

19:3 Вероятно фарисеите разбират къде точно се намира Исус по множествата, които Го следват, за да ги изцели. Те се струпват около Него като глутница диви кучета, надявайки се да Го уловят за някоя от Неговите думи. Сега те Го питат дали човек може да се разведе по каквато и да е причина. Какъвто и отговор да даде, Исус знае, че ще засегне една или друга група юдеи, тъй като някои от тях имат много либерално отношение към развода, докато други са изключително консервативни.

19:4-6 Исус обяснява, че първоначалното намерение на Бога е било един мъж да има само една жена. Бог, Който е създал мъжа и жената, е наредил така, щото брачната връзка да замести родителската връзка. Той е казал също, че бракът е съюз между две личности. Според идеалния замисъл на Бога този божествен съюз не бива да

се разрушава от никакво човешко действие или закон.

19:7 Фарисеите веднага решават, че са хванали Исус в явно противоречие със СЗ. Нима **Мойсей** не е предвидил една клауза, според която мъжът може да се разведе, стига само да напише на жена си разводно писмо (Второзак. 24:1-4)?

19:8 Исус потвърждава, че **Мойсей** наистина е разрешил развода, но това е станало така не защото Бог го е искал като най-доброто нещо за човека, а заради отстъплението на Израел от Бога: „**Поради вашето коравосърдечие Мойсей ви е оставил да си напуцате жените; но отначало не е било така.**“ Според Божия съвършен замисъл не е трябвало да има развод; но Бог често търпи неща, които са противоположни на Неговата направляваща воля.

19:9 След това Господ заявява като абсолютен Авторитет, че старата снизходителност на закона по отношение на развода вече не съществува. Оттук нататък има само едно основание за развод – изневярата. Ако човек се разведе по някаква друга причина и се ожени повторно, той се обвинява в **прелюбодеяние**.

Въпреки че това не е казано изрично, може да се направи извод, че при получаване на развод поради изневяра невинният партньор е свободен да сключи повторен брак. В противен случай разводът практически няма да се различава от обикновената раздяла.

Сексуалната изневяра или непозволените полови отношения извън брака се наричат прелюбодеяние. Много способни ученици на Библията мислят, че това се отнася само до предбрачните полови връзки, които стават явни след женитбата (вж. Второзак. 22:13-21). Други смятат, че това важи само за юдейските брачни обичаи и че тази е причината, поради която за „клаузата на изключението“ се говори само

тук, в Евангелието от Матей или така нареченото „еврейско Евангелие“.

19:11 Когато **учениците** чуват наставленията на Господ за развода, те реагират съвсем крайно и застават на абсурдното мнение, че ако има само едно основание, според което могат да се разведат, то **по-добре да не се женят** изобщо, за да избегнат греха. Оказва се обаче, че безбрачието също не е гаранция срещу греха.

19:11 Спасителят им напомня, че способността да живееш неженен не се дава на всеки, а само на оня, на когото е дадена специална благодат. Афоризмът „**не могат всички да приемат тая гума, но ония, на които е дадено**“, не означава, че не всички могат да разбират думите, които следват, а че не всички могат да живеят във въздържание, но само ония, които са призвани към такъв живот.

19:12 Господ Исус обяснява, че има три вида **евнуси**. Някои са **евнуси**, защото се **раждат**, без да имат способност да се възпроизведат. Други са такива, защото са били кастрирани от хората (в ориенталските страни често пъти пазачите на харема са били подлагани от господарите си на хирургическа операция, за да бъдат скопени). Но когато Исус говори за безбрачието, Той има предвид онези, „**които сами себе си са скопили заради небесното царство**“. Това са мъже, които са напълно здрави физически и са годни за женитба, но са се отказали съзнателно от брак, за да се посветят на Царя и Неговото царство и да отдадат всичките си сили в служението на Христос, без нищо да ги отдели от Него.

Както Павел пише по-късно, „нежененият се грижи за това, което е Господно, как да угажда на Господа“ (1 Кор. 7:32). Това безбрачие не се дължи на някакъв физически недостатък, а е въпрос на доброволно въздържание.

Не всички могат да живеят така, а само тези, които са получили тази сила от небето: „Но всеки има своя особен дар от Бога, един така, а друг иначе“ (1 Кор. 7:7).

Е. Относно децата (19:13-15)

Интересно е да се види, че непосредствено след беседата за развода става дума и за децата (вж. също и Марко 10:1-16). Често пъти децата понасят най-жестоките последиствия от разрушаването на едно семейство.

Родителите довеждат **малките си деца** при Исус, за да ги благослови Учителят-Овчар, но **учениците** приемат това като досадно напращане и започват да се карат на родителите. Исус се намесва с думите, които Го правят много близък на децата от всички възрасти: „**Оставете децата и не ги възприемайте да дойдат при Мене, защото на такива е небесното царство.**“

Тези думи ни дават няколко важни поуки. Първо, те трябва да внушат на Христовия служител колко е важно да се работи с децата, тъй като техните умове са най-възприемчиви към Божието Слово. Второ, децата, които желаят да изповядат вярата си в Христос, не трябва да се възпират да направят това, а напротив – да се насърчават. Никой не знае каква е възрастта на най-младия човек в ада. Ако едно дете искрено желае да бъде спасено, не трябва да му се казва, че е прекалено малко за това. Но също така децата не трябва да се принуждават да правят фалшиви признания. Колкото и да са податливи на емоционални въздействия, те трябва да се пазят от прекалено бързи методи на евангелизация. Не децата трябва да стават възрастни, за да бъдат спасени, а възрастните трябва да стават като деца (18:3, 4; Марко 10:15).

Трето, тези думи на нашия Господ отговарят на въпроса, „Какво става с

децата, които умират преди да достигнат възрастта на отговорността?“ Исус казва: „...**защото на такива е небесното царство.**“ Мисля, че това е достатъчно уверение за родителите, които са претърпели загуба на някое от децата си.

Понякога този пасаж се използва, за да се подкрепи идеята за кръщаването на малките деца, вследствие на което те стават Христови чада и наследници на царството. Едно по-внимателно прочитане на текста ще покаже, че родителите, за които става дума в този стих, не водят децата си при Исус, за да ги кръсти. От Неговите думи личи също, че те вече са наследници на царството. Освен това тук никъде не се говори за вода.

Ж. Относно богатството: случката с младия богатияш (19:16-20)

19:16 Следващото събитие ни отвеща да точно в обратната посока. След като току-що сме видели, че небесното царство принадлежи на малките деца, сега ще видим колко е трудно на възрастните да влязат в него.

Някакъв богатияш спира Господ, като Му задава един явно искрен въпрос. Той Го спира с обръщението „**Учителю**“ и Го пита **какво** трябва да **направи**, за да **има вечен живот**. Въпросът сам по себе си показва невежеството на богатияш по отношение на истинската самоличност на Исус и начина на спасение на човека. Той нарича Исус „**Учителю**“ и по този начин Го поставя на едно и също ниво с други велики мъже. Освен това той мисли, че **вечният живот** може да се спечели чрез изпълнението на няколко задължения, а не да се получи като дар от Бога.

19:17 Нашият Господ продължава разговора с цел да покаже какво е отношението на младежа към тези две положения. Когато Исус му задава въпроса „**Защо питаш Мене за доброто? Един [Бог] има, Който е добър,**“

Той не отрича Своята Божественост, но дава на младежа възможност да каже: „За това Те питам за доброто: защото Ти си Бог.“

За да провери как младият човек разбира пътя на спасението, Исус му казва: „**Но ако искаш да влезеш в живота, пази заповедите.**“ Това не означава, че човек може да се спаси, като пази заповедите. Господ използва закона, за да предизвика изобличение за грях в сърцето на този човек, тъй като младежът все още живее със заблудението, че може да наследи царството заради делата си. Щом мисли така, нека да се подчинява на закона, който му казва какви трябва да бъдат *тези дела*.

19:18-20 След това Господ изрежда петте заповеди, които особено пряко засягат младия богатия, като ги степенува по важност, завършвайки с най-важната: „**Обичай ближния си като себе си.**“ Сляп за собствения си egoизъм, младежът има наглостта да се похваля, че винаги е спазвал тези заповеди.

19:21 Тогава Господ показва на младежа, че не обича ближния си както себе си, като му казва, че трябва да **продаде** всичко, което притежава, и да **даде** парите на **бедните**, след което да **дойде** при Исус и да Го **последва**.

Господ не иска да каже, че младежът би могъл да се спаси, като продаде имота си и употреби парите за благотворителни цели, защото има само един начин за спасение – вярата в Господ Исус.

Но за да бъде спасен, човек трябва да признае, че е съгрешил и че не е успял да изпълни светите Божи заповеди. Нежеланието на богатия да се раздели с богатствата си показва, че той не обича ближния си както себе си. Той трябваше да отговори на Господ така: „Господи, ако от мен се иска такова нещо, то аз наистина съм грешник и не мога да се спася със соб-

ствените си усилия. За това Те моля да ме спасиш по Твоята милост.“ Ако младежът беше разбрал правилно урока на Спасителя, щеше да научи от Него и пътя на спасението.

19:22 Вместо това той си **отива** **наскърбен**.

19:23, 24 Тази реакция на младия богатия кара Исус да отбележи, че **за богатия е трудно да влезе в небесното царство**. Богатствата имат способността да се превръщат в идоли. Много е трудно да ги притежаваш, без да започнеш да се уповаваш изцяло на тях. Нашият Господ заявява, че е **по-лесно „камила да мине през иглени уши, отколкото богат да влезе в Божието царство.“** Тук Той използва едно езиково средство, познато като хипербола или силно преувеличение на факт от действителността за произвеждане на незабравимо впечатление върху слушателя.

Ясно е, че една камила никога няма да успее да мине през иглено ухо. Много хора приемат, че игленото ухо е образ на малката вратичка в градската порта. Камилата би могла да се промуши през нея, ако падне на колене, но това ще стане много трудно. Думата, която използва Лука в сходния текст, е същата дума, която се използва и за хирургическа игла. От целия контекст става ясно, че Господ няма предвид, че това е трудно да стане, а че е невъзможно да стане. Казано просто, богатият *не може* да се спаси.

19:25 Учениците са поразени от тези думи. Като юдеи, които живеят според Мойсеевия закон, който обещава благоденствие на всички, които му се подчиняват, те правилно си представят богатството като показател за Божието благословение. Но щом като богатите не могат да се спасят, то тогава кой *може*?

19:26 В отговор Господ казва: „**За човеците това е невъзможно, но за**

Бог всичко е възможно.“ Като човече за нас е невъзможно да се спасим сами – само Бог може да ни спаси. Но за богатия е много по-трудно да погине волята си на Христос, отколкото за бедния, което личи и от факта, че има много малко искрено вярващи богати християни. За богатите е почти невъзможно да спрат да се уповават на видимия материален свят и да повярват в един невидим Спасител. Само Бог може да извърши тази промяна.

На това място повечето тълкуватели и проповедници на Библията не пропускат да кажат, че няма нищо лошо в това, християните да бъдат богати. Странно защо, в подкрепа на това мнение, което оправдава натрупването на богатства на земята, се използва пасаж от Библията, в който Господ изтъква богатствата като пречка за вечното благоденствие на човека. Как може един истински християнин да гържи толкова много на материалните богатства, като вижда толкова много нуждаещи се хора навсякъде около себе си; като съзнава колко е категорична забраната на Господ да си събираме богатства на земята; и като знае, че е наближило времето за връщането на Христос на земята! Натрупаните богатства са нашето изобличение за това, че ние не обичаме ближните си както себе си.

3. Относно наградата на онези, които жертват живота си за Христос (19:27-30)

19:27 Петър успява да улови посоката на мисълта на Спасителя. Съзнавайки, че това, което Исус казва, означава всъщност: „Оставете всичко и Ме последвайте!“ Петър изтъква, че той и другите ученици са направили точно това и алчно пита: „Ние, прочее, какво ще имаме?“ Това егостично поведение на Петър показва, че неговата

стара природа отново се опитва да се изяви. Това е дух, от който всеки един от нас трябва постоянно да се пази. Петър започва да се пазари с Господа.

19:28, 29 Господ уверява Петър, че всяко нещо, което правим за Него, ще получи своята награда. Що се отнася до дванадесетте апостоли, те ще получат такива места, които ще ги облекат с власт през хилядолетието. Времето на обновлението е времето на бъдещото господство на Исус на земята. Това става ясно от израза „когато Човешкият Син ще седне на славия Си престол“. По-рано ние говорихме за този етап в развитието на царството като за времето на проявлението на царството. През този период дванадесетте апостоли ще седнат на дванадесет трона, за да съдят дванадесетте израелски племена. В НЗ наградите са тясно свързани с местата за управление по време на хилядолетието (вж. Лука 19:17, 19). Те се връщат по време на Христовото съдилище, но се изпълняват след връщането на Христос на земята, за да властва.

За другите вярващи Исус добавя: „всеки, който е оставил къщи, или братя, или сестри, или баща, или майка, [или жена], или чада, или ниви заради Моето име, ще получи стократно и ще наследи вечен живот.“ В този живот ти ще се радваш на общение с вярващи от целия свят, което стократно ще компенсират прекъснатите ти земни връзки. За единия дом, който напускаш, ти ще получиш стократно повече домове, където винаги ще бъдеш добре дошъл. За нивите или другите богатства, които оставяш, ще получиш духовни богатства, които са неизмерими.

Бъдещата награда за всички вярващи е вечният живот. Това не означава, че ние можем да спечелим вечния живот, като изоставим и пожертваме всичко. Вечният живот е дар и не

може да се заработи или заслужи. Мисълта на Христос е, че хората, които се откажат от всичко, получават като награда по-голяма способност да се наслаждават на вечния живот в небесата. Всички вярващи ще получат този живот, но не всички ще могат да му се наслаждават в еднаква степен.

19:30 Господ завършва беседата Си с предупреждението да се пазим от духа, който ни кара да се пазарим с Него. Неговите думи към Петър могат да се перифразират по следния начин: „Всичко, което правиш за Мен, ще бъде възнаградено; но ти внимавай да не се поддадеш на егоистични побуди, защото „мнозина първи ще бъдат последни, а последните първи.“ Тази мисъл се потвърждава и от една друга притча в следващата глава. Тя също може да се приеме като предупреждение, че само доброто начало на ученичеството не е достатъчно. Това, което има значение, е неговият край.

Преди да приключим с тази част от главата, искаме да отбележим, че изразите „небесно царство“ и „Божие царство“ имат едно и също значение в 23 и 24 ст., което означава, че двата термина са синонимни.

И. Относно възнаграждението на труда на работниците на лозето (20:1-16)

20:1, 2 Тази притча, която продължава беседата за наградите от края на 19 гл., онагледява факта, че всички ученици на Христос ще бъдат възнаградени, но наградите им ще бъдат различни и ще се определят от духа, с който са служили.

Притчата разказва за един стопанин, който излязъл рано сутринта да наеме работници за своето лозе и се спазарил с тях да му работят за един пеняз на ден (доста солидна сума за онова време). Нека приемем, че те са започнали работа в 6 ч. сутринта.

20:3, 4 В 9.00 ч. стопанинът намерил още няколко ненаети работници на пазара. С тях той не се споразумял за заплащането, а само им дал дума, че ще им плати **каквото трябва**, след което те отишли на работа.

20:5-7 По обед и в 3.00 ч. следобед стопанинът наел още мъже, като и на тях казал, че ще им даде „**каквото е право**“. В 5.00 ч. следобед намерил още свободни работници, които стояли на пазара не защото били мързеливи, а защото не могли да си намерят работа. Той и тях изпратил на лозето, без да се уговаря за заплащането.

Обърнете внимание на факта, че само първите работници са били наети, след като са се споразумели със стопанина за заплащането. Всички други оставят въпроса със заплащането на волята на стопанина.

20:8 В края на работния ден стопанинът накарал своя касиер да плати на работниците, **като започне от последния и завърши с първия**. (Така първите видели какво получават останалите.)

20:9-12 Всички получили еднакво заплащане – по един пеняз. Мъжете, които започнали работа в 6.00 ч. сутринта, мислели, че ще им се плати повече, но също получили по един пеняз. В резултат на това те се почувствали силно огорчени – в края на краищата те не само работили повече от всички, но работили и през **най-горещото време**.

20:13, 14 Отговорът на стопанина към един от тях ни дава вечните поуки от притчата. Най-напред той казва следното: „**Приятелю, не те онеправдавам. Не се ли погоди с мене за един пеняз? Вземи си своето и иди си; моята воля е да дам на тоя последния както и на тебе.**“ Първите се спазаряват да работят за един пеняз на ден и получават точно толкова. Другите се оставят на милостта на стопанина и получават според негова-

та милост. По-добре е да оставиш наградата си в ръцете на Господ, отколкото да сключваш споразумение с Него.

20:15 После стопанинът казва: „**Не ми ли е позволено да сторя със своето, каквото искам?**“ Това, което трябва да научим от тези думи, е, че Бог е суверен. Той може да прави това, което желае. А това, което Той желае, е винаги правилно, справедливо и почтено. След това стопанинът добавя: „**Или твоеето око е завистливо, защото аз съм добър?**“ Този въпрос изобличава егоистичния характер на човешката природа. Мъжете, които работят от 6.00 ч. сутринта получават точно толкова, колкото заслужават, но въпреки това завиждат на останалите, че са получили същото за по-малко труд. Нека си признаем, че и много от нас също си мислят, че това е малко нечестно. Но то е само още едно доказателство, че в небесното царство ние трябва да възприемем един съвършено различен начин на мислене, че трябва да се отървем от този ненаситен дух на съперничество и да започнем да мислим като Господ.

Стопанинът знае, че всички тези мъже имат нужда от пари: той им плаща според необходимостта, а не според алчността. Никой не получава по-малко от това, което заслужава, и всички получават според нуждите си и според нуждите на техните семейства. Според Джеймс Стюард поуката се състои в това, че „човекът, който мисли да се пазари за крайното си възнаграждение, винаги ще сгреша, докато Божията милостива любов винаги ще има последната неоспорима дума“³⁸. Колкото по-загълбочено изследваме притчата в тази светлина, толкова повече осъзнаваме не само нейната истинност, но и изключителната ѝ красота. Мъжете, които стопанинът нае в 6.00 ч. сутринта, трябваше да прибавят като допълнително въз-

награждение към надницата си и изключителната възможност да служат на такъв забележителен господар през целия ден.

20:16 Исус завършва притчата с думите: „**Така последните ще бъдат първи, а първите последни**“ (вж. 19:30). При получаването на наградите ще има изненади. Някои, които са си *мислели*, че ще бъдат първи, ще останат последни, защото тяхното служение е било възхвалявано от гордост и амбиции. Други, които са служили с любов и благодарност, ще получат по-големи награди.

*Делата и заслугите,
с които сме се хвалели,
Бог ще ни покаже, че са грях.
Малките милости,
които сме забравили,
Той ще ни покаже, че са за Христос.*

От анонимен автор

Й. Относно Неговата смърт и възкресение (20:17-19)

От 29 ст. става ясно, че Господ напуска Перей и тръгва към Ерусалим през Ерихон. Още веднъж Той се отделя насаме с дванадесетте Си ученици, за да им каже какво ще се случи, когато стигнат в светия град. Там Той ще **бъде предаден на главните свещеници и книжниците** (един явен намек за измяната на Юда); ще бъде осъден **на смърт** от юдейските водачи, които няма да могат да Му наложат смъртно наказание поради липсата си на власт, но ще **Го предадат на езичниците**, т. е. на римляните, които ще Го поругаят, ще Го бият и ще Го разпънат. Но смъртта няма да има власт да задържи своята плячка, защото на **третия ден Той ще възкръсне**.

К. Относно почетните места в царството (20:20-28)

Следващите стихове са особено тъжно свидетелство за човешката приро-

да. В момента, в който Спасителят за трети път предсказва на учениците Си мъките, които Го очакват, техните умове са заети най-вече с въпроса за собствената им слава, а не със страданията на техния Господ.

„Първото предсказание за страданията на Христос предизвиква възражението на Петър (16:22). Второто Му предсказание е последвано от въпроса, „кой е по-голям в небесното царство?“ Като капак на всичко това след третото предсказание идва амбициозното желание на Яков и Йоан да седнат от дясната и от лявата Му страна в царството. Всички те упорито си затварят очите пред предупреждението за беда и ги отварят само пред обещанията за слава, получавайки една погрешна, материалистична представа за царството.“ (Всекидневни бележки на Библейското дружество)

20:20, 21 Майката на Яков и Йоан идва при Господ и Го моли да даде синовете ѝ да седнат от дясната и от лявата Му страна в Неговото царство. Желанието на тази жена да постави синовете си близо до Исус и надеждата ѝ да види Неговото идващо царство ѝ правят чест, но не можем да не отбележим, че тя не успява да разбере истинските принципи за раздаване на почестите в небесното царство.

В Евангелието от Марко (10:30) се казва, че самите синове отправят тази молба към Господ, което те може би правят по нейно указание. Възможно е обаче и тримата да отиват при Господ едновременно. В случая това няма особено значение.

20:22 Исус открито им заявява, че те не разбират какво молят. Те искат венец без кръст, трон без жертвен олтар и слава без страданието, което води към нея. Затова Господ им задава следния насочващ въпрос: **„Можете ли да пиете чашата, която Аз имам да пия?“** Това, което трябва да

разберем тук, е значението на думата „чаша“. Исус току-що ни го е обяснил в 18 и 19 ст., където Той ни е казал, че трябва да пострада и да умре.

Яков и Йоан казват, че са способни да споделят Неговите страдания, макар че тази тяхна увереност сигурно се основава много повече на чувства, отколкото на знание.

20:23 Исус ги уверява, че те **наистина ще пият** от Неговата чаша. Яков ще стане мъченик, а Йоан ще бъде преследван и изпратен на заточение на остров Патмос. Робърт Литъл пише, че наистина „Яков умира като мъченик, а Йоан живее като мъченик“.

След това Исус обяснява, че Той не може своеволно да раздава почести в царството; Неговият Отец е дал специално основание за раздаване на заслугите. Те веднага си помислят, че става въпрос за нещо като „политическо покровителство“ и решават, че близките им отношения с Христос им дават право да поискат специални почести. Тогава Исус им казва, че тук не става въпрос за лични предпочитания. Според Божието право местата от лявата и дясната страна на Христос ще се дадат на основание на мъките, изстрадани за Него. Това значи, че най-почетните места в царството ще се дадат не непременно на християни от първия век: някои хора, които живеят сега, също могат да ги спечелят чрез страдания.

20:24 Другите десет ученици остават **много недоволни** от молбата на Зеведеевите синове. Вероятно тяхното негодование е породено от факта, че те също искат да заемат най-почетните места в царството, но ето че Яков и Йоан ги изпреварват!

20:25-27 Този разговор дава на Исус възможност да направи едно революционно изказване за величието в царството. **Езичниците** считат за велики онези, които са господари и имат голяма власт над останалите. В царст-

вото на Христос величието се проявява чрез служението. Онзи, който се стреми към величие, трябва да стане слуга; и всеки, който желае да бъде пръв, трябва да стане роб.

20:28 Човешкият Син ни дава идеалния пример за смирение в служението. Той дойде на света не за да Му служат, а за да служи и да даде живота Си като изкупление за мнозина. Цялото предназначение на Неговото превъплъщение може да се изрази накратко с две думи – служене и даване. Не е ли удивително това, че Господ смири Себе Си до там, че прие да се роди в ясла и да пострада на кръста!

Той даде Своя живот като откуп за много хора. Неговата смърт удовлетворява всички справедливи искания на Бога по отношение на греха. Тя е достатъчна, за да заличи всички грехове на всички хора по света, но може да направи това само за онези, които сами Го приемат като Господ и Спасител. Вие, самият, приели ли сте Го?

Л. Изцелението на двамата слепи (20:29-34)

20:29, 30 Сега Исус вече е пресякъл река Йордан откъм Перейя и е пристигнал в Ерихон. В момента, в който Той напуска града, двамата слепи мъже започват да викат след Него: „Смили се за нас, Господи, Сине Давидов!“ Обръщението „Сине Давидов“ показва, че независимо от своята физическа слепота мъжете притежават такова остро духовно зрение, че могат да разпознаят Исус като Месията. Те могат да се приемат като представители на вярващия остатък от Израел, който ще признае Исус като Христос, когато се върне, за да владее (Ис. 35:5; 42:47; Римл. 11:25, 26; 2 Кор. 3:16; Откр. 1:7).

20:31-34 Множеството се опитва да ги накара да млъкнат, но те продължават още по-настойчиво да викат след Исус. На въпроса Му какво искат

те не се впускат в подробни обяснения, както ние често правим, когато се молим, а Му казват точно своето желание: „Господи, да се отворят очите ни.“ Конкретната им молба получава и конкретен отговор. Исус се съжалеява над тях и докосва очите им. Те незабавно проглеждат и тръгват след Него.

Гейбелин дава следния коментар върху този пасаж:

„Вече знаем от предишните случаи какво е символичното значение на изцелението чрез докосване в това Евангелие. Винаги, когато Господ изцелява чрез докосване, това е свързано с Неговото лично присъствие на земята и милостивите Му взаимоотношения с Израел по време на тази диспенсация. Изцелението чрез Словото, без телесното присъствие на Господ, или изцелението, когато някой се докосне до Него чрез вяра, се отнася до времето на Неговото отсъствие от земята, когато езичниците ще отидат при Него с вяра и ще бъдат изцелени.“³⁹

Когато сравняваме този случай със сходните случаи в Евангелията на Марко (10:46-52) и на Лука (18:35-43), виждаме някои различия, които е трудно да си обясним. Матей говори за *двама* слепци, докато Марко и Лука – само за *един*. Някои изследователи предполагат, че Марко и Лука споменават само този слепец, когото познават – Вартимей, докато Матей споменава и двамата слепца, тъй като неговото Евангелие е написано изрично за юдеите, за които трябва да има два свидетели, за да бъде едно свидетелство валидно (2 Кор. 13:1). В Марко и Матей се казва, че събитието е станало на излизане от Ерихон, докато в Лука е записано, че това се случва, когато Исус отива към Ерихон. Всъщност по онова време е имало два Ерихона – стар и нов, и чудотворно става, когато Исус напуска единия и влиза в другия.

ХІІ. Представянето и отхвърлянето на Царя (21–23 гл.)

А. Триумфалното влизане на Исус в Ерусалим (21:1-11)

21:1-3 След излизането Си от Ерихон Исус минава през източната страна на Елеонския хълм, където се намират Витания и Витфагия. Оттук пътят Му заобикаля през южния край на Елеонския хълм, слиза в Йосафатовата долина, пресича потока Кедрон и се изкачва до Ерусалим.

Тук Той изпраща двамата от учениците Си до Витания, знаейки предварително, че там ще намерят вързана ослица и осле с нея. Исус им заръчва да отвържат животните и да ги доведат при Него. Ако някой им се скара за това, което правят, те трябва да му обяснят, че ослицата и ослето трябва на Господа. Тогава собственикът ще престане да се сърди. Възможно е притежателят на магаретата да е познавал Исус и вече да Му е предлагал помощта си. Възможно е обаче и да не Го е познавал, което е още една илюстрация на всезнанието и всемогъщето на Господа. Всичко става така, както го е предсказал Исус.

21:4, 5 Това събитие се случва в изпълнение на пророчествата от Исаия и Захария:

**„Речете на Сионовата дъщеря:
Ето, твоят Цар иде при тебе,
Кротък и възседнал на осел
и на осле, рожба на ослица.“**

21:6 След като учениците намятат на животните грехите си, Исус възсяда на ослето (Марко 11:7) и тръгва към Ерусалим. Моментът е исторически. Според сър Робърт Андерсън вече са изминали шестдесет и девет седмици от пророчеството на Даниил (може да прочетете неговите изчисления

в книгата „Идецията Принц“). Това, което следва, е посичането на Месията (Дан. 9:26).

Влизането на Исус в Ерусалим е още един Негов преднамерен и явен опит да покаже, че именно Той е Месията. Ланг отбелязва:

„Исус съзнателно изпълнява едно предсказание, което по Негово време се тълкува от всички като пророчество за Месията. Ако преди това Исус смяташе, че е опасно да се разпространява истината за Неговата самоличност, сега Той мисли, че премълчаването ѝ е немислимо... Оттук нататък никога няма да може да каже, че Исус никога не е заявил истината за Себе Си по един категоричен начин. Когато по-късно Ерусалим бъде обвинен в убийството на своя Месия, той няма да може да каже, че неговият Месия е пропуснал да даде един знак за Себе Си, едновременно разбираем за всички.“⁴⁰

21:7, 8 Господ стига до града по път, постлан с грехи и палмови клонки, придружен от възторжените виковете на хората около Него. За един кратък миг Той е признат за Цар.

21:9 Множествата викат: „Осанна на Давидовия Син! Благословен, Който иде в ГОСПОДНОТО име!“ Този цитат от Пс. 118:25, 26 говори явно за идването на Месията. Първоначално „Осанна!“ е означавало „Спаси сега!“. По-късно думата приема значение на хвала. Както обръщението „Давидовият Син“, така и възклицието „Благословен, Който иде в ГОСПОДНОТО име!“ явно показват признаването на Исус като Месия. Той е Благословеният, Който идва със силата на Йехова, за да върши Неговата воля. В Евангелието от Марко е записано, че множествата викат още: „Благословено градуцето царство на баща ни Давида [което иде в Господното име]“ (Марко 11:10). Това показва, че хората са очаквали скорошното въздигане на царството със Христос на трона на

Давид. С възклицието „**Осанна във висините!**“ тълпата призовава небесата да се присъединят към земята в хвалението на Месията и едновременно с това може би призовава Бога да ги спаси от най-високото място в небесата.

Марко в 11:11 пише, че след като влиза в Ерусалим, Исус отива в храма, но не в самата сграда, а в двора на храма. Както може да се предполага, храмът е Божият дом, но Исус не се чувства там като у дома Си, защото свещениците и хората отказват да Му дадат полагаемото Му се място. След като го разглежда за малко, Спасителят се оттегля заедно с дванайсетте апостоли във Витания. Неделя вечер е.

21:10, 11 Междувременно хората в града започват да се чудят кой е Той. Техният отговор е, че **Исус е пророкът от Назарет в Галилея**. Това показва, че много малко хора наистина разбират, че Исус е Месията. След по-малко от седмица непостоянната тълпа ще закричи точно обратното: „Разни Го!“

Б. Изчистването на храма (21:12, 13)

21:12 При да започне Своето обществено служение, Исус изгонва търговците от стениите на храма (Йоан 2:13-16). Но печалбарството от допълнителни данъци отново се разпространява във външния двор на храма. Продажбата на жертвени животни и птици при изключително високи цени върви с пълна пара. Срещу допълнително възнаграждение **сарафите** обменят чужда валута за половин пеняз, който юдеите трябва да платят като такса за влизане в храма. Сега, когато служението на Исус приближава своя край, **Той отново изгонва печалбарите от храма**.

21:13 Изричайки едновременно цитати от Исая и от Еремия, Исус осъжда светотатството, търгашеството и

високомерието. С цитат от Исая 56:7 Той им напомня, че желанието на Бога е храмът да бъде „**молитвен дом**“, докато хората са го направили „**разбойнически вертеп**“ (Ер. 7:11).

Изчистването на храма е първото открито действие на Исус след влизането Му в Ерусалим. Чрез него Той твърдо утвърждава Своето господство в храма.

За хората днес това събитие съдържа едно двойно послание. В живота на църквата ние наистина се нуждаем от пречистващата сила на Господ, за да можем да се отървем от властта на базарите, суперите и хилядите други машинки за правене на пари. Освен това в личния си живот ние непрекъснато имаме нужда от очистващото действие на Господ в нашите тела, които са храмове на Светия Дух.

В. Възмущението на свещениците и книжниците (21:14-17)

21:14 В следващия момент ние виждаме нашия Господ да лекува **слепите и куците** в двора на храма. Навсякъде, където отива, Исус привлича нуждаещите се и не ги отпраща, без да е отговорил на техните нужди.

21:15, 16 Но злите очи на **главните свещеници и книжниците** не престават да Го следят. И когато чуват как децата приветстват Христос като **Давидов Син**, сърцата им се изпълват с гняв. Тогава те се обръщат към Него с въпроса: „**Чуваш ли какво казват тия?**“, като че ли очакват, че Той ще забрани на децата да се обръщат към Него като към Месия. Ако Исус не беше Месията, това щеше да бъде едно подходящо време да заяви този факт веднъж завинаги. Но Неговият отговор показва, че децата са прави. В отговора Си Исус цитира Пс. 8:2 от Септуагинтата: „**Из устата на младенците и сучещите приготвил си хвала**.“ Щом тези, които всички считат за вещи познавачи на Словото, не же-

ляят да Го възхвалят като Помазаник, тогава нека да Му се поклонят малките деца! Много често децата притежават духовно проникновение, което не отговаря на тяхната възраст, и техните думи на вяра и любов донесат необикновена слава на Господното име.

21:17 След като оставя религиозните водачи да разсъждават върху тази история, Исус се връща във **Витания** и прекарва там нощта.

Г. Безплодната смокиня (21:18-22)

21:18, 19 На сутринта, когато се връща в Ерусалим, Исус вижда една смокиня и отива при нея, очаквайки да намери малко плодове, за да засити глада си. Като не намира нищо друго освен листа, Той казва: „Отсега нататък да няма плод от тебе до века.“ И смокинята изсъхва незабавно.

В Евангелието от Марко (11:12-14) се казва още, че сезонът не е за смокини, от което някои могат да заключат, че наказанието на смокинята се дължи на някакъв каприз или неблагоприятие. Но това е така само на пръв поглед. Как тогава да обясним това противоречие, като знаем, че това не може да е истина?

Смокините в библейските земи са давали първо едни ранни плодове, които са можели да се ядат, преди да се появят листата. Тези плодове са били предвестници на по-късната, нормална реколта. Когато смокинята не давала по-ранен плод, какъвто бил случаят с това дърво, тя не давала плод и по-късно.

Това е единственото чудо на Христос, което донеся по-скоро проклятие, отколкото благословение; което разрушава живот, а не оживотворява. Много често тази случка се изтъква като един труден проблем за тълкуване. Този род критика обаче говори най-вече за едно невежество по отношение на Личността на Христос. Той е

Бог, Върховен Господар на вселената. Някои от Неговите действия може и да ни изглеждат малко странни, но ние винаги трябва да подхождаме към тях с предпоставката, че те винаги са правилни. В конкретния случай Господ знае, че смокинята никога няма да роди плодове и прави това, което един стопанин би направил с безплодното дървото в градината си – би го отсякъл.

Дори и онези, които критикуват Господ за проклятието на смокиненото дърво, признават, че това е едно символично действие. Това събитие показва как Господ тълкува бурното Му посрещане от Ерусалим. Както лозата и маслината, така и смокинята са символи на народа на Израел. Когато Исус идва при него, Той вижда само листа, без никакви плодове, което говори за едно чисто формално признаване на Бога. Исус е гладен за плодовете от този народ.

Липсата на тези ранни плодове говори на Исус, че този народ няма да даде и по-късни плодове, което е и причината Той да прокъне смокинята. Това проклятие предвещава наказанието, което ще се изсипе върху Израел в 70 год. сл. Хр.

Нека не забравяме, че само невярващата част от израелския народ ще остане безплодна завинаги; след Грабването ще има един остатък от този народ, който ще се върне при Месията. Той ще роди за Него плод по време на годините на Голямата скръб и Хилядолетното Му господство.

И макар че главното значение на това събитие се свързва със съдбата на израелския народ, то може да се отнесе и до хората от всички възрасти, които „много говорят, но нищо не вършат“.

21:20-22 Когато учениците изразяват учудване от внезапното изсъхване на дървото, Господ им казва, че стига да имат вяра, те биха могли да извър-

шат и по-големи чудеса. Биха могли да кажат на една планина „Дигни се и се хвърли в морето!“ и това ще стане. **И всички, каквото и да поискат в молитва, ще стане.**

И отново трябва да обясним, че всички тези обещания – на пръв поглед неоснователни – трябва да се разбират в контекста на цялото Библейско учение. 22 ст. не означава, че християните могат да молят за каквото си поискат и да мислят, че ще го получат, а трябва да се молят според условията, дадени от Библията.

Д. Властта на Исус се поставя под съмнение (21:23-27)

21:23 Когато Исус идва в гвора на храма, главните свещеници и старейшините прекъсват Неговото проповядване, за да Го попитат кой Му е дал власт да поучава, да извършва чудеса и да изчиства храма. Те се надяват да Го уплетат в мрежите си независимо от Неговия отговор. Ако Той каже, че има власт като Божий Син, те ще Го обвинят в богохулство. Ако каже, че е получил тази власт от хората, ще могат да Го опозорят. Ако каже, че я е получил от Бога, ще Го предизвикат да го докаже. Това са хора, които се считат за единствените пазители на вратата и за единствените професионални познавачи, които имат власт да контролират религиозния живот на човека поради това, че имат религиозно образование, и поради това, че са назначени от по-висшестоящи човешки инстанции. Исус няма никакво официално образование и никакво специално назначение от управниците на Израел. Предизвикателното отношение на главните свещеници и старейшините отразява вечното недоверие на професионалните религиозни служители към хората, получили властта си чрез небесно помазание.

21:24, 25 Господ предлага да им обясни каква е Неговата власт, ако те от-

говорят на един въпрос: „Йоановото кръщение откъде беше? **От небето или от хората?**“ Под „Йоановото кръщение“ тук Исус има предвид Йоановото служение. Всъщност въпросът на Исус може да се перифразира така: „Кой е дал власт на Йоан, за да извършва своето служение? Неговото назначение от човеци ли е или от Бога? Имал ли е той пълномощия от израелските управници?“ Отговорът е ясен – Йоан е бил изпратен от Бога. Неговата власт е дошла по *Божие благоволение*, а не по *човешко назначение*.

Свещениците и старейшините изпадат в затруднение: ако кажат, че Йоан е бил изпратен от Бога, ще паднат в собствения си капан, тъй като самият Йоан беше казал на хората, че Исус е Месията. Освен това, след като Йоановата власт е била дадена от Бога, те защо не са се покаяли и не са **повярвали в Христос?**

24:26 От друга страна, ако кажат, че Йоан не е бил упълномощен от Бога, ще застанат на едно мнение, което ще ги направи за посмешище пред хората, които вярват, че **Йоан** е Божий пророк. Положителният отговор на въпроса за служението на Йоан води до положителен отговор и на въпроса за служението на Христос: Исус е Месията, Чийто предвестник е Йоан.

21:27 И така, свещениците и старейшините не желаят да погледнат фактите в очите и решават да използват невежеството за оправдание, като казват, че не знаят какъв е източникът на властта на Йоан. Тогава Исус им казва: „**Нито аз ви казвам каква власт правя тия неща.**“ Защо да им казва нещо, което те вече знаят, но не желаят да признаят?

Е. Притчата за двамата сина (21:28-32)

21:29-30 Тази притча е едно сериозно порицание на главните свещеници и

старейшините за нежеланието им да отговорят на призива на Йоан за покаяние и вяра. В нея се говори за един човек, който помолил двамата си сина да отидат да работят на лозето му. Първият отказал, но после променил решението си и отишъл. Вторият се съгласил да отиде, но не отишъл.

21:31, 32 Когато Исус ги пита кой от двамата синове е изпълнил волята на баща си, религиозните водачи отговарят „Първият“, без да съзнават, че с този отговор осъждат сами себе си.

След това Господ дава тълкувание на притчата. **Бирниците и блудниците** са като първия син. Те не казват веднага, че се подчиняват на проповедта на Йоан Кръстител, но после много от тях наистина се покайват и стават вярващи. Религиозните водачи са като втория син. Формално те казват, че признават проповедта на Йоан Кръстител, но всъщност никога не признават своите грехове и не вярват в Спасителя. Затова истинските грешници влизат в Божието царство, докато самодоволните религиозни водачи остават вън от него. Това положение не се е променило и в наши дни. Има отявлени грешници, които приемат евангелието с много по-голяма готовност от хората, които са надявали облеклото на фалшивата набожност и нямат никаква вяра.

Думите „**Йоан дойде при вас в пътя на правдата**“ означават, че той е дошъл да проповядва необходимостта от праведност чрез покаяние и вяра.

Ж. Притчата за лозарите злосторници (21:33-46)

21:33-39 По-нататък, пак в отговор на въпроса за властта, Исус разказва притчата за един стопанин, който насадил лозе и го оградил с плет, после изкопал в него лун ... построил кула и го дал под наем на едни лозари, след което заминал в една далечна страна.

Когато дошло времето на гроздобера, изпратил свои слуги при лозарите, за да му дадат неговия дял от реколтата, но лозарите набили единия, убили втория, а третия умъртвили с камъни. Изпратил и други слуги, но лозарите ги посрещнали по същия начин. На третия път той изпратил сина си, като си мислел, че ще покажат уважение поне към него. Знаейки много добре, че той е наследникът, лозарите го убили с мисълта, че сега ще могат да грабнат наследството му.

21:40, 41 На това място Господ прекъсва притчата, за да попита свещениците и старейшините **какво ще стори стопанинът на лозарите**. Те Му отговарят, че „**злосторниците люто ще погуби, а лозето ще даде погнаем на други земеделци, които ще му дават плодовете на времето им**“.

Тълкуването на притчата не е трудно. Бог е стопанинът, а Израел – лозето (Пс. 80:8; Ис. 5:1-7; Ер. 2:21). Плетът е Мойсеевият закон, който разграничава юдеите от езичниците и ги съхранява като народ, отделен за Господа. Лунът, посредством метонимия, означава плода, който Израел трябваше да произведе за Бога. Кулата говори за внимателния надзор, който Йехова упражнява над Своя народ. Наемните лозари са главните свещеници и книжниците.

Бог неколкократно изпраща Своите слуги, пророците, при народа на Израел, за да изискат от него плодове на братство, святост и любов. Но хората преследват пророците, а някои от тях дори и убиват. Най-накрая Бог изпраща Сина Си, като си мисли: „Ще почетат Сина Му“ (37 ст.). Главните свещеници и книжниците казват: „Това е наследникът“: едно признание с фатални последици. За себе си те признават, че Исус е Божият Син (въпреки че пред хората Го отричат), като по този начин отговарят на собствения си въпрос за това, кой е дал

пази власт на Христос. Властта на Христос произлиза от факта, че Той е Бог-Син.

В притчата се посочва изрично каква е тяхната реакция на този факт: „Той е наследникът; елате да го убием и да присвоим наследството му“ (38 ст.). Техните думи означават следното: „Ако Го оставим на свобода, всички ще повярват в Него и римляните ще дойдат и ще ни отнемат и привилегированите ни места, и народа“ (Йоан 11:48). Затова те се отречат от Него, изхвърлят Го навън и Го разпъват на кръста.

21:42 Думите, с които главните свещеници и книжниците отговарят на въпроса на Исус за това, какво ще направят стопанинът на лозето, са осъждение на самите тях, както им показва и Самият Исус в 42 и 43 ст., където Той цитира Пс. 118:22: „**Камъкът, който отхвърлиха зидарите, Той стана глава на ъгъла; От Господа е това. И чудно е в нашите очи.**“ Когато Христос (камъкът) отиде при строителите (водачите на Израел), Той намери, че в техните плановете за строеж нямаше място за Него. Те Го бяха изхвърлили като нещо безполезно. Но след смъртта Си Той възкръсна от мъртвите и Бог Му даде най-важното място в Своя дом – Той стана „глава на ъгъла“. „Затова и Бог Го превъзвиши, и Му подари името, което е над всяко друго име“ (Фил. 2:9).

21:43 После Исус недвусмислено заявява, че **Божие царство ще се отнеме от Израел и ще се даде на хора, които ще принесат плодовете му.** И точно така и става. Бог оттегля благоволенieto Си от еврейския народ и го наказва със слепота. Народът, който отхвърля своя Месия, бе сполетян от закоравяване. Пророчеството, че Божие царство „ще се даде на народ, който принася плодовете му“, се отнася: (1) или до църквата, която се състои както от вярващи евреи, така

и от вярващи неевреи – „свят народ, люде, които Бог придоби“ (1 Петр. 2:5); (2) или до вярващия остатък от израелския народ, който ще живее по време на Второто пришествие. Изкупеният Израел ще принесе плодове за Бога.

21:44 „**И който падне върху тоя камък, ще се смаже; а върху когото падне, ще се пръсне.**“ В първата половина на този стих **камъкът** е на земята; във втората половина той е описан като падащ от високо. Това е една картина, която много напомня за двете пршествия на Христос. Когато Той дойде за първи път, еврейските водачи се препънаха в Него и бяха смазани на парчета. Когато дойде отново, Той ще слезе на земята, за да съди, и ще разпръсне враговете Си като прашилки.

21:45, 46 Главните свещеници и фарисеите разбират, че тези притчи сочат към тях и им се дават като отговор на техния въпрос за властта на Христос. Те биха желали да Го уловят още тогава и още на това място, но се боят от хората, които все още смятат Исус за пророк.

3. Притчата за сватбата на царския син (22:1-14)

22:1-6 Исус все още не е приключил разговора Си с главните свещеници и фарисеите. Следващата притча за сватбения обяг е още една илюстрация за оттеглянето на Божие благоволение от облагодетелствания израелски народ и приемането на езичниците като гости на сватбената трапеза. Тук Исус сравнява **небесното царство с един цар, който иска да направи сватбено тържество за своя син.** Поканата била отправена на два етапа. Първоначално царят изпратил една предварителна покана чрез слугите си, на която получил пряк отказ. Втората покана гласяла, че обягът вече е сложен. Някои, които били пре-

калено заети с работата си или с нивите си, посрещнали поканата с презрение; други ѝ отговорили с насилие, като хванали слугите и ги оскърбили, а някои даже убили.

22:7-10 Царят толкова се разгневил, че унищожил убийците и изгорил града им. После скъсал списъка с имената на поканените и издал обща покана към всички, които биха пожелали да дойдат. След тази покана на сватбената трапеза не останало нито едно празно място.

22:11-13 Сред гостите обаче се намерил един, който не бил облечен в сватбарска греха. Когато го попитали защо няма сватбарска греха, той нищо не могъл да отговори. Тогава царят наредил на служителите си да изгонят този човек навън в нощта, където имало „плач и скърцане със зъби“. Служителите в 13 ст. са различни от служителите в 3 ст.

22:14 Господ завършил притчата с думите: „Защото мнозина са поканени, а малцина избрани.“

Според тази притча царят е Бог, а неговият син – Господ Исус. Сватбената трапеза е символ на небесното веселие, което характеризира небесното царство. Някои тълкуватели говорят тук и за църквата на Христос като за Неговата невеста, но ние смятаме, че това само излишно усложнява картината. Главната идея тук е идеята за отхвърлянето на Израел, а не идеята за призоваването на църквата и нейната съдба.

Първият етап от поканата е моментът на служението на Йоан Кръстител и дванадесетте апостоли, които милостиво канят Израел да дойде на сватбата, но народът отхвърля поканата. Думите „но те не искаха да дойдат“ получават най-ужасното си изпълнение в Разпятието.

Вторият етап от поканата е времето на разпространението на евангелието сред евреите, за което се го-

вори в Деяния на апостолите. Някои се отнасят към благата вест с презрение, други посрещат вестителите с насилие, като убиват повечето от апостолите.

Царят, справедливо разгневен на Израел, изпраща „армиите Си“, т. е. Тит и неговите римски легиони, за да унищожат Ерусалим и неговия народ през 70 год. от н. е. Това са „Негови армии“, в смисъл че Бог използва тези легиони като инструменти, за да накаже Израел. Официално те са Негови, въпреки че не са Го познавали лично.

В наше време Бог е отвърнал лицето Си от Израел и е дал евангелието да се разпространява сред езичниците – „зли и добри“, сред всички обществени слоеве (Деян. 13:45, 46; 28:28). На сватбата всеки се проверява дали има истинска вяра. Човекът без сватбарска греха е онзи, който само на думи се нарича участник в сватбения обряд, но който никога не е бил облечен в Божиата праведност чрез Господ Исус Христос (2 Кор. 5:21). Всъщност никога не е имало и няма да има извинение за човека без сватбарска греха. Както обяснява Райри, в онези дни е имало обичай гостите, които не са имали специални сватбарски грехи, да получават такива на самата сватба. Този човек явно не се е възползвал и от това предложение. Без Христос той не може да отговори нищо на въпроса какво право е влязъл в царството (Римл. 3:19). Неговата съдба е да бъде изхвърлен навън, в света на тъмнината, където има „плач и скърцане със зъби“. Плачът е символ на страданията в ада. Някои тълкуват скърцането със зъби като непрекъснатата омраза и бунт срещу Бога. Ако е така, това противоречи на представата, че огньовете на ада упражнявали пречистващо действие.

14 ст. се отнася до цялата притча, а не само до човека без сватбарската греха. **Мнозина са поканените** (пока-

ната на евангелието стига до мнозина), но **малцина са избраните**. Има хора, които отказват да приемат поканата, а някои от онези, които отговарят благосклонно, не я приемат искрено. Всички, които отговарят положително на благата вест, са избраните. Единственият начин, по който човек може да разбере дали е от избраните или не, е да се запита какви са му отношенията с Господ Исус Христос. Както казва Дженкинз: „Всички са поканени да се веселят на сватбата, но не всички желаят да се доверят на Раздавача на сватбени грехи, за да могат да участват в празника.“

И. Кесаревото на Кесаря, а Божието на Бога (22:15-22)

22 гл. е пълна с въпроси, загавани от три групи от хора, които се опитват да провокират Божия Син с цел „да Го впримчат в говоренето Му“.

22:15, 16 Първи се опитват да направят това фарисеите и иродианите. Общата омраза към Спасителя е обединила тези две враждебни една на друга партии. Те имат за цел да подмамят Христос да направи някое политическо изявление, заради което да могат да го обвинят в измяна. И така, те решават да се възползват от разделението на юдеите по въпроса за верността на императора. Една част от юдеите се противопоставят на политиката на подчинение на императора езичник. Друга част, към която принадлежат иродианите, показва поголяма търпимост.

22:17 В началото на разговора фарисеите и иродианите изказват няколко неискрени похвали по отношение на чистотата на характера на Исус, на Неговата истинност и безстрашие, след което изстрелват подвеждащия въпрос: „**Право ли е да даваме данък на Кесаря или не?**“

Ако Исус отговори с „Не“, не само ще настрои срещу Себе Си иродиани-

те, но и ще бъде обвинен в подстрекателство за бунт срещу римското правителство. Фарисеите веднага ще Го арестуват и ще Го подведат под отговорност. Ако отговори с „Да“, ще влезе в конфликт с национализма на юдеите и ще загуби голяма степен подкрепата на обикновените хора, която да този момент пречи на усилията на водачите да се разправят с Него.

22:18, 19 Исус открито ги изобличава като **лицемери**, които се опитват да Му сложат капан. После им казва да Му покажат един **пенияз** – монетата, с която плащат данъците на римското правителство. Всеки път, когато юдеите виждат образа и титлата на Цезар върху монетата, тя им напомня неприятната истина, че живеят под езичническа власт и че плащат данъци на езичниците. Пениязът трябва да им напомня, че подчиненото им положение към Рим е резултат от техния грях и че ако бяха останали верни на Бога, никога нямаше да им се наложи да поставят този въпрос с плащането на данъци.

22:20, 21 След това Исус ги пита: „**Чий е този образ и надпис?**“, на което те са принудени да отговорят, че е на Кесаря. Тогава Господ им казва: „**Като е тъй, отдавайте Кесаревите на Кесаря, а Божиите на Бога.**“

Така въпросът им се връща отново при тях. Фарисеите и иродианите много се надяват да изложат Исус с този въпрос, но всъщност излагат сами себе си, защото не плащат данъка си на Бога. Колкото и да е уничително за тях, те плащат данъка си на императора, но за съжаление пренебрегват Божиите искания по отношение на техния живот. Защото в този момент пред тях стои Онзи, Който е „отпечатък“ на Божието Същество (Евр. 1:3), а те отказват да Му дадат полагаемото Му се място.

Отговорът на Исус показва, че вярващият има двойно гражданство. От една страна, той е длъжен да се подчинява и финансово да подкрепя човешкото правителство, под чието управление живее; да не злослови по адрес на своите господари и да не работи за сваляне на правителството си, а да се моли за хората, които са на власт. От друга страна обаче, като гражданин на небесното царство той е длъжен да се подчинява на Бога. Ако двете царства се противопоставят едно на друго, той трябва да предпочете верността към Бога пред верността към земното царство (Деян. 5:29).

Когато цитират 21 ст., много хора обръщат особено голямо внимание на думите, които ни казват да отдаваме дължимото на Кесаря, и много малко се замислят за това, което дължат на Бога. По този начин те допускат същия грях като фарисеите.

22:22 Когато фарисеите чуват отговора на Исус, те разбират, че са надхитрени. Единственото нещо, което им остава да направят, е да се зачудят и да си отидат.

Й. Садукеите и тяхната гатанка за възкресението (22:23-33)

22:23, 24 Както споменахме по-рано, садукеите са представители на либералните теолози по онова време, които отричат възкресението на тялото, съществуването на ангелите и чудесата. Като цяло онова, което отричат, е много повече от това, което признават.

И така, няколко садукеи идват при Исус и Му разказват една история, в която идеята за възкресението е представена във възможно най-глупавата светлина. В нея се говори за закона за брака между роднини (Второзак. 25:5), според който, ако един еврейин умре, без да остави деца, неговият брат трябва да се ожени за вдовица-

та, за да остане името на семейството в Израел и за да се запази семейното наследство.

22:25-28 В гатанката на садукеите се говори за една жена, която загубва първия си мъж, след което се оженва за един от неговите братя. Вторият брат също умира, така че тя се оженва за третия, и т. н. до седмия. Накрая умира и жената. Сега садукеите задават въпроса, с който се надяват да унижат Този, Който е самото възкресение (Йоан 11:25): „**И тъй, във възкресението на кого от седмината ще бъде жена? Защото всички я имаха.**“

22:29 В основата на този въпрос стои аргументът, че учението за възкресението съдържа непреодолими трудности и следователно то не е нито достатъчно разумно, нито истинно. Исус отговаря, че трудностите не се съдържат в учението, а в техните умове и в невежеството им по отношение на Светите Писания и Божията сила.

Преди всичко те не познават Писанията, защото Библията никъде не казва, че съпружеските отношения ще продължат да съществуват и на небето. Въпреки че мъжете ще продължат да бъдат мъже, а жените – жени, всички те ще бъдат като ангели, в смисъл че няма да се женят.

Освен това садукеите не познават и Божията сила. Щом Бог е създал хората от прах, може ли за Него да бъде проблем да възкреси праха на тези, които са умрели, и да го избяе отново в тела, облечени със слава!

22:30-32 После Господ Исус използва един аргумент от Библията, за да покаже, че възкресението е съвършено необходимо. В Изход 3:6 Бог говори за Себе Си като за Бог ...на Авраам, ...на Исаак ...и на Яков. Исус особено подчертава думите, че „Той не е Бог на мъртвите, а на живите“. Бог е сключил завети с тези хора, но те умират,

преди заветите да са изцяло изпълнени. Как може Бог да говори за Себе Си като за Бог на трима мъже, които са в гроба? Може ли Бог, Който винаги удържа обещанията Си, да не изпълни обещанията, които е дал на тези хора, които са вече мъртви? Има само един отговор на тези въпроси – възкресението.

22:33 Естествено множествата се чудят на Неговото учение. Ние също!

К. Голямата заповед (22:34-40)

22:34-36 Когато фарисеите чуват, че Исус накарал техните противници сатрукеите да замълчат, те също идват при Него за разговор. Техният говорител, един законник, иска от Исус да им посочи коя е най-голямата заповед на закона.

22:37, 38 Исус много умело обобщава задължението на човека към Бога и го посочва като първата и най-голяма заповед: „**Да възлюбиш ГОСПОДА твоя Бог с цялото си сърце, с цялата си душа и с всичкия си ум.**“ Към това Марко добавя „и с всичката си сила“ (Марко 12:30). Това означава, че най-важното задължение на човека е да обича Бога с цялото си същество. Както вече посочихме, сърцето е изразител на емоционалната ни природа, душата – на волята, умът – на интелекта, а силата – на физическата ни природа.

22:39, 40 След това Исус казва, че второто задължение на човека е да обича ближния си както себе си. Барнс пише, че „любовта към Бога и човека съдържа в себе си цялата религия: пораждането на тази любов беше целта на Мойсеевия закон, пророците, Спасителя и апостолите“. Ние трябва по-често да се замисляме върху думите: „**Да възлюбиш ближния си както себе си.**“ Помислете си само колко много обичаме себе си и каква голяма част от нашия живот преминава в

грижи за осигуряване на собственото ни спокойствие. Представете си какво би станало, ако ние излезем цялата тази любов върху нашите ближни. А сега го направете! Това поведение не е естествено, нали? То е свръхестествено! Само родените отново могат да се държат по този начин, и то само тогава, когато позволят на Христос да направи това чрез тях.

Л. Давидовият Син не е Давидовият Господ (22:41-46)

22:41, 42 Докато фарисеите още се възхищават на думите на Христос, Той им задава един провокационен въпрос: „**Какво мислите за Христа? Чий Син е?**“

Повечето фарисеи не вярват, че Исус е Христос, и продължават да чакат Месията. Исус не ги пита: „Какво мислите за Мен?“ (макар че въпросът Му е зададен и в този смисъл), но ги пита за нещо по-общо – Той иска да разбере чий Син ще бъде според тях Месията, когато се появи.

Те правилно отговарят, че Месията ще бъде потомък на Давид.

22:43, 44 Тогава Исус цитира Пс. 110:1, където Давид казва: „**Рече ГОСПОД на моя Господ: седи отлясно Ми, докле положи враговете Ти под нозете Ти.**“ Първото споменаване на Господ се отнася до Бог-Отец, а второто – до Месията. Така че Давид говори за Месията като за свой Господ. **22:46** Сега Исус поставя въпроса: „**Ако прочее Давид Го нарича Господ, как е Негов Син?**“ Отговорът е, че Месията е и Господ, и Син на Давид, т. е. и Бог, и Човек. Като Бог Той е Господ на Давид, а като Човек Той е негов Син.

Ако фарисеите бяха проявили желание да се поучат от Исус, щяха да разберат, че Той е Месията – Давидов Син по кръвна линия от Мария и Божий Син по думите, делата и поведението Си.

22:46 Те обаче отказват да разберат. Напълно объркани от Неговата мъдрост, фарисеите прекъсват опитите си да Го впримчат в своите въпроси, но решават да използват друго оръжие – насилието.

М. Пазете се от големите приказки и празните дела (23:1-12)

23:1-4 В началните стихове на тази глава Спасителят предупреждава хората и учениците Си да се пазят от **книжниците и фарисеите**. Това са хората, които в този момент сесят на **Мойсеевото седалище**, т. е. те са, които преподават Мойсеевия закон. Като цяло тяхното учение е надеждно, но делата, които вършат, не са. В случая става въпрос за хора, които прикзават големи неща, но делата им не съответстват на това, което казват. Затова Исус казва: „**Всичко, що ви заръчат, правете и пазете, но според делата им не постъпвайте; понеже говорят, а не вършат.**“

Тези хора обикновено предявяват големи изисквания към хората (най-вече поради някои много крайни тълкувания на буквата на закона), но фактически те не им предлагат никаква помощ при носенето на тези непосилни за тях товари.

23:5 Фарисеите и книжниците съблюдават много точно религиозните норми, но не поради вътрешна убежденост, а за да бъдат видени от хората. Особено показателен за това е начинът, по който използват филактериите. Когато Бог заповядва на Израел да връзват Господните думи „за знак на ръката си, и... като надчелие между очите си“ (Изх. 13:9, 16; Второзак. 6:8; 11:18), Бог всъщност иска да им каже, че законът непрекъснато трябва да бъде пред тях и да управлява техните действия. Фарисеите и книжниците свеждат тази духовна заповед само до буквалното ѝ материално изпълнение.

Те слагат части от Свящото Писание в кожени погвързци и ги връзват на челата си или на ръцете си, без изобщо да се стараят да изпълняват закона. На тях им е достатъчно само да изглеждат много духовни. Законът също така заповядва на юдеите да носят „ресни по краищата на грехите си и да турят син ширит по ресните на всичките краища“ (Чис. 15:37-41; Второзак. 22:12). Тези особени украшения трябва да им напомнят, че те са избран народ и че трябва да се отличават от другите народи. Фарисеите отново пренебрегват духовния урок и се задоволяват само с по-гълзите ресни на полите на грехите си.

23:6-8 Тяхното голямо самолюбие и егоизъм могат да се видят от начина, по който се борят за почетни места на **празниците и в синагогите**, и от уговорствата, с които посрещат поздравленията по пазарите, от които най-много им харесва обръщението „Равви“ (което означава „мой високопоставени“ или „учител“).

23:9, 10 Тук Господ предупреждава учениците Си да не използват за себе си никакви отличителни титли, а да ги запазят за Божеството. Ние не трябва да наричаме никого „Равви“, защото имаме само един **Наставник – Христос**. Не трябва да наричаме никого и свой **отец**, защото Бог е нашият **Отец**. По този въпрос Уестън пише с голямо проникновение следното:

„Тук Господ заявява какви са основните взаимоотношения между човека и Бога. Три са основните неща, които характеризират християнина: това, което е; това, в което вярва; и това, което прави: т. е. учението, опитът и практиката. За да съществува като духовно създание, човекът се нуждае от три неща: живот, наставление и водителство – точно това, което Господ заявява в седемте думи на евангелието: „Аз съм пътят и истината, и животът.“ Не признавайте нито един чо-

*век за ваши Отец, защото нито един човек не може да дава или да отнема духовен живот. Не обявявайте никого за безпогрешен учител и не позволявайте на никого да ви бъде духовен наставник: вашите взаимоотношения с Бога и Христос са толкова близки, колкото и на всеки друг човек.*⁴¹

Явното значение на думите на Спасителя е, че в небесното царство всички вярващи са членове на едно равноправно братство, в което няма да има отличителни титли, които да поставят едните над другите. Забележете обаче какви високопарни титли съществуват в християнския свят: негово преподобие, негово преосвещенство, отче и пр. Дори и безобидната на пръв поглед титла „доктор“ означава учител по латински. (Това предупреждение на Исус се отнася явно до духовните, а не до семейните, професионалните или академичните отношения. Той не забранява детето да нарича своя родител „татко“, нито пациента лекаря „доктор“.) Що се отнася до човешките взаимоотношения, там правилото е: „Отдавайте на всички дължимото: ...комуто почит, почитта“ (Римл. 13:7).

23:11, 12 Още веднъж революционният характер на небесното царство се вижда от това, че истинското величие се постига по точно обратния начин на този, с който са свикнали хората. Исус казва: „Който възвишава себе си, ще се смири; и който смири себе си, ще се възвиси.“ Истинското величие се смирява, за да слугува. Фарисеите, които сами се възвишават, ще паднат ниско. Истинските ученици, които смиряват себе си, ще бъдат възвисени, когато му дойде времето.

Н. Горко на книжниците и фарисеите (23:13-36)

След това Господ Исус произнася шест пъти „горко“ на гордите религиозни лицемери от Неговото време.

Това не са проклетия, а начин, по който Господ изразява мъката Си за тяхната съдба – нещо като „Жако за вас!“.

23:13 Първото „горко“ е насочено към тяхното коравосърдечие и склонността им към противопоставяне. Те сами отказват да влязат в небесното царство и упорито пречат и на другите да влязат. Странно наистина, но обикновено религиозните водачи са най-активните противници на евангелието за благодатта. Те са изключително толерантни към всичко с изключение на благата вест за спасение. Естественият човек не желае да бъде обект на Божията милост, нито желае Бог да проявява милост към групите хора.

23:14 Второто „горко“⁴² осъжда фарисеите за това, че си присвояват „домовите на вдовиците“, прикривайки истинските си деяния с „дълги молитви“. Някои съвременни култови движения правят същото, като принуждават възрастни вдовици (някои от които неразбиращи християнки) да припишат своята собственост на „църквата“. Такива лъжливи набожни служители ще получат по-голямо осъждение.

23:15 Третото „горко“ ги обвинява в погрешно насочено усърдие. Те полагат излишни усилия, за да направят един прозелит, но резултатът от тези усилия е два пъти по-зъл човек от тях. Аналогични на този случай са и действията на фалшивите култове. Хората от тези организации са готови да почукат на хиляда врати, за да спечелят един човек за своето учение, но крайният резултат на всичко това е още по-голямо зло. Както някой беше казал: „Често най-въодушевените са и най-покварените.“

23:16-22 На четвърто място Господ ги обвинява заради тяхната казуистика или нечестния им начин на водене на спор. С цел да избегнат изпълнение-

то на своите обещания, фарисеите построяват една фалшива система на мислене. Така например те казват, че ако се закълнеш в храма, не си длъжен да изпълниш клетвата си, но ако се закълнеш в златото на храма, си длъжен. Казват също, че ако се закълнеш в гара на олтара, се задължаваш да платиш, но ако се закълнеш в празния олтар, не се задължаваш. Така те поставят златото по-високо от Бога (тъй като храмът е Божият дом) и гара на олтара (богатството под каквато и да било форма) – по-високо от самия олтар. Те повече се интересуват от получаването (гара), отколкото от даването (олтара – мястото на даване на гара).

Обръщайки се към тях с думите „слепи водители“, Исус ги избличава като хора, които мамят другите с нечестните си приказки. Златото само по себе си няма стойност: то добива особена стойност само когато се свърже с храма, който е Божието обиталище. Именно олтарът е това, което придава стойност на гара върху него. Хората, които си мислят, че златото притежава стойност само по себе си, са слепи, защото то става ценно само тогава, когато се използва за Божията слава. Даровете, които се принасят с плътски мотиви, нямат никаква стойност. Онези, които са дадени в името на Господ, имат вечна стойност.

Въпросът е в това, че каквато и клетва да произнасят, фарисеите засягат с нея и Бога и затова са длъжни да я изпълнят. Хората не могат да избягат от своите задължения с благовидни оправдания. Клетвите задължават и обещанията трябва да се изпълняват. Безсмислено е да се позоваваме на технически подробности, за да избегнем задълженията си.

22:23, 24 С петото Си „зорко“ Исус се противопоставя на ритуалите с външна показност, но без вътрешно

съдържание. Когато дават десетъка от реколтата на гребните подправки, които отглеждат, **книжниците и фарисеите** са точни до педантизъм. Исус не ги осъжда заради това, но ги разобличава заради безскрупулното им поведение към хората, към които трябва да покажат справедливост, милост и почтеност. Използвайки един езиков израз, ненадминат и до сега по изразителност, Той ги описва като хора, които прецеждат **комара**, а поглъщат **камилата**. Често пъти, когато фарисеите пиели вино, в чашата им попадало някое гребно насекомо, като например комарът, който те много внимателно прецеждали през зъбите си, за да не би да го погълнат заедно с виното. На фона на тяхната готовност да погълнат най-голямото и нечисто животно в Палестина – камилата, тази тяхна загриженост изглежда абсолютно нелепа! Обикновено фарисеите проявяват особено голяма заинтересованост към гребните неща и абсолютна слепота към такива важни грехове като лицемерието, безчестието, жестокостта и алчността. Те изгубват всякаква реална представа за истинските стойности на нещата!

23:25, 26 Шестото „зорко“ разобличава любовта към показността. Фарисеите, които много внимателно съблюдават пред хората религиозните и морални норми, вътре в себе си носят сърца на **грабители и насилници**.⁴³ Затова те първо трябва да **изчистят вътрешността на чашата и блудото**, което ще рече да очистят сърцата си с покаяние и вяра, и тогава, и само тогава, тяхното външно поведение ще стане приемливо. Има разлика между нашето истинско „Аз“ и нашата личност. Обикновено ние обръщаме много по-голямо внимание на личността си, защото тя е онова, което ни представя пред другите. Бог обаче обръща много по-голямо внима-

ние на нашето „Аз“ – това, което ние в действителност сме. Бог „желае искреност вътре в човека“ (Пс. 51).

23:27, 28 Седмото „горко“ отново критикува външната показност. Разликата е, че шестото „горко“ осъжда прикриването на алчността, докато седмото изобличава прикриването на лицемерието и беззаконието.

Юдеите варосват гробниците, за да не би хората да ги докоснат неволно и да се осквернят. Исус оприличава книжниците и фарисеите на **варосани гробници**, които отвън изглеждат бели и чисти, но отвътре са пълни с мръсотия и поквара. Хората си мислят, че общуването с тези религиозни водачи ще им подейства освещаващо, но на практика то им действа оскверняващо, защото фарисеите са пълни с лицемерие и безчестие.

23:29, 30 Последното „горко“ заклеймява убийството, маскирано като уважение. **Книжниците и фарисеите** претендират, че проявяват особена почит към старозаветните **пророци**, като им строят нови **гробници** и/или поправят старите, и носят венци на паметниците им. Във възпоменателните си речи те казват, че никога не биха се присъединили към своите предци, за да убиват **пророците**.

23:31 Исус им казва: „**Така щото свидетелствувате против себе си, че сте синове на ония, които избиха пророците.**“ Как въщност те свидетелстват за това? От предишния стих излиза, че те почти се разграничават от бащите си, които са убивали пророците. Най-напред те признават, че техните бащи, чиито кръвни синове са те, наистина са проливали кръвта на пророците. Но под „**синове на ония, които избиха пророците**“ Исус няма предвид техни синове по кръвна линия, а хора, които са техни „синове“, защото носят същите характеристики като тях. Исус знае, че докато украсяват гробовете на пророци-

те, тези хора кроят заговор за Неговото умъртвяване. На второ място, когато показват толкова голяма загриженост към гробниците на мъртвите пророци, те все едно казват: „Мъртвите пророци са единствените пророци, които ние харесваме.“ В този смисъл те също са синове на своите бащи.

23:32 После Господ добавя: „**Допълнете и вие, прочее, мярката на бащите си.**“ Бащите вече са напълнили една част от чашата на убийството с кръвта на пророците. Книжниците и фарисеите скоро ще я допълнят до горе с кръвта на Исус и Неговите последователи, като по този начин ще доведат докрай гнусното дело, което бащите им са започнали.

23:33 В този момент Исус произнася съкрушителните думи: „**Змии! Рожби ехиднини! Как ще избегнете осъждането в пъкъла!**“ Възможно ли е Саманта Съвършена Любов да произнесе такива огнени слова? Да, възможно е, защото истинската любов трябва да бъде справедлива и свята. Популярното мнение за Исус като за безобиден реформатор, който не може да изпитва никакво друго чувство освен любов, не се подкрепя от Библията. Любавта може да притежава твърдост и винаги трябва да бъде справедлива.

Освен това нека не забравяме, че тези осъдителни думи са насочени срещу религиозните водачи, а не срещу пияниците и нехранмайковците. Нека в нашия християнски свят, в който някои християни евангелисти сключват съюз с отявлени врагове на Христовия кръст, си спомним за примера на Исус и нека не забравяме това, което Ииуї каза на Йосафат: „На нечестивия ли помагаш, и тия ли, които мразят Господа, обичаш?“ (2 Лет. 19:2).

23:34, 35 Исус не само предвижда Собствената Си смърт, но съвсем ясно казва на фарисеите и книжниците,

че те ще убият и някои от Неговите пратеници – **пророци, мъдреци и книжници**. Онези, които ще избегнат мъченичеството, ще бъдат бити в **синоагогите** и ще бъдат гонени **от град в град**. Така религиозните водачи на Израел ще понесат върху себе си греха за пролятата мъченическа кръв през цялата история на мъченичеството. Върху тях ще дойде **„всичката праведна кръв, проляна на земята от... Авел... до... Захария“**, което убийство е записано във Втора книга на Летописите 24:20, 21 – последната книга от еврейската Библия. (Това не е същия Захария, който е автор на едната от книгите в СЗ.)

23:36 Вината за цялото минало ще падне върху това **поколение** или върху този род хора, към които се обръща Христос, в смисъл че цялата пролята кръв ще се събере така, че престъплението да достигне своя връх в смъртта на безгрешния Спасител. Въана от наказания ще залее народа, който без никаква причина намрази своя Месия и Го прикова на кръста като престъпник.

О. Исус плаче за Ерусалим (23:37-39)

23:37 Не можем да не изтъкнем значението на факта, че главата, която съдържа най-много „горко“-та от всички останали, завършва със сълзите на Исус! След решителното осъждане на фарисеите Исус произнася горчив вопъл за съдбата на града, който е пропуснал своите най-големи възможности. Повторението на обръщението **„Ерусалиме! Ерусалиме!“** е заредено с неизразими чувства. Градът е **убил пророците** и избил с камъни Божиите пратеници, но въпреки това Господ го обича и в голямата Си милост би желал да го защити и да събере неговите деца при Себе Си така, **както „кокошката прибира пиленцата си под крилата си“**, но той самият не желае това.

23:38 Господ Исус завършва Своята жалба с думите: **„Ето, вашият дом се остава пуст.“** Тук домът е символ на храма, но може да се приеме и като символ на град Ерусалим и на целия народ. Между смъртта на Господ Исус и Неговото Второто идване ще има период, в който невярващият Израел няма да Го вижда (след възкресението Той е бил видян само от вярващи).

23:39 39 ст. говори за Второто идване на Христос, когато вярващите в Израел ще Го приемат за свой Месия-Цар. Това става ясно от думите: **„Благословен, който иде в ГОСПОДНОТО име.“**

Нищо не подсказва, че ще има втора възможност за онези, които убиха Христос. Тук Господ говори за Ерусалим, но има предвид не само Ерусалим, а Израел като цяло. Следващият път, когато жителите на Ерусалим ще Го видят след Неговата смърт, ще бъде времето, когато те ще погледнат на Него, Когото прободоха, и ще плачат за Него така, **„както плаче някой за едничкия си син“** (Зах. 12:10). За юдеите няма по-тежка скръб от скръбта при загубата на единствения им син.

XIII. Проповедта на Елеонския хълм (24 и 25 гл.)

24 и 25 гл. ни дават „Елеонската проповед“, наречена така, защото Исус прави тези важни предсказания на Елеонския хълм. Беседата е изцяло пророческа: тя засяга времето на Голямата скръб и Второто пришествие на Христос. В нея се говори най-вече (макар и не само) за съдбата на израелския народ. Мястото на описаните събития е Палестина (което се вижда от следните думи: „ония, които са в Юдея, нека бягат по планините“) (24:16). Определено може да се каже, че средата, в която се развиват тези събития, е еврейска, например: „... молете се да не се случи бягането ви в съботен ден“ (24:20). Избраните, за

които се споменава в 22 ст., са избраните от Бога евреи, а не църквата. За църквата не се говори нито в предсказанията, нито в притчите на проповедта, както ще видим по-нататък.

А. Исус предсказва разрушението на храма (24:1, 2)

Беседата започва с красноречивото изречение „И като... излезе Исус от храма и си отиваше...“ Това действие е особено показателно в контекста на думите, които Исус е изрекъл токущо: „... вашият дом се оставя пуст“ (23:38). То ни напомня за оттеглянето на славата от храма, описано от Езекиил в 9:3; 10:4 и 11:23.

Учениците насочват вниманието на Исус към архитектурните достойнства на храма, на които те особено се възхищават. Предложението им показва, че в този момент тяхното внимание е заето от временното, а не от вечното: от материалните сенки, а не от духовните реалности. На това предложение Исус отговаря с предсказанието, че сградата ще бъде разрушена толкова окончателно, че „няма да остане... камък на камък, който да се не срине“. Ние знаем, че Тит се опитва да спаси храма, но опитите му се оказват безуспешни, тъй като фактите на неговите войници възпламеняват цялата сграда, изпълнявайки точно пророчеството на Христос. Когато огънят стопява златните украшения, металът започва да тече между камъните. За да могат да го изгребат, войниците събарят всичките камъни един по един, точно според предсказанието на нашия Господ. Това наказание е изпълнено през 70 г. от н. е., когато римляните разграбват Ерусалим под ръководството на Тит.

Б. Първата половина на времето на Голямата скръб (24:3-14)

24:3 Когато Исус стига до Елеонския хълм, учениците угват при Него на

саме и Го питат за следните три неща:

1. **Кога** ще се случи всичко това (или кога ще бъде разрушен храмът)?
2. **Какъв** ще бъде знакът за Неговото **пришествие** (или какво свръхестествено събитие ще предхожда Неговото завръщане на земята за установяване на царството Му)?
3. **Какъв** ще бъде знакът за **края на века** (или какво ще извести края на века точно преди установяването на Неговото славно господство)? (В основата си вторият и третиият въпрос се отнасят до едно и също нещо.)

Не трябва да забравяме, че умът на тези ученици евреи е зает непрекъснато от мисълта за славното царуване на Месията на земята. В този момент те изобщо не мислят за Гравването на църквата от Христос – учениците знаят твърде малко за този етап на Неговото пришествие (ако изобщо знаят нещо). Те очакват Той да дойде в сила и слава, за да унищожи враговете Си и да властва над света.

Искаме също да подчертаем, че тук учениците не питат за края на *света* (според превода на думата в ПБКДЖ), а за края на **века** (гр. *aión*).

Исус не отговаря на първия въпрос директно. Той като че ли свързва обсадата на Ерусалим през 70 г. от н. е. (виж Лука 21:20-24) с подобна обсада на града през последното време. При изследване на пророчествата можем да установим, че Господ често премества Своето внимание от едно по-ранно, частично изпълнение на пророчеството, към друго, по-късно и окончателно негово осъществяване. Отговорите на втория и третия въпрос са дадени в 24:4-44. Тези стихове описват седемгодишния период на Голямата скръб, който предхожда славното пришествие на Христос. Първите три и половина години са описани в пасажа

от 4 до 14 ст. Последните три и половина години, познати като периода на Голямата скръб и времето на утеснението на Яков (Ер. 30:7) ще бъдат години на невиждани дотогава страдания за хората на земята. Много от условията, характеризиращи първата половина на периода на Скръбта, са съществували в някаква степен в човешката история, но тогава те ще се проявят в най-интензивната си форма. Хората от църквата също ще преживеят скръб (Йоан 16:33), но тя много ще се различава от скръбта, която ще се излее върху света, който е отхвърлил Божия Син.

Ние вярваме, че църквата ще бъде грабната от света (1. Сол. 4:13-18), преди да започне времето на Божия гняв (1 Сол. 1:10; 5:9; 2 Сол. 2:1-12; Откр. 3:10).

24:4, 5 През първите три и половина години на Скръбта ще се появят много лъжливи пророци, които ще успеят да измамат множествата. Възникването на много лъжливи култове напоследък може да се тълкува като прелюдия към този период, но не и като изпълнение на предсказанието. Тези лъжливи религиозни водачи ще бъдат евреи, които ще казват, че са Христос.

24:6, 7 Ще има войни и слухове за войни. Народ ще се повдигне против народ и царство против царство. Тези събития вече се наблюдават и в наши дни, но те не са нищо в сравнение с това, което ще бъде. Следващото събитие в Божия план е Грабването на църквата (Йоан 14:1-6; 1. Кор. 15:51-57). Друго предсказание преди него няма. След оттеглянето на църквата Божият пророчески часовник ще се задейства и всички тези събития ще започнат бързо да се развиват. В различни части на земята ще има глад, епидемични болести и земетресения. Дори и понастоящем призрактът на глада вследствие на все по-голямото нарастване на населението вече пре-

вожи световните ръководители. Положението ще се влоши още повече поради недоимъка, който ще последва войните.

Земетресенията привличат все повече и повече нашето внимание – не само тези, които наблюдаваме в момента, но и онези, които очакваме да се случат. Но всички тези неща са само предвестия, а не действителни изпълнения на думите на Спасителя.

24:8 В 8 ст. този период е определен ясно като „начало на страдания“ – предвестници на роганите болки, които ще дагат живот на един нов световен ред под ръководството на Месията-Цар.

24:9, 10 Истинските вярващи ще преживеят големи изпитания по време на периода на Скръбта. Народите ще провеждат жестока политика на омраза срещу всички, които останат верни на Христос. Те не само ще бъдат изправяни на съд в религиозни и граждански съдилища (Марко 13:9), но много от тях ще бъдат измъчвани, защото няма да искат да се откажат от Него. Историята на християнството свидетелства за такива изпитания през всички периоди на християнството. Може би тези думи се отнасят най-вече до онези 144 000 вярващи от еврейския народ, които ще имат специално служение през този период. Много хора ще предпочетат да отстъпят от вярата, вместо да пострадат и да умрат. Членове на семейството ще доносничат срещу собствените си роднини и ще ги предават в ръцете на скверни гонители.

24:11 Ще се появят много лъжепророци, които ще измамат хиляди хора. Тези ще се различават от лъжемесииите, за които става дума в 5 ст. **Лъжепророците** ще се представят за Божии говорители. Те ще могат да се разпознаят по два признака: техните пророчества не винаги ще се сбъдват и техните учения винаги ще отдалеча-

ват хората от истинския Бог. Споменаването на лъжепророците потвърждава още веднъж нашето твърдение, че времето на Скръбните години има еврейски характер. **Лъжливите пророци** ще се появят сред народа на Израел, а сред църквата ще се появят лъжливи учители (2. Петр. 2:1).

24:12 С все по-голямото разрастване на злото чувствата на обич и привързаност между хората все повече ще намаляват. Действиата на омразата ще бъдат нещо обикновено.

24:13 „**Но който устои до края, той ще бъде спасен.**“ Това не означава, че хората тогава ще се спасяват благодарение на своята издръжливост – в Библията спасението винаги се представя като дар на Божията милост, който се получава чрез вяра в заместителната смърт на Христос и Неговото възкресение. То също така не означава, че всички, които издържат, ще избегнат физическите страдания – ние вече знаем, че много християни ще бъдат вече измъчвани (9 ст.). Повечето изследователи признават, че онези вярващи, които устоят на всички преследвания, без да изменят на вярата, ще бъдат спасени при Второто пришествие на Христос. Никой не трябва да си въобразява, че отстъплението от вярата може да бъде средство за бягство от страданията или за получаване на сигурност. Само онези, които имат истинска вяра, **ще бъдат спасени**. Въпреки че спасителната вяра може от време на време да показва известно отклонение, тя притежава качеството да бъде постоянна.

24:14 По това време **благовестието на царството** ще се проповядва из целия свят „за свидетелство на всички народи“. Както бе обяснено в бележките към 4:23, благовестието на царството е добрата новина, че Христос иде, за да установи Своето царство на земята, и че онези, които Го прие-

мат с вяра по време на периода на Скръбта, ще се наслаждават на Неговото хилядолетно господство.

Често някои тълкуват погрешно 14 ст., за да покажат, че Христос не може да се върне за Своята църква всеки момент, защото много човешки племена все още не са чули благата вест. Проблемът се разрешава веднага, щом разберем, че тук се говори за идването на Христос с Неговите светии, а не за идването на Христос за Неговите светии. Освен това тук се говори за благовестието на *царството*, а не за благовестието на *Божията благодат* (вж. бележките към 4:23).

Може да се открие един впечатляващ паралел между събитията от 3-14 ст. и тези от Откровение 6:1-11. Ездачът на белия кон е лъжливият мисия; ездачът на червения кон – войната; ездачът на черния кон – гладът; ездачът на бледия кон – епидемиите или смъртта. Душите под олтара са мъчениците. Събитията, които се описват в Откровение 6:12-17, са свързани със събитията, описани в Матей 24:19-31.

В. Времето на Голямата скръб (24:15-28)

24:15 Тук ние стигаме до средата на периода на Скръбта, което можем да разберем, като сравним 15 ст. с Даниил 9:27. Даниил предсказва, че в средата на седемдесетата седмица, т. е. в края на периода от три и половина години, на свящото място, т. е. в храма на Ерусалим, ще бъде издигнат един идолопоклоннически образ. Всички ще трябва да се поклонят на този отвратителен идол. Който откаже да се подчини, ще бъде наказан със смърт (Откр. 13:15).

„**Затова, когато видите мерзостта, която докарва запустение, за която говори пророк Даниил, стояща на светото място (който чете, нека**

разбира)...“ Издигането на идола ще бъде сигнал за онези, които познават Божието слово, че времето на Голямата скръб е дошло. Забележете, че Господ иска този, който **чете** пророчеството, да го **разбере**.

24:16 **Онези, които са в Юдея, трябва да бягат в планината:** в близост до Ерусалим техният отказ да се поклонят на идола ще се забележи много скоро.

24:17-19 Всичко трябва да се прави много бързо. Ако човек се намира на **покрива на къщата**, трябва да изостави всичките си вещи и да не мисли за тях. Времето, изгубено за събиране на вещите, може да се окаже фатално. Човекът, който работи **на полето**, не бива да се връща, за да си вземе **грехите**, без значение къде ги е оставил. **Бременните жени и кърмачките** ще бъдат явно в неизгодно положение – за тях ще бъде много трудно да избягат бързо.

24:20 Вярващите трябва да се молят нещастие да не ги сполети **през зимата**, което допълнително ще утежни пътуването, и да не бъде в **съботен ден**, когато разстоянията, които могат да се изминат, са ограничени от закона (Изм. 16:29). Един съботен ден пътуване няма да бъде достатъчен, за да ги изведе вън от опасната област.

24:21 „**Защото тогава ще има голяма скръб, небивала от началото на света до сега и каквато не ще има.**“ Това описание отличава този период от всички останали периоди на инквизиции, погроми, избивания, кланета и геноциди в човешката история. Не е възможно това предсказание да е било изпълнено от някое изтекло вече събитие, тъй като тук ясно се казва, че то ще завърши с Второто пришествие на Христос.

24:22 Бедствията ще бъдат толкова ужасни, че ако онези **дни не се съкратят**, никой не би оцелял. Това не оз-

начава, че времето на Голямата скръб, което толкова често се определя като период от три и половина години, ще бъде съкратено. Може би Бог ще съкрати продължителността на деня, тъй като по-голямата част от бойните действия и убийства се извършват, докато е светло. „**Но заради избраните**“ (заради онези, които са приели Исус) Господ ще даде временно отгъх с ранното идване на нощта.

24:23-26 23 и 24 ст. съдържат нови предупреждения срещу **лъжемесииите и лъжепророците**. В това бурно време ще се носят много слухове, че Месията се намира на някое тайно място. Тези слухове често ще се използват, за да излъжат хората, които с цялото си сърце и любов търсят Христос. Затова Господ предупреждава всички Свои ученици да не вярват на новини за идването на Христос на някое определено място. Дори и онези, които ще извършват чудеса, няма да бъдат изпратени непременно от Бога: чудесата също могат да имат сатанински произход. Човекът на злото ще получи сатанинска власт, за да извършва чудеса (2 Сол. 2:9, 10).

24:27 Пришествието на Христос не може да се сбърка с нищо друго – то ще бъде внезапно, явно на всички, едновременно по целия свят и много славно. Както се вижда **светкавицаата**, така и то ще се види веднага и ясно от всички хора.

24:28 И нищо, което е нравствено покварено, няма да избегне Неговата ярост и наказание, защото „**дето бъде мършата, там ще се съберат и орлите**“. Мършата е символ на отстъпниците от юдеизма и християнството и на целия свят, който се е съюзил против Бога и Неговия Христос. **Орлите** или лешоядите символизират Божиите наказания, които ще се отприщят във връзка с появяването на Месията.

Г. Второто пришествие (24:29-31)

24:29 Преди края на периода на Голямата скръб ще има ужасяващи космически катастрофи. Слънцето ще потъмнее и тъй като лунната светлина е само отражение на слънчевата, луната ще престане да свети. Звездите ще паднат от небето и планетите ще излязат от своите орбити. Едва ли е нужно да обясняваме, че тези страшни космически катастрофи ще засегнат времето, водните маси и сезоните на земята.

Една слаба представа на това, което ще дойде, се дава в описанието на Великовски, където той обяснява какво би могло да се случи при приближаването на някое небесно тяло до земята и накланянето на земната ос.

„Земетресения ще разтърсват земята. Въздухът и водата ще продължат да се движат по инерция. Урагани ще вилнеят из цялата земя. Те ще носят пясък, чакъл и морски животни и ще ги хвърлят върху земята. Ще се развият високи температури; скалите ще се стопят; ще изригнат вулкани; от пукнатините на разцепената земя ще блика лава и ще тече върху огромни площи. Равнините ще се превръщат в планини, които ще се преместват и ще се изкачват върху други планини и ще се образуват нови пукнатини и пропасти. Езерата ще се накланят и ще се изпразват; реките ще излизат от коритата си; огромни земни пространства заедно с хората, които живеят върху тях, ще попаднат под водните маси. Горите ще пламнат, а ураганите и вилнеещите води ще изтръгват дърветата от местата, където растат, и заедно с корените им ще ги струват на огромни купчини. Водите на моретата ще изтекат и те ще се превърнат в пустини.“⁴⁴

24:30 „Тогава ще се яви на небето знаменieto на Човешкия Син.“ Тук не се казва какво ще бъде това знаме-

ние. Първото иждане на Христос беше придружено от небесно знамение – появата на звезда. Може би някоя чудна звезда ще възвести и Неговото Второ иждане! Няко изследовател вярват, че това знамение ще бъде Самият Човешки Син! Каквото и да е, важното е, че когато се случи, всички ще го разберат. „Тогава ще заплачат всички земни племена“ – без съмнение заради това, че са Го отхвърлили. Но най-вече ще заплачат племената от израелската земя – дванадесетте израилеви племена; „... и те ще погледнат на Мене, Когато прободоха; и ще плачат за Него, както плаче някой за едничкия си син...“ (Зах. 12:10).

И ще „видят Човешкия Син идещ на небесните облаци със сила и голяма слава.“ Какъв изумителен момент! Онзи, Който бе оплот и разпнат на кръст, ще се върне като Господар на живота и славата! Кроткият и смирен Христос ще се появи в образа на Самия Йехова! Жертвеният Агнец ще слезе като всепобеждаващия Лъв! Презреният Дърводелец от Назарет ще дойде като Цар на царете и Господар на господарите! Неговите колесници ще бъдат небесните облаци. Той ще дойде облечен в царствена власт и великопение – миг, за който създаването стана в продължение на хиляди години.

24:31 След като слезе, Христос „ще изпрати Своите ангели“ из цялата земя, за да съберат Неговите избрани – вярващия Израел – в земята на Палестина. Те ще бъдат събрани от цялата земя, за да поздравят своя Месия и да се радват на Неговото славно господство.

Д. Притчата за смокиновото дърво (24:32-35)

24:32 „А научете притчата за смоковницата.“ Господ отново използва природата, за да ни даде духовен урок:

„Когато клоните ù вече омекнат и развият листа, знаете, че е близо лятомо.“ Вече видяхме, че смокинята е символ на израелския народ (21:18-22). В продължение на стоици години Израел беше в състояние на латаргичен сън – без свое правителство, без земя, без храм, без свещеничество, без никакъв признак на национален живот.

И изведнъж през 1948 г. Израел стана нация със собствена земя, правителство, парична единица, марки и т. н. В духовно отношение нацията е все още неплодна и студена и все още не дава плодове за Бога. Но що се отнася до официалното ù положение, може да се каже, че „клоните ù вече са омекнали и са развили листа“.

24:33 „Също така и вие, когато видите всичко това, да знаете, че Той е близо до вратата.“ Признаването на Израел като нация говори не само за приближаването на годините на Скръбта, но и за това, че Господ е много близо – **при самата врата!** Щом господството на Христос е при самата врата, то времето на Грабването на църквата е още по-близо! И щом вече забелязваме предвестниците на събитията, които предхождат Неговото появяване в слава, то колко ли много е наближило времето на първия етап на Господното пришествие (1. Сол. 4:13-18)!

24:34 След тази аналогия със смокиновото дърво Исус добавя: „**Истина ви казвам: това поколение няма да премине, докле не се сбъдне всичко това.**“ Под „**това поколение**“ не могат да се разбират хората, които са живели на земята по времето на Господ Исус, тъй като те вече са умрели, а събитията, за които се говори в 24 гл. все още не са се сбъднали. Какво товава може да има предвид Исус под „**това поколение**“? Във връзка с този въпрос има две правдоподобни обяснения.

Ф. Грант и някои други автори смятат, че под „**това поколение**“ Исус иска да каже, че „**същото това поколение, което ще види началото на събитията, ще види и техния край**“⁴⁷, т. е. че хората, които ще видят обособяването на Израел като отделна нация (или онези, които ще видят началото на годините на Скръбта), ще видят и как Господ Исус слеза на небесните облаци, за да властва на земята.

Според другото мнение гумата „**поколение**“ може да се тълкува и като „**раса**“, което ще рече хора от един и същ корен, род или семейство (Мат. 12:45; 23:35, 36). По този начин Исус предрича, че еврейският народ ще просъществува и ще види осъществяването на всичките тези предсказания. Неговото оцеляване отново и отново, въпреки зверските изстребления, на които е подложен, е едно истинско историческо чудо.

Но на мен ми се струва, че има и още нещо. По времето на Исус „**това поколение**“ са били онези хора, които упорито са отказвали да Го признаят за Месия. Аз мисля, че предсказанието на Исус означава, че Израел като народ ще продължи да живее, отхвърляйки Христос, докато Той дойде за втори път. Тогава съпротивата срещу Него ще бъде победена и онези, които се подчинят доброволно и приемат господството Му, ще бъдат пощадени и ще влязат в хилядолетното царство!

24:35 За да потвърди още повече окончателния характер на Своите предсказания, Исус добавя, че **небето и земята могат да преминат, но Неговите думи „няма да преминат“**. Когато говори за преминаване на небето, Исус има предвид космоса и звездите, и синьото небе над нас, а не небесата, които са обиталище на Бога (2 Кор. 12:2-4). Изчезването на небето и земята се описва в 2 Петр. 3:10-13 и се споменава отново в Откровение 20:11.

Е. Денят и часът, когото никоой не знае (24:36-44)

24:36 Що се отнася до точния ден и час на Неговото Второ пришествие, тях „**никой не знае, нито небесните ангели, нито Синът, а само Отец**“. Това е предупреждение както срещу тия, които се изкушават да предсказват точното време на идването на Христос, така и срещу ония, които им вярват. Това, че ангелите също не знаят точното време, не трябва да ни изненадва – те са същества с ограничени възможности и знания.

И макар че хората, които ще живеят преди завръщането на Христос, няма да знаят **деня** или **часа**, изглежда, че тези, които са запознати с пророчеството, ще знаят **годината**. Известно е например, че това ще стане приблизително три и половина години след издигането на идоления образ в храма (Дан. 9:27; виж също Дан. 7:25; 12:7, 11; Откр. 11:2, 3; 12:14; 13:5).

24:37-39 В онези дни повечето хора ще бъдат безразлични – **както хората по времето на Ной**. Въпреки че времевата преди потопа са били ужасно порочни, хората са яли, пили, женели са се и са се **омъжваали** и изобщо са се държали така, като че ли ще живеят вечно. Макар и предупреждени за идещия потоп, те са живели така, като че ли са имали „гаранция срещу угавяне“. И така, когато дошъл потопът, те са се оказали абсолютно неподготвени и извън единственото сигурно място. Така ще бъде и при завръщането на Христос. Само тези, които са в Христос – ковчегът на Спасението, ще бъдат спасени.

24:40, 41 Тогава двамата мъже ще бъдат на полето. Единият ще бъде взет, за да бъде съден, а другият ще бъде оставен, за да влезе в хилядолетното царство. Две жени ще мелят жито на мелниците и за един миг ще бъдат разделени. Едната ще бъде от-

несена от урагана на наказанието, а другата ще остане да се радва на благословенията на Христовото господство. (40 и 41 ст. често се тълкуват като предупреждение към неспасените във връзка с Грабването – първия етап от идването на Христос, когато Той ще отведе всички вярващи в небето и ще остави всички невярващи за осъждане. Това обяснение също може да се приеме за вярно, но ние смятаме, че в светлината на целия контекст е *по-правилно* тези стихове да се свържат с втория етап от идването на Христос – когато Той ще дойде, за да установи царството Си.)

24:42-44 Тъй като не знаят точно деня и часа, хората са длъжни да **бдят**. Ако човек знае, че в къщата му ще влязат крадци, той ще се подготви за това, гори и да не е сигурен кога точно ще дойдат. Човешкият Син ще дойде тогава, когато хората най-малко Го очакват.

Ж. Притчата за разумния и злия слуга (24:45-51)

24:45-47 В последните стихове на тази глава Господ Исус ни учи, че истинският характер на един слуга личи от начина, по който той се държи при завръщането на Господаря си! Всеки слуга е длъжен да храни домашното на господаря си в определеното за това време. Но не всеки, който твърди, че е слуга на Христос, е истински Негов слуга.

Разумният слуга е този, когото Христос ще завари да се грижи за Божия народ. Такъв слуга ще има честта да носи голяма отговорност в царството. Неговият господар ще го **направи управител на целия Му имот**.

24:48-51 Злият слуга е онзи, който е християнин само на думи и неговото поведение не се влияе от новината за скорошното идване на Господаря. Той започва да бие своите колеги – **другите слуги**, и да яде и пие заедно с ния-

ниците. Неговото победение показва, че той не е подготвен за царството. Когато дойде Царят, Той ще го накаже и ще му отпреди наказание като на лицемерите, като го изпрати там, където „ще бъде плач и скърцане със зъби“.

Тази притча се отнася до видимото завръщане на Христос като Месия-Цар на земята, но нейните принципи са валидни и за Грабването. Много хора, които твърдят, че са християни, със своето враждебно отношение към Божия народ и с приятелските си връзки с безбожниците показват, че те не очакват завръщането на Христос. За тях това завръщане означава осъждане, а не благословение.

3. Притчата за десетте девици (25:1-13)

25:1-5 Думата „тогава“, свързваща 24 с 25 гл., ясно показва, че в тази притча се говори за времето непосредствено преди завръщането и за самото завръщане на Царя на земята. Исус оприличава небесното царство в този момент на десет девици, които са взели своите светилници и са излезли да посрещнат младоженеца. Пет от тях са били разумни и са налели масло в светилниците си, а другите пет не са били разумни и не са налели масло. Петте разумни девици представляват истинските ученици на Христос по време на Скърбните години. Светилниците говорят за формално признание на вярата, а маслото може да се тълкува като символ на Светия Дух. Неразумните девици са онези хора, които твърдят, че притежават надеждата за Месията, но които никога не са повярвали истински и затова нямат Светия Дух. Младоженецът е Царят Христос. Неговото бавене символизира периода между двете пришествия. Фактът, че всичките десет девици са заспали, показва, че външно те по нищо не се различават.

25:6 Посреднощ се е чула вестта за идването на Младоженеца. От предишната глава ние научихме, че Неговото идване ще бъде предизвестено чрез някои страшни знамения.

25:7-9 Девичите са се събудили и са започнали да украсяват светилниците си – всички са искали да се покажат в изряден вид пред Младоженеца. Неразумните девици, които са били забравили да им дадат от тяхното, но те ги изпратили да си купят. Отказът на разумните девици може да изглежда на някои хора доста егзотичен, но според духовните закони нито един човек не може да дава от Духа на друг човек. Разбира се, Светият Дух не може да се купи, но в Библията и на други места се говори за купуване на спасението, без да се използват пари и без цената да играе някаква роля в това купуване.

25:10-12 Докато те са отишли за масло, е дошъл младоженецът. В гревносирийския и вулатския текст на Библията се казва, че Той е дошъл със своята невеста. Тази картина изцяло потвърждава пророчеството, че Господ Исус ще се върне от сватбата със Своята булка – Неговата църква (1 Сол. 3:13). (Сватбеното тържество ще се проведе в небето [Ефес. 5:27], след като Христос грабне булката.) Онези Негови светии, които са Му останали верни по време на Скърбните години, ще отидат заедно с Него на сватбеното празненство. Сватбеното празненство е подходящ символ на радостта и благословенията на земното царство на Христос. Разумните девици са влезли заедно с Него на сватбата (или сватбеното тържество, според НПБДЖНД) и вратата се е затворила. От този момент нататък никой вече не е могъл да влезе в царството. Когато са се върнали другите пет девици и са поискали да влязат, Младоженецът е отпекъл, че ги

познава – ясно доказателство за това, че те никога не са били новородени.

25:13 Поуката е, че човек трябва да **бди** непрекъснато, защото не знае нито **деня**, нито **часа** на Неговото идване. Вярващите трябва да живеят така, сякаш Господ ще дойде всеки момент. А дали нашите светилници са готови и напълнени с масло?

Д. Притчата за талантите (25:14-30)

25:14-18 Тази притча ни учи, че когато Господ се върне, Той ще бъде посрещнат както от истински, така и от лъжливи служители. Притчата разказва за един човек, който, преди да замине на дълго пътешествие, повикал своите слуги и дал на всекиго различна сума пари – според техните възможности. Единият получил пет таланта, другият – два, а последният – един. Всеки трябвало да употреби парите така, че да принесе печалба на господаря си. Слугата с петте таланта спечелил още пет таланта. Човекът с двата таланта също успял да ги удвои. Но онзи, който получил един талант, заровил таланта в една дупка в земята.

Не е трудно да се разбере, че и тук Христос е господарят, а дългото пътешествие е периодът преди Второто Му пришествие. Тримата слуги представляват различните групи от еврейския народ, които ще живеят по време на годините на Голямата скръб и които ще носят отговорността да представляват интересите на отсъстващия Господ. Отговорността, която те получават, отговаря на индивидуалните им възможности.

25:19-23 След като минало много време, господарят... се върнал и започнал да урежда сметката си с тези слуги. Този момент отговаря на времето на Второто пришествие. Първите двама получили една и съща похвала: „Хубаво, добри и верни слуги! В

малото си бил верен, над многото ще те поставя; влез в радостта на господаря си.“ Това, което Господ иска да провери в това служение, не е колко голяма е спечелената сума, а колко голяма е степенна на положените усилия. Всеки един от двамата е използвал в максимална степен своите възможности и е удвоил стопроцентово онова, което му е било дадено. Такива са истинските вярващи, които получават като награда благословенията на Месиянското царство.

25:24-25 Третият слуга посрещнал господаря си с нападки и извинения. Според него господарят му бил строг и нечестен човек, който **жъне там, където не е сял, и събира там, където не е пръскал**. Той обяснил, че понеже бил много уплашен, не знаел какво да стори с таланта и затова го заровил в земята. Този слуга е представител на невярващите служители. Нито един истински служител на Христос не може да мисли такива неща за своя Господар.

25:26, 27 Господарят му го нарекъл **зъл човек и мързеливец**. След като е мислел така за господаря си, защо не е **внесъл парите му в банка**, за да натрупат поне лихва? Между другото, в 26 ст. господарят не се съгласява с обвиненията срещу себе си. Той по-скоро иска да каже следното: „Твоето мнение за мен още повече трябваше да те задължи да вложиш парите ми в нещо. Думите ти не са извинение за теб, а осъждение.“

25:28, 29 Ако този човек беше спечелил един талант със своя талант, щеше да получи същата похвала като другите двама. Вместо това той показва една дупка в земята като резултат на всичките си усилия през целия си живот! Затова господарят му **взима таланта** и го дава на човека с **десетте таланта**. Това действие следва един определен закон в духовното царство: „... на всекиго, който има,

ще се даде и той ще има изобилие; а от този, който няма, от него ще се отнеме и това, което има.“ Тези, които искат да бъдат използвани за слава на Бога, ще получат и възможностите, чрез които да бъдат използвани. Колкото повече работят за Бога, толкова повече възможности ще получават, за да работят. И обратно, ние губим гадените ни възможности, ако не ги използваме в работа за Бога. Леността води до атрофия.

Споменаването на **банкерите** в 27 ст. говори за това, че ако ние не можем да използваме за Господ това, което притежаваме, трябва да го дадем на онези, които *могат*. В този смисъл банкери могат да бъдат мисионери, библейските дружества, християнските издателства, евангелските радио-програми и т. н. В свят като нашия нямаме никакво извинение да гържим парите си у дома, без да ги използваме за нещо полезно. Пътърсън дава много добри препоръки в това отношение:

„Страхливите души, които не са способни да работят самостоятелно и безстрашно в полза на царството, могат да подчинят своята немощ на възможностите и интелигентността на други хора, които ще използват техните умения и притежания за Господа и Неговата църква... Един управител може да има пари и други възможности, но може да няма достатъчно вяра и далновидност, практичност и мъдрост. „Работниците от обменните бюра“ на Господа могат да му покажат как да натрупа печалба за Него... В извещен смисъл църквата на Господа съществува и заради това, защото силата на един от нейните членове може да подкрепи слабостта на друг така, щото чрез сътрудничеството между всички нейни членове да може да се увеличи мощта на най-малките и най-слабите.“⁴⁶

25:30 Безполезният слуга бил извърлен навън и изключен от царство-

то. Неговата участ била като участта на злите хора. Той бил осъден не защото не бил успял да вложи таланта, а защото липсата на добри дела говори и за липса на истинска, спасяваща вяра.

Е. Съдът над народите (25:31-46)

25:31 Този текст описва съда над народите, който е различен от Христовото съдилище и Съда на великия бял престол.

Христовото съдилище е времето, когато Христос ще направи оценка на служението на вярващите и ще им раздаде наградите. То идва след Грабването (Римл. 14:10; 1 Кор. 3:11-15; 2 Кор. 5:9, 10). Съдът на великия бял престол ще се състои във вечността, след изтичане на хилядолетието. Тогава ще бъдат съдени грешните мъртви души и ще бъдат хвърлени в огненото езеро (Откр. 20:11.15).

Съдът над народите или езичниците (гръцката дума означава и двете неща) ще се състои на земята, след като Христос се върне, за да властва над нея, както става ясно от 31 ст.: „... когато дойде Човешкият Син в славата си, и всичките [свети] ангели с Него...“ Ние се надяваме, че имаме основания да смятаме, че това е времето, за което се говори в Йоул 3:2, където се споменава и мястото на събитието – Йосафатовата долина близо до Ерусалим. Господ ще съди народите според тяхното поведение към Неговите братя юдеи по време на Скръбните години (Йоул 3:1, 2, 12-14; Мат. 25:31-46).

25:32 Важно е да се отбележи, че тук се споменават три групи от хора: **овце, кози** и еврейски събратя на Христос. Първите две групи, които ще бъдат съдени от Христос, са езичници от времето на годините на Голямата скръб. Третата група представлява онези верни братя на Христос от юдеите, които няма да се откажат

от Неговото име през това време, не-
зависимо от нарастващите гонения.

25:33-40 Царят слава овцете от дя-
ната си страна, а козите – от лява-
та. След това Той поканва овцете да
влязат в Неговото славно царство,
приготвено за тях още от създаване-
то на света. Причината за това е, че
те са Го нахранили, когато е бил гла-
ден; гали са Му да пие, когато е бил
жаден; приели са го в дома си, когато
е бил странник; облекли са Го, когато
е бил без дрехи; погрижали са се за Не-
го, когато е бил болен и са Го посетил-
ли, когато е бил в затвора. Праведни-
те „овце“ не разбират кога са показа-
ли такова отношение към Царя, защо-
то той не е бил на земята, докато те
са живели на нея! Царят им обяснява,
че добрината, направена на един от
Неговите най-скромни братя, е била
все едно направена на Него. Всяко не-
що, направено за Неговите ученици,
получава същата награда, която би
получило, ако е било направено за Не-
го.

25:41-45 На неправедните „кози“
той нарежда да си отидат от Него и
ги изпраща „във вечния огън, пригот-
вен за дявола и неговите ангели“, за-
щото са отказали да проявят грижа
към Него в ужасното време на утесне-
нието на Яков. Когато те се опитват
да се оправдаят с извинението, че ни-
кога не са Го виждали, Той им напо-
мня, че пренебрежението към Неговите
последователи е равносилно на пренеб-
режението към Самия Него.

25:46 Така „козите“ получават веч-
но осъждение, а „овцете“ влизат във
вечния живот. За нас този разказ по-
ражда два проблема. От една страна,
изглежда, че народите получават спа-
сение съвкупно, като една цяла маса.
От друга страна, се създава впечатле-
ние, че овцете се спасяват чрез добри-
те си дела, а козите биват осъдени по-
ради липсата на добри дела. Що се от-
нася до първия проблем, не трябва да

забравяме, че Бог *наистина* въздейст-
ва на народите като цяло. Старият
Завет изобилства с примери на цели
народи, наказани от Бога заради това,
че са били грешни (Ис. 10:12-19; 47:5-15;
Езек. 25:6, 7; Амос 1:3, 6, 9, 11, 13; 2:1,
4, 6; Авдий 10; Зах. 14:1-5). Няма причи-
на да вярваме, че народите като цяло
вече няма да изпитват върху себе си
Божието възмездие. Това не означава,
че всеки отделен индивид ще участва
в това наказание, но че принципът на
Божествената справедливост ще бъде
приложен както в национален, така и
в индивидуален мащаб.

Думата *ethne*, преведена като „наро-
ди“ в този пасаж, може също така да
се преведе и като „езичници“. Някои
тълкуватели смятат, че този текст
описва съда над отделните езичници.
Независимо дали ще бъдат съдени це-
ли народи или отделни индивиди, оста-
ва проблемът как ще се събере това
огромно множество пред Господа в
Палестина. Може би ще бъде по-пра-
вилно да мислим за представители на
народите или отделните групи, събра-
ни на съда.

Що се отнася до втория проблем,
ние твърдим, че текстът не може да
се използва в подкрепа на доктрината
за спасение чрез дела. Библията нався-
къде свидетелства, че спасението се
получава чрез вяра, а не чрез дела (Еф.
2:8, 9). Но Библията също така учи, че
истинската вяра произвежда добри де-
ла. Ако те липсват, това показва, че
човекът никога не е бил спасен. Затова
ние трябва да разберем, че езични-
ците не са спасени, защото са се дър-
жали добре към юдейските събрания на
Христос, а защото това тяхно пове-
дение е отражение на любовта им към
Господа.

Има още три съображения, които
бихме искали да споделим. Най-напред
ще коментираме това, че царството
е било приготвено за праведните още
от сътворението на света (34 ст.),

докато агът е бил приготвен за дявола и неговите ангели (41 ст.). Желанието на Бога е хората да бъдат благословени. Агът първоначално не е бил предназначен за човеците. Но ако хората, със своята собствена воля, отхвърлят живота, те по необходимост избират смъртта.

Второто нещо, на което искаме да ви обърнем внимание, е фактът, че Господ Исус говори за вечен огън (ст. 41), вечно наказание (ст. 46) и вечен живот (ст. 46). Същият Този, Който казва, че има вечен живот, казва, че има и вечно наказание. След като гумата „вечен“ се използва за описание и на двете понятия, не е логично да приемем едното, а да не приемем другото. Гръцката дума, преведена като „вечен“, означава „безкраен“, защото в гръцкия език няма друга дума, която да предаде това понятие. Но ние знаем, че гумата *наистина* означава „безкраен“, тъй като същата тази дума се използва, за да предаде понятието „Божия безкрайност“ в 1 Тим. 1:17.

И най-накрая, съгът наг езичниците ни напомня по един убедителен начин, че Христос и Неговите хора са едно и също тяло: това, което засяга тях, засяга и Него. Ние имаме големи възможности да покажем внимание към Него, като се грижим за онези, които Го обичат.

XIV. Страданията на Царя и неговата смърт (Глави 26, 27)

A. Заговорът за убийството на Исус (26:1-5)

26:1, 2 За четвърти и последен път в това Евангелие Господ предупреждава учениците Си, че Той трябва да умре (16: 21, 17:23, 20:18). Неговите думи ни показват, че между Пасхата и Неговото разпъване на кръста съществува много тясна връзка във времето: „Знаете, че след два дни ще бъде Пасхата и Човешкият Син ще бъде пре-

гаден на разпятие.“ В тази година Пасхата ще осъществи своето истинско предназначение. Пасхалният Агнец е дошъл и скоро ще бъде заклан.

26:3-5 В момента, в който Исус изрича тези думи, **главните свещеници, книжниците и старейшините** се събират в двора на **първосвещеника Каяфа**, за да обмислят своята стратегия. Те искат да Го арестуват тайно и да Го убият, но не смятат, че е благоразумно да направят това **по време на празника**, защото хората могат да реагират много бурно на Неговото убийство. Фактът, че израелските религиозни водачи стават инициатори на заговора за убийството на техния Месия, е невероятен. Тъкмо ония, които трябваше първи да Го разпознаят и издигнат на престола, тъкмо те станаха и водачи на Неговите врагове.

B. Помазването на Исус във Витания (26:6-13)

26:6, 7 Тази случка е един малък остров от светлина сред океана от коварство на свещениците, дребнавост на учениците и вероломство на Юда. **Докамото Исус гостува в къщата на Симон, прокажения от Витания**, една жена влиза вътре и носи съд с много скъп парфюм, който излива на главата Му. Високата цена на нейната жертва изразява колко голямо е посвещението ѝ на Господ Исус и показва нагледно, че не съществува нищо, което да е прекалено скъпо за Него.

26:8, 9 Неговите ученици, и най-вече Юда (Йоан 12:4, 5), гледат на извършеното като на огромна загуба. Те си мислят, че тези пари трябва да се дадат на бедните.

26:10-12 С отговора Си Исус изправя техния изкривен начин на мислене. Делото на жената не е прахосническо, а добро. И не само това, то е и изключително навременно. Бедните могат да получат помощ по всяко време, но

има само един миг в световната история, в който Спасителят може да бъде помазан с миро преди Своего погребение! Този миг е дошъл и една-единствена жена със своята духовна проницаемост е успяла да го улови. Тя е повярвала на предсказанията на Господ за Неговата смърт и е разбрала, че това може да стане или сега, или никога. Последващите събития доказват правотата на нейното решение. Плановите на жените за помазване на тялото на Господ след погребението бяха осуетени от Неговото възкресение (Марко 16:1-6).

26:13 Господ Исус обезсмъртява нейния простичък израз на любов с думите: „Гдето и да се проповядва това благовестие по целия свят, ще се разказва за неин спомен и това, което тя стори.“ Всяко действие на искрено преклонение изпълва небесните покои с благоухание и остава завинаги в паметта на Господ.

В. Коварството на Юда (26:14-16)

26:14, 15 След това един от дванадесетте – един от учениците, които са живели с Господ Исус, пътували са с Него, виждали са Неговите чудеса, слушали са Неговото невероятно учение и са били свидетели на чудото на Неговия безрешен живот; човекът, за когото Исус е могъл да каже „самият ми близък приятел... който ядеше хляба ми“ (Пс. 41:9) – става онзи, който вдига петата си против Божия Син. **Юда Искариотски отива при главните свещеници и се съгласява да продаде своя Учител за тридесет сребърника.** Свещениците му дават парите още тогава – някаква си мизерна сума от няколкокостотин лева.

Тук особено силно поразява сравнението между жената, която излива мирото върху Исус в къщата на Симон, и Юда. Докато според нея Спасителят няма цена, Юда Го продава за няколко сребърника.

26:16 И така, онзи, който получава само любов от страна на Исус, отива да вземе участие в ужасното убийство.

Г. Последната Пасха (26:17-25)

26:17 Първият ден на Празника на безквасните хлябове е времето, през което юдеите изхвърлят всички квас от домовете си. Какви ли мисли възбудява Господ, когато изпраща учениците Си в Ерусалим, за да пригответ... за празника на Пасхата. Всяка подробност от обяда ще бъде изпълнена с мъчително сътрясание.

26:18-20 Исус изпраща учениците Си да потърсят един неназован по име човек, който да ги заведе до къщата, определена, за да ягат пасхата. Вероятно неяснотата на Неговите инструкции има за цел да заблуди заговорниците. Във всеки случай не забелязвате, че Исус знае всичко за всички – къде се намират и желаят ли да Му сътрудничат. Обърнете внимание на Неговите думи: „Учителят казва: Времето Ми е близо, у тебе ще празнувам пасхата с учениците Си.“ Исус гледа хладнокръвно на приближаващата се смърт. Вижте с какво съвършено спокойствие Той прави подготовления за вечерята! Каква огромна привилегия за този незнаен човек – да предостави своята къща за тази последна Пасха (на Господа)!

26:21-24 Докато се хранят, Исус прави поразителното изявление, че един от дванадесетте ще Го предаде. Учениците са обхванати от мъка, огорчение и неувереност. Един по един те питат: „Да не съм аз, Господи?“ След като всички, с изключение на Юда, Му задават този въпрос, Исус им казва, че това ще бъде онзи, който напони ръката си заедно с Него в blodото. После взима къшей хляб, попята го в соса от месото и го подава на Юда (Йоан 13:26) като знак на специална любов и приятелство. След

това Исус казва, че това, което ще се случи, е в известен смисъл неизбежно, но то не лишава предателя от отговорност – за него **щеше да бъде по-добре, ако никога не се беше раждаал**. Юда съзнателно избира да прогаде Спасителя и затова носи лична отговорност.

26:25 Когато най-накрая Юда задава въпроса дали не е той, Исус му отговаря: „Да“.

Д. Първата Господна вечеря (26:26-29)

В Йоан 13:30 научаваме, че веднага, след като получава хляба, Юда излиза навън в нощта. От това разбираме, че него го е нямало по време на Господната вечеря (макар че по този въпрос има много спорове).

26:26 След като извършва всичко свързано с Неговата последна Пасха, Спасителят пристъпва към вечерята, позната като Господната вечеря. Основните елементи на пасхалния ритуал – хлябът и виното – са вече на масата. Исус ги изпълва с ново съдържание. Първо Той **взима хляба, благославя и го разчупва** и, като **го дава на учениците Си**, казва: „**Вземете, яжте; това е Моето тяло**.“ Тъй като Неговото тяло все още не е отгадено на кръста, става ясно, че Той говори за хляба като нещо, което символизира Неговото тяло.

26:27, 28 Същото се отнася и за **чашата**, където съдът се използва, за да обозначи съдържанието. Чашата съдържа плода на лозата, която на свой ред символизира **кръвта на Новия Завет**. **Новият безусловен договор** за благодат ще бъде узаконен от Неговата скъпоценна **кръв**, която Той ще пролее за измиването на греховете на мнозина. Кръвта на Исус е *достатъчна*, за да гарантира опрощение на всички хора. Но тя е **пролята за мнозина**, защото *може* да извърши това *само* за онези, които вярват в Него.

26:29 После Спасителят казва на Своите ученици, че вече **няма да пие от плода на лозата** заедно с тях до момента, в който дойде отново на земята, за да властва. Тогава виното ще придобие ново съдържание. То ще символизира радостта и благословиенето на **царството на неговия Отец**.

Често пъти християните поставят въпроса дали хлябът за Господната вечеря трябва да бъде само безквасен, или може да бъде и заквасен, дали виното трябва да бъде неферментирало, или може да бъде и ферментирало. Едва ли има някакво съмнение, че Господ е използвал безквасен хляб и ферментирало вино (всички вина по онова време са били изчаквани да ферментират). Онези християни, които мислят, че заквасеният хляб опорочава целия ритуал (тъй като квасът е символ на греха), трябва да признаят, че същото важи и за ферментационния процес. Проблемът наистина става трагичен, когато започнем да обръщаме такова внимание на *елементите*, че преставаме да виждаме *Самия* Господ. Павел изтъква, че това, което има значение, е духовното съдържание, а не самият хляб. „Защото нашата пасха, Христос, биде заклан [за нас]. Затова нека празнуваме не със стар квас от злоба и нечестие, а с безквасни хлябове от искреност и истина“ (1 Кор. 5:7, 8). Няма значение какъв ще бъде квасът на нашия *хляб*; има значение какъв е квасът на нашия *живот*!

Е. Самоуверените ученици (26:30-35)

26:30 След Господната вечеря малката група изпява един **химн**, вероятно взет от Пс. 113-118, така наречения „Голям халел“. После те излизат от Ерусалим, пресичат потока Кедрон и се изкачат по западния склон на Елеонския хълм, откъдето отиват в Гетсиманската градина.

26:31 По време на цялото Си земно служение Господ Исус винаги честно предупреждава Своите ученици за онава, което ги чака напред. И сега Той им казва, че те всички ще се разбягат от Него през тази **нощ**. Страхът от ужасяващото начало на започващата буря напълно ще ги смаже. Те ще напуснат Учителя си, за да спасят своите собствени глави. Ще се потвърди пророчеството на Захария: „Порази пастиря и овците ще се разпръснат“ (13:7).

26:32 Но Господ не оставя учениците Си, без да им даде надежда. Въпреки че те ще се засрамят от връзката си с Него, Той никога няма да ги изостави. След като възкръсне от мъртвите, Христос ще дойде да ги посрещне в Галилея. Такъв е нашият Господ – един чудесен и винаги верен приятел!

26:33, 34 Тук Петър нетърпеливо прекъсва Господа, за да Го увери, че, макар и другите да Го напуснат, той никога няма да направи такава неща. Исус го поправя, като казва вместо „никога“ – „**тая нощ... три пъти**“. Преди да се чуе гласът на **петела**, пламеният ученик ще се откаже три пъти от своя Учител.

26:35 Продължавайки да изтъква своята преданост, **Петър** заявява, че е готов по-скоро **да умре** заедно с Христос, отколкото **да се отрече** от Него. **Всички останали ученици** се присъединяват към думите на Петър. Едва ли може да се предположи, че учениците не са искрени – те наистина говорят това, което чувстват. Беда е там, че самите те не познават добре собствените си сърца.

Ж. Агонията в Гетсимания (26:36-46)

Няма християнин, който чете този разказ за събитията в Гетсиманската градина, без да има чувството, че стъпва върху свята земя. И перото на всеки, който се опитва да ги опише,

остава гълго време безсилно и неподвижно благодарение на огромното чувство на страхопочитание пред тези събития.

Гай Кинг пише така: „Божественият характер на случилото е толкова велик, че всеки, който се опитва да се докосне до него, изтръпва от страх да не би по някакъв начин да го развали.“

26:36-38 След като влизат в **Гетсимания** (което означава казан или преса за маслини), **Исус** казва на осем от единадесетте Си **ученици** да **сега**т и да **чака**т, а Той Самият, заедно с **Петър** и **дватама Зеведеви синове** отиват още по-навътре в градината. Може би това означава, че различните ученици на Христос притежават различни възможности да бъдат съпричастни на Спасителя в Неговите мъки?

Там Исус е обхванат от дълбока скръб. Той откровено казва на **Петър**, **Яков** и **Йоан**, че душата Му е **изключително наскърбена**, **чак до смърт**. Тази печал без съмнение се дължи на неописуемото отвлечение, което Неговата свята душа изпитва, докато чака да дойде времето, когато Той ще бъде принесен в жертва за нашите грехове. Ние, които сме пълни с грехове, никога не можем да си представим какво Му е струвало на Него, Безгрешния, да стане грешен вместо нас (2 Кор. 5:21).

26:39 Не бива да ни изненадва и това, че накрая Исус се отделя и от останалите трима ученици и **отива още по-навътре** в градината: **никой друг** не може да сподели Неговите страдания или да изрече Неговата молитва. „**Отче Мой, ако е възможно, нека ме отмине тази чаша; не обаче както аз искам, но както Ти искаш.**“

Ако някой си помисли, че тази молитва изразява неохота или желание за връщане назад, нека да си спомни думите на Исус в Йоан 12:27, 28: „Сега душата Ми е развълнувана; и какво да

кажа? Отче, избави ме от моя час. Но затова гоидох на моя час. Отче, прослави името Си.“ Следователно, когато Господ се моли да Го **отмине моя чаша**, Той *не* се моли да Го отмине кръстът. Нали точно това е целта на Неговото идване на света!

Молитвата има риторичен характер, което ще рече, че тя няма за цел да получи отговор, но има за цел да ни даде урок. Исус всъщност казва: „Отче, ако има някакъв друг път за спасение на безбожните грешници, освен пътя на Разпятието, открий Ми го сега! Но при все това искам да знаеш, че не желая да направя нищо, което да се противопоставя на Твоята воля.“

И какъв е отговорът? Отговорът е мълчание – небето остава мълчаливо. Това красноречиво мълчание ни говори, че Бог не предлага никакъв друг път за оправдаване на виновните грешници, освен Христос, безгрешния Спасител, който е трябвало да умре вместо нас.

26:40, 41 Когато се връща при учениците, Исус ги намира заспали. Това е повод за Исус да каже: „Духът е бодр, а тялото – немошно.“ Ние едва ли ще се осмелим да ги съдим, имайки предвид нашите собствени молитви. Всички ние умеем да спим много по-добре, отколкото да се молим и умовете ни често блуждаят точно тогава, когато трябва да бдят. Колко често Господ трябва да ни казва думите, които казва и на Петър: „... **не можатте ли ни един час да бдете с Мене? Бдете и молете се, за да не паднете в изкушение.**“

26:42 И отново, за втори път, Исус се отделя от учениците Си, за да се помоли, изразявайки Своето подчинение на волята на Отец. Той ще изпие голямо чашата на страданието и смъртта заедно с утайката.

Исус е трябвало да бъде Сам по време на молитва. Той е учел учениците Си как да се молят и се е молил в тях-

но присъствие, но никога не се е молил заедно с тях. Неговата изключителна Личност и дело правят невъзможно участието на другите в Неговия молитвен живот.

26:43-45 Когато идва при учениците Си за втори път, Исус **отново** ги намира заспали. Същото забавра и третия път: докато Той се моли, те спят. Тогава Господ им казва: „**Още ли спите и почивате? Ето, часът наближи, когато Човешкият Син се предава в ръцете на грешници.**“

26:46 Възможността да бъдат заедно с Него в бдението Му е отминала. Вече се чуват стъпките на предателя. Исус им казва: „**Станете да вървим**“ – не за да отпътуват, а за да застанат лице в лице с врага.

Преди да излезем от Гетсиманската градина, нека спрем за малко, за да чуем Неговите ридания, да помислим върху Неговите страдания и да Му благодарим от цялото си сърце.

3. Предаването и арестуването на Исус в Гетсимания (26:47-56)

Предаването на безгрешния Спасител от един от Неговите Собствени ученици е едно от най-неразбираемите явления в човешката история. Като изключим човешката поквара, ние просто не знаем как да си обясним това вероломно и с нищо неоправдано предателство.

26:47 Докато Исус все още говори на единадесетте ученици, идва Юда с още много хора, въоръжени с ножове и сопи. Вероятно оръжията не са взети по предложение на Юда, тъй като той никога не е виждал Спасителя да се съпротивлява или да отвърща на нападение. Може би оръжията говорят за решимостта на главните свещеници и старейшините да заловят Христос, без да Му предоставят никаква възможност за бягство.

26:48 Юда се е уговорил да покаже на тълпата кой от учениците е Исус, ка-

то Го целуне. Този универсален израз на любов е използван тук във възможната най-низката си употреба.

26:49 И така, приближавайки се до Господ, Юда Му казва: „Здравей, Учителю!“, след което Го целува прогължително и силно. В този текст се използват две различни гуми за целувка. При първото споменаване, в 48 ст., се употребява обикновената гума за целувка. Но в 49 ст. е избран един по-силен неин синоним, който означава „да целунеш някого неколкократно и демонстративно“.

26:50 С абсолютно спокойствие и изобличителна пронизателност Исус казва: „Приятелю, за каквото си дошъл, стори го.“ Без съмнение гумите на Исус попарват Юда като вряла вода, но събитията вече текат много бързо. Тълпата ги обгражда отвсякъде и, без да чака нито миг, се нахвърля върху Господ Исус.

26:51 Един от учениците (от Йоан 18:10 знаем, че това е бил Петър) изважда ножа си и отрязва ухото на слугата на първосвещеника. Вероятно целта на Петър не е да улучи ухото, а да улучи сърцето. Винаги за лошото изпълнение на тази цел се дължи единствено на Божието Провидение.

26:52 Нравственото величие на Господ Исус блести особено ярко в този стих. Най-напред Той укорява Петър: „Повърни ножа си на мястото му, защото всички, които се залавят за нож, от нож ще загинат.“ В царството на Христос победите не се печелят със средствата на плътта. Да използваш въоръжена сила при воденето на духовна война е все едно да използваш злото. Остави ножа на враговете на царството и накрая те ще се срещнат с поражението. Оръжието на Христовия войник е молитвата, Божието слово и силата на изпълнения с Дух живот.

От 9-р Лука научаваме, че след това Исус изцелява ухото на Мах (името

на жертвата) (Лука 22:51; Йоан 18:10). Това не е ли един удивителен акт на милост? Исус може да обича дори тези, които Го мразят, и да показва ерижа дори към онези, които искат Неговия живот!

26: 53, 54 Ако Исус беше пожелал да се бори с тълпата, Той едва ли щеше да се остави на жалкия нож на Петър. За един миг Той можеше да поиска от Отец да Му изпрати повече от дванадесет легиона ангели (от 36 000 до 72 000). Ако беше поискал това обаче, Исус щеше да осуети Божествената замисъл. Пророчествата в **Свещените Писания** за Неговото предаване, страдание, разпъване и възкресение трябваше да бъдат изпълнени.

26:55 После Исус посочва на тълпата колко е нелепо, че те се нахвърлят срещу Него с оръжия. Той никога не е прибягвал до насилие и никога не е участвал в грабежи. Винаги е бил един мирен Учител и всеки ден е седял и поучавал в храма. Тогава е било толкова лесно да Го хванат, но те не са го направили. Защо са дошли сега с ножове и сопи? От човешка гледна точка тяхното поведение не се основава на никаква логика.

26:56 Но Спасителят знае, че човешката подлост успява само тогава, когато спомага за изпълнението на определения Божий план. „Но всичко това стана, за да се сбъднат пророческите писания.“ След като виждат, че за техния Учител няма спасение, всички ученици Го изоставят и избягват в панически страх. Ако тяхната страхливост е непростима тогава, нашата е още по-непростима сега, защото те още не са били получили Светия Дух, докато ние вече сме Го получили.

И. Исус пред Каяфа (26:57-68)

26:57 Срещу Господ Исус е имало два основни процеса: един религиозен съд пред юдейските водачи и друг граждански

гански процес пред римските власти. При сравняване на данните от четирите Евангелия се вижда, че всеки процес се е състоял от три етапа. Разказът на Йоан за юдейския съд показва, че Исус е бил изправен първо пред тѣста на Каяфа – Анна. Разказът на Матей започва с втория етап на процеса – в къщата на **първосвещеника Каяфа**. Там се е бил събрал Синедрионът. Обикновено обвиняемите получавали възможност да се подготвят за своята защита. Но подлите религиозни водачи грабват Исус чрез унетителен съд (Ис. 53:8), като по всякакъв начин пречат на справедливото протичане на процеса.

През оная нощ фарисеите, садукеите, **книжниците** и **старейшините**, които съставляват Синедриона, показват пълно пренебрежение към правилата, според които е трябвало да протече процесът. Те не са имали право нито да се събират през нощта, нито по време на някой от юдейските празници. Подкупването на хора за лъжесвидетели също е било противозаконно деяние. Преди изтичането на една нощ е било забранено изпълнението на смъртната присъда. И освен това техните присъди не са били задължителни с изключение на тези, които са били произнесяни след свикване на съда в Каменната зала на храма. В своето нетърпение да се отърват по-скоро от Христос, членовете на юдейската религиозна институция не се поколебават да стигнат дотам, че да нарушат своите собствени закони.

26:58 Каяфа е председателстващият съдия на процеса. Синедрионът явно изпълнява едновременно и двете роли – тази на съдебните заседатели и тази на обвинението – нещо, което може да се окачестви най-малкото като неестествено. Исус е Обвиняемият. А **Петър** е зрител – седи **заедно** с пазачите на безопасно разстояние, за да **види** края.

26:59-61 Когато се опитват да намерят **лъжливо свидетелство срещу Христос**, юдейските водачи се изправят пред големи трудности. Те щяха да постигнат много по-голям успех, ако бяха изпълнили своето първо задължение в съдебния процес – да потърсят най-напред доказателства за Неговата невинност. Накрая все пак те успяват да намерят **двама лъжесвидетели**, които по изопачен начин повтарят думите на Исус, когато казва: „Разрушете моя храм и за три дни ще го издигна“ (Йоан 2:19-21). Според свидетелите Исус е заплашил да **разруши** храма в Ерусалим и после да го построи отново. Всъщност, когато изрече тези думи, Исус говори за Собствената Си смърт и за следващото я възкресение. Юдеите използват това Негово предсказание като оправдание за Неговото убийство.

26:62-63 Господ Исус посреща тези обвинения с пълно мълчание – „както овца, която пред стригачите си не издава глас“ (Ис. 53:7). Първосвещеникът, разгневен от Неговото мълчание, настоява да чуе отговор, но Спасителят отново мълчи. Тогава първосвещеникът **Му казва**: „**Заклевам Те в живия Бог да ми кажеш: Ти ли си Христос, Божият Син?**“ Според Мойсеевия закон всеки юдеин е длъжен да свидетелства, в случай че е заклет от първосвещеника (Лев. 5:1).

26:64 Като послушен Юдеин, Който живее под закон, Исус отговаря: „**Така е, както ти казваш**“; след което признава Своето Месиянство и Божественост с още по-голяма убедителност: „**Но казвам ви, отсега нататък ще видите Човешкия Син седящ от дясно на силата и идец на небесните облаци.**“ Същността на това, което казва Исус, е следната: „Аз съм Христос, Божият Син, както ти каза. Моята слава сега е облечена в човешко тяло, затова Аз изглеждам

като всеки друг човек. Вие Ме виждате в дните на Моето унижение. Но ще дойде време, когато вие, юдеите, ще Ме видите в Моята слава, когато във всичко ще бъда равен на моя Отец. Тогава Аз ще седя от дясната Му страна и ще слизам на небесните облаци.“

В началото на 64 ст. Исус се обръща към Каяфа и затова говори във 2 л. ед. ч.⁴⁷ По-нататък Той се обръща към всички юдеи като представители на евреите, които ще живеят по време на славното Пришествие на Христос и които ясно ще видят, че Той е Божият Син.

„Понякога се твърди – пише Ленски – че Исус никога не се е нарекъл Божия Син. Тук (в 64 ст.) Той се заклева, че е такъв.“⁴⁸

26:65-67 Каяфа не пропуска да се възползва от Неговите думи. Исус се е позовал на едно пророчество за Месията от Даниил: „Гледах в нощните видения и ето един като човешки син идеше с небесните облаци и стигна до Стария по дни; и говедоха Го пред Него.“ Поведението на първосвещеника доказва, че той също разбира думите на Исус като твърдение за равенство с Бога (вж. Йоан 5:18). Така Каяфа раздира своите свещенически грехи в знак, че приема думите на Свидетеля като богохулство, и изрича подстрекателски думи към Синедриона, според които Исус е виновен. Когато трябва да произнесе своята присъда, съветът казва: „Изложи се на смъртно наказание.“

26:68 В края на втория етап от процеса съдебните заседатели започват да блъскат и пляят Обвиняемия и да Го преизвикват с подигравки да използва Своята Божествена сила като Христос, за да познае кой Го удря. Целият процес е не само едно незаконно деяние, но и едно изключително позорно събитие.

Й. Петър се отрича от Исус и след това горчиво плаче (26:69-75)

26:69-72 Дошъл е най-черният час за Петър. Докато той **седя във на двора**, една млада жена минава покрай него и го обвинява, че е бил сътрудник на Исус. Неговият отказ е бурен и бърз: „**Не разбирам що говориш.**“ После **излиза в преддверието**, опитвайки се най-вероятно да не бие толкова на очи. Но там го познава **друго момиче** и казва на всеослушание, че е бил **заедно с Исус Назарянина**. Този път Петър се заклева, че не познава **Човека**. „**Човекът**“ е неговият Учител.

26:73, 74 Малко по-късно се приближават някои от стоящите там и му казват: „**Наистина, и ти си от тях, защото твоят говор те издава.**“ Вече не е достатъчно просто да се отрече, затова Петър този път потвърждава отказа си с клетви и проклятия: „**Не познавам Човека!**“ В този момент с обезпокоителна точност се **чува гласът на петел**.

26:75 Познатите звуци пронизват не само безмълвието на ранните нощни часове, но и сърцето на Петър. Съкрушеният ученик си спомня какво му е казал Господ и **излиза навън, като плаче горчиво**.

В Евангелията има едно противоречие, което засяга времето и броя на отричането на Петър от Христос. Матей, Лука и Йоан пишат, че Исус казва „... преди да пее петелът, три пъти ще се отречеш от Мене“ (Мат. 26:34, вж. също и Лука 22:34; Йоан 13:38). В Марко предсказанието е следното: „... преди да пее петелът два, ти три пъти ще се отречеш от Мене“ (Марко 14:30).

Може да се предположи, че през онази нощ не е пял само един петел – един може да е пял през нощта, друг – на разсъмване. Възможно е също така Евангелията да говорят за шест различни отричания на Петър. Той се от-

рича от Христос пред: (1) една млада жена (Мат. 26:69, 70; Марко 14:66-68); (2) друга млада жена (Мат. 26:71, 72; Марко 14:69, 70); (3) тълпата, която е стояла наоколо (Мат. 26:73, 74; Марко 14:70, 71); (4) един мъж (Лука 22:59, 60); и (5) един слуга на първосвещеника (Йоан 18:26, 27). Ние смятаме, че последният човек се различава от другите, защото казва: „Нали те видях аз в градината с Него?“ За другите не се споменава да са го видели.

К. Сутрешният процес пред Синедриона (27:1, 2)

Третият етап на религиозния процес протича на сутринта пред Синедриона. Не е било възможно да се приключи един процес в същия ден, в който е започнал, освен ако обвиняемият не е бил оправдан. Трябвало е да изтече поне една нощ преди произнасяне на присъдата, „за да се даде възможност на чувствата на милост да се появят“. В този случай религиозните водачи са твърдо решени да заглушат всички милостиви чувства. Но тъй като нощните съдебни процеси са били нещо необичайно, те все пак решават да свикат едно сутрешно заседание, което да придаде външна законност на тяхната присъда.

Римските закони са забранявали на юдейските водачи да присъждат смъртно наказание. Поради тази причина ние ги виждаме сега как бързат да отидат при Понтий Пилат, римския управител. Въпреки тяхната огромна ненавист към всичко римско, те нямат нищо против да използват римската власт, за да потушат една още по-огромна ненавист. Омразата към Исус събира заедно и най-големите врагове.

Л. Узризенията на Юда и неговата смърт (27:3-10)

27:3, 4 Разбирайки, че е извършил грях, като е предал „невинна кръв“, Юда

предлага да върне обратно парите на **главните свещеници и старейшините**. Злите заговорници, които само преди няколко часа бяха готови на всичко, за да го спечелят за сътрудник, сега отказват въобще да се занимават с него. Това е една от наградите за предателите. Юда чувства **узризения**, но това не е небесно покаяние, което води до спасение. Разтревожен от последствията на своето престъпление лично за него, той все още не желае да признае Исус Христос като Господ и Спасител.

27:5 Напълно отчаян, Юда **хвърля сребърните монети в храма** – там, където само свещениците могат да влизат; излиза навън и се самоубива. Когато сравним този пасаж с текста в Деяния 1:18, ние разбираме, че той се е обесил на едно дърво, че въжето се е скъсало (или клонът се е счупил) и че тялото му е било хвърлено в една пропаст, където коремът му се е пръснал и вътрешностите му са изтекли навън.

27:6 **Главните свещеници**, които се смятат за прекалено „духовни“, решават да не слагат тези пари в храмовата **каса**, понеже са **цена на кръв**, макар че те са главните виновници за предателството, извършено от Юда, защото те му дават тези пари, за да им предаде Месията. Но, изглежда, че това изобщо не ги тревожи. Както беше казал Господ, те почистват идеално външността на чашата, оставяйки вътрешността ѝ да е пълна с подост, измама и убийство.

27:7-10 Накрая парите се използват за купуването на „**грънчаревата нива**“, където да се погребват нечистите езичници. Колко малко съзнавали те какви огромни езически пълчища ще нахлуят в техните земи и ще залезят улиците им с кръв! От тогава до сега тази нива е „**кръвната нива**“ на този грешен народ.

Без да съзнават това, главните свещеници изпълняват пророчеството на Захария, в което се казва, че парите за погребването на Спасителя ще се дават на грънчаря (Зах. 11:12, 13). Интересно е да се види, че в някои Библии текстът от Захария е преведен, като е употребена думата „съкровищница“ вместо думата „грънчар“ (вж. РИСПБ).

„Свещениците са се поколебали дали да сложат парите в съкровищницата на храма и по този начин са изпълнили пророчеството на текста от Захария, като са дали парите на грънчаря в змяна на неговата нива.“ (Всекидневни бележки на Библейското дружество)

Матей приписва това предсказание на Еремия, макар че то явно е на Захария. Вероятно той смята, че цитатът е от Еремия, защото неговата книга е началната книга на изучаваните от него пророци според дребната последователност, следвана от повечето староеврейски ръкописи и от талмудската традиция. Подобен е и случаят в Лука 24:44, където книгата „Псалми“ дава заглавието си на цялата трета част на староеврейския канон.

М. Първото явяване на Исус пред Пилат (27:11-14)

Истинските оплаквания на юдеите от Исус са от *религиозно естество* и затова те Го съдят на религиозна основа. Но религиозните обвинения нямат никаква стойност в римския съд. Религиозните водачи знаят това много добре и затова използват пред Пилат три *политически* обвинения срещу Исус (Лука 23:2). Те Го обявяват: (1) за революционер, който заплашва съществуването на империята; (2) за подстрекател, който кара хората да не плащат данъци, което подкопава благосъстоянието на империята; (3) за бунтовник, който твърди, че е Цар,

и следователно заплашва властта и трона на императора.

В Евангелието от Матей четем, че Пилат пита Исус какво има да каже по последното обвинение. На въпроса дали Той е **Царят на юдеите**, Исус отговаря, че е Той. Това предизвиква порой от обиди и хули от страна на юдейските водачи. Пилат остава **много учуден** от мъчанието на Обвиняемия. Той не се опитва да се защити по нищо едно от техните обвинения. Сигурно никога преди това управителят не е виждал такова мъчаливо поведение пред нападки от този род.

Н. Исус или Варава? (27:15-26)

27:15-18 По онова време римските власти имат обичай да умиротворяват юдеите, като **освобождават** по един юдейски **затворник** по време на Пасхата. Подходящ за целта в онзи момент е затворникът **Варава** – юдин, обвинен в бунтовничество и убийство (Марко 15:7). Като встаник срещу римското владичество той сигурно е бил много популярен сред своите съотечественици. Така че, когато Пилат им предлага да изберат между **Исус** и **Варава**, те избират Варава. Управителят не е изненадан от този избор. Той знае, че общественото мнение се формира до голяма степен от главните свещеници, а те не желаят да освободят Исус.

27:19 Процесът е прекъснат за малко от пратеник на Пилатовата **жена**. Тя настоява мъжът ѝ да не се ангажира с решение по отношение на Исус, тъй като е имала много обезпокоителен **сън** за **Него** през нощта.

27:20-23 **Навън главните свещеници и старейшините** подстрекават народа да иска освобождението на **Варава** и смъртта на Исус. Затова, когато **Пилат** отново ги пита кого желаят да освободи, всички започват да **викат** името на убиеца. Уловен в мрежата на своята собствена нерешителност,

Пилат ги пита: „Тогава какво да правя с Исуса, наречен Христос?“ Те еднородно отговарят, че искат Неговото разпъване – нещо, което и управителят не може да разбере. Защо да бъде разпънат? Какво престъпление е сторил? Но вече е прекалено късно да се иска от тях спокойно да обмислят своето решение – тълпата е обхваната от истерия и всички викат само едно: „**Да бъде разпнат!**“

27:24 За Пилат става ясно, че решението на хората е непоколебимо и че се заражда бунт; затова той си **измива ръцете** пред тълпата, заявявайки, че е „невинен за **кръвта** на Тоя Праведник“. Но водата никога няма да измие вината на Пилат за това, че е допуснал най-сериозната съдебна грешка в историята на човечеството.

27:25 Тълпата, прекалено обезумяла, за да се тревожи за някаква си вина, няма нищо против да понесе отговорността върху себе си: „**Кръвта Му да бъде върху нас и върху чадата ни.**“ От този момент напред народът на Израел се люшка между гетата и погромите, между концентрационните лагери и газовите камери, понасяйки огромната вина за проливането на кръвта на своя отхвърлен Месия. Пред тях все още предстои страшното време на умеснеността на Яков – седемте години на Голямата скръб, описани в Матей 24 и Откровение 6-19. Проклятието ще ги следва, докато не признаят отхвърления Христос за свой Месия-Цар.

27:26 Пилат **освобожава Варава** според желанието на тълпата: Отполага духът на Варава властва над целия свят: убиецът все още стои издигнат на пиедестал, а праведният Цар е отритнат. Според обичаите на онова време Осъденият е подложен на изтезания. Исус е бит с голям кожен бич, в който има остри метални парчета, вплетени заедно с кожата така, че всеки удар разкъсва плътта и от ра-

ните рукват потоци кръв. На управителя мекотело не му остава нищо друго освен да предаде Исус на войниците си, за да Го разпънат.

О. Войниците се подиграват с Исус (27:27-31)

27:27-28 Войниците на управителя **отвеждат Исус в преторията**, където целият гарнизон се събира около Него – вероятно неколкостотин мъже. Трудно е да си представим онова, което следва! Създателят и Крепителят на вселената трябва да понесе нечувани унижения от страна на жестоките и вулгарни войници – от Своите Собствени недостойни и грешни създания! **Те събличат Неговите дрехи и Го обличат в червена мантия**, пародия на царска одежда. Тази мантия обаче съдържа и едно послание. Тъй като яркочервеният цвят е символ на греха (Ис. 1:18), аз вярвам, че обличането на Исус в яркочервена мантия олицетворява поставянето на моите грехове върху Него, така че аз да мога да бъда облечен в Божията мантия на праведността (2 Кор. 5:21).

27:29, 30 После войниците **сплитат венец от тръни** и го налагат на главата на Исус. Без да забравяме ужаса на тази мрачна шега, нека спрем вниманието си за малко и върху великото значение на това действие: Той понесе *венец от тръни*, за да можем ние да носим *венец от слава*. Те Му се подиграват и Го наричат Цар на грешници; ние се прекланяме пред Него и Го наричаме Спасител на грешници.

Войниците Му дават също така и една **тръстика**, подиграйки Му се, че носи скиптер. Колко малко разбират те, че ръката, която държи тази тръстика, е същата ръка, която управлява и света! Прободената от гвоздеи ръка на Исус сега държи скиптера на господството над света.

После те подигравателно коленичат пред Него и Му се покланят, като

Го наричат „Царю Юдейску“. Това обаче не е достатъчно и затова войниците започват да **плюят по лицето** Единствения съвършен Човек, Който някога е живял на земята; **после взимат тръстиката обратно и започват да Го удрят с нея по главата.**

Исус издържа всичко това търпеливо, без да промълви нито една дума. „Защото размислете за Този, който издържа от грешните такова противоречие против Себе Си, та да не ви готвеа и да не ставате малодушни.“ (Евр. 12:3).

27:31 Накрая войниците Му **обличат Неговите грехи и Го завеждат да бъде разпънат.**

II. Разпъването на царя (27:32-44)

27:32 Нашият Господ носи **кръста** Си го половината на пътя (Йоан 19:17). След това войниците **принуждават** един човек на име **Симон (от Кириней, Северна Африка)** да го носи вместо Него. Някои изследователи мислят, че е бил евреин, други – че е бил негър. Това не е толкова важно; важно е, че той е имал прекрасната привилегия да носи Исусовия кръст.

27:33 **Голгота** е арамейската дума за „череп“. Думата „Calvary“* произхожда от латинския превод на гръцката дума *kranion*. Вероятно местността, където е бил разпънат Христос, е приличала на череп или пък е получила това име впоследствие, защото там са се извършвали екзекуциите. Точно то и местоположение днес не е съвсем сигурно.

27:34 Преди да го заковат на кръста, войниците предлагат на Исус **оцет с жлъчка**. Тази смес била давана на осъдените престъпници като опит. Исус отказва да пие. Той е дължен да понесе целия товар на човешките грехове, без да приглуши чувствител-

ността на Своите възприятия и без да облекчи Своите болки.

27:35 Разказът на Матей за Разпяването е прост и лишен от всякакви емоции. Той не се впуска да представя драматично събитията, не използва сензационни журналистически похвати, нито пък се спира на скверни подробности. Той просто изрича факта: „...**те Го разпънаха.**“ Но ние знаем, че дори и вечността няма да успее да изчерпи дълбокото съдържание на тези думи.

Както е предсказано в Псалм 22:18, войниците **си разделят Неговите грехи... и... хвърлят жребие** за грехата Му, която е изтъкана без шев. Това е цялото земно имущество на Христос. В тази връзка Джеймз Дени пише следното: „Единственият съвършен живот, изживян на земята, бе животът на Онзи, Който не притежаваше нищо и не остави след Себе Си нищо материално освен грехите Си.“

27:36 Тези войници са представители на света на грешните хорица. Те явно нямат никакво чувство за това, че около тях става нещо историческо. Ако те бяха осъзнали величието на това събитие, нямаше да седят и да пазят Исус, а щяха да паднат на колене и да Му се поклонят!

27:37 **Над главата на Христос** е сложен надписът „**ТОЯ Е ИСУС, ЮДЕЙСКИЯТ ЦАР**“. Този надпис не е цитиран еднакво и в четирите Евангелия.⁴⁹ Марко казва, че на табелата е написано „Юдейският Цар“ (15:26); Лука – че е написано „Тоя е Юдейският Цар“ (23:38), а Йоан – „Исус Назарянин – Юдейският Цар“ (19:19). Главните свещеници не са доволни, че надписът изразява един факт, и смятат, че трябва да звучи като една претенция на самия Обвиняем. Но Пилат отхвърля тяхното искане: това е така, както го е написал – на еврейски, латински и гръцки – и всички могат да го прочетат (Йоан 19:19-22).

* Calvary (англ.) – разпятие – Бел. прев.

27:38 От двете страни на Христос са разпънати **двама разбойници**. Нали Исая беше казал 700 години преди това, че Той ще бъде причислен към престъпници (53:12)? В началото и двамата разбойници се нахвърлят върху Него с обиди и хули (44 ст.). Но по-късно единият се покайва и бива спасен на косъм от смъртта и след няколко часа остава заедно с Христос в рая (Лука 23:42, 43).

27:39, 40 Ако, от една страна, кръстът показва колко голяма е Божията любов, от друга страна, той разкрива колко голяма е човешката поквара. Минаващите оттам се спират гостатъчно дълго, за да се подиграят на Овчаря, докато Той умира за Своите овце: „**Ти, Който можеш да разрушиш храма и да го издигнеш отново за три дни, опитай да се спасиш! Ако си Божият Син наистина, слез сам от кръста!**“ Това е езикът на рационалистичното неверие: „Първо да видим, после ще повярваме.“ Това е и езикът на либерализма: „Слез от кръста (с други думи, отстрани съблазънта на кръста) и ние ще повярваме.“ Уилям Бут казва така: „Те заявяват, че биха повярвали, ако Той беше слязъл от кръста; ние вярваме именно защото Той остана на кръста.“

27:41-44 **Главните свещеници, книжниците и старейшините** присъединяват своите гласове към презривкательните. Без да съзнават истината, която крият техните думи, те викат: „**Други е избавил, а пък Себе Си не може да избави!**“ Тези думи са изказани като подигравка, но ние ги използваме, за да напишем с тях думи на хвала:

*Себе Си Той не можа да избави:
на кръста трябваше да се прикове!
Как иначе милостта да дойде,
изгубените грешници да отведе?
Да, Божият Син трябваше
греха да понесе,*

*за да може виновните
от грях да отърве.*

Албърт Мидлейн

Това е вярно не само за живота на Господ; то е вярно и за нашия собствено живот. Ние не можем да спасяваме други хора, докато се опитваме да спасяваме самите себе си.

Религиозните водачи се подиграват с твърдението на Исус, че Той е Израелският Цар и че Той е Божият Син. Така религиозните водачи влизат в общ съюз с престъпниците, за да похулят своя Бог.

Р. Три часа тъмнина (27:45-50)

27:45 Всички страдания и унижения, които Исус понася от ръцете на човешките, са незначителни в сравнение с това, което Го очаква сега. **От шестия час** (12 часа по обед) **до деветия час** (3 часа след обед) е **тъмно** не само по цялата палестинска земя, но и в Неговата свята душа. Това е времето, когато Исус трябва да понесе неопикуемото проклятие на нашите грехове върху Себе Си. В тези три часа е събран целият ад, който ние заслужаваме; в тях се е излял върху Христос целият гняв на Бога срещу всичките наши прегрешения. Ние виждаме всичко това в една неясна светлина. Ние просто не можем да си представим какво означава за Него да заговори всички справедливи искания на Бога срещу греха. Само знаем, че през тези три часа Той заплати цената, изкупи дълга и свърши делото, необходимо за изкуплението на човека.

27:46 Около 3 часа следобед Исус **извиква със силен глас и казва: „Боже Мой, Боже Мой, защо си Ме оставил?“** Отговорът може да се намери в Псалм 22:3: „...Ти си Светият, Който си възцарен между Израилевите хваления.“ Тъй като Бог е свят, Той не може да си затвори очите пред греха. Точно обратното, Той трябва да го накаже. Господ Исус няма никакъв соб-

ствен грях, но поема вината за нашите грехове върху Себе Си. Когато Бог като Съдия поглежда от небесата и вижда нашите грехове върху безгрешния ни Заместител, Той отпегля от Сина Си Своята любов. Точно това отделяне изтръгва от сърцето на Исус вика, който Елизабет Браунинг нарича толкова красиво „вика на осиротелия Емануел“:

*Оставен! Синът се отдели
и беше изоставен!
Грехът Отец от Син разедини –
Адам да е изваден!
Викът на осиротелия Емануел
разтърси целия вселмир;
тъй бе самотен и немил:
„Боже Мой, Боже Мой,
защо съм изоставен?“*

Елизабет Браунинг

27:47, 48 Когато Исус извиква: „Или, Или...“, някои от стоящите край Него хора казват, че Той вика Илиа. Дали те наистина объркват имената или се подиграват, не можем да кажем. Един от тях взема една гълга тръстика, за да Му поднесе гъба, напосна с оцет. Според Псалм 69:21 това няма за цел да облекчи страданията Му, а по-скоро да ги утежни.

27:49 Другите стоят и чакат да видят дали наистина ще гоjde Илиа, за да извърши това, което се казва за него в юдейските предания – да избави праведните. Но за Илиа още не е дошло времето да гоjde (Мал. 4:5), дошло е времето за Исус да умре.

27:49 Когато Исус отново извиква със силен глас, Той предава Своя Дух. Силата на Неговия вик показва, че Той умира в мощ, а не в слабост. Това, че Исус Сам предава Своя Дух, показва, че Неговата смърт се различава от всички други смърти. Ние умираме, защото трябва да умрем; Исус умира, защото избра да умре. Спомнете си какво каза Самият Той: „...Аз давам живота Си, за да Го взема пак. Никои

не Ми го отнема, но Аз от Себе Си го давам. Имам право да го дам и имам право пак да го взема“ (Йоан 10:17, 18)!

*Създателят на цялото творение
осъден бе вместо нас на осъждане.
Законът, който Той създаде,
изпълни, като Себе Си отдаде.
Ръцете Му светли направиха клона
за венеца от тръни по пътя
към трона.*

*Онзи, който Той сътвори,
Го разпъна на кръст,
като Му измени.
Дървото, на което Той вися,
расна в гора, която Той зася.
Мястото, където Той умря,
бе сътворено от Неговата ръка.
Небето, което тогава потъмня,
бе просторът, който Той разстла.
Слънцето, което от ужас се скри,
бе светилото, което Той запали.
Сабята, която прободо
Неговите гърди,
бе оръжието, което Сам Бог закали.
Гробът, който бе изсечен в скалата,
беше част от скала,
основана в земята.
Мястото от дясно на Бога
в небесата
беше Негово още преди създаването
на земята.
Но вече нов венец от слава
на главата Му блести
и всеки род, и коляно
пред Него ще се поклони!*

Ф. В. Пум

С. Разкъсаната завеса (27:51-54)

27:51 В мига, в който Исус издъхва, тежката тъкана завеса, която разделя двете главни помещения на храма, се раздира на две от горе до долу от една Невидима ръка. До този момент тази завеса не е допускала в Божията Светая Светих пристъпването на никакви хора освен на главния свещеник. Само един човек е имал право да влиза във вътрешната част на светилище-

то, и то само един-единствен път в годината.

От Посланието към евреите научаваме, че завесата е символ на Христовото тяло. Нейното раздиране олицетворява отпадането на Неговото тяло чрез смъртта. Посредством смъртта на Исус ние получаваме „дръзнение да влезем в светилището през новия и живия път, който Той е открил за нас през завесата, сиреч плътта Си“ (Евр. 10:19, 20).

Сега и най-скромният вярващ може да влезе в Божието присъствие по всяко време чрез молитва и хваление. Но нека никога не забравяме, че тази привилегия е била откупена за нас на огромна цена – кръвта на Исус Христос.

Смъртта на Божия Син довежда и до ужасни катаклизми в природата – като че ли неживото творение се е чувствало съпричастно към съдбата на своя Създател. Земята е **разтърсена** от земетресение; много **скали са разцепени** и много **гробове – отворени**.

27:52, 53 Забележете обаче, че едва след **възкресението** на Исус мъртвите **излизат** от гробовете и **отиват** в Ерусалим, където се **явяват** на мнозина. Библията не ни казва дали тези възкръснали светци са умрели отново или са се възкачили на небето заедно с Господ Исус.

27:54 Тези изумителни природни явления убеждават римския **стотник** и неговите хора, че Исус наистина е **Божият Син**. (И въпреки че в гръцкия текст наименованието „Божий Син“ е употребено без определителен член, словоредът на изречението го определя достатъчно категорично.⁵⁰) Какво иска да каже **стотникът**? Дали неговите думи означават пълно признание на Исус Христос за Господ и Спасител или са само едно допускане, че Той е нещо повече от човек? Текстът не ни дава достатъчно основания да отго-

ворим положително на първата част от този въпрос. Но той определено показва едно чувство на страхопочитание и осъзнаване на факта, че природните бедствия са свързани по някакъв начин със смъртта на Исус, а не със смъртта на разпънатите заедно с Него разбойници.

Т. Погребението в Йосифовата гробница (27:57, 61)

27:57, 58 **Йосиф от Ариматей, един богат човек** и член на Синедриона, който не се съгласява с решението на Съвета да се предаде Исус на Пилат (Лука 23:51), до този момент е таен **ученик** на Христос, но сега изоставя всякаква предпазливост на вятъра. Той смело **отива при Пилат** и иска разрешение да погребее своя Господ. Представете си само каква изненада за Пилат и какво предизвикателство към юдеите е било това един от членовете на Синедриона да застане публично на страната на Разпънатия (от самите тях)! На практика, погребвайки тялото на Христос, Йосиф погребва и сам себе си като икономически и социален член и като религиозен служител на обществото. Това негово действие го отделя завинаги от институцията, която уби Господ Исус.

27:57, 60 **Пилат** дава разрешение и **Йосиф** с голяма обич **балсамира тялото**, като го **увива с чист ленен плат**, в който **слага благоуханни треви**. След това **поставя тялото в своя собствен нов гроб**, който е изсечен в **скала**. Отворът на гроба е затворен от един **огромен камък**.

Векове по-рано Исая предсказва: „И определеха гроба Му между злодеите, но по смъртта Му при богатия“ (53:9). Без съмнение Неговите врагове са възнамерявали да хвърлят тялото Му в долината Хинон, където да изгори в пламъците на бунището или да бъде изядено от лисици; но Бог осуетява техните планове и използва Йо-

сиф, за да Му направи благородническо погребение.

27:61 След като Йосиф си отива, срещу гроба остават Мария Магдалина и майката на Яков и Йосия, за да го пазят.

У. Варденият гроб (27:62-66)

27:62-64 Първият ден на Пасхата, наречен Денят на приготвянето за празника, става също и денят на Разпятието. На следващия ден главните свещеници и фарисеите са особено неспокойни. Спомняйки си думите на Исус за възкресението, те отиват при Пилат и искат от него да постави специална стража пред камъка. Най-вероятно те се страхуват да не би учениците Му да откраднат тялото и по този начин да създадат впечатление, че Исус е възкръснал. Те мислят, че ако се случи това, „последната измама ще бъде по-лоша от първата“, т. е. новината за Неговото възкресение ще бъде още по-лоша от Неговото твърдение, че е Месия и Божи Син.

27:65, 66 Пилат им отговаря: „Вземете стража; идете, вардете Го, както знаете.“ Неговите думи означават: „Вашата молба е удовлетворена. Ето, аз ви давам стража. Идете и Го вардете, както вие знаете.“ Вероятно последното изречение съдържа не малко ирония. Разбира се, те полагат максимални усилия, за да Го опазят, като запечатват гроба и поставят стражи, но и най-добри предпазителни мерки срещу Бога се оказват несъвършени. Ангър казва следното по този въпрос:

„Предпазните мерки, които вземат Неговите врагове, за да подсигурят гроба, като го запечатват и поставят стража (62-64), само спомагат за осуетяването на плановете на злите хора, като способстват за създаването на неопровержими доказателства за възкресението на Царя.“⁵¹

XV. Триумфалната победа на Царя (28 гл.)

А. Празният гроб и възкръсналият Господ (28:1-10)

28:1-4 Рано сутринта в неделя, преди изгрев слънце, двесте Марии идват, за да видят гроба. Когато те пристигат, става голямо земетресение. Един ангел... слеза от небето, отвали камъка от входа на гроба и сяда върху него. Римските стражи, поразени от това сияйно съществуване, облечено в искрящо бяло облекло, припадат.

28:5, 6 Ангелът успокоява жените, че няма от какво да се страхуват. Онзи, Когато търсят, е възкръснал, както и обещава. „Доидете и вижте мястото, где то е лежал Господ.“ Камъкът е отвален настрана не за да може Господ да излезе, а за да могат жените да влязат и да видят, че Него Го няма.

28:7-10 После ангелът изпраща жените да отидат бързо и да кажат славната вест на Неговите ученици: Господ е жив и ще се срещне с тях в Галилея. След като чуват новината, жените напускат празния гроб. В този миг пред тях се появява Самият Исус и ги поздравява с приветствието: „Здравейте!“ Те Му отговарят, като падат на колена при краката Му и Му се покланят. Тогава Той лично ги упълномощава да уведомят Неговите ученици, че ще Го видят в Галилея.

Б. Войниците биват погкупени, за да не говорят истината (28:11-15)

28:11 Веднага след като идват в съзнание, някои от войниците отиват страховито право при главните свещеници и им казват новината. Те са се провалили в изпълнението на служебния си дълг: гробът е празен!

28:11, 13 Няма да е трудно да си представим ужаса на религиозните водачи. За да обмислят своята страте-

гия, те веднага свикват едно тайно заседание, в което участват и старейшините. В своето отчаяние главните свещеници и старейшините решават да подкупят войниците и да ги накарат да кажат фантастичната лъжа, че докато те спали, учениците били откраднали тялото на Христос.

Вместо да разрешава проблема, това твърдение още повече го утежнява. Човек не може да не си зададе следните въпроси: Защо войниците са спали, когато е трябвало да будуват през цялата нощ? Как е било възможно учениците да отърколят камъка, без да ги събудят през това време? Как са могли всички войници да заспят по едно и също време? Ако те са били заспали, как са разбрали, че точно учениците са откраднали тялото? Ако версията им е вярна, защо е трябвало да получават подкуп, за да я разпространяват? Ако учениците са откраднали тялото, защо са губили време да отвиват саваните на тялото и да сгъват кърпата за главата Му отделно? (Лука 24:12; Йоан 20:6, 7)

28:14 Истината е, че войниците са били подкупени с много пари, за да разкажат една история, която уличава самите тях в престъпление, тъй като според римските закони заспиването по време на пост се е наказвало със смърт. Затова юдейските водачи е трябвало да обещаят да им помогнат, ако историята стигне до ушите на управителя.

Синедрионът разбира, че докато истината е доказателство сама по себе си, лъжата трябва да се подкрепи с безброй други лъжи.

28:15 И въпреки това тази лъжа и до днес се поддържа от много евреи и от много неевреи също. И не само тази: хората са измислили още много други лъжи. Уилбър Смит разглежда две от тях:

„1. Една от многото лъжи е предположението, че жените са сбъркали

гроба. Помислете за малко. Вие можете ли да объркате гроба на човека, когото най-много обичате, ако той е бил погребан в петък следобед, а вие отидете да го посетите в неделя сутрин? Още повече че гробът си е намирал не в семейното гробище на Йосиф от Ариаматея, а в неговата собствена градина. Други гробове там просто не е имало.

Но да приемем, че е имало и други гробове, (въпреки че това не е било възможно), и да приемем, че жените, чиито очи са били пълни със съзли, са се объркали и са отишли при някой друг гроб. И така, нека допуснем, че с жените се е случило точно това. Но Симон Петър и Йоан, тези сурови мъже рибари също отиват да видят гроба и го намират празен. Мислите ли, че те също са сбъркали гроба? Освен това, когато Петър и Йоан влизат в гроба и виждат, че е празен, те се срещат с един ангел, който им казва: „Него Го няма тук. Той възкръсна. Елате и вижте мястото, където лежеше Господ.“ Мислите ли, че и ангелът също е сбъркал гроба? И нека не забравяме, че тези теории се лансират обикновено от интелигентни хора. Тази е една от най-глупавите!

2. Според една друга лъжа Исус не бил умрял, а само припаднал, след което бил съживен по някакъв начин в гроба и изнесен от него. Дали това може да е истина? При входа на гроба на Исус е бил поставен огромен камък, върху който са били поставени печатите на римското правителство. Нито един човек от вътрешността на гроба не е бил в състояние да избута този камък, който е бил изтърколен по едно на надолнище, така че да падне в специално издълбана яма. Освен това

Исус не е излязъл от този гроб като осакатено и безкръвно същество!

Простата истина е, че възкресението на Господ Исус е един напълно доказан исторически факт. Той се представя жив на Своите ученици няколко пъти след мъките Си на кръста по един неопровержим начин. Споменете си само тези няколко случая, когато Той се явява на Своите Си:

1. На Мария Магдалина (Марко 16:9-11)
2. На жените (Мат. 28:8-10)
3. На Петър (Лука 24:34)
4. На двамата ученици по пътя към Емаус (Лука 24:13-32)
5. На учениците, когато Тома го няма (Йоан 20: 19-25)
6. На учениците, когато Тома е там (Йоан 20: 26-31)
7. На седемте ученици при Галилейското езеро (Йоан 21)
8. На повече от 500 вярващи (1. Кор. 15:7)
9. На Яков (1. Кор. 15:17)
10. На учениците на Елеонския хълм (Деян. 1:3-12)

Един от големите основополагащи камъни на християнската вяра, непоклатим и здраво заседнал, е историческото доказателство за възкресението на Господ Исус Христос. По този въпрос вие и аз можем да водим винаги успешни битки за вярата, защото тук ние имаме едно събитие, на което не може да се противоречи. То може или изцяло да се приема, или изцяло да се отрича, но не съществуват доводи, с които може да се обори.⁵²

В. Великото поръчение (28:16-20)

28:16, 17 В Галилея възкръсналият Господ се явява на учениците Си на една планина, чието име не е дадено. Това явяване е описано и в Марко 16:15-18, и в 1 Кор. 15:6. Каква прекрасна среща! Неговите страдания са останали завинаги в миналото. Но зара-

ди Неговия Нов Живот те също могат да имат Нов живот. Той стои пред тях в облеченото Си в слава тяло и те могат да се поклонят на живия, любящ Господ, въпреки че малките червейчета на съмнението все още гложат мислите на някои от тях.

28:18 После Господ им казва, че на Него е дадена „всяка власт на небето и на земята“. В по-различен смисъл Той винаги е притежавал тази власт. Но тук Господ говори за властта, която Му е дадена като на Глава на новото създание. Той има власт да дава вечен живот на всички, колкото Му е дал Бог (Йоан 17:2). Господ винаги е умал власт като Първородния цялото създание. Но сега, когато Той е свършил изкупителното дело, вече има власт като Първородния на мъртвите, „за да има първенство във всичко“ (Кол. 1:15, 18).

28:19, 20 Като Глава на новото създание Той постановява Великото Поръчение, което съдържа „постоянната разпоредба“ за всички вярващи през настоящия период на царството – периода между отхвърлянето на Царя и Неговото Второ пришествие.

Това поръчението съдържа три заповеди, а не три предложения:

1. **Идете и направете ученици от всички народи.** Тези думи не означават, че целият свят ще се обърне и ще повярва. Чрез проповядване на евангелието учениците ще създават други ученици и последователи на Спасителя от всеки народ, племе и прослойка и от всеки език.
2. **„Кръствайте ги в името на Отца и Сина и Светия Дух.“** Пратениците на Христос носят отговорността да проповядват кръщенето и да обясняват, че това е една заповед, на която трябва да се подчиняваме. Чрез кръщенето във вярата християните открито се отъждествяват с Трюединното Божество. Те признават, че Бог е

техният Баща, че Исус Христос е техният Господ и Спасител и че Светият дух е Онзи, Който обитава в тях, дава им сила и ги поучава. Думата „**име**“ в 19 ст. е употребена в ед. ч.: едно име или една същност, но три Личности – **Отец, Син и Светият Дух**.

3. **Научете ги „да пазят всичко, що съм ви заповядал“.** Поръчението ги задължава да учат хората освен на благата вест, и на други неща. Не е достатъчно само да се създават вярващи, които да се оставят да се борят сами за себе си. Те трябва да се учат да се *подчиняват* на Христовите заповеди, както са дадени в НЗ. Същността на ученичеството е ученикът да стане като Учителя, което може да се получи посредством систематичното изучаване и подчиняване на Словото.

Накрая Спасителят завършва с обещанието, че Той ще бъде винаги със Своите ученици до „свършека на века“. Те няма да бъдат оставени сами и без никаква помощ. Каквото и да правят и където и да отидат в името на Бога, те ще бъдат заедно с Божия Син.

Обърнете внимание на четирикратната употреба на думата „всички“ („всяка“) във връзка с Великото Поръчение: „**всяка власт**“; „**всичките народи**“; „**всичко, що съм ви заповядал**“; „**всичките дни**“.

И така, Евангелието завършва с думи, които носят заръката и утехата на нашия велик Господ. И сега, двadesет века по късно, Неговото Слово притежава същата убедителност, същото значение и същото приложение. Поръчението все още не е изпълнено.

Какво правим ние в изпълнение на Неговата последна заповед?

Крайни бележки

- 1) (1:1) *Jehovah* (Йехова) е англицизираната форма на староеврейската дума *Yahweh* (Яхве), която обикновено се превежда като „ГОСПОД“ или „Господар“. Сравнете с подобното положение с името *Jesus* (Исус) – англицизирана форма на староеврейското *Yeshua* (Йешуа).
- 2) (4:2, 3) Условие от първи клас, при което се използва *ei* с изявтелно наклонение. То може да се преведе така: „Ако и аз съм съгласен, че Ти си Божият Син...“ или: „Тъй като Ти си Божият Син...“
- 3) (Допълнителна бележка) „Диспенсация“ означава „Божия наредба“ или „управление“. Тя описва начина, по който Бог се отнася към човешката раса във всеки отделен момент на човешката история. Думата не означава период от време *сам по себе си*, а по-скоро Божествената програма *по време* на всяка отделна епоха. Подобна е и употребата на думата в израза „управлението на Рейгън“, където се има предвид политиката, следвана от президента Рейгън по време на неговия мандат.
- 4) (5:13) Albert Barnes, *Notes on the New Testament, Matthew and Mark*, p. 47.
- 5) (5:22) В критическия (НО) текст думите „без причина“ са изпуснати, което означава, че се забранява дори и оправданото негодувание.
- 6) (5:44-47) В критическия (НО) текст вместо „бирниците“ се казва „езичниците“.
- 7) (5:44-47) В текст Б (базиран на болшинството ръкописи) се казва вместо „братята си“ – „приятелите си“.
- 8) (6:13) Някои изследователи смятат, че това славословие е взето и адаптирано към текста от Първа книга на летописите 29:11 с цел по-лесната му употреба в туршии, но това е само едно предположение. Традиционният протестантски превод на молитвата (използван и в ПБКДЖ) може съвършено да се защити.
- 9) (7:13, 14) Както критическият (НО) текст, така и текстът на Б (болшинството) ръкописи превеждат този стих с възклицателно изречение: „Колко е тясна портата и колко е тесен пътят, който води в живот, и малцина са ония, които ги намират!“ Когато и най-старите ръкописи, и повечето от Б ръкописи се противопоставят на традиционния текст, истината е явно на тяхна страна. В такива случаи традиционният текст на ПБКДЖ показва някои слабости.
- 10) (7:28, 29) Jamieson, Fausset & Brown, *Critical and Explanatory Commentary on the New Testament*, V:50.
- 11) (8:2) Някои от формите на проказа, споменати в Библията, не са същите като страданието, което ние наричаме болест на Хансен. Например в Левит се дават примери, когато тази болест може да зарази къщата или грехите.
- 12) (8:16, 17) Arno C. Gaebelien, *The Gospel of Matthew*, p. 193.
- 13) (8:28) В критическия (НО) текст се казва *Гадарина*. Понякога името на града може да се използва вместо името на областта.
- 14) (9:16) Gaebelien, *Matthew*, p. 193.
- 15) (9:17) W. L. Pettingill, *Simple Studies in Matthew*, pp. 111, 112.
- 16) (10:8) В болшинството ръкописи „мъртви, възкресявайте“ е изпуснато.
- 17) (10:21) J. C. Macaulay, *Obedient Unto Death: Devotional Studies in John's Gospel*, II:59.
- 18) (10:41) Arthur T. Pierson, „The Work of Christ for the Believer“, *The*

- Ministry of Keswick, First Series*, p. 114.
- 19) (11:27) Alva J. Gospel McClain, *The Greatness of the Kingdom*, p. 311.
- 20) (11:30) J. H. Jowett, Quoted in *Our Daily Bread*.
- 21) (12:8) E. W. Rogers, *Jesus the Christ*, pp. 65, 66.
- 22) (12:19) McClain, *Kingdom*, p. 283.
- 23) (12:21) Kleist and Lilly, повече информация не ни е известна.
- 24) (12:27) Ella E. Pohle, *C. I. Scofield's Question Box*, p. 97.
- 25) (13:13) H. Chester Woodring, Unpublished class notes on Matthew, Emmaus Bible School, 1961.
- 26) (13:22) G. H. Lang, *The Parabolic Teaching of Scripture*, p. 68.
- 27) (13:24-26) Merrill F. Unger, *Unger's Bible Dictionary*, p. 1145.
- 28) (13:33) J. H. Brookes, *I Am Coming*, p. 65.
- 29) (13:49, 50) Gaebelein, *Matthew*, p. 302.
- 30) (14:4, 5) Източникът не е известен.
- 31) (16:2, 3) Разбира се, тези признаци на времето са валидни за Израел, не за Северна Америка или Великобритания!
- 32) (16:7-10) Дванайсетте *korphinói* (кошове), които са останали след нахранването на 5000-те може да са побирали по-малко от седемте *spiritides* (коиници), останали след нахранването на 4000-те.
- 33) (16:17, 18) G. Campbell Morgan, *The Gospel According to Matthew*, p. 211.
- 34) (16:19) Charles C. Ryrie, ed., *The Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1506.
- 35) (16:20) James S. Stewart, *The Life and Teachings of Jesus Christ*, p. 106.
- 36) (16:26) Donald G. Barnhouse, повече информация не ни е известна.
- 37) (18:11) Стихът е изпуснат от критическия (НО) текст, но се съдържа в текста от болшинството ръкописи.
- 38) (20:15) James S. Stewart, *A Man in Christ*, p. 252.
- 39) (20:31-34) Gaebelein, *Matthew*, p. 420.
- 40) (21:6) J. P. Lange, *A Commentary on the Holy Scriptures*, 25 Vols., страницата неизвестна.
- 41) (23:9, 10) H. G. Weston, *Matthew, The Genesis of the New Testament*, p. 110.
- 42) (23:14) Критическият (НО) текст изпуска второто „горко“.
- 43) (23:25, 26) В текста на болшинството ръкописи за последната дума от 25 ст. се използва думата *adikia* (неправедност).
- 44) (24:29) I. Velikovsky, *Earth in Upheaval*, p. 136.
- 45) (24:34) F. W. Grant, „Matthew,“ *Numerical Bible, The Gospels*, p. 230.
- 46) (25:28, 29) *Our Lord's Teachings About Money* (tract), pp. 3, 4.
- 47) (26:64) Първото местоимение за 2 л. ег. ч. *su* е използвано за емфаза. Второто местоимение за 2 л. е *humin* (мн. ч.), а третото се използва в глагола *opsesithe*.
- 48) (26:64) R. C. H. Lenski, *The Interpretation of St. Matthew's Gospel*, p. 1064.
- 49) (27:37) Ако всички цитирани надписи се съберат в едно, ще се получи следният надпис: „Този е Исус Назарянинът, Юдейският Цар.“ Друго възможно обяснение дава предположението, че всеки евангелист цитира пълния надпис, но го превежда от различен език, откъдето могат да дойдат и различията.
- 50) (27: 54) На гръцки определителните сказуемни съществителни, които предхождат глагола, обикновено нямат член (част от праволото на Корнуел).
- 51) (27:65, 66) Merrill F. Unger, *Unger's Bible Handbook*, p. 491.
- 52) (28:15) Wilbur Smith, „In the Study“, *Moody Monthly*, April, 1969.

Библиографија

Gaebelein, A. C.,
The Gospel of Matthew,
New York: Loizeaux Bros., 1910.

Kelly William,
Lectures on Matthew,
New York: Loizeaux Bros., 1911.

Lenski, R. C. H.,
The Interpretation of St. Matthew's Gospel,
Minneapolis: Augsburg Publishing House,
1933.

Macaulay, J. C.,
Behold Your King,
Chicago: The Moody Bible Institute, 1982.

Morgan, G. Campbell,
The Gospel According to Matthew,
New York: Fleming H. Revell Company,
1929.

Pettingill, W. L.,
Simple Studies in Matthew,
Harrisburg: Fred Kelker, 1910.

Tasker, R. V. G.,
The Gospel According to St. Matthew,
TBC,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Company, 1961.

Thomas, W. H. Griffith,
Outline Studies in Matthew,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Company, 1961.

Weston, H. G. Matthew,
the Genesis of the New Testament,
Philadelphia: American Baptist
Publication Society, n.d.

**Периодични изданија и непубликувани
материјали**

Smith, Wilbur,
„In the Studies“,
Moody Monthly, April, 1969.

Woodring, H. Chester,
Class Notes on Matthew, 1961,
Emmaus Bible School, Oak Park, IL (now
Emmaus Bible College).

Евангелието според Марко

„Евангелието на Марко излъчва такава ведрина и жизненост, че грабва душата на всеки християнин, който го чете, като го кара да изпитва копнеж да служи на Бога, следвайки примера на нашия благословен Господ.“

Август ван Рин

Въведение

I. Уникално място в канона

Евангелието от Марко е най-малкото Евангелие по обем от четирите Евангелия и около 90% от неговото съдържание може да се намери или в Евангелието от Матей, или в Евангелието от Лука, или и в двете заедно. Тогава изниква въпросът, какво е онова, което то иска да ни каже и без което не можем?

На първо място това са лаконичният език на Марко и неговата журналистическа простота, които правят неговото Евангелие най-подходящото четиво за въвеждане на хора в християнската вяра. Когато трябва да се проповядва на места, където хората не са чували за Христос, Евангелието от Марко обикновено е първата книга, която се превежда на местния език.

Но неговото уникално значение се дължи не само на прякото и активно въздействие на *стила* (който се оказва особено подходящ за римляните и техните съвременници днес), но и на присъствието на някои *ярки подробности*, които липсват в другите Евангелия. В него се говори например за начина, по който Исус поглежда учениците Си, как се разсъбдва, как тръгва най-отпред към Ерусалим. Без съмнение Марко е научил тези подробности

от Петър, с когото е живял заедно в края на живота му. Преданията разказват (и това сигурно е вярно), че Евангелието от Марко представява разказ на спомените на Петър, което напълно обяснява специфичните за него подробности и развитие на действието, както и впечатлението, че книгата е написана от човек, който е бил свидетел на събитията.

Повечето изследователи смятат, че Марко е онзи младеж, за когото се казва, че избягва гол (14:51), и че скромният подпис на края на Евангелието е негов. (В първоначалния си вид Евангелията не са имали заглавия.) И тъй като Йоан Марко е живял в Ерусалим по онова време, би било безсмислено да разказва всичко това, ако не е бил свързан с тогавашните събития по някакъв начин. Вероятно той наистина е авторът на това Евангелие, според както твърди преданието.

II. Авторство

Повечето изследователи приемат разпространеното и общоприето от църквата мнение, че второто Евангелие е било написано от Йоан Марко, син на Мария от Ерусалим, в чиято къща са се събирали християните.

За това има много сериозни *външни доказателства*, които датират от много рано и са от различни части на империята. Папий (около 110 г. сл. Хр.) цитира Йоан Старши (вероятно апостол Йоан, въпреки че би могла да

бъде и някой друг от ранните ученици на Христос) да казва, че Евангелието е написано от Марко, сподвижника на Петър. На същото мнение са Юстин Мартир, Иреней, Климент от Александрия, Ориген, както и мнението, изразено в *Антимарковския пролог* към Марко.

Макар и не много изобилни, *вътрешните доказателства* за авторството на Марко също съвпадат с общоприетото предание от времето на ранното християнство.

Авторът явно е познавал добре Палестина и особено Ерусалим. (Описание на горната стая е много по-подробно от това в другите Евангелия: много е вероятно това да е била неговата родна къща!) Евангелието свидетелства за арамейско влияние (използването на палестинския език) и за добро познаване на еврейските обичаи. Ясното и точно повествование говори за близки връзки между автора и някои от свидетелите на събитията. Схемата на изложението следва съдържанието на проповедта на Петър в Деяния 10.

Мнението, че Марко е писал Евангелието в Рим, се потвърждава от наличието на по-голям брой латински думи в сравнение с другите Евангелия (като *centurion, census, denarius, legion* и *praetorium*). Езическото (латинското) име на автора – Марко – е споменато десет пъти в текста, а името Йоан Марко (еврейското заедно с езическото му име) – още три пъти. Марко, „слугата“ или придружителят най-напред на Петър, след това на чичо си Варнава и накрая – отново на Петър (според достоверни източници), е бил най-подходящият автор за написването на Евангелието на Идеалния Служител.

III. Датиране

Годината на написването на това Евангелие се оспорва и от най-консер-

вативните изследователи на Библията. И макар че нито една дата не може да се посочи с абсолютна точност, времето преди разрушаването на Ерусалим би могло да се приеме като най-вероятното време на неговото написване.

Не всички източници са единодушни по въпроса дали Марко е записал проповедите на Петър за живота на Господ *преди* смъртта на апостола (преди 64–58 г.) или *след* нея.

Ако приемем, че Евангелието от Марко е първото написано Евангелие, както твърдят повечето изследователи, тогава вероятно то е било написано през по-ранна година, за да може Лука, който пише по-късно, да използва данни от текста на Марко. Някои ученици считат, че Марко е писал в началото на 50-те години, но ние смятаме, че е по-вероятно това да е станало някъде между 57 и 60 година.

IV. Предмет и основна тема на Евангелието

Това Евангелие описва чудната история за живота на нашия Господ Исус Христос – Идеалния Божий Служител. То ни разказва за Онзи, Които остави блясъка на Своята слава в небесата и възприе образа на Слуга на земята (Фил. 2:7). Това е разказ за несравнимия живот на Господа, Които „не дойде да Му служат, но да служи и да даде живота Си откуп за мнозина“ (Марко 10:45).

Колкото по-дълбоко осъзнаваме факта, че Този Идеален Служител е не някой друг, а Божият Син, и че Той доброволно препаса Себе Си със слугинската престилка, като стана Слуга на хората, толкова по-ярко и по-трайно започва да свети блясъкът на това Евангелие. Чрез него ние имаме възможност да наблюдаваме как съвършеният Божий Син е живял на земята като зависим Човек. Всичко, което Той е направил, е било извършено

в съвършено подчинение на волята на Неговия Отец, и всички Негови велики дела са били извършени чрез силата на Светия Дух.

Йоан Марко, авторът на това Евангелие, започва служението си пред Господа като добър християнин; покъсно показва отстъпление от вярата за известно време (вж. Деяния 15: 38) и накрая завършва отново като „полезен в службата“ работник (2 Тим. 4:11).

Езикът, на който е написано Евангелието, е жив, енергичен и стегнат. Марко обръща повече внимание на де-

лата на Господ, отколкото на Неговите думи, което се доказва от факта, че в неговото Евангелие са записани деветнадесет чудеса и само четири притчи.

В процеса на изучаване на Евангелието ще се опитаме да си отговорим на три въпроса: (1) Какво ни казва това Евангелие? (2) На какво иска да ни обърне внимание? (3) На какво иска да ни научи?

За всички, които желаят да бъдат искрени и верни служители на Господа, това Евангелие може да се окаже едно ценно ръководство по служение.

Схема на изложението

- I. Подготовка на Служителя (1:1-13)
- II. Ранното служение на Христос в Галилея (1:14-3:12)
- III. Служителят призовава и обучава своите ученици (3:13-8:38)

- IV. Пътят на Служителя към Ерусалим (9 и 10 гл.)
- V. Служението на Служителя в Ерусалим (11 и 12 гл.)
- VI. Беседата на Служителя на Елеонския хълм (13 гл.)
- VII. Мъките на Служителя и Неговата смърт (14 и 15 гл.)
- VIII. Победата на Служителя (16:1-20)

Коментар

- I. Подготовка на Служителя (1:1-13)
- A. Предвестникът на Служителя подготвя пътя Му (1:1-8)

1:1 Основната тема на Марковото Евангелие е благата вест за Исус Христос, Божия Син. Тъй като неговата цел е да подчертае най-вече ролята, която Господ Исус изпълнява като Божий Служител, Евангелието не започва с родословното дърво на Спасителя, а с Неговото обществено служение, което е провъзгласено от

Йоан Кръстител, предвестникът на обратата новина.

1:2, 3 Както Малахия, така и Исая¹ предсказват, че преди идването на Месията ще дойде Неговият предвестник, който ще призове хората да се подготвят морално и духовно, за да могат да Го посрещнат, когато дойде (Мал. 3:1; Ис. 40:3). Йоан Кръстител напълно изпълнява тези пророчества. Той е „вестителят... гласът на един, който вика в пустинята“.

1:4 Неговото послание съдържа призива за покаянието на хората, които трябва да се променят и да отхвърлят греховете си, за да получат **опрощение за тях**, защото иначе няма да бъдат в състояние да приемат Госпо-

да. Само свети хора могат истински да оценят Светия Божий Син.

1:5 Когато хората, които слушат Йоан, наистина се покаяват, той ги кръщава като външно свидетелство за тяхната промяна. Кръщението е публично отделяне на покаяните се от масата на изоставилия Господа израелски народ. То ги свързва с онази част от народа, която е готова да приеме Христос. 5 ст. понякога създава впечатление, че всички хора реагират положително на Йоановата проповед, но случаят не е такъв. В началото може би е имало вълна от ентузиастични поклонници, които са приждали на тъпи в пустинята, за да чуят пламенния проповедник, но повечето от тях не са били искрени в признаването и отхвърлянето на своите грехове. Това става ясно от по-нататъшния текст.

1:6 Що за човек е Йоан? Днес ние бихме го нарекли фанатик или аскет. Негов дом е била пустинята. Дрехите му, както и грехите на Илия, са били направени от най-груб и прост плат. Храната му е била гостатъчна, за да поддържа неговия живот и сила, но едва ли е била нещо особено. Бил е човек, който е подчинявал всички земни неща на величествената цел на възвестяването на Христос. Сигурно е могла да бъде богата, но е избрал да остане беден. По този начин той е станал най-добрият вестител на Онзи, Който е нямало къде главата Си да подслони. От него ние се учим на простотата, която трябва да съпътства всички Господни служители.

1:7 Същността на посланието на Йоан е превъзходството на Господ Исус. Той казва, че Исус превъзхожда всички и всички по власт, личностни качества и начин на служение. Йоан се смята за недостоен да **развърже ремъка на обувката Му**; т. е. недостоен да извърши и най-долната служинска работа за Него. Изпълнената с Духа

проповед винаги извисява Господ Исус и принизява егоизма на човека.

1:8 Йоан е кръщавал с вода. Йоановото кръщение е само един външен акт, който не предизвиква никаква промяна в живота на отделната личност. Исус ще **кръщава** хората със **Светия Дух** и Неговото кръщение ще влива потоци от духовна сила в тях (Деяния 1:8). Освен това то ще обедини в една църква – в Христовото тяло – всички вярващи (1 Кор. 12:13).

Б. Вестителят кръщава Служителя (1:9-11)

1:9 Така наречените тридесет години „на мълчание“ в Назарет са останали вече назад. Господ Исус е готов да започне Своето обществено служение. Първото нещо, което Той прави, е да тръгне от Назарет и да измине около шестдесет мили, за да стигне до река **Йордан**, близо до Ерихон, където да бъде **кръстен от Йоан**. Той няма грехове и не трябва да се покаява. Но Неговото кръщение е символ, който говори за окончателното Му кръщение в смъртта чрез Разпяването и Възнесението Му от мъртвите. По този начин още в началото на Неговото обществено служение ние виждаме предзнаменованието за събитията на кръста и празния гроб.

1:10, 11 В момента, в който **излиза от водата, Исус вижда, че небесата се разтварят и че Духът слиза върху Него във вид на гълъб**. Тогава се чува и **гласът на Бог Отец**, Който потвърждава, че Исус е Неговият **възлюбен Син**.

Не е имало миг от живота на нашия Господ, в който Той да не е бил изпълнен със Светия Дух. Но в онзи момент Духът е слязъл **върху Него** и Го е помазал за служение, обличайки Го с власт. Духът е изпълнил специален ритуал, който е подготвил Господ Исус за трите години на служение, които са предстоили пред Него.

Силата на Светия Дух е жизнено необходимо. Човек може да бъде образован, талантлив и начетен и да не притежава това загадъчно Нещо, Коемо се получава в резултат на така нареченото „миропомазване“, без Коемо неговите дела са мъртви и безплодни. Въпросът, който всеки от нас трябва да си зададе, е следният: „Преживял ли съм аз щастието да получа Светия Дух, Който да ми даде сили да служа на Господа?“

В. Изкушаването на Служителя от Сатана (1:12, 13)

В продължение на **четиридесет дни** Служителят на Йехова е изкушаван от Сатана в **пустинята**. На тази среща Той е отведен от Божия Дух, Който не прави това, за да види дали Той ще съгреша, а за да докаже, че не може да съгреша. Ако допуснем, че Исус е бил в състояние да съгреша, когато е бил на земята, какво ни гарантира, че Той не може да съгреша сега, като Човек в небесата?

Защо Марко казва, че Исус е бил в пустинята с **дивите зверове**? Дали тези животни не са получили сила от Сатана, за да унищожат Божия Син, или са вървели кротко след своя Създател? Днес не можем да си отговорим на тези въпроси: можем само да си ги задаваме.

На края на **четиридесетте дни** при Исус **идват ангели**, за да Му **прислужват** (Мат. 4:11), тъй като по време на изкушението Той не яде нищо (Лука 4:2).

Изпитанията на вярващия са неизбежни. Колкото по-близко един християнин следва своя Господ, толкова по-тежки са неговите изпитания. Сатана не хаби барута си за обикновените християни, а използва най-мощните си оръжия срещу онези, които завоят нов територии в духовните битки. Не е грях да бъдеш изкушаван. Грях е да се *поддадеш* на изкушението.

Човек обаче не може да се съпротивлява със своите собствени сили. Неговата сила се крие в Светия Дух, Който живее в него и задушава тъмните страсти.

II. Ранното служение на Христос в Галилея (1:14–3:12)

А. Начало на служението на Исус (1:14, 15)

Марко не пише нищо за служението на Исус в Юдея (вж. Йоан 1:1–4:54), а започва разказа си направо от служението Му в Галилея – един период от година и девет месеца (1:14–9:50) – и завършва Евангелието си с разказа за събитията от последната седмица в Ерусалим.

Исус идва в Галилея, където **проповядва** благата вест за **Божие царство**.² Главното, което Той казва, е следното:

1. **Времето е изпънано.** Според пророческото разписание определено време за появяването на Царя на земята е вече дошло.
2. **Божие царство е наближило.** Царят е тук и прави едно добро-намерено предложение за царството пред народа на Израел. **Царството е наближило** в смисъл, че Царят вече се е появил на историческата сцена.
3. **Хората са призовани да се покаят и да повярват в евангелието.** За да получат правото да влязат в царството, те трябва да обърнат изцяло гръб на своите грехове и да повярват на благата вест за Господ Исус.

Б. Призоваването на четиримата рибари (1:16–20)

1:16–18 Докато върви по брега на **Галилейското езеро**, Исус вижда **Симон и Андрей**, които ловят риба. Той ги е срещал и преди това. Встигност те са станали Негови ученици още в начало-

по на служението Му (Йоан 1:40, 41). Сега Той ги призова да дойдат с Него, като им обещава да ги направи „ловци на човеци“. Те се подчиняват на призива на Господа веднага, жертвайки абсолютно всичко.

Риболовът е изкуство. Печеленето на души също е изкуство, защото:

1. То изисква *търпение*: често се налага с часове търпеливо да чакаш.
2. Изисква *умение* за това, как да сложиш стръвта, примамката или мрежата.
3. Изисква *съобразителност* и разум, за да отидеш на мястото, където има най-много риба.
4. Изисква *постоянство*: добрият рибар не се отчайва лесно.
5. Изисква *внимание*: най-добрият ловец е онзи, който гледа да не смути водата и седи тихо, за да не го забележи рибата.

Ние ставаме *ловци на човеци*, като следваме Христос. Колкото повече се стараем да приличаме на Христос, толкова повече успехи постигаме в спечелването на други хора за Него. Нашата отговорност е да Го *следва-*

ме, а Той ще се погрижи за останалото.

1:19, 20 Малко по-нататък Господ Исус среща **Яков и Йоан, Зеведеевите синове**, които **поправят мрежите си**. Веднага щом ги **повиква**, те се сбогват с **баща си и тръгват след Него**.

Христос не е спрял и днес да призова хората да изоставят всичко и да Го последват (Лука 14:33). Нищо не трябва да е в състояние да попречи на пълното ни подчинение на Исус: нито вещите, които притежаваме, нито родителите ни.

В. Исус прогонва нечист дух (1:21-28)

Текстът от 21 до 34 ст. описва един типичен ден от живота на нашия Господ. Когато великият Лекар започва да лекува обсебените от бесове и болните, чудесата следват едно след друго.

Чудесата на Спасителя с изцеление то на болните ни показват как Той освобождава хората от страшните резултати на греха. Това може да се види ясно от следната таблица:

Чудо	Освобождение от
1. Изцелението на обсебения от нечист дух (1:23-26).	1. Мръсотията на греха.
2. Изцелението на Симоновата тъща (1:29-31).	2. Неспокойството и напрежението, произлизащи от греха.
3. Изцелението на прокажения (1:40-45).	3. Гнусотата на греха.
4. Изцелението на параличука (2:1-12).	4. Безсилието, причинено от греха.
5. Изцелението на човека с изсъхналата ръка (3:1-5).	5. Безполезнаостта, идваща от греха.
6. Изгонването на бесовете от лудия (5:1-20).	6. Нещастие то, насилието и ужаса на греха.
7. Изцелението на жената с кръвотечението (5:25-34).	7. Силата на греха да изсмуква всичките жизнени сили на човека.
8. Възкресяването на Яировата дъщеря (5:21-24; 35-43).	8. Духовната смърт, причинена от греха.
9. Изцелението на дъщерята на сифофиникиянката (7:24-30).	9. Робуването на греха и Сатана.

10. Изцелението на глухия човек с дефекти в говора (7:31-37).
11. Изцелението на слепия (8:22-26).
12. Изцелението на обсебеното момче (9:14-29).
13. Изцелението на слепеца Вартимей (10:46-52).

И макар че сега хората, които повяждат евангелието, не трябва да извършват всички тези физически изцеления на тялото, те не трябва да забравят, че са длъжни непрекъснато да се борят с техните духовни съответствия. Не са ли те онези велики чудеса, за които Господ Исус говори в Йоан 14:12: „Който върва в Мене, делата, които върша Аз, и той ще върши, и по-големи от тези *дела* ще върши също.“*

1:21, 22 Нека се върнем сега към разказа на Марко. В Капернаум Исус влиза в синагогата в съботния ден и започва да поучава. Хората разбират, че пред тях не стои обикновен учител. Думите на Исус притежават неопровержима власт, която липсва в монотонните и механични повторения на книжниците. Неговите изречения са като стрели, изпратени от лъка на Всевишния. Уроците на Исус приковават вниманието, убеждават и предизвикват. Книжниците приличат повече на амбулантни търговци, на продавачи на амбулантна религия. В учението на Господ Исус няма нищо неистинско. Той има пълното право да говори това, което иска, защото живее така, както говори.

Затова всеки човек, който се докосва до Божието Слово, или трябва да

10. Неспособността на човека да слуша Божието Слово и да говори духовни неща.
11. Слепотата за светлината на евангелието.
12. Жестокостта на господството на Сатана.
13. Заслепението и просяшкото състояние, до което ни довежда грехът.

говори с власт, или изобищо да не говори. Авторът на Псаам 116:10 казва така: „Аз повярвах, затова говорих.“ Павел повтаря тези думи в 2 Кор. 4:13. В тяхното послание се съдържа дълбока увереност.

1:23 В тази синагога има един човек, който е обсебен от нечист дух. Духът е показвал присъствието си, като е карал човека да се мърси както буквално, така и морално. Нека да не обръкваме обсебването от духове с различните видове лудост. Това са две напълно различни неща. Този, който е обсебен (завладян) и контролиран от някой зъл дух, може да извършва дори някои свръхестествени чудеса и често, когато се изправи пред Личността и делото на Господ Исус Христос, започва да буйства и да богохулства.

1:24 Забележете, че злият дух разпознава Исус и се обръща към Него, наричайки Го „Исусе Назарянин“ и „Светий Божий“. Забележете също и промяната в числото на местоимението от множествено към единствено: „Какво имаш Ти с нас, Исусе Назарянине?... Нима си дошъл да ни погубиш?... Познавам Те...“ В началото демонът говори така, като че ли е свързан с мъжа; после говори само от свое име.

1:25, 26 Исус няма да приеме свидетелството на демон дори когато е вярно. Затова Той казва на злия дух да млъкне и му заповядва да излезе от човека. Трябва да е било доста впечатляващо да се види как се съгърчва

* Тук текстът на Библията на англ. ез. се различава от текста на ревизираното издание на Библията от 1924 год. на бълг. ез., където липсва последното изречение. – Бел. на прев.

този човек и как злият дух зловещо изкрещява, напускайки жертвата си.

1:27, 28 Чудото предизвиква голямо удивление сред хората. За тях е потресаващо да видят как Човек може само с една заповед да изгони демон. „Дали това не е началото на ново религиозно учение?“ – чудят се те. Новината за чудото се разпространява незабавно... из цялата Галилея. Преди да продължим по-нататък, нека да отбележим няколко важни неща:

1. Първото удване на Христос на тази земя явно предизвиква взрив от демонична дейност.
2. Превъзходството на Христос над тези зли духове предвещава Неговата окончателна победа над Сатана и всички негови ангели.
3. Навсякъде, където действа Бог, Сатана Му се противопоставя. Всички, които се посветят да служат на Господа, трябва да очакват съпротивление на всяка стъпка от своя път. „Защото нашата борба не е срещу кръв и плът, но срещу властите, срещу духовните сили на нечестнието в небесните места“ (Еф. 6:12).

Г. Изцелението на тъщата на Петър (1:29-31)

„Щом“, „веднага“, „скоро след това“ са едни от най-често срещаните думи в този текст и са особено подходящи за това Евангелие, което подчертава главно служителския характер на Господ Исус.

1:29, 30 От синагогата нашият Господ отива в къщата на Симон. Веднага щом влиза, Той разбира, че тъщата на Симон е болна от треска. В 30 ст. се казва, че те веднага Му казват това. Роднините ѝ явно не чакат, за да представят нейната нужда пред Лекаря.

1:31 Без да каже нито дума, Исус я хваща за ръка и я вдига на крака. Жената незабавно оздравява. Обикнове-

но след треска човек се чувства доста слаб. В този случай Господ не само изцелява жената от треската, но ѝ дава и сили, за да стане и да им прислужва. **И тя наистина им прислужва.** Дж. Р. Милър пише така:

„Всеки болен човек, който оздравява – независимо дали по естествен, или по свръхестествен начин – не трябва да се мае, а да побърза да отдаде живота си, който му е даден отново, в служба на Бога... Много хора непрекъснато се оплакват от липса на възможности да служат на Христос, като си представят някоя приятна и спокойна дейност, на която биха могли да се отдадат. Междувременно те пропускат покрай себе си онези неща, с които Господ иска да Му служат. Да служиш истински на Христос, означава най-напред да изпълняваш съвестно всекидневните си задължения.“³

Текстът показва съвсем ясно, че при всяко изцелително чудо лечебният похват на Христос е различен. Това трябва да ни покаже, че няма случай на повярване, който напълно да прилича на друг такъв случай. При всеки отделен човек се изисква индивидуален подход.

Фактът, че Петър е имал тъща, означава, че той е бил женен; от което ясно следва, че идеята за безбрачието на свещениците е била чужда за хората от онова време. Тази идея не се подкрепя от Божието Слово и затова е породила множество злини.

Д. Изцеленията при залез слънце (1:32-34)

През деня новините за удването на Спасителя се разнасят из целия град, но понеже денят е събота, хората не смеят да водят болните си при Него. Когато слънцето залязва и съботният ден свършва, хората се струпват пред къщата на Петър. Там болните и обсебените от духове изпитват освобождаващото действие на силата,

която избавя от греха във всичките му форми и фази.

Е. Исус проповядва по цялата Гаулеийска област (1:35-39)

1:35 Исус се събужда **госта преди изгрев слънце** и **отива** на едно място, където да не бъде обезпокояван от никой, за да може спокойно да се моли. Служителят на Йехова всяка сутрин отива да чуе наставленията на Бога, Своя Отец (Ис. 50:4, 5). Щом Самият Исус е имал нужда от това сутрешно общение с Отца, колко повече ние имаме нужда от него! Забележете, че когато Исус се моли на Отец, това Му струва някакви усилия: Той трябва да се събуди рано и да излезе навън госта преди изгрев слънце. Следователно молитвата не трябва да се разглежда като нещо, което лично на нас ни е приятно да правим, а като нещо, за което са нужни самодисциплина и пожертвувателност. Това не обяснява ли защо голяма част от работата ни е неефективна?

1:36, 37 Когато Симон и другите се събуждат, тълпата вече се е събрала навън. Учениците отиват да известят на Господ за нарастващата Му популярност сред хората.

1:38 За тяхна и наша изненада Исус не се връща отново в града, а заедно с учениците Си тръгва за близките грачета, като им обяснява, че **и там трябва да проповядва**. Защо Господ не се връща в Капернаум?

1. Първата и най-важна причина е, че Той **поку-що** е свършил Своето сутрешно общение с Бога и е научил какво иска Той от Него.
2. Второ, Той е разбрал, че общественият ентусиазъм в Капернаум е повърхностен. Спасителят никога не се чувства особено привлечен от големите тъпи. Той търси да разбере какво се крие под повърхността и какво има в сърцата на отделните хора.

3. Господ добре познава опасността от популярността и чрез личния Си пример показва на учениците Си, че не е добре, когато всичко върви добре.
4. Исус съзнателно избягва всички повърхностни чувства и емоции, които биха поставили короната преди кръста.
5. Господ държи най-вече на проповядването на Словото. Макар и чудесата с изцелението да имат за цел облекчаването на човешкото нещастие, основното им предназначение е да привлекат вниманието на хората към Словото.

1:39 И така, Исус обикаля по синагогите из цяла Гаулея, като проповядва и изгонва бесове, съчетавайки проповедта с практиката, словото – с делото. Интересно е да се види колко често Той изгонва бесове в синагогите. Дали днешните либерални църкви не са съвременните съответствия на тогавашните синагоги?

Ж. Изцелението на прокажения (1:40-45)

Разказът за изцелението на **прокажения** може да послужи като пример за молитва, на която Исус дава отговор.

1. Молбата на прокажения е искрена и отчаяна: той **умолява Господ**.
2. Тя изразява благоговение пред Господа: той се моли „**колееничил при Него**“.
3. Показва смирение и покорство с думите: „**Ако Ти искаш**.“
4. Показва вяра: „**Можеш**.“
5. Чрез нея мъжът признава, че се нуждае от помощ: „**да ме очистиш**“.
6. Нуждата е формулирана съвсем точно: той не казва „**благослови ме**“, а „**очисти ме**“.
7. Молитвата е лична: „**да ме очистиш**“;
8. и кратка: в оригиналния текст тя се състои само от пет думи.

Вижте сега какво се случва!

Исус е дълбоко развълануван и обхва-
нат от състрадание. Нека никога не
четем тези думи без вълнение и благо-
дарност!

Той протяга ръката Си. Помисле-
те само! Бог простира Своята ръка в
отговор на една скромна и изпълнена с
вяра молба.

Докосва човека. Според тогавашния
закон, ако някой докосне болен от про-
каза, освен че се подлага на опасност-
та от заразяване, той става и не-
чист. Но Светият Човешки Син се
отъждествява с нещастията на чове-
чеството и унищожава опустошител-
ните въздействия на греха, без изобщо
да бъде засегнат от него.

Исус отговаря: „Искам.“ Желание-
то Му да изцели е много по-голямо от
желанието ни да бъдем изцелени. Пос-
ле добавя: „Бъди очистен.“ В същия
миг кожата на прокажения става чиста
и гладка, без да има и следа от про-
каза по нея.

Исус забранява на изцеления да гово-
ри за това чудо, преди да се е показал
на свещеника и да е принесъл необхо-
димата жертва (Лев. 14:2). Така Той
иска да разбере най-напред дали мъ-
жът ще Му се подчини и дали ще из-
върши това, което му е заповядано.
От 45 ст. разбираме, че мъжът не се
подчинява, а започва да разгласява
станалото, като по този начин възп-
репяства делото на Христос. На
второ място Исус иска да изпита про-
ницателността на свещеника – дали
той ще успее да осъзнае факта, че
дългоочакваният Месия вече е дошъл
и че Той е, Който извършва тези уди-
вителни изцелителни чудеса. Ако е
бил типичен представител на израелс-
кия народ, свещеникът едга ли е успял
да осъзнае тези истини.

Тук отново разбираме, че Исус се
отделя от множествата и продължа-
ва да служи на уединени места. Той не

оценява успеха с количествени показател-
тели.

3. Изцелението на паралика (2:1-12)

2:1-4 Скоро след като Господ влиза в
Капернаум... мнозина се събират око-
ло къщата, в която е Той. Слухът за
Неговите чудеса се е разнесъл много
бързо и хората изгарят от нетърпе-
ние да видят делата на Чудотвореца.
Винаги, когато Бог действа чрез Сво-
ята сила, Той привлича хората към
Себе Си. Спасителят не изменя на
главната Си цел и не спира да говори
Словото, докато хората се трупат
около вратата. Най-отзад на тълпа-
та четирима мъже носят един пара-
лик върху саморъчно направена но-
силка. Поради тълпата параликът
и другарите му не могат да се добе-
рат до Исус. Когато искаме да гове-
дем някого при Исус, винаги се появя-
ват пред нас някакви пречки, но тряб-
ва да знаем, че вярата може да ни на-
прави изключително изобретателни.
Четиримата носачи се изкачват на
покрива по външните стълби, проби-
ват отгоре отвор и спускат парали-
зирания на долния етаж, поставяйки
го вероятно в средата на вътрешния
двор. По този начин параликът е
донесен близо до Божия Син. Някой бе-
ше нарекъл тези четирима добри при-
ятели „Съчувствие“, „Съдействие“,
„Съобразителност“ и „Упоритост“. Всеки
един от нас трябва да се стре-
ми да бъде приятел, който да прите-
жава едновременно всички тези качес-
тва.

2:5 Исус, Който е силно впечатлен
от тяхната вяра... казва на парали-
ка: „Синко, прощават ти се грехо-
вете.“ Това, което Исус казва на бол-
ния, е госта странно. Нали става въ-
прос за парализа, а не за грях? Да, това
наистина е така, но Исус всъщност
отива извън симптомите и стига до
първопричината. Той не иска да изле-

кува тялото, а да остави душата болна; не желае да премахне една временна беда, а да остави вечната беда недокосната. Затова Той казва: „**Прощават ти се греховете.**“ Това са едни прекрасни думи. В този миг, още на тази земя и в този живот греховете на този човек са **простени**. Той не трябва да чака Съдния Ден, а получава уверение за опрощение на своите грехове още сега. Такова уверение получава и всички ония, които вярват в Господ Исус.

2:6, 7 Книжниците не изпускат момента да се хванат за това изказване. Те познават достатъчно добре библейските доктрини и знаят, че само **Бог може да прощава грехове**. Всеки човек, който твърди, че прощава грехове, все едно твърди, че е Бог. Дотук в логиката на свещениците няма нищо грешно. Грешката им е в това, че вместо да признаят Господ Исус за Бог, те Го обвиняват в сърцата си, че **богохулства**.

2:8, 9 Исус прочита техните мисли, което само по себе си доказва Неговите свърхестествени възможности, и им задава един провокационен въпрос: „**Кое е по-лесно**, да река на парализика: Прощават ти се греховете, или да река: Стани, вдигни постелката си и ходи?“ Всъщност еднакво лесно е да се каже и едното, и другото; но за нас, хората, е еднакво невъзможно да **направим** както едното, така и другото.

2:10-12 Господ е обявил вече греховете на мъжа за простени. Да, но това станало ли е наистина? Книжниците не могат да **видят** опрощението на греховете на този човек, затова не искат и да повярват. За да им покаже, че греховете на парализика са простени наистина, Спасителят прави за книжниците нещо, което те могат да **видят**. Той му казва да стане, да вземе постелката си и **да ходи**. Човекът реагира моментално. Хората са **удивени**. Те **никога** не са виждали **такова**

нещо. Но книжниците отново не вярват, въпреки че получават едно наистина зашеметяващо доказателство. Вярата изисква волеви усилия, а те изобщо не желаят да вярват.

И. Призоваването на Леви (2:13-17)

2:13, 14 По време на едно от Неговите поучения **край** Галилейското езеро Исус вижда Леви, който събира такси. Това е същият онзи Леви, който ние познаваме като Матей и когото е написал първото Евангелие. Той е евреин, но занятието му не е еврейско, тъй като събира данъци за омразното римско правителство! Хората от този бранш не се славят особено много с честността; напротив – те се считат за тинята на обществото, също като блудниците. И все пак, за негова вечна чест, когато чува призива на Христос, Леви зарязва всичко и **Го последва**. Дано всички да можем като него толкова бързо и безпрекословно да следваме Господ. В момента, в който трябва да го сторим, може да ни изглежда, че правим голяма жертва, но от гледна точка на вечността това не е никаква жертва. Както казва мисионерът-мъченик Джим Елиът: „Не е глупак онзи, който дава онова, което не може да запази, за да спечели това, което не може да загуби.“

2:15 За да представи Господ Исус на своите приятели, Леви прави **в къщата си** голяма трапеза. Повечето от неговите приятели са като него – **бирници и грешници**. Исус приема поканата да почете трапезата.

2:16 Книжниците и фарисеите се радват, че най-сетне са хванали Исус да върши сериозен грях. Вместо да отидат направо при Него, те първо отиват **при учениците Му**, опитвайки се да уязвят тяхното доверие и преданост. **Как** може техният Учител да яде и пие с **бирниците и грешниците?**

2:17 Исус чува това и им напомня, че не здравите се нуждаят от лекар, а болните. Книжниците смятат себе си за **здрав** и това им пречи да осъзнаят нуждата си от Великия Лекар. Бирниците и грешниците признават своята вина и нуждата си от помощ. Исус е дошъл, за да призове грешници като тях, а не самоговорни хора като книжниците. Всичко това крие поука и за нас. Ние не бива да се затваряме в християнизирани общества, а трябва да търсим пътища за общуване с невярващите хора, за да можем да ги водим при нашия Господ и Спасител. Когато общуваме с грешници, не трябва да вършим нищо, което да компрометира нашето свидетелство, и не трябва да позволяваме на неспасените да ни принизят до тяхното ниво. Трябва да поемем инициативата в свои ръце и да насочваме нашите приятелства към сфери на духовно общение. За нас наистина ще бъде полесно да се изолираме от злото на този свят, но след като Исус не е направил това, ние също не можем да си го позволим. Книжниците предполагат, че ще успеят да помрачат славата на Господа, като Го нарекат „Приятел на грешници.“ Но думите, в които те влагат оскърбителен смисъл, се превръщат в хвалебствени слова. И заради това всички изкупени души с благодарност признават Господ за Приятел на грешниците и се изпълват с вечна любов към Него.

Й. Спорът за поста (2:18-22)

2:18 Учениците на Йоан Кръстител и на фарисеите са практикували **постенето** като религиозно упражнение. В СЗ постът е бил израз на дълбока скръб. По-късно обаче той е загубил голяма част от своето съдържание и се е превърнал в един механично изпълняван ритуал. Йоановите ученици и фарисеите забелязват, че **учениците на Христос не посят**, и сърцата им

се изпълват със завист и самосъжаление, което ги кара да поискат от Господ обяснение.

2:19, 20 В отговора Си Исус сравнява Своите ученици с приятелите на един **младоженец**. Той Самият е **младоженецът**. Докато Той е заедно със сватбарите, няма причина те да показват скръб. Ще дойдат **обаче дни**, когато **младоженецът ще им се отнеме**, и **тогава учениците Му ще имат причина да посят**.

2:21 Веднага след това Господ Исус дава два примера, за да илюстрира идването на една нова епоха, много различна от предишната. Първият пример говори за **пришиването на крѣпка от чисто нов плат върху старата греха**. След изпирането на грехата, новата материя ще се свие и конците ще се опънат. Тъй като **платът**, от който е направена грехата, е вече стар и износен, той ще се скъса като по-слаб, и то точно на мястото, където е зашита крѣпката. Тук Исус сравнява СЗ със старата греха. Бог никога не е имал намерение да **закърпва старата юдейска религия** с новото християнско учение: **християнството е нещо съвсем ново**. Мъката на Старата Епоха, изразена чрез поста, трябва да **отстъпи място на радостта на Новата Епоха**.

2:22 Във втория пример се говори за **наливането на ново вино в стари мехове**. Постепенно кожата на старите мехове **изсъхва** и загубва еластичността си. И когато в тях се налее **ново вино**, напрежението, което ще се получи вследствие на ферментацията, ще **пукне меховете**. **Новото вино** олицетворява радостта и силата на християнската вяра. **Старите мехове** символизират различните форми и ритуали на юдеизма. **Новото вино** се нуждае от нови мехове. За Христосите последователи е **безполезно да изпълняват тъжната заповед за поста по начина, по който Йоановите учени-**

ци и фарисеите правят това. Радостта и купежът на новия живот трябва да получат възможност да се изявят. Християнството винаги е страдало от опитите на хората да го вкарат в някакво законничество. Господ Исус ни учи, че това са две несъвместими неща. Законът и милостта са два принципа, които се противопоставят един на друг.

К. Спорът за съботния ден (2:23-28)

2:23, 24 Следващата случка илюстрира на практика конфликта, за който Исус току-що говори – между ограниченията на юдейската религия и свободата на евангелието.

Когато **един съботен ден Господ минава през нивите... учениците Му** откъсват няколко житни класа, за да хапнат. Това не е нарушение на Божия закон, но според фарисеите, които особено държат на формалното спазване на преданията на старейшините, те са нарушили съботата, тъй като тяхното действие може да се тълкува като „жънене“ и дори като „вършене“ (понеже са трили класовете между дланите си, за да отстранят люспите)!

2:25, 26 Господ отговаря на фарисеите с пример от СЗ. Давид, който в началото бил помазан за цар, по-късно бил отхвърлен и вместо да бъде издигнат на царския престол, бил преследван като диво животно. Един ден, когато цялата му храна свършила, **той** **опишъл в Божия дом** и взел от **присъствените хлябове**, за да нахрани себе си и своите другари. Обикновено от тези обредни хлябове можели да ядат само свещениците, но въпреки това Бог не упрекнал Давид за стореното. Защо? Защото самото поведение на израелския народ спрямо Давид не е било справедливо. Докато Давид не получил полагаемото му се място на цар, Бог не смятал да му вмения за

грях онова, което иначе би било счтено за незаконно.

Такъв е и случаят с Господ Исус. Той също е миропомазан за Цар и също не е допуснат до царския престол. Фактът, че учениците Му трябва да берат жито, за да се нахранят, докато отиват от едно място на друго, показва, че работите в Израел не вървят добре. Вместо да критикуват, фарисеите сами трябва да предложат гостоприемството си на Исус и Неговите ученици.

Ако Давид, който наистина е нарушил закона, като е ял от присъствените хлябове, е бил счтен за невинен от Бога, колко по-невинни са учениците на Христос, които при подобни обстоятелства не са нарушили никакъв закон, а само преданията на старейшините!

26 ст. ни казва, че Давид е ял от **присъствените хлябове** по времето на **първосвещеничеството на Авиатар**. Според 1 Царе 21:1 по онова време Ахимелех също е бил свещеник. Авиатар е бил негов баща. Вероятно голямата преданост на първосвещеника към Давид го е накарала да си затвори очите пред това необикновено отклонение от закона.

2:27, 28 Господ завършва беседата Си с фарисеите с напомнянето, че Бог е създал съботата за улеснение на човека, а не за мъчение. След това Той казва, че **„Човекият Син е Господар на съботата“** и че Той е Онзи, Които е дал съботата изобщо. Следователно Той единствен има право да реши какво е разрешено и какво не е разрешено на този ден. Спазването на съботата никога не е означавало забрана върху действията, предизвикани от необходимост или от милост. Християните не са длъжни да спазват съботата. Този ден е бил даден на народа на Израел. Денят на християните е Господният ден, т. е. първият ден на седмицата. Той обаче не трябва да се изпъл-

ва със законови разпоредби, които казват какво трябва и какво не трябва да се прави; а по-скоро да се приема като ден на специални привилегии, когато – освободени от светските си задължения – вярващите ще могат да хвалят своя Господ, да Му служат и да се занимават с духовна култура. За нас въпросът не е: „Погрешно ли е да се прави това в Господния ден?“, а: „Как най-добре бих могъл да използвам този ден за Божията слава, за доброто на моя ближен и за моето духовно добро?“

Л. Служителят изцелява в съботния ден (3:1-6)

3:1, 2 Ето че още една проверка Го чака в съботния ден. Когато **отново влиза в синагогата**, Исус вижда един човек с **изсъхнала ръка**. Това отново поставя на дневен ред въпроса **дали Исус ще изцели този човек в съботния ден**. Ако го изцели, фарисеите отново ще имат повод да Го обвинят или поне ще си мислят, че имат. Какво лицемерие и каква неискреност! Те самите не могат да направят нищо, за да помогнат на този човек, но негодуват срещу всеки, който може, и се чудят какво основание да намерят, за да осъдят Господа на живота. Стига само да посмее да изцели някого **в съботния ден** и те веднага ще се нахвърлят върху Него като глутница вълци върху своята жертва!

3:3, 4 Господ казва на мъжа да **присъпне напред**. Атмосферата вече е пълна с напрежение. След това Той се обръща към фарисеите, като ги пита: „**Позволено ли е да се прави добро в съботен ден, или да се прави зло? Да се спаси ли живот, или да се погуби?**“ Нали е зло да се изцелява в съботен ден? Тогава добро ли е да се замисля убийството Му в същия този съботен ден?

3:5 Не е чудно, че фарисеите не могат нищо да Му отговорят! След мъл-

чанието, последвало объркването на фарисеите, Спасителят започва на мъжа да **протегне ръката** си. Докато той прави това, всички му сила се възвръща, мускулите на ръката възприемат нормалните си размери и бръчките на кожата изчезват.

3:6 Това вече надминава търпението на фарисеите. Те **напускат синагогата** и отиват при **иудеите**, готовавани техни традиционни врагове, за да **измислят заедно заговор** как да **унищожат Исус**. Съботният ден още не е приключил. Ирод е инициаторът и на смъртта на Йоан Кръстител. Фарисеите силно се надяват неговата партия да постигне същия „успех“ и с убийството на Исус.

М. Огромни множества се тълпят около Служителя (3:7-12)

3:7-10 След като излиза от синагогата, **Исус се оттегля към Галилейското езеро**. В Библията морето често се използва като символ на езичниците. От тази гледна точка това действие на Исус може да се разглежда като акт на обръщане гръб на евреите и заставане с лице към езичниците. Около Него се събира огромна група хора, които идват не само от Галилея, но и от по-далечни места. Множеството е толкова огромно, че Исус иска да Му дадат **една малка лодка**, за да не бъде блъскан от хората, които Го молят за изцеление.

3:11, 12 Когато някои **нечисти духове** сред тълпата започват да викат, че Той е **Божият Син**, Исус **строго ги предупреждава** да млъкнат. Както вече отбелязахме, Той не желае да приеме свидетелството на нечистите духове. Не че отрича, че е Божият Син, но държи Той да контролира времето и начина, по който се свидетелства за това. Исус има власт да лекува, но Той избършва тези чудеса само с онези, които идват, за да потърсят помощ от Него. Същото се отнася и

за спасението. Неговата спасителна сила е достатъчна за всички, но тя е действена само за онези, които уповават на Него.

От служението на Спасителя научаваме, че нуждата сама по себе си не е молба. Нуждата е навсякъде. Исус е зависим от инструкциите, които получава от Бога, Своя Отец, за мястото и времето на Своето служение. Такова трябва да бъде и нашето служение.

III. Служителят призовава и обучава своите ученици (3:13-8:38)

A. Избирането на дванадесетте ученици (3: 13-19)

3:13-18 Изпратен пред проблема за евангелизирането на света, Исус решава да започне неговото разрешаване като обучи дванадесет ученици. В началото нищо не отличава тези мъже от другите хора – те стават велики по-късно благодарение на връзката си с Христос.

Всички те са млади хора. Джеймс Стюарт коментира този факт по следния начин:

„В началото християнството е започнало като движение на млади хора ... За съжаление християнското изобразително изкуство и християнските проповеди много често пренебрегват този факт въпреки неопровержимите доказателства за младостта на първите ученици. Това, че християнството е навлязло в света като движение на млади хора, не трябва да ни изненадва. Когато са тръгнали след Христос, повечето апостоли са били на около двадесет години... Не трябва да забравяме, че и самият Исус е започнал Своето служение с младите, които са като „росата из утробата на зората“ върху Него (Пс. 110:3). Думите на този Псалм са потвърдени първо от Исус, а после и от апостолите в Неговата църква. Рисунките, направени

от по-късните християни по стени-те на катакомбите, представляват едно вярно отражение на действителността. Там Исус не е изобразен като уморен и прекаршен от страдания старец, а като млад овчар, излязъл на полето в ранна утрин. В първоначалния вариант на своя чудесен химн Айзък Уотс възпява събития, които действително са се случили:

*„Аз гледам със мъка
на дивния кръст
и виждам смъртта
на Младия Принц.“*

Никой никога не е успял да разгадае сърцето на младостта с нейната жизненост и храброст, великодушие и оптимизъм, с внезапните ѝ пристъпи на самотност и мечтателни копнежи, със скритите ѝ противоречия и жестоките ѝ изкушения така добре, както това е сторил Исус. И никой никога не е успял да види по-ясно от Него, че младежките години са времето, когато в главата на човека бушуват странни мисли и светът започва да става по-ясен, и че това е най-добрата възраст за спечелването на души за Бога. Изучавайки живота на дванадесетте апостоли, ние всъщност изучаваме младежките приключения на дванадесет млади мъже. В началото ги виждаме как тръгват след своя водач, за да отидат в неизвестното, без да знаят съвсем ясно кой е Той и къде точно ще ги заведе. Но привлечени от Неговия магнетизъм, очаровани и завладени от Неговата неотразима душа, те тръгват след Него, сподиряни от подигравките на своите приятели, преследвани от вражески заговори, измъчвани от съмнения, които понякога ги смущават толкова силно, че им се иска да захвърлят всичко, но не го правят, а продължават да вървят през развалините на своите надежди, защото така са се оказали победители и са показали една по-висша преданост, заради което получават като награда

от Бога-славното име „великата апостолска група“. Изучаването на живота на апостолите е едно много полезно дело. Може да се случи чудо и ние да се заразим от техния дух и да последваме Исус.¹⁴

Призоваването на дванадесетте има за цел три неща: (1) **те да имат възможност да бъдат заедно с Него;** (2) **Исус да има възможност да ги изпраща да проповядват;** и (3) **те да могат да получат власт да изцеляват болни и да прогонват духове.**

Най-напред апостолите имат нужда от време за подготовка, от обучение „на закрито“ преди проповядването „на открито“. Това е един основен принцип в служението. Отначало ние трябва да прекараме известно време насаме с Исус – преди да опитим сред хората и да проповядваме за Него като Негови представители.

След изтичането на периода на обучение апостолите са изпратени да проповядват сред хората. Разгласяването на Божието Слово, този основен метод на евангелизиране, трябва да стои винаги на централно място в нашата дейност. Ние не трябва да позволяваме на нищо друго да стане по-важно от него.

И най-накрая, Бог дава на учениците Си свръхестествена власт. За да докаже на хората, че Той говори чрез тях, Бог им дава власт да прогонват демони. По онова време Библията все още не е била завършена. Чудесата са представлявали „акредитивните документи“ на Божиите пратеници. Днес ние разполагаме със завършеното Божие Слово. На нас ни е дадена отговорността да вярваме, без да имаме доказателствата на чудесата.

3:19 Името на Юда Искариотски стои на края на списъка: след имената на всички апостоли. Има нещо много странно в този пълен обрат, настъпил в душата на един човек, избран за апостол, а станал изменник. Едно от

най-болезнените преживявания в служението на един християнин е да видиш как някой чист, искрен и посветен човек обръща гръб на Спасителя и се връща отново в света, който Го е разпънал.

Другите единадесет апостоли обаче остават верни на Господ и чрез тях Той успява да преобърне целия свят. Те продължават да дават плод, създавайки все по-големи групи от ученици, и в този смисъл ние днес също представляваме част от плода на тяхното служение. Не съществува начин, чрез който да се изчисли колко далече може да стигне влиянието на Христос чрез всеки един от нас.

Б. Непростимият грях (3:20-30)

3:20, 21 След като слеза от планината, Исус събира учениците Си в една къща в Галилея. Там се струпва толкова огромно множество, че Той и учениците Му нямат време дори да ядат. Когато чуват за Неговите дела, роднините Му започват да си мислят, че Той се е побъркал, и се опитват да Го върнат обратно у дома. Вероятно те мислят, че тук става въпрос за религиозна страст на един фанатик. Дж. Р. Милър коментира така това събитие:

„Единственото обяснение, което тези хора са могли да измислят за Неговата неугасима преданост, е че тя се е дължала на лудост. Същото чуваме и днес, когато стане въпрос за някой християнин, който толкова предано следва Христос, че е забравил напълно за себе си. В такива случаи хората казват: „Тоя сигурно е луд!“ Те мислят, че всеки човек, у когото вярата разпалва необикновено силни чувства и готовност да служи на своя Господар, е луд...

Но това е един положителен вид лудост, който за жалост се среща твърде рядко. Ако се срещаше по-често, нямаше да има толкова много спасени души, някои от които умират пред

вратите на нашите църкви; нямаше да бъде толкова трудно да се намират мисионери и пари за разпространение на евангелието в тъмните кътчета на нашата земя; нямаше да има толкова празни столове в нашите църкви, толкова дълги паузи в молитвените ни събрания и толкова малко учители в неделните ни училища... Колко ли чудни неща щяха да се случат, ако всички християни можеха да се отрекат от себе си до такава степен, до каквато се е отрекъл нашият Господ или Павел например. Много по-страшен е онзи вид лудост в нашия свят, който не позволява на хората дори да си помислят, че съществува друг свят; лудост, която се движи постоянно сред изгубените души и никога не ги съжалява, никога не мисли как да им помогне в тяхната безпомощност и не полага никакви усилия за тяхното спасение. Наистина, много по-лесно е да имаш хладен ум и студено сърце и изобицо да не ти пука за душите, които погиват; но ние не трябва да забравяме, че сме отговорни за душите на нашите събратя и че не съществува по-страшно престъпление от пренебрежението на дълга за вечното спасение на техните души.⁵

Истина е, че хората, които са отдадени до смърт на служението на своя Бог, винаги са изглеждали не съвсем нормални в очите на съвременниците си. Колкото повече приличаме на Христос, толкова повече рискуваме да не бъдем разбрани от нашите рогини и приятели. Ако посветим живота си на трупането на богатства и пари, сигурно ще получим тяхното одобрение. Но ако го посветим на безрезервното служение на Христос, ще получим само подигравки.

3:22 Книжниците обаче не считат Исус за ненормален. Те Го обвиняват в това, че прогонвал бесове с помощта на Веелзевул, началника на бесовете. Веелзевул означава „господар на

порните мухи“ или „господар на мръсотията“. Така че това е едно наистина сериозно, безсрамно и хулително обвинение!

3:23 Исус първо отрича това обвинение, а после обявява каква ще бъде съдбата на онези, които го отправят. Ако Той прогонва бесовете с помощта на Веелзевул, тогава Сатана работи срещу себе си и пречи на осъществяването на собствените си планове. А неговите планове са да контролира хората с помощта на бесове, не да ги прави свободни, като ги прогонва от тях.

3:24-26 Всяко царство, дом или човек, разделено само срещу себе си, няма да просъществува дълго време. Условието за продължително съществуване е вътрешно единение, а не разцепление.

3:27 Следователно обвинението на книжниците е абсурдно. В действителност това, което Господ Исус прави, е точно обратното на онова, което те казват. Неговите чудеса бележат поражението на Сатана, а не неговата победа. Такъв е и смисълът на думите на Спасителя от 26 ст.: „Никой не може да влезе в къщата на силния човек, да ограби покъщнината му, ако първо не върже силния, и тогава ще ограби къщата му.“ Силният човек е Сатана. Къщата е сферата на неговото господство – нашият свят, в който той е бог. **Покъщнината му** са хората, които той държи в свое подчинение. Исус е Този, Който завързва Сатана и ограбва **къщата му**. Когато Исус дойде втори път на земята, Сатана ще бъде вързан и хвърлен в бездънната пропаст за хиляда години. Изгонването на бесовете по време на земното служение на Спасителя е само предусещане на последното и пълно завързване на дявола.

3:28-30 В текста от 28 до 30 ст. Господ провъзгласява присъдата над книжниците, които са извършили неп-

ростимия грях. Обвинявайки Исус, че изгонва бесове с помощта на бесовска сила, и непризнавайки, че Той прави това с помощта на Светия Дух, те все едно наричат Светия Дух „бяс“. Това е богохулство срещу Светия Дух. Всички други грехове могат да бъдат простени, но за този грях няма прощение. Това е вечният грях.

Могат ли днес хората да извършат непростимия грях? Едва ли. Този грях е съществувал по времето, когато Исус е бил на земята и е извършвал чудеса. След като сега Той не присъства физически на земята и не прогонва духове, възможността за богохулство срещу Светия Дух не съществува. Хората, които се измъчват, като мислят, че са извършили непростимия грях, не може да са го извършили. Самият факт, че те се тревожат за това, показва, че не са виновни по отношение на Светия Дух.

В. Коя е истинската майка и кои са истинските братя на Служителя (3:31-35)?

Мария, майката на Исус, идва заедно с братята Му, за да говори с Него. Тъй като тълпата не ги пуска да влязат вътре, те изпращат да Му кажат, че Го чакат отвън. Когато изпратеният човек казва на Исус, че майка Му и братята⁶ Му Го търсят, Той се оглежда и отговаря, че Негова майка и братя са всички тези, които изпълняват волята на Оца.

Тази случка съдържа няколко поуки:

1. Най-напред думите на Господ изразяват неодобрение към издигането в култ или боготворенето на Мария. Той не я лишава от естественото ѝ право да Му бъде майка, а само казва, че духовното родство е по-важно от кръвното родство. За Мария е много по-важно да изпълни Божията воля, отколкото да бъде Негова майка.

2. На второ място това събитие опровергава доктрината за вечната девственост на Мария, защото от него разбираме, че Исус е имал братя. Той наистина е бил първороден син на Мария, но след Него тя е имала и други синове и дъщери (вж. Мат. 13:55; Марко 6:3; Иоан 2:12; 7:3, 5,10; Деян. 1:14; Кор. 9:5; Гал. 1:19; а така също и Пс. 69:8).
3. Исус поставя Божиите интереси над естествените човешки взаимоотношения. Той и досега говори на Своите последователи: „Ако дойде някой при Мене и не намрази баща си и майка си, жена си, чадата си, братята си и сестрите си, а още и собствения си живот, не може да бъде Мой ученик“ (Лука 14:26).
4. Тези думи на Исус идват да ни напомнят, че връзките, които свързват вярващите в едно цяло, са по-здрави от кръвните връзки между родствениците, когато тези родственици не са спасени.
5. И накрая, Исус подчертава колко е важно да се изпълнява Божията воля. Ти отговаряш ли на Неговите изисквания? Можеш ли да кажеш, че си „Негова майка“ или „Негов брат“?

Г. Притчата за сеяча (4:1-20)

4:1, 2 Исус отново започва да поучава край морето. И отново се качва на лодка вместо на амвон, за да се отдалечи на известно разстояние в морето от тълпата, която Го блъска. Отново използва сравнения със заобикалящия Го свят, за да ни научи на Своите духовни истини. Той може да вижда духовните истини в естествения свят (както и ние, защото те все още са там).

4:3, 4 В тази притча се говори за сеяч; за зърна, които той сее; и за почва, на която се сеят зърната. Почвата

край пътя е прекалено твърда, за да проникнат в нея семената, „и птиците... дойдоха и ги изкълбаха“.

4:5, 6 Канаристата почва представява тънък слой земя върху скала, който обаче е прекалено тънък, за да може семената да изкарат дълбоки корени.

4:7 Трънливата почва е пълна с храсти от тръни, които не позволяват на семената да се хранят и да поемат слънчева светлина, поради което те се задушават.

4:8, 9 Добрата почва е дълбока и плодородна и създава благоприятни условия за растеж. Някои семена дават тридесет пъти, други шестдесет, а трети – сто пъти повече плод.

4:10-12 Когато учениците остават насае с Исус, те Го питат защо им говори с притчи. В отговор Той им обяснява, че само на онези, които имат възприемчиви сърца, ще се даде да познаят тайните на Божието царство. В НЗ думата „тайна“ означава непозната до този момент истина, която може да се разбере чрез специално откровение. Тайната на Божието царство е следната:

1. Когато предложи Себе Си за Цар на Израел, Господ Исус бе отхвърлен от този народ.
2. Преди царството да бъде действително установено на земята, ще изтече известен период от време.
3. През този период царството ще съществува в духовната си форма. Всички, които признават Христос за Цар, ще принадлежат към царството независимо от това, че Царя Го няма.
4. Божието Слово ще се сее през този период с променлив успех. Някои хора ще повярват искрено и ще станат „Божии чада“; други ще вярват само на думи. Всички, които се наричат „християни“, ще се числят към външния кръг на царството, но само истинските вярва-

щи ще влязат във вътрешния, истинския кръг на Божието царство.

11 и 12 ст: им обясняват защо тази истина е представена чрез притчи. Бог разкрива семейните Си тайни само на тези, които имат открити, възприемчиви и послушни сърца, като в същото време Той умишлено скрива истината от онези, които отказват да приемат светлината, която им се дава. Това са хората, които Исус нарича „ония, външните“. За обикновения читател думите на 12 ст. може да прозвучат грубо и несправедливо: „Тъй щото гледащите да гледат, а да не виждат, и виждащите да слушат, а да не разбират, да не би да се обърнат и да им се простят [грехът]“; но ние не трябва да забравяме огромната привилегия, която са имали тези хора: Самият Божий Син е бил сред тях и ги е поучавал, и е извършил много велики дела пред тях; но те, вместо да Го признават за истинския Месия, са Го отхвърлили изцяло. И защото са отказали да приемат Светлината на света, Господ отказва да им даде светлината на Своето учение. Следователно те ще виждат чудесата Му, но няма да разбират духовното им значение; ще чуват думите Му, но няма да могат да оценяват дълбоките поуки, които се съдържат в тях.

Има случаи, когато някой човек чува евангелието за последен път. Може да стане така, че този човек да пропусне деня на благодатта. Има хора, които стигат много близо до спасението, но се оставят на течението на живота да ги отнесе извън точката на изкуплението. Има мъже и жени, които са отхвърлили Спасителя и които никога вече няма да имат възможност да се покаят и да бъдат опростени. Те могат отново да чуят благата вест, но тя ще попадне в закърнели уши и закоравяло сърце. Хората обичат да казват, че там, където има живот, има и надежда; но Библията казва, че има

някои хора, които са физически живи, без за тях да има надежда за покаяние (напр. Евр. 6:4-6).

4:13 Връщайки се към притчата за сеяча, Исус казва на учениците Си, че ако те не могат да разберат една такава проста притча, как ще разберат по-дълбоките притчи.

4:14 Спасителят не посочва кой точно е сеячът. Сеячът може да бъде Той Самият или всички ония, които проповядват Словото като Негови представители. Зърната са Словото.

4:15-20 Различните почви представляват човешките сърца и тяхната възприемчивост към Словото:

Почвата край пътя (15 ст.) олицетворява закоравялото сърце. Човекът, който има такава сърце, е упорит и непреклонен. Той отговаря с решително „Не!“ на Спасителя. Сатана, чието олицетворение са птиците, грабва Словото. Вестта за спасението не поражда нито вълнение, нито тревога в такава едно сърце. То завинаги остава безразлично и безчувствено към нея.

Канаристата почва (16 и 17 ст.) олицетворява човека, който на пръв поглед като че ли откликва на Словото. Вероятно пламенният призив на евангелието поражда вълнение в душата му и той изповядва, че вярва в Христос. Това обаче е израз на едно формално интелектуално съгласие, без истинско отдаване на Христос. Той приема Словото „с радост“, но побре щеше да бъде, ако го беше приел с чувство на дълбоко разкаяние и смирение. За известно време този човек се държи като добър християнин, но когато „настане напаст или гонение поради словото“, той решава, че това е прекалено висока цена, и се отказва от него. Такъв човек държи на християнството, докато е популярно, но в момента, в който то започне да бъде преследвано, неговото неверие става явно на всички.

Трънливата почва (18 и 19 ст.) олицетворява онези хора, които показват обещаващо начало. На пръв поглед те изглеждат като истински християни; но по-късно биват завладени от работата, светски грижи и страст за богатство. Постепенно те загубват интерес към духовните неща и накрая престават изобщо да се считат за християни.

Добрата почва (20 ст.) говори за пълно приемане на Словото, без значение какво струва това. Хората, които представляват добрата почва, са наистина новородени. Те стават верни поданици на Христос и Той наистина е техният Цар. Нито светът, нито плътта, нито дяволът могат да разколебаят тяхната преданост към Христос.

Обаче тези хора показват различна плодовитост. Някои дават тридесет пъти, други шестдесет пъти, а трети сто пъти повече плод. От какво зависи тази плодовитост? Най-плодовити се оказват хората, които се погочивяват на Словото с готовност, без да се съмняват, и правят това с радост.

Д. Отговорността на онези, „които имат уши, за да слушат“ (4:21-25)

4:21 Светило то тук е символ на онези истини, които Господ Исус споделя със Своите ученици. Тези истини не трябва да се слагат под коша или под леглото, а да се излагат на показ, така че всички хора да ги виждат. **Шиникът** може да се приеме като символ на професионалния живот на човека, който – ако му се позволи – може да отнеме голяма част от времето, което човек трябва да отдаде за Господното дело. **Леглото** представлява удобството или леността, които са врагове на евангелизатора.

4:22 Исус говори на множествата с притчи. За тях истината, която лежи

в основата им, остава **скрита**. Според замисъла на Бога учениците са онези, които ще обяснят тези скрити истини на желаещите да ги разберат. 22 ст. може да означава също, че в своето служение учениците не трябва да забравят, че иде ден, когато всичко ще стане явно. Тогава ще може да се види дали карьеризмът и собствените интереси са получили предимство пред свидетелството за Спасителя.

4:23 Следващите думи ни напомнят колко сериозно е предупреждението на Исус: „Ако има някой уши да слуша, нека слуша.“

4:24 След това Спасителят добавя още едно сериозно предупреждение: „Внимавайте в това, което слушате.“ Ако аз чуя една заповед от Божието Слово и не ѝ се подчиня, няма да мога да я предам и на другите хора. Това, което дава истинска сила и мащаб на нашето учение, е хората да виждат как истината се осъществява на практика в живота на проповядващия.

Истините, които ние споделяме с другите хора, рефлектират отново в нас и предизвикват уввоен интерес. Обикновено при подготовката на един урок учителят научава много повече от своите ученици. Освен това бъдещата ни награда ще бъде несравнимо по-голяма от усилията, които сме изразходвали.

4:25 Всеки път, когато научаваме някоя нова истина и ѝ позволяваме да се реализира в нашия живот, можем да бъдем сигурни, че ще получим още истини. От друга страна, неспособността ни да откликнем на истината ще доведе до загубване и на онова, което вече сме получили.

Е. Притчата за поникващото семе (4:26-29)

Тази притча е разказана само в Евангелието на Марко. Тя може да се изтълкува най-малко по два начина. **Чо-**

векът може да бъде Самият Господ Исус, Който хвърля семето в земята по време на обществено Служение, след което отново се връща в небето. Семето започва да расте – тайнствено и незабележимо, но сигурно. И макар че посятото семе е дребничко, реколтата от истински вярвачи, която то дава, е голяма. **Когато плодът узрее... ожънатото зърно** ще се прибере в небесната житница.

Притчата може да се изтълкува и като насърчение за учениците, които са отговорни за посяването на семето. Те могат да спят през нощта и да работят през деня и да бъдат спокойни, че Божието Слово няма да се върне при тях безплодно, но ще извърши онова, за което е било предназначено. По един тайнствен и чуден начин, независимо от усилията на човека, Словото ще работи в човешките сърца и ще произвежда плодове за Бога. Човек посява и напоява, но Бог дава да расте. Един проблем при това тълкуване се появява в 29 ст. Само Бог може да извади **сърпа**, когато дойде **жетва**; а в тази притча същият човек, който посява семето, **изважда и сърпа**, когато то узрее.

Ж. Притчата за синаповото зърно (4:30-34)

4:30-32 Тази притча описва разрастването на царството, което отначалото е малко като **синапово зърно**, но после пораства като дърво или достатъчно голям храст, така че сред клоните му да могат да се подслонят **небесните птици**. Началото на царството се поставя от една малка шепа хора, които дори са преследвани. По-късно то става по-популярно и учението му бива прието от цели правителства и дори превърнато в държавна религия. Този растеж е изключително зрелищен, но също така и изключително нездрав, защото се дължи до голяма степен на хора, които само на думи

признават Царя, докато на практика сърцата им са Го отхвърлили.

Ето какво казва Ванс Хавнер по този въпрос:

„Докато Църквата носеше белезите на преследванията, тя вървеше нагоре по пътя. В момента, в който започна да носи ордени и медали, пътят ѝ станал съвсем равен. Великото време на Църквата, когато хранеха любовите с християни, беше отминало. Сега християните си купуват билети и гледат борбата като зрители от трибунала.“⁷

И така, синапеният храст олицетворява онзи фалшив християнски свят, който е станал място за подслон за всякакъв вид лъжливи учители. Това е външният кръг на царството, който съществува и днес.

4:33, 34 33 и 34 ст. ни запознават с един важен принцип в обучението. Исус поучава хората, така че те да могат да Го разберат. Той се опира на техните дотогавашни познания и им дава време да усвоят предишния урок, преди да им предаде следващия. Тъй като добре разбира възможностите на Своите слушатели, Той не ги тълче с повече наставления, отколкото са в състояние да възприемат (вж. Йоан. 16:12; 1 Кор. 3:2; Евр. 5:12). За съжаление методът на проповядване, използван от някои служители, може да ни накара да помислим, че Христос е казал: „Паси слонове Мн!“, а не „Паси овцете Мн!“

Въпреки че Исус обикновено поучава множествата главно чрез притчи, Той обяснява тези притчи на учениците Си, когато е насаме с тях. Исус винаги дава светлина на онези, които искрено я желаят.

3. Вятърът и вълните служат на Служителя (4:35-41)

4:35-37 Вечерта на същия ден Исус и учениците Му се отправят към източния бряг на Галилейското езеро,

без да правят никаква подготовка за това пътешествие. След тях тръгват и други малки лодки. Изведнъж избухва страшна вятърна буря. Над лодката се издигат гребените на огромни вълни и заплашват да я потопят.

4:38-41 Исус спи на задната част на лодката. Уплашените до смърт ученици Го събуждат, упреквайки Го, че е престанал да се грижи за тяхната безопасност. Господ става и смъмря вятъра и вълните. Бурята утихва незабавно и напълно. Тогава Исус порицава Своите последователи за това, че са се уплашили, а не са Му се доверили. Учениците са изумени и изплашени от чудото. Въпреки че много добре знаят кой е Исус, те за кой ли път се удивляват на властта на Онзи, Който управлява природните стихии.

Тази случка много ясно разкрива човешката и Божествената страна на Господ Исус. Това, че Той спи на задната част на лодката, показва Неговата човешка природа. Това, че Той казва само няколко думи и бурята утихва, е проявление на Неговата Божествена природа.

Чудото с обуздаването на бурята показва властта на Господ Исус над природата, докато предхождащите го чудеса са показателни за Неговата власт над болестите и демоните.

Освен това тази случка е особено насърчителна за нас в моменти на житейски бури. Тя ни учи, че ние винаги можем да се обърнем за помощ към Господ Исус и да бъдем сигурни, че лодката никога няма да потъне, докато Той се намира в нея.

*Ти, Господи, заспа в онази бурна нощ;
Ти, Господи, смъмри разярените
вълни:
какво значение имат бесният вятър
и яростната мощ,
цол сме в една лодка с Теб в тези
води!*

Ейми Кармайкъл

И. Изцелението на обхванатия от бяс гадаринец (5:1-20)

5:1-5 Гадаринската страна⁸ се намира на източния бряг на Галилейското езеро. Там Исус среща един изключително буен, обхванат от бяс мъж, който тормози цялото население. До този момент всички опити за усмиряването му са се оказали безуспешни. Той живее в гробищата и по бърдата, като непрекъснато крещи и се посича с остри камъни.

5:6-13 Когато вижда Исус, човекът с нечистия дух отначало се обръща към Него със страхопочитание, след което започва горчиво да Му се оплаква. „Каква ужасна и вярна картина – човекът се покланя на Исус с преклонение, упование и вяра и едновременно с това с омраза, гързост и страх – една двойствена личност, жадуваща за освобождение и едновременно с това закрепостена към страстта.“ (Бележки на Библейското дружество)

Точната последователност на събитията, които следват, не е съвсем ясна, но може да се опише така:

1. Обсебеният от бяс изразява страхопочитание към Христос (6 ст.).
2. Исус нарежда на нечистия дух да излезе от него (8 ст.).
3. Духът, който говори чрез човека, признава, че Исус е Син на всевишния Бог, след което протестира срещу правото Му да се намеси и Го моли с клетва да спре да Го мъчи (7 ст.).
4. Исус иска да узнае името му. Той отговаря, че името му е **Легион**, което означава, че човекът е обсебен от много духове (9 ст.). Това явно не противоречи на 2 ст., където се казва, че човекът е обзет от нечист дух (думата е употребена в ед. ч.).
5. Вероятно този дух говори от името на множеството демони, кои-

мо просят от Исус разрешение да **влязат в стагото свине** (10–12 ст.).

6. Исус им дава това разрешение, в резултат на което **две хиляди свине** се втурват наголу по стръмнината и се **издавят в езерото** (13 ст.).

Господ е бил укоряван много пъти за унищожението на тези свине. Но ние искаме да отбележим няколко неща във връзка с този въпрос:

1. Господ не става причина за това унищожение. Той само го позволява. Разрушителната сила на Сатана е онази власт, която ги унищожава.
2. В текста не се казва изрично, че собственниците са се оплакали от стореното. Има вероятност те да са били юдеи, на които е било забранено отглеждането на свине.
3. Душата на този човек струва повече от всички свине на света, взети заедно.
4. Ако знаехме за случая толкова, колкото и Исус, сигурно щяхме да постъпим абсолютно по същия начин, по който е постъпил и Той.

5:14-17 Хората, които присъстват на унищожението на свинете, хукват обратно към града, за да съобщят новината. Тълпата, която се събира вследствие на това съобщение, намира бившия бесен **да седи облечен и напълно разумен** при краката на Исус. Хората са **уплашени**. Според както беше казал някой, „Те се уплашват, когато виждат как Исус укротява бурята в морето; и сега, когато виждат как укротява бурята в човешката душа, пак се уплашват.“ Очевидците разказват за случилото се на новодошлите; но то се оказва прекалено страшно за обикновените хора, които започват да молят Исус „**да си отиде от техните предели**“. Ето това, а не същият с унищожението на свинете, е най-позорният момент от цяла-

та случка! Христос се оказва прекалено скъп гост!

„Неузброими множества от хора все още продължават да държат Исус далеч от себе си, страхувайки се да не би да трябва да претърпят някаква социална, материална или лична загуба. В стремежа си да запазят своите материални придобивки те загубват своите души.“ (Избрано)

5:18-20 Когато Исус се отправя към лодката, за да тръгне, изцеленият мъж се обръща към Него с молба да тръгне и той – една достойна молба, свидетелстваща за новия му живот – но Исус го изпраща обратно вкъщи като живо свидетелство за великата Божия сила и милост. Мъжът се погочиява на Исус и занася добрата вест в Декапол, област, в която влизат десет града.

Тази заповед не е престанала да е валидна за всеки, който е изпитал спасителната Божия сила: „**Иди си у дома при своите и кажи им какви неща ти стори Господ и как се смили за теб.**“ Всеки трябва да започне да евангелизира първо у дома!

Й. Исус изцелява неизцелимото и възкресява от мъртвите (5:21-43)

5:21-23 След като се връща отново на западния бряг на синьото Галилейско море, Господ Исус отново събира около Себе Си огромно множество от хора, откъдето излиза един отчаян баща и се втурва към Него. Той се казва **Яир** и е един от началниците на синагогата. Малката му дъщеря е на смъртно легло. Би ли отишъл Христос при нея, за да положи ръцете Си на нея и да я излекува?

5:24 Господ Исус откликва на тази молба и тръгва заедно с Яир. След тях тръгва и една огромна тълпа от хора, които непрекъснато Го притискат. Интересно е да се отбележи, че веднага след изречението за тълпачото се

множество идва разказът за жената, която се *докосва* до Христос с вяра, за да се изцели.

5:25-29 И така, на път за Яировата къща една измъчена жена спира Исус. За разлика от начина, по който *ние* реагираме в подобни случаи, Господ не изпитва нито досада, нито яд към жената, която Го е спряла.

„Аз мисля, че най-правилното отношение към всички прекъсвания и пречки пред нещата, които човек е планирал да извърши, е да ги приемем като средства за дисциплиниране и като изпитания, изпратени от Бога срещу прекалено егоистичното ни zaangażиране с нашата работа... Това не е загуба на време, както ние обикновено се изкушаваме да мислим, а най-важната част от работата за деня – онази част, която най-много заслужава да бъде представена пред Бога.“ (Календар от избрани мисли)

Тази жена е страдала от хронично кръвотечение в продължение на цели дванадесет години. Многото лекари, които явно са използвали някакви драстични форми на лечение, не само са я лишили от целия ѝ имот, но са влошили още повече здравословното ѝ състояние, вместо да го подобрят. След като загубва всякаква надежда за оздравяване, жената чува за Исус и, без да губи никакво време, тръгва да Го търси. Сега тя вече е успяла да си пробие път през тълпата и да се добере до Него. Достатъчно е само леко докосване до крайчеца на **грехата Му** и кръвенето незабавно спира. Жената оздравява.

5:30 Намерението ѝ да се измъкне незабелязано обаче не успява. Господ не иска тя да пропусне това благословение – да признае пред всички своя Спасител. Той е усетил изпитане на част от Божествената Си сила: изцелението на тази жена Му струва нещо. Затова Той пита: „**Кой се допря до грехите Му?**“ Исус знае отговора,

но загава този въпрос, за да накара жената да излезе от тълпата.

5:31 Учениците мислят, че това е един нелеп въпрос. Толкова много хора се блъскат в Него! Има ли смисъл да пита: „Кой се допря до Мене?“ Вероятно има разлика между физическото докосване и докосването с отчаяна вяра. Човек може да стои много близо до Христос, без да уповава на Него, и Той да не го забележи; но не е възможно човек да се докосне до Христос с вяра и Той да не разбере това и да не го изцели!

5:32, 33 Жената излиза пред тълпата изплашена и разтреперана и като пада пред Него, признава пред всички истината за това, което ѝ е сторил Исус.

5:34 Тогава, за да успокои душата ѝ, Господ се обръща към нея с утешителни думи. Откритото изповядване на Христос има огромно значение. Без него растежът ни в християнския живот ще бъде почти незабележим. В мига, в който ние застанем смело и открито на Негова страна, Той насища нашите души с пълна увереност. Думите на Господ Исус потвърждават не само физическото изцеление на тази жена, но и спасението на нейната душа.

5:35-38 В този момент пристигат пратеници от къщата на Яир, които казват, че дъщеря му е умряла. Според тях отиването на Учителя е вече безсмислено. Господ милостиво успокоява Яир, а после заедно с Петър, Яков и Йонан отива в къщата му. Там ги посрещат неугържимите ридания на тълпата, която вече оплаква умрялото момиче – един особено характерен за източните страни ритуал във време на скръб, който често се изпълнява от специално наети за целта жени-оплаквачки.

5:39-42 След като Исус ги уверява, че детето не е умряло, а само спи, на мястото на сълзите идват подиграв-

ките. Без никакво колебание Исус взема със Себе Си най-близките роднини и ги завежда при момичето. Там Той взема ръката му и казва следните думи на арамейски: „Момиче, тебе казвам: стани.“ Веднага дванадесетгодишното момиче става и тръгва да ходи. Родителите му са изумени и без съмнение опиянени от радост.

5:43 Господ им забранява да говорят пред хората за чудото. Той не се интересува от възторженото одобрение на тълпите, а избира решителния път към кръста.

Ако момичето действително е било умряло, тогава тази случка показва властта на Исус над демоните, болестите и смъртта. Обаче не всички изследователи на Библията считат, че то наистина е било умряло. Исус казва, че момичето не е мъртво, а заспало. За Него не представлява никаква трудност да го съживи от мъртвите, но Той не желае да си приписва заслуга за нещо, което не е направил, ако приемем, че момичето не е било наистина мъртво, а само в безсъзнание.

Не трябва да оставяме без внимание и последните думи на тази глава: „...и заповяда да ѝ дадат да яде“. В нашето духовно служение това е познато като „работа след повярването“. Душите, усетили пулса на новия живот, трябва да бъдат хранени. Един от начините, чрез който ученикът може да покаже своята любов към Спасителя, е като храни Неговите овце.

К. Отхвърлянето на Спасителя в Назарет (6:1-6)

6:1-3 Заедно с учениците Си Исус се връща в Назарет. Това е Неговият роден град, където Той е работил като дърводелец. В събота Той започва да проповядва в синагогата. Хората са удивени и не могат да отречат нито мъдростта на учението Му, нито

чудото на делата Му. Дълбоко в тях обаче живее нежеланието да Го приемат като Божий Син. Те Го възприемат само като **гърводелеца, Сина на Мария**, чиито братя и сестри все още живеят там. Ако Исус се беше върнал в Назарет като могъщ завоевател, те сигурно щяха да бъдат готови да Го приемат. Но Той се връща при тях в смирение, милост и скромност и това ги **съблазнява**.

6:4-6 Това дава повод на **Исус** да отбележи, че чуждите приемат **пророка** много по-добре от своите. Неговите роднини и приятели са прекалено близко до Него, за да могат да оценят по достоинство Личността и служението Му. „Няма по-трудно място за служене на Бога от вкъщи.“ Самите назаряни са били презирани хора. За тях често се е говорило следното: „Може ли от Назарет да излезе нещо добро?“ И точно тези отхвърлени от обществото хора са се отнесли с презрение към Господ Исус. Каква ирония на гордостта и безверието на човешкото сърце! Безверието се оказва най-голямата пречка за делото на Спасителя в Назарет. Той изцелява неколцина **болни** и това е всичко. Дж. Г. Милър ни предупреждава със следните думи:

„Това неверие може да има много лоши последствия. То запушва всички канали на милостта и състраданието, така че само една мъничка струйка може да стигне до човешките сърца, които толкова се нуждаят от тях.“⁴⁹

И отново Исус трябва да изпита несгодите на живота на неразбрания и хулен самотник. По-късно много от последователите Му споделят Неговата съдба. Често Господните служители идват при нас като скромни и тихи хора, но дали ние сме в състояние да погледнем зад тази външност и да видим истинското духовно богатство? Без да се разколебае ни най-малко от отрицателното отношение на своите съграждани от Назарет, Гос-

под **продължава да проповядва** Слово то из околните села.

Л. Служителят изпраща Своите ученици (6:7-13)

6:7 Времето за първото самостоятелно служение на **дванадесетте** ученици е дошло. Досега те са били облагодетелствани да живеят под непоторното настояничество на Спасителя. Отсега нататък те ще бъдат изпращани като вестители на великото послание. Господ ги **изпраща двамата по двамата**. По този начин казаното ще бъде потвърдено от устата на двамата свидетели. Освен това, когато са по двамата, те ще могат да си помагат и взаимно да се окуражават. И накрая, ходенето по двамата може да бъде особено полезно в страни, където моралът е на особено ниско равнище. След това Исус **дава на учениците Си власт да прогонват нечистите духове**. Това е много важно да се отбележи. Едно е да притежаваш такава власт, друго е да можеш да я даваш на другите да я притежават, което само Бог може да направи.

6:8 Ако царството на нашия Господ беше от този свят, Той никога нямаше да може да даде на учениците Си наставленията, които са записани от осми до единадесети стих. Те са точно обратното на това, което обикновеният среден ръководител от света би дал на своите последователи. Учениците не трябва да взимат никакви провизии за из път – **„ни хляб, ни торба, ни пари в пояса“**. Те трябва да Му се доверят и Той ще осигури тези техни нужди.

6:9 Учениците могат да вземат **сандали** и една тояга (с която вероятно трябва да се бранят от животните) и само един чифт дрехи. Така никога няма да завиди на богатството им, нито ще се съблазни да забогатее от християнството! И всяка власт, която имат учениците, трябва да дойде

от Бога. Те изцяло трябва да Му се предоставят. Така учениците ще тръгнат с най-оскъдни средства, но затова пък ще бъдат представители на Божия Син и ще бъдат облечени с Неговата власт.

6:10 Учениците трябва да приемат гостоприемството на всеки дом, който им го предложи, и да **останат там за времето на целия им престой**. Това наставление има за цел да ги предпази от губене на време, ако решат да си търсят по-удобна квартира. Тяхната задача е да проповядват посланието на Този, Който не търси да угоди на Себе Си, и затова те не трябва да правят компромиси с целта на своята мисия, като търсят удобство, спокойствие и леснота.

6:11 Ако някой дом откаже да приеме учениците или тяхното послание, тогава те не са длъжни да останат там. Ако го направят, все едно хвърлят бисерите си на свинете. Когато излизат от такава къща, трябва да **отърсят праха изпод краката си** – символ на това, как Бог отхвърля онези, които отхвърлят Неговия възлюбен Син.

Въпреки че някои от наставленията на Господ Исус имат временен характер и по-късно Сам Той ги оттегля (Лука 22:35, 36), повечето от тях изразяват едни постоянни принципи за Христовите служители от всички възрасти.

6:12, 13 Учениците излизат сред народа, проповядвайки покаяние, като изгонват много бесове, помазват с масло много болни и ги изцеляват. Ние вярваме, че помазването с масло е символично действие, което олицетворява успокояващото и облекчаващо действие на Светия Дух.

М. Обезглавяването на предвестника на Служителя (6:14-29)

6:14-16 Когато новините за Чудотвореца, Който пътува из страната,

стигат до цар **Ирод**, Той веднага решава, че става дума за **Йоан Кръстител**, който е **възкръснал от мъртвите**. Народът говори, че това е **Илия** или **някой друг от пророците**, но Ирод е убеден, че е **Йоан**, който е **възкръснал**, след като е **бил обезглавен** от самия него. Йоан Кръстител беше глас, даден от Бога, който Ирод накара да замлъкне. Сега остри уязвления на съвестта пробождат сърцето на Ирод заради това, което е извършил. Скоро той ще научи колко е тежък пътят на престъпника.

6:17-20 Тук повестуването се връща назад към времето на убийството на Йоан. Кръстителят е порицал Ирод заради незаконния му брак с **жената на брат му Филип**. Иродидага, която вече е станала жена на Ирод, се е вбесила от това и се е заклела да му отмъсти. Ирод, който е уважавал Йоан като **свят човек**, временно е осуетил нейните планове.

6:21-25 Накрая обаче случаят ѝ е подхвърлил възможност да осъществи тъмното си желание. На празника по случай **рождения ден** на Ирод, на който са присъствали и много местни знаменитости, **Иродидага** е направила така, че **дъщеря ѝ да танцува**. **Ирод** толкова е харесал танца, че е обещал да ѝ даде всичко, което би поискала – до **половината си царство**. Подушена от майка си, дъщерята е пожелала главата на **Йоан Кръстител**, поднесена на **блото**.

6:26-28 Царят се е оказал в изключително неприятно положение. Противно на своето собствено желание и здрав разум, той е решил да заговори молбата. Така грехът е оплел мрежите си около него и той е станал негова жертва благодарение на една подла жена и един чувствен танц.

6:29 Когато научават за смъртта на своя учител, **Йоановите ученици** взимат **тялото му** и го погребват;

после отиват и разказват всичко на Исус.

Н. Нахранването на петте хиляди (6:30-44)

6:30 Това чудо, за което четем във всички Евангелия, е станало в началото на общественото служение на Исус. Апостолите току-що са се върнали в Капернаум от своята първа проповедническа мисия (вж. 7-13 ст.). Може би те са опиянени от своя първи успех, но може би са много уморени и изтощени. Господ, Който знае тяхната нужда от тишина и почивка, ги качва на лодка и ги завежда на едно усамотено място на брега на Галилейско море.

6:31, 32 Често сме чували как някои християни се оправдават за своите разточителни ваканции с думите на Исус от 32 ст.: „**Дойдете вие сами на уединено място и починете си малко**“; но във връзка с това ние бихме искали да ви предложим следното разсъждение:

*„Щеше да бъде добре, ако и на нас ни се налагаше да почиваме по тези причини, т. е., ако нашият труд беше толкова изтощителен и всеотдайността ни към другите толкова пълна, че да сме напълно уверени в Господната воля за нас.“*¹⁰

6:33, 34 Докато Господ и Неговите ученици вървят по брега на езерото, след тях върви огромна тълпа от хора. Исус се съжалява над хората, които са като блуждаещи скитници – без духовен водач, гладни и беззащитни. **Тогава Исус започва да ги поучава.**

6:35, 36 Някъде преди залез слънце учениците Му започват да се безпокоят за хората, които са толкова много, а няма нищо за ядене. Същото това множество, което поражда съжаление у Христос, предизвиква досада у учениците Му. А вие как възприемате другите хора – като напращници или като обекти на вашата любов?

6:37, 38 Исус се обръща към учениците Си и им казва: „**Дайте им вие да ядат.**“ Ситуацията изглежда съвсем абсурдна: пет хиляди души и нищо за ядене, с изключение на пет хляба и две риби... но там е и Бог!

6:39-44 В чудото, което ще последва, учениците ще видят как Спасителят ще даде Себе Си, за да стане живият хляб на един гладуващ свят. Неговото тяло ще бъде разчупено, за да могат другите да имат вечен живот: Всъщност думите от тези стихове до голяма степен напомнят на думите на Исус по време на Господната вечеря, която ознаменува Неговата смърт: Исус взе, благослови, разчупи и даде.

Това събитие съдържа и няколко ценни поуки за начина, по който учениците трябва да Му служат:

1. Учениците на Господ Исус никога не трябва да се съмняват в Неговата сила да снабдява техните нужди. Щом като може да нахрани **пет хиляди души с пет хляба и две риби**, Той със сигурност може да осигури нуждите на Своите верни служители при всякакви обстоятелства. Учениците на Исус могат да Му служат, без изобид да се безпокоят за храната си. Когато те търсят Божието царство и Неговата правда, всяка тяхна нужда ще бъде задоволена.
2. Как може да бъде евангелизиран този загиващ свят? Исус казва: „**Дайте им вие да ядат.**“ Ако ние Му дадем това, което имаме, колкото и нищожно да е то, Той може да го умножи чрез благословието Си в огромни мащаби.
3. Начинът, по който Исус разрешава този проблем, говори за систематичност и подреденост: Той разпределя хората на групи от **по сто и по петдесет души** всяка.
4. **Благославя и разчупва хляба**: ако Господ не беше благословил този

хляб, той никога нямаше да бъде достатъчен; а ако не беше разчупен на късове, никога нямаше да стигне за всички хора. „Причината за неудовлетворителните резултати от нашата работа с хората се крие в това, че ние никога не „разчупваме“ себе си достатъчно добре за тях.“ (Избрано)

5. Исус не разпределя храната сам, а дава на **учениците Си** да направят това. Целта Му е светът да бъде нахранен от Неговите хора.
6. Храната е достатъчна за **всички**. Ако днешните вярващи се посветиха изцяло на Господното дело, отделяйки време само за жизнените си нужди, целият свят щеше да чуе евангелието в продължение на живота на едно поколение.
7. **Количеството храна, което остава** накрая („дванадесет пълни кошача“), е много по-голямо от първоначалното количество. Когато дава, Бог дава щедро. Забележете обаче, че нито една трохичка не остава разпиляна, а целият излишък се събира: разхищението се счита за грях.
8. Ако учениците бяха настояли да се изпълни тяхното желание за почивка, едно от най-големите чудесата на света никога нямаше да се случи. Колко често това важи и за самите нас!

О. Исус върви по морето (6:45-52)

6:49-50 Спасителят може да осигури не само прехраната на Своите служители, но и тяхната безопасност.

След като изпраща учениците Си на западния бряг на езерото с една лодка, Исус се изкачва на планината, за да се моли. Но в тъмнината на нощта Той вижда как те се мъчат да гребат срещу противоположния вятър и веднага тръгва да им помогне, **вървейки по**

морските вълни. Отначало те се изплашват, мислейки си, че **това е призрак**, но Исус ги уверява, че е Той, и се качва на лодката. **Вятърът спира** незабавно.

6:51, 52 Разказът завършва с думите „...и те много се ужасиха в себе си. Защото не бяха се вразумили от чудото с хлябовете, но сърцето им беше **закоравяло**“. Смисълът на тези думи е, че дори след като са видели силата на Господ чрез чудото с хлябовете, те все още не са осъзнали факта, че за Него няма нищо невъзможно. Чудото с ходенето по водата не трябваше да ги изненадва, тъй като то по нищо не надвишаваше онова, което те покущо бяха видели. Липсата на вяра води до **закоравяване на сърцето** и притъпяване на духовната проницателност.

Църквата вижда в това чудо картина на настоящия свят и неговия край. Времето, когато Исус се моли на планината, представлява картина на Господ и Неговото настоящо служение на небето в ролята на Ходатай на Своя народ. Учениците са Неговите служители, които са тласкани от бурите и изпитанията на живота. Спасителят скоро ще се върне при Своите, ще ги освободи от бедите и страха и ще ги отведе на безопасно място в небесния пристан.

II. Служителят изцелява всички болни в Генусаретската земя (6:53-56)

Когато се връща обратно на западния бряг на езерото, Господ отново е заобиколен от болни хора. **Навсякъде, където** иде Исус, хората носят при Него нуждаещите се и болните на постелки. **Пазарите** се превръщат в импровизирани болници. Хората искат само да се приближат достатъчно близко до Него, за да могат „да се **допрат поне до полите на грехите Му**“. Всички,

които се докосват до Него, се изцеляват.

Р. Преганието се противопоставя на Божието Слово (7:1-23)

Фарисеите... и книжниците са юдейските религиозни водачи, които са построи едната огромна и силно укрепена система от предания и правила – така здраво преплетена с Божия закон, че се счита за почти толкова авторитетна, колкото и Свещеното Писание. В някои случаи тези предания дори се противопоставят на Писанието или омаловажават Божия закон. Религиозните водачи особено много обичат да налагат свои правила, които хората покорно приемат, доволни да живеят заобиколени от ритуали без вътрешно съдържание.

7:2-4 Тук виждаме как фарисеите и книжниците критикуват Исус заради това, че **учениците Му ядат „с нечисти ръце“**. Това не означава, че учениците Му не са си измивали ръцете преди ядене, а че не са правили това според сложния ритуал, наложен от преганието. Ако например ръцете им не са били измити до лактите, според ритуала, те са били считани за **осквернени**. Дори и на пазара хората са били длъжни да извършват това обредно измиване. Тази сложна церемония се разпростирала дори и върху тенджерите и чиниите. Коментирайки поведението на фарисеите, Стенли Джоунз пише следното:

„Тези фарисеи бяха дошли чак от Ерусалим, за да се срещнат с Исус, но отношението им към живота беше толкова отрицателно и критично, че единственото нещо, което успяха да видят, бяха неумитите ръце. Те дори не можаха да забележат най-великото освободително движение, докоснало някога нашата земя, което очистваше мозъците, душите и телата на хората... Техните очи бяха широко отворени за всичко дребно и повърхностно и

абсолютно слепи за всичко голямо и съществено. Затова те, отрицателните, или са забравени от историята, или са само фон, на който личат още по-ярко делата на положителния Христос. След тях останаха критиците. След Христос остана обръщението на човеиците души. Те търсеха недотатъци. Христос търсеше последователи.“¹¹

7:5-8 Исус много бързо разкрива дълечето на тяхното поведение. Те са точно такива, каквито са описани от **Исая**. На гуми показват голяма преданост към Господа, но душите им са пълни с поквара. Преструват се, че почитат Бога, като изпълняват един куп ритуали, но на практика отхвърлят библейските повеления, замествайки ги със свои собствени измислени правила. Вместо да признаят Божието Слово като единствено и най-авторитетно ръководство за решаване проблемите на вярата и морала, те се опитват да заобиколят или погрешно да обяснят ясно определените от закона изисквания на Библията чрез своите собствени **прегания**.

7:9, 10 Тук Исус дава пример за обезсилянето на **Божия закон** чрез прилагането на едно от тези **прегания**. В една от десетте Божии заповеди се казва, че децата трябва да **почитат** родителите си (което включва и грижите за тях във време на нужда). Всеки, който злослови **майка си или баща си**, се наказва със **смърт**.

7:11-13 Юдеите обаче измислят едно **прегание**, познато като **„курбан“**, което ще рече „гаден“ или „посветен“. Представете си, че родителите на един юдеин са в голяма нужда. Синът им има достатъчно пари, за да се погрижи за тях, но не желае да направи това. Достатъчно е само да изрече думата „Курбан!“, с което да каже, че посвещава тези пари **на Бога** или на храма, и това го освобождава от всякакви по-нататъшни грижи за негови-

те родители. Той може да гържи тези пари при себе си неопределено дълго време и най-накрая да ги използва в работата си. Няма никакво значение дали те отиват някога в храма.

Във връзка с това Кели отбелязва следното:

„Религиозните водачи измислят една система, с която да си осигурят средства за осъществяването на своите религиозни цели и едновременно с това да приспят съзнанието на хората, както и да изличат всякакви ургизения на съвестта, свързани с Божието Слово... Бог е Онзи, Който призовава човека да почита родителите си и осъжда всяко действие, което ги обижда. Тук обаче ние виждаме хора, които под прикритието на религията се осмеляват да нарушат и двете заповеди! Господ осъжда това предание с изричането на думата „Курбан!“ не само като престъпление против родителите, но и като бунт срещу една съвсем ясна заповед на Бога.“¹²

7:14-16 С 14 ст. започва едно революционно изказване на Господа, според което не това, което влиза в устата на човека, го осквернява (като например храната, която той поема с неизмити ръце), а онова, което излиза от нея (като преданията, които обезсилват Божието Слово).

7:17-19 Думите на Исус озадачават дори и Неговите ученици. Възпитани в духа на СЗ, те са свикнали с мисълта за съществуването на нечисти храни, които оскверняват хората, които ги ядат, като например свинското и заешкото месо. Исус съвсем ясно казва, че човек не се осквернява от това, което влиза в него. В известен смисъл тези думи обозначават края на диспенсацията на закона.

7:20-23 Това, което наистина осквернява човека, е онова, което излиза от неговото сърце: „зли помисли, блудства, кражби, убийства, прелюбодейства, користолобие, нечестие,

коварство, слагострастие, лукаво око, хулени, гордост, безумство“. В светлината на целия контекст към този списък спокойно могат да се прибавят и преданията на фарисеите. Преданието за курбана например е равностойно на убийство, тъй като то обрича на смърт възрастните хора.

Една от най-сериозните поуки от този пасаж е, че ние трябва да се научим непрекъснато да проверяваме всички човешки наставления и предания чрез Божието Слово, като се подчиняваме на това, което е от Бога, и отхвърляме онова, което е от човека. Има хора, които в началото започват своите поучения и проповеди като чисти библиейски послания и си спечелват голям авторитет сред вярващите в Библията. По-късно обаче те започват да добавят в проповедите си много неща от себе си; а преданите им слушатели, които вече са им повярвали, че не грешат, продължават да ги следват сяпко дори и тогава, когато те започнат да притъпяват остротата на Божието Слово или да изкривяват ясния му смисъл. Книжниците и фарисеите си спечелват авторитета на учители на Божието Слово точно по този начин. В този момент обаче те се опитват да обезсилят напълно Божиите намерения и затова Господ Исус предупреждава хората, че не те утвърждават Словото, а Словото утвърждава тях. Големият пробен камък за всичко, което казваме или правим, е въпросът: „Какво казва Словото по този въпрос?“

С. Езичницата, която Господ благославя заради силната ѝ вяра (7:24-30)

7:24, 25 В предишните стихове Исус ни каза, че няма нечисти храни. В тези стихове Той ни каза, че няма прости или нечисти хора, каквито юдеите са смятали всички езичници. Сега Исус отива на север към Турската и Си-

донската област, познати също като „сирофиникияните предели“. Там Той се опитва да влезе в една къща, без да Го разпознае никой, но се оказва, че славата Му е стигнала далеч преди Него, и скоро всички узнават, че е там. В къщата при Него идва една жена, езичница, която Го моли да помогне на обзетата ѝ от бяс **дъщеря**.

7:26 Искаме изрично да подчертаем факта, че жената е **търкиня**, а не еврейка. Като богоизбран народ, еврейският народ е заемал едно особено, привилегировано място в отношенията на Бога с народите на земята. С този народ Бог сключи Своите чудесни завети, на него Той даде Свещените Писания, заедно с него Той обитаваше в скинията, а по-късно и храма... докато езичниците винаги са били чужденци в израелската държава и за тях не са се отнасяли Божиите обещания в заветите. Те са били „отделени от Христа“, без да имат надежда и „без Бог на света“ (Еф. 2:11, 12). Господ Исус дойде главно като Спасител на израелския народ. Той се представи като Цар само на този народ. В началото благовестието за царството беше проповядвано изключително на „Израилевия дом“. Всичко това е важно, за да можем да разберем по-добре отношенията на Господ Исус със **сирофиникиянката**. Знаем всичко това. В началото, след като тя Го помола да изгони бяса от нейната **дъщеря**, Той като че ли иска да я отпрати.

7:27 Исус казва, че **първо** трябва да се **наситят децата** (израилтяните) и че не е редно да се **взема храната от децата** и да се **хвърля на кученцата** (езичниците). Неговият отговор не е отказ. Той казва следното: „**Остави да се наситят децата.**“ За някои тези думи могат да звучат доста грубо, но всъщност по този начин Господ иска да провери доколко дълбоки са покаянието и вярата на тази жена. Той е дошъл да служи най-вече на еврейския

народ, а като нееврейка жената няма право да иска да се възползва от което и да е от Неговите благодеяния. Дали тя ще признае това?

7:28 И тя наистина го признава, защото думите ѝ всъщност означават: „**Да, Господи.** Аз съм само едно малко нееврейско кученце; но съм забелязала, че кученцата се хранят от **трохите**, които децата изпускат **под масата**. Това е всичко, което искам – няколко трохи, които остават след Твоето служение на юдеите!“

7:29, 30 Вярата на тази жена е наистина забележителна и Господ веднага я възнаграждава, като изцелява **дъщеря** ѝ в същия този миг. Когато жената се прибира у дома, намира **дъщеря** си напълно здрава.

Т. Изцелението на глухия и заекващ човек (7:31-37)

7:31, 32 Господ напуска Средиземноморския бряг и се връща обратно на източния бряг на **Галилейско море**, в областта, позната под името **Декапол**. Онова, което става там, е записано само в Евангелието от Марко. Загрижени хора **довеждат при Исус един глух и заекващ човек**. Този **недостатък** на говора може да се получи или вследствие на физически недъг, или вследствие на неясното възприемане на звуците, което пречи и на правилното им възпроизвеждане. При всички случаи този човек олицетворява грешника, който не чува Божия глас и затова не може да говори и на другите хора за Бога.

7:33, 34 Първо Исус **завежда човека настрана**, където остава насаме с него. Там Той **поставя пръстите Си на ушите му, плюва малко слюнка и докосва езика му**, използвайки този вид знаков език, за да покаже на мъжа, че скоро ще му отвори ушите и ще освободи езика му. След това Исус **вдига очи към небето**, за да му покаже, че силата Му е дадена от Бога. Въздиш-

ката Му изразява Неговата мъка, породена от страданията, които човечеството трябва да понесе заради своите грехове. Накрая Той произнася думата „Еффата“, което на арамейски означава „Отвори се!“

7:35, 36 Човекът незабавно възвръща нормалния си слух и говор. Господ помолва хората да не разпространяват новината за чудото, но те не изпълняват Неговото нареждане. Неподчинението не може да бъде оправдано с нищо, независимо колко добри могат да бъдат побудите, които го обуславят.

7:37 Всички хора, които виждат чудото, са **удивени** от Неговите чудни дела и казват: „**Всичко върши добре; и глухите правят да чуват, и немите да говорят.**“ Те едва ли съзнават колко много истина крият тези техни думи.

Нахранването на петте хиляди

1. Хората са евреи (вж. Йоан. 6:14, 15).
2. Те са били заедно в продължение на един ден (6:35).
3. Исус използва пет хляба и две риби (Мат. 14:17).
4. Нахранени са пет хиляди мъже освен жените и децата (Мат. 14:21).
5. Останалата храна се събира в дванадесет коша (Мат. 14:20).

И така, колкото е по-малко първоначалното количество, което използва Исус, толкова е по-голямо количеството, което се получава, и излишъкът, който остава. В седма глава ние видяхме как Господ нахрани една езичница с трохи, които падат от масата, приготвена за евреите. Тук ние виждаме как Той дава изобилна храна на хиляди езичници. Ердмън коментира тези събития по следния начин:

Ако бяха живели от тази страна на Голгота, от която живеем ние сега, думите им сигурно щяха да бъдат изречени с още по-голяма убедителност и твърдост.

*И откакто любовта Му изпълни сърцата ни,
големи милости познаха душите ни;
милости, които надвишават
всичкия земен рай,
нашият Господ направи всичко добро
докрай.*

Семюъл Медли

У. Нахранването на четирите хиляди души (8:1-10)

8:1-9 Това чудо прилича на чудото с нахранването на петте хиляди, но между двете има и някои разлики, които са описани в следната таблица:

Нахранването на четирите хиляди

1. Хората вероятно са неевреи (тъй като живеят в Декапол).
2. Те са били с Него в продължение на три дни (8:2).
3. Исус използва седем хляба и няколко малки риби (8:5, 7).
4. Нахранени са четири хиляди мъже освен жените и децата (Мат. 15:38).
5. Останалата храна се събира в седем плетени кошници (8:8).

„С първото чудо Исус дава да се разбере, че от масата на юдеите могат да паднат трохи хляб, с които да нахрани гладните езичници. Тук Той показва, че след като бъде отхвърлен от Своя народ, ще даде живота Си за целия свят и ще стане живият хляб, с който ще бъдат нахранени всички народи.“¹³

Има опасност някои хора да сметнат случаите като този с нахранване-

то на четирите хиляди за повторения без особено значение. Нашето изучаване на Библията трябва да се основава на убеждението, че всяка дума от Свещеното Писание е изпълнена с духовна истина и че това е така дори и тогава, когато нашето ограничено човешко съзнание не ни позволява да я докажем.

8:10 След Декапол Исус и учениците Му пресичат Галилейско море в западна посока и стигат до едно място, познато под името **Дамаута** (или Магадан – Мат. 15:39).

Ф. Фарисеите искат знамение от небето (8:11-13)

8:11 Фарисеите чакат Исус и искат от Него да им даде **знамение от небето**. Тяхната слепота и наглост нямат край. Прег тях стои най-голямото Знамение на всички времена – Самият Господ Исус Христос, Който наистина е едно Знамение, идващо от небето, но те изобщо не могат да Го оценят. Те чуват с ушите си изключителните Му думи, виждат с очите си невероятните Му чудеса, общуват с единствения абсолютно безгрешен Човек – със Самия Бог, възпътен в Човек; и въпреки това в своята заслепеност искат да им се даде **знамение от небето!**

8:12, 13 Не е за чудене, че Спасителят въздъхва дълбоко! Ако има човешко поколение, което да е особено благодетелствано по време на човешката история, то това несъмнено е **поколението** на юдеите, част от което са и фарисеите. За съжаление обаче тяхната слепота им пречи да видят най-ясното доказателство за появянето на Месията и вместо да видят Знамението, което Бог им дава на земята, те искат от Него знамение на небето. Исус въщност им казва: „Повече знамения няма да ви дам. Вече ви дадох такава възможност“; след което се **качва отново на лодката** и зае-

дно с учениците Си се отправя на изток.

Х. Квасът на фарисеите и на Ирод (8:14-21)

8:14, 15 По време на пътуването учениците забравят да вземат със себе си **хляб**. Когато ги предупреждава да се пазят от кваса на фарисеите и Ирод, Исус все още мисли за срещата Си с фарисеите. В Библията квасът навсякъде се употребява като символ на зло, защото също като него той се разпространява тихо и полека и засяга всичко, до което се докосне. **Квасът на фарисеите** означава лицемерие, ритуалност, самотоволство и тесногърдие. На пръв поглед фарисеите изглеждат много праведни, но дълбоко в себе си те носят поквара и безчестие. В **Иродовия квас** можем да намерим скептицизъм, безнравственост и любов към нещата от света. Иродианите притежават всички тези грехове.

8:16-21 Учениците изобщо не успяват да схванат смисъла на думите на Исус. Единственото нещо, с което те могат да ги свържат, е храната. Затова Исус се обръща към тях и им задава девет въпроса. С първите пет Той ги порицава за тяхната непрозорливост, а с последните четири ги укорява за това, че се тревожат за осигуряването на нуждите си, при условие че Той е с тях. Нима Той не нахрани пет хиляди души с пет хляба и нима не останаха след това **дванадесет пълни коша** с храна? Да, останаха. И не нахрани ли после **четири хиляди** мъже със **седем хляба**, и не останаха ли **седем пълни кошници** след това? Да, останаха. Как тогава те не успяват да разберат, че за Него не е проблем да задоволи нуждите на шепата хора в тази лодка? Нима не разбират, че Съзателят и Крепителят на вселената седи в една лодка с тях?

Ц. Изцелението на слепеца във Витсауда (8:22-26)

Това чудо, което е записано само в Марко, поражда няколко интересни въпроса. Най-напред, защо Исус завежда човека **извън града**, преди да го изцели? Защо не го изцелява само като докосне очите му? Защо използва таква необичайно средство като слонката? Защо човекът не получава веднага идеално зрение?¹⁴ (Това е единственият случай в Евангелията, когато изцелението става на етапи.) И накрая, защо Исус забранява на човека да говори за чудото **в града**? Нашият Господ е суверенен и не е дължен да ни дава отчет за Своите постъпки. Заг всяко Негово действие има сериозна причина, която ние може и да не виждаме. Всеки отделен случай на изцеление е различен от останалите, както и спечелването на всеки отделен човек за вярата. Някои хора получават забележително духовно проникновение веднага, след като повярват. Други в началото виждат неясно, но по-късно постигат пълна увереност в спасението.

Ч. Петър прави своята голяма изповед (8:27-30)

Последните два параграфа на тази глава ни показват кулминационната точка на обучението на дванадесетте ученици. Учениците трябва да опознаят Исус лично и много дълбоко, преди Той да може да извърви с тях пътя, който Го чака напред, и преди да ги покани да Го последват в един живот на посвещение и жертвоготовност. Този пасаж ни разкрива същността на ученичеството. Това е може би най-пренебрегваната област от християнската теория и практика днес.

8:27, 28 Исус и учениците Му тръгват да търсят уединение далеч на север. На път за Кесария Филипова Той започва разговор с тях, като ги пита

какво мислят хората за Него. Като цяло хората Го признават за велик човек – за равен на **Йоан Кръстител, Илия** или някой от другите **пророци**. Но човешката почит не е никаква чест за Исус. Ако не е Бог, то тогава или е шарлатанин, или луд, или легендарен герой. Друга възможност няма.

8:29, 30 Тогава Исус пита директно учениците Си да Му кажат какво мислят самите те за Него. **Петър** веднага отговаря: „Ти си **Христос**.“ Така той заявява, че смята Исус за Месията или Помазаника. С разума си Петър е съзнавал истинността на тези думи и преди това, но сега в неговия живот се случва нещо, което му дава една дълбока, лична увереност, че това наистина е така. За Петър животът никога вече няма да бъде същият. Той никога вече няма да се задоволи с едно егоцентрично съществуване. Щом Исус е Месията, Петър трябва да живее за Него в пълно себеотдаване.

Ш. Служителят предсказва Своята смърт и възкресение (8:31-38)

До този момент ние видяхме как Служителят на Йехова живее един живот на пълно отдаване в служба на другите. Видяхме също колко много Го мразят Неговите врагове и колко често не Го разбират Неговите приятели. Бяхме свидетели на един живот, пълен с динамична власт, нравствено съвършенство, идеална любов и смирение.

8:31 Но пътят на служението на Бога води към страдания и смърт. Затова Спасителят казва сега на учениците Си съвсем ясно, че трябва (1) **да пострада**; (2) **да бъде отхвърлен**; (3) **да бъде убит**; и (4) **да възкръсне**. За Него пътят към славата минава през кръста и през гроба. „Сърцето на истинския служител ще се разкрие в жертвата“, казва Ф. У. Грант.

8:32, 33 Петър не може да се примири с вестта, че Исус трябва да пост-

рада и да умре – това изобщо не отговаря на неговата представа за Месията. Освен това той не може да приеме и мисълта, че неговият Господ и Учител ще бъде убит от Своите врагове. Затова той започва да мъмри Спасителя за това, което е казал. Тогава Исус се обръща към Петър с думите: „Махни се, Сатано, и иди зад Мене, защото не мислиш за Божиите неща, а за човешките неща.“ С тези думи Исус не иска да каже, че Петър е Сатана или че е обсебен от Сатана. Техният смисъл би могъл да се предаде така: „Ти Ми говориш така, както би Ми говорил Сатана. Той винаги се опитва да ни разколебае, за да не се подчиняваме изцяло на Бога. Непрекъснато ни изкушава, за да поемем лесния път към Трона.“ Думите на Петър имат нещо сатанинско в своя произход и съдържание, което поражда и недоволството на Господ. Кели коментира случая така:

„Какво е това, което толкова възмущава нашия Господ? Опасността да попаднем в капана, която отвсякъде ни дебне: желанието да спасим себе си, предпочитането на по-лекия път към кръста. Нима не е истина, че нашата природа естествено ни кара да избягваме трудностите, срама и неодобрението на хората; че ние почти винаги гледаме да отминем страданията, които са неотменна част от пътя на този, който върви по Божиата воля; че предпочитаме да водим един тих, спокоен и изпълнен с уважение живот тук, на земята; накратко – че предпочитаме да имаме най-доброто и на двата свята? Колко е лесно човек да падне в този капан! Петър не може да разбере защо Месията трябва да измине целия този път на мъки и скърби. Ако ние бяхме на Негово място, сигурно щяхме да си помислим още по-лоши неща и от тези. Не можем да не признаем, че протестът на Петър изразява една голяма човешка загриженост.

Петър обича Спасителя с цялото си сърце, но той не знае, че тук все още стои неосъден духът на света.“¹⁵

Забележете, че Исус първо **поглежда учениците Си**, а след това **смъмря Петър**, като че ли иска да каже: „Ако аз не отида на кръста, как можете да се спасите вие, Моите ученици?“

8:34 Тогава Исус им казва нещо, което може да се изрази така: „Аз ще пострадам и ще умра, за да могат хората да бъдат спасени. Ако вие желаете да **тръгнете след Мен**, трябва да отхвърлите всички свои егоистични стремежи; да изберете съзнателно пътя на оскърбленията, страданията и смъртта; и да **Мен следвате**. Ако се наложи, трябва да сте готови да се откажете от личните си удобства, от обществените си развлечения, от земните си връзки, от големите си амбиции, от материалните си богатства и дори от живота си.“ Тези думи ни карат да се запитаме как е възможно да си помислим дори, че за нас е добре да живеем в спокойствие и охолство. С какво можем да оправдаем материализма, егоизма и студенината на нашите сърца? Думите на Исус ни призовават към живот на самоотричане и пълно отдаване на другите, към живот на страдания и жертвоготовност.

8:35 Пред нас винаги ще стои изкушението да **спасим живота** си така, както ние си го представяме – да живеем уютно, да имаме „осигурено“ бъдеще, сами да избираме възможностите си така, че нашето собствено „аз“ да бъде центъра на всичко. Исус обаче ни казва, че това е най-сигурният начин да изгубим живота си. Той ни призовава да отдадем живота си на Него и на евангелието, като Му се посветим с целия си дух, с цялата си душа и с цялото си тяло. Той ни казва, че ние трябва да сме готови да изразходваме всичко и сами да бъдем изразходвани в това свято служение и, ако е необхо-

димо, да дадем и живота си за евангелизирането на света. Това означава да изгубим живота си заради Него, но то е и най-сигурният начин да го спасим.

8:36, 37 Дори и да можеше да спечели цялото богатство на света в прозляжение на един живот, каква полза щеше да донесе това на вярващия, ако той пропусне възможността да употреби живота си за Божиата слава и за спасяването на изгубени души? Най-накрая той би разбрал, че е направил лоша сделка. Нашият живот е по-скъп от всичките богатства на света. Какво ще изберем – да го използваме за себе си или за Христос?

8:38 Господ знае, че някои от Неговите по-млади ученици могат да се препънат по пътя на ученичеството от страх да не бъдат засрамени. Затова Той ги предупреждава, че онези, които се стремят да избягат от оскъблението заради Него, ще трябва да понесат още по-голям срам, когато Той се върне на земята в слава. Какви думи! Скоро нашият Господ ще се върне на земята, но този път Той няма да дойде в смирение, а в Своята Собствена слава и в славата на Своя Отец, заедно със светите ангели. Това ще бъде една зашеметяваща и величествена гледка. Тогава Той ще се срамува от онези, които се срамуват от Него сега. Може би думите „ако се срамува някой от Мене... в моя блуден и грешен род“ са предназначени точно за нас! Колко е неслеп да се срамуваме от това, че сме деца на безгрешния Спасител в един толкова грешен и неверен свят!

IV. Пътят на Служителя го Ерусалим (Глави 9 и 10)

A. Преображението на Служителя (9:1-13)

След като посочва на учениците Си пътя на оскъблението, страданията и смъртта, който Той трябва да по-

ме, и след като ги приканва да тръгнат след Него в един живот на себеотрицание и жертвоготовност, Господ им показва и обратната страна на монетата. Въпреки че това ученичество ще им струва много в този живот, най-накрая то ще бъде увенчано със слава.

9:1-7 В началото Господ казва, че някои от учениците „няма да вкусят смърт, докато не видят Божието царство дошло в сила“. Тези думи се отнасят до **Петър, Яков и Йоан**, които виждат **Божие царство** в неговата сила на планината на Преображението. Смихълът на тези думи е, че за всичко, което изстрадаме в името на Христос сега, ще получим голямо възнаграждение при Неговото Второ пришествие, когато служителите Му ще се появят заедно с Него в слава. Условието, което преобладава на планината на Преображението, са преобраз на хилядолетното царство на Христос:

1. **Исус е преобразен** – от цялото Му Същество се излъчва ослепителна слава. Дори и **грехите Му блестят** от белота, която не може да се постигне и с най-силното избелващо средство. При Първото Му пришествие славата на Христос беше забулена. Той живя в унижение, като Човек на мъки, и се запозна със скръбта. Но Исус ще дойде отново в слава и тогава никои няма да Го сбърка с някой друг. Тогава всички ще видят съвсем ясно, че Той е Царят на царете и Господарят на господарите.
2. Там са също и **Илия и Мойсей**. Те представляват: (а) или старозаветните светии; (б) или закона, представен от Мойсей и пророците; (в) или светите, които вече са умрели, и онези, които са били пренесени.
3. Там са **Петър, Яков и Йоан**. Те вероятно представляват новозавет-

ните светии, които ще бъдат живи при установяването на царството.

4. **Исус е Личността, Която стои в центъра на събитието.** Предложението на Петър за издигането на **три шатри** не получава одобрение от **облака** и от **гласа**, който идва от небето. Христос трябва да има превъзходство във всичко. Той ще бъде славата на Емануиловата земя.
5. **Облакът** може да бъде също и скинията или облачният стълб, който е стоял в Светая Светих на скинията и в храма от старозаветните времена. Той представлява видимо изражение на Божието присъствие.
6. **Гласът**, който се чува, е гласът на Бога, на Отца, Който признава Христос за Своя **възлюбен Син**.

9:8 Когато облакът се вдига, учениците вече не **виждат никого** **друзиго освен Христос**. Това е картина на уникалното, славно и първенстващо място, което Исус ще заеме при установяването на царството и което Той ще трябва да има в сърцата на Своите последователи дотогава.

9:9, 10 Когато **всички** **слизат от планината**, Исус **заповядва** на учениците Си да не говорят за онова, което **са видели**, **докато** не бъде **възкресен от мъртвите**. Последните думи от тази заповед особено озадачават учениците, които сигурно още не са осъзнали вестта за Неговото убийство и възкресение. Те се чудят какво иска да им каже Исус с думите „**възкресен от мъртвите**“. Като юдеи на тях им е известно, че ще дойде време, когато всички мъртви ще бъдат възкресени. Но Исус говори за възкресението на Един отделен Човек, когато ще възкръсне само Той, отделно от всички останали мъртви. За това възкресение се говори само в НЗ.

9:11 Има още едно нещо, което измъчва учениците. Те току-що са видели един преобраз на царството. Но нали Малахия е предрекъл, **че първо трябва да дойде Илия**, за да предизвестят идването на Месията и да поставят началото на обновлението на всичко, с което да проправи пътя за установяването на Неговото господство в цялата вселена (Мал. 4:5)? **Тогава къде е Илия? Наистина ли ще дойде преди това**, както казват **книжниците?**

9:12, 13 С отговора Си Исус им казва: „**Да, истина е, че първо Илия** трябва да дойде. Но за нас е по-важно и по-необходимо да си зададем въпроса: „**Не се ли казва в Старозаветните Писания, че Човешкият Син** трябва да понесе големи мъки и **оскъряния?**“ **Що се отнася до Илия**, то той **наистина дойде** (в лицето и делото на Йоан Кръстител), но хората се отнесоха безотговорно към него – така, както постъпиха и с Илия. Смертта на Йоан Кръстител е предварителен знак за това, което човешките ще направят и с Човешкия Син. Те, които отхвърлиха предвестника, ще отхвърлят и Царя.“

Б. Изцелението на обсебеното от бяс момче (9:14-29)

9:14-16 Учениците не могат да останат на върха на планината на слабата. В низината под тях стена ридещото човечество. Един огромен свят, потопен в нужда, лежи при краката им. Когато Исус и тримата ученици стигат до подножието на планината, между **книжниците**, народа и другите **ученици** **тече оживен разговор**. При появата на Господ **разговорът веднага се прекъсва** и хората се спускат към Него. „**Какво обсъждате с Моите ученици?**“ – пита Господ.

9:17-18 Един отчаян баща **развълнувано** **разказва** на Господ за проблема със **сина си**, който е **обсебен от ням**

дух. Духът събаря детето на земята, кара го да скърца със зъби и да изпуска пiana от устата си. Жестоките гърчове довеждат детето до вцепенение. Бащата вече е молил учениците да му помогнат, но те не са успели да направят нищо.

9:19 Исус сгълчва учениците за тяхното неверие. Нали Той им даде сила да прогонват бесове? **Колко гълго** трябва да стои с тях, за да овладеят силата, която им е дал? **Колко гълго** още трябва да търпи тези толкова безсилни и неспособни хора?

9:20-23 Когато довеждат детето при Господа, духът предизвиква един особено сериозен пристъп. Господ пита бащата откога детето страда така. „От детинство“ – отговаря бащата. Тези пристъпи често са го хвърляли в огън и във вода и тогава момчето е било на косъм от смъртта. После бащата моли Господ да се съжали и да им помогне, ако може – една сърцераздирателна молба, изтръгната от сърце, живяло гълги години в отчаяние и мъка. Исус му казва, че изцелението на неговия син не зависи от Неговата способност да го изцели, а от способността на бащата да повярва. Вярата в живия Бог винаги се възнаграждава. Няма болест, която Той да не е в състояние да излекува.

9:24 Тогава бащата изразява противоречивото си състояние на човек, който едновременно вярва и не вярва – проблем за всички Божии хора от всички времена. „Вярвам, [Господи]! Помогни на моето неверие!“ Всички ние искаме да вярваме, но въпреки това откриваме, че сме изпълнени със съмнение. Ние ненавиждаме това необяснимо вътрешно противоречие, но независимо от това откриваме, че борбата ни с него е безуспешна.

9:25-27 Когато Исус нарежда на нечистия дух да излезе от детето, духът му причинява още един последен

гърч и напуска тялото, което остава да лежи на земята като мъртво. Спасителят повдига момчето за ръката и то става.

9:28, 29 По-късно, когато Господ остава сам с учениците Си в къщата, те Го питат насаме защо не са успели да го изцелят. Той им отговаря, че за някои чудеса са необходими пост и молитва. Кой от нас не е преживявал в своето християнско служение моменти на безсилие и безизходица? Работили сме с всичките си сили и с цялото си съзнание и въпреки това не сме забелязали никакви доказателства за действието на Божия Дух в сила. И тогава ние също чуваме гумите на Спасителя, които ни напомнят, че „Тоя род...“

В. Исус още веднъж предсказва Своята смърт и възкресение (9:30-32)

9:30 Посещението на Господ в Кесария Филипова вече е приключило. Сега Той минава през Галилея. Това е пътят, който ще Го отведе в Ерусалим, а оттам и на кръста. Той желае да измине този път незабелязано, тъй като по-голямата част от Неговото обществено служение е завършила. Сега Исус иска да отдели известно време на учениците Си, за да им даде наставления и да ги подготви за това, което ги чака занапред.

9:31, 32 Той ясно им казва, че скоро ще бъде арестуван и убит и че ще възкръсне на третия ден. Учениците не разбират Неговите думи, но се боят да Го попитат за това, което не разбират. Ние също често се страхуваме да Го попитаме за неща, които не разбираме, и по този начин губим много благословения.

Г. Величието в царството (9:33-37)

9:33, 34 Когато стигат до къщата в Капернаум, Исус пита учениците Си за какво са спорели по пътя. Те се сра-

муват да признаят, че са се карали за това, който от тях **ще бъде най-великият**. Вероятно събитието с преобращението на Исус е съживило надеждите на учениците за скорошното установяване на царството и те вече се гласят да заемат почетни места в него. Сърцето ни може да се скъса от мъка, когато си помислим, че в същото време, когато Исус говори за неизбежната Си смърт, учениците Му се занимават с препирни за това, кой от тях е повече или по-малко достоен. Най-лошото на човешкото сърце е, че то е измамливо и отчайващо суетно, както казва Еремия.

9:35-37 Исус, Който знае за какво е бил техният спор, им дава урок по човечност. Той казва, че онзи, който иска да стане пръв, трябва доброволно да заеме най-ниското място на служение и да заживее за другите, а не за себе си. После взема **едно малко геме** и го прегръща, като подчертава, че всяка милост, извършена в Неговото **име** за най-унижените и най-непредставителните хора от обществото, ще се оцени като особено велико дело. Все едното, че тази милост е показана на Самия Господ или дори на Бог, Неговия Отец. „О, благословен бъди, Ти, Господи Исусе Христе! Твоето учение докосва и най-потайните кътчета на моето плътско сърце и изважда на показ всичките ми егоистични погубуди. Изчисти сърцето ми от целия мой egoизъм и ми дай да живея Твоя живот!“

Д. Служителят забранява сектантството (9:38-42)

Тази глава изглежда пълна с неуспехи. Думите на Петър на планината на Преображението се оказват абсолютно неуместни (5 и 6 ст.). Учениците не успяват да изгонят немия дух от момчето (18 ст.). После се катат за първото място в царството (34 ст.).

А сега са обхванати от дух на сектантство (38-40 ст.).

9:38 При Исус идва ученикът **Йоан**, когото Той много обича, и Му казва, че са видели един човек, който **изгонвал бесове в Негово име**. Учениците са забранили на човека да прави това, защото не е признал, че е един от тях. Мъжът нито проповядвал лъжливо учение, нито живеел в грях. Той просто не се присъединил към учениците.

Заградиха се с кръг и ме оставиха отвън:

„Бунтовник, еретик, смешник!“ – ми викаха отвътре.

Но любовта и аз успяхме да ги надхитрим:

заградихме се с кръг отвън и те останаха вътре.

9:39 Исус им казва: „Не го спирайте. Ако той има достатъчно вяра в Мен, за да използва Моето име и да прогонва бесове, той е от Моята страна и работи срещу Сатана. Такъв човек не е в състояние да премине така бързо на другата страна и да започне да **злослови срещу Мен** или да стане Мой враг.“

9:40 На пръв поглед изглежда, че думите от 40 ст. се противопоставят на казаното от Исус в Матей 12:30: „Който не е с Мене, той е против Мене; и който не събира с Мене, разпилява.“ Но противоречие всъщност няма. В Матей думите са изказани по повод на това, дали Христос е Божият Син или властта Му е бесовска. Ако отношението ни към този въпрос е водоразделната точка за определянето на всеки един от нас, то тогава всеки, който не е с Христос, работи против Христос.

Тук, в Евангелието на Марко, водоразделната точка не е отношението ни към Личността или делото на Христос, а отношението ни към хората, с които заедно служим на Господа. Към тях ние трябва да се отнасяме с търпение и любов. Всеки, който не е

против Него в своето служение, е против Сатана и следователно **от страната на Христос**.

9:41 Дори и най-малката милост, извършена **в името на Христос**, ще бъде възнаградена. Господ няма да пропусне да забележи дори и **чашата вода**, дадена на някой човек **заради това**, че е **Христов** ученик. Изгонването на бесове в Негово име е наистина голямо нещо. Да гадеш на някого чаша **вода** е доста обикновено нещо. Но Господ ще оцени и двете, ако са направени за Неговата слава. „**Понеже сте Христови**“ – тези думи трябва да бъдат нишката, която свързва вярващите в едно цяло. Ако те непрекъснато стоят пред очите ни, ние ще бъдем свободни от духа, който ни разделя, от гребнавите препирни и от завистта, които понякога съпровождат християнския ни живот.

9:42 Господният служител трябва да мисли постоянно за влиянието, което неговите думи и действия ще оказат върху другите. Възможно е те по някакъв начин да смутят някой наш вярващ брат и да му навредят за цял живот. **По-добре би било** за такъв човек да бъде хвърлен в морето и удавен с голям воденичен камък, завързан на **врата** му, отколкото той да стане причина някой **скромнен** християнин да се отклони от пътя на светостта и истината.

Е. Безжалостна самодисциплина (9:43-50)

9:43 От тук до края на главата се говори за значението на самодисциплината и себеотрицанието. Християните, които поемат пътя на истинското ученичество, непрекъснато трябва да се борят със своите естествени желания и влечения, задоволяването на които води към погубел, а владееенето им осигурява духовна победа. Исус дава пример с **ръката, крака и око**то,

като казва, че е по-добре да загубиш някоя част от тялото си, отколкото заради нея да попаднеш в **ада**. За да постигнеш тази велика цел, си заслужава да можеш да жертваш всичко.

Ръката би могла да символизира нашите дела; **кракът** – нашето победение; а **око**то – нещата, които най-много ценим. Това са потенциално най-слабите ни места. Ако човек не си наложи строга самодисциплина, те могат да го доведат до вечната погубел.

На базата на този стих някои хора смятат, че може да се случи така, че истинските християни да бъдат загубени и да отидат в ада за вечността. Това дали е възможно наистина? Разгледайки този текст отделно от всички останали, можем да решим, че това наистина е така; но когато го поставим в контекста на цялото Новозаветно учение, ще стигнем до заключението, че всички, които отиват в ада, никога не са били истински християни. Възможно е човек да **изповяда**, че е новороден, и за известно време да се държи наистина като такъв; но ако не престане да угажда на своята плът, то тогава никога не е бил спасен.

9:44-48 Господ на няколко пъти¹⁶ говори за ада като за място, където „**червеят им не умира и огънят не угасва**“. Това са едни изключително тежки думи. Ако ние наистина им вярвахме безрезервно, щяхме да престанем да живеем за вещите и щяхме да започнем да живеем за неумираещите души. „Дай ми страстно да обичам душите на хората, о, Господи!“

За щастие никога не се налага човек да си отреже ръката или крака или да си извади око за заради някое свое нравствено провинение. Исус не ни заповядва да вземаме такива крайни мерки. Това, което Той иска да ни каже, е, че за нас е *по-добре* да жертваме ползата от дейността на тези наши

телесни части, отколкото да бъдем захвърлени в ага поради загубата, която те ни нанасят.

9:49 49 и 50 ст. са особено трудни стихове. Затова ние ще ги разгледаме изречение по изречение.

„Защото всеки ще се осоли с огън.“ Тези думи крият за нас три проблематични въпроса: (1) За какъв огън се говори тук? (2) Какво ще рече „да се осоли“? (3) Какво включва думата „всеки“ – спасените, неспасените или и двете?

Огънят може да олицетворява ага (както в 44, 46 и 48 ст.) или всеки друг съд, включително и Божествения съд над делата на вярващия или дори вътрешния, личния съд.

Солта символизира онова, което запазва, пречиства и дава вкус. За източните народи тя също така е символ на клетва за вярност, приятелство или изпълнение на обещание.

Ако под „всеки“ се разбират неспасените, тогава тези думи означават, че те ще останат да съществуват в пламъците на ага, т. е. че душите им ще останат да търпят вечни мъки.

Ако „всеки“ се отнася до спасените, то тогава този стих може да има няколко значения: (1) че спасените ще бъдат пречистени чрез пламъците на Божието наказание в този живот; (2) че те ще предпазят себе си от поквара, като се учат да се владеят и да се отказват от всичко плътско; или: (3) че ще бъдат изпитани в Господния ден.

„И всяка жертва ще се осоли със сол.“ Това¹⁷ е цитат от Левит 2:13 (вж. също Числа 18:19). Солта, която е символ на завета между Бога и Неговия народ, е спомената тук, за да напомни на хората, че този завет е едно сериозно споразумение, което те не могат да нарушават. Когато представяме телата си в жива жертва на Бога (12:12), ние трябва да осолим тази жертва със сол, като по този начин

направим свързването ни с Него необратимо.

9:50 **„Добро нещо е солта.“** Християните са солта на земята (Мат. 5:13). От тях Бог очаква да упражняват здравословно и пречистващо въздействие върху хората. Дотогава, докогато християните се гържат като истински ученици, те носят благословение на всички хора.

„Но ако солта обезсолее, с какво ще я подправяме?“ Без соления си вкус солта няма никаква стойност. Онзи християнин, който не изпълнява задълженията си на истински ученик, е безплоден и безполезен. Само един добър старт на християнския живот не е достатъчен. Непрекъснатата и безкомпромисна самооценка е задължителна за всеки един християнин, в противен случай той като Божие дете, няма да успее да постигне целта, заради която е бил спасен от Бога.

„Имайте сол в себе си“ означава, че ние трябва да представяме сила за света в името на Бога; да упражняваме благотворно влияние за славата на Христос; да изтърпим всичко в нашия живот, което би могло да спомогне за по-пълноценното му отдаване на Христос.

„И мир имайте помежду си.“ Този стих явно е свързан с 33 и 34 ст., където се говори за спора между учениците по повод заемането на почетни места в царството. Винаги трябва да намираме начин да се освобождаваме от самолюбие то си, като вместо това се изпълваме със скромност в служението си на Бога.

В обобщение на всичко, казано дотук, искаме да отбележим, че 49 и 50 ст. идват, за да подчертаят истината, че вярващият трябва да се отнася към живота си като към жертва, дадена на Бога. Той трябва да се осоли с огън, т. е. да се изпълни със самоосъждане и самоотричане; и трябва да се осоли със сол, т. е. да се посвети с

клетва за окончателно и безвъзвратно самоотдаване. Ако вярващият измени на своята клетва или не успее да скъса окончателно със своите грешни навици, неговият живот ще бъде безсолен, безполезен и безсмислен. Затова той трябва да изтрие от живота си всяко нещо, което би попречило на изпълнението на дадената му от Бога мисия, и да заживее в мир и любов с останалите християни.

Е. Бракът и разводът (10:1-12)

10:1 След престоя Си в Галилея Господ отива на изток към Перее, една област, която се намира на източния бряг на река Йордан. Разказът за Неговото служение в Перее се простира до 45 ст.

10:2 Много скоро Исус е открит от фарисеите, които дебнат жертвата си като глутница вълци. Опитвайки се да Го уличат в грешка, те Го питат дали е законно човек да се **разведе**.

Господ им казва да погледнат в Пептокнижието и да видят **каква е заповедта на Мойсей по този въпрос**.

10:3-9 Фарисеите избягват да дадат пряк отговор, като цитират само онова, което **Мойсей е разрешил**. А той е **разрешил** на мъжа да се разведе с жена си, при условие че ѝ даде писмено **удостоверение за развод**. Но първоначалният замисъл на Бога не е такъв. Бог разрешава развода по-късно **поради жестокостта** на човешките сърца. Според Божествения замисъл мъжът и жената се съединяват в брачен съюз, който продължава до тяхната смърт. Затова Бог е създал и двата пола. Мъжът трябва да **напусне** своите родители и да се свърже с жената така, че той и тя да станат **една плът**. След като Бог ги е **съединил** така, нито една човешка заповед не може да ги разедини.

10:10 Дори и **учениците на Христос** са затруднени да разберат това обяс-

нение. По онова време жените не са се ползвали с никакво уважение и не са имали никаква материална сигурност. Често пъти те не са получавали нищо друго освен презрение. Всеки мъж е можел да се разведе с жена си веднага, щом като нещо не му е харесвало в нея, без да е длъжен да ѝ осигури някакво материално обезщетение. В повечето случаи към жената са се отнасяли като към някаква мебел.

10:11, 12 На по-нататъшните въпроси на учениците Господ отговаря съвсем определено, че повторната женитба след развода се смята за **прелюбодеяние**, без значение кой от двамата получава развод – мъжът или жената. Ако четем само този стих, трябва да приемем, че разводът е забранен при всички обстоятелства, но в Матей 19:9 можем да видим, че Господ споменава едно изключение. В семейство, в което единият от партньорите е уличен в изневяра, другият е свободен да се разведе и евентуално да сключи втори брак. Освен това от текста в 1 Кор. 7:15 става ясно, че разводът е разрешен и в случаите, когато невярващ съпруг (съпруга) напусне вярващата си съпруга (съпруг).

Ние много добре съзнаваме трудностите, които съществуват при развода и повторния брак. Хората се забъркват в такива заплетени брачни комбинации, че, за да се освободят от тях, им е необходима Соломонова мъдрост. Най-добрият начин да се избегнат всичките тези бъркотии е да се избегнат разводите. Всеки развод изпълва с мрачни облаци живота на засегнатите от него хора. Когато разведени мъже и жени се обръщат за действие към местната църква, старейшините трябва да разледат всеки случай поотделно, като не забравят страха от Бога. Всеки отделен случай се различава от другите и изисква индивидуален подход към всеки отделен човек.

Този пасаж показва грижата на Христос не само по отношение на чистотата на брака, но и по отношение на правата на жените. В християнското учение жената заема едно почетно място, каквото тя няма в другите религии.

Ж. Господ благославя малките деца (10:13-16)

10:13 Сега ние виждаме колко голяма е грижата на Господ Исус за малките деца. Много родители водят при Него децата си, за да получат благословията на Учителя-Овчар, но учениците Му не им позволяват да Го доближат.

10:14-16 Господ **никак не е доволен** от това и им обяснява, че **Божието царство принадлежи на малките деца** и на тези, които имат вярата и искреността на малките деца. Възрастните трябва да станат като малки деца, ако искат да **влязат** в царството.

Джордж Макдоналд казваше, че не вярва за някой човек да е християнин, ако около къщата му не си играят малки момченца и момиченца. И така, Господният служител никога не трябва да забравя колко е важно Божието Слово да стигне до ушите на малките деца. Детските умове са много по-възприемчиви и много по-гъвкави от умовете на възрастните.

У. Грегън Скроджи казва така: „Винаги бъди в най-добрата си форма и давай най-доброто, което имаш, когато говориш на деца.“

3. Младият богаташ (10:17-31)

10:17 Един млад богаташ спира Господ на пътя и се отправя към Него с една явно искрена молба. Той се обръща към Него с думите „**Учителю благи**“ и Го пита **какво трябва да направя**, за да **наследя вечния живот**.

10:18 Исус е впечатлен от думите „**Учителю благи**“ и без, да ги отхвър-

ля, решава да ги използва, за да провери каква е вярата на младежа. Само Бог е **благ**. Може ли младежът иска да признае Господ Исус за Бог? За съжаление това не е така.

10:19, 20 След това Спасителят се възползва от закона, за да произведе у младежа съзнание за грях. Този човек все още живее със заблудата, че ще успее да наследи царството благодарение на добрите си *дела*. Щом като мисли така, нека да видим дали се погочинява на закона, който му казва какви трябва да бъдат тези добри *дела*. Господ цитира пет от Божиите заповеди, които засягат най-вече отношенията ни с другите хора. Смисълът на тези пет заповеди може да се изрази с една: „Обичай ближния си като себе си.“ Младежът заявява, че е спазвал всичко това от **най-ранна възраст**.

10:21, 22 Но дали той действително обича ближния си както себе си? Ако е така, нека продаде целия си имот и даде парите на **бедните**. За младия богаташ обаче това се оказва прекалено „скъпа“ задача и той си отива **наскърбен, защото е човек с много имот**.

С това Господ не иска да каже, че този човек можеше да се спаси, ако беше продал целия си имот и беше дал всичките си приходи за благотворителни цели. Има само един път за спасение и това е вярата в Господ Исус. За да може да се спаси, човек трябва да се признае за грешен, а това той може да направи, когато осъзнае, че не може да изпълни светите изисквания на Бога. Господ припомня на младежа десетте Божии заповеди, за да породи у него убеждение за грях.

Нежеланието на богаташа да се раздели с имота си показва, че той не обича ближния си както себе си. Неговият отговор трябва да бъде следният: „Ако Божиите изисквания са такива, то аз съм грешен и няма да мога да се спася със собствените си усилия. Затова Те моля да ме спасиш

по Твоята милост.“ Оказва се обаче, че младежът обича много повече имота си, отколкото ближния си, и затова отказва да се раздели с него.

Когато Исус предлага на богаташа да прогаде всичко, Той *не* му казва, че това е единственият път за спасение, а само показва на младежа, че е нарушил Божия закон и затова има нужда от спасение. Ако богаташът беше отговорил на предложението на Спасителя по подходящ начин, то Той щеше да му покаже пътя на спасението.

Но тук има още един проблем: дали ние, които сме вярващи, обичаме ближните си както себе си? Дали за нас също важат думите на Исус: „Продай все що имаш и дай на сиромасите и ще имаш съкровище на небето; и дойди и Ме следвай.“ Всеки трябва да си даде сам отговор на този въпрос, но преди да направи това, нека помисли върху следните факти:

1. Всеки ден хиляди хора умираат от глад.
2. Повече от половината хора в света не са чули за благата вест.
3. Нашите материални придобивки могат в този момент да се използват за облекчаване на духовното и физическото състояние на много хора.
4. Примерът на Христос ни учи, че ние трябва да станем бедни, за да могат други да станат богати (2 Кор. 8:9).
5. Краткостта на живота и близостта на Господното пришествие ни говорят, че трябва да вложим парите си в служба на Господа още сега. Ако решим да сторим това след Неговото идване, ще бъде прекалено късно.

10:23-25 Гледайки как богаташът наскърбен се скрива в тълпата, Исус отбелязва, че е много трудно богатите да влязат в **Божие царство**. Учениците, за които богатството означава Божието благословение, са

изненадани от тази забележка. Затова Исус отново повтаря: „**Чада, колко е мъчно да влязат в Божието царство ония, които уповават на богатството**“¹⁸ – и продължава: „По-лесно е за **камилата да мине през иглени уши, отколкото богат да влезе в Божието царство.**“

10:26, 27 Тези думи карат учениците да се усъмнят дали изобщо **някой може да се спаси**. Като юдеи, които живеят под закон, те правилно си представят богатството като неизменна част от Божието благословение. В завета, който сключва с Мойсей, Бог обещава благоденствие за всички, които Му се подчиняват. Учениците разсъждават така: „Щом богатите не могат да влязат в царството, тогава **никой не може.**“ Исус им казва, че това, което е **невъзможно** за човека, е **възможно** за Бога.

Какви заключения можем да направим, когато прочетем този пасаж?

Първо, че за богатите хора е особено трудно да се спасят (23 ст.), тъй като те обичат богатствата си много повече, отколкото Бога, и са готови да се откажат по-скоро от Бога, отколкото от парите си. Тези хора се уповават на имотите си много повече, отколкото на Господа. И докато това не се промени в тях, те не могат да бъдат спасени.

Истина е, че в СЗ богатството е било признак на особеното благоволение на Бога. Но сега това не е така. Вместо да се приема като белег на благоволение на Господа, то трябва да се разглежда като изпитание на предаността на човека.

По-лесно е камила да мине през иглени уши, отколкото **някой богаташ да влезе през вратата на царството**. От човешка гледна точка богаташът изобщо не може да бъде спасен. Някой може да възрази, че от човешка гледна точка *никой* не може да бъде спасен, и това наистина е така. Но то важи с

още по-голяма сила, когато става въпрос за богатия човек, тъй като пред него се издигат препятствия, които бедният не може да си представи. Богът на мамона трябва да бъде съборен от царското място, което заема в сърцето на богатия, за да може този човек да застане пред Бога като просяк. За човека не е възможно да преодолее тази промяна, но Бог може да я извърши.

Християните, които събират съкровища на земята, обикновено заплащат за това свое непослушание с живота на децата си. Много малко деца от такива семейства стават Божи чада.

10:28-30 Петър разбира накъде сочи смисълът на казаното от Спасителя. Той осъзнава, че това, което Исус иска от тях, е да оставят всичко и да Го последват. Исус потвърждава това, като обещава да възнагради всички, които се отказват от всичко заради Него и благовестието както в сегашния им живот, така и във вечността.

1. Наградата ни в сегашния ни живот ще има 100% възвращаемост, като няма да се изрази в пари, а в:
 - а. **къщи** – това са къщите на другите вярващи, където всеки един от нас може да намери подслон;
 - б. **братя и сестри, майки и деца** – нашите приятели християни, които обогатяват целия ни живот;
 - в. **земи** – страните от света, които са спечелени за Царя;
 - г. **гонения** – те също са част от сегашните ни награди. Когато човек се окаже достатъчно достоен, за да страда заради Исус, това наистина е голяма радост.
2. Бъдещата награда на Христовия служител е **вечният живот**. Това не означава, че като се откажем от всичко, ние автоматично пече-

лим вечен живот. Вечният живот ни се дава като подарък. Смисълът на казаното от Исус тук е, че ония, които изоставят всичко земно, получават за награда по-големи способности да се наслаждават на вечния живот в небесата. Всички вярващи ще получат този живот, но не всички ще му се наслаждават в една и съща степен.

10:31 После Господ ни предупреждава, че „мнозина първи ще бъдат последни, а последните първи“. Не е достатъчно само да започнеш като добър християнин. Важното е като какъв ще стигнеш края. Ето какво пише Айрънсайд по този въпрос:

„Не всички, които показват обещаващо начало като верни и предани последователи на Христос, ще продължат до край да следват пътя на пълното отричане от себе си в името на Христос. Понякога онези, които ние мислим за доста изостанали след нас и в чиято преданост се съмняваме, се оказват много по-истински и верни християни в часове на изпитание.“¹⁹

И. Служителят за трети път предсказва Своите страдания (10:32-34)

10:32 Време е вече Исус да отиде в Ерусалим. За Господ Исус това пътуване е пътуване към гетсиманските мъки и страдания, към оскърбленията и мъченията на кръста. Какви чувства може да са вълнували Исус в този момент? Особено показателни за това са думите: „**Исус вървеше пред тях.**“ Тези думи говорят най-вече за решителността на Исус да изпълни Божията воля с пълното съзнание за цената, която трябва да се заплати. Те говорят и за Неговата самота: Той е пред учениците Си и върви сам. Говорят и за радостта Му – за дълбоката и спокойна радост от това, че върви по Божията воля; за радостта

от очакването на Божията слава; за радостта на Един Мъж, Който е тръгнал да освободи Своята невяста, за да я грабне по-късно за Себе Си. За ради тази бъдеща радост Исус изтърпя мъките на кръста и презря срама.

Тази картина на Исус, Който върви пред всички, ни кара още повече да се удивяваме на нашия безстрашен Водач, на Автора и Изпълнителя на нашата вяра, на нашия славен Учител, на Божествения ни Принц. Ето какво пише Ердман за този момент:

„Нека спрем за малко и погледаме това лице и този образ, Този Божий Син, Който върви непоколебимо напред към кръста. И докато Го следваме, ние ще разберем, че започваме да се изпълваме с един нов вид героизъм. И докато Го наблюдаваме как отива доброволно на смърт за нас, ще усетим, че в нас започва да се поражда един нов вид любов. И едновременно с това ние няма да спрем да се удивяваме на значението и тайната на тази смърт.“²⁰

Хората, които следват Исус, са **изплашени**, защото знаят за твърдото решение на религиозните водачи в Ерусалим да Го убият.

10:33, 34 За трети път Исус подробно разказва на Своите ученици за събитията, които ще последват. Този пророчески разказ ни показва, че Той е нещо повече от човек.

1. „Ето, ние възлизаме за Ерусалим“ (11:1-13:37).
2. „Човешкият Син ще бъде предаден на главните свещеници и на книжниците“ (14:1-2,43-53).
3. „И те, като Го осъдят на смърт...“ (14:55-56).
4. „... ще Го предадат на езичниците“ (15:1).
5. „Ще Му се поругаят и ще Го заплюват, ще Го бият и ще Го убият“ (15:2-38).
6. „А след три дни ще възкръсне“ (16:1-11).

Й. Величието означава служение (10:35-45)

10:35-37 Непосредствено след горчивото предсказание за приближаващото Разпятие, при Исус **идват Яков и Йоан** с молаба, която се оказва едновременно благородна и ненавременна – благородна поради желанието им да бъдат близо до Христос; и ненавременна, защото сега не е моментът да искат големи неща за себе си. Те вярват на думите на Исус за установяването на царството и това е добре. Но по-правилно щеше да бъде, ако те бяха показали, че мислят за мъките, които съвсем скоро щяха да Го постигнат.

10:38, 39 Исус ги пита дали те **могат да пият** от Неговата чаша, т. е. дали могат да споделят Неговите страдания и да се кръстят с Неговото **кръщение**, като умрат с Неговата смърт. Те Му отговарят, че **могат**, и Той се съгласява с тях. Яков и Йоан наистина ще пострадат заради своята вяроност към Христос, както научаваме по-късно от Деяния на апостолите 12:2, където четем, че единият от двамата е станал мъченик.

10:40 После Исус обяснява, че местата в царството не се дават произволно, а че трябва да се спечелят. Тук е добре да се припомни, че *влизането* в царството става по милост чрез вяра, но че *положението* на всеки един вътре в царството ще се определя от неговата вяроност към Христос.

10:41-44 Другите десет ученици остават много недоволни от това, че **Яков и Йоан** се опитват да ги изместят и да заемат по-първите места. Но недоволството им издава само че и те носят същия дух в себе си. Всичко това дава възможност на Господ да им даде един добър и революционен урок за величието. Невярващите считат за велики онези хора, които господстват, като упражняват една с нищо незаслужена власт и като се

гържат надменно и деспотично. Величието в царството на Христос се определят от начина на служение. **Онзи, който иска да стане пръв в царството, трябва първо да стане слуга на всички.**

10:45 Най-висшият пример за това е Самият Човешки Син, защото Той „не дойде да Му служат, а да служи, и да даде живота Си откуп за мнозина“. Помислете само! Този, Който беше роден по един свръхестествен начин, дойде, за да служи на хората през целия Си живот, и умря за нас, като отгаве живота Си като изкупителна жертва.

Както споменахме вече, 45 ст. е ключовият стих към цялото Евангелие. Той представлява една теология в миниатюра, едно изображение на най-великия живот, който светът някога е познавал.

К. Изцелението на слепия Вартимей (10:46-52)

10:46 Сега действието се премества от Перей в Юдея. Господ и учениците Му пресичат река Йордан и идват в Ерихон. Там Той среща на пътя **слепец** **Вартимей** – един човек, който отчаяно се нуждае от помощ, съзнава тази своя нужда и е твърдо решен да се изцели.

10:47 Вартимей признава нашия Господ за **Давидов Син**, като се обръща към Него с думите „Сине Давидов“. Каква прония! Докато целият израелски народ е спял за присъствието на Месията, един спял юдеин се оказва притежател на истинско духовно зрение!

10:48-52 Настоятелните призиви за милост на този слепец не остават без отговор. Неговата точно формулирана молитва, с която той моли за зрение, получава и един точно определен отговор. Слепият изказва своята благодарност, като става верен ученик

на Исус и Го следва през целия Му път до Ерусалим. Господ сигурно е изпитал голяма радост в сърцето Си, когато е срещнал такава вяра в Ерихон, на път за кръста. А Вартимей е направил много добре, като е потърсил Господ точно в този ден, тъй като Спасителят е минал оттам само един-единствен път.

V. Служението на Служителя в Ерусалим (11 и 12 гл.)

A. Триумфалното влизане в града (11:1-11)

11:1-3 Оттук започва разказът за последната седмица от земния живот на Господ Исус. На това място Той спира за малко на източния склон на **Елеонския хълм**, близо до **Витфагия** („къща на неузрелите смоквини“) и във **Витания** („къща на бедните, унижените и потиснатите“).

Времето, когато Той трябва да се представи открито пред юдейския народ като техен Месия-Цар, е дошло. Господ ще направи това в изпълнение на предсказанието на Захария (9:9) и ще се възкачи на **осле**. И така, Исус изпраща **двама от Своите ученици** да отидат от Витания във Витфагия. С пълна убеденост и съвършено знание Той им казва да доведат едно **осле**, което ще намерят там вързано. Ако ги попита някой защо правят това, те трябва да му кажат: „**На Господ трябва**.“ Всезнанието на Господ, което виждаме тук, е накарало някой да изкаже следната мисъл: „Това не е Христос на модернизма, а на историята и небесното царство.“

11:4-6 Всичко става така, както го е предсказал Исус. Учениците **намира**т едно вързано **осле** навън, край главния път на селото, и го отвързват. Когато стоящите наоколо хора ги питат защо правят това, те отговарят, че то трябва на Исус, и хората ги **оставят да си вървят**.

11:7, 8 Въпреки че ослето никога не е било обядвано, то не проявява никакъв инат, а покорно носи Създателя на гърба си до Ерусалим. Господ стига до града, яздейки върху килим от грехи и палмови клонки и под звуците на одобрителните възгласи на тълпата. За един кратък миг народът се отнася към Него като към Цар.

11:9, 10 Виковете на хората означават няколко неща:

1. „Осанна!“, което първоначално е означавало „Спаси ни, ние се молим!“, но по-късно е приело значение на хвала. Вероятно хората са искали да кажат: „Спаси ни! Ние Те молим да ни спасиш от нашите римски потисници!“
2. „Благословен, Който иде в Господното име!“ Тези думи са едно признание на факта, че Исус е обещаният Месия (Пс. 118:26).
3. „Благословено градуцето царство на баща ни Давида, [което иде в Господното име].“ Хората са си мислели, че е дошло времето за въздигането на царството, в което Исус ще заеме трона на Давид.
4. „Осанна във висините!“ Това може да се тълкува или като призив за хваление на Господа в най-високите места на небесата, или като призив към Самия Него да ги спаси от най-високите места в небесата.

11:11 Когато стига в Ерусалим, Исус отива в храма, но не в светилището, а в двора на храма. Както може да се предполага, този храм е Божият дом, но Исус не се чувства като у дома си в него, защото свещениците и останалите хора отказват да Му дават полагаемото Му се място. След като разглежда всичко, Спасителят се връща обратно във Витания заедно с дванадесетте си ученици. Неделя вечер е.

Б. Безплодната смокиня (11:12-14)

Това събитие е израз на отношението на Спасителя към шумното посрещане, което Му устройват хората в Ерусалим. За Него народът на Израел е като безплодна смокиня – той показва листенцата на формалното признаване на Господа, но не показва плодовете на истинското Му приемане. Хвалебственият възглас „Осанна!“ скоро ще се превърне в смразяващия кръвта рев „Разни Го!“.

На пръв поглед е трудно да се разбере защо Исус осъжда смокинята на изсъхване заради липсата на плод по нея, тъй като Словото изрично казва, че сезонът не е за смокини. Изглежда дори, че Спасителят се държи като една неразумна и капризна личност. Ние обаче знаем, че това не е така. Тогава как можем да си обясним това обстоятелство?

В библейските земи смокините са раждали най-напред едни малки ядливи плодове, преди още да се появят листата. Те са били предвестници на нормалната реколта, която се е раждала по времето за смокини, както е казано тук. Липсата на ранни смокини на дървото е признак за липсата и на нормални плодове в бъдеще. Когато Исус идва при израелския народ, Той вижда по него само „листа“, които говорят за едно формално признаване на Бога – без никакви плодове; вижда само едно обещание, в което няма никакво изпълнение; едно признание без истинско съдържание. Исус е гладен за „плодове“ от народа; но когато не вижда никакъв ранен плод, Той разбира, че и по-късно няма да има плод от него и затова проклена смокинята. Така Той предизвестява на онези, които Го слушат, осъждението, което ще сполети Израел в 70 г. сл. Хр.

Това събитие обаче не означава, че Израел е осъден на вечно безплодие. Господ се отрича от израелския народ

само временно. Когато Христос дойде отново, за да властва, израелският народ ще се новороди и отново ще заеме привилегированото си място пред Бога.

Това е единственият случай, когато Исус проклина, вместо да благославя; разрушава живот, вместо да съгражда. Често някои хора използват това събитие като аргумент, за да обвинят Исус, но ние смятаме, че всички спорове от този род са напразни. Нашият Създател има Своето суверенно право да вземе решение за унищожаване на един нежив обект, за да ни даде важен духовен урок и по този начин да спаси хората от вечно осъждане.

И макар че основното значение на това събитие е свързано със съдбата на израелския народ, то може да се отнесе и към всички хора, които „много приказват, а нищо не вършат“.

В. Служителят очиства храма (11:15-19)

11:15, 16 В началото на Своето обществено служение Исус изгонва търговците от храма (Йоан 2:13-22). Сега, към края на служението Си, Той отново отива в двора на храма и изгонва всички, които вършат незаконна търговия със свещени неща, като дори спира пренасянето на обикновени съдове през храма.

11:17 Използвайки цитати от Исаия и Еремия, Исус заклеява светотатството, високомерието и търгашеството. Бог е казал, че храмът трябва да бъде молитвен дом за всички народи (Ис. 56:7), а не само за израелския народ. Оказва се обаче, че този народ е превърнал храма в религиозно тържище, във вертеп на мошеници и разбойници (Ер. 7:11).

11:18 Книжниците и главните свещеници се чувстват дълбоко засеннати от обвиненията на Христос. Те са готови да Го погубят, но не могат да направят това открито, защото на-

родът все още се отнася към Него с голямо страхопочитание.

11:19 Вечерта, както обикновено... Исус напуска храма и излиза вън от града. Времето на глагола в оригиналния текст предполага обичайно действие. Вероятно Исус прави това от съображения за безопасност, но не защото се страхува за Себе Си, а защото знае, че трябва да запази „Своите овце“, т. е. учениците Си (Йоан 17:6-19). Освен това би било нелепо да се предаде на враговете Си, преди да е дошло определеното за това време.

Г. Поуката от случката с безплодната смокиня (11:20-26)

11:20-23 На сутринта учениците минават покрай смокинята на път за Ерусалим. Цялото дърво е изсъхнало заедно с корените. Когато Петър споменава за това на Господа, Той му отговаря просто: „Имайте вяра в Бога.“ Но какво общо има между тези думи и случая със смокинята? Следващите стихове ни показват, че с тези думи Исус иска да насърчи учениците Си да използват вярата като средство за премахване на трудностите. Ако учениците имат вяра в Бога, те могат да разрешат проблема на безплодието и да отстраняват трудностите, големи като планина.

Тези стихове не ни дават право да се молим да получим свръхестествени способности, които да използваме за собствено си удобство или по-голямо признание. Всяко едно действие на вяра трябва да се подчинява на някое Божие обещание. Ако ние знаем, че премахването на някоя трудност е по Божията воля, можем да се молим с пълна увереност, че тя ще бъде премахната. Вещност, ние имаме право да се молим за всичко, стига да сме сигурни, че молитвата ни отговаря на Божията воля, която ни се открива чрез Библията или чрез вътрешното свидетелстване на Духа.

11:24 Когато наистина живеем заедно с Господа и се молим, водени от Духа, можем да бъдем уверени, че молитвата ни ще има отговор дори преди още да е дошъл.

11:25, 26 Но за да получим отговор на молитвата си, трябва да знаем, че съществува едно основно изискване и то е притежаването на опростителен дух. Ако ние се отнасяме към другите хора грубо и откъснително, не можем да очакваме, че Бог ще чуе и ще отговори на молитвата ни. Преди да бъдем простени, трябва да **простим**. Тук не става дума за юридическото опрощение на греховете в момента на повярването, а за оказване на милост чрез вяра. Това е въпрос на отношения между Бог-Отец и Неговите деца. Когато един християнин е обзет от дух на отмъщение, той трябва да бъде сигурен, че това прекъсва общението му с неговия **Отец в небесата** и спира потока от благословения.

Д. Властта на Служителя е поставена под съмнение (11:27-33)

11:27, 28 Веднага щом Исус навлиза в пределите на храма, религиозните водачи Го заговарят и изразяват съмнение в Неговата власт, като Му задават два въпроса: (1) „С каква власт правиш всичко това?“, и (2) „Кой Ти е дал тая власт да правиш това?“ („Това“ означава изчистването на храма, прокланането на смокинята и триумфалното влизане на Исус в Ерусалим.) Религиозните водачи се надяват да успеят да уличат Господ в грях независимо от Неговия отговор. Ако Исус отговори, че има тази власт като Божий Син, те ще Го обвинят в богохулство. Ако пък каже, че властта Му е дадена от човеците, ще се опитат да Го запоставят. Ако заяви, че е получил тази власт от Бога, ще оспорят това твърдение. Те считат

себе си за единствените хора, посочени от Бога за религиозни водачи на израелския народ.

11:29-32 Исус от Своя страна отговаря също с въпрос. От кого е получил властта си Йоан Кръстител? От небето ли, или отнякъде другаде? (Под „Йоановото кръщение“ тук трябва да се разбира цялото му служение.) На този въпрос религиозните водачи не могат да отговорят, без да се объркат. Ако Йоановото служение е било дадено от Бога, то също е трябвало да се подчинят на неговия призив за покаяние. А ако принизят служението на Йоан, има опасност да предизвикат гнева на хората от народа, които все още смятат Йоан за Божий говорител.

11:33 Най-накрая те решавам да се откажат от отговор, като казват, че не знаят. Господ също отказва да им обясни откъде идва Неговата власт. След като тези водачи отказват да признаят пълномощията на вестителя, едва ли ще пожелаят да признаят още по-висшите пълномощия на Самия Цар!

Е. Притчата за злите земеделци на лозето (12:1-12)

12:1 Господ Исус не е приключил още разговора Си с юдейските властници независимо от отказа Му да отговори на техните въпроси. Сега Той изрича под формата на притчи едно остро обвинение срещу тях заради това, че са отхвърлили Божия Син. **Човекът**, който е **насадил лозето**, е Самият Бог. **Лозето** е символ на привилегированото положение на Израел по това време. **Плетът** е символ на Мойсеевия закон, който разделя Израел от езичниците и го запазва като народ, специално отделен за Бога. **Земеделците** са религиозните водачи, т. е. фарисеите, книжниците и старейшините.

12:5 Няколко пъти последователно Бог изпраща Своите служители,

пророците, при народа на Израел, за да търсят приятелство, святост и послушание към Бога. Но народът посреща пророците с гонения, а някои от тях – със смърт.

12:6-8 Най-накрая Бог изпраща Своя възлюбен Син. Него те сигурно ще почетат. Но това не става. Срещу Сина Му е скроен заговор, който завършва с **Неговото убиване**. Така Господ прегледва Своята Собствена смърт и разобличава виновниците за нея.

12:9 Какво ще направи Бог с тези зли земеделци? Те ще бъдат унищожени и привилегированата им служба ще се даде на други. Под „други“ тук може да се разбират или езичниците, или онези от израелитяните, които ще се покаят в последните дни.

12:10, 11 Всичко това става, за да се изпълнят предсказанията от СЗ. Например в Псалм 118:22, 23 е предсказано, че Месията ще бъде **изхвърлен** от плановете на юдейските водачи. В техните плановете няма да се намери място за този **Камък**. Но след смъртта Си Месията ще бъде възкресен от мъртвите и ще заеме първенстващото място по Божията воля. Той ще стане **главният крайъгълен камък** в Божията къща.

12:12 Юдейските водачи много добре разбират какво иска да им каже Господ. Те знаят, че в Псалм 118 се говори за Месията, и разбират, че в този момент Господ Исус говори за Себе Си и за тях. И така, те правят всичко възможно да **Го впримчат в своите мрежи**, но времето за това още не е дошло. В този момент народът все още стои на страната на Исус. Затова религиозните водачи решават да **Го оставят** на свобода.

Ж. „Отдавайте Кесаревото на Кесаря и Божието, на Бога“ (12:13-17)

12 гл. разказва за нападките, които Господ получава от страна на фарисе-

ите и иродуаните и от садукеите. Това е една глава, която е пълна с въпроси (вж. 9, 10, 14, 15, 16, 23, 24, 26, 28, 35 и 37 ст.).

12:13, 14 Фарисеите и иродуаните, открай време жестоки противници, сега са се съюзили в едно, обединени от общата си омраза към Спасителя, и правят отчаяни опити да Го предизвикат да каже нещо, което да използват като обвинение срещу Него. Сега те Го питат дали е **законно да плащат данъци** на римското правителство.

Едва ли има юдеи, които да харесват римското владичество. Фарисеите изпитват особено силна омраза към римляните, докато иродуаните проявяват някаква търпимост. Ако Исус се изкаже открито в подкрепа на плащането на данъци на **Цезар**, ще предизвика отдръпване на мнозина от юдеите. Ако се изкаже против Цезар, ще бъде изправен да отговаря пред римските власти, след това арестуван и осъден като изменник.

12:15, 16 Исус иска да Му **донесат един пеняз**. (Явно Той Самият не притежава такъв.) На монетата е изписан образът на Тиберий Цезар, за да напомня на юдеите, че те са един поробен и подчинен народ. Но защо този народ е в това положение? Защото не вярва и е затънал до гуша в грехове. Фактът, че монетите им носят образа на един езичник диктатор, трябва да им послужи като повод за смирение. За съжаление обаче те не го приемат по този начин.

12:17 Исус в отговор им казва: „**Отдавайте Кесаревото на Кесаря и Божието – на Бога.**“ Те грешат не защото отдават Кесаревото на Кесаря, а защото не отдават Божието на Бога. Макар и госта неохотно, те си плащат данъците на римляните, но пренебрегват изцяло изискванията на Бога към техния живот. Монетата носи Кесаревия образ и следователно при-

надлежи на Кесаря. Човекът носи Божия образ, тъй като Бог е създал човека по Своя образ (Бит. 1:26, 27), и следователно принадлежи на Бога.

Вярващият трябва да се подчинява и да подкрепя правителството на страната, в която живее. Той не бива да злослови по адрес на своите управници нито да работи за сваляне на управлението. Трябва да си плаща данъците и да се моли за управниците на страната. Ако обаче бъде принуден да извърши нещо, което ще накърни верността му към по-висшата власт на Христос, трябва да откаже да го направи и да предпочете да понесе наказание. На първо място трябва да се изпълняват Божиите изисквания, като това винаги трябва да се постига със средствата на доброто християнско свидетелство.

3. Садукеите и тяхната гатанка за възкресението (12:18-27)

12:18 Садукеите са хората, които по онова време поддържат либералното или рационалистично мислене. Като такива те се отнасят абсолютно подигравателно към идеята за възкресението на тялото. И ето че сега тези хора идват при Господ с една абсурдна история, с която се опитват да се надсмеят над цялата тази идея.

12:19 В началото садукеите припомнят на Исус специалните клаузи в **Мойсеевия закон**, които уреждат положението на вдовиците в Израел. С цел запазване на семейното име и собственост законът постановява в случай на смърт на съпруг, който не е създал деца, **неговият брат** да се ожени за вдовицата (Второзак. 25:5-10).

12:20-23 Историята на садукеите предлага един фантастичен случай, според който една жена се омъжва последователно за **седем братя**, докато **накрая умира** и самата тя. А ето и **самият въпрос**: „**Във възкресението на кого от тях ще бъде жена?**“

12:24 Оказва се обаче, че те само се мислят за хитри. Спасителят избличава тяхното абсолютно невежество както по отношение на **Свещените Писания**, които проповядват възкресението, така и по отношение на **Божията сила**, която може да възкресява от мъртвите.

12:25 Защото най-напред те трябва да знаят, че **брачните** взаимоотношения не продължават на небето. Там вярващите ще се разпознават едни други и няма да забудят отличителните си белези на мъже и жени, но **нито ще се женят, нито ще се омъжват**. В това отношение те ще приличат на **ангелите в небето**.

12:26, 27 После Господ припомня на садукеите примера с **горящия храст** и **Мойсей** (Изх. 3:6) (тъй като садукеите ценят **Мойсеевите книги** повече от всички други Старозаветни книги). Там Бог говори за Себе Си като за „**Бог Авраамов, Бог Исааков и Бог Яковов**“. Спасителят използва този текст, за да покаже, че Бог е **Бог на живите, а не на мъртвите**.

Но как е възможно това? Нали когато Бог се явява на **Мойсей, Авраам, Исаак и Яков** са били вече мъртви? Техните тела са лежали в пещерата Махпелах в Хеврон. Как тогава Бог може да бъде Бог на живите?

Бихме могли да предложим следното обяснение:

1. Бог е дал обещания на патриарсите за земята и за Месията.
2. Тези обещания не са били изпълнени, докато те са били още живи.
3. Когато Бог е говорил на **Мойсей** от **горящия храст**, телата на патриарсите са лежали вече в гробовете.
4. Въпреки това Бог говори на **Мойсей** за Себе Си като за Бог на живите.
5. Той трябва да изпълни Своите обещания към **Авраам, Исаак и Яков**.

6. Следователно възкресението се явява като нещо абсолютно необходимо според това, което ние знаем за характера на Бога.

И така, Господ се разделя със садукеите с думите: „**Вие много се заблуждавате.**“

И. Великото поръчение (12:28-34)

12:28 Един от книжниците, впечатлен от изкусния начин, по който Исус се справя със своите критици, се обръща към Него и Го пита коя е най-важната заповед. Това е един честен въпрос и, в известен смисъл, основният въпрос на човешкия живот. Всъщност този човек иска да разбере каква е главната цел на човешкото съществуване, обобщена в едно изречение.

12:29 В началото Господ цитира едно възклицание от Второзаконие 6:4: „**Слушай, Израилю; ГОСПОД, нашият Бог, е един ГОСПОД.**“

12:30 След това Той обобщава в едно изречение какво трябва да бъде отношението на човека към Бога: „**И да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа, с всичкия си ум и с всичката си сила.**“ Бог трябва да заема най-първото място в живота на човека. Човек не трябва да позволи на никоя друга любов да съпернични на любовта към Бога.

12:31 Останалата половина на Десетте Божи заповеди ни учи да обичаме ближния си както себе си. И така, ние трябва да обичаме Бога повече от себе си, а ближния си – *както* себе си. Животът, който действително има смисъл, е онзи живот, който е насочен първо към Бога, а след това към другите. Тук въобще не става дума за материални неща. Само Бог е важен, а така също и другите хора.

12:32, 33 Книжникът с готовност се съгласява с думите на Исус, като заявява с похвална яснота, че **любовта** към Бога и към **ближния** е много по-важна от всякакви други ритуали.

Той разбира, че хората могат да извършват религиозни церемонии и да демонстрират пред всички своята набожност, без да притежават святост вътре в себе си. Освен това той признава, че Бог се интересува от това, което представлява най-вече вътрешният човек, а не само външният.

12:34 Когато чува това забележително изказване, Исус казва на книжника, че той не е далеч от **Божието царство**. Истинските поганци на царството не се опитват да излъжат Бог, своите приятели или себе си с външна религиозна изява. Те съзнават, че Бог вижда онова, което има в техните сърца, и опитват при Него, за да бъдат очистени от греха и да получат сила да живеят така, както е угодно на Бога.

След този случай **никой не посявя** да се опита да уличи Господ Исус в грях, поставяйки Му провокационни въпроси.

Й. Давидовият Син е Давидовият Господ (12:35-37)

Книжниците казват, че Месията ще произлезе по кръвна линия от Давид. Макар и да е вярно, това не е цялата истина. Затова Исус се обръща към хората, които са събрани около Него в двора на храма, и им задава един въпрос. В Псалм 110:1 Давид говори за идващия Месия като за свой **Господ**. Какво означава това? Как е възможно Месията да бъде едновременно и *Син*, и *Господ* на Давид? За нас отговорът на този въпрос е ясен. Месията ще бъде едновременно и Човек, и Бог. Като **Син** на Давид Той ще бъде Човек, но като **Господ** на Давид Той ще бъде Бог.

Обикновените хора слушат Исус с удоволствие. Те явно желаят да приемат този факт, макар и да не го разбират напълно. Но за фарисеите и книжниците не се казва нищо. Те злокобно мълчат.

К. Пазете се от книжниците (12:38-40)

12:38, 39 Книжниците били хора, които особено много държали на външната изява на своята религиозност. Те обичали да ходят облечени в **гълги роби**, които ги отличавали от народните маси и им придавали лицемерно набожен вид. Били особено поласкани, когато хората се обръщали към тях с високопарни титли на обществени места. Това ги възвеличавало в собствените им очи! **В синагогите** те търсели най-почетните места (като че ли физическото положение има нещо общо със светостта)! Искали да изпъкнат не само в религиозно, но и в социално отношение. **На празненствата** гледали да седнат на **най-предните** столове.

12:40 В гърдите си обаче те криели алчни и неискрени сърца. Лишавали вдовиците от имота им и средствата им за препитание, за да обогатят с тях самите себе си, като казвали, че парите са за Господ! Произнасяли гълги молитви, изпълнени с високомерие и суета – молитви, които се състояли само от думи. Накратко, това били хора, които обичали *изключителността* (носели гълги грехи), *известността* (обичали почетните места), *материалните богатства* (ограввали къщите на вдовиците) и *фалшивата набожност* (произнасяли гълги молитви за показ).

Л. Двете лепти на вдовицата (12:41-44)

С цел още по-силно да подчертае алчността на книжниците, веднага след тези стихове Марко разказва случая с двете лепти на вдовицата, в който се говори за една истинска набожност. Докато книжниците са способни да погълнат цялата ѝ къща, вдовицата може да даде на Господа **всичко, което има**. Случката отново показва

всезнанието на Господ Исус. Наблюдавайки как **богатите** подаряват огромни суми за **съкровищницата** на храма, Той знае, че тези суми не представляват никаква жертва за тях, защото те **дават от своето изобилие**. И понеже знае, че двете лепти на вдовицата представляват **цялостта ѝ имот**, Исус съобщава на народа, че тя е **дала повече от всички** останали, взети заедно. Числената стойност на даденото от вдовицата е много малка, но Господ оценява истинската стойност на това, което даваме, по мотивите, заради които даваме; по средствата, с които разполагаме; по онова, което оставаме за себе си. Това е голямо насърчение за всички, които са бедни в материално отношение, но богати в желанието си да дават за Него.

Ако някой ни попита дали одобряваме постъпката на вдовицата и дали сме съгласни с присъдата на Исус, ние веднага ще отговорим положително, но колко трудно ще се решим да повторим нейния пример! Ако ние наистина вярвахме в това, в което казваме, че вярваме, щяхме да направим точно като вдовицата; защото нейният дар изразява твърдата ѝ убежденост, че всичко принадлежи на Господа, че Той заслужава всичко и че трябва да притежава всичко. Много от днешните християни са готови да я разкрикуват заради това, че не се е погрижила за своето бъдеще. Някои от тях биха казали, че ѝ липсват благоразумие и предвидливост. Но животът на вярата означава точно това – да бъдеш способен да отгледеш всичко за Божието дело в този живот и да се уповаваш само на Него за бъдещия си живот. Не забравяйте, че Бог ни обеща да се погрижи да осигури нуждите на онези, които първо търсят Божието царство и Неговата правда (Мат. 6:33)!

Може би всичко това ви изглежда прекалено радикално или революцион-

но? Да, то наистина е такава. И ако не сте осъзнали това, вие сте пропуснали да разберете основния смисъл на Христовото служение.

VI. Беседата на Служителя на Елеонския хълм (13 гл.)

A. Исус предрича разрушението на храма (13:1, 2)

13:1 Когато Исус излиза от храма за последен път преди смъртта Си, един от учениците Му се опитва да предизвика у Него възторжени чувства по отношение на храма и заобикалящата го архитектура, като насочва вниманието Му към тях. Учениците започват да се възхищават на майсторството на строителите, показано при обработването на тези огромни камъни.

13:2 Вместо с възторжени чувства Спасителят отговаря със странните думи, че всичко това скоро ще се разруши. Той знае, че от тези здания няма да остане камък върху камък след нападението над Ерусалим от римските легиони през 70 г. от н. е. Тогава защо трябва учениците Му да се занимават с неща, които са само отминаващи сенки?

B. Началото на мъките (13:3-8)

В беседата Си на Елеонския хълм Господ насочва вниманието на учениците към много по-важни събития. Някои от тези предсказания вероятно описват разрушението на Ерусалим през 70 г. сл. Хр., но повечето от тях заминават тази дата и засягат времето на Голямата скръб и времето на пришествието на Христос в сила и слава. Ключовите думи в беседата, които важат за вярващите от всички диспенсации, са следните: (1) „*внимайте*“ (23, 33 ст.); (2) „*недейте се смущава*“ (7 ст.); (3) „*устоявайте*“ (13 ст.); (4) „*молете се*“ (8, 33 ст.); (5) „*бдете*“ (35, 37 ст.).

13:3, 4 Беседата започва след един въпрос на Петър, Яков, Йоан и Андрей, които питат *кога* ще бъде разрушен храмът и *какъв* ще бъде знакът, че всичко това предстои да се изпълни. В отговора Си Исус говори за разрушението на един по-късен храм, което ще стане по време на Голямата скръб, преди Неговото Второ пришествие.

13:5, 6 На първо място, те трябва да се пазят да не бъдат излъгани от някого, който се представя за Месия, тъй като ще се появят много лжехристи. Това се вижда ясно в появяването на толкова много култове, всеки от които си има свой собствен Антихрист.

13:7, 8 На второ място, ще има войни и слухове за войни, но те не трябва да се приемат като признаци за края на времената: през целия този междинен период ще има международна борба. Освен това ще има големи природни бедствия – земетресения, глад и страдания. Но всичко това ще бъде само началото на Скръбта, само въвеждането към един период на неопусеми страдания.

B. Преследването на учениците (13:9-13)

13:9 На трето място, Господ предказва време за лично изпитание на тези, които трябва да докажат своята вярност в свидетелстването си за Христос, когато бъдат изправени пред религиозни и граждански съдилища.

И макар че това се отнася за всички вярващи от всички периоди на християнството, изглежда, че то засяга най-вече 144 000-те вярващи от еврейския народ, които ще отнесат богатата вест за царството до всички народи на земята, преди да дойде Христос, за да царува.

13:10 Думите от 13 ст. не трябва да се разбират в смисъл, че е задължи-

телно благовестието да се проповядва на всички народи преди Грабването на църквата. То трябва да се разгласява по целия свят и вероятно ще се разгласява по целия свят, но това не означава, че непременно трябва да бъде изпълнено, тъй като Библията не казва такова нещо. Няма пророчество, което непременно трябва да бъде изпълнено, преди Христос да дойде и да грабне Своите светии: Той може да дойде всеки момент!

13:11 Господ обещава на вярващите, които ще бъдат преследвани заради Него, че ще получат небесна помощ при своята защита. Те не трябва предварително да мислят какво ще говорят, за да се защитят (може и да нямам време за това), но Светият Дух ще им даде точните думи, които да кажат. Това обещание не трябва да се използва като оправдание да не се подготвяме за нашите проповеди и евангелски послания предварително, защото то е една гаранция за свръхестествена помощ в критични времена. Това е обещание, което се дава на мъчениците, а не на проповедниците!

13:12, 13 Друга характерна черта на времето на годините на Скръбта ще бъде широко разпространеното предателство по отношение на всички, които останат верни на Спасителя. Самите членове на семейството ще доносничат срещу вярващите в тяхното семейство. Светът ще бъде злял от огромна вълна от антихристиянски чувства. Ще е необходима голяма смелост да останеш верен на Господ Исус, „но който устои докрай, той ще бъде спасен“. Това не означава, че тези, които устоят, ще получат спасение за вечен живот, защото това е едно лъжливо благовестие. То също така не означава, че верните християни ще бъдат пощадени от физическа смърт по време на годините на Скръбта, защото на други места четем, че мнозина ще подпечатат своето свиде-

телство с кръвта си. Вероятно тези думи искат да кажат, че онези, които устоят докрай, ще се проявят като истински вярващи, т. е. че това ще покаже кои хора наистина са спасени.

Г. Времето на Голямата скръб (13:14-23)

13:14-18 14 ст. отбелязва средата на периода на Скръбта, когато започва времето на *Голямата скръб*. Ние разбираме това, когато сравним този текст с **Даниш 9:27**. Тогава в храма в Ерусалим ще бъде издигнат огромен отвратителен идол. Хората ще бъдат принуждавани насила да му се поклонят, в противен случай ще бъдат убити. Разбира се, истинските християни ще откажат да му се поклонят.

Издигането на този идолопоклоннически образ ще сигнализира началото на големи гонения. Онези, които четат и вярват на Библията, ще познаят, че е дошъл моментът да се бяга от Юдея. Няма да има време да се вземат и най-необходимите вещи. В особено тежко положение ще бъдат **бременните жени и майките кърмачки**. Положението ще бъде още по-тежко, ако всичко това се случи през зимата.

13:19 Скръбта, която хората ще преживеят в това време, ще бъде по-тежка от всичко, преживяно в миналото или което ще се преживее в бъдещето. Това ще бъде времето на *Голямата скръб*. Тук Господ Исус не говори за обичайните страдания, които съпровождат вярващите от всички времена, а за уникални по своята сила страдания.

Забележете, че времето на **Голямата скръб** засяга най-вече еврейския народ. Тук се говори за храма (14 ст., ср. Мат. 24:15) и за Юдея (14 ст.). Това е времето на утеснението на Яков (Ер. 30:7). Тук никъде не се говори за църквата. Тя ще бъде грабната и занесена

на небето преди да дойде Господният ден (1 Сол. 4:13-18; ср. 1 Сол. 5:1-3).

13:20 В тези дни върху света ще се изляят чашите на Божия гняв. Това ще бъде време на бедствия, хаос и кръвопролития. Всъщност кланетата ще имат такива ужасни размери, че Бог по свръхестествен начин ще намали продължителността на деня, иначе *никой* няма да оцелее.

13:21, 22 През времето на Голямата скръб ще се появят отново много **лъжемесии**. Хората ще бъдат толкова отчаяни, че ще бъдат готови да приемат всеки, който им обещае сигурност. Но вярващите ще знаят, че Христос няма да се появи тихо и без предизвестие. Даже когато тези **лъжехристи** започнат за показват свръхестествени чудеса (което наистина ще стане), **избраните** няма да бъдат излъгани. Те ще разберат, че тези чудеса ще бъдат вдъхновени от Сатана.

Не всички чудеса са от Бога. Те демонстрират наличието на свръхчовешки способности, които не могат да се обяснят с познатите ни природни закони, но могат да бъдат и дело на Сатана, неговите ангели или демоните. Беззаконният, който ще се яви, ще притежава сатанинска власт за изпълнението на своите чудеса (2 Сол. 2:9).

13:23 Затова вярващите трябва да **внимават** и да бъдат предупредени.

Д. Второто пришествие (13:24-27)

13:24, 25 След тази Скръб ще има големи катаклизми в небето. Земята ще бъде обърната от тъмнина и през деня, и през нощта. **Звездите ще паднат от небето и небесните сили** (силите, които карат небесните тела да се движат по точно определени орбити) **ще се разкламят**.

13:26, 27 И тогава пораженият от ужас свят **ще види Човешкия Син** да иде на земята, но не като скромнен Назарянин, а като слаб Забоевател.

Той ще дойде **на облаците**, заобиколен от безброй ангелски същества и светици в прославените им тела. Гледката ще поразява със своята сила и ослепително величие. Господ ще изпрати Своите ангели, **за да съберат Неговите избрани**, т. е. всички ония, които са Го признали като Господ и Спасител през времето на Скръбта. Те ще дойдат от всички краища на земята – от Китай до Колумбия, – за да се наслаждават на благословенията на Неговото прекрасно хилядогодишно господство на земята. По същото това време обаче враговете Му ще бъдат унищожени.

Е. Притчата за смокинята (13:28-31)

13:28 Смокинята е символ (или обобщителен образ) на израелския народ. Тук Исус ни учи, че преди Неговото Второ пришествие смокиновото дърво ще се **разлисти**. През 1948 г. беше образувана независимата държава Израел. Днес тази държава упражнява толкова огромно влияние в света, каквото въобще не съответства на нейните размери. Може да се каже, че в момента Израел „развива листа“. Плодове все още няма и няма и да има преди връщането на Месията, когато Той ще бъде посрещнат от народ, който желеа да Го приеме.

13:29 Образоването и развитието на израелската държава е признак на това, че Царят²¹ е „близо при вратата“. Ако Неговото идване за установяване на царството Му е толкова близко, то идването Му за Грабването на църквата е още по-близо!

13:30 Много хора разбират 30 ст. като обещание за това, че всички обещания в тази глава ще се сбъднат в живота на поколението на Исус Христос. Но това не може да е вярно, тъй като много от събитията, и особено тези, за които се говори от 24 до 29 ст., просто не са се сбъднали тогава.

Други хора мислят, че тук става дума за **поколението**, което ще живее по времето на „разлистването на смокинята“, т. е. за онези хора от новообразуваната през 1948-а израелска държава, които ще са живи да видят Второто пришествие. Има и едно трето мнение, което се поддържа и от автора на тази книга, според което **„това поколение“** има значение на определен вид хора от Юдейския народ, които се отнасят с неверие към Месията и Го отхвърлят. Историята свидетелства, че „това поколение“ все още не е преминало. Израелският народ не само се е запазил като нация, но е затънал още повече в своята враждебност към Господ Исус. Исус предсказва, че израелският народ и това негово отношение към Господ ще останат да съществуват до Второто Му пришествие.

13:31 Нашият Господ подчертава, че събъването на всяко едно от Неговите пророчества е абсолютно сигурно. **Небето и звездите ще преминат, земята ще изчезне...** но всяка дума, изречена от Него, ще се сбъдне.

Ж. Денят и часът, които не знаем
(13:32-37)

13:32 Исус казва, че „за оня ден и час никой не знае, нито ангелите на небесата, нито Синът, а само Отец“. Много от читателите знаят, че този стих се използва от някои хора, за да докажат, че Исус не е нищо повече от човек с ограничени познания като всички нас. Някои искрени, но заблудени християни също го използват, за да покажат, че когато Исус е дошъл на земята, Той е бил лишен от всички атрибути на божествеността.

Нито едно от тези две тълкувания не е вярно. Исус е бил, и е както Бог, така и Човек. Той е притежавал всички атрибути на божествеността и всички характеристики на съвършения Човек. Вярно е, че Неговата божественост е била забулена в едно тяло от

плът, но тя е присъствала в Него независимо от това. Не е имало такова време, когато Той да не е бил изцяло Бог.

Как тогава Исус не знае времето на Своето Второ пришествие? Ние смятаме, че ключът към отговора на този въпрос се намира в Йоан 15:15: „...слугата не знае що върши Господарят Му...“. Като на съвършен Слуга на Господ Исус не Му е дадено да знае времето на Своето пришествие. Като Бог Той, разбира, се го знае, но като Слуга на Него не Му е дадено да го знае с цел да го оповестява на другите. Джеймс Брукс обяснява това по следния начин:

„Това са думи, които не отричат божественото всезнание на нашия Господ, но просто показват, че според плана за човешкото изкупление не е за Него да знае годините или времената, „които Отец е положил в Собствената Си власт“ (Деяния 1:7). Исус знае, че ще дойде отново и често говори за Своето Второ пришествие, но в Неговите задължения като Син не влиза това да определя времето на Своето пришествие – следователно Той може да го остави като нещо, което Неговите последователи постоянно да чакат и да желаят.“²²

13:33-37 Главата завършва с един призив за бдителност и непрекъсната молитва от страна на християните във връзка с Второто пришествие на Господа. Фактът, че ние **не знаем** кога ще стане това, трябва да ни държи непрекъснато бдителни.

Често ние се срещаме с подобна ситуация и в ежедневния си живот. Когато някой човек напусне дома си и замине на дълго пътешествие, той оставя на слугата си някои наставления и заръчва на пазача да внимава за Неговото завръщане. Исус сравнява Себе Си с такъв един пътник, който може да се върне по всяко време на нощта, и не трябва да намери **заспали** хората,

кошто е оставил да служат како ноцни пазачи. Затова Той остава на всички това предупреджение: „Бдете!“

VII. Мъките на Служителя и Неговата смърт (14 и 15 г.)

A. Заговорът за убиството на Христос (14:1, 2)

Вече е дошла средата на фаталната седмица. След два дни ще бѣде Пасхата, прввият от седемте дни на празника на безквасните хлябове. Религиозните водачи са решили тврдо да унишожат Христос, но не желаят да направят това по време на празниците, защото много от хората все още смятат Исус за пророк.

И макар че главните свещеници и книжниците са решили да не убиват Исус по време на празниците, Божието Провидение отменя тяхното решение и Пасхалният Агнец е убит точно по това време (вж. Мат. 26:2).

B. Помазването на Исус във Витания (14:3-9)

Както златарят поставя диаманта върху плат от черно кагифе, за да открие неговата красота, така и Светият Дух, и Неговият човешки инструмент, Марко, изкусно подчертават блясъка на любовта на една жена към Господа, поставяјќи ја на фона на тмнните заговори между религиозните водачи и Юда.

14:3 Прокажениот Симон организира в къцата си празненство в чест на Спасителя веројатно в знак на благодарност за това, че е изцелен. Една жена, чието име не е споменато (може би, Марија от Витания; Йоан 12:3), влиза и излива изобилно количество скъпоценно миро върху главата на Исус. Явно нейната любов към Спасителя е огромна.

14:4, 5 Някои от гостите приеаат това нейно действие с негодување, како си мислят, че жената е безумна

и пражосница и че прави голямо разхищение. Защо не е продала мирото и не го е раздала на бедните? (Сумата от триста пеняза се е равнявала на една годишна заплата.) Хората и досега смятат, че е голямо разхищение да дадат една година от живота си за своја Господ. Колко ли голямо би им се сторило разхищението, ако трябваше да дадат целия си живот за Господа?

14:6-8 Исус ги смтмра за този ропот. Той не може да не одобри това, че жената е успяла да види тази златна възможност, за да изрази својата почит към Спасителя. Шом като изпитват такава голяма загриженост към бедните, те винаги биха могли да им помагат, тѣй като винаги ще има бедни. Господ обаче скоро ще умре и ќе бѣде погребан. Тази жена иска да покаже својата обич към Господ, докато все още може да направи това. Възможно е тя да не може да се погрижи за тјалото Му след като умре и затова грѣжи сега да покаже любовта си – докато е още жив.

14:9 Уханието на това миро не е престанало да се разнася и го днес! Исус казва, че споменът за тази жена ќе се разказва по целия свѣт, и това наистина става – чрез разказаното за неј в Евангелията.

V. Предателството на Юда (14:10, 11)

За разлика от жената, която оценява Спасителя искључително високо, Юда Му определја една много ниска цена. Макар че живее със Спасителя најмалко от една година, през коешто време получава от Него само любов, Юда решава да се промъкне при главните свещеници и да им обещает, че ќе предаде Божия Син в рѣцете им. Те приеаат предложението му с удоволствие и му предлагат пари за предателството. Единственото нешто, коешто се иска от него, е да обмисли подробностите как точно да стане това.

Г. Подготовка за Пасхата (14:12-16)

Въпреки че точната хронология на събитията не ни е известна, знаем, че вече е дошъл четвъртъкът на Пасхалната седмица. Учениците на Исус едва ли разбират, че това е Пасхата, която ще осъществи смисъла на този празник в най-голяма степен от всички останали Пасхи. Те питат Господ да им каже къде ще празнуват Пасхата и Той ги изпраща в Ерусалим да търсят един „човек, който носи стомна с вода“ (нещо доста рядко, тъй като обикновено водата се е носела от жени). Този човек ще ги заведе в определената за това къща. Там те ще го помолят да им покаже стаята, където Учителят ще яде пасхата с учениците Си.

Не е ли чудесно да четем и да виждаме как Господ избира и заповядва на Своите ученици! Тук Неговите действия Го разкриват като един Суверенен Владетел на хората и нещата. Чудесно е да виждаме също така как хората, които имат отзивчиви сърца, поставят на разположение на Господ както себе си, така и всичко, което притежават. Винаги е добре за нас, когато Му предоставяме веднага свободно да влезе във всяка стая от нашия живот!

Д. Исус предсказва предателството (14:17-21)

Същата тази вечер Исус отива в Ерусалим и заедно с дванадесетте Си ученици влиза в къщата, където е приготвена стая за Него на горния етаж. И докато седят на трапезата и ядат, Исус им съобщава, че един от учениците ще Го предаде. Усещайки в себе си предразположението към злото и с чувство на здравословно недоверие към собствената си природа, всеки от тях пита Исус да не би той да е предателят. Исус отговаря, че предате-

лят е онзи, който ще напони хляба си заедно с Него в блюдото, т. е. онзи, на когото Той ще даде залька хляб. **Човешкият Син** отива на смърт според както е предречено, казва Исус, но съдбата на онзи, който ще Го предаде, ще бъде ужасна. **По-добре би било... той никога да не се беше раждал.**

Е. Първата Господна вечеря (14:22-26)

14:22-25 След като взима залька, Юда отива навън в нощта (Йоан 13:30). Тогава Исус постановава един ритуал, който ние познаваме като Господната вечеря. Неговото значение е показано по един много красив начин от тези три думи: (1) Той взе (греха на човечеството върху Себе Си); (2) **разчули** (пялото Си на кръста); и (3) **даде** (Себе Си вместо нас).

Хлябът символизира Неговото тяло, което Той дава за нас; **чашата** – **кръвта** Му, която пролива за нас. Чрез Своята **кръв** Исус узаконява **Новия Завет**. За Него повече няма да има празнична радост, докато не се върне на земята, за да установи **царството** Си.

14:26 На това място всички изпяват един **химн** (вероятно откъс от Псалми 113-118), след което **излизат от Ерусалим**, пресичат Кедрон и се изкачват на **Елеонския хълм**.

Ж. Самоувереността на Петър (14:27-31)

14:27, 28 По пътя Спасителят предупреждава учениците Си, че през часовете, които идват, всички те ще се срамуват и ще се страхуват да признаят, че са Негови последователи. Ще се сбъдне предсказанието на Захария: „Ще поразя **пастурия** и **овцете** ще се **разпръснат**“ (Зах. 13:7). След това Исус милостиво ги уверява, че въпреки това Той няма да се откаже от тях, и след като възкръсне, ще ги чака в **Галилея**.

14:29, 30 Петър е възмутен от мисълта, че може да се откаже от Господ. Другите могат да направят това, но не и той! Това никога няма да стане! Вместо неговото „никога“ Исус казва „скоро“: **преди петелът да пролее два пъти, Петър три пъти** ще се откаже от Спасителя.

14:31 „Това е невъзможно! – вика Петър. – По-скоро ще умра, но няма да се откажа от Теб!“ Петър не е единственият, който се тупа така в гърдите: **всички останали ученици също се присъединяват към това твърдение.** Нека никога не забравяме този случай, защото и ние не сме много по-различни от тях. Всички трябва да познаем добре малодушието и несъвършенството на нашите сърца.

3. Агонията в Гетсиманската градина (14:32-42)

14:32 Над земята се е настанила тежка тъмнина. Нощта преминава и идва сутринта на петъчния ден. Когато идват до едно оградено място, познато **пог името Гетсимания,** Господ Исус оставя осем от учениците Си близо до входа.

14:33, 34 После **взема със Себе Си Петър, Яков и Йоан** и отива още по-навътре в градината. Там Неговата душа преживява мъчителната тежест на очакването на часа, в който Той ще бъде принесен в жертва вместо нас. Ние изобщо не можем да си представим какво означава за Него, безгрешния, да стане грешен вместо нас. Исус оставя тримата Си ученици със заръката да **стоят** там будни и да Го чакат, а Сам Той **отива още по-навътре** в градината. Също така Сам ще отиде Той и на кръста, където ще понесе ужасното Божие наказание за нашите грехове.

14:35 С почуда и удивление ние виждаме как Господ Исус лежи прострян на земята и се моли. Дали Той не иска да избегне отиването на кръста? Ед-

ва ли! Та нали това е целта на Неговото идване на този свят! Най-напред **Исус се моли, „ако е възможно, да Го отминем този час“**, т. е. ако има някакъв друг начин за спасение на грешниците освен пътя на Неговата смърт, погребение и възкресение, Бог да открие този начин. Небесата мълчат. Друг начин, чрез който да бъдем изкупени, няма.

14:36 И отново Исус се моли на Бога: **„Абба, Отче, за Тебе всичко е възможно; отмини Ме с тая чаша; но обаче както Аз искам, но както Ти искаш.“** Забележете, че Той се обръща към Бог като към Свой любим Баща, за Когото **всичко е възможно.** Тук не става въпрос толкова за физическа възможност, колкото за морална. Не може ли Всемогщият Бог да намери друго основание, според което да може да спасява безбожните грешници? Мълчанието на небесата показва, че друго такова основание няма. Светият Божий Син трябва да пролее Своята кръв, за да може грешните човеци да бъдат освободени от греха!

14:37-40 Когато се връща при тримата Си ученици, Исус ги **намира заспали.** Какво точно свидетелство за грешната природа на човека! Нали, преди да отиде по-навътре в градината, Исус ги беше предупредил, че трябва да **стоят будни и да не заспиват** в този решителен час! Освен това не беше отдавна времето, когато Петър се хвалеше, че ще Му бъде верен и в смъртта. Сега той дори не успява и пред съня. Ако един човек не може да се моли в продължение на един час, едва ли ще бъде в състояние да се противопостави на изкушението в момент на изключителен натиск. Независимо от ентусиазма, който изпитва неговият дух, човек винаги трябва да се съобразява с несъвършенството на своята плът.

14:41, 42 Три пъти Господ оставя учениците си и се връща, и три пъти

зи намира заспали. Накрая Той им казва: „Още ли спите и почивате? Доста е! Дойде часът! Ето, Човешкият Син се предава в ръцете на грешниците.“ И така, те стават с намерение да вървят, но се оказва, че не им остава много път.

И. Исус е предаден и арестуван (14:43-52)

14:43 Юда вече е влязъл в градината с цяла хайка от хора. Съучастниците му носят **ножове и сопи**, като че са тръгнали на лов за някой опасен престъпник.

14:44, 45 **Предателят** има предварителна уговорка с останалите за начина, по който да им посочи кой е Исус. Този, Когото **целуне**, Него трябва да уловят. И така, Юда отива при Исус, назовавайки Го „Учителю“, и Го **целува** продължително. (Емфатичната форма на глагола в оригиналния текст предполага, че предателят целува Исус демонстративно няколко пъти.) Защо Юда предаде Исус? Може би той е бил разочарован от факта, че Исус се е отказал да оглави управлението на страната? Може би го е направил заради пропагандите си надежди да заеме някое почетно място в царството? А може би алачността е надделяла над всичко друго? Най-вероятно всичко това, взето заедно, е изиграло роля за извършването на това позорно дело.

14:46-50 Въръжените сподвижници на предателя излизат напред и арестуват Господа. Петър веднага **изважда ножа си и отрязва ухото на слугата на първосвещеника**. Реакцията на Петър в този момент ни показва, че той мисли най-вече като естествено, а не като духовно същество. Той се опитва да използва материални оръжия за водене на духовна война. Господ смъмря Петър и извършва още едно чудо, като възстановява напълно ухото на слугата, както четем в Лука

22:51 и Йоан 18:11. След това Исус посочва на хората, когото Го държат, колко е нелепо от тяхна страна да Го арестуват с оръжие в ръка... Та нали Той е бил с тях **всеки ден в храма** и ги е **поучава!** Защо не са Го арестували тогава? Отговорът е известен. **Прегсказанията** говорят, че Той ще бъде предаден (Пс. 41:9), арестуван (Ис. 53:7), **измъчван** (Пс. 22:12) и изоставен (Зах. 13:7), и **те трябва да се сбъднат**.

14:51, 52 Марко е единственият автор на Евангелие, който пише за този случай. Почти всички ученици на Библията смятат, че този уплашен **момък** е бил самият Марко, който, в желанието си да избяга колкото се може по-бързо, оставя плащаницата си в ръцете на въръжените мъже. **Плащаницата** не е обикновена греха, а нещо като **наметало**, което момъкът е **грабнал** набързо, за да покрие някак голото си тяло.

Ето какво пише Ердмън за този случай:

„Вероятно този живописен инцидент е добавен, за да подчертае колко самотен е бил Исус в тези съдбоносни часове на опасности и мъки. Той сигурно много добре е разбрал какво значи да страдаш сам.“

Й. Исус пред първосвещеника (14:53, 54)

Разказът за религиозния процес започва от 53 ст. и завършва в 15:1, като се състои от три етапа: (1) разпитът пред първосвещеника (14:53, 54); (2) среднощното заседание на Синедриона (14:55-65); и (3) сутрешното заседание на Синедриона (15:1).

14:53 Общопризнато е мнението, че тук Марко говори за съдебния процес у Кафа. Процесът у Анна е описан от Йоан в 18:13, 19-24.

14:54 **Петър** проследява Господ Исус до **двора на първосвещеника**, вървей-

ки – както той си мисли – на безопасно разстояние зад Него. Някой беше направил следния анализ на неговото поражение:

(1) Първо Петър се бие – неправилно насочен ентусиазъм.

(2) После избягва – страхливо отгърпване.

(3) Накрая следва Исус отдалеч – полюбичато ученичество през нощта.

Сега **Петър сега** между войниците и се грее на огъня заедно с враговете на своя Господ.

К. Исус пред Синедриона (14:55-65)

14:55-59 Въпреки че това не е споменато изрично, изглежда, че с 55 ст. започва разказът за среднощното заседание на Синедриона. Събранieto на седемдесет и единия религиозни водачи било председателствано от първосвещеника. Точно в тази нощ съставляващите Синедриона фарисеи, садукее, книжници и старейшини показали пълно незачитане на правилата, според които протичали техните заседания. Според тези правила те нямали право да провеждат заседания нито през нощта, нито по време на юдейските празници. Подкупването на лъжесвидетели било строго забранено. Никакви смъртни присъди не се изпълнявали преди изтичането на нощта. Освен това присъдите им не били задължителни с изключение на случаите, когато Синедрионът заседавал в Каменната зала на храма.

В нетърпението си да осъдят Господ Исус колкото се може по-бързо, религиозните водачи не се поколебават да се принизят дотам, че да претъпят собствените си закони. Усърдните им усилия довеждат на процеса един куп **лъжесвидетели**, които обаче не успяват да измислят единни показания. Някои от тях цитират погрешно думите на Господ Исус, като казват, че Той бил заплашвал да **разруши този**

ръкотворен храм и да построи **нов, неръкотворен, само за три дни**. (Истинските думи на Исус могат да се прочетат в Йоан 2:19.) Лъжесвидетелите нарочно объркват храма в Ерусалим с храма на Неговото тяло.

14:60-62 Когато първосвещеникът задава въпрос на Исус за първи път, Той не му отговаря. Но запитан под клетва дали Той е Месията, **Синът на Благословения**, Спасителят отговаря, че е Той, като по този начин изпълнява писаното в Левит 5:1. След това, може би за да разсее всички съмнения по отношение на Своята самоличност, Господ Исус казва на първосвещеника, че ще **види „Човешкия Син, седящ отгясно на силата и идещ с небешните облаци“**. С тези думи Исус иска да каже на първосвещеника, че ще Го види още веднъж, но този път в образа Му на Бог. При Неговото Първо пришествие Божествената слава на Господ Исус е била забудена в човешко тяло. Но когато Той гоиде отново „в сила и голяма слава“, булото ще падне и всички ще узнаят кой точно е Той.

14:63, 64 **Първосвещеникът** разбира много добре смисъла на казаното от Исус. Той **раздира грехите си** в знак на своето „справедливо“ възмущение срещу това „богохулство“. Така се оказва, че онзи израелтянин, който трябваше да бъде най-много готов да признае и приеме Месията с най-голяма радост, беше първият, който най-шумно Го осъди. Но той не беше сам – целият Синедрион²³ потвърди обвинението срещу Исус в богохулство и Го осъди на смърт.

14:65 Събитията, които следват, се характеризират с една безкрайна уродливост. Някои от членовете на Синедриона **започват да плюят върху Божия Син, да Му закриват лицето** и да Го карат да отгатва имената на Своите нападатели. Струва ни се невероятно, че достойният Спасител е трябвало да понесе такава унижение

върху Себе Си от страна на грешните човеци. **Служителите** (пазачите на храма) се присъединяват към унижените действия на членовете на Синедриона, като започват да Го **ударят с плесници**.

Л. Петър се отрича от Исус и горчиво плаче (14:66-72)

14:66-68 Петър чака долу, в двора на сградата. Една от служините на първосвещеника идва при него и упорито се вторачва в лицето му, след което казва, че и той е бил с Исус Назарянина. Нещастният ученик заявява, че няма никаква представа в какво го обвиняват и излиза навън в преддверието точно преди да чуе кукуригането на петела. Злокобен час! Грехът взема една от своите ужасни жертви!

14:69, 70 Служинята отново вижда Петър и го посочва като един от учениците на Исус. Петър още веднъж отрича това съвсем хладнокръвно и вероятно се чуди защо не го оставят на мира. Тогава тълпата се обръща към Петър и му казва: „**Наистина си от тях, защото си галилеянин [и горът ти съответства].**“

14:71, 72 Като къдне и проклина, Петър предизвикателно заявява, че не познава Този Човек. Устата му едва произнасят тези думи, когато се чува за втори път **кукуригането на петел**. Като че ли и природата се възмущава от страхливата лъжа! Миг по-късно Петър разбира, че предсказанието на Господ се е сбъднало. Сърцето му е сломено от мъка и той горчиво плаче.

Важно е да се отбележи, че случаят с отричането на Петър е записан и в четирите Евангелия. Това показва, че ние всички трябва добре да запомним поуката, че самоувереността води до унижение и че трябва да се научим да разчитаме не на себе си, а да се опираме изцяло на Божията сила.

М. Сутрешното заседание на Синедриона (15:1)

Този стих описва **сутрешното заседание** на Синедриона, което вероятно е свикано с цел да се потвърдят незаконните решения на съвета от изтеклата нощ. В резултат на това заседание Исус е **вързан и отведен при Пилат**, римския управител на Палестина.

Н. Исус пред Пилат (15:2-5)

15:2 Досега Исус беше съден от религиозните водачи по обвинение в *богохулство*. Сега Той е изправен пред граждански съд по обвинение в *предателство*. Гражданският процес протича на три етапа. Най-напред изправят Исус пред Пилат, след това пред Ирод, и накрая пак пред Пилат.

Пилат пита Господ Исус дали Той е **Юдейският Цар**. Ако Исус отговори положително, това ще означава, че Той иска да свали Цезар, което ще им даде повод да Го обвинят в измяна.

15:3-5 **Главните свещеници** излизат поток от обвинения срещу Исус но нито те, нито Пилат успяват да нарушат Неговото самообладание. Пилат Го пита защо не иска нищо да каже в Своя защита, но Исус отказва да отговаря на Своите обвинители.

О. Исус или Варава (15:6-15)?

15:6-8 По това време съществува обичай, според който римският управител може да освобождава по **един** юдейски затворник за Пасхата – нещо като политическо подмазване пред този нещастен народ. За тази цел особено подходящ се оказва **Варава**, един престъпник, обвинен в **бунтовничество и убийство**. Пилат предлага да се **освободи** Исус, опитвайки се да разгладни завистта на главните свещеници, които подстрекават народа да поискат Варава. Същите хора, които обвиняват Исус в измяна против Цезар,

сега пожелават да се освободи един затворник, който *действително* е извършил такова престъпление! Поведението на главните свещеници не почива на никаква логика и разум, но грехът е такъв. В основата на техните мотиви стои завистта към популярността на Исус.

15:9-14 Сега Пилат се обръща към народа и го пита какво да направи с Този, Козото те наричат **Юдейски Цар**. Тълпата започва да скандира жестокия лозунг: „**Разпни Го!**“ Пилат пита каква е причината, за да направи това, но причина няма. Тълпата е обзета от все по-голяма истерия. Единственото нещо, на което тя е способна в този момент, е да вика: „**Разпни Го!**“

15:15 Така безхарактерният Пилат удовлетворява желанието на тълпата и **освобождава Варава**, а Исус бие и Го **предава** на войниците, за да Го **разпнат**. Целият този процес представлява една чудовищна несправедливост и едновременно с това – образ на нашето изкупление: невинният трябва да умре, за да могат виновните да получат свобода.

II. Войниците се подиграват на Божия Служител (15:16-21)

15:16-19 **Войниците завеждат Исус в двора** или преторията на управителя и, като събират целия гарнизон, инсценират един фарс, на който коронясват Юдейския Цар. Нещастните те, да можеха само да разберат какво правят! Те **обличат в пурпурна мантия** не друг, а Божия Син! Поставят корона от **тръни** не на друг, а на главата на своя Създател! Подиграват се и наричат **Юдейски Цар** не друг, а Крепителя на цялата вселена! **Бият по главата** Господа на живота и **плюят по Принца на мира!** Подигравателно коленичат пред Царя на царете и Господаря на господарите!

15:20, 21 След като приключват с грубостите и подигравките, войниците отново **обличат Исус със собствените Му дрехи** и Го **извеждат навън, за да Го разпнат**. Тук Марко споменава, че те нареждат на един от минавачите, някой си **Симон** от Кирунея (Северна Африка), да носи **кръста Му**. Възможно е този Симон да е бил негър, но най-вероятно е бил юдеин от гръцки произход. Той е имал двама сина – **Александър и Руф**, които сигурно са били вярващи (ако става въпрос за същия **Руф**, който се споменава в Римл. 16:13). Понасяйки кръста след Исус, Симон ни дава пример за това, което трябва да правим и *ние*, за да се отличаваме като ученици на Спасителя.

P. Разпятието (15:22-32)

Божият Дух описва Разпятието просто и без никакви емоции. Той не се спира подробно върху необикновената жестокост на този вид екзекуция, нито върху ужасните страдания, които разпнатият изживява преди смъртта.

Точното местоположение на Голгота не ни е известно. Някои изследователи изказват мнението, че става въпрос за мястото при църквата на Светия гроб, което днес се намира от вътрешната страна на градските стени, като твърдят, че по времето на Христос то се е намирало от външната им страна. Други предполагат, че мястото, където е разпнат Христос, е Гордонската Голгота, една местност на север от градските стени, близо до която е имало градини.

15:22 „**Голгота**“ е арамейската дума за **череп**. Латинската дума означава разпятие. Може би мястото е имало формата на череп, а може би е получило това име заради екзекуциите, които са се извършвали там.

15:23 Войниците предлагат на Исус да пие **вино**, смесено със **смирна**. Тази

смес е била използвана като опият за притъпяване на чувствителността. Исус обаче е твърдо решен да понесе греховете на хората в пълно съзнание и **отказва** да пие от сместа.

15:24 Войниците хвърлят жребий за грехите на разпънатите на кръстовете. Вземайки **грехите** на Спасителя, те вземат всичкото материално имущество, което Той притежава.

15:25-28 Исус е разпънат в 9 ч. сутринта. Над главата Му е закован надпис, на който пише „**ЮДЕЙСКИЯТ ЦАР**“ (Марко не записва целия надпис, а се ограничава само до най-главното: вж. Мат. 27:37; Лука 23:38; Йоан 19:19). Освен Исус са разпънати и **двама разбойници – единият** от дясната Му страна, а **другият** от лявата Му страна – точно според предсказанието в Исаия, където се казва, че в смъртта Си Исус ще бъде причислен към престъпниците (Ис. 53:12).²⁴

15:29, 30 Исус е обсипан с подигравки както от минаващите покрай Него хора, така и от **главните свещеници и книжниците** (31, 32а), а също и от двамата престъпници, разпънати с Него (32б).

Вероятно хората, които минават покрай това място, са юдеи, които са тръгнали да празнуват Пасхата вътре в града. Това обаче не им пречи да застанат откън достатъчно дълго, за да се обърнат с обидни думи към Пасхалния Агнец. Те нарочно изопачават думите Му, с които заплашва да **разруши** техния любим храм и да го построи отново за **три дни**. „Щом като се смяташ за толкова могъщ, спаси Себе Си и слез от кръста“ – казват Му те.

15:31 Главните свещеници и книжниците се присмиват на твърдението, че е Спасител на **другите** хора. „**Други** е избавил, а пък Себе Си не може да избави!“ Това са думи, които изразяват една жестока злоба и едновременно с това казват истината,

без говорещите да съзнават това. Те казват истината както по отношение на живота на Господ, така и по отношение на нашия собствен живот. Ние не можем да спасяваме *другите*, докато се опитваме да спасяваме *себе си*.

15:32 Религиозните водачи също отправят към Исус предизвикателството да слезе **от кръста**, ако наистина е Месията, **Израилевият Цар**: „За да видим и да **повярваме**“ – казват те. Те искат първо да **видят** и след това да **повярват**.²⁵ Но Божията наредба казва друго: „Първо повярвай и тогава ще видиш.“

Дори и престъпниците не се свенят да отправят укори към Исус!

С. Трите часа тъмнина (15:33-41)

15:33 Между 12.00 и 3.00 часа следобед цялата земя е обхваната от **тъмнина**. През това време Исус понесе пълното наказание на Бога за нашите грехове. Тогава Той изстрада и духовното изоставяне и откъсване от Бога. Няма смъртен ум, който да може някога да разбере мъките, които Исус изтърпя, докато душата Му се жертва за греха вместо нас.

15:34 В края на това мъчение Исус **извиква на висок глас** (на арамейски език): „**Боже Мой, Боже Мой, защо си Ме оставил?**“ В този момент Бог Го беше оставил, защото в Своята святост Той беше дължен да отдели Себе Си от греха. Господ Исус беше отъждествил Себе Си с нашите грехове и изплащаше цялото наказание за тях.

15:35, 36 Някои хора от жестоката мъпла изказват предположението, че когато Исус казва: „Ели, Ели...“, Той **вика Илия**. Опитвайки се да Го унижи още повече, един от тях набучва на **тръстикова пръчка една гъба**, натопена в **оцет**, и я **поднася на Исус** да пие.

15:37 Исус извиква силно и победоносно за последен път и издъхва. Смъртта Му не е автоматично издъхване, а действие на Неговата воля.

15:38 В този момент завесата на храма се раздира на две от горе до долу. С това Бог показва, че благодарение на смъртта на Исус от този момент нататък достъпът до Божието светилище е свободен за всички вярващи (вж. Евр. 10:19-22). Започва една нова, велика епоха – епоха, в която хората ще бъдат близко до Бога, а не далече от Него.

15:39 Макар и да говори за известно благородство, признанието на римския войник не утвърждава непременно факта, че Исус е Бог. **Стойникът** езичник нарича Исус **Божий Син**, с което определено показва, че притежава чувство за историчността на момента. Но от това не става ясно дали неговата вяра е истинска.

15:40, 41 Марко споменава и за няколко жени, които стоят и гледат отдалеч. Заслужва си да споменем, че образите на жените в Евангелията излъчват ярка светлина. Уплашени за собствената си безопасност, мъжете бързат да се скрият, докато предаността на жените ги кара да поставят любовта си към Христос над собственото си благополучие. Те са последните, които остават при кръста, и първите, които отиват при гроба.

Т. Погребването на Исус в гроба на Йосиф (15:42-47)

15:42 Спазването на съботния ден започва в петък след залез слънце. **Денят преди съботата** и преди всеки друг празник се нарича ден на **приготовлението**.²⁶

15:43 Вероятно нуждата от бързи действия вдъхва смелост на **Йосиф от Ариматей**, за да поиска от Пилат разрешението за погребването на тялото на Исус. Йосиф е един благочестив

юдеин и вероятно член на Синедриона (Лука 23:50, 51; вж. също Мат. 27:57; Йоан 19:38).

15:44, 45 За Пилат е трудно да вярва, че Исус е вече мъртъв, но когато стотникът потвърждава факта за Неговата смърт, управителят позволява на **Йосиф да вземе тялото**. (Тук в оригиналния текст се използват две различни думи за тялото на Исус. За Йосиф се казва, че моли за *тялото* на Господ Исус, а за Пилат се казва, че му дава *трупа*.)

15:46 С много любов и голяма грижа Йосиф и Никодим (Йоан 19:38, 39) балсамират тялото, **обвиват Го в плащаница** и Го поставят в нов гроб, който е собственост на Йосиф. Гробът представлява малка пещера, издълбана в скала. Входът на гроба е затворен с камък във формата на огромна монета, който може да се отъркала настрана, след което застава в специално издълбана за целта вдълбнатина в скалата.

15:47 И отново четем, че някои от жените (по-точно двете Марии) също са тук. Не можем да не се възхитим на непоколебимостта и безстрашието, с които тези жени изразяват любовта си към Исус. Говори се, че преобладаващата част от днешните мисионери са жени. А къде са мъжете?

VIII. Победата на Служителя (16:1-20)

А. Жените при празния гроб (16:1-8)

16:1-4 В събота вечер двете жени и **Саломия** идват при гроба, за да помажат тялото на Исус с благоухания. Те знаят, че това няма да бъде лесно заради огромния **камък**, с който е затворен входът на гроба. Знаят и за римския печат, и за войниците, които го пазят. Но любовта е способна да преодолее и планини от трудности, за да достигне до своя обект.

И така, рано сутринта в неделя жените идват на гроба и се питат **кой** ще им **отвали камъка от входа на гроба**. Когато **повдигат очи** обаче, те виждат, че камъкът вече е отвален! Колко често се случва така, че когато твърдо сме решили да почетем Спасителя, трудностите изчезват, преди да сме стигнали до тях.

16:5, 6 **Влизайки в гроба, жените виждат** един ангел, който изглежда като **юноша** и е облечен в **бяло**. Той бързо разсейва техните страхове със съобщението, че **Исус е възкръснал**. И така, гробът е празен!

16:7 След това ангелът ги упълномощава да бъдат вестители на възкресението. Те трябва да **кажат на учениците и на Петър**, че Исус ще се срещне с тях в **Галилея**. Забележете, че **Петър**, ученикът, който се беше отказал от своя Господ, е споменат отделно от другите ученици. Възкръсналият Избавител не го е отблъснал от Себе Си, но все още го обича и копнее да го види отново. За прибиране на заблудените овце обратно при Овчаря са нужни специални усилия. Блудният син трябва да се завърне в Бащината къща.

16:8 Жените **избягват от гроба**, обхванати „от трепет и ужас“. Те са прекалено уплашени, за да посмеят да разкажат на някого какво се е случило. Това не е учудващо. Учудващото е, че са били толкова смели, верни и всеотдайни до този момент.

Тъй като в два важни гревни ръкописа липсват стиховете от 9 до 20, много от съвременните изследователи се съмняват в тяхната автентичност, но ние имаме няколко сериозни аргумента, които говорят в полза на включването им в текста:

1. Всички други гръцки ръкописи и много от църковните отци **съдържат** този пасаж на Евангелието от Марко.

2. 8 ст. завършва по един много странен начин, което особено явно личи от гръцкия текст, където последната дума е *gar* (защото). Много са редки случаите, когато тази дума стои в края на изречението, а още по-малко – в края на книга.
3. Ако краят на оригиналния текст на Евангелието от Марко е *загубен*, а този е добавен по-късно (според както твърдят някои изследователи), тогава думите на Господ за изпълнението на Неговите предсказания явно не се събъват.
4. Съдържанието на този пасаж е наистина ортодоксално.
5. Стихът, и особено езикът на този пасаж, са съвсем близки до стила и езика на първата глава от книгата.²⁷ В този си вид цялото Евангелие илюстрира една литературна форма, позната като *хиазм* (или *обратен паралелизъм*), при която началото и краят на литературната творба са успоредни (abcd dcba).

Б. Исус се явява на Мария Магдалена (16:9-11)

16:9 След възкресението Си Исус се явява най-напред на **Мария Магдалена**. Когато тя среща Исус за първи път в живота си, Той **изгонва** от нея **седем бяса**. От този момент нататък тя Му служи с любов и с всичко, което притежава. Мария Магдалена е една от жените, които присъстват на Разпятото, и знае къде е положено Неговото тяло.

От другите Евангелия научаваме, че когато намира празния гроб, Мария се втурва да каже на Петър и Йоан, които се връщат заедно с нея, за да видят, че гробът наистина е празен. После те се връщат обратно, докато тя остава там. И тогава Исус се появява пред нея.

16:10, 11 После Мария отново се **връща** в града, за да занесе добрата

вест на изпълнените с мъка ученици. За тях обаче тази вест се оказва прекалено добра, за да бъде истинска, и те отказват да ѝ повярват.

В. Исус се явява на двама от учениците Си (16:12, 13)

16:12 Пълният разказ за това явяване на Исус може да се прочете в Евангелието от Лука 24:13-31. Марко пише, че Той се явява „в друг образ“ на двама от учениците Си по пътя към село Емаус. Когато се явява на Мария, Той изглежда като градинар. Сега Исус е приел образа на пътник. Но при всички тези случаи Исус се явява в Своето ново тяло.

16:13 Когато двамата ученици се връщат в Ерусалим и съобщават за срещата си с възкръсналия Спасител, те са посрещнати със същото невярие, с което е посрещната и Мария.

Г. Явяването на Исус на единадесетте ученици (16:14-18)

16:14 Същата тази неделна вечер Исус се явява на единадесетте Си ученици (Лука 24:36; Йоан 20:19-24; 1 Кор. 15:5). Въпреки че се говори за единадесет ученици, в действителност присъстват само десет, тъй като Тома не е там. Исус смърря учениците Си за недоверието, с което те са приели вестта за Неговото възкресение, донесена от Мария и другите двама ученици.

16:15 15 ст. съдържа поръчението на Господ Исус, което Той дава на Своите ученици, малко преди да се възнесе. Явно е, че между 14 и 15 ст. е изтекло някакво време, което не е записано в Евангелието. Учениците получават поръчението да проповядват благо-вестието на всяко живо същество. Целта на Спасителя е целият свят да бъде евангелизиран. Тази цел ще бъде изпълнена с помощта на единадесет ученици, които трябва да се откажат

от абсолютно всичко и да Го последват.

16:16 После Исус им казва, че в резултат на проповядването на благо-вестието ще се получат два вида хора: едни, които ще повярват, ще се кръстят и ще бъдат спасени; и други, които няма да повярват и ще бъдат осъдени.

16 ст. се използва от някои хора, за да проповядват идеята за необходимостта от водно кръщение за спасението. Ние сме убедени, че това не е така, поради следните няколко причини:

1. Разпънатиият на кръста престъпник не е бил кръстен, но въпреки това е получил уверение от Христос, че ще бъде заедно с Него в рай (Лука 23:43).
2. Езичниците в Кесария се кръщават, след като са спасени (Деян. 10:44-48).
3. Самият Исус не е кръщавал (Йоан 4:1, 2) – нещо, което Той не би пропуснал да направи, ако кръщението бе толкова необходимо за спасението.
4. Павел благодари на Бога, че е кръстил толкова малко от коринтяните (1 Кор. 1:14-16), което той не би направил, ако кръщението е особено важно за спасението.
5. В приблизително 150 текста от НЗ се казва, че спасението става единствено чрез вяра. Няма нито един стих (или стихове), който да отрича това съкрушително свидетелство.
6. В НЗ кръщението се свързва със смъртта и погребването, а не с духовното раждане.

Какво тогава означава 16 ст.? Ние смятаме, че кръщението представлява външен израз на вярата. Кръщението не е условие за спасението, а външно изповядване на факта, че човекът е спасен.

16:17, 18 Тук Исус говори за някои чудеса, които ще съпровождат онези хора, които вярват в евангелието. Когато четем тези стихове, ние също си задаваме въпроса дали тези знамения съществуват и сега. Ние вярваме, че тези знамения са били особено наложителни за апостолската епоха, когато хората не са имали Библията в цялостния ѝ вид. Повечето от тях могат да се намерят в Деянията на апостолите:

1. Изгонване на демони (Деян. 8:7; 16:18; 19:11-16).
2. Говорене на непознати езици (Деян. 2:4-11; 10:46; 19:6).
3. Хващане на змии (Деян. 28:5).
4. Поемане на отрова, без тя да може да навреди на онзи, който я е поел. (Такъв пример в Деянията няма, но е описан от църковния историк Евсевий във връзка с Йоан и Варнава.)
5. Полагане на ръце върху болни за изцеление (Деян. 3:7; 19:11; 28:8, 9).

Каква е целта на тези чудеса? Ние смятаме, че отговорът на този въпрос може да се намери в Посланието към евреите 2:3, 4. Преди да могат да четат НЗ в завършения му вид, хората са искали от апостолите доказателства за Божествения произход на евангелието. Бог е дал тези знамения, чудеса и различни други дарби на Светия Дух, за да потвърди истинността на проповедта.

Днес те вече не са необходими, защото ние имаме цялата Библия. Ако хората не повярват на Словото, никак няма да повярват. Марко *не казва*, че чудесата ще продължат. Думите „до свършека на века“, с които свършва Евангелието от Матей 28:18-20, *липсват в този текст*.

Мартин Лутер смята, че „знаменията, за които става въпрос тук, се използват според нуждата от тях. Когато е необходимо, т. е. когато евангелието е застрашено, ние определено трябва да използваме тези знамения и

да не позволяваме евангелието да бъде поругано и охулвано.“

Д. Служителят се възнася, за да седне отгясно на Бога (16:19, 20)

16:19 Четиридесет дни след Своето възкресение нашият Господ Исус Христос е приел в небето и сяда отгясно на Бога, т. е. заема място на почит и сила.

16:20 Послушни на Неговата заповед, учениците **тръгват** по света като запалени факели, за да проповядват благовестието и да печелят души за Спасителя. Силата на Господ е навсякъде с тях, а обещаните знамения придружават тяхното проповядване и **потвърждават** словото, което говорят.

Разказът на Марко завършва на това място. Исус е в небето, след като е оставил на земята няколко предани ученици, натоварени с отговорността за евангелизирането на света и изцяло отпадени на своята мисия, резултатите от което имат последствия за вечността.

На нас ни е поверено да бъдем изпълнители на Великото Поръчение на Господ Исус за нашето поколение и ние сме длъжни да отнесем благата вест до всеки човек. Хората, които живеят днес, са една трета от всички хора, живели досега. През 2000 г. на земята ще живеят половината от всички хора, които някога са живели. Колкото повече се разраства населението на земята, толкова по-трудно ще бъде изпълнението на поръчението, дадено ни от Христос, но методът на това изпълнение ще си остава все същият – чрез служението на няколко предани ученици, чиято безкрайна любов към Господ ги кара да смятат, че няма жертва, която да е прекалено голяма за Него.

Божията воля е целият свят да бъде евангелизиран. Какво е вашето участие в това дело?

Крайни бележки

- 1) (1:2, 3) В критическия (НО) текст е казано „пророк Исаия“, но всъщност първият цитат е от Малахия, поради което ние смятаме, че е по-правилно да се каже „пророците“, което присъства и в повечето ръкописи.
- 2) (1:14, 15) В критическия (НО) текст е изпуснато „за царството“.
- 3) (1:31) J. R. Miller, *Come Ye Apart, Reading for March 28*.
- 4) (3:13-18) James E. Stewart, *The Life and Teachings of Jesus Christ*, pp. 55, 56.
- 5) (3:20, 21) Miller, *Come, Reading for June 6*.
- 6) (3:31-35) Както критическият (НО) текст, така и Б (болинството от) ръкописи добавят „и сестрите Ту“, което е правилният прочит.
- 7) (4:30-32) Vance Havner, повече информация не ни е известна.
- 8) (5:1-5) Критическият (НО) текст гласи „герасинската земя“.
- 9) (6:4-6) J. G. Miller, повече информация не ни е известна.
- 10) (6:31, 32) William Kelly, *An Exposition of the Gospel of Mark*, p. 85.
- 11) (7:2-4) E. Stanley Jones, *Growing Spiritually*, p. 109.
- 12) (7:11-13) Kelly, *Mark*, p. 105.
- 13) (8:1-9) Charles R. Erdman, *The Gospel of Mark*, p. 116.
- 14) (8:22-26) Възможно е човекът да е получил *наистина* съвършено зрение по същия начин, по който го получава едно бебе, което се ражда със съвършено зрение, но въпреки това *трябва да се научи да фокусира* погледа си.
- 15) (8:32, 33) Kelly, *Mark*, p. 136.
- 16) (9:44-48) Господ три пъти (44, 46 и 48 ст.) цитира Исаия 66:24, за да ни предупреди, че животът в ада наистина е ужасен. Това неколкостранно повторение (което се среща особено често в болшинството ръкописи) е смекчено от превода на критическия (НО) текст, където то е изпуснато два пъти.
- 17) (9:49) В критическия (НО) текст това изречение е изпуснато.
- 18) (10:23-25) В критическия (НО) текст е изпуснат изразът „ония, които уповават на богатство“, което ние смятаме за неправилно, тъй като това е най-важната част от текста.
- 19) (10:31) Harry A. Ironside, *Expository Notes on the Gospel of Mark*, p. 157.
- 20) (10:32) Erdman, *Mark*, p. 147.
- 21) (13:29) Тук подлогът на гръцки език представлява само наставка на глагола „е“ (*estin*), който в този контекст може да означава или „Той“ (Христос), или „то“ (лялото – предсказаните събития). Различията, които се получават в смисъла, не са особено големи.
- 22) (13:32) James H. Brookes, „*I Am Coming*“, p. 40.
- 23) (14:63, 64) Смята се, че Йосиф от Ариматея и Никодим не са присъствали на това незаконно заседание.
- 24) (15:25-28) В критическия (НО) текст липсва този цитат.
- 25) (15:32) В повечето ръкописи е добавено местоимението „Му“ за персонализиране на вероятно лъжливо обещание на религиозните водачи.
- 26) (15:42) В съвременния гръцки език думата „петък“ има значение на „призготовление“.
- 27) (16:8) Вижте по-нататък книгата на George Salmon, *Historical Introduction to the Study of the Books of the New Testament*, pp. 144 – 151.

Библиография

Alexander, Joseph Addison,
The Gospel According to Mark,
Edinburgh: The Banner of Truth Trust,
1960.

Coates, C. A.,
*An Outline of Mark's Gospel and Other
Ministry*,
Kingston-on-Thames: Stow Hill Bible and
Tract Depot, 1964.

Cole, Alan,
The Gospel According to St. Mark,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Company, 1961.

Erdman, Charles R.,
The Gospel of Mark,
Philadelphia: The Westminster Press,
1917.

Ironside, Harry A.,
Expository Notes on the Gospel of Mark,
Neptune, N. J.: Loizeaux Brothers
Publishers, 1948.

Kelly, William,
An Exposition of the Gospel of Mark,
London: C. A. Hammond, 1934.

Lenski, R. C. H.,
The Interpretation of St. Mark's Gospel,
Minneapolis: Augsburg Publishing House,
1946.

Swete, Henry Barclay,
The Gospel According to St. Mark,
London: MacMillan and Company,
Limited, 1902.

Евангелието според Лука

„*Le plus beau livre qu'il y ait.*“

Ернест Ренан

Въведение

I. Уникално място в Канона

„Най-красивата книга, която съществува“, е едно мнение, което изразява наистина много голяма похвала, особено когато е изказано от такъв голям скептик като френския критик Ренан, но това е точно така. Едва ли има *вярващ*, който ще пожелае да опори тези думи, след като прочете възхваления от Бога шедевър на евангелиста Лука. Лука е може би единственият писател-езичник, когото Бог избира, за да запише Неговото Слово, и това го известна степен обяснява необикновената притегателна сила, която това Евангелие упражнява върху западните наследници на гръцко-римската култура.

Без уникалното звучене на разказа на доктор Лука оценката ни за Господ Исус и Неговото служение щеше да бъде много по-бедна в духовно отношение. В него се отделя особено внимание на любовта на Исус и предложението Му за спасение не само на евреите, но и на всички останали хора, а така също и на особения Му интерес към отделния индивид, без да бъдат пренебрегнати и бедните, и отхвърлените от обществото хора. Лука обръща особено голямо внимание на хвалението (в 1 и 2 гл. има примери от най-ранните християнски „химни“), молитвата и Светия Дух.

II. Авторство

„Лука, който по произход е бил антиохиец, а по професия – лекар, дълго вре-

ме е бил сътрудник на Павел и е водел задълбочени разговори с другите апостоли, което му е помогнало особено много в намирането на рецептата за спасението на душите, което описание се среща и в двете книги.“

Това *странично доказателство* за авторството на третото Евангелие (III, 4) ни е дадено от Евсевий в неговата *Църковна история* и то съответства на общоприетото ранно християнско предание. Иреней, който цитира третото Евангелие в своите книги, също приема Лука за негов автор. Други ранни автори, които защитават авторството на Лука, са Юстин Мартир, Хегесипус, Климент от Александрия и Тертулиан. Даже Маркион, този известен еретик, в своето изопачено и окастрено издание на Библията е включил единствено Евангелието на Лука. В непълния Мураториански Канон това трето Евангелие носи заглавието „Лука“.

Лука е единственият евангелист, който е написал продължение на своето Евангелие – книгата „Деяния на апостолите“, в което авторство няма никакво съмнение. Употребата на местоимението „ние“ на някои места в текста на тази книга говори за личното участие на автора в събитието (16:20; 20:5; 6; 21:15; 27:1; 28:16; ср. 2 Тим. 4:11). По метода на елиминиране разбираме, че единствено присъствието на Лука може да съответства на тези моменти. От посвещенията към Теофил и смисъла на написаното се вижда, че както Евангелието от Лука, така и Деянията на апостолите са написани от един и същ човек.

Павел нарича Лука „възлюбения ле-

кар“ и го споменава отделно от християните-юдеи (Кол. 4:14), от което личи, че той е единственият библейски автор в НЗ, който не е бил юдеин. Обемът на Евангелието от Лука и Деянията на апостолите е по-голям от всички послания на Павел, взети заедно.

Вътрешните доказателства за авторството на Евангелието подкрепят страничните доказателства и църковното предание. Изборът на думите (присъствието на много повече и по-точни медицински термини в сравнение с другите Евангелия) и правилният гръцки език показват, че авторът е бил християнин-езичник с лекарско образование, който освен това е познавал изключително добре юдейската действителност. Освен това в Лука личи едно особено пристрастие към датите и точните изследвания (1:1-4; 3:1), което го прави първият църковен историк.

III. Датиране

Най-вероятно е третото Евангелие да е било написано в началото на 60-те години на I в. Някои изследователи са на мнение, че това е станало някъде между 75 и 85 година (или дори в началото на II в.), в което го известна степен прозира нежеланието им да признаят способността на Христос да предрече точната дата на разрушението на Ерусалим. Градът е бил срунат в 70 год. сл. Хр., така че предсказанието не е вече предсказание, след като е било изречено след тази дата.

Почти всички изследователи приемат, че Евангелието ст Лука е написано преди Деянията, които завършват с пътуването на Павел до Рим през 63 год. сл. Хр., от което следва, че Евангелието трябва да е било написано преди тази дата. Едва ли може да са допусне, че първият църковен историк няма да отдели никакво място

на Големия пожар в Рим и последвалите го християнски гонения – изкупителна жертва за Нерон (64 год. сл. Хр.), а така също и на мъченическата смърт на Петър и Павел, които по това време са били вече мъртви.

Затова ние смятаме, че една дата между 61 и 62 год. сл. Хр. е най-вероятното време за написването на Евангелието.

IV. Предмет и основна тема

Известен е стремежът на гърците към съвършеното божествено човешко същество, което да притежава най-добрите черти на мъжа и на жената, без да има нито един техен недостатък. Евангелието на Лука ни представя Христос точно такъв – силен и едновременно с това състрагателен Човешки Син. Тук особено ярко е изявена Неговата изключителна човечност.

В сравнение с другите Евангелия Лука ни запознава много по-подробно с молитвения живот на Исус. Тук има много повече примери за милосърдието и състраганието на Христос към хората от всякъде другаде. Сигурно затова Лука отделя толкова много място на жените и децата в своя разказ. Освен като Евангелие от Лука третото Евангелие е познато и поимено *Мисионерското Евангелие*. Неговото предназначение е да отнесе богатата вест на езичниците и затова Господ Исус е описан като Спасителят на света. И освен всичко друго това Евангелие може да послужи като ръководство за ученика. То ни дава възможност да проследим пътя на ученичеството в живота на нашия Господ и да видим начина, по който Той прави от последователите Си Свои ученици. Нашето изложение има за цел да проследи точно този път; да потърси онези неща в живота на Съвършения Човек, които правят съвър-

шен живота на всеки обикновен човек; да потърси в Неговите неповторими слова пътя към кръста, по който Той ни призовава да вървим.

Ние вярваме, че Евангелието на Лука ще ни отвори ушите, за да чуем призива на Спасителя, да се откажем

от всичко и да Го последваме. Послушанието е средството, с което ние можем да получим духовно знание. Когато навлезем по-дълбоко в описаните събития, смисълът на Словото веднага става по-ясен, по-разбираем и по-близък.

Схема на изложението

- I. Въведение: цел и метод на Лука (1:1-4)
- II. Игването на Човешкия Син и Неговия предвестник (1:5-2:52)
- III. Подготовката на Човешкия Син за Неговото служение (3:1-4:30)
- IV. Човешкият Син доказва Своята власт (4:31-5:26)
- V. Човешкият Син обяснява Своето служение (5:27-6:49)
- VI. Човешкият Син разширява

- Своето служение (7:1-9:50)
- VII. Нарастващата съпротива срещу Човешкия Син (9:51-11:54)
 - VIII. Исус поучава и изцелява по пътя към Ерусалим (12-16 гл.)
 - IX. Човешкият Син наставлява учениците си (17:1-19:27)
 - X. Човешкият син в Ерусалим (19:28-21:38)
 - XI. Мъките и смъртта на Човешкия Син (22 и 23 гл.)
 - XII. Победата на Човешкия Син (24 гл.)

Коментар

- I. **Въведение: цел и метод на Лука (1:1-4)**

В своето предисловие Лука ни се разкрива най-напред като историк. След това той описва източниците и метода, който е ползвал; и най-накрая обяснява целта на написания материал. От човешка гледна точка Лука използва два вида източници: писмени свидетелства за живота на Христос и устни разкази от хора, които са били очевидци на събитията в Неговия живот.

1:1 Писмените свидетелства се споменават още в първи стих: „Понеже мнозина предприеха да съчинят по-

вест за съвършено потвърдените между нас събития...“ Ние не знаем кои са тези мнозина, за които става въпрос тук, но предполагаме, че между тях сигурно са били и Матей, и Марко. Всички други явно не са били боговдъхновени. (Йоан е писал в по-късно време.)

1:2 Лука черпи информация и от устните разкази на онези, „които отначало са били очевидци и служители на евангелското слово“. Самият Лука не твърди, че е бил очевидец, но твърди, че е разговарял с хора, които са били. Той ги описва като „очевидци и служители на евангелското слово“. Също като в Йоановото Евангелие, Лука казва „евангелското слово“ вместо „Христос“.

Под „отначало“ тук трябва да се разбира началото на християнската

епоха, чийто предвестник е Йоан Кръстител. Използването на писмени и устни свидетелства при съставянето на това Евангелие не отрича боговдъхновеността на написания текст. Това показва, че при избора и подреждането на текста Лука е бил ръководен от Светия Дух.

Ето какъв е коментарът на Джеймс Стюарт по този въпрос:

„Лука ни дава да разберем съвсем ясно, че боговдъхновените писатели не са били като по чудо освободени от необходимостта от упорити исторически изследвания... Боговдъхновеността не означава, че Бог по някакъв тайнствен начин достига отвъд човешките умове и възможности. Боговдъхновеността означава, че Бог използва готовността на човека да отдаде своя ум и възможности, за да изрази Неговата воля. Тя не може по никакъв начин да замени личността на автора и да го направи свое послушно оръдие. Тя само подсилва неговата личност и го прави жив свидетел на Бога.“¹

1:3 След това Лука накратко обяснява мотивите, които са го накарали да напише това Евангелие, и метода, който той използва: **„видя се добре и на мене, който изследвах подробно всичко от началото; да ти пиша наред за това, почтени Теофиле“**. За мотивите си той просто казва **„видя се добре и на мене“**, което ще рече, че той като човек е бил вътрешно убеден, че трябва да напише Евангелието. Не трябва да забравяме обаче, че Божията принуда е свързана по един много удивителен начин с решението на човека.

По отношение на метода, използван от Лука, ние разбираме, че той първо е проследил развитието на нещата от самото им начало, а после ги е записал така, че да следват някакъв ред. Всичко това говори за научен подход към изследването на събитията от живота на Спасителя. Лука е проверил

съвсем внимателно автентичността на своите източници, отстранил е всичко, което не е отговаряло на историческата истина и е противоречало на духовната правда, и накрая е подредил материала във вида, в който ние го имаме днес. Когато казва, че е писал **„наред“** за тези неща, Лука няма предвид непременно хронологическия ред, тъй като събитията в това Евангелие не винаги следват реда, по който те действително са станали. Те следват един морален или по-скоро духовен ред, т. е. съединителната спойка между описаните събития не е времето, а предметът на описанието и моралните поуки, свързани с него. И макар че това Евангелие и Деянията на апостолите са били писани до Теофил, ние знаем изненадващо малко неща за него. Обръщението **„почтени Теофиле“** ни кара да предположим, че той е бил правителствен служител. Името му означава **„Божий приятел“**. Вероятно този Теофил е бил християнин, който е заемал някакъв почетен и отговорен пост във външнополитическите служби на римската империя.

1:4 Лука си поставя за цел да даде на Теофил писмено свидетелство, което да потвърди достоверността на всичко онова, което той знае за живота и дейността на Господ Исус. В сравнение с устното предаване написаният текст може много по-добре да съхрани точността на словото и да го предпази от изкривяване.

И така, пасажът от 1 до 4 ст. ни дава кратко, но изчерпателно описание на човешките обстоятелства, при които е била създадена тази книга от Библията. Ние знаем, че когато е писал, Лука е писал чрез Божието вдъхновение, макар и да не говори изрично за това, освен ако не приемем, че то се подразбира от контекста на израза **„от началото“** (3 ст.), който също така може да се преведе **„отгоре“**.²

II. Идването на Човешкия Син и Неговия предвестник (1:5-2:52)

A. Благовещението за рождението на предвестника (1:5-25)

1:5, 6 Лука започва своя разказ с описание на родителите на Йоан Кръстител, които живеят по времето на царуването на злия цар **Ирод Велики**, който бил юдейски цар. Той е бил иудеянин, което ще рече потомък на Исав.

Захарий (което означава „*Господ си спомня*“) е свещеник от **Авиевия отряд** – един от двадесет и петте отряда, на които е разделено юдейското свещеничество от Давид (1 Летописи 24:10). Два пъти в годината всеки отряд получава правото да служи в Ерусалимския храм в продължение на една седмица, като службата започва в събота и завършва в следващата събота. По онова време има толкова много свещеници, че повечето от тях получават правото да кадят тамян в Святото място на храма само веднъж в живота си, ако изобщо имат това частие.

Елисавета (което означава „*Божията клетва*“) също произхожда от свещеническото семейство на Аарон. Тя и съпругът ѝ са набожни юдеи и най-добросъвестно съблюдават спазването на Старозаветните Писания както в морално, така и в ритуално отношение. Те, разбира се, не са безгрешни, но винаги, когато правят грях, принасят жертва или извършват необходимия за целта обред.

1:7 Тези хора **нямат деца**, което е повод за много укори от страна на другите юдеи. Доктор Лука отбелязва, че причината за това положение е неплодното на Елисавета. Проблемът се усложнява още повече от факта, че и двамата се намират в **доста напреднала възраст**.

1:8-10 Един ден Захарий получава правото да ръководи ритуала в храма.

Това е велик ден в неговия живот, тъй като именно той е избран да каде тамян в Святото място. Хората са събрани отвън и се молят. Вече е започнал „**часът на каденето**“ (което не се знае какво значи точно.)

Обърнете внимание на това, че Евангелието започва с **молитвата на хората** при храма и завършва с хвалението на Бога пак при храма. Текстът между тези две събития ни разказва как Бог отговаря на тази молитва чрез Личността и делото на Господ Исус.

1:11-14 Присъствието на свещеника и множеството от молещи се хора създават особено подходяща обстановка за Божествено откровение. **От дясната (почетната) страна на олтара се появява ангел от ГОСПОДА**. Отначало Захарий е обзет от голям страх – нали нито един от хората, които живеят по онова време, не е виждал ангел! Но ангелът го успокоява с една чудесна новина: **Елисавета ще роди син**, когото ще нарекат Йоан („*благодатта*“ или „*милостта на Йехова*“), и освен че ще бъде „**радост и веселие на родителите си**“, той ще донесе благословение на мнозина.

1:15 Това дете ще бъде **велико пред Господа** (единственото величие, което действително има значение). Най-напред Йоан ще бъде велик, защото ще бъде отделен за Бога: **нито ще пие вино** (от плода на лозата), **нито друго спиртно питие** (от плодовете на другите растения).

Освен това Йоан ще бъде велик заради духовната си надареност: **той ще бъде изпълен със Светия Дух още при своето зачатие**. (Това не означава, че Йоан е бил спасен или новороден още преди своето физическо раждане, а само че Божият Дух е бил в него още от момента, в който той е бил заченат, за да го подготви за специалната му мисия като предвестник на Христос.)

1:16, 17 И накрая, Йоан ще бъде велик, защото ще бъде предвестник на Месията. Много от юдеите ще се обърнат към Господа благодарение на него. Неговото служение ще бъде като служението на пророк **Илия** – то ще има за цел възстановяването на правилните взаимоотношения между Бога и човека чрез покаянието на човека. Във връзка с това Коулмън Лак пише следното:

„Йоановата проповед ще изпълни сърцата на нехайните родители с истинска духовна грижа към техните деца. От друга страна, тя ще има за цел да смири сърцата на непокорните и бунтуващи се деца, така че те да станат послушни на „мъдростта на справедливостта“³.

С други думи, Йоан ще се бори да изведе от света група вярващи, които да бъдат подготвени да се срещнат с Господа, когато Той дойде. Целта на този вид служение си заслужава усилията на всеки един от нас.

Забележете колко умело Лука внушава мисълта за Божествеността на Христос (16 и 17 ст.). В 16 ст. се казва, че Йоан „ще обърне мнозина от израелитяните към Господа, техния Бог“. След това в 17 ст. се казва, че Йоан „ще предигде пред Лицето Му“. Кого замества местоимението „Му“? Без съмнение, то замества „Господа, техния Бог“ от предишния стих. Ние обаче знаем, че Йоан е предвестник на *Исус*. Изводът е съвсем ясен: Исус е Бог.

1:18 Възрастният Захарий е обхванат от съмнения по отношение изпълнението на обещанието, защото както той, така и жена му са прекалено стари, за да могат да имат деца. Въпросът му изразява острото съмнение, което крие неговото сърце.

1:19 Ангелът отговаря, че той е Гавриил („силният на Господа“). Въпреки че хората обикновено си представят Гавриил като архангел, в Библия-

та той е описан като един, който стои в Божието присъствие и носи Божиите послания на човека. (Дан 8:16; 9:21)

1:20 Заради своите съмнения Захарий ще загуби способността си да говори до деня на раждането на детето. Винаги, когато вярващият изрази съмнение по отношение на Божието Слово, той загубва способността си да свидетелства за Него и да Го хвали. Неверие то запечатва устните на човека и те остават така го миза, в който вярата се връща и ги отключва, за да отприщи поток от хваления.

1:21, 22 Хората отвън нетърпеливо чакат да се появи Захарий. Обикновено свещеникът, който кади тамян в светилището, извършва този ритуал много по-бързо.

Когато Захарий най-после излиза, той не може да говори, а трябва да обяснява на хората със знаци, от което те разбират, „че е видял видение в храма“.

1:23 Когато се свършват дните на служението, Захарий се прибира у дома си, но без да може да говори, според както е предсказал ангелът.

1:24, 25 След като забременява, Елисавета се удивява в къщата си и не излиза в продължение на пет месеца, радвайки се на милостта на Господа, който я е освободил от бездетството, заради което е получавала толкова много укори от хората.

Б. Благовещението за раждането на Човешкия Син (1:26-38)

1:26, 27 На шестия месец след явяването му на Захарий (или след забременяването на Елисавета) Гавриил се явява отново – този път на една девица на име Мария, която живее в град Назарет от областта Галилея. Мария е сгодена за един мъж, който се казва Йосиф, потомък на Давид по кръвна линия и наследник на законно-

то право на Давидовия трон, макар че той самият е дърводелец. Годежът по онова време представлява много по-сериозно нещо от днешното сгодяване. Всъщност той може да се развали само по официален път, посредством процедура, подобна на развод.

1:28 Ангелът се обръща към Мария с думи, от които личи, че тя е особено благословена, че на нея Господ изпраща **специална благодат**. Тук трябва да се отбележат две неща. Първо, че ангелът *не* се покланя на Мария, нито пък ѝ се моли, а само я поздравява. И второ, той *не* казва, че тя самата е „пълна с благодат“, а че е „**благодатна**“.⁴

1:29, 30 Съвсем естествено е Мария да се смути от този поздрав и да се зачуди какво означава той. Ангелът я успокоява, а после ѝ казва, че Бог я е избрал да бъде майката на дългоочаквания Месия.

1:31-33 Обърнете внимание на важните истини, които крие благовещението:

Истината за човешката природа на Месията – „**ще заченеш в утробата и ще родиш Син**“.

Божествената Му природа и мисията Му на Спасител – „**когото ще наречеш ИСУС**“ (което означава *Йехова е Спасителят*).

Прищъто Му величие – „**Той ще бъде велик**“ и като Личност, и като дело.

Неговата самоличност като Божий Син – „**и ще се нарече Син на Всевишния**“.

Правото Му да заеме трона на Давид – „**и Господ Бог ще Му даде престола на баща Му Давида**“, което Го утвърждава като Месия.

Неговото вечно и всеобщо царство – „**ще царува над Якововия дом до века; и царството Му не ще има край**“.

31 и 32 ст. характеризират Христос Такъв, Какъвто ще бъде по време на Първото Си пришествие, докато 32б

и 33 ст. Го описват като Цар на царете и Господ на господарите, Какъвто ще Го видим по време на Второто Му пришествие.

1:34, 35 Въпросът на Мария, „**Как ще бъде това?**“, не изразява съмнение, а учудване. Как ще роди тя дете, когато никога не е познавала мъж? Макар че думите на ангела не обясняват това много подробно, отговорът му всъщност означава, че *тя ще зачене като девица* – чрез чудото на Светия Дух. Той ще **дойде върху нея и силата на Всевишния ще я осени**. На въпроса на Мария, „**Как ще стане това?**“ (защото е невъзможно човек сам да си го представи), отговорът на Бога е „**чрез Светия Дух**“.

„**Затуй и свящото Онова, Коеето ще се роди от тебе, ще се нарече Божий Син**.“ Това са възвишените слова, с които е изявена тайната на превъплъщението. Синът, Който ще роди Мария, ще бъде Бог, изявен в плът. Човешкият език е безсилен да разкрие тайната, която се крие в тези думи.

1:36, 37 След това ангелът открива на Мария новината, че нейната сродница Елисавета е вече бременна от шест месеца – същата онази Елисавета, за която всички знаят, че е безплодна. Това чудо трябва да увери Мария, че за Бога няма невъзможни неща.

1:38 Не можем да не се възхитим на красотата, с която Мария подчинява своето същество на Господната воля, за да може чрез нея Той да извърши прекрасното си дело. След това ангелът си отива от нея.

В. Мария отива да види Елисавета (1:39-45)

1:39, 40 Ние не знаем защо Мария отива в дома на Елисавета. Вероятно това нейно пътуване е продиктувано от желанието ѝ да избегне скандала, който несъмнено ще се разрази, кога-

мо състоянието ѝ стане известно на хората в Назарет. При това положението гостоприемството и внимателното отношение на Елисавета придобиват двойно по-голямо значение.

1:41 В мига, в който Елисавета чува гласа на Мария, бебето заиграва в утробата ѝ. По този тайнствен и инстинктивен начин нероденият още предвестник приветства идването на неродения още Месия. Елисавета се изпълва със Светия Дух, което ще рече, че от този момент нататък тя живее под Неговото ръководство и всички нейни думи и действия се направлявани от Него.

В първа глава има трима души, за които се говори, че са били изпълнени със Светия Дух: Йоан Кръстител (15 ст.), Елисавета (41 ст.) и Захарий (67 ст.).

Единият от признаците за изпълване със Светия Дух е говоренето чрез псалми и химни, и духовни песни (Еф.5:18, 19). Затова присъствието на три песни в тази глава и на още две в следващата никак не ни изненадва. Четири от тези песни са известни много повече с латинските си заглавия, подсказани от думи, които могат да се прочетат в първите им редове: (1) Елисаветиният поздрав (1:42-45); (2) *Magnificat* (Величанието) (1:46-55); (3) *Benedictus* (Благословеният) (1:68-79); (4) *Gloria in Excelsis Deo* (Слава на Бога във висините) (2:14); и (5) *Nunc Dimittis* (Сега Ти отпущаш слугата Си в мир) (2:29-32).

1:42-45 Вдъхновена от Светия Дух, Елисавета приветства Мария като „майка на моя Господ“. В сърцето ѝ няма и следа от завист – само радост и възторг, че нероденото Бебе ще бъде нейният Господ. Мария е благословена сред жените заради това, че е получила Божието благоволение да износи Месията. Плодът на нейната утроба е благословен заради това, че Той е Господ и Спасител. В Библия-

та *никъде* не се говори за Мария като за „Божията майка“. И въпреки че тя наистина е майката на Исус и Исус наистина е Бог, твърдението, че Бог има майка, е абсурдно в доктринално отношение. Исус е съществувал от вечността, докато Мария е била едно ограничено във времето същество, което е започнало своето съществуване в един определен момент. Тя е била майката на Исус само по време на Неговото превъплъщение.

Елисавета разказва за интуитивното на пръв поглед външение, което нейното неродено дете проявява при първите думи на Мария. После тя уверява Мария, че вярата ѝ ще бъде стократно възнаградена и очакванията ѝ ще се сбъднат. Вярата ѝ няма да бъде напразна, защото тя ще роди Този, Когото ѝ бе обещано да роди.

Г. Мария величае Господа (1:46-56)

1:46-49 Песента *Magnificat*, с която Мария величае Господа, прилича на песента на Анна (1 Царе 2:1-10). Мария първо възхвалява Господ заради това, което Той е направил за нея (46б-49). Обърнете внимание на думите ѝ в 48 ст.: „ще ме ублажават всичките родове“. Не тя ще ублажава, а нея ще я ублажават. Мария говори за Бога като за свой Спасител, което означава, че тя не се счита за безгрешна.

1:50-53 След това Мария възхвалява Господ заради Неговата милост, която е върху ония, които Му се боят от всяко поколение. Той снижава горделивите и мозиците и възвишава скромните и слядните.

1:54, 55 И най-накрая, Мария възвеличава Господ заради верността Му към Израел, защото Той изпълнява всички обещания, които е дал на Авраам и неговото потомство.

1:56 След като престоява при Елисавета около три месеца, Мария се връща обратно у дома си в Назарет. Тя

все още не е женена и, без съмнение, хората са започнали да я хулят и да злословят по неин адрес. Но тя знае, че Бог ще се застъпи за нея, и започва да чака раждането на Детето.

Д. Раждането на предвестника (1:57-66)

1:57-61 Когато идва времето за раждане, Елисавета ражда син. Роднините и приятелите ѝ са много зарадва ни. На осмия ден детето е обрязано и трябва да получи име. Никой не се съмнява, че въпросът вече е решен и че то ще носи името на баща си Захария. Но когато майката оповестява, че детето ще се казва Йоан, изненадата е много голяма, тъй като никой от роднините не се казва така.

1:62, 63 Най-накрая запитват със знаци и Захарий (което показва, че той е бил не само нем, но и глух). Вземайки една дъска за писане, Захарий решава въпроса окончателно – името на детето ще бъде Йоан. Всички са много учудени.

1:64-66 Но учудването на хората по-раства още повече, когато виждат, че в момента, в който Захарий написва върху дъсчицата името „Йоан“, говорът му се възвръща. Новината бързо се разпространява „по цялата хълмиста страна на Юдея“ и хората се питат какви ли ще бъдат бъдещите дела на това необикновено дете, защото разбират, че специалното благоволение на Господа е върху него.

Е. Предсказанието на Захарий за Йоан (1:67-80)

1:67 Освободен от веригите на неверието и изпълнен със Светия Дух, Захарий получава вдъхновение и възхвалява Бога чрез един чудесен химн, в който изобилстват цитати от СЗ.

1:68, 69 Той хвали Бога за това, което е направил. Захарий разбира, че

раждането на неговия син Йоан означава, че много скоро ще дойде и Месията. В думите на Захарий идването на Христос е описано като свършен факт, макар че то все още не е станало в действителност. Вярата му дава увереност да каже, че Бог вече е посетил и откупил Своя народ, изпращайки неговия Изкупител. Йехова е издигнал рог на спасение в царския дом на... Давид. (По онова време рогът се е използвал като съд, в който се е държало мирото за помазването на царете. Следователно тук „рог на спасение“ може да означава „Цар на спасение“ от царското поколение на Давид. Той също така може да се приеме като символ на сила, което ще означава, че „рог на спасение“ може да се тълкува като „мощтен Спасител“.)

1:70, 71 Захарий хвали Бога за това, че е изпълнил предсказанията. Идването на Месията е било предсказано от светите пророци... още от началото на света. То означава избавление от враговете и защита от неприятелите.

1:72-75 Захарий възхвалява Бога за това, че е верен на Своите обещания. Господ е сключил с Авраам безусловен договор за спасение и това обещание е изпълнено в идването на Един, Който произлиза от Авраамовото семе, а именно Господ Исус Христос. Спасението, което Той носи, е както външно, така и вътрешно. Външното спасение означава освобождение „от ръката на неприятелите ни“, а вътрешното означава освобождение от всякакъв страх, за да можем да Му служим „в святост и правда през всичките си дни“.

Предлагаме ви две интересни разсъждения върху този пасаж от Кембъл Морган.⁵ От една страна, той прави връзка между значението на името Йоан и основната тема на песента – и двете говорят за Божията милост. От друга, той забелязва свър-

заност между значенията на имената на Йоан, Захарий и Елисавета и 72 и 73 ст.:

Йоан – обещаната милост (72 ст.),
Захарий – за да напомни (72 ст.),
Елисавета – клетвата (73 ст.).

И така, Божието милостърдие, чийто вестител ще бъде Йоан, ще дойде, защото Бог ще си спомни **клетвата**, гадена от Него при сключването на **светия завет**.

1:76, 77 После Захарий говори за *мисията на Йоан, предвестника на Спасителя*. Йоан ще бъде „пророк на Всевишния“ и ще подготвя сърцата на хората за идването на Господа, като проповядва спасение на **Неговите хора** чрез опрощението на техните **грехове**. И отново забелязваме, че същите неща, които в СЗ се свързват с Йехова, тук в Новия, се свързват с Исус. Малахия предсказва, че преди Йехова ще дойде вестител, който ще подготви Неговия път (3:1). Захарий казва, че Йоан идва, за да подготви пътя на Исус. Изводът, който следва, е съвсем прост: Исус е Йехова.

1:78, 79 *Идването на Исус се сравнява с изгряването на зора*. Векове наред човечеството е живяло в **тъмнина**. Сега, „поради милостърдието на нашия Бог“, скоро ще се зазори. Светлината ще дойде в Лицето на Христос, Който ще осияе езичниците, **които живеят в тъмнина и в сянката на смъртта**, и ще изведе Израел на пътя на мира (вж. Мал.4:2).

1:80 Това е последният стих в тази глава, който ни казва, че **Детето Исус расте физически и укрепва духовно**, оставайки **в пустините до деня**, когато открито се появява пред народа на Израел.

Ж. Раждането на Човешкия Син (2:1-7)

2:1-3 Цезар Август издава **постановление за записване на цялата вселена**,

което означава **преброяване** на населението от неговата империя. **Това преброяване се прави за пръв път по време на управлението на Сирия от Квириний**. Споменаването на Квириний тук е причина за изказването на много съмнения по отношение на историческата достоверност на Евангелието на Лука години наред. Сред по-новите археологически открития обаче започват да се появяват доказателства, които потвърждават това свидетелство. Чрез този си акт Цезар Август вероятно желае да покаже превъзходството си над гръцко-римския свят, но Бог използва това негово действие, за да осъществи изпълнението на Своя замисъл. (вж. Притчи 21:1).

2:4-7 Заповедта на Август принуждава **Йосиф и Мария** да предприемат едно пътуване **до Витлеем** и да пристигнат там в определеното от пророчествата време за раждането на Месията (Мих. 5:2): Когато пристигат **от Галилея** във Витлеем, градът е толкова претълкан с народ, че им се налага да отседнат в конюшната на една **гостилница** – единственото място, където могат да пренощуват. Това е едно предзнаменование за начина, по който хората ще посрещнат своя Спасител. И докато младото семейство от Назарет чака, за да се запише в регистъра, Мария **ражда своя първороден Син**, повива Го в пелени и с любов Го **полага да лежи в яслите**.

Така Бог посещава нашата планета в Лицето на едно безпомощно Бебе, родено в мизерията и смрагта на един конски обор. Това наистина е едно чудо! Ето една кратка мисъл на Дарбу по този:

„Той започна Своя живот в една конюшня и го завърши на кръста, като през цялото време нямаше къде главата Си да подслони.“⁶

3. Ангелите и овчарите (2:8-20)

2:8 Вестта за раждането на това необикновено Дете не е занесена най-напред на религиозните водачи в Ерусалим, а на **овчарите** от юдейските хълмове, които съзерцават небето по цели дни и нощи и тихо и кротко вършат обикновената си работа. Джеймс Стюард коментира това по следния начин:

„Не можем да не признаем огромно значение, което се крие във факта, че първите хора, които са видели с очите си славата на идецията Господ, са били най-обикновени овчари, заети с най-обикновени неща. Това означава най-напред, че мястото, където човек изпълнява своите задължения, е и мястото, където човек получава откровения. И освен това то означава, че хората, които успяват да съхранят в себе си дълбоките и прости истини за живота, без да загубят детското в сърцата си, получават най-лесно достъп до Божието царство.“⁷

2:9-11 Един ангел от Господа идва при овчарите и в същия миг мястото е **заято от сиянието** на ярка и величествена светлина. Те се разтреперват от страх, но ангелът ги успокоява и им известява **новината**, която ще донесе голяма радост за всички хора. Този ден в близкия град Витлеем се е родило Момче и Това Момче е Спасителят, „Който е Христос Господ“. В тези няколко думи се крие цяла една теология. Най-напред, Той е Исус, което ще рече Спасител. После Той е Христос, т. е. Божият Помазаник или Месията на Израил. И най-накрая, Той е Господ – Бог, изявен в плът.

2:12 Но по какво ще Го познаят овчарите? Ангелите им казват, че те ще могат да Го познаят по две неща: първо, че Младенецът ще бъде **повит в пелени**. (Те, разбира се, са виждали и

други бебета, повити в пелени, но ангелите току-що са им казали, че това Бебе е Господ, а никой никога не е бил виждал Господ като малко Бебе, **повито в пелени!**) И второ, Той ще лежи в ясли, а овчарите едва ли са виждали бебе да лежи на такова невероятно място. То е запазено специално за Господа на живота и славата при Първото Му идване на този свят. Умът ни трудно може да побере мисълта за това, че Съзателят и Крепителят на вселената е влязъл в човешката история не като герой-завоевател, а като мъничко Бебе. Но фактите говорят, че това е станало точно така.

2:13, 14 Внезапно небесното царство освобождава затаените си възторг и изпълва небето с лукуване.

Появява се множество от небесно войнство, което пее и хвали Бога. Тяхната песен, позната днес под заглавието *Gloria in Excelsis Deo*, изразява пълния смисъл на раждането на това Дете. В нея се казва, че Неговият живот и служение ще донесат слава на Бога във висините, мир на земята и благоволение върху човеците – или може би само върху онези човеци, „в които е Неговото благоволение“.⁸ А Божието благоволение е в онези човеци, които искат да се покаят от своите грехове и да приемат Исус Христос за Господ и Спасител.

2:15-19 Веднага щом ангелите се скриват, овчарите отиват във Витлеем, където намират Мария и Йосиф и Младенеца Исус, Който лежи в яслите. Там те подробно разказват за онова, което им е известно от ангела. Разказът поражда голямо удивление сред събралите се в конюшнята хора. Но Мария разбира много добре за какво става дума: тя запазва **всичко това дълбоко в себе си и размишлява за него в сърцето си**.

2:20 Овчарите се връщат при стадата си, силно зарадвани от всичко,

което са чули и видели, като не престават да славят и хвалят Бога.

И. Обрязването и посвещаването на Исус (2:21-24)

2:21, 24 В този пасаж са описани най-малко три ритуала:

1. Най-напред се говори за **обрязването на Исус**, което става на осмия ден от Неговото раждане и което се прави, за да напомни за завета, който Бог е сключил с Авраам. В същия този ден, според юдейския обичай, **Детето** трябва да получи име и Мария и Йосиф Му дават името **ИСУС** според наставлението на ангела.
2. Вторият ритуал е свързан с **очистването на Мария**. Това става на четиридесетия ден от раждането на Исус (вж. Лев. 12:1-4). Обикновено родителите принасят в жертва едно агне за всеизгаряне и един гълъб или гургулица за грях. Но ако семейството е бедно, то може да принесе **„две гургулици или две гълъбчета“** (Лев. 12:6-8). Фактът, че Мария не принася агне, а **две малки гълъбчета**, може само да ни подсказва колко голяма е бедността на семейството, в което се ражда Исус.
3. Третият ритуал е свързан с представянето на Исус в храма в **Ерусалим**. Според Божия закон всички първородни синове в юдейските семейства принадлежат на Бога и са предопределени да образуват свещенческата класа (Иzx. 13:2). По-късно обаче Бог отделя рода на левитите за свещенически род (Иzx. 28:1, 2) и тогава родителите получават право на „откуп“ или „откупване“ на първородните си синове, като вместо това трябва да дадат някаква сума пари. Това те правят, когато ги посвещават на **Господ**.

Й. Симеон доживява да види Месията (2:25-35)

2:25, 26 Симеон е един от верните на Бога юдеи, който не е престанал да **чака идването на Месията**. **Светият Дух му е открит, че той няма да умре, преди да види Господния Христос** или Божия Помазаник. Тук ние виждаме, че благоволенето на Господа наистина е с „оня, когото Му се боят“ (Пс. 25:14), и разбираме, че тези, които живеят в тихо и съзерцателно общение с Бога, придобиват по един тайнствен начин познание за небесните неща.

2:27, 28 Става така, че Симеон влиза в храма в същия ден, в който родителите на Исус Го посвещават на Бога. По един свръхестествен начин Симеон получава знание, че това Дете е обещаният Месия, и като взема Исус **на ръце**, произнася паметната песен **„Сега, Владико, отпуцаи слугата Си в мир“**, известна повече със заглавието *Nunc Dimittis*.

2:29-32 Основният мотив на песента е следният: **Господи, Ти сега ме оставяш да си отида в мир**, защото аз видях Твоето спасение в Лицето на това Дете; видях обещания Изкупител, според както Ти ми обеща. Ти си Го ръкоположил да даде спасение на хората от всички поколения и класи. Той ще бъде **светлината, която ще донесе откровение на езичниците** (при Неговото Първо идване) и ще засияе в **слава над Твоя израелски народ** (при Неговото Второ идване).

След като вижда Господ Исус, Симеон вече може да умре. Ужилването на смъртта няма да му причини болка.

2:33 Лука много внимава да не оскверни доктрината за девственото зачатие и навсякъде говори за родителите на Исус като за **„Йосиф и Неговата майка“**. Същото четем и в текста на новото издание на Библията от

Кинг Джеймс, което между другото се доказва и от повечето ръкописи.⁹

2:34, 35 След хвалението Симеон благославя родителите на Исус и се обръща с пророчески думи към Мария. Пророчеството му се състои от четири предсказания:

1. **Това Дете ще бъде съдба „за пада-не и ставане на мнозина в Израиля“.** Нагменните хора, безверниците и всички, които не желаят да се покаят, ще паднат и ще бъдат наказани. Смирнените хора, които изповядват своите грехове и приемат Исус Христос, ще се издигнат и ще бъдат благословени.
2. **Детето също ще бъде... „белег, против който ще се говори“.** Личността на Христос е носител на едно особено значение. Самото Му присъствие на земята представлява сериозно изобличение на греха и безчестиеето и изважда на показ жестоката омраза, която се крие в човешките сърца.
3. **„Да! И на самата тебе меч ще пронизе душата ти.“** Тези думи на Симеон предричат мъката, която ще залее сърцето на Мария, след като види Сина си разпънат на кръст (Йоан 19:25).
4. **„...за да се открият помислите на много сърца“.** Начинът, по който хората ще отговорят на Спасителя, ще изяви истинските подбуди и чувства на човека.

И така, песента на Симеон всъщност говори за спасението, изпитанието, преодоляването и изобличението.

К. Пророчицата Анна (2:36-39)

2:36, 37 Пророчицата Анна, също като Симеон, е една вярна на Бога израелтянка, която също чака идването на Месията. Тя произхожда „от Асировото племе“ (което означава *щастлив, благословен*). Това е едно от десетте израелски племена, поробени от асу-

рийците през 721 г. пр. Хр. Анна сигурно е на повече от сто години, от които само седем живее като омъжена жена, а останалите осемдесет и четири – като вдовица. Като пророчица тя без съмнение получава небесни откровения и служи като говорител на Бога. Тя присъства на всички обществени служения в храма и хвали Бога с пост и молитва ден и нощ. **Напредналата ѝ възраст не ѝ пречи да служи на своя Господ.**

2:38 Анна се приближава към малката групичка в момента, в който посвещават Исус на Бога и Симеон говори на Мария. Тя **благодари на Господа** за това, че е дал обещания Изкупител и говори за Исус на всички в *Ерусалим*, които са верни на Бога и очакват изкуплението си.

2:39 След като изпълняват обредите на очистването и посвещението, **Йосиф и Мария се връщат обратно в Галилея и заживяват в родния си град Назарет.** Лука нищо не споменава за посещението на мъдреците и за бягството на семейството в Египет.

Л. Детството на Исус (2:40-52)

2:40 Нормалното израстване на Детето Исус се описва по следния начин: **То растеше физически и укрепваше по дух.**¹⁰ Като Дете Исус преминава всички етапи на нормалното физическо развитие. Той се учи да ходи, да говори, да израе и да работи като всички останали деца. Затова Той сега може да ни съчувства, когато нашето физическо развитие ни създава проблеми. За Неговото *умствено* развитие се казва „...и се изпълваше с мъдрост“. Като Дете Исус не само учи писане, смятане и всички останали предмети, които се учат по онова време, но и увеличава Своята **мъдрост**, като не престава да търси практическото приложение на знанията Си в живота. *В духовно* отношение

„Божията благодат бе на Него“. Той живее в непрекъснато общение с Бога и в непрекъсната зависимост от Светия Дух, като не престава да изучава Библията, да се моли и да изпълнява с радост волята на Своя Отец.

2:41-44 На дванайсет години всяко еврейско дете започва да живее под закона. **Когато** нашият Господ **става дванайсетгодишен**, семейството Му заминава на пътешествие до Ерусалим за празника на Пасхата, както прави всяка година. След приключването на празника всички тръгват обратно към Галилея, без да разберат, че Исус не е с тях. За нас това може да изглежда госта странно сега, но не трябва да забравяме, че семейството пътува като един госта голям керван. Родителите вероятно мислят, че Исус е тръгнал заедно с другите деца на Неговата възраст.

Преди да започнем да упрекваме Йосиф и Мария, нека си спомним колко често ние, самите можем да прекарваме цял един ден в пътуване и да мислим, че Исус е с нас, когато всъщност сме загубили общението си с Него, като сме допуснали съществуването на някой непризнат грях в нашия живот. За да възобновим връзката си с Исус, трябва да се върнем обратно на положението, в което сме били преди нарушаването на нашите взаимоотношения, да признаем греха си и да се покаем.

2:45-47 Когато се връщат пак в Ерусалим, отчаяните родители **откриват Исус в храма да седи между учителите, да ги слуша какво говорят и да им задава въпроси.** В текста няма и намек за това, че Исус се гържи като преждевременно развито дете; точно обратното – поведението Му говори, че Той е като всяко нормално дете, което се учи на скромност и кротост от Своите учители. Но по време на разговорите хората Му задават въпроси, тъй като са **удивени от**

Неговата мъдрост и отговорите, които дава.

2:48 Когато Го виждат да разговаря толкова мъдро с хора, далеч по-възрастни от Него, дори и родителите на Исус **се смаяват.** Въпреки това **майка Му** не успява да съържи своята тревога и раздражение и Го укорява, като Го пита: „Синко, защо постъпи така? Баща Ти и аз се безпокояхме за Теб.“

2:49 Отговорът на Господ (а това са и първите Му записани думи) показва, че Той много добре съзнава кой е и каква е Неговата мисия. **„Защо да Ме търсите? Не знаете ли, че трябва да се намеря около дома на Отца Му?“**

Мария казва: „баща Ти и аз“; Исус отговаря: **„Работата на Отца Му.“**

2:50 Тогава **те не разбират** какъв е смисълът на тези загадъчни думи, които звучат толкова необикновено от устата на едно дванайсетгодишно момче.

2:51 И така, всички са отново заедно и могат да се върнат обратно в Назарет. Нравственото превъзходство на Исус личи особено силно в думите **„и... им се покоряваше“.** Макар и Създател на вселената, в това скромно еврейско семейство Господ се гържи като послушно Дете. И през цялото време **майка Му запазва всички тези думи в сърцето си.**

2:52 Тук Лука отново ни разкрива истинската човешка природа и нормален растеж на Исус. Ние разбираме, че Той:

1. Расте в умствено отношение – **„напредваше в мъдрост“.**
2. Расте физически – **„в ръст“.**
3. Расте в духовно отношение – **„в благоволение пред Бога“.**
4. Расте, също така, и в социално отношение – **„в благоволение пред човеците“.**

Неговото порастване е абсолютно съвършено във всяко едно отношение. Следващите осемнадесет години, които Господ Исус прекарва като Син на

дърводелец в Назарет, не са описани подробно в Евангелието на Лука. Този факт е особено показателен за значението на подготовката и обучението, за необходимостта от търпение и всекидневен труд. Това е предупреждение срещу всички, които не устояват на изкушението да се заемат с обществено служение веднага след своето новорождение. Хората, които прекъсват етапите на нормалното духовно детство и юношество, по-късно сеят много беди в зрелия си живот и свидетелството си като християни.

III. Подготовката на Човешкия Син за служение (3:1–4:30)

A. Подготвянето на пътя на Исус от Неговия прегвестник (3:1-20)

3:1, 2 Като историк Лука предпочита да уточни годината, в която започва да проповядва Йоан, като назовава по име управляващите по онова време политически и религиозни водачи – императора Тиберий (Цезар), управителя Понтий Пилат, тримата **четверовластника** Ирод, Филип и Лисаний и двамата **първосвещеника** Анна и Каяфа. Споменаването на политическите управници идва да подсказва в какъв железен обръч е стегната шията на народа на Израел в онзи момент, за да бъде държан в подчинение. Наличието на двамата първосвещеника в Израел пък показва, че нацията преживява не само политически, но и духовен упадък. И макар в очите на хората тези мъже да изглеждат много издигнати, за Бога те са зли и безсъвестни хора. Затова, когато пожелава да говори на хората, Бог отминава палатите и синагогите и се спира на **Йоан, сина на Захария**, който живее в пустинята.

3:3 Йоан веднага тръгва да пътува и да проповядва по цялата земя около река **Йордан** – вероятно близо до град Ерихон. Той призовава целия народ на

Израел да се покае от греховете си, за да получи прощение и да бъде готов за идването на Месията. Освен това Йоан призовава хората да се кръстят като знак на външно свидетелство за своето истинско вътрешно покаяние. Йоан е един истински пророк; една съвест, превъплътена в човек; едно изобличение на греха и един призив за духовно обновление.

3:4 Неговото служение идва, за да изпълни предсказанието на пророк Исаия 40:3-5. Той е „**гласът на един, който вика в пустинята**“. В духовно отношение Израел наистина представлява по онова време една **пустиня**. Като народ той е сух и безрадостен и не ражда никакви плодове за Бога. За да бъдат подготвени за идването на Господ, хората трябва да изживеят нравствена промяна. Когато по онова време кралят посещавал някое място, хората правели специални приготовления. Пътищата, по които очаквали да дойде кралската процесия, били ремонтирани така, че кралската колесница да мине по най-късия възможен път. Точно това е правел и Йоан. Само че той не е оправял природните пътища, а пътищата в сърцата на хората, за да могат те да приемат Исус.

3:5 Този стих ни казва какви ще бъдат резултатите от идването на Христос:

„**Всяка долина ще се напълни**“, т. е. смирените и каещите се ще бъдат спасени и нахранени.

„**Всяка планина и хълм ще се снеси**“: горделивите и високомерните (като книжниците и фарисеите) ще бъдат смирени.

„**Кривите пътеки ще станат прави**“: нечестните хора (като бирниците) ще махнат измамата от себе си.

„**И неравните места**“ ще станат „**гладки пътища**“ – хората с груби и остри характери, като военните например, ще бъдат укротени и омекопени.

3:6 Като краен резултат ще се получи това, че „всяка твар“ – и евреите, и езичниците – „ще видят Божието спасение“. По време на Първото пришествие на Исус предложението за спасение стигна до всички хора, макар че не всички Го приеха. Когато Той дойде отново, за да установи Своето господство, пророчеството на този стих ще се изпълни изцяло. Тогава целият Израел ще бъде спасен и езичниците също ще се радват на благословенията на Неговото славно царство.

3:7 Когато хората започват да **играват** при Йоан на **тълпи**, за да бъдат кръстени, той разбира, че не всички са искрени. Някои от тях само се преструват, че изпитват глад или жажда за праведност. Тях именно Йоан нарича „рожи ехиднини“. Въпросът му, „**Кой би предупреди да бягате от игещия гняв?**“ означава, че самият Йоан не е направил това. Неговото послание е обърнато към тези, които желаят да признаят своите грехове.

3:8 Ако те действително искат да бъдат с Бога, трябва да покажат, че покаянието им е истинско, като променят живота си. Истинското покаяние се вижда по **плодовете**. Това, че те са потомци на Авраам, не е достатъчно. Роднинството с Божи хора не те прави Божие дете. За да осъществят Своите цели, Бог не разчита само на физическите наследници на Авраам. Стига да поиска, Той би могъл да **въздигне** и **от камъните** на река Йордан **Авраамови потомци**. *Камъните* тук вероятно символизират езичниците, които Бог може да промени чрез чудо: на Божията благодат така, че да станат вярващи с такава вяра, каквато е имал Авраам. И точно това и стана. Физическите потомци на Авраам в лицето на израелския народ отхвърлиха Божия Христос. Но много от езичниците Го приеха като Господ и Спасител и станаха духовни потомци на Авраам.

3:9 Изразът „**брадвата лежи вече при корена на дърветата**“ има преносно значение. С това Йоан иска да ни каже, че искреността на покаянието на всеки човек ще бъде изпитана от Христос при Неговото идване. Хората, които не са показали плодовете на истинското покаяние, ще бъдат осъдени.

„Думите, които излизат от устата на Йоан, са остри като меч: „рожи ехиднини“, „игещия гняв“, „брадва“, „отсича се“, „в огън се хвърля“. Устата на Божиите пророци никога не изричат захаросани слова. Те винаги проповядват здрави нравствени принципи и много често думите им разтърсват човешките сърца така, както топорите на нашите прагеди са раздрусвали шлемовете на техните врагове.“ (Всекидневни бележки на библиейското дружество)

3:10 Хората, които вярват в Йоановото слово, го **молят** да им каже какво да направят, за да покажат, че наистина са се покаяли.

3:11-14 В следващите няколко стиха Йоан им показва няколко начина, чрез които могат да докажат своята искреност. Като цяло всички трябва да обичат ближните си както себе си и да разделят облеклото и храната си с бедните.

Бирниците трябва да бъдат абсолютно честни в своята работа, което ще бъде особено сериозно доказателство за истинската им промяна, тъй като те по принцип са смятани за големи мошеници.

На **военните** Йоан казва да избягват три неща, когато са на служба: насилието, клеветата и недоволството. Много е важно да се разбере, че спазването на тези съвети не води до спасение, а е само външен белег за вътрешното покаяние на човешките сърца пред Бога.

3:15, 16a Йоановата скромност е нещо изключително. Той сигурно има

възможност поне за малко да заеме позата на Месия и да привлече огромен брой последователи. Но вместо това той непрекъснато изтъква колко е нищожен в сравнение с Христос и говори на хората, че неговото кръщение е само едно външно, видимо свидетелство, докато кръщението на Христос ще бъде нещо вътрешно и духовно. Освен това той им казва, че не се счита за **достоеен** дори да развърже „ремъка на обушата Му“.

3:16б, 17 Христос ще кръщава със **Светия Дух** и с **огън**. Неговото служение ще има две страни. От една страна, Той ще **кръщава** вярващите със **Светия Дух** (обещание, което беше изпълнено в деня на Петдесетница, когато вярващите бяха кръстени в Христовото тяло); от друга страна, Той ще **кръщава с огън**.

От казаното в 17 ст. става ясно, че кръщението с **огън** е кръщение чрез съд. Тук Господ е показан като стопанин, който отвява житото си. В момента, в който Той хвърля житото с лопатата, вятърът отвява **плевата** настрана, а зърното пада в житницата. Работниците измитат плевата и я изгарят.

Винаги, когато Йоан говори на хора, сред които има и вярващи, и невярващи, той споменава както кръщението със **Светия Дух**, така и кръщението с **огън** (Мат. 3:11 и тук). Когато говори само на вярващи обаче (Марко 1:9), той не споменава кръщението с огън. Истинският вярващ никога няма да преживее кръщението с огън.

3:18-20 Сега Лука вече може да насочи вниманието си към Исус. Но преди това той разказва накратко за останалата част на Йоановото служение и стига до момента, в който **Ирод** хвърля Йоан в тъмница. Всъщност Йоан е затворен около осемнадесет месеца по-късно заради **упреците**, които той отправя към Ирод по повод прелюбодейната му връзка с Иродиана,

жена на неговия брат. **Ирод** затваря Йоан в тъмница и по този начин извършва най-мръсното от всичките зли деяния на своя живот.

Б. Подготовка чрез кръщение (3:21, 22)

И докато Йоан постепенно изчезва от нашето полезрение, на преден план излиза Господ Исус. Той започва **Своето** обществено служение на около тридесетгодишна възраст с **кръщението** Си в река Йордан.

В разказа за Неговото кръщение има няколко интересни момента:

1. В момента на Неговото кръщение присъстват едновременно всичките **Личности** на Трийединния Бог: **Исус** (21 ст.), **Светият Дух** (22а) и **Отец** (22б).
2. Единствено Лука казва, че по време на **Своето** кръщение Исус се **моли** (21 ст.). Този факт идва да подкрепи целта на Лука да представи Христос като Човешки Син, който уповава единствено на Бога, **Своя Отец**. Темата за молитвения живот на нашия Господ звучи особено силно в това Евангелие. Той се моли тук, в началото на **Своето** обществено служение. Моли се и по-късно, когато започва да придобива голяма известност и хората вървят на тълпи след Него (5:16). Прекарва цяла една нощ в молитва, преди да избере дванадесетте си ученици (6:12). Моли се преди събитието в Кесария Филипи (9:18) в кулминационния момент на служението Си като учител. Моли се на планината на Преображението (9:28). Моли се в присъствието на Своите ученици и това става повод за една чудесна беседа върху молитвата (11:1). Моли се и за отстъпника Петър (22:32). Моли се и в Гетсиманската градина (22:41, 44).

3. Кръщението на Исус е един от трите случая, когато Бог говори от небесата, за да потвърди служението на Своя възлюбен Син. В продължение на тридесет години Божието око е наблюдавало този безгрешен Живот в Назарет и Неговата присъда за Него е „в Тебе е Моето благоволение“. Има още две свидетелства на открита изява на Бог Отец, когато Той говори от небето: веднъж, когато Петър предлага да се изгизнат три скинии на планината на Преображението (Лука 9:35), и още веднъж, когато при Филип идват едни гърци, за да търсят Исус (Йоан 12:20-28).

В. Подготовка чрез споделяне на човешката природа (3:23-28)

Преди да започне разказа си за общественото служение на нашия Господ, Лука спира за малко нашето внимание върху родословното Му дърво. Ако Исус наистина е Човек, тогава трябва да произлиза от Адам. Това родословие показва, че Той наистина е такъв. Мнението, че това е родословието на Исус от страна на Мария, е възприето почти навсякъде. Забележете, че в 23 ст. не се казва, че Исус е Син на Йосиф, а „**както мислеха, беше Син на Йосиф**“. Ако това е вярно, **Илий** (23 ст.) е бил сват на Йосиф и баща на Мария.

Мнението, че това е родословието на Исус от страна на Мария се поддържа от повечето изследователи поради следните няколко причини:

1. Най-явната е тази, че родословието на Йосиф (1:2-16) е дадено вече в Евангелието от Матей.
2. В първите глави на Евангелието от Лука образът на Мария заема много повече място от образа на Йосиф, докато в Евангелието от Матей това е точно обратното.

3. Обикновено използването на женски имена като свързващи звена в родословните списъци не е било прието от юдеите, което обяснява го голяма степен липсата на името на Мария в това родословно дърво.

4. В Матей 1:16 се казва изрично, че Яков е родил Йосиф. Тук, в Лука, не се казва изрично, че Илий е родил Йосиф; а се казва, че Йосиф е бил син на Илий. *Син* може да означава също и *зет*.

5. В оригиналния език определителният член (*toi*) в родителен падеж стои пред всяко име в родословното дърво с *изключение на едно* – името на Йосиф. Това единствено изключение ни кара да предположим, че споменаването на Йосиф тук се дължи само на брака му с Мария.

Макар и да не е необходимо да изследваме родословието подробно, полезно е да отбележим някои важни неща:

1. Този списък показва, че Мария произхожда от Давид посредством кръвното си родство с Натан (31 ст.). От Евангелието на Матей се вижда, че Исус е наследник на законното право на трона на Давид посредством Соломон.

Като законен Син на Йосиф Господ изпълнява онази част от завета на Боза с Давид, в която Бог му обещава, че неговият трон ще пребъде до века. Но ако Исус беше истински син на Йосиф, Той щеше да попадне под Божието проклятие върху Йехония, според което нито един от потомците на този нечестив цар няма да преуспее (Ер. 22:30).

Като истински Син на Мария Исус изпълнява онази част от договора на Боза с Давид, където Бог му обещава, че неговото *потомство* ще остане на трона завинаги. И

така, като наследник на Давид посредством кръвната Си връзка с Натан Исус не попада под Божието проклятие върху Йехония.

2. В 38 ст. за Адам е казано, че е „Божий“, което означава само, че той е Божие създание.
3. От родословния списък става ясно, че Месиянската линия завършва с Господ Исус. *Никой друг* не може никога да има законни претенции към трона на Давид.

Г. Подготовка чрез изпитание (4:1-13)

4:1 В живота на нашия Господ не е имало нито един миг, в който Той да не е бил изпълнен от Светия Дух, но Лука разбира, че е длъжен да подчертае това изрично във връзка с изпитанието на Исус. Да бъдеш изпълнен със Светия Дух, означава да бъдеш изцяло отгледан на Него и напълно послушен на всяка Божия дума. Изпълненият с Духа човек е изпразнен от всякакъв грях и от всичко свое. Единственото нещо, което обитава в него, е Божието Слово. След като се връща от Йордан, където е бил кръстен, Исус е отведен от Духа в пустинята. Тук вероятно става дума за Юдейската пустиня, лежаща по протежението на западния бряг на Мъртво море.

4:2, 3 Там Господ е изкушаван от дявола в продължение на четиридесет дни, през което време Той не яде нищо. В края на четиридесетте дни Исус е подложен на едно изкушение, което ние вече познаваме. Всъщност трите етапа на това изкушение стават на три различни места – в пустинята, на планината и в Ерусалимския храм. Фактът, че Исус наистина е и Човек, се вижда от думите „Той огладня.“ Това е и целта на първото изкушение. Сатана предлага на Господ да се възползва от властта си на Бог, за да утоли телесния Си глад. Хит-

ростта на изкушението се състои в това, че това действие само по себе си е абсолютно законно. То щеше да стане незаконно, ако Исус го беше извършил, подчинявайки се на Сатана. Той винаги трябва да действа в съгласие с волята на Своя Отец.

4:4 Исус устоява на изкушението, като отговаря с цитат от СЗ (Второзак.8:3). Подчинението на Божието Слово е много по-важно от задоволяването на физическия глад. Исус не започва да спори. Във връзка с това Дарби казва следното: „Едно-единствено изречение може да накара Сатана да замълчи, стига да бъде използвано в силата на Духа. Цялата тайна за това, как може да бъде силен човек, който се намира в конфликтно положение, е да успее да използва правилно Божието Слово.“

4:5-7 Във втория етап на изкушението дяволът... показва на Исус всичките царства на света в един миг време. На Сатана явно не му трябва много време, за да покаже всичко, което може да предложи. Той не предлага света, а царствата на този свят. В известно отношение той наистина има власт над царствата на този свят. Вследствие на грехопадението, Сатана е станал „князът на този свят“ (Йоан 12:31; 14:30; 16:11), „богът на този свят“ (2 кор.4:4), „князът на въздушната власт“ (Еф. 2:2). Бог е промислил така, че „царствата на този свят“ да станат един ден „царство на нашия Господ и на Неговия Христос“ (Откр. 11:15). Така че Сатана предлага на Христос нещо, което в края на краищата пак ще бъде Негово.

Но до трона няма по-къс път: преди трона стои кръстът. Според Божия замисъл, преди да излезе на пътя на Своята слава, Господ Исус трябва да пострада на кръста. Той няма да може да постигне законната цел с незаконни средства и никакви обстоятелства няма да Го заставят да се покло-

ни на дявола, без значение какво ще Му струва това.

4:8 И така, Господ цитира един стих от Второзаконие (6:13), за да покаже, че като Човек Той ще се **поклони** и ще **служи** единствено на Бога.

4:9-11 В третия етап на изкушението Сатана отвеща **Исус в Ерусалим** и Го качва **на крилото на храма**, като Го предизвиква да се **хвърли долу**. Нали Бог е обещал в Псалм 91:11, 12, че Той ще пази Месията? Може би изкушението тук се съдържва в опита на Сатана да накара Исус да се представи за Месия, като извърши някоя сензация или чудо. В предсказанията на Малахия се казва, че Месията ще дойде неочаквано в храма Си (Мал.3:1). Ето една възможност за Исус да спечели известност и слава и да се покаже пред всички като обещава Избавител, без да бъде разпъван на кръста.

4:12 За трети път Исус устоява на изкушението, като цитира Библията. Текстът от Второзаконие 6:16 ни забранява да подлагаме на изпитание нашия **Бог**.

4:13 Отблъснат със силата на Духа, дяволът оставя Исус за **по-подходящо време**. И така, обикновено изпитанията не ни връхлитат като непрекъснат поток, а идват като приливи и отливи.

Във връзка с изкушението на Исус бихме искали да споменем още няколко неща:

1. Последователността на трите етапа на изкушението в Лука се различава от тази в Матей, където третият етап е записан като втори. Причината за това не е ясна.
2. И в трите случая ние разбираме, че крайната цел на изпитанието е правилна, но средствата за нейното постигане са неправилни. Винаги е неправилно да се подчиняваш на Сатана и да се покланяш както на него, така и на всяко друго тво-

рение. Винаги е неправилно да изкушаваш Бога.

3. Първото изкушение засяга тялото, второто – душата, а третото – духа. Това са съблазни, свързани със страстите на плътта, желанията на очите и гордостта на живота.
4. Трите изкушения се отнасят до трите най-силни стимула в човешкото съществуване – физическия апетит, желанието за власт и богатства и желанието за обществено признание. Колко често учениците се изкушават да поемат лекия път на удобствата и несъпротивлението, да заемат някое изтъкнато място в обществото и да достигнат някое издигнато положение в църквата!
5. При всички тези изкушения Сатана използва езика на религията, придивайки им по този начин някаква прилична външна форма. Той дори цитира Писанията.

Джеймс Стюарт прави следния уместен коментар по този въпрос:

„Случаят с изкушението ни дава ясно да разберем две неща. От една страна, той ни показва, че изкушението не е непременно грях. От друга страна, той ни открива нещо много важно, което един Христов ученик ще каже малко по-късно: „Понеже в това, дето и сам Той пострада като изкушен, може и на изкушаваните да помага“ (Евр. 2:18).¹¹

Понякога се изказва мнението, че това изкушение е било безсмислено, тъй като Исус не е можел да съгреша. И наистина, Исус е Бог, а Бог не съгрешава. Господ Исус никога не е бил напускан от който и да е атрибут на Своята божественост. Неговата божественост е била забулена по време на земния Му живот, но тя не е била изчезнала и не е могла да изчезне. Някои хора казват, че като Бог Той не е могъл да съгреша, но като Човек е мо-

гъл. Но Исус все още прогължава да бъде и Бог, и Човек. Мисълта, че Той би могъл да съгреша сега, е недопустима. Изкушението има за цел да докаже, че Той *не може* да съгреша, а не да провери *дали може* да съгреша. Само един свят и по същество безгрешен Човек можеше да стане наш Изкупител.

Д. Подготовка чрез поучаване (4:14-30)

4:14, 15 Между 13 и 14 ст. изтича един интервал от около година, през което време Господ проповядва в Юдея. Единственото свидетелство на това служение е записано от Йоан 2-5.

Когато Исус се връща в силата на Духа в Галилея и започва втората година от Своето обществено служение, славата Му се разпростира из цялата област. Там Той поучава в юдейските синагоги и всички Го прославят.

4:16-218 В Назарет, града на Неговото детство, Исус редовно посещава синагогата в съботния ден. Има още две неща, които Той прави редовно – моли се (Лука 22:39) и поучава другите (Марко 10:1). При едно от неговите посещения в синагогата Той пожелава да прочете нещо от СЗ. Те му подават свитък с предсказанието на Исая. Господ развива свитъка и прочита текста, който сега е записан в Библията в 61:1 и половината от 2 ст. и който винаги се е възприемал като описание на служението на Месията. Когато Исус казва: „Днес се изпълни това писание във вашите уши“, Той всъщност казва съвсем ясно, че Той е Месията на Израел.

Забележете какви прогресивни цели иска да постигне Месията чрез Своята мисия. Той идва, за да разреши ужасните проблеми, които съпровождат човечеството от началото на неговото съществуване:

Проблема с бедността: „**да благовестявам на сиромасите**“.

Проблема с мъката: „**да превържа сърцата на стъркушението**“.

Проблема с робството: „**да проглася освобождение на пленниците**“.

Проблема със страданията: „**прогледване на слепите**“.

Проблема с потисничеството: „**да пусна на свобода угнетените**“.

С други думи, Той идва, за да прогласи благоприятната ГОСПОДНА година, да прогласи зазоряването на една нова епоха за стенещите и ридяещи тълпи от хора. Исус се представя като отговорът за разрешението на всички злини, които тормозят човечеството. И това наистина е така, независимо дали разглеждаме тези злини във физически, или в духовен смисъл. Отговорът за разрешаването на всяка злина е Христос.

Обърнете внимание на факта, че Исус завършва цитата с думите: „...**да проглася благоприятната Господна година**“ и не прочита останалата част от стиха: „...и деня на въздаянието от нашия Бог“. Това е така, защото целта на Неговото Първо идване е да прогласи **благоприятното време на Господа**. Времето, в което ние живеем, е благоприятното време на спасението по благодат. Когато дойде на земята за втори път, Господ ще провъзгласи деня на въздаянието на нашия Бог. Забележете, че за **благоприятното време** се говори като за година, а за времето на възмездието като за ден.

4:22 Думите на Господа правят силно впечатление на хората. Те ги одобрят и казват за тях, че са **благодатни**, но не могат да разберат как е възможно **синът на дърводелеца Йосиф** да е станал толкова мъдър.

4:23 Господ знае, че този интерес е доста повърхностен и че хората не разбират Неговата истинска същност и стойност. За тях Той е просто

едно момче от техния град, което е успяло в Капернаум. Той очаква от тях да Му кажат: „**Лекаря, изцери себе си!**“, което означава: „Направи за себе си това, което си направил за другите. Оправи своето собствено състояние, след като претендираш, че можеш да оправяш това на другите.“ Но значението тук е малко по-различно и това става ясно от думите, които следват: „...**каквото сме чули, че става в Капернаум, стори го и тук в Своята родина**“, т. е. в Назарет. Всъщност тези думи са едно предизвикателство: хората искат от Исус да прави чудеса и в Назарет, както прави навсякъде, и тогава няма да Му се присмиват.

4:24-27 Господ им отговаря с думи, които изразяват един дълбоко вкоренен принцип в човешкото общество: „**Никои пророк не е приет в родината си.**“ След това Исус споменава две знаменателни събития от СЗ, когато Божиите пророци не са били признати от народа на Израел и затова са отишли при езичниците. По времето, когато в Израел е **върлува** голям **глад**, **Илия** не е бил изпратен при някоя вдовица-еврейка, макар да е имало хиляди такива, а е бил изпратен при една **вдовица-езичница** от **Сидон**. И въпреки че по време на служението на **Елисей в Израел** е имало много **прокажени**, нито един от тях не е оздравял чрез този пророк, освен езичника **Неман**, военачалник на сирийския цар. Представете си какъв е ефектът на тези думи върху юдеите, които считат жените, езичниците и прокажените за утайката на обществото! Господ обаче съвсем съзнателно поставя тези три групи от хора **над** невярващите юдеи с цел да им покаже, че историята от СЗ ще се повтори. Независимо от Неговите чудеса, Исус ще бъде отхвърлен не само от хората в Назарет, но и от целия израелски народ. И тогава Той ще се обърне към

езичниците – както са направили Илия и Елисей.

4:28 Хората от Назарет разбират много добре смисъла на казаното от Исус. Те вероятно са вбесени от мисълта, че езичниците могат да имат предимство пред тях. По този повод Джон Чарлз Райл пише следното:

*„Хората изпитват голяма омраза към доктрината за суверенитета на Бога, която Христос току-що провъзгласи. Бог не може по никакъв начин да бъде задължен да прави чудеса сред тях.“*¹²

4:29, 30 Тогава хората **извеждат Исус от града** и Го **отвеждат до един стръмен хълм**, откъдето **възнамеряват да Го бутнат долу** в пропастта. Без съмнение, техните действия са провокирани от Сатана, който отново се опитва да унищожи царския Наследник. Но Исус, като по чудо, минава през тълпата и излиза от града. Враговете Му са безсилни да Го спрат. Доколкото ни е известно, Той никога повече не се връща в Назарет.

IV. Човешкият Син доказва Своята власт (4:31–5:26)

A. Власт над един нечист дух (4:31-37)

4:31-34 Загубата, която претърпява Назарет, се превръща в придобивка за Капернаум. Хората от този град признават авторитета на Христовото учение и Го слушат с усърдие и убеденост. Пасажът от 31 до 41 ст. описва един типичен съботен ден от живота на Господ Исус. Тук Той е показан като Господар над демоните и болестите. Най-напред Исус отива в **синагогата**, където **среща един мъж с нечист бяс**. Прилагателното „**нечист**“ се използва много често със значението на „зъл дух“, което ще рече, че самият дух е нечист и произвежда прояви на нечистота в живота на

своята жертва. Този пасаж ни показва истинската природа на състоянието на човек, обсебен от дух. Отначало се чува викът: „**Нима си дошъл да ни погубиш?**“, след което духът съвсем ясно показва, че много добре знае кой е Исус: Той е **Светият Божий**, Който ще унищожи накрая сатанинското войнство.

4:35 Исус заповядва на духа да направи две неща: „**Млъкни и излез от него!**“ **Бесът** се подчинява на заповедта, след като първо хвърля мъжа на земята, без да му причини никаква вреда.

4:36, 37 Хората са *смаяни*. Какво има в гумите на Исус, че и **нечистите духове** Му се подчиняват? Каква е тази загадъчна **власт и авторитет**, с които Той говори?

Следващите думи ни съобщават за нарастването на **неговата популярност в тази област**, което никак не ни учудва.

Всички видими чудеса, които Исус извършва в материалния свят, представляват съответствия на подобни чудеса, които Той извършва в духовния свят. Ето един списък на духовните поуки от тези чудеса, описани от Лука, където тези съответствия могат ясно да се видят.

Изгонването на нечисти духове (4:31-37) – освобождение от мръсотията и окверненето, които носи грехът.

Изцелението на тъщата на Петър от треска (4:38, 39) – прогонване на безпокойствието и безсилието, които поражда грехът.

Изцелението на прокажения (5:12-16) – освобождение от гнусотата и безнадеждността на греха (вж. също 17:11-19).

Оздравяването на парализирания мъж (5:17-26) – избавяне от неподвижността, в която се намира човек в греха, и привеждане в състояние на способност да служи на Бога.

Съживяването на сина на вдовицата (7:11-17) – премахване на мъртвото

състояние, в което се намират грешниците в своите нарушения, и вдъхване на живот (вж. също 8:49-56).

Овладеяването на бурята (8:22-25) – Христос има власт да управлява бурите, които бушуват в живота на Неговите ученици.

Прогонване на легиона от бесове (8:26-39) – грехът произвежда насилие и безумие и отлъчва човека от цивилизованото общество. Господ дава приличие и здрав разум и способност на човека да живее в общение с Него.

Изцелението на жената, която докосва крайчеца на грехата Му (8:43-48) – освобождение от изтощението и угнетението, до което може да ни доведе грехът.

Нахранването на 5000 (9:10-17) – изображение на греховния свят, който гладува за Божия хляб. Христос задоволява този глад с помощта на Своите ученици.

Прогонването на духа от сина на един човек (9:37-43а) – избавяне от жестокостта и гнета на греха чрез изцелителната сила на Христос.

Изцелението на жената с немощния дух (13:10-17) – грехът изкривява и осакатява, но докосването на Исус донеся съвършено здраве.

Изцелението на болния от воднянка (14:1-6) – избавяне от притеснението, объркаността и страха, които произвежда грехът.

Изцелението на просяка-слепец (18:35-43) – този случай показва, че грехът заслепява човека за реалностите на вечността, а новороджението му отваря очите за тях.

Б. Власт над треската (4:38, 39)

След това Исус отива на посещение в къщата на Симон, където **тъща му лежи болна от силна треска**. Веднага, щом Господ **смъмря треската, жената оздравява**. Изцелението е не само незабавно, но и съвършено, тъй като

тя може да стане от леглото и да им прислужва. Да не забравяме, че след силна треска човек винаги е много слаб и изтощен! (Подгръжниците на безбрачието на свещениците не могат да намерят никаква подкрепа в този текст, който показва съвсем ясно, че Петър е бил женен човек!)

В. Власт над болестите и гемоните (4:40, 41)

4:40 Към края на деня хората вече не са длъжни да спазват съботата и започват да пристигат на тълпи при Исус, водейки много инвалиди и обсебени от зли духове. Никой не идва напрасно. Исус изцелява всички болни и изгонва духовете от всички обсебени. Много от проповедниците, които се представят за церители чрез вяра днес, обикновено изцеляват само няколко предварително набелязани избраници. Исус изцелява *всички* до един.

4:41 Изгонените гемони знаят много добре, че Исус е Христос, Божият Син, но Исус не желае те да свидетелстват за Него и им заповядва да мълчат. Те знаят, че Той е Месията, но Бог има други, по-добри начини, с които да оповести това на хората.

Г. Власт за проповядване из цялата страна (4:42-44)

На следващия ден Исус отива в едно уединено място близо до Капернаум. Народът Го търси и след като Го намира, Го моли да не си отива, но Той им отговаря, че има работа и в другите градове на Галилея. И така, Исус тръгва от синагога на синагога и проповядва благовестието за Божието царство, чийто Цар е Самият Той. Той иска да царува над тях, но те първо трябва да се покаят, защото Той не може да царува над хора, които не желаят да се откажат от своите грехове. Ето това е проблемът. Хората

предпочитат да бъдат спасени от политическите си проблеми, вместо от греховете си.

Д. Власт за обучение на другите: Исус призовава Свои ученици (5:1-11)

Този малък разказ за призоваването на Петър може да ни научи на няколко неща.

1. Забележете, че Господ използва лодката на Петър като амвон, откъдето да поучава множеството. Ако ние отгледим цялото си имуществено на Спасителя, можем да бъдем сигурни, че Той ще го използва по най-подходящия начин и ще ни възнагради щедро за това.
2. Исус казва на Петър къде точно могат да намерят много риба, след като той и другите рибари Му се оплакват, че са се трудили цяла нощ без никакъв резултат. Господ е всемогъщ и знае местата, където рибата е изобилна. Това, което правим, като разчитаме на нашите собствени усилия и мъдрост, е напразно. Делата на християнина са успешни само тогава, когато са извършени под Божието ръководство.
3. Макар и да е опитен рибар, Петър не се поколебава да приеме съвет от един Дърводелец, вследствие на което изважда мрежите си пълни с риба. Със своето подчинение („...по Твоята дума ще хвърля мрежите“) Петър ни показва колко е голяма стойността на смиренното, възприемчивостта и безрезервното послушание на Господа.
4. Мрежите биват хвърлени в дълбоките води и се напълват до скъсване. Ние трябва да можем да се отделим от брега и да се впуснем с открити платна в морето на вярата. Тя също има своите дълбоки води, както и мъката, страданието и за-

- зубата. Това са нещата, които изпълват мрежите с плодородие.
5. **Мрежите** на рибарите **започват** да се прокъсват, а ладиите **да потъват** (6, 7 ст.). Служенето на Христос е свързано с проблеми, но какви чудесни проблеми са това – проблеми, които изпълват сърцето на истинския рибар с възторг и удивление!
 6. Това свидетелство за славата на Господ Исус поражда у **Петър** ясно съзнание за неговата собствена нищожност. Същото се случва и с Исаия (6:5), и с всички, които виждат Царя в Неговата истинска красота.
 7. Христос призовава Петър да стане ловец на хора в момент, когато той е зает с всекидневните си рибарски задължения. Ако ти в момента чакаш Господ да ти даде водителство, не чакай пасивно, а се заеми с работа. Прави това, което можеш да правиш. Прави го с всичката си сила. Работи от цялото си сърце и душа, като че ли го правиш за Господа. Както кормилото може да управлява кораба само когато е в движение, така и Бог може да ръководи хората, когато са в движение.
 8. Христос призовава Петър да изостави лова на риба и да се заеме с лова на хора, или по-точно – да изважда хората от смъртта и да ги пренася в живота. Какво са всичките риби в океана в сравнение с неповторимото усещане да видиш една душа, спечелена за Христос и за вечността!
 9. **Петър, Яков и Йоан** издърпват лодките си на брега, където ги **изоставят** заедно с рибата и **всичко останало**, и **тръгват след Исус** в този най-успешен работен ден от техния живот. Представете си само колко много неща са зависели от тяхното решение! Сигурно ни-

кога нямаше да чуем за тях, ако бяха решили да останат при своите лодки.

Е. Власт над проказата (5:12-16)

5:12 Доктор Лука смята за необходимо да посочи изрично, че в този случай **проказата е обхванала целия** организъм. Болестта е в такъв напреднал стадий, че от човешка гледна точка състоянието на болния е безнадеждно. Вярата на прокажения обаче се оказва необикновено силна. Думите, които той казва на Исус: „...можеш да ме очистиш“, могат да се кажат единствено на Господа. Човекът има абсолютно доверие в силата на Господа да го изцели. Когато казва „...ако искаш...“, той не изразява съмнение в желанието на Христос, а моли като смирен просител, който няма никакво право да бъде изцелен, но въпреки това се оставя на Божията милост и снизхождение.

5:13 Докосването на болен от проказа е изключително опасно както от медицинска гледна точка, така и от религиозна гледна точка, тъй като то осквернява този, който го докосва, и освен това го опозорява в очите на обществото. Но Спасителят нито се заразява, нито се осквернява. Вместо това тялото на прокажения е изпълнено с изцрителни вълни, които му донасят съвършено здраве. Изцелението става мигновено. В текста се казва, че **проказата го е оставила „начаса“**. Представете си само чувствата, които е изпитал този отчаян и безпомощен човек, когато за един миг е бил излекуван от тази ужасна и неизлечима болест!

5:14 Исус **заръчва на оздравелия да не казва на никого** за това изцеление. Спасителят не желае да привлича към Себе Си тълпи от любопитни търсачи на сензации, нито да става причина за зараждането на някое народно дви-

жение, което да си постави за цел да Го направи Цар. Затова Господ заповядва на излекувания **да отиде... при свещеника** и да **направи принос** за очистването си според закона на Мойсей (Лев. 14:4). Всяка подробност от този принос ни говори за Христос. **Свещеникът** е трябвало да презледа човека и да реши дали той действително е здрав. Той не е могъл да *изцелява*, а единствено да се произнесе по въпроса дали наистина човекът е изцелен. Не е било възможно свещеникът, при когото е отишъл този човек, да е виждал преди това друг такъв случай на болен, излекуван от проказа. Това е било едно изключително доказателство. То е имало за цел да накара свещеника да разбере, че Месията вече е дошъл, и да послужи като свидетелство пред всички останали свещеници. Но уви! Сърцата на тези хора били здраво заключени с катинара на неверието.

5:15, 16 Въпреки заръките на Господ да не се говори за чудото, новината бързо се разпространява и **огромни тълпи от хора** започват да **пристигат** при Него за изцеление. Исус често **отивал да се моли в пустинята**. Нашият Спасител много обичал молитвата. Колко е хубаво, че това Евангелие, което представя Господ като Човешки Син, ни разказва много повече за Неговия молитвен живот от останалите три Евангелия!

Ж. Власт над парализата (5:17-26)

5:17 Колкото повече се разпространява вестта за служението на Христос, толкова повече нараства враждебността на **фарисеите и законоучителите**. Тук ние ги виждаме как те се събират **в Галилея** с единствената цел да открият нещо, в което да Го обвинят. В този момент **„сила от Господа бе с Него да изцелява“** болните. Всъщност тази сила е винаги с Него, но об-

стоятелствата за това не винаги са благоприятни. В Назарет например Той не може да извърши много велики дела поради неверието на хората (Мат.13:58).

5:18, 19 В къщата, където поучава Исус, **идват четирима мъже**, които **носят на постелка** един парализиран човек, но **тълпата им пречи да стигнат** до Него. Затова те решават да се изкачат до покрива по задните стълби и да спуснат човека оттам, като махнат няколко керемиди от покрива.

5:20, 21 Исус не пропуска да забележи тази **вяра**, която кара мъжете да стигнат до такива крайни мерки, за да привлекат вниманието Му към нуждата на този човек. **Когато вижда вярата на четиримата мъже** и на инвалида, Той казва на парализирания: **„Човече, прощават ти се греховете.“** Това нечувано до този момент твърдение въвежда **книжниците и фарисеите**. Те знаят, че само Бог може да **прощава грехове**, и тъй като не желаят да признаят, че Исус е Бог, започват да Го обвиняват в богохулство.

5:22, 23 Тогава Господ прави нещо, което им доказва, че е простил греховете на този човек. Първо Той ги пита кое е **по-лесно да се каже: „Прощават ти се греховете“** или **„Стани и ходи“**. От една страна, е еднакво лесно да се каже както едното, така и другото; но от друга страна, не е еднакво лесно да се направи нито едното, нито другото, тъй като и двете не са във възможностите на човека. В случая обаче изглежда, че е по-лесно да се каже: **„Прощават ти се греховете“**, защото няма как да се види дали това се е случило. Ако се каже **„Стани и ходи“**, тогава лесно може да се види дали болният е излекуван.

Фарисеите не могат да **видят** с очите си прощаването на греховете на този човек и затова не искат да по-

вярват. Тогава Исус прави едно чудо, което може да се *види* с очите и което доказва, че греховете на този човек са простени: Той дава сила на мъжа да стане и да ходи.

5:24 „За да познаете, че Човешкият Син има власт на земята да прощава греховете.“ Тук наименованието „Човешки Син“ има за цел да подчертае съвършената човешката природа на Господ Исус. В известен смисъл всички ние сме човешки синове, но отнесеното към Господ Исус, това наименование Го отделя от всички останали човешки синове на земята. То Го характеризира като Човек по отношение на Бога, но като един съвършен в морално отношение Човек, Който ще пострада, ще пролее кръвта си и ще умре и Който има първенстващо място във вселената.

5:25 В отговор на Неговото слово излекуваният парализик става, взема постелката си и си отива, *славейки* Бога.

5:26 Хората стоят като *зашеметени* и също *славят* Бога, като навсякъде говорят за невероятните неща, които са *видели* в този ден, и най-вече случая с прощаването на греховете и чудото, което е доказало това.

V. Човешкият Син обяснява Своето служение (5:27–6:49)

A. Призоваването на Леви (5:27, 28)

Леви е юдеин, който работи като *бирник* за римското правителство. Хората от тази професия са особено мразени от своите сънародници не само заради това, което правят, но и заради многото мошеничества, които правят. Един ден, докато Леви изпълнява всекидневните си задължения, покрай него минава Исус и го поканва да стане Негов последовател. С изненадваща готовност Леви *оставя* всичко, става и *тръгва* след Исус.

Какви огромни последици има това просто решение! Леви (или Матей) става човекът, който по-късно написва първото Евангелие! Наистина си заслужава човек да чуе призива на Исус и да Го последва.

B. Защо Човешкият Син призовава грешниците (5:29-32)?

5:29, 30 Предполага се, че за организирането на това *голямо* угощение в къщата на Леви има три причини: неговото *голямо* желание да почете Господ; желанието му да покаже на всички промяната, настъпила в неговия живот; и желанието му да запознае приятелите си с Исус. Повечето юдеи не биха седнали да ядат на една маса с *бирници*. Исус обаче сяда да се *храни* заедно с *бирниците* и *грешниците*. Разбира се, Той нито одобрява техните грехове, нито участва в нещо, което може да компрометира Неговото свидетелство, но използва случая, за да поучи, изобличи и благослови.

Фарисеите¹³ и *техните книжници* започват да критикуват Исус за това, че Той и учениците Му седят с тези недостоини хора, утайката на обществото.

5:31 Исус *отговаря*, че това, което прави, е в пълно съответствие с онoва, заради което е дошъл на този свят. Не здравите имат нужда от лекар, а болните.

5:32 Фарисеите считат себе си за *праведни* и за хора, които нямат нужда от помощ, тъй като не намират в себе си никакъв грях. Затова те не могат да се възползват от дейността на този Велик Лекар. Но бирниците и грешниците съзнават своята *греховност* и чувстват нужда да бъдат спасени от своите грехове. Точно при такива хора идва Спасителят. Впрочем, фарисеите също *не са* праведни. Те също се нуждаят от спасение като бирниците и грешниците, но не желаят

да изповядат своите грехове и да признаят вината си. Затова те започват да роптаят срещу Лекаря, Който отива на посещение при хора, които са сериозно болни.

В. Защо учениците на Исус не постят (5:33-35)

5:33 След това фарисеите започват да критикуват учениците на Исус за това, че не посят. **Учениците на Йоан Кръстител** например следват аскетичния начин на живот на своя учител, както и учениците на **фарисеите**, които също спазват различни ритуални постове – защо тогава учениците на Исус не посят?

5:34, 35 Господ им отговаря, че Неговите ученици всъщност нямат причина да посят, тъй като Той е още с тях. Тук Исус свързва поста с мъката и страданието. Когато Той **им бъде отнет**, т. е. когато Го убият чрез насилствена смърт, те ще **постят** в израз на голямата си скръб.

Г. Трите притчи за новата диспенсация (5:36-39)

5:36 След това Исус разказва три притчи, с които показва, че е дошъл векът на новата диспенсация, и че тя по никакъв начин не може да се смеси със старата.

В **първата притча вехтата** греха символизира века на закона или на диспенсацията на закона, а **новата греха** олицетворява века на благодатта. Оказва се, че двата века са несравними. Всеки опит за смесване на закона и благодатта води до разваляне и на двете. Кръпката, взета от новата греха, не само разваля самата греха, но и **не подхожда на старата** нито по вид, нито по якост. Във връзка с тази притча Дж. Дарби казва следното: „Исус не би залепил християнството към юдейската религия. Плътта и за-

конът могат да вървят ръка за ръка, но благодатта и законът, Божиата праведност и човешката праведност – никога.“

5:37, 38 *Втората* притча ни показва какво безумие е да се слага **ново вино в стари мехове**. Вследствие на ферментацията новото вино започва да упражнява натиск върху стените на меховете, които не са достатъчно еластични, за да издържат налягането, и тогава кожата се **пука**, а виното се **разлива**. Овехтелите форми, наредби, традиции и ритуали на юдейската религия са прекалено стари, за да могат да носят радостта, жизнеността и енергията, които характеризират новата диспенсация. **Новото вино** може да се види в нетрадиционните методи, които използват четиримата мъже, за да гонесат парализирания човек при Исус. То струи и в искреността и жара, с които Леви последва Исус. **Старите мехове** се виждат в тромавостта и студения формализъм на фарисеите.

5:39 В *третата* притча се казва, че **никой, който е пил старо вино**, няма да уска да пие **ново**, а ще каже: „**Старото е по-добро**.“ Тези гуми показват естествената неохота на хората да изоставят старото за сметка на новото, юдейската религия – за християнството, закона – за благодатта, сянката – за самото съществуване! Както пише Дарби: „Човекът, който е свикнал с формите, с човешките условности, с бащината си религия и т. н., трудно харесва новите принципи и силата на новото царство.“

Д. Човешкият Син е Господар на съботата (6:1-11)

6:1, 2 В този момент на вниманието на читателя се предоставят две случаи, свързани с пазенето на съботния ден и показателни за растящата съпротива на религиозните водачи, която

започва да приближава кулминационната си точка. Първото събитие, за което става въпрос, се случва на „втората първа събота“ (буквален превод). Това може да се обясни така: първата събота е съботата, която идва непосредствено след Пасхата. Втората е съботата след нея. И така, на втората събота след първата Господ и Неговите ученици вървят през едни ниви. Там учениците късат житни класове, оронват зърната, като ги стриват между ръцете си, и ги изяждат. Фарисеите не се възпротивяват срещу късането на класовете, защото то е разрешено от закона (Второзак. 23:35), но се опитват да обвинят учениците в нарушение на съботния ден, понеже могат да изтъкуват брането на класове като жънене, а стриването на класовете – като вършеене.

6:3-5 В отговор на тази критика Господ им дава пример от живота на Давид, с който иска да каже, че законът за спазването на съботата никога не е забранявал извършването на неща, свързани с необходимостта. Отхвърлени и преследвани от израелтяните, Давид и неговите сподвижници влезли в Божия дом и тъй като били много гладни, взели от обредния хляб и яли, макар че само свещениците имали право да ядат от него. В този случай Бог направил едно изключение, защото виновникът за този грях бил всъщност Израел, който отхвърлил своя цар. Законът за присъствението на хлябовете не е толкова строг, че да позволява гадения от Бога цар да гладува.

Случаят с Христос и Неговите ученици много прилича на случая с Давид и неговите мъже. Христос и учениците Му са гладни. Фарисеите предпочитат те да гладуват, отколкото да ги видят, че берат жито в съботен ден. Но Човешкият Син е също и Господар на съботата. Той е не само Законодателят, но и най-добрият Тълкува-

тел на истинския духовен смисъл на закона, Който може да предотврати всякакви недоразумения.

6:6-8 Второто събитие, което отново става в събота, е едно чудотворно изцеление. Книжниците и фарисеите вървят злобно по пестите на Исус, за да видят дали Той ще излекува един човек с изсъхнала ръка в съботния ден. От опит и от това, което знаят за Него, те имат основателни причини, за да вярват, че ще го направи. И Господ не ги разочарова. Отначало Той помолва човека да застане в средата на синагогата. Вследствие на това вниманието на всички е привлечено към чудото, което скоро ще последва.

6:9 След това Исус се обръща към Своите критици с въпрос, дали е позволено в събота да се прави добро, или да се прави зло. Ако те бяха отговорили правилно, трябваше да кажат, че в събота е разрешено да се прави добро и че е забранено да се прави зло. Но ако е позволено да се прави добро, то тогава Исус прави добро, като изцелява човека. А ако в събота не е позволено да се прави зло, то тогава те нарушават закона за съботата, като кроят планове да убият Господ Исус.

6:10 На това противниците нищо не отговарят. Исус тогава казва на човека да протегне изсъхналата си ръка. (Единствено в Евангелието от Лука се споменава, че болящата ръка на мъжа е дясната.) Заедно със заповедта човекът получава и необходимата сила. Той се подчинява и ръката му веднага оздравява.

6:11 Фарисеите и книжниците са изпълнени с луда ярост и умират от желание да осъдят Исус заради това, че е нарушил спазването на съботния ден. Цялото „нарушение“ се състои в изговарянето на няколко думи и в изцелението на един човек с изсъхнала ръка. В това няма никаква физическа

работа. Но въпреки това те започват да кроят планове как да Му навредят.

Бог дава съботния ден на човека, за да прави добро. Правилното тълкуване на този закон не забранява извършването на действия, свързани с необходимостта или с благотворителността.

Е. Избирането на дванадесетте ученици (6:12-19)

6:12 Преди да избере дванадесетте Си ученици, Исус прекарва една цяла нощ в молитва. Какъв голям упрек е това за нашите прибързани и независими от Бога действия! Лука е единственият евангелист, който споменава тази молитвена нощ на Исус.

6:13-16 Дванадесетте мъже, които Исус избира от по-широкия кръг Свои ученици, са следните:

1. **Симон, на когото Той дава името Петър:** той е син на Йона и става един от най-забележителните апостоли.
2. **Андрей, неговият брат,** който запознава Петър с Господа.
3. **Яков, Зеведеевият син,** който получава привилегията да отиде заедно с Петър и Йоан на Хълма на преобращението. Той е убит от Ирод Агрипа I.
4. **Йоан, Зеведеевият син.** Исус нарича Яков и Йоан „синове на гръмотевицата“. Йоан е ученикът, който по-късно написва едно от Евангелията, две от Посланията и книгата Откровение.
5. **Филип** от Витсауда, който запознава Натанаил с Исус. Той е различен човек от евангелиста Филип, за когото се говори в Деяния на апостолите.
6. **Вартоломей,** за когото всички смятат, че е Натанаил. Той е споменат само при изброяването на дванадесетте ученици.
7. **Матей,** бирникът, познат също като Леви, който написва първото Евангелие.
8. **Тома,** познат също като Близнака, който казва, че няма да повярва във възкресението на Господ Исус, докато не види убедителни за това доказателства.
9. **Яков, Алфеевият син.** Вероятно той е човекът, който заема отговорно място в църквата в Ерусалим след смъртта на Яков, Зеведеевия син, който е убит от Ирод.
10. **Симон Зилотски,** за когото се знае много малко от страна на Писанията.
11. **Юда, братът на Яков.** Вероятно това е същият онзи Юда, който е написал едното Послание и за когото всички смятат, че се е казвал също и Левей с фамилното име Тагеи (Мат.10:3; Марко 3:18).
12. **Юда Искаримотски,** за когото се смята, че е роден в Кериот, Юдея, и който единствен от апостолите не е от Галилея. Той става и предавателят на нашия Господ. За него Исус казва, че е „син на гибелта“.

Не всички от учениците са хора с изключителен интелект и способности. Те всъщност представляват един миниатюрен образ на човешкото общество. Това, което ги прави велики, е връзката им с Исус и пълното им отдаване на Него. Когато Спасителят ги избира, те сигурно са били млади мъже на около двадесет години. Но младостта е времето, когато хората са изпълнени с най-голямо желание, най-лесно се поддават на обучение и най-много издържат на изпитания. Исус избира само дванадесет ученици. Явно Той се интересува много повече от качеството, отколкото от количеството, и след като обучава подходящото качество хора, ги изпраща да евангелизират целия свят чрез процеса на духовното възпроизводство.

След избирането на учениците Исус пристъпва към важната задача за тяхното обучение в принципите на Божието царство. Останалата част от тази глава е посветена на отличителните черти и поведението, които характеризират учениците на Господ Исус.

6:17-19 Тази беседа се различава от Проповедта на планината, описана от Матей (5-7 гл.). Другата беседа е проведена на планина, а тази – „на едно равно място“. В другата беседа има само благословения, в тази има и благословения, и „горко“-та. Съществуват и други различия – в думите, в продължителността и в главните моменти.¹⁴

Забележете, че това послание за безкомпромисно ученичество е отправено не само към насъбралото се множество, но и към дванадесетте ученици. Изглежда, че винаги, когато големи множества следват Исус, Той проверява тяхната искреност, като им говори съвсем откровено. Някой беше казал, че „Христос първо засява, а след това отсява“.

Тук са дошли хора от цяла Юдея и Ерусалим на юг и от Тур и Сугон на северозапад. Сред тях има както юдеи, така и езичници. Болните и обсебените от духове се мъчат да се докоснат до Исус, защото знаят, че от Него изтича целителна сила.

Много е важно да се разбере, че учението на Христос е изключително революционно. Спомнете си, че Той върви по пътя за кръста, че трябва да умре, да бъде погребан, да възкръсне на третия ден и да се върне на небето. Блабата вест за спасението по благодат трябва да стигне до целия свят. Избавлението на хората зависи от това, дали те ще чуят тази блага вест. Как може да бъде евангелизиран светът? Умните водачи на този свят биха решили да съберат една огромна армия, да ѝ осигурят значителни сред-

ства, да натрупат огромни хранителни запаси и да направят всичко възможно да поддържат нейния морал и добрата ѝ репутация пред света.

Ж. Благословения и „горко“-та (6:20-26)

6:20 Исус избира дванадесет ученици и ги изпраща гладни и бедни да благословят и да бъдат преследвани от хората. Това ли е единственият начин за евангелизирането на света? Да, това е – и друг начин няма! Спасителят започва беседата Си с четири благословения и четири „горко“-та. „**Блажени вие, сиромаси.**“ Исус не казва, че са блажени *бедните*, а че са блажени ония, *които са станали бедни*. Бедността сама по себе си не е благословение, тя много по-често е проклятие. Тук Исус говори за бедността, която човек сам избира заради Него. Той няма предвид онези бедни, които са бедни поради нежеланието си да се трудят, поради някаква трагедия или по причина, за която те нямат никаква вина, а се обръща към онези бедни, които съзнателно избират да са бедни, за да споделят своя Спасител с групи хора. И ако помислите по-сериозно върху това, излиза, че това е единственият подходящ и разумен начин. Представете си, че учениците тръгват по света като богати хора. Тогава хората щяха да се трупат под Христовото знаме с надеждата да забогатеят. Но учениците не могат да им обещаят, че ще им дадат злато и сребро. Ако някой тръгне след тях, той ще направи това, защото търси духовно благословение. Освен това, ако учениците бяха богаташи, нямаше да могат да изпитат благословието да живеят в непрекъсната зависимост от Господ и да усещат Неговата въярност. Божието царство принадлежи на онези, които са доволни от начина, по който са осигурени текущите им нужди, и кои-

то дават всичко, което получават извън тези нужди, за делото на Господа.

6:21 „Блажени, които гладувате сега.“ Отново Господ не смята за блажени огромните множества от хора, които страдат от недохранване, а онези Свои ученици, които съзнателно избират един живот на себеотрицание, за да помогнат в облекчаването на огромните човешки нужди както в духовната, така и в материалната област. Това са хора, които предпочитат да живеят просто и икономично, вместо да рискуват да отблъснат другите хора от евангелието чрез своята разпуснатост и богатства. Цялото това себеотрицание ще бъде възнаградено в Божието царство.

„Блажени, които плачете сега.“ Исус не казва, че мъката сама по себе си е благословение: плачът на неспасените не им носи никаква утеха. Тук той говори за сълезите, които се проливат заради Неговото име, заради мъката по забутеното и загиващо човечество, заради скръбта по разединената и безсилна църква, заради всичко, което човек изстрадва в служенето си на Господ Исус. Онези, които сеят със създи, ще жънат с радост.

6:22 „Блажени сте, когато ви нарязат чобеците и когато ви отлъчват... и ви похулят... и отхвърлят името ви като лошо.“ Това благословение не се дава на тези, които страдат поради собствените си грехове или глупост, а на онези, които са презрени, отхвърлени, опозорени и обругани заради това, че са останали *верни на Христос*.

Ключът за разбирането на тези четири благословения се крие в думите „поради Човешкия Син“. Неща, които сами по себе си са проклетия, могат да станат благословения, стига хората да пожелаят доброволно да ги изтърпят заради Христос. Но причината за това трябва да бъде любовта към Христос, в противен случай пове-

чето героични самопожертвувания не струват нищо.

6:23 Страданията заради Христос трябва да се приемат като голяма радост. От една страна, те носят **голяма награда в небесата**, а от друга – приобщават страдащия към верните свидетели на Исус от миналите времена.

Четириите благословения описват какъв трябва да бъде идеалният поганик на Божието царство – самопожертвувателен, въздържан, съчувствителен и издръжлив.

6:24 Четирите „горко“-та показват кои хора получават най-ниска оценка в новото общество на Христос. Интересното е, че това са хората, които се смятат за най-големи в днешния свят! **„Горко на вас, богатите.“** Светът, в който хиляди хора умират всеки ден от глад и всеки втори човек не може да чуе благата вест за спасението чрез вяра в Христос, не може да бъде свят, където натрупването на богатства да не е свързано със сериозни морални и нравствени прегрешения. Тези думи на Христос трябва много дълбоко да се обмислят и от онези християни, които се поддават на изкушението да трупат богатства на земята, да се запасяват и да пестят за трудни дни. Ако правите това, вие не живеете за света, за който трябва да живеете. Между впрочем, това „горко“ за богатите ясно доказва, че когато Господ произнася благословието за „сиромасите“ (20 ст.), Той няма предвид сиромасите по дух. В противоположен случай 24 ст. би гласял така: „Горко на вас, които сте богати по дух“, което е изключено.²⁴

Хората, които имат богатства и които не са успели да ги използват за обогатяването на другите за вечността, вече са получили единствената награда, която някога ще им се даде – егоистичното задоволяване на собствените им желания в този свят.

6:25 „Горко на вас, които сега сте наситени.“ Тук става въпрос за вярващи, които се хранят в скъпи ресторанти, ядат само скъпи и изтънчени ястия и не се лишават от нищо за храна. Мотото на техния живот е: „Няма нищо прекалено добро за Божиите деца!“ Господ казва, че те ще гладуват в дните, които идват, т. е. че няма да получат нищо от възнаграждението на верните и самопожертвувателни ученици.

„Горко на вас, които сега се смеете.“ Това „горко“ се изрича за онези, чийто живот представлява един непрекъснат кръговрат от развлечения, забавления и удоволствия. Те смятат, че животът е даден единствено за наслаждение и забава, и забравят напълно за безнадеждното състояние на хората извън Исус Христос. Всички тези, които се смеят сега, ще жалеем и ще плачат, когато погледнат назад и видят пропуснатите възможности и егзистичното самодоволство на изминалия си живот, а така също и собственото си духовно обедняване.

6:26 „Горко на вас, когато всички¹⁵ човеци ви захвалят.“ Защо „горко“? Защото всеобщото одобрение означава, че тези хора не живеят според Господа, нито пък са верни при проповядването на благовестието. Самата природа на благовестието предизвиква неприязън у безбожните хора. Онези, които получават аплодисменти от света, са последователи на лъжепророците от СЗ, чиито думи са тгвелчки като ухото на слушателите им, говорейки им това, което са искали да чуят. Те са се интересували много повече от човешката почит, отколкото от Божията похвала.

3. Любовта – тайното оръжие на Човешкия Син (6:27-38)

6:27-29а Сега Господ Исус разкрива на Своите ученици тайната на едно

скрито оръжие от Божия арсенал – оръжието на любовта, което ще се окаже едно от най-силните оръжия в борбата за евангелизирането на света. Когато говори за любовта, Господ Исус няма предвид човешкото чувство любов. Той говори за една *свръхестествена* любов, която могат да познаят или изявят само онези, които се родят отново, и която е абсолютно недостижима за тези, в които не обитава Светият Дух. Един убиец също може да обича собствените си деца, но това едва ли е любовта, за която говори Исус! Тази любов е едно човешко чувство, докато любовта на Исус е нещо божествено. За първата е необходим един човешки живот, за втората е необходим един небесен живот. Първата е свързана до голяма степен с емоциите, втората е свързана с волята. Всеки човек може да обича приятелите си, но не всеки може да обича враговете си. Затова е необходим свръхестествена любов. Тази свръхестествена любов е любовта (гр. *агаре*), за която се говори в НЗ. Тя означава да можеш да правиш добро на тия, които те мразят; да благославяш ония, които те прокаинат; да се молиш за ония, които те отвращават; и винаги и навсякъде да можеш да обърнеш и другата си буза.

Ф. Б. Майър пише така:

„В най-дълбокия си смисъл любовта е привилегия на християнството. Да изпитваш към враговете си същите чувства, които другите хора изпитват към своите приятели; да бъдеш освежителен дъжд и галеци слънчеви лъчи както за неправедните, така и за праведните; да служиш на ония, които те отблъскват и отвращават, така както другите се грижат за тия, които ги привличат и очароват; да бъдеш винаги един и същ, без да се поддаваш на настроения, приумици или прищевки; да можеш дълго да страдаш; да не си злопаметен; да се радваш на истина-

*та; да можеш да търпиш, да вярваш, да се надяваш и да понасяш всичко и никога да не отпадаш – ето това е любовта и тази любов е постижение единствено на Светия Дух. Ние не сме в състояние да я постигнем сами.*¹⁶

Нищо не може да победи такава любов. Светът може да победи един човек, който добре познава законите на джунглата и на отмъщението; но той изобщо не знае какво да прави с човека, който отвърща на злото с добро. Такова едно „извънземно“ поведение предизвиква у него пълно объркване.

6:29б-31 Когато ѝ съблекат горната греха, тази небесна любов е готова да предложи и долната си риза. Тя никога не отвърща глава от истинската нужда. Когато ѝ отнемат нещо несправедливо, не иска да ѝ го върщат. Нейното златно правило е да се отнася към другите със същото внимание и грижа, с които би искала да се отнасят към нея самата.

6:32-34 Нехристияните могат да обичат само онези, които обичат тях самите. Това отношение е толкова естествено и толкова често срещано, че не прави никакво впечатление в света на спасените. Много банки и заемодатели *отпускат* на хората *заеми*, за да вземат по-късно лихви от тях. За това не е необходим небесен живот.

6:35 Затова Исус още веднъж повтаря, че ние трябва да обичаме нашите врагове, да правим добро и да даваме, без да очакваме нещо в замяна. Такова трябва да бъде поведението на християните, за да могат те с пълно право да се нарекат „чада на Всевишния“. Нека да припомним обаче, че това не е начинът, по който можем да станем синове на Всевишния, защото единственият начин да станем Божи деца е да приемем Исус Христос като Господ и Спасител (Йоан 1:12). Но това е начинът, по който можем да *покажем* пред света, че ние наистина

сме Божи синове, защото Божието отношение към света е такова, каквото е описано в тези стихове (27-35): **Той се грижи както за благодарните и праведните, така и за неблагодарните и злите.** Когато се гържим като Него, ние показваме общи семейни черти и свидетелстваме, че сме били новородени от Бога.

6:36 Да бъдеш **милосърден**, означава да простиш тогава, когато имаш власт да отмъстиш. **Бог Отец** ни показва милост, като ни прости наказанието, което бяхме заслужили; затова сега Той иска и ние да показваме милост към другите.

6:37 Две са нещата, които любовта не може да прави – тя не **съди** и не **обвинява**. Исус казва: „**Не съдете и няма да бъдете съдени.**“ Най-напред, ние не трябва да съдим за мотивите на хората. Ние не можем да четем техните сърца и не можем да знаем защо един човек е постъпил по начина, по който е постъпил. Освен това ние не трябва да съдим другите християни за това, какви настояници са и как служат на Бога (1 кор. 4:1-5). Бог е Съдията във всичките тези случаи. И като цяло ние не трябва да бъдем прекалено критични. Законът на любовта може много лесно да бъде нарушен от този дух, който кара човек вечно да критикува и да намира недостатъци.

Има области обаче, в които ние *сме длъжни* да съдим. Ние трябва да можем да отсъдим дали един човек е истински християнин, или не – в противен случай никога няма да сме в състояние да разберем кога сме се впрезнали в неравен ярем (2 Кор. 6:14). Също така трябва да можем да отсъдим кое е грях и кое не в семейството или в събрането. Казано просто, трябва да сме в състояние да различаваме между злото и доброто, но не трябва да поставяме под съмнение мотивите на другите хора или да ги осъждаме за техните характери.

„**Прощавайте, и ще бъдете простени.**“ Тези думи ни показват, че нашата способност да прощаваме зависи от желанието ни да правим това. В други текстове от Словото се казва, че когато приемем Христос чрез вяра, греховете ни се прощават безусловно и по благодат. Няма ли някакво противоречие между тези две твърдения? Всъщност тук става въпрос за два вида прощаване – *юридическо и родителско*. *Юридическото опрощение* се дава като дар от Съдията-Бог на всеки един, който вярва в Неговия Син – Господ Исус Христос. То означава, че наказанието на греховете на вярващия грешник е изтърпано от Христос и че той не трябва да плаща за тях. За получаването на това опрощение няма друго условие.

Родителското опрощение се дава от Бог Отец на всеки вярващ тогава, когато съгреша, признае своя грях пред Него и се откаже от него. То води до възобновяване на общението на съгрешилия с останалите християни от Божието семейство и няма нищо общо с наказанието за нашите грехове. Но Бог Отец не може да ни прости тогава, когато ние не желаем да простим на другите. Тъй като Самият Той не прави това, не може да общува с ония, които го правят. Когато Исус казва: „**и ще бъдете простени**“, Той има предвид точно това родителско опрощение.

6:38 Любовта се вижда, когато даваме (Йоан 3:16; Еф. 5:25). Християнското служение е служение, в което ние изразходваме себе си. Онези, които **дават** изобилно, ще получат и изобилна награда. Представете си един сеяч, който е напълнил престилката си със зърно. С колкото по-голям замах той хвърля семето, толкова по-хубаво жито ще порасне. Неговата награда ще бъде **добра реколта**, „**натъпкана, стърсена, препълнена**“, която ще му се даде „**в пазухата**“, т. е. в престил-

ката. Трябва да знаем, че това е един непоклатим принцип в живота – че ние жънем това, което сме поселили; че нашите постъпки се връщат отново върху нас; и че **със същата мярка**, с която мерим на другите, ще се **отмери** и на нас. Ако ние сеем материални неща, ще пожънем духовни богатства с неоченима стойност. Истина е също, че ще загубим онова, което пазим, а ще запазим онова, което дадем!

И. Притчата за слепеца-лицемер (6:39-45)

6:39 Току-що Господ Исус каза на Своите ученици, че те трябва да служат на хората, като им дават. Сега Той им обяснява, че степената на благословението, което те ще носят на другите хора, ще зависи от тяхното собствено духовно състояние. Един **слепец** не може да бъде **водач на друг слепец**, защото **и двамата ще паднат в ямата**. Тоест, ние не можем да даваме онова, което нямаме. Ако ние сме слепи за някои истини от Божието Слово, няма да можем да помогнем и на другите да прогледнат за тези истини. Ако ние сме оставили някои тъмни петна в нашия духовен живот, то със сигурност ще оставим такива тъмни петна и в живота на онези, които обучаваме.

6:40 „**Ученикът не е по-горен от учителя си, а всеки ученик, когато се усвършенства, ще бъде като учителя си.**“ Един човек не може да учи учениците си на това, което не знае, и не може да изведе учениците си на ниво, по-високо от неговото. Колкото по-дълго учениците останат със своя учител, толкова повече те ще приличат на него, като неговият собствен растеж ще образува горната граница на техния растеж. За един ученик може да се каже, че е **свършено обучен**, тогава, когато достигне нивото на

своя учител. Всички недостатъци в живота или познанията на учителя ще се пренесат и в живота на неговите ученици, а когато обучението свърши, нивото на учениците ще бъде като това на техния учител.

6:41-42 Тази важна истина получава още по-ярко потвърждение от сравнението със **съчицата** и **зредата**. Веднъж един мъж вървял през хармана, където отвявали житото. Внезапно буен полъх на вятъра раздухал плявата и една **мъничка съчица** попаднала право в окомото на мъжа. Той затъркал окомото си, за да махне тресчицата, но колкото по-гъло го търкал, толкова повече го зачервявал. В този момент покрай първия човек минал друг човек и като видял бедата, предложил да му помогне. Но другият имал цяла една **зреда**, която стърчала от **окомото му**. Може ли той да помогне, като едва виждал това, което вършел? Поуката е ясна. Един учител не може да говори на учениците си за техните недостатъци, ако той самият притежава същите недостатъци в много по-голяма степен и не ги вижда. Ако искаме да бъдем в помощ на другите, трябва да имаме безупречен живот. В противен случай трябва да сме готови да чуем съвета: „Лекару, изцери първо себе си!“

6:43-45 В четвъртата Си илюстрация Господ използва едно сравнение с **дървото** и неговите **плодове**. Всяко дърво ражда плодове, които могат да бъдат **добри** или **лоши**, в зависимост от неговата природа. Ние съдим за едно дърво по вида и качеството на плодовете, които то ражда. Същото се отнася и за ученичеството. Морално чистият и духовно здравият човек може да изнесе благословение на другите хора **от „доброто съкровище на сърцето си“**; докато човекът с нечисто сърце може да **изнася само зло...**

И така, от 39 до 45 ст. Господ казва на Своите ученици, че тяхното служе-

ние трябва да бъде служение на характера. Това, какъв е един човек, е много по-важно от онова, което той някога може да каже или да направи. Крайният резултат ще се определи не от онова, което сме казали или направили, а от това, което сме.

Й. Господ изисква от учениците Си подчинение (6:46-49)

6:46 „И защо Ме зовете, Господи, Господи, и не вършите това, което казвам?“ Думата „*Господ*“ всъщност означава „*Господар*“. С нея ние казваме, че нашият Господ има пълна власт над живота ни, че ние Му принадлежим и че сме се задължили да правим това, което Той казва. Не е възможно да Го наричаме „наш Господ“, а след това да не Му се подчиняваме. И не е достатъчно да признаваме Неговото господство над нас само на думи. Истинската любов и истинската вяра означават, че ние трябва и да Му се подчиняваме. Ако ние не правим това, което Той очаква от нас, ние всъщност не Го обичаме истински и не вярваме истински в Него.

*Казвате Ми „Път наш“,
а не вървите по Мен,
Казвате ми „Живот наш“,
а не живеете в Мен,
Казвате Ми „Господар наш“,
а не слушате Мен,
Но на Моя Съд не винете Мен!
Казвате Ми „Хляб наш“,
а не ядете Мен,
Казвате Ми „Вяра наша“,
а не вярвате в Мен,
Казвате Ми „Господ наш“,
а не служите на Мен,
Но на Моя съд не винете Мен!*

Джофри О'Хара

6:47-49 За да подчертае още по-силно важността на тази истина, Господ

разказва една история за двама строители. Обикновено значението на тази случка се свързва с евангелието: казва се, че разумният човек е онзи, който вярва в Христос и се спасява, а глупавият – който отхвърля Христос и загива. Това тълкуване, разбира се, е съвсем *правилно*. Но ако разгледаме притчата в светлината на контекста, ще видим, че тя съдържа един още по-дълбок смисъл.

Разумният човек е този, който **ужда** при Христос (спасението), **чува** Неговите **заповеди** (учението) и ги **изпълнява** (послушанието). Той строи своя живот върху онези християнски принципи за ученичеството, за които става въпрос в тази глава. Това е единственият правилен път, който трябва да следваме, когато строим нашия живот. Тогава няма да има бури и наводнения, които да могат да помръднат къщата на нашия живот, защото тя е **построена върху една непоклатама канара** – Христос и Неговото учение.¹⁷

Глупавият човек е онзи, който чува (наставленията), но не следва заповедите на Христос (проявява непослушание) и строи своя живот върху основа, която той смята за най-добра, като следва плътските принципи на този свят. Но когато забушуват бурите на живота, неговата **къща рухва**, защото е „**без основа**“, и бурята я помита. Душата на този човек може да бъде спасена, но животът му е загубен.

В земята си живот мъдрият човек е беден, гладен, тъжен и преследван заради Човешкия Син. Светът обикновено го смята за безумен, но Исус казва, че е разумен.

Глупавият човек е богат, земният му живот е пълен с разкош и празненства и славата му е голяма. Светът го смята за разумен, но Исус казва, че е безумен.

VI. Човешкият Син разширява Своето служение (7:1-9:50)

A. Изцелението на слугата на стотника (7:1-10)

7:1-3 След края на беседата Исус оставя множеството и **влиза в Капернаум**. Там при Него отиват **юдейските старейшини**, за да Го помолят да помогне на един езичник, който е **слуга на един стотник**. Оказва се, че стотникът има много добро отношение към юдеите – толкова добро, че дори им е построил синагога. Както и всички останали стотници, представени в НЗ, този стотник е представен само в хубава светлина (Лука 23:47; Деяния 10:1-48).

Внимателното отношение на господарите към слугите по онова време не е често срещано явление. Когато **слугата** на този стотник **заболява**, той помолва **юдейските старейшини** да отидат и да помолят Исус да го изцери. Доколото ни е известно, това е единственият римски офицер, който е потърсил Исус, за да даде благословията Си на един **слуга**.

7:4-7 Юдейските старейшини се оказват участници в една доста странна ситуация. От една страна, те не вярват в Исус, а от друга, приятелските им връзки със стотника ги задължават да отидат при Него и да Го помолят за помощ в този момент на нужда. На Исус те казват, че **стотникът „заслужава“** да Му се стори това, но самият стотник казва за себе си „**не съм достоен да влезеш под стряхата ми**“, което ще рече „не съм достатъчно важен“.

Според Матей стотникът сам отива при Исус, но според Лука той първо изпраща старейшините. Ние смятаме, че и Матей, и Лука са прави: първо са били изпратени старейшините, а след това и сам той е отишъл.

Забележете какво голямо смирение и вяра има този човек! Той смята, че не е достоен Исус да влезе в дома му. Също така смята, че не е достоен сам да отиде при Него. Но вярата му е толкова силна, че е сигурен, че Исус може да изцелява, без да присъства лично при болен човек, и че е достатъчна само една Негова дума, за да прогони болестта.

7:8 Освен това стотникът обяснява, че и той добре знае какво означават власт и отговорност, тъй като има значителен опит в тази област. Той самият е **повластен** на римското правителство и като такъв носи отговорността за изпълнението на неговите заповеди. От друга страна, има **подчинени** на себе си **войници**, които незабавно изпълняват неговите заповеди. Той знае, че Исус има такава власт над болестите, каквато римското правителство упражнява над него и каквато той упражнява по отношение на своите подчинени.

7:9, 10 Исус е **учуден** от вярата на този стотник-езичник. Дори и в Израел няма човек, който да признава толкова смело абсолютната власт на Исус. И тази голяма вяра не остава невъзнаградена. Когато пратениците се връщат в къщата на стотника, **слушата** е **напълно здрава**.

В Евангелията са описани два случая, в които се казва, че Исус е бил **учуден**. Единият е този, а другият – когато Исус се учудва на неверието на Израел (Марко 6:6).

Б. Съживяването на сина на вдовицата (7:11-17)

7:11-15 Наин е малък град на югозапад от Капернаум. Когато Исус наближава града, Той вижда едно голямо погребално шествие. **Позребват единствения син на една вдовица**. Господ се съжالياва над осиротялата майка, спира **носилката**, на която е поставен

мъртвецът, и **заповядва на младежа да стане**. В същия този миг мъртвото тяло се изпълва с живот и момчето се изправя и **сяда**. Така Господарят над смъртта и болестите възвръща момчето на **неговата майка**.

7:16, 17 Хората са обзети от **страх**. Те са станали свидетели на едно необикновено чудо – връщането на един мъртвец към живота, и вярват, че в лицето на Господ Исус Бог им е изпратил **велик пророк**. Но когато казват: „**Бог посети Своите люде**“, хората едва ли разбират, че **Самият Исус** е Бог. Те по-скоро смятат, че Бог работи сред тях по някакъв неопределен начин, а не като Личност. Техните **разкази** за това чудо стигат до **всички краища на Юдея и околността**.

Лекарският дневник на доктор Лука съдържа само три случая на изцелени деца: сина на вдовицата, Яировата дъщеря (8:14) и обсебеното от бесове момче (9:38).

В. Човешкият Син вдъхва увереност на Своя предвестник (7:18-23)

7:18-20 Новините за чудесата на Исус стигат до **Йоан Кръстител**, който лежи в затвора в Machaerus в един замък на източния бряг на Мъртво море. Ако Исус наистина е Месията, защо не покаже Своята власт, като освободи Йоан от Иродовия затвор? И така, Йоан изпраща **двама от своите ученици** да попитат Исус дали Той е Месията, или друг да очакват. Може да ви се стори доста странно това, че Йоан е могъл да се устмни в месиянството на Исус, но не забравяйте, че и най-добрите християни преживяват кризисни моменти във вярата си. Освен това физическият тормоз много често води и до умствена отпадналост.

7:21-23 Исус отговаря на Йоан, като му напомня, че чудесата, които Той

извършва, са същите чудеса, които са предречени за Месията от пророците (Ис. 35-5,6; 61:1). Накрая Исус добавя следното: „И блажен е оня, който не се съблазни в Мене.“ Освен като упрек към Йоан за това, че се е усъмнил в Него заради неуспеха Му да поеме управлението на властта в Свои ръце и да направи това, което хората очакват от Него; тези думи могат да се изтълкуват и като опит на Исус да помогне на Йоан и да вдъхне сила на неговата вяра.

По този въпрос Муър казва така:

„Не познавам по-големи изпитания за вярата от тези, в които Исус ни дава още по-големи свидетелства за Своята сила, без да я използва... Човек трябва да мобилизира цялата си добра воля, за да може да не възроптае срещу отговора, който ще му донесат пратениците: „Да, Той има цялата власт и е точно Този, за Когото ти Го мислиш, но не каза нито дума за освобождението ти от затвора...“ Вярата ти е укрепена, но обяснение няма и вратите на затвора остават все така здравно заключени. И тогава чувай думите: „И блажен е оня, който не се съблазни в Мене.“ Това е всичко!“¹⁸

Г. Човешкият Син изказва похвала на Своя предвестник (7:24-29)

7:24 Каквито и да са думите, които Исус казва лично на Йоан, думите, които Той казва на групите за него, са единствено похвални. Какъв човек са очаквали да видят те, когато са излизали при него в пустинята? Сигурно не някой нерешителен, мекушав и непоспоянен в мненията си опортюнист, защото Йоан никога не е бил „тръсника... от вятър разлюлявана“?

7:25 Нито пък някакъв си богаташ, „великолепно облечен“ и тънец в разкош и развлечения, защото хората от този тип изживяват живота си в цар-

ските палати, привлечени от удоволствията на дворцовия живот и от безкрайните връзки с високопоставени лица, които удовлетворяват егоистичните им желания?

7:26 Те са излизали при него в пустинята, за да видят един пророк – човек, който представлява едно живо превъплъщение на съвестта и изявява словото на живия Бог, без изобщо да се съобразява какво ще му струва това. Той наистина е нещо повече от пророк.

7:27 За него се говори още в пророчествата на СЗ и на него се е паднала уникалната възможност да бъде предвестникът на Царя. За да ни припомним обещанието от СЗ, Исус цитира част от Малахия 3:1, но Неговият цитат съдържа една много интересна промяна на местоименията. В Малахия 3:1 се казва: „Ето, аз изпращам вестителя Си, който ще устрои пътя пред Мене“, докато тук се казва: „Ето, аз изпращам вестителя Си пред Твоето лице, който ще устрои пътя Ми пред Тебе.“ Местоимението „Мене“ е заместено от местоимението „Тебе“.

Тази промяна е обяснена от Гогет по следния начин:

„От гледна точка на пророка Онзи, който изпраща, и Онзи, пред Когото пътят трябва да се устрои, са едно и също Лице – Йехова. Затова Малахия казва „пред Мене“. Но от гледна точка на Исус, който, когато говори за Себе Си, никога не се противопоставя на Отец, се налага едно разграничение, тъй като Йехова не говори за Себе Си, а говори на Исус. Оттук и изразът „пред Тебе“. Тогава не следва ли от това доказателство, че според цитата идеята на пророка, а и тази на Исус е, че появата на Месията означава появата на Йехова?“¹⁹

7:28 Исус продължава похвалите Си към Йоан, като казва, че сред пророците, родени от жена, няма по-голям пророк от него. Той заема това първо

място не заради личните си качества, а заради положението си на предвестник на Месията. Имало е и други мъже, които са показали същото усърдие, същата преданост и същата почит като Йоан, но нито един от тях не е имал привилегията да бъде предвестник на идването на Царя. В това отношение Йоан заема едно уникално място. И въпреки това, добавя Господ, „най-малкият в Божието царство е по-голям от него“. Това означава, че привилегията да се радваш на благословенията на царството е много по-голяма, отколкото привилегията да бъдеш предвестник на Царя.

7:29 Този стих идва да ни напомни за различните начини, по които хората са реагирали на Йоановата проповед. Обикновените хора и отявлените грешници, каквито са били бирниците, са се покаяли и са били кръстени в река Йордан. С вярата си в Йоановото послание и с изпълнението на оно ва, което то е искало от тях, те са признали Божията правда, т. е. признали са за справедливо искането на Бога, че народът на Израел трябва първо да се покае, за да може Христос да господства над него. Подчинявайки се на призива на Йоан, те са признали правотата на Божиите изисквания и закони.

Д. Човешкият Син критикува „човеците от това поколение“ (7:30-35)

7:30-34 Фарисеите и законоучителите са отказали да се подчинят и да се кръстят с Йоановото кръщение, като по този начин са осутили Божия план, който е целял тяхното добро. Изобщо хората от поколението, чиито водачи са те, е невъзможно да бъдат задоволени. Исус ги оприличава на деца, които седят на пазара и се опитват да играят, но когато други-

те деца ги канят да вземат участие в някоя весела или тъжна игра, те отказват. Държат се своенравно, капризничат, решенията им са непостоянни и своеволни. Такива са и фарисеите, които възразяват срещу всичко, което Бог прави или говори. **Йоан Кръстител** е един строг, аскетичен и самоотвержен човек, но те не го харесват и казват за него, че е обхванат от бяс. Когато идва **Човешкият Син** и сяда да яде и да пие с бирниците и грешниците, показвайки по този начин, че се идентифицира с онези, които е дошъл да благослови, фарисеите пак не са доволни и казват за Него, че е „човек лакомец и винопеец“. Глад или обяв, брагва или сватба, Кръстител или Спасител – нищо не може да задоволи фарисеите!

В тази връзка Райл ни дава следния съвет:

„Трябва да се откажем от всякакви опити да се харесаме на всички, защото това е невъзможно да стане и ние само ще си загубим времето. Трябва да сме доволни единствено от това, че вървим по стъпките на Христос, и да оставим света да говори за нас каквото си иска. Защото каквото и да правим, ние никога няма да го задоволим, нито пък ще спрем неговите злонамерени забележки. Светът не хареса нито Йоан Кръстител, нито неговия Благословен Господар. И той ще продължи да намира недостатъци и грешки у всеки един от Неговите ученици, докато има някой от тях на земята.“²⁰

7:35 „Но пак мъдростта се оправдава от всичките си чада.“ Тук пог „мъдростта“ трябва да се разбира Самият Спасител, а малцинството от Неговите ученици са нейните деца. И макар че голяма част от хората ще Го отхвърлят, истинските последователи на Исус ще докажат правотата на Неговите искания чрез живот на любов, святост и посветеност.

Е. Една грешница помазва с миро Спасителя (7:36-39)

7:36 Следващото събитие ни показва на практика как мъдростта се оправдава от едно от нейните деца, и по-точно, от една грешна жена. Ето какво казва г-р Уудринг във връзка с това: „Когато Бог не може да накара религиозните водачи да почетат Христос, Той наказва блудниците за сторят това.“ Един от фарисеите, на име Симон, е поканил Исус „да яде с него“ – дали от лобопитство, или от неприязън, не знаем.

7:37, 38 В това време в къщата влиза една грешница. Тук не се казва коя е тя, а преданието, че е Мария Магдалена, не се подкрепя от Библията. Жената носи бял прозрачен съд, пълен с благоуханно миро. Исус се храни в полулегнало положение върху възглавниците с глава към трапезата. Жената застава при нозете Му и започва да плаче, а сълзите ѝ обливат краката Му. Тя ги бърше с косата си и ги покрива с целувки, а накрая ги намазва със скъпото миро. Този израз на поклонение и жертвоготовност показва, че за нея няма нищо, което да е по-скъпо от Исус.

7:39 Поведението на Симон говори за едно много по-различно отношение. Той си мисли, че пророците, както и фарисеите, не трябва да имат нищо общо с грешниците. Според него, ако Исус е истински пророк, Той не трябва да позволява на една грешница да проявява такава любов към Него.

Ж. Притчата за двамата длъжници (7:40-50)

7:40-43 Исус разбира какви мисли възбудват Симон и лобезно го пита дали може да му каже нещо. Със съвършено умение на разказвач Исус разказва притчата за един заемодател и двамата негови длъжници. Единият му дъл-

жал петстотин динара, а другият – петдесет. Когато заемодателят разбрал, че и двамата няма да могат да изплатят парите, той им опростил дълговете. На това място Исус пита Симон кой от двамата длъжници ще обикне заемодателя повече. Фарисеят отговаря съвсем правилно, че повече ще го обикне „оня, комуто е простил повече“. По този начин фарисеят осъжда сам себе си, както и Исус му показва по-нататък.

7:44-47 От мига, в който Господ е възлял в къщата, жената не е престанала да Го обсипва с доказателства за своята любов, за разлика от фарисея, който не Му е оказал дори най-обикновената почит на гост, като например да Му измие краката, да Го целуне по бузата или да помаже главата Му с миро. И това е така, защото жената е осъзнала, че са ѝ простили големи грехове, докато Симон изобщо не се чувства като голям грешник, „а комуто малко се прощава, той малко обича“.

Исус не иска да каже, че фарисеят не е голям грешник, а че той никога не е признал истински своята огромна вина, поради което тя не му е била и простена. Ако той беше направил това, щеше да възлюби Господ толкова силно, колкото и блудницата. Всички ние сме големи грешници и всички можем да познаем великото Божие опрощение и да обикнем Господа с най-голямата си голяма любов.

7:48 После Исус оповестява пред всички, че греховете на жената ѝ са простени. Греховете ѝ са простени не заради любовта ѝ към Христос, тъй като любовта ѝ е резултат от опрощаването на нейните грехове. Любовта ѝ е голяма, защото и опрощението на Исус е голямо. Исус просто се възползва от случая, за да оповести публично прощението на нейните грехове.

7:49, 50 Другите гости започват да се питат помежду си дали Исус има

право да прощава **грехове**. Естественият човек мрази милостта. Но Исус отново уверява **жената**, че нейната **вяра** я е спасила и че тя може да си **върви с мир**. Това е нещо, което психиатрите не могат да правят. Те може и да успеят да ни обяснят комплексите за виновност, но никога няма да успеят да ни дадат радостта и мира, които ни дава Исус.

Някои християни неправилно тълкуват поведението на Исус в дома на този фарисей като насърчение за поддържане на близки контакти с невярващи, вземане на участие в техните развлечения и споделяне на техните удоволствия. В тази връзка Райл ни предупреждава за следното:

„Онези, които изтъкват тези аргументи, ще направят добре, ако си спомнят какво направи Исус в този случай. Той отиде във фарисейската къща, за да върши делото на Отца Си; свидетелства срещу най-силния и най-изкусителния грях – този на фарисеите; обясни на фарисеите какво означава безусловното опрощение на греховете и каква е тайната на истинската любов към Него; обясни спасителната сила на вярата. Ако християните, които пропагандират поддържането на близки връзки с невярващи, посещават техните домове в духа на нашия Господ, говорят и се държат като Него, нека продължат да правят това. Но дали, когато седят на трапезите на своите невярващи познати, те наистина говорят и правят това, което Исус говореше и правеше на трапезата у Симон? Ето това е въпросът, на който трябва да си отговорят преди това.“²¹

3. Служението на някои жени на Исус (8:1-3)

Добре е да си припомним, че Евангелията съдържат само някои случаи от живота и служението на нашия Гос-

под. Светият Дух е избрал само тези, които Той е решил, че трябва да бъдат включени, като много други просто е отминал. Тук Той ни казва в едно изречение, че Исус е посетил заедно с учениците Си повечето **градове** и **села** в Галилея. Докато Той проповядва и благовестява **Божие царство**, няколко благословени от Него **жени** се грижат за Него, като вероятно Му служат във връзка с храната и облеклото. Между тях е и **Мария**, наречена **Магдалена**. Някои изследователи смятат, че тя е била благородничка от Магдала. Във всеки случай знае се, че Господ я е освободил от **седем бяса**. Там са също и **Йоана**, чийто съпруг е бил **настойник на Ирод, Сусана** и **много други**. Тяхната обич към нашия Господ не остава незабелязана и неотбелязана, макар че, когато са споделяли имота си с Исус, те едва ли са смятали, че тяхната щедрост и гостоприемство ще послужат като пример за подражание за християните от всички следващи векове.

Целта на служението на Господ е да благовести на хората новината за **Божие царство**. **Божие царство** е онази видима и невидима сфера, където е признато Божие господство. Матей използва израза „небесното царство“, но смисълът му е същият като на „Божие царство“. Това е мястото, където „Всевишният владее над царството на човеците“ (Дан. 4:17), или мястото, където „небесата владеят“ (Дан. 4:26).

Развитието на царството, според както е представено в НЗ, преминава през няколко етапа:

1. Най-напред царството е било оповестено от Йоан Кръстител като приближило (Мат.3:1, 2).
2. После царството е присъствало на земята в Лицето на Царя („Божие царство е сред вас“, Лука 17:21). Това е благата вест за царството, оповестена от Исус, Кой-

- то е говорил за Себе Си, че е Цар на Израел (Лука 23:3).
3. След това идва етапът на отхвърлянето на Божието царство от израелския народ (Лука 19:14; Йоан 19:15).
 4. Днес царството е в една тайна форма (Мат. 13:11). Христос, неговият Цар, временно отсъства от земята, но Неговото господство е признато в сърцата на някои хора на земята. В известен смисъл царството включва и онези хора, които само формално признават Божието господство и не са истински вярващи. Този кръг от хора, които само на думи показват своята вяра, може да се види в притчата за сеяча и семето (Лука 8:4-15), в притчата за житото и плевелите (Мат. 13:24-30) и в притчата за мрежата с рибите (Мат. 13:47-50). Но в истинския си смисъл царството включва само действително повярвалите (Мат. 18:3) или т. нар. новородени (Йоан 3:3). Това е вътрешният кръг на царството (вж. фигурата към Мат. 3:1, 2).
 5. Ще дойде време, когато царството ще се установи на земята в буквален смисъл – времето, в което Господ Исус ще управлява в продължение на хиляда години като Цар на Царете и Господ на Господарите (Откр. 11:15; 19:16; 20:4).
 6. Последният етап на царството е етапът на вечното господство на нашия Господ и Спасител Исус Христос (2 Петр. 1:11). Това ще бъде царството на вечността.

И. Притчата за сеяча и семето (8:4-15)

8:4-8 Притчата за сеяча описва царството в етапа, в който се намираме сега. Тя ни показва, че Божието царство включва освен формалното му признаване и една вътрешна, истинска

промяна. Тя също така ни предупреждава да внимаваме как **слушаме** Божието слово. Слушането на проповедите и поученията върху Словото не е проста работа, защото всеки, който чуе Словото, става много по-отговорен, отколкото преди да го е чул. Ако човек отхвърли посланието или реши, че може и да не му се подчини, последствията за него означават погибел. Но ако чуе и се подчини, той ще получи още повече светлина от Бога. Исус първо разказва **притчата** пред **едно огромно множество**, а след това я обяснява на учениците Си.

В нея се говори за **един сеяч**, за **семето**, което той **посява** в четири вида почви, и за четирите вида реколти, които се раждат от различните почви.

ВИД ПОЧВА

1. Крайпътна почва

РЕКОЛТА

Хората утъркват семената или птиците ги изяждат.

2. Скалиста почва

Кълновете изсъхват поради липса на влага.

3. Трънливи места

Тръните задушават кълновете.

4. Добра почва

Всяко зърно ражда сто пъти повече семето.

Господ завършва притчата със следните думи: „**Който има уши да слуша, нека слуша**“, което ще рече, че човек много трябва да внимава как слуша, защото семето трябва да падне на **добра почва**, ако искаме да гадне добра реколта.

8:9, 10 Когато учениците питат Исус за смисъла на тази притча, Господ им казва, че не всички ще разберат **тайните на Божието царство**. Само онези, които желаят да се доверят и подчинят, ще **получат** способност да разбират Христовото учение. Но Исус нарочно представя много от истините на това учение **под форма-**

та на **притчи**, така че тези, които не Го обичат истински, да не могат да разберат. Те ще гледат, но няма да виждат; и ще чуват, но няма да разбират. От една страна, тези хора наистина гледат и чуват. Например хората, на които Исус разказва притчата, знаят, че Той им говори за сеяч, който посява семена, но не разбират истинското значение на това събитие. Те не искат да осъзнаят, че техните сърца са пълни с жестокост и нежелание за разкаяние и че точно те представляват онези покрити с тръни места, които не позволяват на семената да пораснат и да принесат добър плод.

8:11-15 Само учениците могат да чуят обяснението на притчата. Те вече са приели учението, което са чули, и затова ще им се даде още. Исус им обяснява, че **семето е Божието слово**, т. е. Божията истина или Неговото Собствено учение.

Слушателите, които приличат на почвата **край пътя**, чуват словото по един повърхностен, лекомислен начин. То остава да се носи по повърхността на техния живот, така че за **явола** (небесните птици) не представлява никакъв проблем да го грабне.

Хората, чиито сърца приличат на **канаристите** места, също чуват Словото, но не му позволяват да проникне в тях и не искат да се покаят. Те не правят никакви опити да подпомогнат растежа на семето (не му дават никаква влага), така че то изсъхва и умира. Такива хора лесно признават, че са вярващи, но всъщност нямат истинска вяра. В началото изглежда, че семето в тях е живо, но когато погледнем под повърхността, разбираме, че то **няма корени**. Във време на изпитания те първи отхвърлят вярата си в Христос.

Хората, които приличат на трънливите места, обикновено започват като добри християни, но не успяват да

останат твърди във вярата. Постепенно **грижите, богатствата и удоволствията на света** завладяват техните сърца и задушават словото.

Когато словото попадне в истински вярващи, то намира **добра почва** в техните **искрени и добри** сърца. Те не само чуват словото, но му позволяват и да моделира техния живот. Тези хора желаят да се учат от него и да му се подчиняват, като по този начин започват да придобиват характеристики на истински християни и да дават плодове за Бога.

Дарби обобщава посланието на този пасаж по следния начин:

„Ако аз чуя словото и, след като Го чуя, започна да Го чувствам като нещо, което притеждавам, т.е. не само да му се радвам, а да Го чувствам като част от себе си, то тогава то става част от това, което съставлява моята душа, и затова аз ще мога да погледна още повече. Защото, когато истината стане част от моята душа, аз вече имам способност да възприемам повече от нея.“²²

Й. Отговорността на тези, които служат (8:16-18)

8:16 На пръв поглед изглежда, че няма никаква връзка между тези и предишните стихове, но на практика мисълта не е престанала да тече. Спасителят все още говори за огромното значение на това, което учениците Му правят с Неговото учение. Той се оприличава на човек, който е **запалил светило**, но не го покрива с никакъв съд и не го слага под легло, а го поставя на **светилник**, за да могат всички да **видят неговата светлина**. Когато учи учениците Си на принципите на царството, Спасителят всъщност пали един светилник. Но какво трябва да правят или – по-скоро – какво не трябва да правят те с този светилник?

Първо, те не трябва да го покриват със съд. В Матей 5:15, Марко 4:21 и Лука 11:33 в Библията на английски език се казва вместо „съд“ – „бушел“, което означава мерна единица за обем и се използва при размяната на стоки. Така че покриването на светилото със съд може да се изтълкува като позволяване на погълнатия от търговия свят да затъмни или задуши нашето свидетелство за Христос. По-добре ще бъде да поставим светилника отгоре на стага, което ще рече да действваме като християни и на работното си място, използвайки работата си като амбон, от който да проповядваме евангелието.

Второ, светилото не трябва да се слага **под леглото**. Тук леглото е символ на спокойствието, удобството, леността и удоволствията, които много лесно могат да заглушат светлината на нашето свидетелство. Светилото трябва да се постави на светилник. С други думи, Христовият ученик трябва така да живее и да прогласява истината, че всички да могат да я видят.

8:17 ст. иска да ни предупреди, че ако ние позволим на нашата работа или леност да попречат на разпространението на посланието, тази небрежност или неуспех няма да останат незабелязани. Всяко скриване на истината ще **бъде открито** и всичко тайно ще **стане явно**.

8:18 Затова ние трябва да внимаваме **как слушаме**. Ако останем верни, като споделяме истината с другите хора, Бог ще ни открие нови, по-дълбоки истини. От друга страна, ако ние не сме усърдни като евангелизатори, Бог ще ни лиши и от тази истина, която мислим, че притежаваме. Ако не използваме това, което притежаваме, ще го изгубим. Ленг пише следното по този въпрос:

„Учениците слушат словото с желанието да го разберат и с готовност да

повярват и да му се подчинят. Другите го слушат или с безразличие, или от лобопитство, или с желание да му се противопоставят. Първите ще получат още знание, вторите ще загубят и онова знание, което им се е струвало, че имат.“²³

Защото трябва да споделим, ако искаме да съхраним знанието, което ни се дава от Бога. Защото престанем ли да даваме, преставаме и да притежаваме любовта, която ни се дава отгоре!

Р. Тренч

К. Истинската майка и истинските братя на Исус (8:19-21)

На това място в беседата идват хора и казват на Исус, че **майка Му и братята Му** чакат отвън, за да Го видят, но не могат да дойдат при Него **заради множеството**. С отговора Си Исус иска да ни каже, че истинското роднинство с Него не зависи от кръвното родство, но от послушанието и изпълнението на **Божие слово**. Всички, които слушат Божие слово с трепет и смирение и му се подчиняват безпрекословно, се признават от Него за членове на Неговото семейство. И тогава няма да има множество, което да може да попречи на Неговото духовно семейство да общува с Него.

Л. Човешкият Син овладява бурята (8:22-25)

8:22 В останалата част на тази глава ние виждаме как Исус упражнява Своето господство над природните елементи, демоните, болестите и дори над смъртта. Всички те се подчиняват веднага на Неговата дума – само човекът не желае да направи това!

Често над Галилейското езеро се извиват страховтни бури, които застра-

шават плаването по него. Но причинителят на точно тази буря е може би Сатана, който се опитва да унищожи Спасителя на света.

8:23 Когато бурята започва, Исус **спи** в лодката (което е доказателство за Неговата човешка природа). Когато Исус заговаря, *бурята* стихва (което е доказателство за Неговата абсолютна Божественост).

8:24 Учениците **събуждат** Спасителя и Му казват колко много ги е страх за собствената им безопасност. С абсолютно спокойствие Исус **смърря вятъра** и вълните и всичко **утихва**. Онова, което прави с Галилейското езеро, днес Исус може да направи и с изплашения и подхвърлян от житейските бури ученик.

8:25 След това Исус пита учениците Си „**Къде е вярата ви?**“, с което иска да им каже, че тревогата им е била напразна и че не е трябвало да Го бугят, защото „няма вълна, която да може да погълне лодката, в която почива Господарят на земята, небето и океана“. И ако ти си в една лодка с Него, можеш да бъдеш абсолютно сигурен за своята безопасност.

Учениците не разбират напълно цялата власт, която притежава техният Господар. Тяхното познание е несъвършено. Те само **се чудят** на това, че всички елементи Му се покоряват. В това отношение и ние не се различаваме много от тях. Колко често ние също изпадаме в отчаяние, когато ни връхлитат бурите на живота! И когато Господ ни идва на помощ, ние също се удивляваме на Неговата сила и също се питаме защо не сме успели да Му се доверим по-пълно.

М. Изцелението на обзетия от бесове гадаринец (8:26-39)

8:26, 27 Когато Исус и учениците Му стигат на брега, те се озовават в гадаринската земя.²⁴ Там те срещат

един човек, който е обзет от бесове. В Евангелието от Матей се говори за двама мъже, обзети от бесове, докато Марко и Лука споменават само един. Тези противоречия могат да се обяснят или с наличието на два подобни случая, или с по-пълното описание на един и същ случай от единия автор в сравнение с другите двама. В случая бесовете карат човека да си съблича **грехите**, да бяга от хората и да живее в **гробищата**.

8:28, 29 Когато **вижда Исус, човекът** започва да Го моли да го остави на мира или, по-точно, **нечистият дух** говори на Исус чрез този нещастник.

Обземаването на хора от духове е нещо действително. Това не са просто влияния върху хората, а свръхестествени същества, които обитават в човека и контролират неговите мисли, говорене и поведение. Бесовете, обладали този човек, проявяват изключителна ярост. Те са толкова буйни, че в някои моменти човекът успява дори **да счуни** веригите, с които го връзват, и да избяга **в пустинята**. Всичко това престава да ни изненадва, когато разберем, че бесовете, които обитават в мъжа, са толкова много, че след като излизат от него, успяват да унищожат едно стадо от две хиляди свини (вж. Марко 5:13).

8:30, 31 **Името** на този човек е **Легион**, тъй като той е обзет от цял легион **демони**. Демоните признават, че Исус е Син на Всевишния Бог. Те знаят много добре, че съдбата им е предрешена и че Исус ще стори с тях това, което им се полага. Въпреки това те искат от Него малка отсрочка, молейки **Му се да не им заповяда да отидат веднага в бездната**.

8:32, 33 Затова те искат от Него разрешение да влязат в **свинете** на едно **голямо стадо**, което пасе на близкия **хълм**. Исус им разрешава, след което свинете **хукват надолу по стръмния склон** и се **издавят в езерото**. Ня-

кои хора днес упрекват Господ за това, че бил унищожил чужда собственост, но те не трябва да забравят, че според закона евреите не са имали право да отглеждат свине, тъй като те са били нечисти животни. Но дори и собствениците на стадото да не са били евреи (което означава, че не са били длъжни за спазват тази забрана), едва ли е правилно две хиляди свине да се ценят много повече от един човек.

8:34-39 Новината бързо обикаля цялата околност, вследствие на което се събира огромно множество от хора, които – виждайки бившия бесноум съвсем здрав и нормален – толкова се изплашват, че помолват Исус да си отиде. Явно хората са загрижени много повече за своите свине, отколкото за Спасителя. Те се тревожат много повече за стомасите си, отколкото за душите си. Дарби казва така:

„Хората умоляват Исус да си отиде от тях, за да запазят своето спокойствие, което се нарушава много повече от Божието присъствие, отколкото от един легион бесове. И Исус си отива. Изцеленият от Него човек Го моли да остане с Него, но Господ го отправя обратно... за да бъде свидетел на Божиата милост и сила, които сам е изпитал.“²⁵

Когато след време Исус посещава Декаполис, Той е посрещат радушно от много хора (Марко 7:31-37). Може би това е резултат от вярното свидетелство на изцеления бесноум!

Н. Исус изцелява неизлечими болни и възкресява от мъртвите (8:40-56)

8:40-42 Исус отново пресича Галилейско море и слеза на западния му бряг. Там Го чака друга тълпа от хора. Един от особено нетърпеливите да видят Исус е **Яир**, началник на синагогата, чиято дванадесетгодишна дъщеря лежи на смъртно легло. Той

пада пред Исус и настоятелно Му се моли да тръгне бързо към дома му, но тълпата продължава да Го притиска и да Му пречи да върви.

8:43 Сред множеството има и една плаха и отчаяна жена, която от дванадесет години страда от кръвотечение. Лука, като лекар, ни уведомява, че жената е похарчила целия си имот и спестявания, за да плаща на лекари, които изобщо не са я излекували. (На това място Марко добавя непрофесионалната забележка, че състоянието ѝ даже се е влошило!)

8:44, 45 Жената явно чувства, че Исус има власт да я изцели, и се промъква през тълпата до мястото, където стои Той. После се приближава до Него изотзад, навежда се и се докосва до пола на грехата Му, т. е. до ръба или ресните, с които е завършвала грехата на Юдеина (Пис. 15:38, 39; Второз. 22:12). В същия миг кръвотечението ѝ спира и жената е изцелена. Тя се опитва да се измъкне, без да я забележат, но бягството ѝ е осуетено от Исус, Който пита: „Кой се допря до Мене?“ Петър и другите ученици считат този въпрос за неуместен, тъй като хората, които се блъскат, за да Го докоснат и да се притиснат до Него, са толкова много!

8:46 Но Исус казва, че това, за което Той пита, е нещо по-различно. Някой беше казал: „Плътта напиря, но вярата допиря.“ Исус разбира, че е бил докоснат с вяра, защото усеща изтичане на сила от Себе Си – силата, с която жената е изцелена. Разбира се, това не означава, че Исус става по-слаб от преди това, а само това, че на Него изцелението Му струва нещо, че то е свързано с някакво изразходване от Негова страна.

8:47, 48 Жената разтреперана идва при Исус и, извинявайки Му се, обяснява причината, поради която Го е докоснала, като добавя благодарствено свидетелство за изцелението. Исус

възнаграждава откритото ѝ призвание, като потвърждава пред всички **вярата** ѝ и я изпраща да си върви с Неговия мир. Никој не може да докосне Исус с вяра, без Той да узнае това и без да получи Неговото благословение. И всеки, който Го признае открито пред другите, получава още по-голяма увереност в спасението.

8:49 Времето, за което Исус изцелява жената с кръвотечението, вероятно не е прекалено дълго, но е достатъчно, за да **умре** Яировата **дъщеря**. Това е вестта, която донася един човек от къщата на Яир, който казва също, че идването на Учителя вече няма смисъл. Хората вярват, че Исус може да изцелява, но не вярват, че може да възкресява.

8:50 За разлика от тях Исус не се обезсърчава толкова лесно. Той им **отговаря** с думи, които вдъхват спокойствие, кураж и надежда: „**Не бой се, само вярвай и тя ще се избави.**“

8:51-53 Щом пристига в къщата, Исус веднага отива в стаята с момичето, като взема със себе си само родителите ѝ и **Петър, Яков и Иоан**. Всички вече отчаяно оплакват мъртвото момиче, но Исус им казва да не плачат, защото момичето **не е умряло, а само спи**. Тези думи стават причина за подигравки от страна на хората, които твърдо вярват, че **момичето е умряло**.

Дали то действително е било умряло, или само изпаднало в дълбока кома, е трудно да се каже. Повечето тълкуватели смятат, че то наистина е било мъртво, като се позовават на случая с Лазар, за когото Исус също казва, че е заспал, имайки предвид, че е мъртъв.

Сър Робърт Андерсън смята, че момичето не е било наистина мъртво,²⁶ като изрежда следните аргументи:

1. Исус казва, че момичето „ще се избави“. Думата, която Той използва тук, е същата като тази, която

използва в 48 ст., когато говори за изцеление, а не за възкресение. Никъде в НЗ тази дума не е използвана във връзка с възкресяване на мъртвите.

2. В случая с Лазар Исус използва друга дума, за да каже, че е заспал.

3. Хората са смятали момичето за умряло, но Исус не би приел заслугата за възкресяването на един мъртвец, за когото е знаел, че е изпаднал в дълбок сън.

Андерсън казва, че в случая става въпрос за това, на кого искаме да вярваме, защото Исус казва, че момичето спи, а хората смятат, че то е мъртво.

8:54-56 Във всеки случай Исус казва: „**Момиче, стани!**“ и **момичето веднага става**, след което Исус заръчва на родителите ѝ „да не казват никому за станалото“. Защото целта на служението на Исус не е нито евтината популярност, нито променливият обществен интерес, нито празното хорско любопитство.

Така завършва втората година от общественото служение на Исус. Девета глава описва началото на третата година на Неговото служение, която се отбелязва с даването на власт на дванадесетте Му ученици.

О. Човешкият Син изпраща учениците Си (9:1-11)

9:1, 2 Този момент много прилича на изпращането на **дванадесетте** ученици, описано в Матей 10:1-15, но трябва да се каже, че между двете събития има значителни разлики. В Матей учениците получават поръчение да отидат само при евреите и им се дава власт да възкресяват от мъртвите и да **лекуват** от всякакви **болести**. Всичко това е записано от Лука в много по-съкратен вид, но причината, поради която Той прави това, не е яв-

на. Господ не само *има* сила и власт да прави чудеса, но може и *да предава* тази сила и власт на другите. Силата означава способност или умение, а властта означава право да можеш да използваш тази сила. Посланието, което са носели учениците, е било потвърдено отначало от знамения и чудеса (Евр.2:3,4), тъй като тогава Библията не е била завършена напълно в писмен вид. Бог може да изцелява чрез чудеса, но дали проповядването на евангелието трябва да е съпроводено все още от чудеса на изцеление, не е съвсем сигурно.

9:3-5 Оттук насетне учениците ще имат възможност да прилагат на практика принципите, на които ги е учил Господ. Те ще трябва да уповават на Него за задоволяването на жизнените си нужди и да не взимат със себе си „ни торба, ни хляб, ни пари“. Ще трябва да живеят съвсем просто – да имат само по една тояга и по една риза; да не се местят от къща на къща в търсене на по-големи удобства, а да **останат** в първия дом, в който са им оказали гостоприемство. Не бива да угодничат престоя си, нито да принуждават някой дом насилно да им окаже гостоприемство (ако той не желае да приеме евангелието), но когато излизат от такъв дом, да **отърсят „праха от нозете си за свидетелство против тях“**.

9:6 И така, учениците тръгват (вероятно по градовете в Галилея) да проповядват евангелието и да изцеляват болните. Посланието, което те носят, съдържа новината за царството. То казва на хората, че Царят вече е дошъл при тях и че желае да царува над един разкаял се от греховете си народ.

9:7 По онова време над Галилея и Перея властва **четверовластникът Ирод**. Той владее над една четвърт от територията на царството на своя баща, Ирод Велики. Ирод чува за

великите чудеса, които Някакъв Човек извършва в неговите земи, и започва да чувства угризения на съвестта. Гласът на **Йоан Кръстител** нахлува с нова сила в главата му. Ирод си е мислил, че с обезглавяването на Йоан ще успее да заглуши този гързък глас, но се оказва, че е сбъркал – споменът за този безстрашен човек не престава да го преследва. И ето че сега се появява Един, Който непрекъснато го кара да мисли за Йоан, а се носи и слух, че **Йоан бил възкръснал от мъртвите!**

9:8, 9 Някои говорят, че се е появил **Илия** или че е възкръснал **някой от старозаветните пророци**. Ирод се опитва да потуши огъня на своето неспокойствие, като напомня и на другите, че сам той е **обезглавил Йоан Кръстител**, но не успява да пропъди страха. **Кой е Този Човек в края на краищата? Ирод се опитва да се срещне с Него**, но успява да стори това едва преди разпъването на Спасителя.

Погледнете само каква голяма сила има животът, изпълнен със Светия Дух! Господ Исус, невзрачният Дърводелец от Назарет, накарва Ирод да трепери от страх, без изобщо някога да Го е виждал! Никога не си позволявайте да подценявате влиянието на човек, който е изпълнен със Светия Дух!

9:10 Когато се връщат, апостолите опитват право при Исус, за да Му разкажат всичко, което са извършили. Това може да бъде добър пример за подражание за всички работници на Христос. Много често те правят своята работа обществено достойно, което може да породи ревност и да доведе до разцепление. Според Морган „нашата страст за статистически анализи е свързана с егоцентризма на човека и идва не от Духа, а от плътта“. Господ Исус **завежда учениците на едно уединено място близо до Вит-**

сауда („кѣща на риболова“). Изглежда, че по онова време е имало две Витсауди – една на западния бряг на Галилейското езеро, и друга, чието точно местоположение не ни е известно – на източния му бряг.

9:11 Много скоро всички надежди за малко спокойствие са разбити от една тѣла от хора, която бързо започва да се увеличава. Винаги достѣпът до Господ Исус е много лесен. Той никога не се сърди за това, че Го прекѣсват. Никога не е толкова зает, че да не може да благослови ония, които идват при Него. Всѣщност тук се казва изрично, че Исус посреща хората с готовност, като ги поучава за Божие царство и изцелява ония, които имат нужда от това.

II. Нахранването на петте хиляди (9:12-17)

9:12 С приближаването на нощта неспокойството на дванадесетте ученици започва да нараства. Толкова много народ, а наоколо нищо за ядене! Положението започва да става ужасно. И така, те казват на Господ да разпусне множествата да търсят храна в околните села – нещо, което и ние сигурно бихме направили. Колко често, когато става въпрос за нас, ние казваме като Петър: „Кажи ми да гойда при Тебе“, но щом стане въпрос за другите хора, без да се замисляме, казваме: „Разпусни ги да си идат.“

9:13 Исус обаче не изпраща хората да търсят храна в околните села. Нима е редно учениците да правят дълги пътешествия, за да проповядват евангелието на други хора, а да отминават ония, които стоят пред собствената им врата? Ето, хората са тук, нека ги нахранят! Учениците се оплакват, че имат само пет хляба и две риби, като забравят, че имат също и неограничените запаси на Господ

Исус, от които могат да черпят безкрайно много.

9:14-17 Исус помолва учениците Си да разположат петте хиляди мъже с жените и децата да седнат; след това благодарни, разчупва хляба и го подава на учениците Си, които го слагат пред хората. Хлябът стига изобилно за всички. След края на вечерята се оказва, че количеството храна, която остава, е по-голямо от първоначалното количество. Остатъците от хляба напѣлват дванадесет коша – по един за всеки ученик. Хиляди тонове хартия са били напразно похабени от хора, които са се опитвали да разгадаят това необикновено чудо!

Значението на това събитие е особено важно за учениците, които носят отговорността за евангелизирането на света. Петте хиляди мъже представляват изгубеното човечество, което гладува за Божия хляб. Учениците представляват онези безпомощни християни, които на пръв поглед притежават ограничени ресурси и не желаят да ги споделят с другите хора. Заповедта на Господ: „Дайте им вие да ядат“ – представлява друга формулировка на великото поръчение. Изводът е следният: ако ние дадем на Исус това, което имаме, Той ще го умножи така, че ще успее да нахрани всички духовно изгладнели множества. Моят диамантен пръстен или твоята застрахователна полица, неговата банкова сметка или нейният спортен екип могат да се превърнат например в евангелска литература, която да доведе до спасението на много души, бъдещи поклонници на Божия Агнец през вечността.

Целият свят би могъл да бъде евангелизиран в живота на едно поколение, стига християните да решат да отдадат на Христос всичко, което представляват или притежават. Това е вечната поука от чудото с нахранването на петте хиляди.

**Р. Великото признание на Петър
(9:18-22)**

9:18 Веднага след чудото с нахранването на голямото множество идва разказът за великата изповед, която прави Петър за Христос в Кесария Филипи. Може би чудото с хлябовете и рибите отваря очите на учениците, за да видят славата на Господ Исус като Божия Помазаник? Общоприето е мнението, че случката в Кесария Филипи предствавлява водоразделен момент в служението на Спасителя като Учител на дванадесетте. Дотогава Той търпеливо учи Своите ученици на истината за това, кой е Той и какво може да направи вътре в тях и чрез тях. След постигането на тази цел Той вече може решително да поеме пътя към кръста.

Исус се е молел сам. Никъде не се казва, че Той се е молел заедно с учениците Си. Наистина Той се е молел за тях, молел се е също в тяхно присъствие и ги е учел как да се молят, но Неговият личен молитвен живот е бил отделен от техния. След една такава молитва Исус поискал от учениците Си да Му кажат кой е Той, според както казва **народът**.

9:19, 20 Отговорите на учениците изразяват различни мнения. Някои хора казват, че Той е **Йоан Кръстител**; други – че е **Илия**; трети – един от старозаветните **пророци**, който е възкръснал. Но когато Исус ги пита за тяхното собствено мнение, **Петър** убедено казва, че според него Той е **Божият Христос** (или Месия).

Коментарът на Джеймс Стюарт върху това събитие в Кесария Филипи, е толкова подходящ, че ние предпочитаме да го цитираме изцяло:

„Исус започва с безличния въпрос: „Според както казва народът, кой съм аз?“, който не създава особени проблеми с отговора, тъй като хората навсякъде говорели за Него. Били произне-

сени поне десетина присъди. Из въздуха се носели какви ли не слухове и мнения. Името на Исус звучало от устата на всеки човек. Хората не само говорели за Исус: те говорели за Него като за велик човек. Някои Го вземали за Йоан Кръстител, за когото казвали, че се бил върнал от мъртвите. Други мислели, че е Илия. Трети Го смятали за Еремия или за някой друг от пророците. С други думи, макар и хората да нямали единно мнение за това, кой е Той, всички признавали, че е велик Човек, и Му отреждали място сред героите на нацията.

Заслужава да се отбележи, че от тогава до сега нещата не са се променили особено много. И днес името на Исус звучи в устата на всеки човек. И днес за Него се говори далеч зад пределите на християнската църква. И днес разнообразието от присъди за Него е голямо. Папини например вижда в Исус един Поет. Брус Бартън Го вижда като Човек на Действието. Мидълтън Мъри Го смята за Мистик. Противниците на ортодоксалното мислене са готови да възвеличават Исус като идеал за светиите и най-добрия от всички учители по морал за всички времена. „Дори и сега – казва Джон Стюарт Мил – би било много трудно не само за вярващия, но и за невярващия да намери по-добър начин за реализиране на абстрактните добродетели в действителността от това да се стреми да живее така, че Христос да одобри неговия живот.“ Подобно на хората от онова време, които са смятали Христос за Йоан, Илия или Еремия, така и хората от днешното време казват, че Исус е най-великият от героите и светиите на всички времена.

Но Исус не остава доволен от това признание, което Го нарежда сред плеядата от велики личности като Йоан, Илия и Еремия, защото според него Той е един от многото, един сред други подобни на него или еднакви на него хо-

ра. И макар да Го поставя на първо място, Той все пак е primus inter pares – пръв сред равни Нему. Освен това то не отговаря на иска, който Христос предявява от страниците на Новия Завет. Хората могат да се съгласят или да не се съгласят с този иск, но те не могат да имат никакви претенции спрямо неговата достоверност. Според него Христос е Личност, Която няма друг прецедент, друг аналог, друг съперник в историята на човечеството. Той е една уникална Личност (ср. Мат. 10:37; 11:27; 24:35; Йоан 10:30; 14:6)¹²⁷

9:21, 22 След като чува историческото признание на Петър, Господ **заповядва на учениците Си да не казват на никого за това**, за да не може нищо да попречи на пътя. Му към кръста. После Той им открива какво ще се случи с Него след това: Той **трябва да пострада, да бъде отхвърлен от религиозните водачи на Израел, да бъде убит и на третия ден от смъртта Си да възкръсне**. Новината поразява всички. Нека не забравяме, че тя е изречена от устата на единствения безгрешен и праведен Човек, Който някога е живял на земята. Това са гуми, казани от Месията на Израел, гуми на превъплъщения в Човек Бог. Според тях осъщественният живот, съвършеният живот, подчиненият на Божията воля живот включва страданието, отхвърлянето, смъртта (в една форма или друга) и възкресението за живот, в който няма смърт. Това е животът, отгaden изцяло на другите.

Освен това предсказанието се оказва точно **обратно** на общата представа на хората за ролята на Месията. Според нея Месията трябва да бъде като един силен войн, който мощно размахва мечата си и неуморно побежда врага. Затова учениците са изумени от тази новина. Но щом Исус е Божият Христос, както признават и самите те, то тогава няма защо да се пог-

дават на чувства на разочарование и страх! Щом Той е Божият Помазаник, Неговият замисъл никога няма да пропадне! Те винаги ще бъдат победители – без значение какво се случва с тях или с Него. Победата и възстановяването на правдата ще възтържествуват над всичко останало.

9:23 След като току-що е начертал пътя на Своето Собствено бъдеще, Господ сега отправя призив към учениците Си да **Го последват**, т. е. да се откажат от всичко свое и всеки да поеме своя **кръст**. Да се отречеш от себе си означава по собствена воля да се откажеш от всякакво лично право да решаваш или избираш и да признаеш господството на Исус във всяка област от своя живот. Да поемеш **кръста** си означава съзнателно да избереш този живот, който Той живя, което ще рече:

- да издържиш на противопоставянето на тези, които обичаш;
- да издържиш на упреците на света;
- да се откажеш от семейството, къщата и имота си и от удобствата на този живот;
- да зависиш изцяло от Бога;
- да се подчиниш на водителството на Светия Дух;
- да станеш разпространител на едното не особено популярно послание;
- да следваш един самотен път;
- да издържаш на организирани атаки от установени религиозни водачи;
- да страдаш заради справедливостта;
- да търпиш хули и нападки;
- да отгдеш живота си за другите;
- да бъдеш мъртъв за себе си и за света;

и **едновременно** с това да получиш един нов живот, и то истински живот; да намериш смисъла на човешкото съществуване и да получиш една награда, която ще трае вечно! За съжаление нашите инстинкти ни карат

да се съпротивяваме срещу живота, отдаден на кръста. Ние обикновено приемаме с голяма неохота факта, че именно това е Божията воля за нас. Но думите на Христос, Който казва: „Ако иска някой да дойде след Мене...“, означават, че всеки може да дойде и че за никого няма извинение.

9:24 Като човеци ние смятаме, че можем да спасим живота си, като го отдадем на егоистично, самодоволно и гребнаво съществуване. Често пъти ние решаваме да задоволим своите апетити и желания, като се отдадем на удобствата и удоволствията на този свят, като живеем единствено за настоящето и продаваме най-възвишените си таланти за няколко години лъжлива сигурност. Но правейки всичко това, ние **загубваме** истинския си живот, като пропускаме да разберем коя е истинската цел на **живота** и да изпитаме дълбоката духовна наслада, която тя може да ни даде! От друга страна обаче, ние можем да изберем да **изгубим** живота си заради Спасителя. Другите сигурно ще ни обявят за луди, когато видят и разберат, че захвърляме егоистичните си амбиции на вятъра, за да търсим Божието царство и Божията праведност, и че се отдаваме безрезервно на Христос. Но именно това пълно отдаване представлява истинският живот. В него има такава радост, толкова свято безгрижие и толкова дълбоко вътрешно удовлетворение, че няма думи, които могат да ги опишат.

9:25 Докато разговаря със Своите ученици, Спасителят разбира, че стремежът към материално облагодетелстване може да се окаже едно изключително сериозно препятствие пред пълното им себеотдаване. Затова Той им казва нещо, което звучи приблизително така: „Представете си, че бихте могли да натрупате за себе си цялото сребро и злато на този свят, да станете притежатели на

всички недвижими имоти и собствениности, на всички акции и капитали – на всичко, което има материална стойност... И си представете, че след като сте постигнали всичко това, разберете, че сте пропуснали да осъществите истинското предназначение на живота... Тогава каква е ползата от всичко това? Вие наистина ще притежавате всичките тези богатства, но само за кратко време, след което ще трябва да ги оставите завинаги. Всеки, който се съгласи да участва в една такава измамна сделка и да продаде краткия си живот за няколко лъскави играчки, които ще се превърнат в прах, е **безумец!**“

9:26 Следващото нещо, което също може да се окаже сериозно препятствие срещу пълното отдаване на Христос, е **страхът от срама**. Няма оправдание за **срама**, който може да изпита създанието заради своя Създател или грешникът – заради своя Спасител. А нима има някой между нас, който да е безгрешен? Господ знае, че между нас ще има такива, които ще се срамуват да се нарекат християни, и ни отправя следното сериозно предупреждение: ако ние се опитваме да избегнем срама, като не се различаваме по нищо от останалите хора и живеем като християни само на думи, правейки това, което всички правят; то и **Човешкият Син ще се срамува** от нас, **когато дойде в славата Си; в славата на Своя Отец и в славата на светите Си ангели**. Исус подчертава трите страни на Своето славно Второ пришествие на земята, като че иска да ни каже, че всеки срам или упрек, който може да преживеем заради Него сега, ще излежда нищожен в сравнение със срама, който ще изпитаме в мига на Неговото появяване в слава.

9:27 Това споменаване на славата образува свързващата връзка между вече казаното и това, което ще последва. Сега Исус предсказва, че **някои**

от стоящите там ученици ще видят **Божие царство**, преди да умрат. Това предсказание се сбъдва в пасажа от 28 до 36 ст. чрез събитията на планината на Преображението. Учениците, които Исус взема със Себе Си, са Петър, Йоан и Яков. На планината на Преображението те виждат една предварителна картина на Божието царство на земята. То се потвърждава по-късно лично от Петър в неговото Второ послание:

„Защото, когато ви обяхме силата и пришествието на нашия Господ Исус Христос, ние не следвахме хитроизмислени басни, а бяхме очевидци на Неговото величие. Защото Той прие от Бога Отца почест и слава, когато от великолепната слава дойде до Него такъв глас: Този е Моят възлюбен Син, в Когото е Моето благоволение“ (1:16-18).

Забележете развитието на събитията в този пасаж. В началото имаме вестта за неизбежното отхвърляне на Господ Исус, Неговите мъки и смърт. След това идва призивът към учениците да Го последват в един живот на самоотрицание, страдание и саможертва. И най-накрая чуваме думите: „Но не забравяйте! Ако вие пострада с Мен, вие и ще царувате заедно с Мен. След кръста идва славата. Наградата, която ще получите, е несравнима с цената, която ще платите“.

Т. Преобразяването на Човешкия Син (9:28-36)

9:28, 29 Около осем дни по-късно Исус взема Петър, Йоан и Яков и ги завежда на планината за молитва. Точното местонахождение на тази планина не ни е известно, макар и да се предполага, че става въпрос за високия и заснежен връх Ермон. Докато Господ Исус се моли, **външният вид** на

лицето Му започва да се променя. (Нещо много интересно, тъй като изражението на лицето е едно от нещата, които се променят в човека по време на молитва.) **Лицето** на Исус започва да излъчва ярка светлина, а **облеклото Му** става ослепително бяло. В този миг Исус изглежда Такъв, Какъвто ще изглежда по време на Своето господство на земята. При Първото Му идване слабата на Христос е била завоалирана от Неговото плътско тяло. Тогава Той е живял като роб, в унижение. Но по време на хилядолетното Му господство Неговата слава ще бъде напълно изявена и всички ще Го видят в цялото Му величие и блясък.

Професор У. Х. Роджърс прави едно много добро описание на тази сцена:

„На планината на Преображението ние виждаме в мишиятюра проявлението на всички по-важни черти на бъдещото царство. Виждаме Господ, облечен не в унизителни човешки дрехи, а в слава. Виждаме Мойсей в състояние на слава, като представител на възкресените, които ще прелинат в царството през смъртта. Виждаме и Илия като представител на изкупените, които ще бъдат грабнати живи в царството, също облечен в слава. Единствените участници в събитието, които не са облечени в слава, са тримата ученици Петър, Йоан и Яков, и те представляват онези израилтяни в плът, които ще живеят по време на хилядолетното господство. Не трябва да забравяме и множеството в подножието на планината, което олицетворява онези народи, които ще живеят в царството след неговото установяване.“²⁸

9:30, 31 Мойсей и Илия разговарят с Исус за Неговата смърт (гр. „exodus“: изход), „която Му предстоеше да изпълни в Ерусалим“. Забележете, че за смъртта тук се говори като за нещо, което трябва да се изпълни. Забележете също, че смъртта означава само

еден изход („exodus“) – преминаване от едно място на друго, а не прекъсване на съществуването.

9:32, 33 Докато става всичко това, учениците се унасят в сън. Епископ Райл коментира този факт така:

„Позволете ми да отбележа, че същите тези ученици, които заспиват по време на славното видение, са заварени да спят и по време на тежките часове в Гетсиманската градина. Плътта и кръвта наистина трябва да се променят, преди да можем да влезем в небесното царство. Нашите нещастни и слаби тела не са в състояние нито да бодърстват заедно с Христос по време на Неговото изпитание, нито да стоят будни по време на проявлението на Неговата Слава. Физическото ни състояние трябва основно да се промени, за да бъдем в състояние да се наслаждаваме на небесното царство.“²⁹

Когато учениците се събуждат напълно, мястото е залято от ярката светлина на Христовата слава. В желанието си да съхрани спомена за святото видение Петър предлага да се издигнат на това място три скинии или шатри – една за Исус, една за Мойсей и една за Илия. Но за съжаление това негово предложение съдържа много повече жар, отколкото мъдрост.

9:34-36 От облака, който ги заобикаля, идва Божият глас, който казва, че Исус е Неговият възлюбен Син и че само Него трябва да слушат и само на Него да се подчиняват. Когато гласът спира да говори, Мойсей и Илия ги няма вече. Остава само Исус. Така ще бъде и в царството. Исус ще има първенстващо място във всички неща. Той няма да споделя Своята слава с никого и нищо.

Учениците напускат мястото изпълнени с такова страхопочитание, че не смеят да говорят за случилото се даже със своите другари.

У. Изцелението на едно момче, обсебено от дух (9:37-43а)

9:37-39 От планината на славата Исус и Неговите ученици слизат на следващия ден право в долината на човешките нужди. В живота на всеки християнин има мигове на духовно извисяване, които Бог редува с периоди на ежедневен труд и работа. Сред множеството, което посреща Исус, има и един отчаян баща, който се обръща към Него с молба да изцели сина му, обхванат от дух. Това момче било единственото му дете и единствената радост на старото му сърце. Тежка била мъката на човека, като гледал ужасните спадания на детето, причинени от демона. Кризите настъпвали внезапно и без предупреждение. Чувал се вик и след това устата на момчето се изпълвала с пяна. Следвала жестока борба, която изтискувала всичките му сили и едва мозава демонът оставял детето на мира.

9:40 Нещастният баща вече бил ходил при учениците на Христос за помощ, но те не успели да направят нищо. Каква може да е била причината за тяхното безсилие? Може би те са решили, че вече са станали професионалисти в своето служение? Или може би са мислели, че могат да разчитат на изпълнено с Духа служение, без непрекъснато духовно упражнение? А може би са били прекалено лекомислени, за да смятат, че вече всичко могат да правят сами!

9:41 Наскърбен от всичко това, Господ Исус възкликва, без да посочва някого конкретно: „О, роде неверен и извратен...“ Той има предвид или Своите ученици, или бащата, или народа, или всички заедно. Въпреки че имат на разположение безкрайните възможности на Неговата власт, те се оказват абсолютно безпомощни да помогнат на нуждаещия се човек. Колко дълго още ще трябва да бъде с тях и да ги

търпи? После Исус казва на бащата: „Доведи сина си тука.“

9:42, 43а Докато момчето върви към Исус, демонът влиза в него и го тръшва силно на земята. Но силата на злите духове не може да впечатли Исус. Човешкото неверие може да се окаже за Него много по-силен възпиращ фактор, отколкото демоничната сила. И така, Исус изгонва нечистия дух, изцелява момчето и го връща на баща му. Хората са поразени. Всички признават, че чудото, на което токущо са били свидетели, е от Бога и че не някой друг, а Бог е благоволил да им покаже Своето величие.

Ф. Човешкият Син предсказва Своята смърт и възкресение (9:43б-45)

9:43б, 44 Учениците вероятно очакват, че техният Учител ще прогължи да извършва чудеса, докато цялата нация Го признае за Цар. За да ги освободи от това заблуждение, Господ отново им напомня, че **Човешкият Син** трябва да бъде предаден в човешки ръце, т. е. да бъде убит.

9:45 Но защо учениците не разбират това предсказание? Просто защото не могат да се откажат от представата си за Месията като за популярен герой. Те смятат, че Неговата смърт ще сложи край на цялата кауза, а едновременно с това надеждите им за победа са толкова големи, че не са в състояние да възприемат каквото и да било друго мнение. Не Бог скрива истината от тях, а твърдото им нежелание да я приемат такава, каквата е. Те дори се боят да Го попитат за обяснение – да не би опасенията им да се потвърдят!

Х. Величието в царството (9:46-48)

9:46 Учениците не само очакват скорошното идване на царството, но

имат и амбиции да заемат високи постове в него. Те дори вече са започнали да се карат помежду си кой от тях ще бъде най-велик.

9:47, 48 Тъй като добре знае какво ги вълнува, Исус взема едно малко дете при Себе Си и им казва, че всеки, който приеме едно малко дете в Негово име, приема Него. На пръв поглед тези думи като че ли нямат нищо общо с въпроса за величието, който вълнува учениците. Но макар и неявен, изводът е следният: истинското величие се крие в любовта и грижата, с които се отнасяме към малките, към безпомощните и към всички ония, които светът отминава без внимание. Затова, когато Исус казва: „който е най-малък между всички вас, той е голям“, Той има предвид онзи християнин, който смирява себе си и не се срамува да общува с християни, които не са особено представителни или важни и които обикновено са презрени от обществото.

В Матей 18:4 Господ казва, че в небесното царство най-велик е онзи, който смири себе си като малко дете. Тук, в Лука, най-велик е този, който се отъждествява с най-нископоставените Божи деца. И в двата случая става въпрос за доброволно заемане на едно смирено положение, което направя и Самият Спасител.

Ц. Човешкият Син забранява сепантството (9:49, 50)

9:49 Тази случка идва като илюстрация на поведението, което Господ токущо е казал на учениците Си да избягват. Учениците са видели един човек, който прогонва демони в Негово име, и са му забранили да прави това поради единствената причина, че не е един от техните последователи. С други думи, те са отказали да приемат едно дете на Господа в Неговото име. Това тяхно поведение говори за

ограниченост и сектантство. Всъщност те би трябвало да са доволни, че човекът е бил освободен от беса, и да не завиждат за това, че някой или някои могат да изгонят повече демони от тях. Така Господ ни дава да разберем, че всеки един от нас трябва да се пази от това да се смята за изключителен или за притежаващ монопол върху духовната сила и слава.

9:50 Исус отговаря на Йоан така: „Недейте му запрещава; защото, който не е против вас, откъм вас е.“ Когато става въпрос за Личността и делото на Христос, не може да има неутрални хора. Ако един човек не е за Него, той е *против* Него. Но когато става въпрос за служението на отделния християнин, нещата стоят по-различно, според както казва А. Л. Уилямс:

„Усърдните християни не трябва да забравят, че когато някои външни хора правят нещо в името на Христос, това нещо трябва да подкрепя Неговата кауза като цяло... Отговорът на Учителя съдържа една голяма и важна истина с трайни последици. Няма човешко общество, колкото и свято да е то, което да може да претендира, че единствено то познава и владее Божествените истини, свързани с Неговото име.“³⁰

VII. Нарастващата съпротива срещу Човешкия Сун (9:51-11:54)

A. Самария отхвърля Човешкия Сун (9:51-56)

9:51 Времето за възнесението на Исус на небето вече приближава и Той добре знае това. Освен това Той знае, че преди това трябва да гоиде кръстът и решително върви към Ерусалим и всичко, което Го чака там.

9:52, 53 Пътят на Исус минава през едно самарянско село, чиито жители

отказват да Му окажат гостоприемство, защото отивал в Ерусалим. Това се оказва напълно основателна причина, за да Го отпратят. За всичко това е виновна силната омраза, която съществува между самаряните и евреите. Така фанатичният сектантски дух, отцепничеството и расовата гордост стават причина тези хора да не пожелаят да приемат Господа на славата.

9:54-56 Яков и Йоан са толкова ядосани от тяхната постъпка, че предлагат да извикат **огън... от небето**, който да унищожи селото, но Исус ги смъмря с думите: „Човешкият Сун не е дошъл да погуби човешки души, но да спаси.“ Сега е времето на благоприятната Господна година, а не Денят на Божието въздаяние. Всички те трябва да носят милост, а не отмъщение.

B. Пречките по пътя на ученичеството (9:57-62)

9:57 Тези стихове ни срещат с трима кандидат-ученици, които илюстрират и трите главни пречки по пътя на всеотдайното ученичество. Първият кандидат е сигурен, че иска да следва Исус навсякъде, където Той отива. Той не изчаква Исус да го призове, а лекомислено Му се самопредлага. Неговата нетърпеливост и прекалена самоувереност говорят за неосъзнаване на цената, която трябва да плати. Всъщност той не разбира значението на това, което казва.

9:58 На пръв поглед между отговора на Исус и предложението на човека като че ли няма никаква връзка, но в действителност те са тясно свързани. Всъщност Исус казва следното: „Знаеш ли какво значи наистина да Ме последваш? Това означава, че ти трябва да се откажеш от всичките удобства и уют на земния живот. Аз Самият нямам дом, който да нарека

Свой Собствен. За Мен няма почивка на тази земя. Даже **лисиците** и **птиците** имат повече уют и сигурност от Мен. Искаш ли да Ме следваш, дори ако трябва да се откажеш от всички тези неща, за които повечето хора смятат, че те просто им се полагат?“ Когато четем гумите, които казват, че „**Човешкият Син няма где глава да погслони**“, повечето от нас са склонни да изпитат съжаление към Исус, но един тълкувател прави следната забележка: „Той не се нуждае от нашето съжаление. По-добре съжалявайте себе си заради това, че имате дом, който ви задържа да стоите вътре, когато Христос иска да сте навън, сред най-високите места на света.“ В Писанията не се казва нищо повече за този човек, което може само да означава, че той не пожелава да се откаже от обикновените удобства на живота, за да последва Божия Син.

9:59 Вторият кандидат за ученик е човек, който чува призива на Христос да Го **последва**. В известен смисъл той желае да направи това, но **преди това** иска да свърши нещо друго – да **опице** и да **погребе баща** си. Обърнете внимание на гумите, които той казва: „**Господи, позволи ми първо да...**“ Той се обръща към Исус като към **Господ**, но всъщност поставя своите интереси и своите желания по-високо от Него. Думите „Господи“ и „ми първо“ се противопоставят една на друга по смисъл. Човек трябва да избере или едното, или другото. Проблемът остава по принцип същият, независимо дали **бащата** е умрял току-що или синът иска да изчака, докато той умре – и в двата случая синът позволява на нещо да има преимущество над призива на Христос. Няма нищо лошо в това, да показваш уважение към мъртвия или умирация си баща; то (или което и да е друго нещо) става лошо, когато му позволиш да съперничи на Христос. Този човек трябва да нап्रा-

ви нещо друго, преди да последва Христос – някаква работа или ангажимент – и това се оказва гостатъчно, за да го отклони от пътя на безрезервното ученичество.

9:60 Господ укорява неговата колебливост с гумите: „**Остави мъртвите да погребат своите мъртви, а ти иди и разгласявай Божието царство.**“ *Духовно* мъртвите могат да погребват *физически* мъртвите, но те не могат да проповядват благовестията. Христовите ученици не трябва да дават предимство на задачи, които спасените могат да вършат също толкова добре, колкото и християните. Вярващият трябва да бъде уверен, че що се отнася до основното предназначение на неговия живот, той е абсолютно необходим. Неговото главно занятие трябва да бъде разпространението на Христовото учение на земята.

9:61 Третият желаещ да стане ученик на Христос прилича на първия по това, че като него пожелава доброволно да Го **следва**. Дватама си приличат и по това, че изричат същите противоречиви думи, „**Господи,.... първо ми позволи да...**“ Сама по себе си тази молба е разумна и правилна, но и най-разумните житейски задължения престават да бъдат правилни, когато станат по-важни от незабавното и пълно подчинение на Господ.

9:62 Исус му отговаря, че всеки, който е **сложил веднъж ръката си на ралото** на ученичеството и **поглежда**³¹ **назад**, ще се окаже **негоден за Божието царство**. Последователите на Христос не са никакви половинчати личности или сантиментални мечтатели. Няма семейни или приятелски връзки – колкото и разумни да са те – които да могат да им попречат да се отдадат изцяло и безусловно на Исус Христос. Изразът „не е годен за Божието царство“ не се отнася до спасението, а до служението. Тук ста-

ва въпрос не за влизането в царството, а за служението в царството, след като човек е влязъл в него. Ние ставаме годни да влезем в царството единствено чрез Личността и делото на Господ Исус. Тази *годност* става наша чрез вярата ни в Него.

И така, тези три случая илюстрират три главни препятствия по пътя на Христовия ученик:

1. Материалните удобства.
2. Работата или професионалните ангажменти.
3. Семейството или приятелите.

Христос трябва да царува в нашето сърце на първо място – без да Си съперничи с нищо друго и с никой друг. Всички останали връзки или задължения трябва да останат на някое от следващите места.

В. Изпращането на седемдесетте (10:1-16)

10:1-12 Това е единственото място в Евангелията, където се разказва как Господ изпраща **седемдесет**³² Свои ученици в различни градове и села на страната. До голяма степен този разказ напомня на изпращането на дванадесетте ученици в Матей 10, но там учениците са изпратени в северните райони, докато седемдесетте ученици тук са изпратени на юг по пътя към Ерусалим, по който върви и Исус. Изглежда, че те имат за задача да подготвят пътя за Господа, Който ще тръгне от Кесария Филипи на север, ще пресече Галилея и Самария, ще премине река Йордан, за да отиде на юг в Перей, и ще се върне обратно в Ерусалим през Йордан.

И макар че задачата и работата на седемдесетте ученици са само временни, наставленията, които им дава Господ, преди да тръгнат, съдържат много жизнено принципи, валидни за християните от всички времена.

Някои от тези принципи могат да се обобщят така:

1. Исус изпраща учениците Си **двама по двама** (1 ст.), за да бъдат госпатъчен брой свидетели. „От устата на двама или трима свидетели ще се потвърди всяка работа“ (2 Кор. 13:1).
2. Господният служител непрекъснато трябва да се моли на Бога **да изпрати работници на жетвата Си** (2 ст.). Нуждата от работници е винаги по-голяма от броя на работниците. Освен това, когато се молим за **работници**, ние самите трябва да сме готови да отидем на нивата. Забележете, че веднага след заповедта „**молете се**“ (2 ст.) идва заповедта „**идете**“ (3 ст.).
3. Исус изпраща учениците Си в един враждебен свят (3 ст.), където те ще бъдат като „**азнета посреж вълци**“. Светът няма да ги посрещне с почести. Те ще бъдат преследвани и дори убивани.
4. Не са позволени никакви лични удобства (4 ст.): „**не носете ни кесия, ни торба, ни обуца**“. Кесията тук говори за парични спестявания; **торбата** – за хранителни запаси; **обуцата** – или за допълнителен чифт, или за допълнителни удобства, свързани с ходенето. И трите говорят за бедността, която, макар и да няма нищо, притежава всичко и обогатява мнозина (2 Кор. 6:10).
5. „**И никога по пътя не поздравявайте**“ (4б). Служителите на Христос не трябва да губят време за дълги, церемониални поздравления, особено типични за източните страни. Те трябва да бъдат учтиви и възпитани, но времето им трябва да бъде посветено изключително на прогласяването на евангелието, а не на безполезни приказки. Няма време за неоправдано забавяне.

6. Те не трябва да отказват гостоприемството на ония, които им го предложат. (5 и 6 ст.). Ако някой стопанин приеме благосклонно първия им поздрав, то той е „**син на мира**“. Това означава **мирен човек**, който приема посланието на мира. Учениците не трябва да се обезкуражават, ако някой им откаже гостоприемството си, защото техният мир ще се **върне отново на тях**. Това означава, че учениците няма да го загубят, нито пропилят, а ще го получат обратно, за да могат други да го вземат.
7. Учениците не трябва да се **местят от къщата, където най-напред са им предложили подслон** (7 ст.). Местенето **от къща на къща** може да се изтъква като търсене на по-големи удобства, докато те трябва да живеят просто и да бъдат доволни от това, което им се предлага.
8. Не трябва да изпитват угризения заради храната и пиенето, което им се предлага (7 ст.), защото – като служители на Господа – те заслужават своята заплата.
9. Както отделните хора, така и отделните села и градове също вземат решение за или против Господ (8 и 9 ст.). Ако някой град приеме посланието, учениците трябва да останат и да проповядват там, да приемат неговото гостоприемство и да му донесат благословенията на евангелието. Христовите служители трябва да се задоволяват с **това, което им сложат да ядат**, да не проявяват никакви капризи и да не затрудняват хората, при които са отседнали. Яденето не е най-главното нещо в живота! В градовете, които приемат Господните пратеници, те ще изцеляват болните и ще им казват; че Божието царство е **наближило до тях** (9 ст.).
10. Ако един град откаже да приеме евангелието, той може да няма втора възможност за това (10-12 ст.). В отношенията на Бога с хората може да настъпи такъв момент, в който те ще чуют благата вест за последен път. Хората не бива да се отнасят несериозно към евангелието, защото може никога повече да нямаат възможност да го чуят. Отхвърлената светлина е отказана светлина. Онези градове и села, които са имали привилегиите да чуят благата вест и не са я приели, ще получат по-жестоко наказание от това на **Содом**. По-голямата привилегия означава и по-голяма отговорност.

10:13, 14 Тези думи напомнят на Исус за три галилейски града, които са били много по-облагодетелствани от който и да било друг град. В тях хората са видели Исус да извършва великите Си чудеса по техните улици със собствените си очи; чули са богатните слова на Неговото учение от собствените Му уста; и въпреки това са Го отхвърлили. Ако чудесата, извършени в **Хоразин** и **Витсауда**, бяха **направени в древните Тур и Сидон**, тези крайморски градове щяха отдавна дълбоко да се покаят. Но заради коравосърдечието на тези галилейски градове, които са останали безчувствени към делата на Исус, тяхното наказание ще бъде по-тежко от наказанието на **Тур и Сидон**. Историята показва, че унищожението на Хоразин и Витсауда е било толкова опустошително, че днес няма и следа от мястото, където са се намирали.

10:15 Капернаум е градът, който приютява Исус, след като Той напуска Назарет. Този град е бил **издигнат до небесата** по отношение на дадената му привилегия, но е презрял своя най-достоеен Гражданин и е пропуснал мига на златния си шанс. Затова Капернаум

ще бъде смъкнат до ада в своето на-казание.

10:16 Исус завършва наставленията Си към седемдесетте с думите, че те ще бъдат Неговите посланици. Всеки, който отхвърля тях, все едно отхвърля Него, а който отхвърля Него, все едно отхвърля Бог Отец.

Райл пише следното по този въпрос: „Едва ли има по-силни думи в НЗ от тези, които Исус изрича във връзка с високоставеното положение на верния Христов служител, и вината, която си навличат онези, които отказват да чуят неговото послание. Не трябва да забравяме, че това са думи, които Исус отправя не към дванадесетте апостоли, а към седемдесетте ученици, чиито имена и по-нататъшен живот са ни напълно неизвестни. Скот отбелязва следното: „Когато отпратиш един посланик или се отнесеши към него с презрение, ти все едно обиждаш царя, който го е упълномощил и изпратил при теб и когото той представлява.“ Апостолите и седемдесетте ученици са били посланиците и представителите на Христос и всички онези, които са ги отхвърлили и презрели, все едно са отхвърлили и презрели Самия Христос.“⁴³

Г. Завръщането на седемдесетте (10:17-24)

10:17, 18 Когато се връщат след изпълнението на поръчението си, седемдесетте ученици са особено въодушевени от това, че даже бесовете им се подчиняват. Отговорът на Исус може да се разбира по два начина. От една страна, той може да означава, че Исус вижда в техния успех залог за окончателното падение на Сатана... от небесата. Джемиесън, Фосет и Браун парафразират Неговите думи така:

„Аз ви проследих по пътя на вашата мисия и наблюдавах вашите победи. И

докато вие се чудехте на властта, която упражнявахте над бесовете в Мое-то Име, Аз видях една още по-величествена гледка: внезапно, като блясък на светкавица по време на буря, видях Сатана да пада от небето на земята!“

Това падение на Сатана все още престои. Той ще бъде свален от небеса от Михаил и неговите ангели (Откр. 12:7-9) и това ще стане по времето на годините на Скръбта, преди да е установено славно господство на Христос на земята.

От друга страна, отговорът на Христос може да се изтъква като предупреждение срещу гордостта. Може би Той иска да каже: „Да, вие сте съвсем опиянени от властта, която имате над бесовете, но не забравяйте, че гордостта ражда грях. Защото именно гордостта доведе Луцифер до падането му и изгонването му от небето. Внимавайте, за да избегнете неговата съдба!“

10:19 Господ дава на учениците Си власт над силите на злото. Той им дава имунитет срещу злото за времето на тяхното служение. Тази защита важи за всички Божи служители: те всички са защитени срещу злото.

10:20 И все пак те не трябва да се радват толкова на властта си над духовете, колкото на своето спасение. Това е единственото място, където се казва, че Господ казва на учениците Си да не се радват. Успехът в християнското служение е свързан с големи опасности, докато фактът, че нашите имена са записани на небесата, ни напомня непрекъснато за нашия безкраен дълг към Бога и Неговия Син. Много по-безопасно е да се радваме на спасението чрез благодат, отколкото на властта над злите духове.

10:21 Отхвърлен от голямата маса от хора, Исус се радва в Духа на Своите скромни последователи и благодарни на Отец за Неговата несравнима мъдрост. Седемдесетте Христови

ученици едва ли са от най-мъдрите и най-разумните хора на този свят. Те не са нито интелектуалци, нито учени. Те са като малки деца, но деца, които имат вяра, пълна всеотдайност и послушание. Интелектуалците се мислят за прекалено мъдри, знаещи и умни, за да се включат в Божието дело. Тяхната гордост дотолкова ги заслепява, че не могат да оценят истинската стойност на Божия възлюбен Син. Бог може да извършва Своите дела най-вече чрез хора, които са като деца. Нашият Господ се радва за всички тези „младенци“, които Му е дал Неговият Отец, както и за този пръв успех на седемдесетте ученици, който предсказва окончателното поражение на Сатана.

10:22 Всичко, което се намира на небето, на земята или под земята, е предадено на Сина от Неговия Отец. Бог е направил така, че цялата вселена да бъде подвластна на Неговия Син. **Никой не знае кой е Синът, освен Неговия Баща.** В превъплъщението на Исус има скрита една голяма тайна, която не е известна на никой друг освен на **Бащата**: тайната за това, как Бог е станал Човек и е пребивавал в човешко тяло. „И никой не знае кой е Отец, освен Сина и оня, комуто Синът би благоволил да Го открие.“ Бог Отец също стои далече над възможността на човека да Го разбере. Синът обаче Го познава съвършено и Той Го открива на слабите, унижените и презрените, които вярват в Него. Онези, които са видели Сина, са видели и Отец. „Единородният, Който е в лоното на Отца, Той Го изяви“ (Йоан 1:18).

Кели казва следното: „Синът наистина изявява Своя Отец, но човешкият ум е абсолютно безпомощен да разбере неразрешимата загадка за личната слава на Христос.“

10:23, 24 Когато остава насаме с учениците Си, Господ им казва, че те

живеят във време на несравнима благодат. Много от старозаветните пророци и царе са жадували да видят дните на Месията, но не са ги видели. Господ Исус казва, че Той е Месията, Когото толкова много са очаквали старозаветните пророци. Неговите ученици сега имат голямата привилегия да **видят** чудесата и да **чуят** учението на Надеждата на Израел.

Д. Законникът и добрият самарянин (10:25-37)

10:25 Вероятно, когато задава този въпрос, **законникът**, който отлично познава Мойсеевия закон, не е искрен. Той се опитва да излъже Спасителя и да Го изпита по някакъв начин. Може би той очаква, че Господ ще отхвърли закона. За него Исус е само един **Учител**, а **вечният живот** – нещо, което той може да спечели или да заслужи.

10:26-28 Господ знае всичко това, когато започва да му отговаря. Ако законникът беше проявил смирение и разкаяние, Спасителят щеше да му отговори направо. При тези обстоятелства обаче Исус насочва вниманието му към **закона**. Какви са изискванията на **закона** по този въпрос? Той иска от нас да **обичаме ГОСПОД** най-много от всичко и **ближния си както себе си**. Исус казва на законника, че ако той прави **това**, ще **живее**.

На пръв поглед изглежда, като че ли Господ проповядва спасение чрез спазването на закона. Но случаят не е такъв. Бог никога не е смятал, че спасението може да се постигне чрез спазването на закона. Десетте заповеди са дадени на хора-грешници, но не с цел да ги спасяват от грях, а за да произведат съзнание за грях. Задачата на закона е да покаже на човека неговата виновност и греховност.

За един грешен човек е невъзможно да обича Бога с **цялото си сърце и ближ-**

ния си както себе си. Ако той е в състояние да прави това от момента на своето раждане до мига на своята смърт, той не би имал нужда от спасение и не би могъл да бъде изгубен. Но дори и тогава той би получил за награда един гълъг живот на земята, а не вечен живот в небесата. Той ще прогължава да живее дотогава, докогато може да живее без грях. Вечният живот се дава на онези грешници, които признават, че са изгубени, и които се спасяват по Божията милост.

Следователно, когато Исус отговаря: „Това стори и ще живееш“, Той изказва една хипотеза. Ако позоваването на закона бе предизвикало желанието от Него ефект върху законника, той трябваше да каже: „Изискванията на закона са толкова недостижими за мене, че аз съм изгубен и безсилен да направя каквото и да било за моето спасение. За мен няма никаква надежда. Затова аз се предавам на Твоята любов и милост, Господи. Господи, дай ми спасение чрез Твоята благодат!“

10:29 Вместо това законникът се опитва да се оправдае. Защо обаче той прави това? Нима някой го е обвинил в нещо? Явно, той е почувствал угризения на съвестта и гордостта в сърцето му е породила тази съпротива. Затова той задава следния уклончив въпрос: „А кой е моят ближнен?“

10:30-35 В отговор на този въпрос Господ Исус разказва историята за добрия самарянин. Подробностите от тази история са добре известни на всички. Човекът, който бил станал жертва на разбойническото нападение, най-вероятно лежал **полумъртъв** на пътя към Ерихон. Свещеникът евреин и левитът отказали да му помогнат може би от страх, че това е някакъв заговор или че може и тях да оберат, ако се забавят на това място. Спасителната помощ дошла от страна на един презрян самарянин, който превързал нещастника и го за-

карал до една странноприемница, като заплатил **всички разходи** за престоя му там. За самарянина този нуждаещ се евреин бил неговият ближнен.

10:36, 37 После Спасителят задава неизбежния въпрос: „Кой от тримата минаващи се е показал като „ближен“ за нещастния човек?“ Онзи, който му е показал милост, разбира се. Тогава и законникът трябва да **отиде и да направи същото**. „Ако един самарянин може да се държи като ближнен към един евреин, като му окаже помощ, то тогава всички хора са ближни.“³⁴

Не е трудно да видим в свещеника и левита картина на безсилието на закона, който ни заповядва да възлюбим ближния си както себе си, но не ни дава силата, с която да изпълним това. Също така не е трудно да видим в лицето на добрия самарянин Господ Исус, който идва при нас там, където сме, за да ни спаси от нашите грехове и да ни осигури пребиваването както на земята, така и на небето, и най-накрая във вечността. Свещениците и левитите могат и да ни разочароват, но Добрият Самарянин – никога!

Историята за добрия самарянин показва едно интересно развитие. Тя започва в отговор на въпроса „Кой е моят ближнен?“ и завършва с поставянето на въпроса „Чий ближнен си ти?“

Е. Мария и Марта (10:38-42)

10:38-41 Господ сега съсредоточава вниманието Си върху двете главни средства за благословение – Божие слово и молитвата (10:38–11:13).

Мария сяда при краката на Исус и слуша Неговите думи, докато Марта започва да се занимава с приготвянето за посрещането на Царския Гост. Марта иска от Господ да се скара на сестра ѝ заради това, че не ѝ помага, но вместо това Исус смърмра с обич самата Марта.

10:42 Нашият Господ оценява обичта ни много по-високо, отколкото старанието ни да Му се харесаме. В старанието ни може да има и гордост, и тщеславие, докато обичта ни към Него е **единственото** „потребно“ нещо, онази добра част, която няма да ни се отнеме. „Господ иска да ни превърне от Марти на Марии – казва Коутс, – така както иска да ни обърне от законници на ближни.“³⁵

Чарлз Ердмънд пък пише следното:

*„Макар и нашият Учител да оценява високо всяко нещо, което правим за Него, Той знае, че това, от което имаме най-голяма нужда, е да седнем при Неговите крака и да научим каква е Неговата воля. Тогава ще се научим да бъдем спокойни, мирни и внимателни във всичко, което правим, и най-накрая може би ще успеем да постигнем онова съвършенство, което постигна Мария в онзи момент, когато изля върху краката на Исус мирото, чието ухание не е престанало да се носи по света и до днес“.*³⁶

Ж. Молитвата на учениците (11:1-4)

Между десета и единайсета глава има един период от време, който е описан в Йоан 9:1–10:21

11:1 Тук Лука, който често прави това в своето Евангелие, отново говори за молитвения живот на нашия Господ Исус. Това е в пълно съответствие с неговата цел да представи Христос като Човешки Син, зависим във всеки миг от живота Си от Бога, Своя Баща. Учениците разбират, че молитвата представлява една истинска жизнена сила в живота на Исус. Неговите молитви пораждат и у тях желание за молитва. И така, **един от учениците на Исус** Го помолва да ги научи да се молят. Той не казва: „Научи ни как да се молим“, а „**Научи ни да**

се молим“, но неговата молба явно включва както самата молитва, така и начина на молитва.

11:2 Моделът за молитва, който Господ Исус дава за пример на Своите ученици тук, е малко по-различен от така наречената „Господна молитва“ в Евангелието на Матей. Всички тези различия не са самоцелни и безсмислени. Те имат цел и значение.

Най-напред Господ казва на учениците Си да се обръщат към Бога с думите „**Отче наш**“. Тези близки семейни взаимоотношения са били непознати за вярващите от старозаветните времена. Това обръщение означава, че от този момент нататък вярващите могат да се обръщат към Бога като към свой любящ небесен Баща. Следващите думи ни казват, че **името** на Бога трябва да се **свети**. Така вярващият дава израз на желанието на своето сърце да почита, възхвалява и възвеличава името на своя Бог. С думите „**Да дойде Твоето царство**“ вярващият изразява своята увереност, че скоро ще дойде денят, когато Бог ще порази силите на злото и ще установи в Лицето на Исус Христос Своето върховно господство и на земята, където Неговата воля ще се изпълнява така, както тя се изпълнява сега на небето.

11:3 След като по този начин е потърсил първо Божието царство и Неговата правда, вярващият вече може да сподели своите лични нужди и желаниа. Най-напред е добре да се помоли за никога непреставащата нужда от храна – както материална, така и духовна. Ние трябва да живеем със съзнанието, че сме зависими от Бога **всекидневно**, и да признаваме, че Той е източникът на всяко добро.

11:4 След това е добре да се помолим за прощаване на **греховете** ни на основание на това, че и ние сме простители греховете на нашите дължници. Тук явно не става дума за опрощаване на наказанието за нашите грехове. То-

ва опрощаване се основава на делото, което Христос извърши на кръста и което можем да получим единствено чрез вяра. Тук става въпрос за едно роштелско, а не юридическо опрощение. След като бъдем спасени, Бог се гържи към нас като към Свои деца. Когато Бог открие в нашето сърце коравосърдечие или обвинителен дух, Той ще направи така, че да ни очисти и да ни накара да се покаем от него, за да бъдем в състояние да възобновим общението си с Него. Това прощение е по-скоро следствие на връзката Бог – приятел, отколкото на взаимоотношението Бог – грешник.

Някоу хора срещат трудности с разбирането на думите: „...и не вѣждай ни в изкушение“. Ние знаем, че Бог никога не изкушава никого, за да го накара да съгреша. Но Той позволява ние да бъдем изпитани и проверени в този живот, и то за наше добро. Изглежда, че тези думи идват да ни напомнят за нашата собствена склонност непрекъснато да се отклоняваме и да съгрешаваме. Затова ние трябва да се молим на Господ да ни предпазва от тази наша слабост дори тогава, когато ние самите сме склонни да съгрешим. Ние трябва да се молим на Господ да направи така, че възможността за грях и желанието ни да го сторим никога да не съвпадат. Думите, които Господ казва в примерната Си молитва, изразяват едно здравословно недоверие в нашите собствени възможности да се съпротивляваме на изкушенията. Накрая вярващият трябва да се помоли на Господ да го избави от лукавия.³⁷

3. Две притчи върху молитвата (11:5-13)

11:5-8 Продължавайки темата за молитвата, Господ разказва една притча, с която цели да покаже готов-

ността на Бога да чуе и да отговори на молбите на Своите деца. В първата история се разказва за един човек, на когото **посред нощ** отишъл на гости някакъв приятел. За нещастие, в дома на този човек нямало никакъв хляб и затова той отишъл при своя съсед, почукал на вратата му и го по-молил да му даде **три хляба**. Отначало съседът бил много ядосан, че са му нарушили спокойствието, и решил да не му се обади, но след като разбрал, че другият няма да спре да чука и да вика, станал и **му дал** това, от което се нуждаел.

При разглеждането на тази притча трябва да бъдем особено внимателни да не направим някои грешни изводи. Например грешен извод е това, че Бог може да се ядоса на нашите настойчиви молби. Грешно е също така да мислим, че настойчивостта е единственият начин да получим отговор на молитвите си.

Правилният извод е следният: ако един човек решава да помогне на своя съсед само защото той му досажда твърде много, колко *повече* Бог, Който обича Своите деца, ще пожелае да чуе техните викове за помощ!

11:9 Освен това притчата ни учи, че ние не трябва да се обезкуражаваме или да се отказваме да се молим. Исус всъщност ни казва: „Не преставайте да искате,... не спирайте да търсите,... не се отказвайте да хлопате...“³⁸ Понякога Бог ни отговаря много скоро, след като Го помолим за нещо, но има случаи, когато Той ни дава отговор след продължителни молитви.

Бог дава отговор на нашите молби.

Ако духът е още неукрепнал, ще чуеш отговор веднага ти.

Ако духът ти трябва да се укрепи, ще чакаш и ще уповаваш, докато Бог мълчи.

*Защото Онзи, Който е любов,
със най-добрия дар ще те дари!
Небесните тела ще се поклатят
и планините ще се изменят,
но туй, което Бог е обещал,
ще бъде – сигурен бъди!
Защото Той е силата Ти!*

М. Г. П.

11:10 Тези стихове ни казват, че **всеки, който иска, получава; всеки, който търси, намира; и на всеки, който чука, му се отваря.** С това Господ ни обещава, че Бог винаги отговаря на нашите молитви, като ни дава онова, за което просим, или дори нещо по-добро. Отрицателният Му отговор означава, че Той знае, че изпълнението на нашата молба не е най-доброто нещо за нас, затова е по-добре да приемем отказа Му, отколкото да ни бъде изпълнено това, за което молим.

11:11, 12 Тези стихове ни показват, че Бог никога няма да ни измами, като ни даде **камък** вместо **хляб**, за който молим. В онези времена хлябът е имал формата на кръгла, плоска питка и много е приличал на камък. Бог никога няма да ни се подиграе, като ни даде нещо, което не се яде, когато му поискаме храна. Ако Го помолим да ни даде **риба**, Той няма да ни даде **змия**, т. е. нещо, с което да ни убие. И ако Му поискаме **яйце**, няма да ни даде **скорпион**, т. е. нещо, което да ни причини ужасна болка.

11:13 Хората никога не дават лоши неща на децата си. Макар и да са зли по природа, те знаят **как да дават блага на своите деца.** В сравнение с тях желанието на нашия **небесен Отец да даде Светия Дух на онези, които Го молят за това, е несравнимо по-голямо.** Дж. Г. Белет казва така: „Много е важно да се разбере, че подаръкът, който Бог избира като най-необходимото нещо за нас, и това, което Той най-силно желае да ни даде, е Светият Дух.“ Тогава, когато Исус

изрича тези думи, Светият Дух все още не е бил даден (Йоан 7:39). Днес ние не трябва да се молим да ни се даде Светия Дух като Личност, Която да обитава в нас, тъй като вече сме Го получили в момента, в който сме повярвали (Римл. 8:9б; Еф. 1:13, 14).

Но ние не трябва да преставаме да се молим да ни се дава Светия Дух като Един, Който да ни учи и ръководи и Чиято сила непрекъснато ще се излива върху нас в служението ни на Христос.

Възможно е тук Исус да поучава учениците Си да се молят за **Светия Дух** в смисъл на получаване на такава **сила** от Духа, която да им помогне да живеят като Негови ученици онзи гротивен на света начин на живот, за който Той им говори в предишните глави. В този момент те сигурно са разбрали вече колко е невъзможно за тях да изпълнят изискванията на Исус за ученичеството със собствени си сили. И това наистина е така. Светият Дух е онази сила, която ни прави способни да живеем като християни. И така, с тези думи Исус ни казва, че Бог искрено желае да обдари с тази сила всеки, който пожелае.

В 13 ст. на оригиналния гръцки текст не се казва, че Бог „ще даде Светия Дух“, а че Бог „ще даде Свят Дух“ (думата не е членувана). Професор Суит разбира отсъствието на определителния член тук така: когато определителният член присъства, става дума за Личността на Светия Дух, а когато отсъства, става дума за Неговите дарби или действия в нас. Така че тук става въпрос не толкова за **Личността** на Светия Дух, колкото за Неговите служби в нашия живот. Тази идея се потвърждава и от сравнението с паралелния текст в Матей 7:11, където се казва, „...колко повече Отец ви, Който е на небесата, ще даде **добри неща** на тия, които искат от Него!“

И. Исус отговаря на Своите критици (11:14-26)

11:14-16 С изгонването на един бес, който кара жертвата си да бъде няма, Исус дава повод за голямо външение сред народа. Но докато множествата все повече и повече се удивляват на Господа, някои хора започват съвсем открито да Му се противопоставят. Съпротивлението срещу Господ приема две главни форми. Някои започват да Го обвиняват, че изгонва бесове, като използва силата на Веелзевул, началника на бесовете; други искат от Исус да им покаже знамение от небето, мислейки си вероятно, че това може да разсее обвинението срещу Него.

11:17, 18 Отговорът на обвинението, че Исус изгонва бесове с помощта на Веелзевул, се намира в текста от 17 до 26 ст., а отговорът на искането за знамение от небето – в 29 ст. Най-напред Исус казва на хората, че всяко царство, което е разделено на две противопоставящи се една на друга групи, се саморазрушава; и всеки дом, който е разделен по същия начин, пада. Ако Той, когато изгонва бесове, действа като оръдие на Сатана, то тогава Сатана се бори срещу собствените си подчинени. Нелепо е да се мисли, че дяволът ще започне да действа сам срещу себе си и срещу собствените си интереси.

11:19 След това Господ напомня на Своите критици, че някои от техните подвластни правят същото, като изгонват духове. Ако Той прави това със сатанинска власт, логично е да се предположи, че правейки същото, те също използват сатанинска власт. Разбира се, юдеите никога няма да се съгласят с това твърдение, но дали могат да намерят контрааргумент, с който да го оборят? Властта за изгонване на духове може да дойде или от Бога, или от Сатана – друга въз-

можност няма. Ако Исус действа със силата на Сатана, то и юдейските заклинатели действат със същата сила. Щом те осъждат Него, трябва да осъждат и тях.

11:20 Истината е, че Исус изгонва бесовете „с Божия пръст“. Какво означава „с Божия пръст“? В Евангелието от Матей (12:28) четем: „Но ако аз чрез Божия Дух изгонвам бесовете, то Божието царство е дошло върху вас.“ Оттук можем да направим извод, че Божият пръст е същото като Божия Дух. Фактът, че Исус изгонва бесове чрез Божия Дух, е доказателство за това, че наистина Божието царство е дошло върху хората от това поколение. То е дошло, защото неговият Цар е дошъл. Самият факт, че Господ Исус е тук и извършва такива чудеса, е едно решително доказателство за това, че помазаният Божий Владетел е излязъл вече на историческата сцена.

11:21, 22 Дотогава Сатана е бил силният, напълно въоръжен човек, чието господство над този свят е било без конкурент. Хората, обсебени от бесове, са били здраво хванати в неговата желязна хватка и никой не е смеел да го предизвика. Неговият имот е бил в безопасност, т. е. никой не е заплашвал неговата власт. Господ Исус е по-силен от Сатана. Той го е нападнал и го е надвил, след което е взел всичкото му оръжие, като е разделил трофеите.

Даже и онези, които критикуват Исус, не отричат, че Той наистина изгонва злите духове. Единственият извод, който може да се направи от този факт, е, че Сатана е победен и че жертвите му са освободени. Това е и смисълът на всички тези стихове.

11:23 След това Исус казва, че всеки, който не е с Него, е срещу Него, и че всеки, който не събира заедно с Него, разпийава. Както някои беше казал: „По въпроса „за“ или „против“ Хрис-

тос няма „въздържали се“. Ние вече говорихме за привидно съществуващото противоречие между този стих и 9:50. В битката за Личността и делото на Христос няма ничия земя. Онзи, който не е за Христос, е против Него. Но когато става въпрос за християнското служение, онези, които не са „против“ служителите на Христос, са „за“ тях. В първия стих става въпрос за спасението, а във втория – за служението.

11:24-26 Тук вече Господ и Неговите критици като че ли започват да си разменят ролите. След като те Го обвиняват, че Той Самият е обсебен от бесове, Господ сега оприличава тяхната нация на човек, който се е отървал от един нечист дух само временно. Историята на Израел показва, че с тях се е случило същото. Преди периода на робството израелският народ е бил обзет от демона на идолопоклонството. Робството ги е избавило от този зъл дух и отпогави евреите никога не са били склонни да се кланят на идоли. Къщата им е „пометена и наредена“, но те не желаят да поканят Господ Исус да влезе вътре и да ѝ стане стопанин. Затова Той им казва, че ще дойде един момент, когато нечистият дух ще се върне заедно със седем още по-зли духа от него и всички те ще влязат в къщата и ще се настаят там. Тук Исус говори за ужасното идолопоклонство на еврейския народ по време на Голямата скръб, когато този народ ще признае Антихриста за Бог (Йоан 5:43). Наказанието на този грях ще бъде по-тежко от всички мъки, които народът никога е изпитвал.

Макар и да засяга най-вече историята на израелския народ, този пример също така показва, че единствено покаянието или реформирането на живота на отделния човек не е достатъчно. Не е достатъчно само да обърнем нова страница, а трябва да поканим

Господ Исус Христос да влезе в наше сърце и да изпълни живота ни. В противен случай ние отваряме широко вратите за навлизането на още по-ужасни форми на греха от тези, които вече сме познавали.

Й. По-блажени от Мария (11:27, 28)

Една жена излиза от множеството и се обръща към Исус с думите: „Блажена утробата, която Те е носила, и същите, които Си сукал.“ Отговорът на Исус е особено показателен. Той не казва, че Мария не е блажена, а че *по-добро* от това е блаженството да слушаш Божие слово и да го пазиш. С други думи, дори Дева Мария е била по-блажена заради това, че е повярвала в Христос и Го е последвала, отколкото заради това, че е била Негова майка. Кръвното родство не е толкова важно, колкото духовното. Това трябва да е достатъчно доказателство срещу опитите на хората да издигнат Мария до положение на богиня.

К. Знамението на Йона (11:29-32)

11:29 В 16 ст. четем, че някои хора се опитват да изкушат Господ Исус да им покаже знамение от небето. Сега Той отговаря на тази молба, като казва, че само едно „нечестиво поколение“ може да иска знамение, имайки предвид главно поколението на юдеите, живеещи по онова време. Нали точно тези хора са били особено облагодетелствани да живеят с Божия Син, да чуят Неговото Слово и да видят с очите си Неговите чудеса. Но това се е оказало недостатъчно за тях. Затова те сега желаят да видят някое велико, свръхестествено чудо на небето, за да повярват в Него. Господ Исус им отговаря, че те няма да получат друго знамение освен знамението на пророк Йона.

11:30 С това Той има предвид Своето Собствено възкресение от мъртвите. **Както Йона** е бил изхвърлен от морето, след като е престоял в стомаха на кита три дни и три нощи, така и Господ Исус ще възкръсне от мъртвите, след като престои в гроба три дни и три нощи. С други думи, последното и окончателно чудо, което ще бъде показано в земното служение на Господ Исус, ще бъде Неговото възкресение. Случаят с **Йона** е бил **знамение за ниневиците**, защото когато е отишъл да проповядва в тази езическа столица, той поне символично представява един човек, който се е бил върнал от мъртвите.

11:31, 32 Южната царица Сава, царица на езицици, поискала да чуе мъдрите слова на **Соломон** и затова трябвало да пропътува огромни разстояния. Ако на нея ѝ се беше паднала привилегията да живее във времето на нашия Господ, тя щеше да Го приеме с голяма радост, без да види нито едно знамение! Затова **тя ще се яви на съда**, за да свидетелства срещу това зло поколение, което е било облагодетелствано да види свръхестествените дела на Господ Исус и въпреки това Го е отхвърлило. На сцената на човешката история се беше явил Един, Който беше много **по-голям от Йона** и много **по-велик от Соломон**. И докато хората от **Ниневия чуха проповедите на Йона** и се покаяха, хората от Израел имаха привилегията да чуят думите на Един, Който беше много **по-голям от Йона**, и въпреки това отказаха да се покаят.

Днес невярващите се отнасят с намешка към историята за Йона, приписвайки я на някаква староеврейска легенда. Исус говори за Йона като за действителна историческа личност, каквато е бил и Соломон. Хората, които казват, че ще повярват само ако видят някакво чудо, дълбоко грешат. Вярата не се основава на доказател-

ства, получени чрез нашите сетива, а на живото Божие слово. Ако човек не повярва на Божието Слово, той няма да повярва дори и да види как някой възкръсва от мъртвите. Бог не обича, когато хората искат от Него знаменния. Това не е вярване, а виждане. Невярващите казват: „Първо да видя, пък после ще повярвам“, докато Бог казва: „Повярвай и след това ще видиш.“

Л. Притчата за запаленото светило (11:33-36)

11:33 В началото читателят може да си помисли, че между тези и предхождащите ги стихове няма никаква връзка, но едно по-внимателно възглеждане ще го накара да разбере, че това не е така. Исус казва на Своите слушатели, че **никой** не слага запалено светило в мазето или **под коша**, а го слага на **светилник**, за да се вижда и да свети за всички, които влизат там.

Изводът е следният: Бог е Онзи, Който е запалил това светило, като е дал на света една голяма Светлина в Лицето и делото на Господ Исус. Ако има някой, който да не вижда тази Светлина, то за това не е виновен Бог. В 8 гл. Исус говори за отговорността на тези, които вече са Негови ученици и са длъжни да разпространяват вярата, а не да я крият под похлупак. Тук в 11:33 Той избличава неверието на Неговите критици, искащи от Него за знамение нещо, което е следствие на тяхната алчност и страх да не се посрамят.

11:34 Липсата на вяра у тези хора е резултат на нечисти побуди. В материалния свят това, което дава **светлина на цялото тяло, е око**. Ако око е здраво, човек може да види светлината, но ако око е болено, т. е. сляпо, светлината няма да може да проникне в тялото на човека.

Същото се отнася и за духовния свят. Ако един човек има искрено желание да разбере дали Исус е Божият Христос, Бог ще му Го открие. Но ако неговите молитви са нечисти, ако той не може да се откаже от своята алчност, ако продължава да се влява от мнението на другите, то тогава той е спял за истинската светлина на Спасителя.

11:35 Хората, на които Исус говори в този момент, се смятат за големи мъдрци и мислят, че притежават голямо количество светлина. Но Господ Исус им казва, че светлината в тях всъщност е тъмнина и че тяхната собствена лицемерна мъдрост и чувството им за превъзходство им пречат да стигнат до Него.

11:36 Всеки човек, който отива към Исус с чисти подбуди, който предоставя цялото си същество на Него, Който е Светлината на света, бива зелят от духовна светлина. Така както тялото му е пряко осветено от лъчите на лампата, когато той седи близо до нея, така и вътрешният му живот става осветен от духовната Светлина на света, Която е Христос.

М. Външната и вътрешната чистота (11:37-41)

11:37-40 След това Исус приема поканата на един фарисей да обявда у тях, но не си измива ръцете, преди да седне на масата, което става причина за голямо удивление от страна на фарисея. Исус прочита неговите мисли и веднага разкрива лицемерието и формализма, които крият в тях, като казва, че онова, което има значение, е **вътрешната чистота на чашата, а не външната**. Погледнати отвън, фарисеите изглеждат съвсем чисти, но погледнати отвътре, те са пълни „с грабеж и насилие“. Нали един и същ Бог е направил както външността,

така и вътрешността на човека? Тогава как би искал Той да е чиста само външността? „Понеже човек гледа на лице, а Господ гледа на сърце“ (1 Царе 16:7).

11:41 Господ разбира колко са големи алчността и егоизмът на фарисеите и затова казва на Своя домакин първо да дава милостиня от всичко, което има. Ако той издържи този основен изпит по любов към другите, то тогава за него няма да има нечисти неща. Ето какво казва Айрънсайг по този въпрос:

„Само когато Божията любов ни изпълни изцяло сърцата, така че умът ни да бъде зает само с грижите на другите хора, само тогава външният човек у нас ще бъде наистина чист. Онези, които непрекъснато трупат материални блага само за себе си, без изобщо да се интересуват от бедните и нуждаещите се хора около тях, всъщност свидетелстват по този начин, че Божията любов не живее в тях.“³⁹

Един неизвестен автор прави следното заключение:

„Исус отправя тези тежки обвинения срещу фарисеите и законниците (39-52 ст.) по време на един обяд у един фарисей (37 ст.). Не можем да не си дадем сметка, че онова, което ние наричаме „добро възпитание“, много често ни служи за прикритие на липсата на любов към истината. Колко често, вместо да се намръщим, ние започваме да се усмихваме и вместо да кажем истината – мълчим. По-добре да развалим едно обедно тържество, вместо да разваляме отношенията си с Бога.“

Н. Изобличението на фарисеите (11:42-44)

11:42 Фарисеите са големи формалисти. Те съблюдават изключително

строго спазването на всички точки от ритуалния закон, една от които гласи, че всеки трябва да дава десетък от реколтата на всички **погръпки** и зеленчуци, които произвежда. Едновременно с това обаче те показват изключително пренебрежително отношение към Бога и към другите хора, като потискат бедните и нямат любов към Него. Господ не ги укорява заради това, че дават десетъка си от **жжожена и седефчето** и всички други растения, а само им посочва, че е глупаво човек да показва такова усърдие в дребните неща, а да пренебрегва такива основни задължения, като „**правосъдието и Божията любов**“. Те изтъкват на преден план второстепенното, като изоставят основното. По този начин всяко нещо, което другите могат да видят у тях, е изпипано до съвършенство, а това, което само Бог може да види, липсва изобщо.

11:43 Фарисеите много обичат да се показват сред обществото, да заемат първите места **в синагогите** и да привличат към себе си колкото се може повече внимание **на пазарите**. Така те стават носители не само на греха на показността, но и на греха на гордостта.

11:44 Най-накрая Господ ги сравнява с **гробове**, които не могат да се забележат. Според закона на Мойсей всеки човек, който се докосне до гроб, се смята за нечист в продължение на седем дни (Чис.19:16) дори и в случаите, когато не знае, че се докосва до гроб. На външен вид **фарисеите** създават впечатление на изключително усърдни религиозни водачи, но всъщност те трябва да си сложат знак, който да предупреждава хората, че всеки, който се докосне до тях, ще се оскверни. Затова те **приличат на скрити гробове**, пълни с подлост и нечистота, които навсякъде разнасят заразата на формализма и гордостта.

О. Изобличението на законниците (11:45-52)

11:45 Законниците или книжниците се смятат за големи познавачи и тълкуватели на Мойсеевия закон. Техните познания обаче се изразяват най-вече в това да обясняват на другите какво да правят, без самите те да го правят. Един от законниците, който усеща остротата на изобличителните думи на Исус, забелязва, че като критикува фарисеите, Той критикува и тях.

11:46 Господ се възползва от неговата реплика, за да изобличи някои от греховете и на законниците. Така например те потискат хората с различни видове закони и **задължения**, но не правят нищо, с което да им помогнат да ги изпълнят. Според Кели „това, което законниците изпълняват към същите тези хора, от които черпят своето чувство на превъзходство, е най-вече презрение“.⁴⁰ Повечето от техните наредби са човешки наредби без особена стойност.

11:47,48 Всъщност законниците са лицемери и убийци, чието възхищение от Божиите пророци е само преструване. В наглостта си те стигат дотам, че издигат паметници на местата, където са били **гробниците** на старозаветните **пророци**, мислейки си, че по този начин проявяват голямо уважение към пророците. Но Господ Исус добре знае значението на всичко това. Макар и външно да се разграничават от своите бащи, които са **убивали** пророците, на практика те вървят по техните стъпки. Защото, докато издигат **гробници** на пророците, те участват в заговор за убиването на най-великия от Божиите пророци – Самият Господ Исус Христос, и ще продължат да убиват преданите Божи пророци и апостоли.

11:49 Когато сравним 49 ст. с Матей 23:34, ще видим, че **Божията пре-**

мъдрост е Господ Исус. Тук Той ни дава един цитат, според който **Божията премъдрост** казва: „**Ще им пращам пророци.**“ В Евангелието от Матей Исус не изрича тези думи като цитат от СЗ или от друг източник, а ги представя като Свои Собствени думи (вж. също 1 Кор. 1:30, където за Исус се говори като за „мъдрост от Бога“). Господ Исус обещава, че ще **изпрати... пророци и апостоли** на хората от Своего поколение и че последните ще ги **убиват и преследват**.

11:50, 51 Той ще изиска от това поколение **кръвта** на всички Божии говорители, като се започне с първия случай, който е записан в СЗ – **Авел**, и се стигне до последния старозаветен пророк – **Захария**, който е загинал между олтара и храма (2 Лет. 24:21). 2 Книга на летописите е последната книга от старозаветните Писания според юдейския начин на подреджване на книгите. Това показва, че със споменаването на **тези две имена** Исус очертава един диапазон, който включва всички старозаветни мъченици. В момента на изричането на тези думи Исус много добре знае, че поколението, на което Той говори, ще Го убие, като Го разпъне на кръст, и че чрез тази смърт то ще достигне „**върха**“ в преследването на Божиите хора. Точно заради това убийство **кръвта на всички** предишни диспенсации ще падне върху тях.

11:52 Най-накрая Господ Исус избличава **законниците** заради това, че са **отнели** на хората **ключо** на **познаването** – че са скрили Божието слово от тях. Макар и на думи те непрекъснато да говорят за своята вяроност на Свещените Писания, на практика те упорито отказват да приемат точно Този, за Козото говорят същите тези Писания. Освен това **печат** и на другите да отидат при Христос. Не само че самите те не Го желаят, но не желаят и другите да Го приемат.

О. Отговорът на книжниците и фарисеите (11:53, 54)

След като чуват откритите обвинения на Господ Исус срещу тях, книжниците и фарисеите са обхванати от силен гняв. Те започват **яростно да Го преследват** и още по-усърдно да **търсят нещо**, за което да Го уловят и да Го осъдят на смърт. Всичките тези опити са още едно доказателство за точната преценка на Исус за техния характер.

VIII. Исус поучава и изцелява по пътя към Ерусалим (Гл. 12–16)

А. Предупрежденията и насърченията на Исус (12:1-12)

12:1 Докато Исус избличава фарисеите и книжниците, навън се събира едно многоохлядно множество от народ. Обикновено споровете и разискванията винаги привличат вниманието на тълпата, но вниманието на тази тълпа е привлечено най-вече от безстрашния начин, по който Исус избличава лицемерието на техните религиозни водачи. И макар че безкомпромисното отношение към греха не винаги е особено популярно, то винаги се оценява от човешкото сърце като най-справедливо. Истината винаги се доказва сама по себе си. И така, обръщайки се към Своите ученици, Исус ги предупреждава: „**Пазете се от фарисейския квас**“, като пояснява по-нататък, че квасът е символ на **лицемерието**. Лицемерът е човек, който носи на лицето си маска, чийто външен вид се различава коренно от това, което представява отвътре. На външен вид фарисеите изглеждат абсолютни праведници, но в действителност са най-добрите майстори на маскарада.

12:2, 3 Ще дойде ден обаче, когато всичко ще се разкрие. Всичко, което е

било **скрито**, ще бъде **открито**; и всичко, което е било направено на **тъмно**, ще бъде извадено на **светло**.

Еднакво е неизбежно както гемаскирането на неистината, така и победното утвърждаване на истината. До този момент посланието, което носят учениците, се е разпространявало в обстановка на относителна потайност и пред ограничен брой хора. Но след отхвърлянето на Месията от Израел и след идването на Светия Дух, учениците ще могат без абсолютно никакъв страх да вървят в името на Господ Исус и да разпространяват благата вест навсякъде по света. Тогава те ще могат да благовестяват, така да се каже, **от покривите** на къщите. Гогет казва така: „Онези, чийто гласове тогава са се чували само сред ограничен и неопределен кръг от хора, стават учителите на света.“⁴¹

12:4, 5 Обръщайки се към Своите ученици с топлите и окуражаващи думи „**Мои приятели**“, Исус им казва, че никакви изпитания не бива да ги притурждават да се срамуват от безценното си приятелство с Него. Разпространението на Християнското послание по целия свят ще бъде свързано с преследване и смърт на най-верните Негови ученици. Но властта на фарисеите не е безгранична. Онова, което противниците могат да сторят на Христовите последователи, има граница и тази граница е физическата смърт, но те не бива да се страхуват от нея. Защото Бог ще накаже техните гонители с далеч по-тежко наказание, а именно – ще ги хвърли в **пъкъла**. Затова учениците трябва да се **боят** от Бога, а не от човека.

12:6, 7 За да подчертае още по-силно Божията грижа за защитата на Неговите ученици, Господ Исус дава пример с грижата на Неговия Отец за **врабчетата**. В Матей 10:29 се казва, че две врабчета се продават за един

асарий. Тук ние научаваме, че **пет врабчета** се **продават** за **два асария**. С други думи, едното от петте врабчета се дава без пари: ако някой купи четири врабчета, той получава още едно, без да плаща за него. Но дори това подарено врабче, което няма никаква търговска стойност, „не е забравено пред Бога“. Ако Бог проявява загриженост към това нищожно врабче, колко по-голяма е неговата загриженост към онези, които са натоварени да разнасят благовестието за Неговия Син! Той знае с абсолютна точност даже броя на **космите** на техните **коси**.

12:8 После Спасителят казва на учениците Си, че **всеки, който Го изповяда** сега, на земята, ще бъде изповядан от Човешкия Син **пред Божиите ангели**. Тук Исус говори за онези, които наистина вярват в Него. Да изповядаш Исус, означава да Го приемеш като единствен Господ и Спасител.

12:9 Онези, които отричат Исус **пред хората**, ще **бъдат отречени от Него пред Божиите ангели**. Хората, за които става въпрос тук, са най-вече фарисеите, но освен тях и всички онези, които отхвърлят Христос и се срамуват да Го признаят. За тях Исус ще каже: „**Никога не съм ви познавал.**“

12:10 След това Спасителят обяснява на учениците Си, че има **разлика** между хулата срещу Него и хулата, отправена **срещу Светия Дух**. Тези, които **похулят Човешкия Син**, може да **получат прощение**, ако се покаят и повярват, но тези, които **похулят Светия Дух**, ще **извършат** непростим грях. Този е и грехът, в който ще бъдат обвинени фарисеите (вж. Мат. 12:22-32). Какво точно означава този грях? Той означава, че фарисеите приписват чудесата, които Господ Исус прави, на дявола. Това е богохулство **срещу Светия Дух**, защото Исус извършва всичките Свои чудеса чрез силата на Светия Дух. По този начин

те отъждествяват Светия Божий Дух с дявола. За този грях няма прощение нито в този, нито в следващия век.

Един истински християнин не може да извърши този грях, макар че има вярващи, които се измъчват от мисълта, че са го извършили, като са отстъпили от вярата. Отстъплението от вярата не е непростим грях. Всеки такъв човек е в състояние да възобнови своята връзка с Господ. Самият факт, че този човек се безпокои, е доказателство за това, че той *не е* извършил този непростим грях.

Също така не може да се каже, че всеки невярващ, който отхвърля Христос, извършва непростим грях. Един човек може няколко пъти да отблъсне Спасителя, но по-късно да се обърне към Него и да повярва. Но ако този човек умре в неверие, той никога повече не може да бъде спасен. Тогава неговият грях става наистина непростим грях. Но грехът, който Нашият Господ нарича непростим, е онзи грях, който извършват фарисеите, когато казват, че Той прави Своите чудеса със силата на Веелзеву, княза на демоните.

12:11, 12 Господ знае, че учениците Му няма да избегнат разпитите пред управляващите власти. Той им казва, че те не трябва предварително да се подготвят за това, **което ще говорят там, защото Светият Дух ще им даде необходимите думи, когато дойде времето.** Това *не* означава, че преди да започнат да проповядват благовестието или да поучават на Божието Слово, служителите на Господа не трябва да прекарват време в молитва и подготовка. Това обещание на Господ Исус не трябва да се използва като извинение за лентяите! Но не трябва и да забравяме, че Господ дава изрично обещание на онези, които ще бъдат изправени на съд заради свидетелстването си в името на Христос,

че те ще получат специална помощ от **Светия Дух.** Освен това Той дава и едно общо обещание за всички Божии хора, че ако те ходят по Духа, ще получат подходящите думи за критичните моменти в своя живот.

Б. Исус ни предупреждава да се пазим от алчността (12:13-21)

12:13 На това място от **множеството** излиза един мъж и помолва Господ Исус да участва в разрешаването на един спор между него и **брат** му във връзка с някакво **наследство.** Често съм чувал да се казва, че там, където има завещание, има и много роднини. Излежда, че случаят е бил тъкмо такъв. Тук не се казва, дали става въпрос за несправедливо отнето имущество, или за алчност от страна на питащия.

12:14 Спасителят веднага напомня на мъжа, че Той не е дошъл на света, за да се занимава с такива обикновени проблеми. Неговото идване има за цел спасението на грешниците и Той няма да се отклони от тази величествена и грандиозна задача, за да започне да разрешава такива дребни проблеми като разделянето на едно жалко наследство. (Освен това Той не притежава юридическата власт да се произнася по проблеми, засягащи собствеността върху недвижимите имущества, което означава, че Неговите решения не могат да бъдат задължителни.)

12:15 Но Господ използва този повод, за да предупреди онези, които Го слушат, срещу опасността от най-коварното зло в човешкото сърце – **користолюбие.** Неутолимото желание за все повече и повече материални блага е една от най-силните страсти в целия ни живот. Именно то обаче се размивава напълно с целта на човешкото съществуване. „**Животът на човека не се състои в изобилието на**

имота му.“ Според както казва Дж. Р. Милър:

„Това е една от няколкото предупредителни лампички, които Нашият Господ запалва пред очите ни и на която повечето съвременни хора като че ли не обръщат сериозно внимание. Христос говори много за опасността от богатствата, но повечето хора не се страхуват особено от тях. В днешно време користолюбието като че ли не се счита за някакъв особен грях. Ако един човек наруши шестата или седмата заповед, той се обявява за престъпник и името му се покрива със срам, но ако наруши десетата, за него просто казват, че е един предприемчив човек. Библията казва, че в любовта към парите се крие коренът на всяко зло, хората, които се позовават на тази поговорка, обикновено поставят особено ударение върху думата „любов“, като обясняват, че не самите пари, а само любовта към тях представлява този корен на злото.

Когато се огледа наоколо, човек може да помисли, че животът наистина се състои в изобилието на нещата, които притежава. Хората наистина смятат, че колкото по-голямо става тяхното богатство, толкова по-големи стават и те. И на пръв поглед нещата наистина стоят така, тъй като светът мери хората по банковата им сметка. Но независимо от всичко това няма по-фатална грешка от тази. Истинският човек се състои в това, което е, а не в това, което има.“⁴²

12:16-18 Притчата за богаташа е една илюстрация на факта, че материалните ни придобивки не са основното нещо в нашия живот. Една година нивите на богаташа родили толкова много плод, че му създали голям проблем – той не знаел какво да прави с цялото това жито. Всичките му житници и хамбари били натъпкани до гупка. Изведнъж той намерил отговора

на въпроса: решил да събори старите си житници и да построи нови, още по-големи. Ако се беше сетил да се огледа наоколо и да забележи колко нуждаещи се хора има около него, той сигурно щеше да си спести цялото това огромно усилие и разходи и вместо да строи нови, още по-големи хамбари, да отгåde и сили, и богатство за храненето на физически и духовно гладните. „Има хамбари, които никога не могат да се напълнят. Това са телата на бедните, къщите на вдовиците и стомахчетата на децата“ – казва Амброуз.

12:19 Веднага, щом построи новите хамбари, богаташът решил да спре да работи. Забележете само колко независим се чувства той – всичко е негово! – неговите житници, неговото жито, неговите блага, неговата душа... Цялото му бъдеще е осигурено – вече може да се успокои, да яде, да пие и да се весели.

12:20, 21 „Но когато богаташът започнал да си мисли, че и времето е негово, той се сблъскал с Бога и с вечната си погибел“. Бог му казал, че през тази нощ той ще умре и че всичките тези богатства няма да бъдат негови, а ще отидат при друг човек. Някой беше дал определение за глупака като за човек, чиито планове свършват до гроба. Този богаташ определено е бил един глупак.

„А това, което си приготвил, чие ще бъде?“ – попитал Бог. Не е зле и ние също да си зададем този въпрос: „Ако Христос дойде днес, чии ще бъдат всичките мои богатства?“ Няма ли да бъде много по-правилно, ако ги изразходваме в полза на Бога днес, вместо да ги оставим да попаднат в ръцете на Сатана утре! С тяхна помощ днес ние можем да съберем богатства на небето и да богатеем в Бога. Другият вариант означава да ги прaxосаме за задоволяване на земните си страсти и да пожънем поквара.

В. Безпокойство или вяра (12:22-34)

12:22, 23 Една от големите опасности в живота на християнина идва тогава, когато осигуряването на храна и облекло заеме приоритетно място в целите на неговото съществуване. Той става до такава степен погълнат от мисълта за печелене на пари за храна и облекло, че отпраща работата си за Господа на някое второстепенно място. Това, което НЗ подчертава особено сериозно, е предупреждението, че работата ни за Христос трябва да стои на първо място в нашия живот. Всичко останало, включително и осигуряването ни с храна и грехи, трябва да идва след това. Разбира се, ние всички трябва да се трудим, за да осигурим най-належащите си нужди. Но когато решим да отпадем живота си в служба на Господа, трябва да доверим бъдещето си изцяло в Негови ръце. Такъв е животът с вяра.

Когато Господ Исус ни съветва да не се безпокуим за храната и облеклото си, Той не иска да каже, че ние трябва да стоим пасивно и да чакаме тези неща да ни се паднат отгоре. Християнството не поощрява мързела! Господ иска да каже, че в процеса на печелене на пари за подsigуряване на жизнените ни нужди ние не трябва да им позволяваме да заемат неоправдано важно място в живота ни. Защото в живота има нещо много по-важно от храната и облеклото. На тази земя ние сме посланици на Царя и всички грижи за личното ни облагодетелстване и външен вид трябва да бъдат подчинени на една-единствена велика цел – задачата да запознаваме другите хора с Него.

12:24 Тук Исус използва един пример с **враните**, за да ни покаже как Бог се грижи за Своите създания. Тези птици не прекарват живота си в луна гонителба за хляб и за подsigуряване на бъдещите си нужди, а живеят ежедневно и

ежедневно в зависимост от Бога. Това, че те **нищо сеят, нищо жънат**, не трябва да се тълкува от хората, че и те не трябва да правят нищо, свързано с плътския им живот. То просто означава, че Бог добре знае нуждите на онези, които Той е създал, и че Той ще ги осигури, ако те живеят, като уповават на Него. **Щом Бог може да нахрани** враните, колко повече Той ще може да нахрани онези, които е създал, спазил по Своята Собствена милост и призовал да Му бъдат служители. Враните не притежават никакви хамбари или складове и въпреки това Бог може да осигури нуждите им всеки ден. Трябва ли тогава да прекарваме живота си в строеж на все по-големи складове и хамбари?

12:25, 26 След това Исус задава следния въпрос: „**И кой от вас може с грижени да прибави един лакът на ръста си?**“ Този въпрос ни показва какво безумие е да се тревожим за такива неща (като нашето бъдеще), над които нямаме никаква власт. Никой не може да прибави повече сантиметри към своята височина или повече дни към своя живот с **тревожени**. (Поог „ръста си“ може също да се разбира и „дължината на живота си“.) Ако това е така, защо трябва да се безпокуим за бъдещето? По-добре да използваме цялата си сила и време в служба на Христос и да оставим Той да се погрижи за бъдещето.

12:27, 28 По-нататък Исус дава един пример с **кремовете**, за да покаже колко голямо е безразсъдството на ония, които прахосват най-ценните си гариби за купуването на грехи. **Кремовете** са вероятно някакъв вид дива яркочервени анемоници. **Те нищо се трудят, нищо предат**, но въпреки това притежават една естествена красота, която може да съперничи само на красотата на облеклото на **Соломон в цялата му слава**. Ако Бог толкова разточително дарява красотата на цветя-

та, които днес цъфтят, а утре изсъхват, възможно ли е Той да не обръща никакво внимание на нуждите на Своите деца? Винаги, когато изпитваме безпокойство или се тормозим, или водим непрекъсната борба за повече и повече материални блага, ние доказваме колко слаба е нашата вяра в Бога. По този начин изхабяваме живота си в правене на това, което Бог би направил за нас, само ако можем да посетим повече от нашето време и таланти на Него.

12:29-31 Всъщност всекидневните ни нужди не са особено големи. Наистина е чудно колко просто бихме могли да живеем. Защо тогава трябва да отделяме толкова внимание на храната и облеклото в нашия живот? И защо трябва да се безпокуем и тревожим за бъдещето? Така живеят спасените хора. **Народите по света**, които не познават Бог като свой Отец, съсредоточават всичките си усилия върху храната, облеклото и удоволствието. Тези неща стоят не само в центъра, но и в периферията на тяхното съществуване. Бог обаче никога не е искал Неговите деца да си губят времето в тази луда гонитба. Той Си е поставил една задача, която трябва да бъде изпълнена на земята, и е обещал да се погрижи за онези, които ще отдават цялото си сърце на Него. Ако ние търсим Неговото царство, Бог никога няма да ни остави гладни, голи и боси. Но колко тъжно би било да разберем в края на живота си, че сме прекарвали по-голямата си част от него в робуване за получаване на онова, което и без това е било включено в цената на билета за отиване у дома на небето!

12:32 Учениците са като едно малко стадо от беззащитни овце, изпратени да живеят в един враждебен на тях свят. Те наистина нямат никакви видими средства за подкрепа и защита и въпреки това тази малка дружина от

млади мъже е предопределена да наследят царството заедно с Христос. Един ден те ще властват заедно с Него над цялата земя. В името на това бъдеще Господ ги окуражава да не се страхуват, защото ги чакат велики почести, приготвени от Отец, заради които си струва да извървят пътя, който води до тях.

12:33, 34 И вместо да трупат имане и богатства и да си подсигуряват бъдещето тук, на земята, те биха могли да вложат всичките тези неща в служба на Господа. По този начин учениците ще направят големи инвестиции за небесния си живот и вечността. Опустошителното действие на времето няма да засегне това имане: небесните съкровища притежават пълна гаранция срещу разруха и грабеж. Проблемът с материалните богатства е в това, че ти не можеш да ги притежаваш, без да им робуваш. Затова и Господ Исус казва: „където е съкровището ви, там ще бъде и сърцето ви“. Ако ние се отървем от влиянието на парите, като ги вложим в небесното си бъдеще, ще се отървем и от влиянието на нетрайните неща в този свят.

Г. Притчата за будния слуга (12:35-40)

12:35 Учениците трябва не само да се доверяват на Господ за своите нужди, но и неуморно да бдят за неговото повторно идване. **Кръстът** им трябва да бъде препасан и светилниците им – запалени. В източните страни хората са опасвали дрехата си с колан през кръста, за да не им пречи на краката, когато е трябвало да вървят бързо или да тичат. Опасаният кръст говори за работа, която трябва да се изпълни, а запаленият светилник – за свидетелство, което трябва да се разпространява.

12:36 Учениците трябва да живеят в очакване на идването на Господа във всеки миг от своя живот – все едно че чакат господаря си, който се връща **от сватба**. Вижте какво пише Кели по този въпрос:

*„Учениците на Христос трябва да се освободят от всякакво земно бреме, така че, когато Господ почука на вратата – според сравнението от притчата – да бъдат готови да Му отворят незабавно, без да трябва да се приготвят и бавят. Очакването е в техните сърца – те мислят за своя Господ, обичат Го и мечтаят да Го срещнат. И когато Той почука, те ще Му отворят незабавно“.*⁴³

От гледна точка на пророчествата за бъдещото идване на Господ не е необходимо да обръщаме прекалено голямо внимание на подробностите за завръщането на господаря **от сватбата**. Сватбата, за която се говори тук, не трябва да се отъждествява със Сватбената вечеря на Агнето, нито завръщането на мъжа – с Грабването. Господ разказва тази история с цел да ни научи на една проста истина, а именно: да бъдем бдителни за Неговото идване. Тя няма за цел да предскаже реда на събитията при Неговото Второ пришествие.

12:37 Когато господарят гоиде обротно от сватбата, неговите слуги ще го **чакат с нетърпение** и с готовност да започнат да действат при всяка негова заповед. А той е толкова доволен от тяхното поведение, че си разменя ролята с тяхната: **господарят** слага слугинската престилка на себе си, поканва ги да седнат на масата и **им** слага да ядат. Това е наистина една вълнуваща картина: Онзи, Който веднъж вече е идвал на този свят в образа на слуга, милостиво ще се смиле още веднъж и ще прислужва на Своя народ отново в небесния им дом. Дълбоко вярващият немски изследовател на Библията Бенгел смята,

че 37 ст. съдържа най-великото обещание в цялото Божие Слово.

12:38 **Втората стража** на нощта включва времето от 9 часа вечерта до среднощ, а **третата** – времето от средата на нощта до 3 часа сутринта. Когато и да се върне Господарят – било през Втората, било през третата страна на нощта – **слугите** Му винаги са будни и Го чакат.

12:39, 40 Тук Господ променя ситуацията с нова, в която става въпрос за един собственик, в чиято къща са влезли крадци, тъй като той не е бил бдителен. Идването на крадеца е напълно неочаквано. **Ако собственикът на къщата беше знаел за това, той нямаше да позволи къщата му да бъде обрана**. Поуката е следната: времето на идването на Христос не е известно – никой не знае деня или часа на Неговото пришествие. Но когато Той гоиде, онези вярващи, които са събирали богатства за земята, ще загубят всичко, защото, както беше казал някой: „Християнинът или оставя богатството си, или отива при него.“ Ако ние наистина очакваме идването на Христос с бдителност, ще продадем всичко си имот и ще започнем да събираме богатства на небето, където нито един крадец не може да ги открадне.

Д. Верните и неверните слуги (12:41-48)

12:41, 42 В този миг **Петър** се обръща към Господа и Го пита дали **притчата** за бдителния слуга е предназначена за **всички хора** или **само** за Неговите ученици? В отговор Господ му казва, че тя е предназначена за всички, които се считат за Божии настоящици. **„Верен и благоразумен“** е онзи настояник, който се грижи за домочадието на Господаря си и дава **храна** на хората Му. Главното задължение на настояника тук е да се грижи за хората,

а не за материалните неща. Тази идея хармонизира на целия контекст, който предупреждава учениците да се пазят от материализма и алчността. Не вещите са важни, а хората.

12:43, 44 Когато Господ гоиде и завари слугата си да се грижи искрено за духовното благосъстояние на хората, Той ще го награти изобилно. Наградата вероятно включва някакво право на управление заедно с Христос по време на хилядолетното Му господство (1 Петр. 5:1-4).

12:45 Слугата от притчата обаче работи само на думи за Христос, а в действителност е невярващ. Вместо да дава храна на Божиите хора, той ги обижда, краде и живее, като угажда само на себе си. (Това описание ни напомня особено много за фарисеите.)

12:46 Идването на Господ ще извади на показ неговото лицемерие и той ще бъде бит жестоко и наказан заедно с всички останали невярващи.

12:47, 48 47 и 48 ст. постановяват един основен принцип в служението. Този принцип гласи, че колкото по-голяма е привилегията, дадена на един човек, толкова по-голяма е и неговата отговорност. За вярващите това означава, че ще има разлика в наградите, които те ще получат на небето. За невярващите то означава, че ще има различни степени на наказанията в ада. Всички, които са узнали Божията воля, според както е разкрита в Писанията, носят голямата отговорност да ѝ се подчиняват. На тях им е било дадено много, затова от тях много и ще се изисква. Тези, които не са били облагодетелствани толкова много, също ще бъдат наказани за своите провинения, но тяхното наказание няма да бъде толкова голямо.

Е. Резултатите от Първото пришествие на Христос (12:49-53)

12:49 Господ Исус знае, че Неговото

Първо идване на земята няма да донесе веднага мир. Първоначално то ще причини раздели, разногласия, преследвания, кръвопролития. Той не е дошъл с твърдото намерение да хвърли този вид огън на земята, но резултатът или ефектът от Неговото Първо идване ще бъде точно такъв. И макар че още в ранните години на Неговото земно служение са се появили споробите и скърбите, истината за човешкото сърце е блеснала открито едва на кръста. Господ знае, че всичко това трябва да стане, и не се страхува да пожелае този огън от преследване да лумне в необходимото време и срещу Него.

12:50 Той има кръщение, с което трябва да се кръсти. Това е кръщението със смърт на Голгота. В очакването на това кръщение Той нито за миг не престава да мисли за изкуплението на изгубеното човечество чрез отиването Му на кръста. Според волята на Неговия Отец Той трябва да преживее срам, страдание и смърт и очаква с нетърпение момента на Нейното изпълнение.

12:51-53 Господ Исус знае много добре, че Неговото идване няма да донесе мир на земята в онзи момент. Затова Той предупреждава учениците Си, че семействата на тези, които повярват в Него, ще бъдат преследвани и гонени заради Него. Дори когато в едно средно голямо семейство, състоящо се от пет души например, повярва някой, това ще бъде причина за разгъла. Удивително е колко извратеност може да има в човешката природа, която кара някои невярващи да предпочитат синът им да бъде пияница и нехранимайко, вместо да се признае пред всички за ученик на Господ Исус Христос! Тези стихове опровергават теорията, че Исус е дошъл, за да обедини цялото човечество (и вярващи, и невярващи) в едно-единствено „общо-човешко братство.“ Истината е, че

Той угва, за да го раздели по начин, по който то никога не е било разделяно преди това!

Ж. Белезите на времената (12:54-59)

12:54, 55 В предишните стихове Господ говори на учениците Си. Сега Спасителят се обръща към **множествата**. Той им напомня за умението им да познават времето. Всички знаят, че когато видят да се задава **облак от запад** (откъм Средиземно море), ще вали **дъжд**; а когато задуха **южен вятър**, ще има изгарящ зной и жега. Хората са достатъчно интелигентни, за да разпознават тези белези, но освен тази способност те имат и желание да ги разпознават.

12:56 Що се отнася до духовните неща, тяхното поведение е много различно. Макар и да притежават нормална човешка интелигентност, те не искат да осъзнаят факта, че в човешката история е настъпил изключителен **момент** – че Божият Син е слязъл на земята и стои сред тях. Никога преди това небето не е било толкова близо до земята. За съжаление обаче хората не разпознават времето на това посещение. Те притежават интелектуалните способности за това, но не притежават желанието да Го разпознаят, поради което се и самоизмамват.

12:57-59 Ако хората искаха да разберат колко е важно времето, в което живеят, щяха да направят всичко възможно да се сдобрат със своя **противник**. В този стих са използвани четирима юридически термина – **противник, управител, съдия, служител**; и всички те могат да се свържат с Бога. В този момент при тях е слязъл Бог и ги умолява да се спасят, давайки им възможност за това. Те трябва да се покаят и да повярват в Него. При отказ от тяхна страна те ще трябва да засанат пред Него като пред Съдия.

Изходът от този процес със сигурност няма да бъде в тяхна полза. Те ще бъдат признати за виновни и осъдени за своето неверие, като бъдат хвърлени в **тъмница**, което ще рече във вечния огън, за вечността, откъдето няма да излязат, **докато не изплатят и последния петак**, който дължат. Всъщност това означава *никога*, тъй като те няма да бъдат в състояние да изплатят такъв огромен дълг.

И така, Исус всъщност казва на хората, че са дължни да разпознават белезите на времето, в което живеят, и че трябва да възстановят отношенията си с Бога, като използват дадената им възможност да се покаят и да Го приемат като Месия.

3. Значението на покаянието (13:1-5)

13:1-3 Дванайсета глава завършва с неспособността на еврейския народ да разпознае времето, в което живее, и с предупреждението на Господ, че трябва или да се покае веднага, или да загине завинаги. Тринайсета глава продължава да развива тази обща тема и макар че като цяло тя се отнася за израелския народ, принципите ѝ могат да се приложат и за всеки човек поотделно. В основата на разговора, който следва, стоят две национални трагедии. Едната е свързана с убиството на хора от **Галилея**, дошли в Ерусалим на поклонение. **Пилат**, управителят на Юдея, бил издал заповед за тяхното убиство по време на **жертвоприношенията**. Повече подробности за това зверство не са известни. Предполага се, че жертвите са били евреи, които са живеели в Галилея. Евреите в Ерусалим вероятно са живеели под измамното впечатление, че **тези галилейци** са били извършили ужасни грехове, заради които Бог ги е наказал със смърт. Господ Исус им казва, че това е грешка, като добавя предупреждени-

ето, което се отнася до целия еврейски народ, че ако не се покаят, всички ще загинат така.

13:4, 5 Другото нещастие засяга срутването на една кула в Силоам, вследствие на което са загинали осемнадесет души. За този случай също не се знае нищо повече от казаното в Библията, но други подробности едва ли са ни необходими. Това, на което Господ обръща внимание тук, е фактът, че това нещастие не трябва да се тълкува като някакво специално наказание за особено тежко престъпление, а като предупреждение към целия израелски народ, че той трябва да се покае, защото в противен случай ще го постигне същата съдба. И тя наистина го постига през 70 г. от н. е. при нахлуването на Тит в Ерусалим.

И. Притчата за безплодната смокиня (13:6-9)

В близка връзка с току-що казаното, Господ Исус разказва притчата за смокиновото гърво. Няма да е трудно да определим, че символичното значение на смокинята е свързано със съдбата на израелския народ, който е като гърво, засадено в Божието лозе, т. е. в света. Бог е потърсил да види плодове на гървото, но такива няма. Затова Той казва на Лозаря (Господ Исус), че напразно е търсил плодове на гървото вече три години. Най-простото обяснение на тези три години е, че те са трите години на общественото служение на нашия Господ. Идеята е, че смокиновото гърво е имало достатъчно време да произведе плодове, ако въобще е имало такова намерение. След като не е дало никакви плодове за тези три години, логично е да се предположи, че то никога няма и да даде. Заради това негово безплодие Бог нарежда да бъде отсечено. То само заема земя, която може да бъде из-

ползвана много по-ефективно. Лозарят се застъпва за гървото и моли то да бъде оставено и да не се реже още една година. И ако продължава да бъде безплодно, след като изтече и тази година, Той ще го отсече. Точно това и става. След започването на четвъртата година Израел отхвърля и разпъва Господ Исус. В резултат на това столицата на гържавата е разрушена, а народът ѝ – разпилян по целия свят.

Ланг пише следното по този въпрос:

„Божият Син знае за решението на Своя Отец, Собственика на лозето, и за това, че вече е издал страшната заповед: „Отсечи я.“ За пореден път Израел е изчерпал дълготърпението на Божеството. Нито един народ, нито един човек няма право да се радва на Божията грижа, ако не принася плодовете на праведността за Божия слава и хвала. Човекът съществува за прослава и радост на своя Създател и ако той не Му служи за постигането на тази справедлива цел, логично е неговото грехопадение да бъде наказано със смъртна присъда и да му бъде отнето това привилегировано място.“⁴⁴

Й. Изцелението на сгърбената жена (13:10-17)

13:10-13 Една илюстрация на истинското отношение на Израел към Господ Исус е поведението на началника на синагогата, който негодува срещу Спасителя заради това, че Той изцелява една жена в съботния ден. От осемнадесет години жената страда от тежко изкривяване на гръбначния стълб. Недъгът ѝ е ужасен: тя изобщо не може да се изправи. Без дори да Го помоят, Господ Исус изрича изцелителните думи, полага ръцете Си върху нея и ѝ изправя гръбнака.

13:14 Началникът на синагогата възмутено казва на хората да идват

да се изцеляват през първите **шест** дена на седмицата, а не на седмия. Това е един професионален специалист по религия, който изобщо не се вълнува от истинските проблеми на хората. Дори да бяха отишли при него в някой от другите шест дни на седмицата, той едва ли щеше да бъде в състояние да им помогне. Той спазва педантично техническата страна на закона, но сърцето му е лишено от всякаква любов и милост. Ако беше на мястото на тази жена с изкривен гръбнак от осемнадесет години, едва ли щеше да бъде толкова загрижен за деня, в който го изцеляват!

13:15, 16 Господ укорява неговото и на другите водачи лицемерие, като им напомня, че нищо един от тях не би се поколебал да **отвърже вола си или осела си от яслите**, за да го забведе и напои, независимо дали денят е **събота**, или не. Ако те могат да показват такава грижа към едно нямо животно, нима Той не може да покаже загриженост към една **Аврамова гъщеря**, като я изцели? Названието „Аврамова гъщеря“ идва да покаже, че тя е не само еврейка, но и искрено вярваща жена-християнка. Изкривяването на гръбнака на жената е било причинено от **Сатана**. Ние знаем и от други места в Библията, че има болести, които са резултат от действията на Сатана. Циреите на Йов са били причинени от Сатана. Трънът, забит в плътта на Павел, също е дошъл от Сатана, за да го тормози. Трябва да се отбележи обаче, че дяволът не може да прави това с вярващите, без да има разрешение от Господа. А Бог може да премахне всяка болест или страдание за Своя прослава.

13:17 Критиците на нашия Господ са напълно **посрамени** от Неговите думи, докато обикновените хора се радват на **великото** чудо, което са видели да се извършва пред очите им.

К. Притчите за царството (13:19-21)

13:18, 19 След това необикновено чудо има опасност хората да се изкушат и да си помислят, че царството ще дойде веднага. Господ Исус премахва това заблуждение, като разказва две притчи за **Божие царство**, които описват неговото състояние от момента на отхвърлянето на Царя до момента на Неговото завръщане на земята, за да властва. В тях се описва както разрастването на християнството, така и предупреждението, че в този период ще има както истински вярващи, така и хора, които ще признават Христос само на думи (вж. бележките върху 8:1-3).

Най-напред Исус оприличава **Божие царство** на **синапово зърно** – едно от най-малките семена. Когато се посее в земята, от него може да израсне храст, но не и дърво. Затова, когато Исус казва, че от това зърно пораства едно **голямо дърво**, Той иска да покаже, че това е един ненормален растеж. Дървото става толкова голямо, че **небесните птици** могат да се подслоняват **по клоните му**. Идеята тук е, че християнството започва съвсем скромно като начало – то е като **синапово** семе. Но с времето то става все по-популярно и по-развито, за да стигне етапа, който познаваме днес. Днес християнското царство включва всички, които твърдят, че са верни на Господ – без значение дали са новородени, или не. **Небесните птици** са като лешоядите или грабливите птици. Те са символи на зло и илюстрират факта, че християнството е станало място за подслон на различни форми на покварата.

13:20, 21 Във втората притча **Божие царство** се оприличава на **квас**, който една жена замесва в **три мери брашно**. Ние смятаме, че в Библията квасът винаги се използва като сим-

вол на злото. Идеята тук е, че в чистата храна на Божиите хора е било внесено някакво разлагащо учение. Това учение не е статично, а има коварната способност да се разраства.

Л. Тясната порта на царството (13:22-30)

13:22, 23 И докато Исус върви към Ерусалим, някой излиза от множеството и Го пита дали хората, които ще се спасят, са малко. Вероятно това е един лекомислен въпрос, провокиран най-вече от любопитство.

13:24 На този спекулативен въпрос Исус отговаря със заповед, която казва на питащия, че трябва да направи така, че да влезе през тясната врата. Когато Исус ни казва да се подвизаваме да влезем през тясната порта, Той не иска да ни внуши, че спасението изисква усилия от наша страна. Тясната порта тук е символ на новороджението – спасение по милост чрез вяра. Исус ни предупреждава, че трябва да сме сигурни, че сме влезли точно през тази тясна порта, защото „мнозина ще се стараят да влязат и не ще могат“, след като вратата бъде затворена веднъж завинаги. Това не означава, че те ще се опитват да влязат вътре през вратата на обръщението, а че във времето на Христовата слава и сила те ще искат да влязат в Неговото царство, но вече ще бъде прекалено късно. Времето на благодатта, в което живеем сега, ще се е свършило.

13:25-27 Господарят на къщата ще стане и ще затвори вратата. В този миг ние виждаме как еврейският народ чука на вратата и моли Господ да я отвори, но тогава Той ще им откаже да направи това, позовавайки се на факта, че никога не ги е познавал. На това място те ще възразят, като кажат, че са били много близки с Него, но Той няма да промени решението

Си. Те са вършили неправда и Божието царство не е за тях.

13:28-30 Неговият отказ ще доведе до „плач и скърцане със зъби“. Плачът говори за уязвения, а скърцането със зъби – за жестока омраза към Бога. Тези думи показват, че страданията в ада не променят сърцето на човека. Невярващите евреи ще видят Авраам, Исаак и Яков и всички пророци в Божието царство. Самите те очакват, че ще бъдат там заради потомствената си връзка с Авраам, Исаак и Яков, но това няма да им помогне и те ще бъдат изпъдени навън. От всички краища на земята ще дойдат езичници, за да се наслаждават на светлината на Божието царство и на неговите чудесни благословения. По този начин много евреи, които според Божия план е трябвало да бъдат благословени първи, ще бъдат изпъдени, а езичниците, на които евреите са гледали като на кученца, ще се наслаждават на благословенията на хилядолетното господство на Христос.

М. Пророците умират в Ерусалим (13:31-35)

13:31 По онова време Господ Исус се намира на едно място, което явно е част от Иродовата територия. Там при Него идват някои фарисеи, за да Го предупредят да си отиде от това място, защото Ирод се опитва да Го убие. Тази заинтересованост на фарисеите към съдбата и сигурността на Исус изобщо не подхожда на техния характер и вероятно е резултат на заговор между тях и Ирод, който има за цел да спласи Исус и да Го накара да отиде в Ерусалим, където арестуването Му е съвсем сигурно.

13:32 Но заплахата с физическо насилие не е в състояние да разколебае нашия Господ. Той знае, че всичко това представлява заговор от страна на Ирод, и казва на фарисеите да се вър-

нат обратно при тая лисица и да му предадат Неговото послание. Някои хора срещат трудности с факта, че Господ Исус нарича Ирод „лисица“, използвайки съществително в женски род (също и в оригиналния текст). Те смятат, че това е нарушение на заповедта от Свящото Писание, която забранява да се хулят началниците (Изм.22:28), като забравят, че тук не става въпрос за хулени, а за абсолютна истина. Същността на посланието, което Исус изпраща до Ирод, е, че Той има да работи още маалко време. Той ще продължи да изгонва бесове и да изцелява и през малкото останало Му време, което Отец Му е определил. А на третия ден, т. е. на последния ден, Исус ще свърши делото, което трябва да извърши по време на Своето земно служение. Нищо не може да Му попречи да изпълни Своите задължения. Няма такава сила на земята, която да може да Му навреди до мига, в който това трябва да стане.

13:33 Освен това Той не може да бъде убит в Галилея. Тази изключителна привилегия е запазена за Ерусалим, защото този град е мястото, където са били избивани най-вече служителите на Всевишния Бог (като че ли Ерусалим притежава един вид монополно право върху смъртта на Божиите пратеници). Затова Господ Исус казва, че „не е възможно пророк да загине въвн от Ерусалим“.

13:34, 35 Изричайки тази истина за Ерусалим, Исус се обръща към него с думи на мъка и плаче. Този град, който избива пророците и умъртвява Божиите пратеници с камъни, е обект на Неговата най-нежна любов. Колко често Той е искал да ги събере на едно място, както кокошка събира пиленцата си..., но те не са пожелали. За това са виновни самите те, с упоритостта на своята воля. Заради това градът, храмът и земята им ще запустеят. Чака ги един дълъг период на

изгнание. Те няма да видят Господ, преди да променят отношението си към Него. 35б ст. говори за Второто пришествие на Христос, когато част от израелския народ ще се покае и ще каже: „Благословен, Който иде в Господното име.“ Тогава, в деня на Неговата слава, Неговият народ ще пожелае да Го приеме.

Н. Изцелението на мъжа, болен от воднянка (14:1-6)

14:1-3 В една събота началникът на фарисеите поканва Господ на гости в неговия дом. Тази покана не е продиктувана от искрено желание за гостоприемство, а е по-скоро опит от страна на религиозните водачи да намерят удобен случай да уличат Божия Син в грях. Там Исус вижда един човек, който страда от воднянка, болест, която причинява подуване вследствие натрупването на вода в тъканите. Спасителят, Който знае какво се крие в умовете на Неговите критици, ги запитва направо дали в събота е позволено да се изцелява.

14:4-6 Макар и много да им се иска да кажат, че не е позволено, те нямат с какво да обосноват своя отказ и затова нищо не отговарят. И така, Исус изцелява мъжа и го пуска да си отиде. За Него това е едно милостиво дело, освен това Божествената любов никога не спира да извършва своите дела, включително и в събота (Йоан 5:17). След това Исус се обръща към юдеите и ги пита дали, ако някое от техните животни падне в яма в съботен ден, те няма да го изтеглят. Те са заинтересовани да направят това, защото животното им струва пари. Но когато някой техен ближен страда, тях изобщо не ги е грижа и са готови веднага да заклеят Господ Исус заради това, че му е помогнал. Макар и да виждаме, че те с нищо не могат да се противопоставят на ло-

зиката на Спасителя, можем да бъдем сигурни, че гумите Му са ги вбесили още повече.

О. Притчата за амбициозния гост (14:7-11)

Когато Господ Исус влиза в дома на фарисея, Той сигурно вижда как гостите се суетят около **най-предните** столове на трапезата, стремейки се да заемат по-първи и почетни места. Фактът, че Той също е гост, не възпира Исус да каже истината и да предупреди хората за опасността от славолюбието. **Когато те поканят** на обед, по-добре е да предпочетеш да седнеш на някое по-задно място, отколкото направо да се настаниш на един от предните столове. Когато заемеш някое предно място, винаги има опасност да бъдеш **засрамен**. Ако ние се чувстваме наистина смирени пред Бога, има само една посока, в която можем да се **движим** – **нагоре**. Исус ни учи, че е по-добре да се движим от по-долно към по-горно положение, отколкото да заемем направо горното място и после да се наложи да го освободим. Той Самият е живият пример за едно такова себеотрицание (Фил. 2:5-8). Той смири Себе Си, а Бог Го възвиси. Всеки, който възвисява себе си, ще бъде смирен от Бога.

II. Гостите, които Бог зачита (14:12-14)

Без съмнение гостите, които началникът на фарисеите поканва на трапезата си, са местните знаменитости и Исус веднага забелязва това. Той вижда, че сред тях не присъства нито един от непривилегированите хора в общността. Затова той използва случая, за да постанови един от най-важните принципи в християнството – че християнинът трябва да обича тези, които са отхвърлени от обществото

и които не са в състояние да му се отплатят. Хората обикновено канят на гости **приятелите си, роднините си и богатите си съседи**, като винаги очакват от тях да получат **нещо в замяна**. За това не е нужно да имаш небесен живот, но той определено ти е необходим, ако искаш да показваш милост към **бедните, недъгавите, куците и слепите**. Бог ще даде специална награда на всички, които показват милостърдие към такива хора. И макар че тези хора **не могат да ни се отплатят**, Бог обещава да ни **възнагради при възкресението на праведните**, което е познато от Писанията и като първото възкресение, когато ще възкръснат всички истински вярващи. Това ще стане в момента на Грабването, а така също, както ние смятаме, и в края на периода на Скръбта. Така че първото възкресение няма да се състои от едно-единствено събитие, а ще има няколко етапа.

Р. Притчата за извиненията (14:15-24)

14:15-18 Един от гостите на трапезата възкликва, че онзи, който ще участва в благословенията на **Божието царство**, ще бъде блажен. Може би той казва това, защото е впечатлен от принципите на поведението, които току-що е чул от Господ Исус, а може би неговото възклицание е продукувано от най-обикновени чувства и в него да няма никакви по-дълбоки мисли. Независимо от всичко, Исус отговаря със забележката, че колкото и да е чудесно да **ядеш хляб в Божието царство**, за съжаление много от поканените ще се откажат от него, оправдавайки се с какви ли не глупави извинения. Исус описва Бог като **човек**, който е решил да **даде голяма вечеря и е поканил на нея много гости**. Когато яденето става готово, той изпраща **слугата си**, за да уведоми **покане-**

ните гости, че всичко вече е готово. Тези думи ни подсещат за великия факт, че Господ Исус е извършил съвършено делото на изкуплението при Голгота и че поканата на благовестието е възможна благодарение на това дело. Един от поканените се извинява, че не може да дойде, защото си е купил нива и иска да отиде да я види. Обикновено, когато човек купува нещо, той първо отива и го вижда и след това го купува. Но дори и така, случаят показва, че този човек предпочита една материална придобивка пред милостивата покана на Бога.

14:19, 20 Следващият казва, че си е купил пет чифта волове и иска да ги изпробва. Той е типичен представител на онези, които поставят работата, заниманията си или търговията по-високо от призива на Бога. Третият казва, че се е оженил и затова не може да дойде. Той е пример за това, как семейните и социалните връзки могат да попречат на благовестието.

14:21-23 Когато слугата уведомява господаря си, че поканата му не е била приета от никого, господарят му го изпраща в града, за да покани „сиромасите, недъгавите, слепите и куците“. „Както природата, така и милостта не понасят вакуума“ – казва Бенгел. Може да се каже, че първите поканени представляват водачите на еврейския народ. Когато те отхвърлят евангелието, Бог решава да го изпрати на обикновените хора от улиците на Ерусалим. Много от тези хора се отзовават на поканата, но дори и след тяхното идване се оказва, че на трапезата остават още места. Затова господарят нарежда на слугата си да излезе „по пътищата и по оградите“ и да накара хората да дойдат. Тази заповед явно описва етапа, когато евангелието ще се благовестява на езичниците. Те няма да бъдат наказани да дойдат със силата на оръжието

(както вече беше направено в историята на християнството), а със силата на убеждението. Слугата трябва да използва силата на убеждаващата любов, с която да накара хората да влязат и да изпълнят къщата на Господаря му.

14:21 И така, след отказа на първоначално поканените първият списък на гостите става абсолютно безполезен.

С. Цената на истинското ученичество (14:25-35)

14:25 Сега вече големи множества следват Господ Исус. Повечето човешки водачи биха се възгордели от такава широка популярност, но Господ не търси хора, които биха Го последвали от чисто любопитство, без дълбока заинтересованост в сърцето. Той търси хора, които да Му се отдават изцяло и безусловно и дори да умрат за Него, ако е необходимо. С цел да изясни Своите изисквания, Той представя пред множеството строгите правила за подбора на Негови ученици. Първоначално Господ увещава хората да дойдат при Него, но след като Го последват, Той ги проверява. И сега прави точно това.

14:26 Най-напред Господ казва на онези, които са Го последвали, че ако искат да бъдат истински Негови ученици, трябва да Го обичат най-много от всичко. Това не означава, че учениците Му трябва да намразят бащите и майките си, жените и децата си, братята и сестрите си, а че любовта им към Христос трябва да бъде толкова голяма, че всички други любви да приличат на омраза в сравнение с нея (Мат. 10:37). Никакви семейни връзки не трябва да са в състояние да отклонят ученика на Христос от пътя на пълното му подчинение на Господа.

Всъщност най-трудната за изпълнение част от това първо условие е та-

зи, която засяга **собствения ни живот**. Защото от нас се иска не само да обичаме нашите роднини по-малко от Господа, но и да **намразим собствения си живот**! Вместо да прогължим да живеем егоцентрично, ние трябва да живеем Иисусоцентрично. Вместо да се грижим как едно действие може да ни засегне, трябва да се научим внимателно да преценяваме как то ще засегне Христос и Неговата слава. Трябва да можем да подчиняваме всички съображения за лично удобство и сигурност на великата задача за възвеличаването на Христос и довеждането на други хора при Него. Онова, което казва Спасителят, е самата истина, а Той казва, че ако не Го обичаме повече от всичко останало – повече от семействата и от собствения си живот, не можем да бъдем Негови ученици. Друг път за това няма.

14:27 На второ място Господ ни учи, че всеки истински Негов ученик трябва да **носи кръста си** и да Го следва. Кръстът тук *не* означава някакъв физически негъг или нравствено мъчение, а символизира пътя на хулите, страданията, самотата и дори смъртта, която ученикът доброволно би избрал в името на Христос. Не всички вярващи **носят кръста си**. Възможно е някои от тях да го избегнат, като живеят един формален християнски живот. Но ако решим да живеем изключително за Христос, със сигурност ще изпитаме същата сатанинска съпротива, която изпита и Божият Син, когато беше тук, на земята. Именно *това е кръстът*. Ученикът трябва да следва Христос. Това означава, че трябва да живее онзи живот, който живя Христос докато беше на земята: живот на себеотрицание, смирение, преследване, хулене, изкушения и противопоставяне от страна на грешниците.

14:28-30 След това Господ Исус използва два примера, с които илюстри-

ра необходимостта от пресмятане на цената, преди някой да реши да Го последва. Най-напред Той сравнява живота на християнина с един строителен проект, а след това – с война. Един човек **решил „да съгради кула“**, но преди да започне работата, **сигнал** и пресметнал **разноските**, защото, ако **нямал достатъчно пари, за да я издигне цялата**, нямало смисъл да я започва. В противен случай имало опасност, след като положи **основата**, да спре строежа и минаващите хора да **започнат да му се присмиват и да говорят: „Този човек почна да гради, но не можа да доизкара.“** Същото може да стане и с учениците на Исус. Затова те трябва да пресметнат цената и да решат дали ще могат да отдадат цялото си сърце и живот на Христос, защото може да стане така, че началото на техния християнски живот да бъде блестящо, но краят му да завърши безславно. Тогава минаващите покрай тях хора ще ги обсъпят с подигравки, защото не са издържали докрай. Единствената награда, която светът има за мекушавите християни, е презрението.

14:31, 32 И ако някой **цар** иска да **започне война срещу друг**, чиято войска е двойно по-голяма от неговата, той трябва много внимателно да размисли **дали** ще успее да победи противника с тези сили. Той много добре знае, че ще трябва да избере между безусловния мир и унижителната капитулация. Същото нещо трябва да стори и християнинът, защото среден път няма.

14:33 33 ст. е може би един от най-непопулярните стихове в цялата Библия. Той съвсем ясно ни казва, че **ако някой от нас не се отрече от всичко, което има, не може да бъде ученик на Христос**. Има само едно-единствено тълкуване на тези думи. Тук не се казва, че човек може да се отрече от всичко, а че трябва да се отрече. Не можем да не признаем, че Исус много

добре знае това, което говори. Той знае, че друг начин няма. Мъжете и жените, както Той търси, трябва да Го оценяват по-високо от всичко друго на този свят. Ето какво пише Райл във връзка с този пасаж:

*„Човекът, който иска да направи добро на себе си, може да го направи единствено като отдаде всичко в името на Христос. Така той прави най-добрата сделка в своя живот: в продължение на известен период от време носи кръста си в този свят, но след това получава вечен живот в идеция. Така той става притежател на най-доброто имане, което може да се отнесе и отвъд границата на смъртта. Става богат на благодат тук и се обогатява със слава там. Но най-важното е това, че чрез вратата си в Христос той получава нещо, което никога няма да загуби – онази добра част, която никой няма да му отнеме.“*⁴⁵

14:34, 35 Тук солта е символ на Христовия ученик. Човекът, който се е отдал безрезервно на Господа, води един посветен и саможертвен живот. После Исус говори за сол, която е загубила вкуса си. Съвременната сол не може да изгуби солеността си, защото е пречистена, но в библейските времена солта не е била чиста, а е съдържала някакви примеси. Тогава е било напълно възможно да се изхаби солта така, че на гъното на съда да остане някаква безвкусна утайка, която да не става за нищо. Не е могло да се използва дори за наторяване на земята: трябвало е да се изхвърли.

Тук се описва един ученик, който започва християнския си живот блестящо, но после не успява да удържи на обещанията си. Христовият ученик има едно-единствено основание за своето съществуване и ако не успее да изпълни това свое предназначение, той се превръща в един жалък обект. Кога-

то солта изгуби солеността си, хората я изхвърлят навън. Тук не се казва, че Бог я изхвърля навън, защото това никога не може да се случи. Изхвърлят я хората, което ще рече, че хората започват да тъпчат с крака свидетелството на онзи, който е започнал да гради, но не е бил в състояние да довърши. Кели пише следното:

*„Този текст ни показва колко е опасно да започнеш нещо добре, а да го свършиш зле. Има ли нещо на този свят, което да е по-безполезно от солта, когато тя загуби единственото си свойство, заради което я ценят? Тя не струва повече за нищо. Същото става и с онзи ученик, който престава да бъде ученик на Христос. Той вече не е годен да изпълнява целите на света, в който живее, а освен това е изоставил и изпълнението на Божиите цели. Той има прекалено много светлина или прекалено много знание, за да може да се върне обратно към суетата и греха на този свят, и едновременно с това не може да се радва на милостта и истината, които го държат в пътя на Христос... Безсолната сол става предмет на презрение и осъждане.“*⁴⁶

Господ Исус завършва словото Си върху ученичеството с думите: „Който има уши да слуша, нека слуша“, с което иска да рече, че не всички ще имат желание да чуят строгите изисквания за ученичеството, но ако някой желае да следва Господ Исус без значение на цената, която трябва да плати, тогава ще Го слуша и ще върви след Него.

Джон Калвин беше казал веднъж: „Аз се отказах от всичко заради Христос. И какво намерих? Намерих всичко в Христос.“ А Хенри Драмънг казва така: „Входният билет за небесното царство не струва нищо; годишният абонамент обаче струва всичко.“

Т. Притчата за изгубената овца (15:1-7)

15:1, 2 Учението, което Господ Исус проповядва в 14 гл. се оказва особено привлекателно за презрените бирници и за всички ония, които обществото смята за грешници. И макар че Исус ги порицава за техните грехове, много от тях признават, че Той е прав. В борбата срещу себе си те застават на Негова страна и Го признават за Господ, като се разкайват искрено. Винаги, когато Исус среща хора, които са готови да признаят своя грях, Той бива привлечен от тях и ги дарява с духовна помощ и благословение.

Фарисеите и книжниците са недоволни от това, че Исус се гържи приятелски с хора, за които всички смятат, че са грешници. Те самите не са в състояние да покажат никаква милост към тези социални и морални несретници, но едновременно с това изпитват негодувание към Исус заради Неговата милост. Затова те веднага са готови да Го обвинят: „Тоя приема грешниците и яде с тях.“ Обвинението е наистина основателно и макар че те му придават осъдително значение, то показва изпълнението на целта, заради която Господ Исус е дошъл на този свят!

В отговор на тяхното обвинение Господ Исус разказва три притчи: притчата за изгубената овца, притчата за изгубената грахма и притчата за блудния син.

Поуката от тези притчи цели да стигне право в сърцата на книжниците и фарисеите, които никога не са се чувствали разкаяни пред Бога, за да признаят, че наистина са загубени. Вещност те са също толкова сериозно загубени, колкото бирниците и грешниците, но упорито отказват да признаят това. Основната идея на тези три притчи се състои в това, че Бог изпитва истинска радост и задо-

волство, когато вижда разкаянието на грешниците, докато гордостта, която пречи на самонадеяните лицемери да признаят своето окаяно състояние, не Му оставя никакво удоволствие.

15:3, 4 В тези стихове Господ Исус е представен като овчар, а книжниците и фарисеите – като **деветдесет и девет** овце. Изгубената овца е символ на бирника или на някой друг признат от всички грешник. Когато овчарят разбира, че една от неговите овци се е изгубила, той оставя **деветдесет и деветте в пустинята** (не в кошарата) и **тръгва** да я търси, „**докде я намери**“. Що се отнася до нашия Господ, това търсене означава Неговото слузване на земята, годините на Неговото обществено служение и Неговото отхвърляне, страдание и смърт. Колко искрено звучат стиховете на стихотворението „Деветдесет и деветте“:

*Но нито една от изкупените
никога не узна
какви дълбоки води
е прегазил Исус,
какви мрачни доби
е преминал Христос,
за да хване овцата, която блуждае
в нощта.*

Елизабет Клефейн

15:5 След като **намира** овцата, **овчарят я вдига на своите рамене** и я занася у дома. Това действие предполага, че спасената овца се наслаждава на такива привилегии и близост, каквито никога преди това не е имала, докато е била сред другите овце.

15:6, 7 После овчарят **извиква своите приятели и съседи**, за да се **радват заедно с него** на спасението на изгубената овца. 7 ст. не означава, че има хора, които нямат нужда от покаяние. Всички хора са грешни и трябва да се покаят, за да бъдат спасени. Тук става дума за онези, **които сами се смятат за праведни и считат, че нямат нужда от покаяние.**

У. Притчата за изгубената грахма (15:8-10)

Жената от тази притча може да се приеме като олицетворение на Светия Дух, Който търси да намери изгубените със светлината на Божието Слово. Деветте **грахми** символизират непокаяните се грешници, докато **едната** изгубена **грахма** представлява онзи човек, който желае да признае, че е скъсал връзката си с Бога. В предишната притча овцата се изгубва сама и по свое желание. Монетата, като един неодоушевен предмет, говори за лишението от живот състояние на всеки **грешник**. Той е мъртъв в своите грехове.

Жената **търси монетата много внимателно, докато накрая я намира**. После **извиква приятелите си и съседите си**, за да отпразнуват случая заедно. Загубената монета, която тя намира отново, ѝ донася по-голяма и истинска радост от деветте, които никога не е губила. Така е при Бога. **Грешникът**, който смирява себе си и признава своето безнадежно състояние, донася голяма радост в сърцето на Бога. Това никога не могат да сторят тези, които никога не са чувствали нужда от покаяние.

Ф. Притчата за блудния син (15:11-32)

15:11-16 В тази притча Бог Отец е представен като един **човек**, който **има двама сина**. **По-малкият син** представлява каяещият се грешник, докато **по-големият** е типичен представител на книжниците и фарисеите. Последните са Божи **синове** поради това, че са създадени от Него, но не са изкупени. **По-малкият син** е известен също така и като **блудния син**. **Блуден** е онзи човек, който е разпочи- телен до безразсъдство и харчи пари,

без да мисли. И така, на по-малкия син му **омръзва да живее в бащината си къща** и решава да я напусне. И понеже не може да чака, докато умре баща му, решава да **поиска от него да му даде предварително неговия дял от имота**. Бащата разделя имота между двамата си сина – на когото колкото се пада. Скоро след това по-младият **отива в една далечна страна** и изхарчва всичките си пари в грешни удоволствия, без да се ограничава. Веднага, след като **свършва парите**, в страната **настава ужасен глад** и той започва да мизерства. Единствената работа, която може да намери, е да **пасе свине** – презрително занятие за всеки среден юдеин. Накрая **стига дотам**, че започва да **завижда на свинете** за това, че могат да **ядат рошкови**. Излиза така, че дори свинете имат повече храна от него; освен това **никой** не иска да му помогне. Приятелите, които са били с него, докато е харчел свободно парите си, са **изчезнали** яко дум.

15:17-19 **Гладът** се оказва едно скрито благословение, защото **накарва младия човек да се замисли**. **Младецът** си спомня, че дори **слугите, които баща му наема, живеят много по-добре от него**. Те имат изобилие от храна, докато **той умира от глад**. Веднага, щом се **сеца за това**, **той решава да направи нещо и идва до извода**, че трябва да **отиве при баща си** и да се **разкае**, като си признае греха и го **помоли за прошка**. Той **разбира**, че **вече не заслужава да се нарича негов син**, и решава да го **помоли да му работи като наеман слуга**.

15:20 **Дълго преди да стигне до къщата, баща му го вижда**, че **иде**, и **сърцето му се изпълва със състрадание**. Той **се завтича и се хвърля на врата му да го целува**. Може би това е единственото място в Библията, където се казва, че **Бог бърза за добро**. Стюарт илюстрира това по много подходящ начин.

„Исус смело представя Бог като Един Баща, Който не чака посраменото Си дете да се върне вкъщи, нито пък държи да подчертае Собственото Си превъзходство, когато то идва, а тича навън да го посрещне и да го приласкае в прегръдката Си такава, каквото е – засрамено, изцапано и опърпано. Едно и също име – „Тате“ – усявява едновременно да затъмни греха и да подчертае великолепната слава на опрощението.“⁴⁷

15:21-24 Синът изповяда своя грях и стига до мястото, където се готви да поиска работа, но бащата го прекъсва и нарежда на слугите си да облекат сина му в най-хубавите грехи, да поставят пръстен на ръката му и да обуйат обуца на краката му. Освен това той нарежда да се организира голямо тържество, с което да отпразнува завръщането на сина си, който е бил загубен, но вече е намерен. За бащата този син е бил мъртъв, но сега отново е оживял. Някой беше казал следната мисъл: „Този млад човек е търсил да прекара живота си весело в онази далечна страна, но се е оказал излъган. Едва когато се връща обратно, той разбира, че единственото място, където може да стори това, е бащината му къща.“ В края на 24 ст. се казва, че те са започнали да се веселят, без никъде по-нататък да пише, че са спрели. Същото се случва и със спасения грешник.

15:25-27 Когато по-старият син се връща от нивата и чува цялото това веселие, той пита слугата какво става. Слугата му казва, че неговият по-малък брат се е върнал вкъщи и че баща му е опиянен от радост.

15:28-30 По-възрастният син излиза извън себе си от ярос и отказва да сподели радостта на баща си. Дж. Дарби пише така: „Там, където е Божията радост, няма място за себелюбие. Когато Бог е добър към грешника, каква полза от моята спрабедли-

вост?“ И така, когато бащата помолва по-големия син да влезе и да вземе участие в празненството, той отказва, като се оплаква, че баща му никога не го бил възнаградил за върнатата му служба и послушание и че никога не бил клал за него даже едно младо яре, камо ли угоено теле. Последното оплакване е заради това, че онзи негов син-пройдоха бил изпоял всичко с блудниците, а баща му въпреки това не се поколебал да го посрещне най-тържествено. Забележете, че той не казва „моят брат“, а „този твой син“.

15:31, 32 Отговорът на бащата показва, че връщането на изгубения човек е свързано с голяма радост, докато упоритостта, неблагодарността и непримиримостта на другия му син не дават никакъв повод за празнуване.

По-големият син е красноречив пример за отношението на книжниците и фарисеите. Те винаги негодуват, когато Бог показва милост към явните грешници. Според тях (но не според Бога) те винаги са Му служили върно и никога не са престъпвали Неговите заповеди, но въпреки това никога не са получили подходящото възнаграждение за цялата си преданост. Истината е, че те са религиозни лицемери и грешници, чиято гордост ги прави слепи за факта, че са много далече от Бога и че Той не е спирал да сипе благословение след благословение върху тях. Ако само бяха пожелали да се покаят и да признаят греховете си, щяха да оцастливят Бащиното си сърце също толкова, колкото и другите, и да станат причина за организиране на също толкова голямо тържество.

X. Притчата за неверния настойник (16:1-13)

16:1, 2 Сега Господ Исус прехвърля Своето внимание от фарисеите и книжниците на учениците Си, като им изнася един урок по настойничест-

во. По общо признание, това е един от най-трудните текстове в Евангелието от Лука. Причината за това се крие в заблудението, че на пръв поглед историята за неверния настойник като че ли насърчава нечестие. Ние ще видим по-нататък, че случаят не е такъв. **Богаташът** от тази притча е Самият Бог. **Настойникът** е човек, който е поставен да отговаря за стопанисването на собствеността на друг човек. Според тази притча всеки ученик на Господ е и настойник. **Настойникът**, за когото става дума в тази притча, бил обвинен в злоупотреба с парите на своя работодател, който, като разбрал това, го извикал да даде сметка за извършеното и да го убедоми, че е уволнен от работа.

16:3, 6 Настойникът бързо започнал да мисли и разбрал, че трябва да направи нещо, за да осигури бъдещето си. Бил прекалено стар, за да може да работи физически труд, и прекалено горд, за да започне да проси (макар и не толкова горд, за да краде). Как тогава да се справи с положението? И той измислил един план, който да му помогне да си намери приятели, които да покажат милосърдие към него, когато изпадне в нужда. Замисълът бил изпълнен така: той отишъл при дължниците на господаря си и ги попитал кой колко дължи. Когато един от дължниците отвърнал, че дължи **сто мери масло**, настойникът му казал да заплати само **петдесет** и да счита сметката си за приключена.

16:7 Друг дължник имал да дава **сто мери жито**. Настойникът му казал да плати **осемдесет** и отбелязал, че целият дълг е изплатен.

16:8 Смуцаващото в цялата история е моментът, когато **господарят похвалил неверния настойник** за това, че е постъпил хитроумно. Може ли да се одобрява такава несправедливост? Постъпката на настойника наистина не е справедлива. Следващите

стихове ни показват, че господарят е похвалил настойника не заради неговото нечестие, а заради неговата предвидливост. Тази негова постъпка показва благоразумие, защото той е погледнал в бъдещето и е предприел действия, за да се подsigури; с готовност е пожелтал настоящите си придобивки, за да получи награда в бъдеще. Когато прилагаме тази поука в нашия собствен живот, трябва да сме съвсем наясно по този въпрос: бъдещето на едно Божие дете не е на земята, а на небето. Така както настойникът предприема стъпки, за да си подsigури приятели за времето след неговото уволнение, така и християнинът трябва да използва имуществото на своя Господар по такъв начин, че да си осигури приятелско обкръжение за времето, когато отиде на небето.

Господ казва: „**Човеците на моя век са по-остроумни спрямо своето поколение от просветените чрез виделаната.**“ Тези думи означават, че невярващите и непокаяли се хора показват по-голяма мъдрост при подsigуриването на своето бъдеще на този свят, отколкото истинските вярващи при събирането на богатства на небето.

16:9 Ние трябва да си спечелим приятели „**посредством неправедното богатство**“, което ще рече, че трябва да използваме парите и другите материални неща по такъв начин, че да печелим души за Христос и да си създаваме приятелства, които ще останат за вечността. Първият прави следния подходящ коментар:

„*Парите могат да се използват за купуване на Библии, книги, брошури и др., което по косвен начин ще допринесе за спечелването на човешки души. Така материалното и временното става нематериално, духовно и вечно. Ето един пример с човек, който има 100 долара. Ако изхарчи всичките тези пари за банкет или за официална вечеря, на другия ден нищо няма да остане*

от тях. Но ако ги вложи в Библии, всяка една от които струва 1 долар, ще закупи сто копия на Божието Слово. Тези сто копия той благоразумно посъва във вид на семена за небесното царство, които ще поникнат – не във вид на Библии, а във вид на души. По този начин този човек си е създад чрез неправедното богатство вечни приятели, които ще го посрещнат във вечното му обиталище след смъртта.⁴⁸

Това е и поука на нашия Господ: чрез мъдри вложения на материални блага да вземем участие във вечното благословение на хората от този свят. Трябва да направим така, че когато пристигнем пред небесните врати, там да ни чака едно приветстване от множество от душите на онези, които са били спасени благодарение на нашето пожертвувателно даване и молитви. Там тези хора ще ни благодарят и ще ни кажат: „Ти беше този, който ме покани тук.“

Дарби казва следното:

„Като цяло човекът е Божий настойник. В един малко по-друг смисъл и малко по-различен начин Израел също беше Божий настойник, когато Бог беше поставил в Своето лозе и му беше поверил закона, обещанията Си, заветите Си и правото на поклонение. Но накрая се оказа, че Израел е злоупотребил с Неговия имот. Човекът в ролята на настойник се оказа напълно неблагоприятен. Какъв е изходът от това положение? Бог дойде и благодарение на Своята милост превърна онова, което човекът бе осквернил на земята, в средство за създаване на плодове на небето. Когато нещата от този свят лежат в ръцете на човека, той не трябва да ги изразходва за осигуряване на удоволствия в настоящия свят, който е, общо погледнато, разделен от Бога, а да ги използва за бъдещето. Ние не трябва да се стремим към земни притежания, а да използваме разумно тези средства за осигуряване

на небесния си живот. По-добре да изхарчим всичко, за да си осигурим приятели на небето, отколкото да притежаваме много сега. След всичко това можем да кажем, че човекът е един неподходящ настойник.⁴⁹

16:10 Ако ние сме верни настойници на това, което е най-малко (парите), то тогава ще бъдем верни и когато започнем да стопанисваме онова, което е много (духовните богатства). От друга страна, ако човек не е верен, когато използва парите, които Бог му е поверил, няма да е верен и тогава, когато става въпрос за големи неща. Това, че парите имат само относителна важност, се вижда в думата „най-малкото“.

16:11 Всеки човек, който не е честен, когато използва неправедното богатство в служба на Господа, не може да очаква от Него да му повери истинското богатство. Неправедното богатство са парите. Те не са лоши сами по себе си. Но вероятно изобщо нямаше да бъдат необходими, ако грехът не беше влязъл в този свят. Парите са неправедно богатство, защото хората ги използват най-вече за постигане на цели, различни от прославата на Бога. Тук те са противопоставени на истинското богатство. Парите имат несигурна и временна стойност, докато стойността на духовните реалности е непроменлива и вечна.

16:12 В 12 ст. се прави разлика между онова, което е чуждо, и това, което е наше собствено. Всичко, което имаме, като пари, време, таланти – принадлежи на Господа; и ние сме длъжни да го използваме за Него. Наши са наградите, които ние жънем в този живот и ще пожънем в бъдещия, като резултат на вярната ни служба на Христос. Но ако ние не сме били верни в това, което е Негово, как може Той да ни даде онова, което е наше?

16:13 Абсолютно невъзможно е човек да живее едновременно и за материалните облаги, и за **Бога**. Ако ние сме подвластни на парите, няма да можем истински да служим на Господа. Натрупването на материални богатства изисква да им отдадем най-ценните си усилия. Така ние ограбваме Бога от това, което Му принадлежи по право, и ставаме двойствени в нашата вярност, тъй като побудите ни вече не са само чисти. Решенията ни не са безпристрастни, защото там, където е богатството ни, там е и сърцето ни. В усилията си да спечелим богатство, ние ставаме служители на **мамона**. Не е възможно да **служиш** и на **Бога**, и на **мамона** едновременно. Мамонът иска от нас всичко, което имаме и сме – вечерите, почивните ни дни и цялото време, което трябва да отдаваме на Господа.

Ц. Сребролюбивите фарисеи (16:14-18)

16:14 Фарисеите са не само горди и лицемерни, но и алчни. Те мислят, че светостта може да се заслужи по някакъв начин и затова са си избрали религията за професия, така както другите хора си избират някое доходно занятие. Начинът, по който те служат, няма за цел прославянето на Бога и помагането на ближния, а лично им обогатяване. Когато **слушат** поученията на Господ Исус, който им казва да се откажат от богатствата на този свят и да събират богатства на небесата, те започват да **Му се присмиват**. За тях парите са нещо много по-реално от Божиите обещания. Нищо не е в състояние да ги възпре да не трупат богатства на земята.

16:15 На външен вид фарисеите изглеждат много набожни и духовни и обикновено хората ги смятат за особено праведни. Но тази измамна външ-

ност не може да скрие от **Бога** алчността на техните **сърца**. Бог не може да бъде измамен от техните преструвки. Животът, който те водят и който другите одобряват (Пс. 49:18), е **мерзост в очите на Бога**. Те се мислят за преуспяващи хора, защото успяват да съчетаят свещеническата професия с финансовото благополучие, но за **Бога** те са духовни прелюбодейци. На думи твърдят, че обичат **Йехова**, но на практика техният бог е **мамонът**.

16:16 Връзката между 16, 17 и 18 ст. е много трудна за разбиране. На пръв поглед изглежда, че между тях и предхождащите ги или следващите ги събития няма нищо общо, но ние смятаме, че тези стихове най-добре могат да се разберат в светлината на темата на 16 гл., която се занимава най-вече с алчността и неверността на фарисеите. Същите тези хора, които се гордеят с педантичното съблюдаване на изискванията на закона, сега са разобличени като алчни лицемери. Оказва се, че духът на закона е в остро противоречие с духа на фарисеите.

„**Законът и пророците бяха до Йоана**.“ Тези думи на Господ посочват границите на диспенсацията на закона, която започва с Мойсей и завършва с **Йоан Кръстител**. Сега се поставя началото на новата диспенсация. От момента на появяването на **Йоан** започва да се **благовестява Божието царство**. **Йоан Кръстител** излиза, за да оповести идването на законния Цар на Израел. Той казва на хората, че ако се покаят, Господ Исус ще царува над тях. Резултатът от Неговите проповеди и от това, което по-късно Сам Господ и Неговите ученици проповядват, е една пламенна реакция от страна на много хора. Думите „**и всеки насила влиза в него**“ означават, че онези, които са откликнали на посланието, буквално са превзели с шурм царството. Бирниците и грешниците

например е трябвало да прескачат ограниченията, поставени от фарисеите. Други е трябвало да се преборят с любовта към парите, завладяла техните сърца. Някои е трябвало да преодоляват различни предрасъдъци.

16:17, 18 Новата диспенсация обаче не означава, че основните морални принципи вече не важат, защото „**по-лесно е небето и земята да преминат, отколкото една точка от закона да падне**“. **Точката от закона** може да бъде малък знак от рода на чертичката или запетаята.

Фарисеите смяташ, че вече са влезли в Божието царство, но това, което Господ им казва, означава следното: „Не може да не зачитате големите морални ценности на Божия закон и едновременно с това да претендирате за място в Неговото царство.“ Логическият въпрос към тези думи би могъл да бъде следният: „Какви големи морални заповеди не зачитаме?“ Тогава Господ им посочва за пример брачния закон, чиято ваалдност никога няма да отпадне. Всеки мъж, който се **разведе с жена си и се ожени за друга, извършва прелюбодеяние; и всеки, който се ожени за разведена жена, също извършва прелюбодеяние**. В духовен план фарисеите правят точно това. Еврейският народ е влязъл в договорни отношения с Бога. Фарисеите обаче обръщат гръб на тези договорни отношения и се впускат в луда гонитба на материални богатства. 18 ст. може да означава също, че фарисеите не са само духовни прелюбодейци, но са извършителни и на физическо прелюбодеяние.

Ч. Богаташът и Лазар (16:19-31)

16:19-21 Господ завършва Своята беседа върху настойничеството над материалните неща с една история, в която се разказва за двама души – за техния живот, за тяхната смърт и за

състоянието им след нея. Искаме да отбележим, че тази история не е притча. Казваме това, защото някои критици са склонни да подценят сериозните изводи от този разказ, като го класифицират като притча.

Още в началото трябва да поясним, че **богаташът**, чието име не ни е известно, не е осъден да отиде в пъкълта заради своето богатство. Единственото основание за спасението е вярата в Господ Исус и затова хората биват осъдени само заради отказа си да повярват в Него. В случая с този богаташ виждаме, че на него му липсва истинска спасителна вяра по абсолютно пренебрежителното му отношение към сиромаша, „**когото туряха да лежи пред портата му**“. Ако той имаше Божията любов в сърцето си, нямаше да може да живее толкова разкошно, уютно и безгрижно, докато неговият ближен лежи пред външната врата на дома му и моли за няколко **трохи** хляб, но щеше насила да влезе в Божието царство, като прескочи преградата, която любовта му към парите поставяше между него и царството.

Също така е вярно, че и **Лазар** не е спасен заради бедността си, а защото е уповавал на Господ за спасението на душата си.

Обърнете сега внимание на портрета на богаташа, когото понякога наричат *Dives* (латинската дума за **богаташ**): той носи само най-скъпите, специално за него ушити дрехи, и трапезата му е пълна с най-изисканите ястия. Живее изключително само за себе си, стремейки се да угоди единствено на желанията и апетитите на своето тяло. Не изпитва никаква любов към Бога и никакъв интерес към ближния си.

Лазар представлява неговата абсолютна противоположност. Той е един нещастен **просяк**, когото всеки ден оставят да лежи пред къщата на бога-

таша. Тялото му е покрито със струпеи и е изпостаяло от глад и отгоре на всичко непрекъснато го нападат мръсни кучета, за да лижат раните му.

16:22 Когато сиромашът умира, ангелите го занаят в Авраамовото лонно. Много хора се питат дали наистина ангелите взимат участие при пренасянето на душите на вярващите на небето. Ние не намираме никакво основание за съмнение в истинността на тези думи. Ангелите служат на вярващите в този живот и няма причина да смятаме, че те не могат да правят това и по време на смъртта. „Авраамовото лонно“ е символичен израз за обозначаване мястото на рая. За всеки евреин идеята за живот заедно с Авраам е свързана с представата за неизразимо блаженство. Затова ние смятаме, че изразът „Авраамовото лонно“ означава „рая“. Когато богаташът умира, неговото тяло е погребано – същото това тяло, за което той беше положил толкова много грижи, докато беше жив, и за което беше изхарчил толкова много пари.

16:23, 24 Но това погребване не е крайт. Неговата душа или неговото съзнателно „аз“ отива в ада. Думата „ад“ има гръцки произход и се използва вместо старозаветната дума *шеол*, с която се обозначава мястото на духовете на мъртвите. В СЗ се говори, че това е място както за душите на спасените, така и за душите на неспасените. От този стих става ясно, че това е място само за душите на неспасените, тъй като се казва, че душата на богаташа е била „на мъки“. Вероятно изказването на Господ, че този богат евреин е отишъл в ада, звучи изненадващо в ушите на Неговите ученици, тъй като според СЗ, богатствата са признак за Божието благоволение и благословение. Всеки израелтянин, който се е подчинявал на Господа, е знаел Неговото обещание, че

ще живее в материално благополучие. Защо тогава този богат евреин е отишъл в пъкълта? Господ Исус токущо беше оповестил, че с проповядването на Йоан се въвежда нов ред на нещата и че от този момент нататък богатствата не са признак на благословение. Те са изпитание на верността на човека в неговата служба като настойник. От онзи, на когото много се дава, много и ще се изисква.

23 ст. опровергава идеята за „спящите души“, според която душата няма никакво съзнание за времето между смъртта и възкресението. Той показва, че съществуването отвъд гроба е изпълнено със съзнание. Ние дори се удивляваме на широтата на познанията, които богаташът има в този момент. Той... вижда отдалече Авраам и Лазар в неговите обятия. Може даже да разговаря с Авраам. Обръщайки се към него с думите „Отче Аврааме“, той го моли за милост и иска от него да изпрати Лазар да му донесе капчица вода, за да разхлади езика си. Тук може да се загаде въпросът как една безплътна душа може да изпита жажда и болка вследствие на действието на пламъци, но ние смятаме, че всичко това има преносно значение, което обаче не означава, че страданиято там не е истинско.

16:25 Авраам му отговаря, като се обръща към него като към син, което означава, че богаташът физически остава негов потомък, макар и духовно да не е такъв. Патриархът му припомня времето, когато е живял в безгрижие, разкош и удоволствия, както и бедността и страданията на Лазар. След смъртта те са разменили ролите си. Неравенствата на земята сега се подреждат по обратен ред.

16:26 Така ние научаваме, че изборът, който правим в този живот, определя нашата съдба във вечността и че след смъртта съдбата ни не може да се промени. Няма никакъв начин

спасените да преминат там, където са осъдените, нито пък осъдените да отидат при спасените.

16:27-31 В смъртта богатият изведнъж чувства нужда да евангелизира и иска някой да отиде при **петте му братя**, за да ги предупреди да променят живота си, за да не дойдат и те в това място на мъки. В отговор Авраам казва, че като всички останали евреи, братята му имат Старозаветните Писания, които са достатъчни, за да ги предупредят. Богатият излиза с нов довод срещу този на Авраам, казвайки му, че ако **някой от мъртвите** отиде при тях, те сигурно ще се покаят. Последната дума в този спор обаче е на Авраам, който казва, че решението на един човек да повярва или да не повярва в Божието Слово е окончателно. Ако той не повярва на това, което казва Библията, няма да повярва дори и някой да възкръсне от мъртвите. Тази истина е доказана неопровержимо от Господ Исус Христос. Той възкръсна от мъртвите, а хората все още не вярват.

От НЗ ние научаваме, че когато един вярващ умре, тялото му отива в гроба, а душата му – на небето, при Христос (2 Кор. 5:8; Фил. 1:23). Когато един невярващ умре, неговото тяло също така отива в гроба, но душата му – в ада. За него адът е място на мъчения и уриzenia.

В момента на Грабването телата на вярващите ще бъдат възкресени от гробовете и ще се съединят отново с техните духове и души (1 Сол. 4:13-18). От този момент нататък те ще живеят заедно с Христос във вечността. Пред съда на Големия бял престол (Откр. 20:12) телата, души-те и духовете на невярващите ще бъдат съединени в едно (Откр. 20:12, 13) и те ще бъдат хвърлени в огненото езеро, което ще бъде едно вечно наказание.

И така, 16 гл. завършва с едно много сериозно предупреждение към фарисеите и към всички, които желаят да живеят за пари, защото те могат да направят това само с цената на своите души. За предпочитане е да просим хляб на земята, отколкото вода в пъкъл.

IX. Човешкият Син наставлява Своите ученици (17:1-19:27)

A. За опасността от поддаване на съблазни (17:1, 2)

Връзката между отделните пасажи в тази глава не е много ясна. Понякога ни се струва, че Лука като че ли е събрал в едно няколко независими една от друга теми. Началните думи на Христос върху опасността от поддаване на съблазни обаче имат пряка връзка с историята за богатия от края на 16 гл. Разкошният и самодоволен живот на някоя християни без грижа за другите може да се окаже пълен с много препятствия за онези, които са млади във вярата. Всеки християнин, който е известен на обществото като такъв, трябва да знае, че неговият пример ще бъде следван от другите. Представете си до какви сериозни последици в живота на обещаващи последователи на Господ Исус Христос може да доведе вашият пример, ако ги отведе в живот, изпълнен с материализъм и отпаден на мамона.

Приложението на този принцип, разбира се, трябва да се разглежда в един по-общ смисъл. „**Малките**“ например могат да се съблазнят, като се насърчават да водят светски живот. Могат да имат проблеми, допускайки грях в сексуалния си живот. Съблазни крие и всяко учение, което размива ясните очертания на Светото Писание. Всяко нещо, което отклонява от пътя на простата вяра, посвещението и

светостта, може да се окаже съблазън.

Познавайки много добре човешката природа и условията, които предлага този свят, Господ Исус казва, че **удването на съблазните е нещо неизбежно**. Но това не намалява вината на онези, чрез които те удват. За такива хора е **по-добре им се завърже един воденичен камък на врата** и да се удавят в дълбочините на морето. Ясно е, че Исус употребява такива силни думи, за да покаже, че наказанието на такива хора не е единствено физическата им смърт, но и вечното им осъждане.

Когато говори за съблазняване на „едни от тия малките“, Господ Исус вероятно няма предвид само децата, а и всички Негови ученици, които са все още млади във вярата.

Б. За нуждата от опростителен дух (17:3, 4)

В живота на християнина не съществува само опасност от съблазняване на другите. Опасно е също така да тиши обиди и да не искаш да простиш, когато този, който те е обидил, ти се извинява. Това е проблемът, на който Господ Исус ни обръща внимание в тези стихове. НЗ ни дава следния модел на поведение за разрешаване на този проблем:

1. Ако един християнин бъде засегнат от друг християнин, той най-напред трябва да му прости в сърцето си (Еф. 4:32). Така той предпазва душата си от лошото въздействие на омразата и яда.
2. След това трябва да отиде при този, който го е засегнал, и да го **смърти** в разговор насаме (вж. също Мат. 18:15). **Ако другият се покае**, трябва да му каже; че му е простил. Дори и тогава, когато другият продължи да съгрешава и

отново се покае, пак да му прости (4 ст.).

3. Ако това обяснение насаме се окаже безрезултатно, тогава засегнатият трябва да отиде при него с още един или двама свидетели (Мат. 18:16) и ако другият не иска да ги изслуша, да изнесе случая пред църквата. Ако провиненият се откаже да зачете мнението на събраното, трябва да бъде отлъчен от него (Мат. 18:17).

Целта на тези разговори и останалите дисциплинарни мерки не е да принизи или унижи провинения се, а да го върне обратно към общение с Господа и с неговите братя от църквата. Всички разговори трябва да бъдат продиктувани единствено от духа на любовта. Ние нямаме начин, чрез който да проверим дали покаянието на провинения се е истинско. Трябва да приемем, че то е такова на основание на неговите думи. Затова и Исус казва: „**И седем пъти на ден ако ти съгреш, и седем пъти се обърне към тебе и каже: Покаявам се; прощавай ми.**“ Това е начинът, по който и нашият милостив Отец се отнася към нас. Без значение колко пъти Му съгрешим, Той пак ни дава уверението, че „ако изповядаме греховете си, Той е верен и праведен да ни прости греховете и да ни очисти от всяка неправда“ (1 Йоан 1:9).

В. Относно вярата (17:5, 6)

17:5 Идеята за прощаване седем пъти на ден сигурно се оказва много трудна, ако ли не и невъзможна за изпълнение за **апостолите**. Те сигурно се чувстват неспособни да покажат такава милост и затова помолват Господ да **увеличи тяхната вяра**.

17:6 Отговорът на Господ показва, че тук става въпрос не толкова за количеството на вярата, колкото за нейното качество. Освен това проб-

лемът не е да получиш повече вяра, а да знаеш как да използваш вярата, която имаш. Онова, което ни прави неспособни да прощаваме на нашите братя, са нашата гордост и самолюбие, затова ние трябва да ги изкореним и махнем от себе си. Щом като вяра колкото **синапово зърно** може да изкорени една **черница** и да я посади в морето, то същата тази вяра може да ни даде много по-лесно да победим непреклонността и коравосърдечие то, които ни пречат да прощаваме винаги на нашия брат безброй пъти.

Г. Относно безполезните слуги (17:7-10)

17:7-9 Истинският слуга на Христос няма причини да се гордее. Неговото самолюбие трябва да бъде унищожено до корен и на негово място да дойде едно истинско чувство на безполезност. Това е поука, която ние научаваме от разказа за безполезния слуга. За него се казва, че е **орал или пасял овцете цял ден**. Когато на края на деня той се връща от нивата след този тежък труд, господарят му не го поканва веднага на вечеря, **но първо го накарва да си сложи престилката и да му приготви да яде**. Едва когато господарят свършва вечерята, слугата получава разрешение **да се нахрани**, без да получи **благодарности** за цялата тази работа. И това е нормалното положение на нещата. Защото всичко, което слугата прави, е част от неговите задължения. В края на краищата всеки слуга принадлежи на своя господар и неговото първо задължение е да му се подчинява.

17:10 И така, учениците са слуги на Господ Исус Христос. Те Му принадлежат изцяло – с дух, с гуша и с тяло. В светлината на делото на Голгота нищо от онова, което ние можем да направим за Спасителя, не може да компенсират това, което Той е направил.

Затова, след като ученикът **направи** всичко, което е **заповядано** в НЗ, той пак трябва да признае, че е **един безполезен слуга**, който е **направил** само **онова, което е бил длъжен** да направи.

Според Роу Хисън петте характеристиките на един слуга са следните:

1. Той желае да му поставят непрекъснато задачи, без да иска никаква възнаграждение за това.
2. Правейки всичко това, той не очаква благодарности.
3. След като свърши всичко, не обвинява господаря си в egoизъм.
4. Признава, че е само един безполезен слуга.
5. Признава, че когато е правил всичко това в смирение и покорство, не е извършил нищо повече, отколкото е бил длъжен да извърши.⁵⁰

Д. Изцелението на десетте прокажени (17:11-19)

17:11 Грехът на неблагоприятността представлява още една опасност в живота на ученика. Това може да се види в разказа за десетте прокажени. В 11 ст. четем, че Господ Исус тръгва за **Ерусалим**, минавайки по границата между **Самария** и **Галилея**.

17:12-14 **Когато близо в някакво село... Го виждат десет мъже, болни от проказа**. Заради болестта те не идват близо до Него, а започват да викат отдалеч и да Му се молят да ги изцели. Исус възнаграждава тяхната вяра, като им казва да **отидат** и да се **покажат на свещениците**. Това означава, че преди да стигнат при свещениците, мъжете ще бъдат изцелени от проказата, тъй като свещениците нямат власт да изцеляват, а само да ги признават за изцелени. Послушни на думите на Господа, прокажените тръгват към мястото, където са свещениците, и **докато вървят, болестта** като по чудо **изчезва** от телата им.

17:15-18 Всичките десет прокажени са имали вяра, за да бъдат изцелени, но само **един** от тях се връща обратно, за да благодари на Господ. Интересно защо **този човек е самарянин** – един от ония най-презрени хора, с които юдеите не искат да имат никакво вземане-даване. Той **пада на лицето си** (най-искрената поза за поклонение) „**при нозете на Исус**“ (най-правилното място за поклонение). Исус го пита: „**Нали се очистиха и десетте?**“ Защо само **един**, и то „**чужденец**“ се върна да Му благодари? **Къде са останалите девет?**“ Нито един от тях не се е върнал, за да въздаде слава на Бога.

17:19 И като се обръща към самарянина, Господ Исус казва: „**Стани и си иди; твоята вяра те изцели.**“ Следователно само благодарната една десета част от хората наследяват истинските богатства на Христос. Исус посреща върналия се обратно (15 ст.) и благодарящ Му човек (16 ст.) с нова благословия. Думите „**твоята вяра те изцели**“ означават, че ако деветте прокажени са били изчистени само от болестта си, десетиият е бил изчистен и от греха!

Е. За идването на царството (17:20-37)

17:20, 21 Трудно е да се каже дали фарисеите задават този въпрос за **царството** с искрени чувства, или подигравателно, но знаем, че като юдеи те хранят големи надежди за едно царство, което ще дойде с голяма слава и сила, и очакват, че то ще бъде предхождано от някакви външни признаци и големи политически сътресения. Спасителят обаче им казва, че „**Божие царство не иде така, щото да се забелязва**“, което ще рече, че поне в настоящата му форма Божие царство **не идва като** някакво ясно забележимо явление, някакво видимо, земно, временно царство, за което може да

се каже, че се намира **тук** или **там**. Но може да се каже, твърди Спасителят, че **Божие царство е сред тях**. Явно думите на Господ Исус означават, че царството не се намира в сърцата на фарисеите, защото сърцата на тези закоравели религиозни лицемери не са позволявали да има в тях място за Христос – Царя на царството. Той казва, че **Божие царство е сред тях**, защото законният Цар на Израел е сред тях. Той е извършил много чудеса и е представил акредитивите си пред всички, за да ги видят. Но фарисеите не са пожелали да Го приемат. Божие царство се е представило и на тях, но те изобщо не са го забелязали.

17:22 Когато говори на фарисеите, Господ описва царството като нещо, което вече е дошло. Когато се обръща **към учениците Си** обаче, Той говори за царството като за бъдещо събитие, което ще се случи след Неговото Второ пришествие. Но преди това Той се спира на времето между Неговото Първо и Второ пришествие. **Ще дойдат дни, когато учениците Му ще искат да видят един от дните на Човешкия Син**, но няма да го видят. С други думи, те ще копнеят за **един от дните**, когато Господ е бил заедно с тях на земята и когато са се наслаждавали на щастие да бъдат в Неговото общество, но няма да го имат. В известен смисъл тези дни са били предвкусване на времето, когато Той ще се върне в сила и голяма слава.

17:23, 24 Ще се появят много лъжехристи и слухове за идването на Месията, но Неговите последователи не бива да се мамят по такива лъжливи съобщения. Второто пришествие на Христос ще се види от всички и никой няма да го сбърка, **както** не може да сбърка **светкавицата**, която блясва от единия край на хоризонта до другия.

17:25 И отново Господ Исус казва на учениците Си, че преди да станат всичките тези неща, Той Самият ще пострада много и ще бъде отхвърлен от това поколение.

17:26, 27 След като се връща обратно на темата за Своего Второ идване, когато ще дойде, за да властва, Господ подчертава, че дните, които непосредствено предхождат това славно събитие, ще бъдат като дните на Ноевото време. Тогава хората са яли, пили, женели са се и са се омъжвали и тези неща не са били грешни – това са нормални, напълно допустими човешки дейности. Злото в тях е това, че хората са живели единствено заради тези неща и нито са мислели, нито пък са отделяли време за Бога. И така, след като Ной и неговото семейство са влезли в ковчеза, е дошъл потопът, който е унищожил всички останали хора. Следователно Второто пришествие на Христос ще донесе осъждение за всички, които отхвърлят Неговото милостиво предложение.

17:28-30 И отново Господ казва, че дните преди Неговото Второ пришествие ще приличат на времето, когато е живял Лот. Цивилизацията по онова време вече е била отбелязала известен напредък: хората вече не са само яли и пили, но са и купували, продавали, сажали и строели. Тук отново виждаме усилията на човека, който пак се опитва да постигне златния век на мира и благоденствието без Божието участие. Но в същия ден, в който Лот, жена му и дъщерите му са излезли от Содом, върху него се е изсипал гъжд от огън и сяра от небето, който е унищожил порочния град. Така „ще бъде и в деня, когато Човешкият Син се яви“. Всички, които живеят единствено за наслада, лично удоволствие и материални придобивки, ще бъдат погубени.

17:31 Това ще бъде такава време, в което привързаността към земните неща ще изложи на опасност живота на човека. Ако някой се намира на покрива, да не слеза да спасява имуществото си в къщата. Ако е във вятър на полето, да не се връща обратно въкъщи; да бяга от всички ония места, където ще падне наказанието.

17:32 И въпреки че жената на Лот е била почти насла изведена от Содом, сърцето ѝ е останало вътре в града. Това личи от факта, че тя се е обърнала назад. Тя е била изведена от Содом, но Содом не е бил изведен от нея. В резултат на това Бог я е унищожил, като я е превърнал в солен стълб.

17:33 Всеки, който иска да спаси живота си, като се грижи само за физическата си безопасност и не мисли за душата си, ще го загуби. От друга страна, всеки, който изгуби живота си по времето на тази скръб заради верността си към Господа, ще го запази за вечността.

17:34-36⁵¹ Времето на Второто пришествие на Господ ще бъде разделно време. Двама души ще спят на едно легло. Единият ще бъде взет, за да бъде наказан; другият, вярващият, ще бъде пощаден, за да влезе в Христовото царство. Две жени ще мелят заедно: едната, невярващата, ще бъде отнесена от бурята на Божия гняв; другата, която е Божие дете, ще бъде пощадена, за да се радва на благословенията на хилядолетното царство заедно с Христос.

Между другото, 34 и 35 ст. по един много интересен начин подкрепят факта, че земята е кръгла. Съобщението, че в едната страна на земята ще бъде нощ, а в другата – ден, което се подразбира от дейностите, които ще извършват хората, говорят за един природен факт, който бе открит от хората векове по-късно.

17:37 Учениците много добре разбират, че думите на Спасителя за Него-

Вото Второ пришествие говорят за един катастрофален съд над вероломната земя, който ще дойде от небето. Затова те питат **Господ къде** ще падне това наказание. Неговият отговор гласи, че **там, където е трупът, там ще се съберат и орлите**. Орлите, сиреч лешоядите, символизират неизбежните наказания. Думите на Спасителя означават, че наказанията ще паднат върху всяка форма на неверие и бунт срещу Бога, без значение къде се намират те.

В 17 гл. Господ Исус предупреждава Своите ученици за нещастията и гоненията, които ги очакват. Времето преди Неговото Второ пришествие ще се характеризира с големи изпитания за тях. И за да ги подготви по-добре за това време, Спасителят им дава още наставления върху молитвата. В следващите стихове става въпрос за молитвите на една вдовица, един фарисей, един бирник и един просяк.

Ж. Притчата за упоритата вдовица (18:1-8)

18:1 Притчата за молецата се вдовица ни учи, че хората не трябва да престават да се молят и да губят надежда. В по-широк смисъл това важи за всички хора и за всички видове молитви, но в един по-тесен смисъл, определен от значението на конкретния текст, това се отнася най-вече до молитвата, с която ние молим Бога да ни освободи от изпитанията, в които се намираме. Ние не трябва да губим надежда в молитвите си по време на този дълъг и уморителен период между Първото и Второто пришествие на Христос.

18:2, 3 Притчата започва с описание на един несправедлив съдия, който по принцип не изпитвал никакъв страх от Бога, нито пък зачитал хората. В

нея има и една вдовица, която била подложена на голям тормоз от страна на неизвестен неин неприятел. Тази вдовица непрекъснато ходела при съдията и искала от него **справедливо разрешение** на въпроса, което да я отърве от този жесток тормоз.

18:4, 5 Съдията не се трогнал от обнователността на нейния иск. Фактът, че някой се бил отнесъл към нея несправедливо, не могъл да го накара да вземе мерки в нейна защита. Но настойчивостта, с която жената му досаждала непрекъснато, била толкова голяма, че го принудила най-накрая да вземе мерки.

18:6, 7 После Господ обяснява на Своите ученици, че ако един **несправедлив съдия** е решил да даде на една бедна вдовица онова, което тя е искала от него, заради нейната настойчивост, колко повече в сравнение с него ще може да се намеси на страната на **Своите избрани Бог**, който е **справедлив**. Понятието „избрани“ тук може би има точно определен смисъл, който включва онзи остатък от израелския народ, който ще живее по време на Скръбта, но може и да означава всички узнетени християни от всички времена. Причината, поради която Бог не се е намесил много отдавна, е, че Той дълго търпи заедно с хората, защото не иска никои да погине.

18:8 Ще дойде ден обаче, когато Неговият Дух няма повече да се кани и да чака хората, и тогава Той ще накаже всички, които преследват Неговите последователи. Господ Исус завършва притчата със следния въпрос: „**Обаче, когато дойде Човешкият Син, ще мерим ли вяра на земята?**“ Той може би има предвид онази вяра, която е имала бедната вдовица. Но въпросът може да означава, че когато Господ Исус дойде отново, Той ще намери само един малък остатък от верни на Него хора. Междувременно всеки един от нас би трябвало да се стреми към

макава вяра, която вика към Бога ден и нощ.

3. Притчата за фарисея и бирника (18:9-14)

18:9-12 Следващата притча е насочена към хора, които обичат да се перчат, че са праведни и презират всички останали като по-низши от тях. Когато Спасителят нарича първия мъж фарисей, Той не оставя никакво място за съмнение срещу кого точно е насочен неговият разказ. Въпреки че фарисеят изрича много молитвени думи, на практика той не говори на Бога, а се хвали сам за своите морални и религиозни постижения. Вместо да сравни себе си с идеалния критерий на Бога и да види колко е грешен, той се сравнява с останалите хора от неговото общество и се гордее, защото се смята за по-добър от тях. Честото повторение на местоимението „аз“ ни показва истинското състояние на неговото сърце, което е изпълнено с високомерие и самодоволство.

18:13 В сравнение с него бирникът представлява неговата пълна противоположност. Заставайки пред Бога, той разбира че е един абсолютно недостоен човек като праха, който покрива земята. Той дори не смее да повдигне очите си към небето, а само се бие по гърдите и проси милост от Бога: „Боже, бъди милостив към мене (в буквален смисъл) грешника!“ Той не мисли за себе си като за един от многото грешни хора, а като за грешника, който не заслужава да получи нищо от Бога.

18:14 Господ Исус обяснява на Своите служители, че точно този дух на смирение и покаяние е това, което Бог иска от нас. Противно на човешките очаквания онзи, който слеза в дома си оправдан, не е фарисеят, а бирникът. Бог възвишава смирените и смирява онези, които се възвишават сами.

И. Исус и малките деца (18:15-17)

Това събитие идва, за да подсили смисъла на току-що казаното, а именно, че за да влезе някой в Божието царство, трябва да има смирението на едно малко дете. Около Господ Исус започват да се събират майки, които водят децата си, за да получат Неговото благословение. Учениците Му изпитват досада заради това, че безпокоят Спасителя, но Исус ги смъмря и извиква... децата при Себе Си, като казва, че „на такива е Божието царство“. Този стих ни дава отговор на въпроса: „Какво става с малките деца, когато умрат?“ Отговорът е, че те отиват на небето. Господ съвсем ясно казва, „на такива е Божието царство“.

Децата могат да бъдат спасени в много ранна възраст. Тази възраст е различна при различните деца, но ние трябва да знаем, че всяко дете, което желае да отиде при Исус, трябва да може да направи това без значение на възрастта и вярата му трябва да се насърчава.

Не е необходимо да се чака децата да стават възрастни, за да бъдат спасени, но възрастните наистина имат нужда от простата вяра и смирението на малкото дете, за да могат да влязат в Божието царство.

Й. Богатият млад началник (18:18-30)

18:18, 19 Този пасаж ни показва случая с един с мъж, който не иска да приеме Божието царство като малко дете. Един ден при Господ Исус идва някакъв началник, който се обръща към Него с думите „благи Учителю“ и Го пита какво да направи, за да наследи вечен живот. Спасителят най-напред го пита защо се обръща към Него с думите „благи Учителю“ и му напомня, че единствено Бог е благ. Господ не

отрича, че е Бог, а само се опитва да подкаже на началника, че трябва да признае този факт. Щом е „благ“, Той също е Бог, тъй като единствено Бог е по същество „благ“ (или добър).

18:20 След това Исус отговаря на въпроса: „Какво да сторя, за да наследя вечен живот?“ Ние знаем, че вечният живот не може да се наследя, нито да се спечели с добри дела. Вечният живот е дар от Бога чрез Исус Христос. Когато Господ Исус насочва вниманието на началника към **десетте Божи заповеди**, Той не иска да му каже, че ще се спаси, като пази тези заповеди на закона, но използва закона, за да успее да го убеди, че е грешен. И така Господ Исус повтаря пет от **заповедите**, които засягат задълженията ни към нашите ближни, описани във Втората плоча на закона.

18:21-23 Става ясно, че законът не е упражнил своя изобличаващ ефект в живота на този човек, защото той е достатъчно дързък, за да твърди, че е спазвал тези заповеди **от младостта си**. Тогава Исус му казва, че на него все пак му липсва **нещо** – любовта към ближния. Ако младежът действително спазва тези заповеди, той ще прогаде **всичките си богатства** и ще ги раздаде **на бедните**. Но истината е, че той не обича ближния си както себе си. Животът му е изпълнен с егоизъм и в него няма място за другите. Това става ясно от факта, че след като чува **всичко това**, той е **силен наскърбен**, „защото беше твърде богат“.

18:24 Исус вижда това и казва, че за ония, които имат богатства, ще бъде много трудно да влязат в **Божието царство**. Трудността идва оттам, че не можеш да имаш богатства, без да ги обичаш и да уповаваш на тях.

Целият този текст е изпълнен с обезпокоителни въпроси, които засягат както вярващите, така и невярващите. Можем ли ние да кажем, че наистина обичаме нашите ближни, ако

живеем в разкош и удобства, докато има хора, които загиват, защото не са чули благата вест за Христос?

18:25 Исус казва, че е **по-лесно камилата да мине през иглени уши, отколкото богат да влезе в Божието царство**. Много хора са се опитвали да обяснят това твърдение. Някои от тях казват, че игленото ухо символизира малката, вътрешна врата на градската стена, през която камилата може да влезе само ако се прегъне в коленете. Но Лука тук използва за иглено ухо дума, от която се разбира, че става въпрос за хирургическа игла. Така че смисълът на думите на Господ е съвсем ясен. Той казва, че колкото е **невъзможно камилата да мине през иглено ухо**, толкова е **невъзможно и богатият да влезе в Божието царство**. Не е достатъчно да се каже, че богатият не може да стори това със собствени усилия, защото със собствени усилия не може да влезе в Божието царство нито богатият, нито бедният. Тези думи означават, че за човека е **невъзможно да влезе в Божието царство като богатия**, защото, докато богатството му представлява за него един малък бог, то не престава да стои като пречка между него и спасението на душата му и той не може да стане християнин. Простите факти сочат, че сред богатите има много малко спасени хора и че спасението сред тях е трябвало първо да се покаят пред Бога.

18:26, 27 След като размислят върху казаното, учениците започват да се питат: „Тогава кой може да се спаси?“ За тях богатствата винаги са били признак за Божието благословение (Второз. 28:1-8). Щом като богатите юдеи не могат да се спасят, тогава кой може? Господ отговаря, че това, което хората не могат да направят, може да направи **Бог**. С други думи, Бог може да отнеме любовта към златото от алчния, лакомия и бе-

зогледния материалист и да му даде вместо нея истинската любов към Господа. Това е едно чудо на Божията милост.

И отново целият този пасаж повдига обезпокоителни въпроси за всяко Божие дете. Слугата не е по-високо от Господаря си и след като Господ Исус е напуснал Своите небесни богатства, за да спаси нашите грешни души, правилно ли е ние да бъдем богати в същия този свят, в който Той беше беден? Ценността на човешките души, близостта на Второто пришествие на Христос и възискателната му любов са неща, които ни карат да вложим всичко си материални богатства в служба на делото на Господа.

18:28-30 Козато **Петър** напомня на Господа, че учениците са оставили както къщите си, така и семействата си, за да Го последват, Господ му отговаря, че всеки пожертвувателен живот ще бъде многократно възнаграден на този свят и още по-многократно възнаграден във вечността. Последните думи на 30 ст. („а в идещия свят вечен живот“) не означават, че вечният живот може да се заслужи, като човек остави всичко, а говорят за по-големи възможности за наслаждение на вечния живот. Те ни казват, че в идещия свят този човек ще има по-големи способности да се наслаждава на небесните благословения и освен това ще получи по-големи награди в небесното царство. Всичко това говори за „пълна реализация на живота, който човек получава при повърването – т. е. живот в пълнота“.

К. Исус отново предсказва Своята смърт и възкресение (18:31-34)

18:31-33 За трети път Господ взима дванадесетте ученици при Себе Си и им разказва подробно за това, което ще Му се случи (вж. 9:22, 44). Той предсказва Своите мъки, които ще дой-

дат, за да потвърдят писаното чрез пророците в СЗ. С божествено прозрение Той спокойно пророкува, че „ще бъде предаден на езичниците“. „Имало е голяма вероятност Исус да бъде убит тайно или пребит с камъни в някоя тълпа.“⁵² Но предсказанията на пророците казват, че Той ще бъде предаден, поруган, оскърбен и оплют и това трябва да се изпълни. Исус ще бъде бит и после убит, но на третия ден ще възкръсне отново.

Останалите глави разкриват грамата, така удивително предвидена и предсказана от Исус:

„Ето, възлизаме в Ерусалим“ (18:35-19:45).

„Човешкият Син... ще бъде предаден на езичниците“ (19:47-23:1).

„Ще Му се поругаят и... ще Го оскърбят“ (23:1-32).

„Ще Го убият“ (23:33-56).

„И на третия ден ще възкръсне“ (24:1-12).

18:34 Странно наистина, но учениците не разбират „нищо от това, което се казваше“. Значението на казаното от Исус е скрито за тях. На нас сега ни е трудно да разберем защо тези ученици са били толкова невъзприемчиви, но обяснението може би е следното: техните умове са били до такава степен заети от мисълта за един временен освободител, който да ги отърве от римското робство и да установи царството си незабавно, че те са отказали да си представят каквото и да било друг изход. Често пъти ние вярваме само това, което искаме да вярваме, и се противопоставяме на истината, ако тя не съответства на предварително създадените ни представи.

Л. Изцелението на слепия просяк (18:35-43)

18:35-37 Господ Исус вече е напуснал Перейа, след като пресича река Йордан.

Лука казва, че следващото събитие се случва, „когато Той се приближаваше към Ерихон“. Докато Матей и Марко казват, че това става, когато Исус излиза от Ерихон (Мат.20:29, Марко 10:46). Освен това Матей говори за двама слепи мъже; докато Марко и Лука споменават само един. Възможно е Лука да говори за новия град Ерихон, докато Матей и Марко да имат предвид стария град Ерихон. Възможно е също така да е имало повече от едно чудо с изцеляване на слепи на това място. Каквото и да е истинското обяснение на това събитие, ние сме сигурни, че ако нашите познания бяха по-големи, привидните противоречия щяха да изчезнат.

18:38 Слепецът по някакъв начин разбира, че Исус е Месията, защото се обръща към Него с думите: „Сине Давидов“. Той иска Исус да покаже милост към него, като Му възвърне зрението.

18:39 Независимо от опитите на някои хора да го накарат да замълчи, просякът упорито продължава да вика Господ Исус. Хората изобщо не се интересуват от този просяк, но Исус се интересува.

18:40, 41 И така, Исус се спира. Дарби коментира този момент така: „Исус Навиев веднъж помоли слънцето да спре на небето, а тук Господарят на слънцето, луната и небето спира при молбата на един сляп просяк.“ По заповед на Исус хората довеждат слепия при Него. Исус го пита какво иска. Без никакво колебание или усукване слепият отговаря, че иска да прозледа. Молитвата му е много къса, но точна и изпълнена с вяра.

18:42, 43 Тогава Исус изпълнява молбата на човека и слепият незабавно получава зрение. И не само това, но веднага тръгва след Господа, като слави Бога. Това събитие идва да ни покаже, че трябва да се осмелим да вярваме на Бога и за невъзможното.

Голямата вяра е голяма почит за Него. Както казва поетът:

*При един Цар отиваш ти:
затова големи искания приготви.
Че такава мощ и сила има Той –
няма искане, което да бъде
прекалено голямо на бой.*

Джон Нютън

М. Повярването на Закхей (19:1-10)

Повярването на Закхей илюстрира казаното от Лука в 18:27, че „невъзможното за човеците, за Бога е възможно“. Закхей е един богат човек, а обикновено за богатия не е възможно да влезе в Божието царство. Но Закхей се смирява пред Спасителя и не позволява на богатството си да стане преграда между неговата душа и Бога.

19:1-5 Това се случва по време на претото и последно пътуване на Господ за Ерусалим, когато Той минава през Ерихон. Закхей много иска да види Исус, вероятно най-вече от любопитство. И макар че е началник на бирниците, не се поколебава да извърши нещо не особено прилично, за да види Спасителя. Тъй като е нисък на ръст и знае, че тълпата ще му попречи да Го види добре, той изтичва напред и се покачва на една черница, която расте на пътя, по който ще мине Господ. Когато приближава черницата, Исус поглежда нагоре и вижда Закхей. Тогава му казва да слезе бързо и го уведомява, че ще отседне в неговата къща. Това е единственият записан случай, когато Спасителят се самопоканва в един дом.

19:6 Закхей прави така, както Исус иска от него, и Го приема с радост. Ние можем почти със сигурност да кажем, че това е и мигът на неговото повярване.

19:7 Всички критици започват да роптаят срещу Спасителя за това, че отива на гости у един човек, когото всички признават за грешник. Те прос-

то забравят факта, че идвайки в свят като нашия, Господ посещава само такива домове!

19:8 Спасението донася коренна промяна в живота на бирника, който казва на Спасителя, че е решил да даде половината от имота си на бедните. (До този момент той е крадял от тях колкото е могъл.) Освен това казва, че ще плати **четирикратно** обезщетение на всеки, когото е ограбил. Решението му говори за една много по-голяма компенсация от тази, която се изисква от закона (Изм. 22:4, Лев. 6:5; Чис. 5:7). То показва, че Закхей вече е слуга на любовта, а не на алчността.

Няма никакво съмнение, че Закхей приема нещата съвсем сериозно. Уест превежда 86 ст. така: „И тъй като съм изисквал несправедливо...“ В неголям превод няма „ако“.

На някои хора текстът звучи така, като че Закхей се хвали със своето човеколюбие и разчита на него за спасението си. Но това изобщо не е истина. Онова, което той иска да каже, е, че неговият нов живот за Христос го е накарал да пожелае да се отплати за миналото и че от благодарност на Бога за своето спасение той сега иска да използва парите си за Божия прослава и за благословение на ближните си.

8 ст. е един от най-силните стихове в Библията, които говорят върху обезщетението на несправедливо отнет имот. Спасението не освобождава човека от задължението да поправи грешките си от миналото си. Дълговете, които човек е направил, преди да повярва, не се унищожават чрез новородението. Ако той е откраднал някакви пари преди спасението, истинското разбиране на Божията милост изисква от него да възстанови тези пари, след като стане Божие дете.

19:9 Исус съвсем ясно казва пред всички, че спасението е дошло в дома

на Закхей, защото и той е **Авраамов син**. Спасението идва при Закхей не заради това, че се е родил евреин. Тук наименованието „Авраамов син“ означава нещо повече от кръвно родство. То показва, че Закхей притежава същата вяра в Господа, каквато е имал и Авраам. Освен това спасението не идва в дома на Закхей и заради неговите благотворителни и възстановителни дела (8 ст.). Всичко това е резултат от спасението, а не причина за спасение.

19:10 В отговор на онези, които Го критикуват, че е отишъл в къщата на грешен човек, Исус казва: „**Човешкият Син** гоиде да потърси и да спаси починалото.“ С други думи, повярването на Закхей идва като изпълнение на целта, заради която Христос е дошъл на този свят.

Н. Притчата за десетте мнаси (19:11-24)

19:11 Докато Спасителят се приближава към Ерусалим откъм Ерихон, много от Неговите последователи мислят, че **Божие царство веднага ще се яви**. С притчата за десетте мнаси⁵³ Исус иска да ги изведе от това заблуждение. Тази притча показва, че между Неговото Първо и Второ пришествие ще има един период от време, когато учениците Му ще работят за Него.

19:12, 13 Притчата за **благородника** има действителен исторически прототип в лицето на Архелай. Той бил избран от Ирод за негов заместник, но народът не го приел. Тогава той отишъл в Рим, за да получи потвърждение за своето назначение, а като се върнал, възнаградил слугите си и унищожил всичките си врагове.

В притчата Господ Исус Христос се представя за **един благородник**, който **отишъл** на небето, за да чака времето, когато ще се **върне** и ще установи

царството Си на земята. **Десетте** слуги представяват Неговите ученици. На всеки един от тях благородникът дал по една мнаса и им казал да **търгуват** с нея, докато дойде обратно. Има неща, които не са еднакви при различните хора, които служат на Господ: различна надареност, възможности и талант (вж. притчата за талантите, Мат. 25:14-30). Но има неща, които са общи за всички тях, като например привилегиите, които имат, за да разпространяват евангелието и да представят Христос на света, а така също и привилегиата да се молят. Без съмнение, мнасата символизира точно този вид привилегии.

19:14 **Гражданите** представляват еврейския народ. Те не само са Го отхвърлили, но след заминаването Му са изпратили посланици със следното съобщение: „не щем този да царува над нас“. Посланието може да се разглежда като отношението, което народът показва към служителите на Христос, като Стефан и другите мъченици.

19:15 Тук можем да видим едно описание на Господ, Който ще се върне, за да установи Своего **царство**. Тогава Той ще събере слугите Си, за да види какво са направили с **парите**, които им е дал.

Вярващите от този свят ще отговорят пред Христовото съдилище за работата, която са свършили. Това ще стане на небето след Грабването.

Онази част от еврейския народ, които ще останат верни на Христос и ще свидетелстват за Него по време на годините на Скръбта, ще отговорят пред Него след Второто Му пришествие. Това е съдът, за който най-вече става дума в този пасаж.

19:16 Оказва се, че с помощта на едната дадена му мнаса **първият** слуга е спечелил **десет мнаси**. Той съзнава, че парите не са негова собственост („твоята мнаса“), и показва, че ги е

използвал максимално добре в защита на интересите на Своя господар.

19:17 Господарят му го похвалява за това, че се е показал **верен на твърде малкото**, което отново ни напомня, че дори и тогава, когато сме положили максимум усилия, пак оставаме безполезни слуги. Наградата му се състои в това, че му се дава **власт над десет града**. Възнаграждението за вярна служба е свързано явно по някакъв начин с управлението в царството на Христос. Степената на тази награда ще се определя от степената на неговото посвещение и себеизразходване.

19:18, 19 **Вторият** слуга казва, че е спечелил **пет мнаси** с помощта на едната мнаса и за награда получава **власт над пет града**.

19:20, 21 **Третият** **угва**, без да донесе никаква печалба – само извинения, и връща мнасата, която внимателно **пазел... в кърпа**. Не бил спечелил нищо с нея. **И** защо? Оказва се, че според него виновен за това бил най-вече благородникът, който бил **строг човек**, който искал да получи нещо, без да го е заработил. Но думите му сами го обвиняват. Защото, ако е мислел благородника за такъв човек, защо не е вложил мнасата в банка, за да спечели поне някаква лухва?

19:22 Когато цитира думите, с които слугата характеризира благородника, Исус не иска да каже, че ги признава за верни. Причината, за да изрече тези думи, се крие в злото сърце на слугата, което го кара да обвинява господаря си вместо собствения си мързел. Защото, ако действително е смятал така, трябвало е да действва по съответния начин.

19:23 23 ст. **угва** да покаже, че пред нас има само две възможности: или да използваме всичко, което имаме, в служба на Господа; или да го дадем на някой друг, който ще го използва вместо нас.

19:24-26 Присъдата на благородника за третия слуга гласи, че трябва да вземат мнасата от него и да я дават на онзи, който е спечелил десет мнаси. Ако ние не използваме нашите възможности за Господ, те ще ни бъдат отнети. Но ако сме верни в малкото, Бог ще знае, че винаги може да разчита на нас. За някои може да изглежда, че не е справедливо да се отнеме едната мнаса от моя, който има само нея, и да се даде на оня, който вече има десет, но в духовния живот има един принцип, според който тези, които обичат Господа и Му служат с цялото си сърце, получават все по-големи възможности да правят това. Нежеланието да използваме дадените възможности води до пълната им загуба.

Третият слуга загубва наградата си, но не претърпява никакво друго наказание – явно той остава спасен:

19:27 Гражданите, които не пожелават благородникът да им бъде цар, са избличени като врагове и осъдени на смърт. Това е едно тъжно предсказание за съдбата на онази част от израелския народ, която ще отхвърли Месията.

Х. Човешкият Син в Ерусалим (19:28-21:38)

А. Триумфалното влизане (19:28-40)

19:28-34 Вече е дошла неделята преди разпъването на Христос. Исус се намира близо до източната страна на Елеонския хълм на път към Ерусалим. Малко преди Витфагия и Витания... Той изпраща двамата от Своите ученици до едно село, откъдето да вземат осле, с което да влезе в Ерусалим. Исус им казва съвсем точно къде да намерят животното и какво да кажат собствениците му. След като учениците обясняват на собственици-

те своята мисия, хората без никакво колебание развързват ослето и им го дават, за да го заведат на Исус. Може би преди това те са били благословени чрез някое дело на Господ и са Му казали, че Той може да се обърне към тях по всяко време.

19:35-38 Учениците мятат грехите си върху ослето и правят нещо като възглавница или седло за Господа. Много от хората поставят грехите си на пътя пред Него, докато Той се изкачва от западното подножие на Елеонския хълм към Ерусалим. И тогава почти единодушно всички, които следват Исус, започват да славят Бога за всички велики дела, които са видели да извършва пред тях. Те Го приветстват като Божия Цар и Го възвеличават като Един, Който ще донесе „мир на небето и слава във висините“. Многозначителен е и фактът, че те казват „мир на небето“, вместо „мир на земята“. Не е възможно да има мир на земята, след като Принцът на мира е отхвърлен и скоро ще бъде убит. Но в резултат на неизбежната смърт на Христос на кръста на Голгота и Неговото възнесение на небето след това на небето ще има мир.

19:39, 40 Фарисеите се възмущават, че Неговите ученици Му оказват пред всички такава голяма почит, и Му казват, че трябва да ги смърти. Но Исус им отговаря, че това шумно приветствие е неизбежно. Ако учениците Му спрат да Го хвалят, камъните ще започнат! По този начин Исус смъртя фарисеите за това, че сърцата им са по-твърди и по-студени от мъртвите камъни.

Б. Плачът на Човешкият Син за Ерусалим (19:41-44)

19:41, 42 Близо до Ерусалим Исус плаче за този град, който пропуска своята златна възможност. Ако хората Го

бяха приели като Месия, щяха да имат **мир**. Защото Той е източникът на **мира**. Но вече е твърде късно. Те са взели решение как да постъпят с Божия Син. Затова **очите** им не виждат. Поради това, че *не искат* да Го видят, те вече и *не могат* да Го видят.

Да спрем за малко тук и да помислим върху чудото със съзвите на Спасителя. Грифит-Томас казва така: „Нека поседим при краката на Христос и нека научим тайната на Неговите съзиви, за да можем, като видим греховете и мъките на градовете и селата, да заплачем и ние за тях.“⁵⁴

19:43, 44 Тук Исус ни дава едно тържено предсказание за обсадата на Ерусалим от Тит – как този римски генерал ще **обгради** града и ще хване жителите му като в капан; как ще избие и млади, и стари; как ще разруши стените и къщите му, като ги **сравни** със земята; как **камък върху камък** няма да остане. И всичко това ще се случи **заради това**, че Ерусалим „не позна времето, когато беше посетен“. Господ посети града с предложение за спасение, но хората не Го пожелаха. В техните планове за живота нямаше никакво място за Него.

В. Второто изчистване на храма (19:45, 46)

Исус беше изчистил веднъж храма в началото на Своето обществено служение (Йоан 2:14-17). Сега, когато краят на Неговото служение бързо приближава, Той влиза в светите предели и **изхвърля оттам всички ония, които превръщат този молитвен дом в разбойнически вертеп**. Опасността от въвеждане на търговски елемент в Божиите дела винаги съществува. Християнството в наши дни е заквасено и с този грях: организират се всякакви християнски базари и социални мероприятия, кампании за събиране на парични средства, пропо-

веди с цел финансово обезпечаване – и всичко това в името на Христос.

За да обоснове защо прави всичко това, Христос цитира Светото Писание (Ис. 56:7 и Ер. 7:11). Всяка нова реформа в църквата трябва да се обосновава с Божието Слово.

Г. Всекидневните поучения в храма (19:47, 48)

Всеки ден Исус поучава в храма – не вътре в самата сграда, а в двора на храма, където е разрешено влизането на хората. Религиозните водачи търсят някаква причина, за която да се хванат и да Го унищожат, но **обикновените хора** все още са запленени от Назарянина, Който прави такива чудеса. Времето Му още не е дошло. Но часът **наближава** и часовникът скоро ще удари мига, когато **главните свещеници, книжниците и фарисеите** ще се съберат, за да се нахвърлят като глутница вълци върху плячката.

Вече е понеделник. Следващият ден, вторник, който е и последният ден от общественото служение на Исус, е описан от 20:1 до 22:6.

Д. Властта на Човешкия Син е поставена под съмнение (20:1-8)

20:1, 2 Представете си каква картина е това: Главният Учител неуморно проповядва благовестието в сянката на храма, докато израелските водачи безочливо оспорват правото Му да поучава. За тях Исус е само един груб дърводелец от Назарет. Той има много малко официално образование, няма никакви академични титли и никакви официални пълномощия от църковни институции. Те искат да знаят какви пълномощия може да им представи Той и кой Му е дал тази власт да поучава и проповядва и да чисти храма. Те искат да знаят!

20:3-8 Исус им **отговаря**, като им задава един въпрос. Ако водачите бяха отговорили правилно на този въпрос, щяха да получат отговор и на своя въпрос. **Йоановото кръщение** от Богa ли е дадено или от човешките? Въпросът заварва фарисеите неподготвени. Ако признаят, че Йоан проповядва с Божието помазание, то тогава трябва да отговорят защо не са се подчинили на неговото послание, като се покаят и приемат Месията, Когото той възвестява? Но ако кажат, че Йоан е само един професионален проповедник, това ще предизвика гнева на масите, които все още признават **Йоан** за Божий **пророк**. Затова водачите отговарят, че **не знаят откъде** Йоан е получил своята власт. Тогава Исус им казва: „*В такъв случай и аз няма да ви кажа с каква власт поучавам.*“ Щом не знаят, откъде Йоан има власт, защо тогава оспорват властта на Онзи, Чиято власт е по-голяма и от тази на Йоан? Тези стихове ни показват, че най-важното нещо при проповядването на Божието Слово е изпълването със Светия Дух. Онзи човек, който има този дар да проповядва, може да побеждава всички, чиято власт е облечена с научни степени, човешки титли или други почести.

„Ти къде си получил тази диплома? Кои ти даде този духовен сан?“ Тези стари въпроси, често продиктувани най-вече от завист, продължават да се задават и днес. Продължават да се съмняват в годността и валидността на „духовния сан“ на всеки добър проповедник, чиито теологични познания не са дошли от залите на някое известно учебно заведение.

Е. Притчата за злите лозари (20:9-18)

20:9-12 Настоятелният копнеж на Божието сърце по съдбата на израелския народ се вижда за сетен път в тази

притча за лозето. Бог е представен като **човек**, който **дал лозето си** (Израел) **под наем на лозари** (водачите на нацията – вж. Ис. 5:1-7). По-късно този човек изпратил **при лозарите** свои слуги, които да вземат **част от плодовете** за Него. Тези слуги са Божиите пророци като Исаия и Йоан Кръстител, които са се опитвали да призват Израел към покаяние и вяра, но са били винаги преследвани от управниците на Израел.

20:13 Най-накрая Бог изпратил **Своя възлюбен син**, нагявайки се, че „може него да **почетат**“ (макар Бог да е знаел, разбира се, че Христос ще бъде отхвърлен). Забележете, че Христос разграничава Себе Си от всички останали: те са слуги, а Той – Синът.

20:14 Верни на своето минало, **лозарите** решили да се **отърват от наследника**, за да запазят изключителното право над водачеството и поучението на народа („за да стане **наследството наше**“), и не пожелали по никакъв начин да отстъпят религиозните си позиции на Исус. Те си помислили, че ако Го убият, никой в Израел няма да може да оспорва тяхната власт.

20:15-17 Затова **лозарите изхвърлили сина** **вън от лозето** и го **убили**. На това място Исус пита Своите еврейски слушатели **какво ще сторят собственикът на лозето** на тези **зли лозари**. В Евангелието от Матей четем, че главните свещеници и старейшините сами се осъждат с отговора, като казват, че стопанинът ще убие лозарите (Мат. 21:41). Тук Господ Исус отговаря Сам и казва: „**Ще гоئے и ще погуби тия земеделци и ще даде лозето на други.**“ Тези думи означават, че евреите, които отхвърлят Христос, ще бъдат унищожени, и че Бог ще даде техните привилегировани служби на други. Другите могат да бъдат езичниците или духовно възродените евреи от последното време. Като чуват тези думи, евреите се ужа-

свят. „Дано не бъде!“ – казват те. Господ потвърждава предсказанието с цитат от Псалм 118:22. Еврейските зидари отхвърлиха Христос-Камъка. В техните планове нямаше място за Него. Но Бог беше определил за Него най-важното място – „Той стана глава на тъгла“ – един камък, без който не може да се построи нито една къща и който заема най-почетното място.

20:18 Двете пришествия на Христос са показани по един символичен начин в 18 ст.⁵⁵ Исус от Първото Му идване е описан като камък, върху чиято скромност и смирение всеки, който стъпи и Го презре, ще бъде смазан на парчета, защото Го е отхвърлил. Във втората част на стиха камъкът е описан като падащ от небето и пръскащ невярващите на прах.

Ж. „Отдавайте Кесаревото на Кесаря, а Божието на Бога“ (20:19, 26)

20:19, 20 Главните свещеници и книжниците съзнават, че гумите, които казва Исус, са насочени срещу тях, и това още повече ги кара да желаят „да турят ръце на Него“. Те изпращат при Него шпиони, които да Го издебнат гали ще каже нещо, заради което могат да Го арестуват и предадат на съд пред римския управител. Отначало шпионите се обръщат към Исус с гуми, които възхваляват верността Му към Бога и Неговото безстрашие, като се надаяват, че това ще Го накара да каже нещо против Цезар.

20:21, 22 После Му задават един въпрос, с който Го питат гали е правилно юдеите да плащат данъци на Цезар. Ако Исус беше отговорил с „не“, те щяха да Го обвинят в измяна и да Го предадат на римляните, за да Го осъдят. Ако беше отговорил с „да“, щеше да настрои срещу Себе Си иродианите (и голяма част от юдеите също).

20:23, 24 Исус разбира същността на замисления заговор срещу Него и иска да Му донесат един динарий (вероятно Той Самият няма такъв). Фактът, че те притежават и употребяват тези монети, показва тяхната подчиненост на една езическа власт. „Чий образ и надпис има?“ – пита Исус. Те признават, че образът и надписът върху монетата са на Цезар.

20:25, 26 Тогава Исус ги накарва да замълчат с тази заповед: „Отдавайте Кесаревото на Кесаря, а Божието на Бога.“ Те са толкова загрижени за интересите на Кесаря, а изобщо не се грижат за интересите на Бога. „Парите принадлежат на Цезар, а вие принадлежите на Бога. Оставете света да притежава своите пари, но оставете и Бог да притежава Своите творения.“ Много е лесно да се занимаваш с дребни неща и едновременно с това да пренебрегваш основните въпроси на живота. Често пъти онези, които обръщат внимание на дребните неща, пропускат да видят основното предназначение на живота. За тях е толкова лесно да прехвърлят своите дългове върху ближните си и едновременно с това да отнемат от Бога това, което Му се полага по право.

3. Садукеите и тяхната гатанка за възкресението (20:27-44)

20:27 След като пропаганда опитът да уловят Исус в примката на политическия въпрос, някои от садукеите идват при Него с един теологичен калямбур. Тъй като отричат възможността за възкресение на мъртвите, те се опитват да осмеят доктрината за възкресението с един невероятен пример.

20:28-33 Според закона на Мойсей всеки неженен мъж бил длъжен да вземе вдовицата на брат си, за да продължи семейното име и да съхрани семейното имущество (Второз. 25:5). В

тяхната история някаква жена се оженила така за седем братя един след друг, а когато умрял и седмият, тя все още нямала деца. Накрая умряла и жената. „И тъй, във възкресението на кого от тях ще бъде жена?“ – е въпросът, чийто отговор очакват да чуят садукеите, мислейки се за особено умни, че са измислили такъв неразрешим проблем.

20:34 Исус им отговаря, че семейните връзки съществуват само в този живот и че те не се продължават на небето. Това не означава, че съпрузите и съпругите няма да се познават на небето, а че техните взаимоотношения ще почиват на съвършено различна основа.

20:35 Изразът „ония, които се удостоиха да достигнат онзи свят“, не означава, че има хора, които поради личните си достойнства ще заслужат небесния живот, защото единственото достойнство, което могат да имат грешниците, е заслугата, че приемат Господ Исус Христос. „Удостоените да достигнат онзи свят са всички, които осъждаат себе си, които защитаваат Христос и които признават, че цялата заслуга принадлежи на Него.“⁵⁶ Изразът „възкресението на мъртвите“ се отнася само до възкресението на вярващите. Буквално то означава възкресение от мъртвите (от гръцкото „ек“). Идеята за всеобщо възкресение по едно и също време, което да включва всички умрели – както спасените, така и неспасените – не се потвърждава от Библията.

20:36 Превъзходството на небесното състояние се вижда от казаното в 36 ст. Там няма да има смърт и в това отношение хората ще бъдат „равни на ангелите“. Също така хората ще си личат и на *външен вид* като Божии деца. Вярващите вече са Божи чада, но това не им личи на *външен вид*. На небето те ще имат и *външен вид* на Божи деца. Фактът, че те ще

участват в първото възкресение, потвърждава това. „Знаем, че когато стане явно, ще бъдем подобни Нему, защото ще Го видим, както е“ (1 Йоан 3:2). „Когато Христос, нашият живот, се яви, тогава и вие ще се явите с Него в слава“ (Кол. 3:4).

20:37, 38 За да докаже истината за възкресението, Исус дава пример от Изход 3:6, където Мойсей казва, че Господ нарича Себе Си „Бог Авраамов,... Исааков и... Яковов“. Ако садукеите бяха пожелали да помислят малко, те щяха да разберат, че (1) Бог „не е Бог на мъртвите, а на живите“; и че (2) Авраам, Исаак и Яков вече са мъртви. Заключениеето, което логично следва, е, че Бог трябва да ги възкреси от мъртвите. Господ не казва, „Аз бях Бог на Авраам...“, а казва „Аз съм...“ Характерът на Бога като Бог на живите изисква възкресението.

20:39-44 Някоя от книжниците са принудени да признаят силата на изказаните аргументи. Но Исус все още не е свършил. За сетен път Той използва в Своя защита Божието Слово. В Псалм 110:1 Давид нарича Месията свой Господ. Евреите като цяло са съгласни, че Месията ще бъде Давидов Син, но как е възможно Той да бъде едновременно и Давидов Господ, и Давидов Син? Отговорът на този въпрос е Сам Господ Исус. Той е потомък на Давид, но освен това Той е и негов Създател. Книжниците обаче са прекалено слепи, за да видят всичко това.

И. Предупреждението срещу книжниците (20:45-47)

После Исус открито предупреждава хората да се пазят от *книжниците*, които, за да имат по-набожен вид, винаги ходят облечени в специални грехи и много обичат почтителните поздравявания по пазарите и изтъкнатите места в синагогите и на трапезите. Ед-

новременно с това те отнемат и последните спестявания на беззащитните вдовици, като прикриват злите си деяния с **възгласи молитви**. Наказанието на цялото това лицемерие ще бъде много голямо.

Й. Двете лепти на вдовицата (21:1-4)

Докато Исус наблюдава как **богатите пускат даровете си в съкровищницата** на храма, Той е впечатлен от разликата между **богатите и една бедна вдовица**: те дават само част от това, което имат, докато тя дава **всичко** си имуществено. Според преценката на Бога тя дава **повече от всички**, взети заедно, защото те дават **от изобилието си**, докато тя – **от своята бедност**. Техният дар им коства малко или нищо; докато нейният – **всичко, което има, за да преживее**. „Златото на изобилието, което даваме, защото нямаме нужда от него, Бог захвърля в бездънната яма; медната монета, опръскана с кръв, Бог целува и издига високо в златото на вечността.“⁵⁷

К. Описанието на бъдещите събития (21:5-11)

Стихове 5-33 представляват една пророческа беседа, която се различава от беседата на Елеонския хълм, описана в Матей 24 и 25, макар и в някои отношения да ѝ прилича. Нека да си припомним още веднъж, че различията в Евангелията имат дълбок смисъл.

В тази беседа ние четем как Господ първо предсказва разрушението на Ерусалим през 70 г. от н.е. и след това събитията, които ще предхождат Неговото Второ идване. Тя е илюстрация на закона за двойното съотнасяне – Неговите предсказания скоро ще бъдат **изпълнени частично** чрез събитията, свързани с обсадата на града от

Тит и ще бъдат **изпълнени изцяло** в края на периода на Скръбните години.

Основните моменти в беседата могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Исус предсказва разрушението на Ерусалим (5, 6 ст.).
2. Учениците питат кога ще стане това (7 ст.).
3. Исус рисува една обща картина на събитията, които ще предхождат Неговото Второ идване (8-11 ст.).
4. След това Той описва пагането на Ерусалим и годините, които ще последват това пагане.
5. Най-накрая Исус разказва какви ще бъдат белезите, които ще предшестват Второто Му прешествие, и призовава Своите последователи да живеят в очакване на Неговото идване (25 и 26 ст.).

21:5, 6 Когато вижда как някои хора се възхищават на великолепието на Иродовия храм, Исус ги съветва да не се занимават с материални неща, които скоро ще преминат. Вече е настъжило **времето**, когато целият този храм ще бъде сравнен със земята.

21:7 Учениците веднага искат да знаят кога ще се случи това и **какъв** ще бъде **белегът** на неговото приближаване. Въпросът без съмнение се отнася до разрушението на Ерусалим.

21:8-11 В началото Спасителят говори за края на времето, когато храмът отново ще бъде разрушен преди установяването на царството. Тогава ще има **лъжемесии** и **лъжливи слухове**, **войни** и **бунтове**; ще има не само национални конфликти, но и големи природни бедствия – **земетресения**, **глад** и **епидемии**, „ужаси и големи знамения от небето“.

Л. Времето преди края (21:12-19)

21:12-15 В предишния пасаж Исус беше описал събитията, които ще дойдат непосредствено преди края на този

свят. 12 ст. започва с думите „а преди да стане всичко това...“, което ни дава основание да мислим, че текстът от 12-24 ст. описва периода между времето на беседата и времето на годините на Скръбта, когато учениците Му ще бъдат арестувани, гонени, съдени пред религиозни и граждански власти и затваряни. За тях всичко това може да изглежда особено трагично, но Господ ще го използва като **свидетелство** за Своята слава. Учениците Му не трябва да подготвят предварително онова, което ще кажат в своя защита. В критичния момент Бог ще им даде такава **мъдрост**, че ще говорят неща, които изцяло ще объркат техните **противници**.

21:16-18 Ще има предателства вътре в семействата: християните ще бъдат предавани от неспасените си близки, а някои от тях ще бъдат дори убивани заради верността си към Христос. На пръв поглед като че ли има противоречие между казаното в 16 ст. („и ще умъртвят някои от вас“) и това в 18 ст. („но и косъм от главата ви няма да загине“). Смислът на тези два стиха е, че макар и някои да умрат като мъченици в името на Христос, техният дух ще бъде запазен изцяло. Те ще умрат, но няма да познат.

21:19 19 ст. ни казва, че онези, които търпеливо издържат всичко заради Христос и не Го отхвърлят, ще покажат със своята твърдост, че наистина вярват в Него. Онези, които са наистина спасени, ще отстояват своята вяроност и преданост на всяка цена: „Чрез твърдостта си ще придобиете живота си.“

М. Съдбата на Ерусалим (21:20-24)

Тук ясно се вижда, че Исус пренася разговора върху събитията, свързани с разрушението на Ерусалим през 70

год. от н. е. Това нещастие ще дойде, след като градът бъде **заобиколен** от римски войски.

„Християните от ранните години на новата ера – 70 г. – са знаели, че разрушението на Ерусалим и събарянето на красивия мраморен храм ще бъде предхождано от специален знак: „Когато видите Ерусалим, че е заобиколен от войски, това да знаете, че е наближило запустяването му.“ Това е бил един сигурен знак, че Ерусалим ще бъде разрушен и че те трябва да бягат оттам. Невярващите биха се усъмнили във възможностите за бягство при тази пълна обсада на града, но Божието Слово никога не лъже. Римският генерал оттеглил армията си за кратко време, което дало възможност за бягство на вярващите евреи. Те използвали тази възможност и отишли на едно място, наречено Пела, където успели да оцелеят.“⁵⁸

Всеки опит за повторно влизане в града ще бъде фатален. Градът ще бъде наказан заради това, че е отхвърлил Божия Син. **Бременните жени и кърмачките** ще бъдат в особено неизгодно положение: те ще бъдат по-възпрепятствани да избягат от Божието наказание върху израелската земя и израелския народ. Ще бъдат убити много хора, а оцелелите ще бъдат изпратени като пленници в други земи.

Втората половина на 24 ст. представява едно забележително пророчество за съдбата на Ерусалим, който от този момент ще падне под езическо робство до времето, когато се изпълнят **времената на езичниците**. Това не означава, че евреите няма да могат да управляват града за кратки периоди от време, но като цяло градът няма да престане да бъде обект на посегателства от страна на езичници, „докле се изпълнят времената на езичниците“.

Новият Завет прави разлика между „богатството на езичниците“, „пъл-

ното число на езичниците“ и „времето на езичниците“.

1. „**Богатството** на езичниците“ (Рим 11:12) означава привилегированото място, което езичниците заемат понастоящем, докато Израел е пренебрегнат временно от Бога.
2. „**Пълното число** на езичниците“ (Рим 11:25) ще бъде достигнато преди Грабването, когато езическата булка на Христос ще бъде готова и ще бъде грабната от земята, след което Бог ще възстанови отношенията Си с Израел.
3. „**Времената** на езичниците“ (Лука 21:24) са започнали въщност с вавилонското робство през 521 пр. Хр. и ще продължат до момента, когато езическите народи няма да могат вече да упражняват контрол върху Ерусалим.

От времето, когато Спасителят произнася тези думи, досега Ерусалим винаги е бил контролиран до голяма степен от силите на езичниците. Император Юлиан Отстъпник (331-363 г. от н. е.) направил опит да компрометира християнството, като обори пророчеството на Господ Исус. За тази цел той накарал евреите да построят отново храма. Те незабавно започнали да работят и дори използвали сребърни лопати в прекалената си разсточителност, като изнасяли праха в яркочервени платове. Но процесът на работа бил прекъснат от земетресение и огнени кълаба, които излизаали от земята. Наложило се да се откажат от проекта.⁵⁹

Н. Второто пришествие (21:25-28)

Тези стихове описват различни природни бедствия и катаклизми на земята, които ще предхождат Второто пришествие на Христос. Ще има смущения, които ще засегнат слънцето,...

луната и звездите и които ще бъдат забелязани и на земята. Небесните тела ще бъдат изместени от техните орбити. Всичко това може да причини изместване и на земната ос. Огромни приливни вълни ще залееят земните площи. Човечеството ще бъде обхванато от паника заради опасността от сблъскване на земята с групи небесни тела. Но за вярващите има надежда, защото:

„Тогава ще видят Човешкия Син идещ в облак със сила и голяма слава. А когато почне да става това, изправете се и подигнете главите си, защото изкуплението ви приближава.“

О. Смокинята и всички останали дървета (21:29-33)

21:29-31 Друг един белег, който ще показва приближаването на Второто пришествие, е **напъването на смокинята и на всички останали дървета**. Смокинята е особено подходящ символ на израелския народ, който ще даде признаци за нов живот през последните дни. Не може да няма значение фактът, че след толкова векове разпръснато и неопределено съществуване израелската нация беше възстановена отново през 1948 год. и призната като равноправен член на общността на народите.

Покарването на листата на групите дървета може да символизира необикновеното разрастване на национализма и появяването на много нови правителства в новоразвиващите се страни на света. Тези признаци ще означават, че времето на установяването на величественото царство на Христос вече приближава.

21:32 Исус казва, че **това поколение** няма да премине, докато всички тези неща не станат. Какво има предвид Той под „това поколение“?

1. Някои смятат, че това се отнася до поколението, което живее по времето на изричането на тези думи, и че всички предсказания ще бъдат изпълнени до времето на унищожението на Ерусалим. Но това не е възможно да е така, защото тогава Христос не се е върнал „в облак със сила и голяма слава“.
2. Други вярват, че под „това поколение“ трябва да се разбират хората, които ще живеят по времето преди сбъдването на тези предсказания, и че всички хора, които ще бъдат живи да видят началото на тези събития, ще бъдат живи да видят и връщането на Христос. Според тях всички предсказани събития ще се случат в живота на едно поколение, което е напълно възможно.
3. Възможно е също така „това поколение“ да се отнася до еврейския народ и тяхното враждебно отношение към Христос. Господ иска да каже, че еврейската нация ще оцелее и няма да бъде унищожена независимо от това, че ще бъде разпуляна и че нейното отношение към Него няма да се промени през вековете. Ние смятаме, че могат да бъдат верни както второто, така и третото обяснение.

21:33 Атмосферните условия и звездните тела могат да се изменят и земята също може да измени сегашния си вид, но предсказанията на Спасителя няма да останат неизпълнени.

II. Исус ни предупреждава, че трябва да бдим и да се молим (21:34-38)

21:34, 35 Докато стане всичко това; учениците на Исус трябва да се пазят и да не се увличат в ядене, пиене и житейски грижи, за да не би Неговото идване да ги завари неподготвени, защото така ще бъдат заварени всички,

които мислят за земята като за свое постоянно обиталище.

21:36 Истинските ученици на Исус трябва постоянно да бдят и да се молят, отделяйки се по този начин от безбожния свят, който е остъден да преживее Божия гняв, и да се отъждествят с всички, които ще стоят пред **Човешкия Син**.

21:37, 38 Всеки ден Господ поучава в храма, а през нощта отива да спи на Елеонския хълм – бездомен в света, който Сам е създал. **Рано на сутринта всички хора бързат да дойдат при Него, за да Го слушат.**

XI. Страданията и смъртта на Човешкия Син (22 и 23 гл.)

A. Заговорът за убийството на Исус (22:1, 2)

22:1 Празникът на безквасните хлябове започва с началото на Пасхата и продължава седем дни, през което време е забранено да се яде заквасен хляб. Пасхата се празнува на четиринайсетия ден от месец нисан, първия месец на еврейската година. Седемте дни, от петнайсетия до двайсет и първия ден на месеца включително са известни като **празника на безквасните хлябове**, но в 1 ст. това наименование включва целия празник. Тъй като Лука е писал Евангелието си, за да бъде четено само от юдеите, той не смята за необходимо да споменава връзката между **празника на безквасните хлябове** и Пасхата.

22:2 Главните свещеници и книжниците вече непрекъснато кроят заговори, които имат за цел убийството на Господ Исус, като едновременно с това те ясно съзнават, че това трябва да стане без много шум, защото се боят от хората, много от които все още изпитват особена почит към Исус.

Б. Прегателството на Юда (22:3-6)

22:3 Сатана влиза в Юда, по фамилия Искаримотски, един от дванадесетте ученици. В Евангелието от Йоан 13:27 се казва, че това се случва, след като Исус му подава залъка хляб по време на пасханата вечеря. Ние смятаме, че това е станало постепенно и че Лука обръща по-голямо внимание на самия факт, отколкото на събитието.

22:4-6 Във всеки случай Юда се спазрява с главните свещеници и началниците на стражата, която охранява храма. Той вече е скроил един хитър план, според който той ще **прегате** Исус в техните ръце, без това да причини вълнения. Планът му е приет и те се **съгласяват да му дадат** пари – тридесет сребърни монети, както научаваме от други места. И така, Юда излиза, за да обмисли подробностите на своя прегателски план.

В. Подготовката на Пасхата (22:7-13)

22:7 Във връзка със събитията, за които се говори в тези стихове, и тяхната последователност съществуват някои проблеми. Обикновено юдеите са чествали **деня на безквасните хлябове** на тринадесетия ден от месец нисан, когато всичият заквасен хляб е трябвало да бъде изнесен от еврейските къщи. Но тук се казва, че това е денят, в който **трябва да се жертва Пасхата**, което ще рече, че става въпрос от четирнадесетия ден от месец нисан. Леон Мориц заедно с някои други изследователи предполага, че са съществували два календара във връзка с Пасхата – един официален и друг, който е бил спасен от Исус и другите.⁶⁰ Ние вярваме, че описанието на събитията от последния четвъртък започва на това място и продължава до 53 ст.

22:8-10 Господ **изпраща Петър и**

Йоан в Ерусалим, за да подготвят празнуването на **Пасхата**. Неговите наставления към учениците показват съвършено познаване на нещата. След като влизат в **града**, тях ще ги **срещне** един **мъж**, който ще **носи стомна с вода**. В източните страни това не е било често срещано явление; обикновено стомните с вода са били носени от жените. Този мъж е едно много подходящо изображение на Светия Дух, който води търсещите души на мястото на общение с Господа.

22:11-13 Господ не само знае **предварително мястото**, където учениците ще срещнат този човек, и **пътя**, по който той ще мине, но и **това**, че един стопанин ще пожелае да **предостави голямата си и подредена горна стая** на Исус и Неговите ученици. Този човек вероятно е познавал Господа и е бил посветил на Него както себе си, така и цялото си имуществво. **Голямата и подредена горна стая** е нещо различно от **гостната стая**. Условиата, които щедрият домакин предлага на учениците, надминават техните очаквания. При раждането на Исус във Витлеем за Него нямаше място в гостилницата (гр.: *kataluma*). Тук Исус заръчва на учениците Си да **попитат за гостната стая** (гр.: *kataluma*) и **получава** нещо далеч по-добро – **голямата и подредена горна стая**.

Всичко става така, както го е **предрекъл Исус**. И така, учениците **започват да приготвят Пасхата**.

Г. Последната Пасха (22:14-18)

22:14 Векове наред евреите празнуват празника на Пасхата, с който означават славното си избавление от Египет и от смъртта чрез проливането на кръвта на агнето без недостатък. Вероятно Спасителят вижда всичко това особено ясно, **докато седи** на трапезата заедно със Своите **апостоли**, за да чества празника за последен

път. Той е истинският Агнец, чиято кръв скоро ще бъде пролята за спасението на всички, които уповават на Него.

22:15, 16 Тази Пасха означава много за Исус и Той силно желае да я празнува, **преди да пострада**. За Него няма да има друг такъв празник преди връщането Му на земята, когато ще установи Своето славно **царство**. Духите „**твърде много съм желал**“ говорят за пламенен копнеж. Тези откровени гуми приканват всички вярващи от всяко време и място да не отминават с безразличие копнежа на Исус за общение с нас на Неговата трапеза.

22:17, 18 След като **взема чашата** с вино, която е част от пасхалния ритуал, Исус **благодари** за виното и подава чашата на учениците Си, напомняйки им още веднъж, че няма да **пие от плода на лозата** отново **преди** установяването на хилядолетното Си господство. С 18 ст. завършва описанието на Пасхата.

Д. Първата Господна вечеря (22:19-23)

22:19, 20 Непосредствено след последната Пасха идва Господната вечеря. Господ Исус постановява този свещен ритуал, за да могат Неговите последователи да си спомнят за Него и Неговата смърт през всички следващи векове. Най-напред Той дава на учениците Си **хляб**, който символизира Неговото **тяло**, което скоро ще да бъде дадено за тях. След това Той им подава **чашата** с вино, което особено красноречиво символизира Неговата безценна **кръв**, която ще бъде пролята на кръста на Голгота. Исус я нарича **чашата** на „**новия завет в Моята кръв**, която за вас се пролива“. Това означава, че **Новият Завет**, който Той сключва на първо място с израелския народ, е подпечатан от Неговата **кръв**. Пълното изпълнение на Новия

Завет ще бъде постигнато по време на царуването на Господ Исус Христос на земята, но ние, вярващите, започваме да се ползваме от него още сега.

Няма съмнение, че хлябът и виното **олицетворяват** по особено изразителен начин тялото и кръвта на Исус. Тогава тялото Му все още не е било дадено, нито кръвта Му – пролята, затова е абсурдно да се смята, че тези символи са били превърнати по някакъв тайнствен начин в действителни неща. Юдеите са имали специална заповед, която им е забранявала да пият кръв, което означава, че учениците са знаели много добре, че Исус не говори за кръв в буквален смисъл, а за нещо, което **символизира** кръвта.

22:21 Текстът говори съвсем ясно, че Юда също присъства на последната вечеря. Евангелието на Йоан обаче ни казва също толкова ясно, че **предателят** излиза от стаята, след като Исус му подава залъка хляб, напоен със сос. И тъй като това става преди Господната вечеря, много хора смятат, че Юда не присъства в момента на раздаването на хляба и виното.

22:22 Страданията и смъртта на Господ Исус са били **решени**, но Юда извършва предателството с пълното съгласие на своята воля. Ето защо Исус казва: „**Горко на този човек, чрез когото Се предава!**“ Въпреки че Юда е бил един от дванадесетте ученици на Исус, той не е бил истински вярващ.

22:23 23 ст. ни разкрива част от чувствата на изненада и недоверие, които обхващат учениците. Те не знаят **кой от тях** ще бъде извършителят на **тази подлост**.

Е. Истинското величие означава да бъдеш слуга (22:24-30)

22:24, 25 Не можем да не признаем, че човешкото сърце наистина е ужасно,

след като веднага след приключването на Господната вечеря учениците започват да се карат помежду си за това, **кой от тях е най-големият!** Господ им казва, че в Неговата ценностна система величието е точно обратното на това, което човек си представя за велико. **Царете**, които владяят над езичниците, обикновено се почитат като велики хора и дори се наричат „благодетели“. Но това е само едно име; в действителност те представляват жестоки тирани, които носят това добро име само за фасада, без да притежават никакви вътрешни качества, които да го подкрепят.

22:26 Но последователите на Спасителя не трябва да бъдат такива. Ония, които искат да бъдат велики, трябва да станат като по-младите; а тия, които искат да началстват над другите – да се принизят като ония, които служат. Тези революционни идеи на Христос са напълно противоположни на традиционните отношения, според които по-младите са по-низши спрямо по-старите, а началниците – по-велики от служителите си благодарение на властта, която притежават.

22:27 Според човешките норми гостът, който седи на трапезата, е по-голям от оня, който служи на масата. Но Господ Исус беше тук като онзи, който служи, и затова всички, които искат да Го следват, трябва да приличат на Него.

22:28-30 Господ с голяма милост изказва похвала на учениците Си заради това, че са **устояли с Него в Неговите изпитания**. Нали малко преди това те се бяха скарали помежду си и скоро след това всички щяха да Го изоставят и да избягат! Но въпреки това Той знае, че дълбоко в сърцата си те Го обичат и че търпят хули в Неговото име. За награда Той ще им даде да **седят на престоли и да съдят**

дванадесетте израелски племена, когато се върне, за да заеме трона на Давид и да господства над земята. Колкото е сигурно завещанието, с което Бог-Отец дава това царство на Христос; толкова е сигурно и обещанието, което Христос дава на Своите ученици за господство над обновения Израел.

Ж. Исус предсказва, че Петър ще се отрече от Него (22:31-34)

Оттук започва последната от трите мрачни глави на историята на човешката невярност. Първата описваше предателството на Юда; втората описваше егоистичните амбиции на учениците; третата описва страхливостта на Петър.

22:31, 32 Повторението „Симоне, Симоне...“ говори за любовта и нежността, която сърцето на Христос изпитва към Своя непостоянен ученик. Сатана е поискал да вземе всички ученици, за да ги пресее като жито. Исус се обръща към Петър като към един, който представлява всичките. Но Господ се е молил за Симон с молба да не отслабне неговата вяра. (Думите „Аз се молах за тебе“ са нещо велико!) И след като Петър се върне отново към Него, той трябва да **укрепи** своите **братя**. Това връщане не се отнася до спасението, а до възстановяване на общението след отстъпление.

22:33, 34 С неподобаваща самоувереност Петър заявява, че е готов да отиде заедно с Исус и в затвора, и в смъртта, но в отговор получава уверението, че преди да е настъпила зората, той **три пъти ще отрече, че е познавал Господа!**

Според Евангелието на Марко 14:30 Господ казва, че преди петелът да проее два пъти, Петър ще се е отречъл от Него три пъти. В Евангелията на Матей 26:34, Лука 22:34 и Йоан

13:38 четем, че Господ казва, че преди петелът да пропее (един път), Петър ще се отрече от Него три пъти. Трябва да признаем, че това привидно противоречие създава известни трудности при изясняването му. Възможно е през онази нощ да е имало повече от едно кукуригане – едно през нощта и едно на зазоряване. Освен това трябва да отбележим, че в Евангелията са записани най-малко шест различни отричания на Петър. Той отрича да е познавал Христос пред:

1. Една млада жена (Мат. 26:69, 70; Марко 14:66-68).
2. Друга млада жена (Мат. 26:71, 72).
3. Хората, които стоят наблизо (Мат. 26:73, 74; Марко 14:70, 71).
4. Един мъж (Лука 22:58).
5. Друг мъж (Лука 22:59, 60).
6. Един от слугите на първосвещеника (Йоан 18:26, 27). Последният човек вероятно е различен от останалите, защото казва: „Нали те видях аз в градината с Него?“ (26 ст.).

3. Новото снаряжение на учениците (22:35-38)

22:35 Преди известно време Господ изпрати Своите ученици в света без пари, без торба и без обувки (т. е. без т. нар. екзистенциален минимум: достатъчно беше да вземат само най-необходимото), като им обеща, че няма да бъдат лишени от нищо. И те наистина не бяха лишени от нищо.

22:36 Сега обаче приближава времето, когато Господ ще ги напусне, с което започва нов етап в тяхното служение за Него. Оттук нататък те ще бъдат изложени на бедност, глад и различни опасности, което налага да вземат мерки, за да подсиgurят текущите си нужди. Сега вече те трябва да вземат кесия и торба (с нещо за ядене), а ако нямат нож, да си провалят грехата и да си купят нож. Как-

во иска да каже Спасителят с думите: „**Купете си нож**“? Съвсем определено Той не възнамерява да ги накара да използват ножа като оръжие за нападение на хора, защото това ще противоречи на принципите на Неговото учение, което гласи:

„Моето царство не е от този свят; ако беше от този свят, служителите Ми щяха да се борят ...“ (Йоан 18:36).

„Всички, които се залавят за нож, от нож ще загинат“ (Мат. 26:52).

„Обичайте неприятелите си...“ (Мат. 5:44).

„Ако те плесне някой по дясната буза, обърни му и другата“ (Мат. 5:39; вж. също 2 Кор. 10:4).

Какво тогава иска да каже Исус с този нож?

1. Някои изследователи предполагат, че тук Той говори за ножа на Духа, който е Божието Слово (Еф. 6:17). Това е едно възможно обяснение, но ако го приемем, ще трябва да приемем също, че и кесията, и торбата, и грехата са символи на духовни неща.
2. Уилямс смята, че ножът символизира защитата на реда в едно погредено управление, аргументирайки се с текста в Римляни 13:4, където ножът е свързан с властта на владетеля.
3. Ленг счита, че ножът трябва да се разбира като средство за защита срещу враговете сред хората, а не като оръжие за нападение. Но на нас ни се струва, че думите в Матей 5:39 опровергават и тази употреба на ножа като отбранително средство.
4. Има последователи, които мислят, че единственото предназначение на ножа тук е защитата от диви животни, което също е възможно.

22:37 37 ст. обяснява защо учениците трябва вече да вземат кесия с пари, торба и нож. До този момент Гос-

под е бил заедно с тях и е осигурявал временните им нужди. Не след дълго обаче Той ще се раздели с тях според пророчеството на Исая 53:12. Пророчествата, които са били написани за Него, т. е. за Неговата земна мисия, приближават своето изпълнение и Той ще бъде причислен към беззаконниците.

22:38 Учениците въобще не успяват да разберат думите на Господ. Те донасят два ножа, като мислят, че ще бъдат напълно гостатъчни за разрешението на каквито и да било проблеми, които ги чакат напред. Господ Исус завършва разговора с думите: „Доволно е.“ Явно учениците смятат, че с помощта на тези ножове те ще успеят да осуетят опита на враговете Му да Го убият. Това обаче е последното, което вълнува Исус!

И. Агонията в Гетсимания (22:39-46)

22:39 Гетсиманската градина се намира на западния склон на Елеонския хълм. Исус често ходи там, за да се моли, и учениците Му, включително и предаателят, знаят това.

22:40 След приключването на Господната вечеря Исус и учениците напускат горната стая и отиват в градината. След като влизат в нея, Господ се обръща към учениците Си със съвет да се молят, за да не паднат в изкушение. Може би изкушението, което Той има най-вече предвид, е натискът, който ще им бъде упражнен с цел да изоставят Бога и неговия Христос, когато враговете им ги заловят.

22:41, 42 След това Исус оставя учениците Си и влиза още по-навътре в градината, за да се моли Сам. В молитвата Си Той казва на Своя Отец да Го отмине с тази чаша, ако Той иска това, обаче не Неговата воля да бъде, а волята на Отец Му. Ние разбираме смисъла на тази молитва по

следния начин: „Ако има някакъв друг начин, по който да се спасят грешниците, а не чрез Моето разпъване на кръста, открий Ми го сега.“ Но друг начин няма, защото небесата остават безмълвни.

Ние не смятаме, че страданията на Христос в градината са били част от Неговото изкупително дело. Изкуплението е било извършено по време на трите най-мрачни часа, в които Исус се е мъчил на кръста. Но събитията в Гетсиманската градина са били предущане на онова, което е щяло да последва на Голгота. Тук самата мисъл за контакт с нашите грехове е карала Господ Исус да страда най-жесток.

22:43, 44 Съвършената човечност на Господ Исус се вижда в агонията, която съпровожда тези тежки родилни мъки. „И яви Му се ангел от небото и Го укрепяше.“ Това събитие присъства само в Евангелието от Лука, както и изречението, че погъта Му е станала „като големи капки кръв“. Този последен факт е привлякъл особено силно вниманието на лекаря Лука.

22:45, 46 Когато Исус отива обратно при учениците Си, Той ги забавра, че спят – не от безразличие, а от мъка и изтощение. Още веднъж Той настойчиво ги съветва да станат и да се молят, защото крштиният час, когато те ще бъдат подложени на изкушението да се отрекат от Него пред властите, приближава.

Й. Предаването и арестуването на Исус (22:47-53)

22:47, 48 Междувременно Юда вече е пристигнал заедно с едно голямо множество от главни свещеници, старейшини и началници от стражата на храма, за да арестуват Господ. Според предварителната уговорка предаателят трябва да посочи кой е Исус, като Го целуне. Стюарт коментира този факт със следните думи:

„Това е едно върховно постижение на ужаса, което човешката низост не може да надхвърли – там, в градината, Юда предава Своя учител не с вик или удар, или нож, а с целувка.“⁶¹

С чувство на безкрайна тъга Исус пита: „Юдо, с целувка ли предаваш Човешкия Син?“

22:49-51 Учениците разбират какво ще се случи и се приготвят да защитават Исус. Въщност един от тях, и то по-точно Петър, изважда нож и отсича дяното ухо на слугата на първосвещеника. Исус смъмря Петър за това, че използва материални средства за водене на духовна война. Неговият час е дошъл и заедно с него и предварително решените от Бога събития, които трябва да се сбъднат. С цялата Си милост Исус докосва ухаото на слугата и го изцелява.

22:52, 53 След това Исус се обръща към еврейските водачи и офицери и ги пита защо са излезли срещу Него като срещу разбойник. Нали досега Той всеки ден е бил в храма и е поучавал – защо не са се опитали да Го убият тогава? Исус знае отговора на този въпрос – това е техният час и часът на властта на тъмнината. Всичко това се развива в четвъртък по среднощ.

Изглежда, че религиозният процес, който е организиран срещу нашия Господ, се състои от три етапа. Най-напред Исус е изпратен пред Анна, след това – пред Каяфа, и накрая – пред синедриона. Събитията, чието описание започва тук и завършва в 65 ст., се развиват в петък между 1.00 ч. през нощта и 5.00 ч. сутринта.

К. Петър отрича Исус и плаче горчиво (22:54-62)

22:54-57 Докато водят Господ в къщата на първосвещеника, Петър върви след тях на известно разстояние. Когато влизат вътре, той сяда между хората, които се гроят на огън

в средата на двора. Там го вижда една слугиня, която казва, че той също е един от последователите на Исус. Петър енергично отрича, че се е познавал с Него.

22:58-62 Скоро след това някакъв друг човек обвинява Петър, че е един от тях, които са вървели заедно с Исус от Назарет, но Петър отново отрича, че това е така. След около час се обажда още един човек, който разпознава Петър като галилеец и също така като ученик на Господа. Петър казва, че изобщо не разбира за какво му говорят. Този път неговият отказ е придружен от кукуригането на петел. В този черен миг Господ се обръща и поглежда Петър. Петър си спомня предсказанието, според което преди да изпее петелът, той ще се отрече три пъти от Господа. Този поглед на Божия Син изпраца Петър навън в нощта, където той горчиво плаче.

Л. Войниците се присмиват на Човешкия Син (22:63-65)

Исус е задържан от военни, които са началници на стражата на храма в Ерусалим. Точно тия, които са длъжни да пазят светия Божий дом, започват да се присмиват и да бият самия Бог. След като Му превързват очите, те започват да Го удрят по лицето и да Го карат да познае кой Го е ударил. Подиграват Му се с още много неща, но Исус търпеливо издържа всичко, което тези нещастни грешници измислят против Него.

М. Сутрешният процес пред синедриона (22:66-71)

22:66-69 На разсъмване (между 5 и 6 часа сутринта) старейшините... отвеждат Исус пред своя съд, т. е. пред синедриона. Членовете на синедриона веднага Го питат дали Той е Месия-

та. Отговорът на Исус показва, че Той смята за безсмислено да обсъжда този въпрос с тях, защото те не желаят да узнаят истината. Освен това Той им казва, че Онзи, Който сега стои унизен пред тях, един ден ще се **сиди от дясната страна на Божиата слава** (вж. Псалм 110:1).

22:70, 71 **Тогава те** Го питат направо да им каже дали Той е **Божият Син**. Те знаят много добре какво означава техният въпрос. За **тях Божият Син** е Този, Който е равен на Бога. Отговорът на Господ Исус е следният: **„Вие право казвате, защото съм“** (вж. Марк 14:62). Това е всичко, от което те имат нужда. Всички са чули, че Исус се е провъзгласил за равен на Бога, което е равнозначно на богохулство. **Повече доказателства** не са им необходими. Има обаче един проблем. Според техния закон богохулството се наказва със смърт. Но по онова време юдеите са под римско владичество, което не им разрешава да издават смъртни присъди. Затова те са длъжни да заведат Исус при Пилат, който едва ли ще се интересува от едно *религиозно* обвинение, като богохулство. Така че те трябва да измислят някакви *политически* обвинения срещу Него.

Н. Исус пред Пилат (23:1-7)

23:1, 2 След процеса пред синедриона („цялото множество техни хора“) Исус е заведен на разпит при Пилат, римския управител. Религиозните водачи повдигат срещу Него три политически обвинения. Най-напред те Го обвиняват, че **развращава народа**, сиреч, че **настройва хората срещу Рим**; след това – че **забранява на юдеите да плащат данъци на Кесаря**; и **накрая – че се е самообявил за Цар**.

23:3-7 Когато Пилат пита Исус дали Той е **Юдейският Цар**, Исус отговаря, че е Той. Пилат не приема Него-

вото твърдение като заплаха за римския император. След един разговор насаме с Исус (Йоан 18:33-38а) Пилат се обръща **към главните свещеници** и **към тълпата**, като им казва, че не намира **никаква вина** в Него. Тълпата започва да вика още по-настойчиво и обвинява Исус в **подстрекателство**, като казва, че е **започнал от Галилея** и е **стигнал** даже до Ерусалим. **Когато чува думата Галилея**, Пилат мисли, че е открил начин **как да избяга от отговорност**. Галилея се намира под **управлението на Ирод** и Пилат решава, че може да се отърве от участие в това дело, като **предаде Исус на Ирод**. Случило се така, че Ирод бил дошъл на посещение в Ерусалим **точно по това време**.

Ирод Антипа е син на Ирод Велики, който избягнал в Витлеем. Ирод Антипа пък уби Йоан Кръстител, защото Йоан осъди незаконната му връзка с братовата му жена. Това е същият онзи Ирод, когото Исус нарече „тая лисица“ в Лука 13:32.

О. Осъкърбителният разпит на Исус от Ирод (23:8-12)

23:8 **Ирод** е много доволен, че ще изправят Исус на разпит пред него. Той е чул много неща за Исус и **отдавна** желае да **види** някое от **Неговите чудеса**.

23:9-11 Колкото и дълго да **разпитва** Исус обаче, Ирод не получава **никакъв отговор**. Юдеите стават все по-жестоки в своите обвинения, но Исус нищо не им отговаря. Единственото нещо, което може да **направи Ирод**, е да **накара войниците си да се поругаят с Исус** и да **Му се подиграят**, като Го **облекат във великолепна греха** и Го **изпратят обратно при Пилат**.

23:12 **Преди това Ирод и Пилат са били врагове** един на друг, но **сега** **враждата им се обръща в приятелст-**

во: те заемат една и съща страна както противници на Господ Исус и това ги обединява. Теофилакт изказва своето съжаление, като казва, че „християните могат само да се засрамят от факта, че дяволът е в състояние да накара злите хора да пренебрегнат враждата и да се обединят в името на злото, докато християните не са в състояние дори да поддържат своето приятелство в името на доброто“.

II. Присъдата на Пилат: невинен, но осъден (23:13-25)

23:13-17 След като не успява да вземе справедливо решение и да освободи царския си затворник, **Пилат** отново изпада в затруднено положение. Той свиква набързо едно съвещание с юдейските водачи, на което им обяснява, че **нищо... Ирод**, нито той са могли да намерят някакво доказателство за измяна от страна на Исус. „Той не е сторил нищо, което заслужава смъртно наказание.“ И така, Пилат предлага да накаже Исус и след това да Го пусне. Стюарт пише следното по този въпрос:

„Този тъжен компромис е напълно неоправдан и нелогичен. Той показва опита на една нещастна и уплашена до смърт душа да изпълни дълга си спрямо Исус и едновременно с това да удовлетвори тълпата. Но Пилат не успява да направи нищо едното, нито другото и няма защо да се учудваме, че разгневените свещеници отказват да приемат тази присъда на каквато и да е цена.“⁶²

23:18-23 Главните свещеници и водачи са вбесени. Те продължават да искат смъртта на Исус и освобождението на **Варава**, един известен престъпник, който е хвърлен в затвора заради **бунт и убийство**. Пилат още веднъж се опитва да оправдае Господ, но злобните викове на тълпата заглушават вълата му защита. Без изобицо да

чува това, което той казва, тълпата не престава да крещи и да иска смъртта на Божия Син.

23:24, 25 И макар че Пилат вече е провъзгласил Исус за невинен, той сега отново Го осъжда на смърт и **освобождава** Варава според желанието на тълпата.

P. Човешкият Син по пътя към Голгота (23:26-32)

23:26 Часът е около девет в петък сутринта. По пътя към мястото на Разпятието войниците накарват един мъж на име **Симон от Киринея** да носи **кръста**. За този човек няма много известни неща, но има данни, които показват, че и двамата му сина покъсно стават известни християни (Марко 15:21).

23:27-30 След Исус върви голямо множество от мъже и жени, които плачат за Него. Господ се обръща към жените с думите „ерусалимски гъщери“ и им казва да не плачат за Него, а да плачат за себе си. Той мисли за ужасното разрушение на Ерусалим през 70 год. от н. е. Страданията и мъките на тези дни ще бъдат толкова големи, че безплодните жени, които дотогава ще бъдат презирани от всички, ще бъдат считани като особено блажени. Обсадата на града от Тит ще бъде толкова ужасна, че хората ще предпочетат планините да паднат върху тях и хълмовете да ги покриват.

23:31 След това Господ Исус добавя думите: „Защото, ако правят това със суровото дърво, какво ще правят със сухото?“ Исус е суровото дърво, а невярващият Израел – сухото. Ако римляните могат да нанесат толкова оскърбления и страдания на безгрешния и невинен Божий Син, колко поужасни ще бъдат наказанията, които ще нанесат върху виновните убийци на възлюбения Божий Син?

23:32 Освен Исус са осъдени на смърт още двама души – престъпници, които ще бъдат разпънати заедно с Него.

С. Разпъването (23:33-38)

23:33 Мястото на екзекуцията се нарича Голгота⁶³ (от латинската дума за череп). Възможно е то да е наречено така заради релефа на самото място, което да е имало формата на череп, или заради това, че там са се изпълнявали смъртни присъди (а черепът често се използва като символ на смъртта). Забележете колко е сдържано описанието на Разпъването в Библията: никакви ужасни подробности, освен едно-единствено просто изречение: „...там разпнаха Него“. И тук още веднъж искаме да цитираме коментара на Стюарт:

„Самият факт, че Месията трябваше да умре, е невероятен сам по себе си, но това, че Той трябваше да умре точно по този начин, не може да се обясни с никакъв човешки разум. И все пак всичко е станало точно така. Всичко, до което се е докоснал Христос, включително и кръстът, е било преобразено и осветено с величие и красота. Но нека не забравяме от какви ужасни дълбочини Исус е извадил кръста, за да го издигне нависоко.“⁶⁴

О, научи ме какво значи този кръст, издигнат нависоко със Онзи страдащ Мъж, Когато осъдихме на кръв и смърт!

Луис А. Бенет

В оня ден на Голгота са били издигнати три кръста – кръстът на Исус в средата и по един кръст с разпънат престъпник от двете Му страни. Това е изпълнение на пророчеството от Исая 53:12: „И към престъпници биде причислен.“

23:34 С безкрайна любов и милост Исус извиква от кръста: „Отче, прости им, защото не знаят какво пра-

вят.“ Знае ли някой какъв Ниагарски водопад от божествен гняв е претовъртила тази молба! Морган пише следните думи за любовта на Спасителя:

„В душата на Исус няма нито гняв, нито скрито желание за наказание на хората, които Го измъчват. Има много хора, които се възхищават от железния юмрук. Когато слушам тази молитва на Исус, аз разбирам, че единственото място за железния юмрук е агът.“⁶⁵

После войниците си разделят облеклото Му и хвърлят жребий за грехата Му, която не е шта, а изтъкана цялата от горе до долу.

23:35-38 Началниците стоят пред кръста и се подиграват на Исус, като Го предизвикват да се спаси, ако наистина е Месия – Божият Избраник. Войниците също Му се насмиват, като Му предлагат да пие оцет и отпратят предизвикателства към Неговите способности да се спаси. Най-отгоре на кръста заковават следния надпис:

ТОЯ Е ЮДЕЙСКИЯТ ЦАР

Нека още веднъж да цитираме думите на Стюарт:

„Не можем да пропуснем да коментираме значението на факта, че надписът е бил написан на три езика – гръцки, латински и юдейски. Това без съмнение е било направено с цел всеки един от тълпата да може да го прочете, но църквата на Христос винаги е виждала в него – и то съвсем правилно – символ на вселенското господство на нейния Господар. Защото тези три езика са били най-широко разпространените световни езици и всеки един от тях е обслужвал една преобладаваща идея. Гръцкият е бил езикът на културата и знанието. Според надписа Царят в тази област е Исус. Латинският е бил езикът на закона и управлението. Там Царят също е Исус! Юдейският е бил езикът на изявената религия.“

И там Царят е Исус! Така че дори когато Исус е висял, умирайки на кръста, пак е било вярно, че „на главата Му бяха много корони“ (Откр. 19:12).⁶⁶

Т. Двамата престъпници (23:39-43)

23:39-41 От текста на другите Евангелия научаваме, че в началото и двамата престъпници ругаят Исус. Ако Той е Христос, защо не спаси и тримата? Но после единият от тях показва, че сърцето му се е променило, и като се обръща към своя другар, го смърря за неговата безсъвестност. Защото те наистина страдат заради извършени престъпления и затова наказанието им е напълно заслужено, но **Този Човек** на средния кръст не е **стопил** нищо лошо.

23:42 Обръщайки се към Исус, престъпникът моли Господ⁶⁷ да си спомни за него, когато дойде отново, за да установи царството Си на земята. Тези думи показват една забележителна вяра. Умирацията престъпник вярва, че Исус ще възкръсне от мъртвите и най-накрая ще царува над света.

23:43 Исус възнаграждава неговата вяра с обещанието, че същия този ден те ще бъдат заедно в рая. Раят е същото нещо като третото небе (2 Кор. 12:2, 4), което означава мястото, където обитава Бог. „Днес“ – каква скорост! „С Мен“ – каква компания! „В рая“ – какво щастие! Чарлз Ердман пише следното:

„Тази история ни показва истината, че спасението се обуславя от покаяние и вяра. Но освен това в нея се съдържат и други важни послания. Тя показва, че спасението не зависи от каквито и да било ритуали. Този престъпник никога не е бил кръстен, нито пък е участвал в Господната вечеря... Наистина, той смело признава своята вяра в присъствието на една враждебно настроена тълпа, сред която отвсякъде звучат подигравките и насмешките на

началниците и войниците, но въпреки това той е спасен, без да е изпълнил никакви официални ритуали. Освен това спасението не зависи от добрите дела... Тази случка ясно показва, че няма никакво „заспиване на душата“. Тялото може да „заспи“, но съзнанието остава да съществува и след смъртта. Виждаме също така, че няма никакво „чистилице“. От живот на грех и срам разкаяният престъпник преминава незабавно в състояние на блаженство. Освен това спасението не е всеобщо. Престъпниците са двама, но само един от тях е спасен. И последното е, че най-голямата радост след смъртта се състои в личното общение с Христос. Главното в обещанието, което Исус дава на умирация престъпник, са думите: „ще бъдеш с Мен“. Тези думи крият тайната и за нашата благословена сигурност – че смъртта означава „да бъда с Христа“, което „би било много по-добро.“⁶⁸

В зависимост от това, от коя страна на кръста се намира един човек, той може да опиге или в рая, или в ада. Ти от коя страна на кръста стоиш?

У. Трите часа тъмнина (23:44-49)

23:44 Цялата страна (или земя, гръцката дума може да означава и двете) е покрита от тъмнина от шестия до деветия час, т. е. от обед до 3 часа следобед. Това е знак за народа на Израел. Те отхвърлиха светлината и Бог ги наказа с тъмнина.

23:45 Завесата на храма се раздира на две през средата от горе до долу. Това действие олицетворява факта, че смъртта на Господ Исус Христос отваря път за приближаване до Бога за всички, когото идват чрез вяра (Евр. 10:20-22)

23:46, 47 През тези три часа тъмнина Исус понася наказанието за нашите грехове в тялото Си на кръста. На

края на тези три часа Той предава духа Си в ръцете на Бога, Своя Отец и доброволно дава Своя живот. Един римски **стотник** е толкова изумен от станалото, че започва да слави Бога, **като казва: „Наистина Този Човек бе праведен!“**

23:48, 49 Цялата тълпа е обхваната от ужасно чувство за скръб и знаменателност. Няколко от верните последователи на Исус, включително и жените, които са Го следвали от Галилея, **стоят... и наблюдават** това най-съдбоносно събитие в историята на света.

Ф. Погребването на Исус в гроба на Йосиф (23:50-56)

23:50-54 До този момент **Йосиф** е таен ученик на Господ Исус. Макар и член на синедриона, той не се съгласява с неговата присъда по случая с Исус. Сега Йосиф отива открито при **Пилат** и иска позволение да получи привилегията да сваля **тялото на Исус** от кръста и да Му направи подходящо погребение. (Това става между 3:00 и 6:00 часа следобед.) Разрешението е дадено и Йосиф веднага **обвива тялото в плащаница** и го полага в гроб, който е изсечен в скала и в който никои още не е погребван. Това се случва в петък, **деня на приготвеността**. Когато четем, че **„съботата настъпваше“**, не трябва да забравяме, че еврейската събота започва в петък при залез слънце.

23:55, 56 Верните жени... от Галилея **вървят след Йосиф**, докато той отнася **тялото в гроба** и го полага вътре. След това те се **върщат обратно и приготвят треви и ароматни масла**, за да могат да се върнат и да балсамирят **тялото на Този**, Когато толкова обичат. Погребвайки **тялото на Исус**, Йосиф в известен смисъл **поздравява** и самия себе си. Това негово действие го отделя завинаги от

народа, който разпъва Господа на жiwота и слабата. Никога вече той няма да бъде част от юдейството, но ще живее в морален смисъл откъснат от него и ще свидетелства срещу него.

В събота жените почиват, подчинявайки се на заповедта за съботния ден.

XII. Триумфалната победа на Човешкия Син (24 гл.)

A. Жените при празния гроб (24:1, 2)

24:1 В неделя рано сутринта жените отиват на гроба, като носят със себе си **ароматите, които са приготвили** за тялото на Исус. Интересно, как искат да се доберат до Неговото тяло? Нима не знаят, че входът на гроба е затворен с един огромен камък? Отговорът на тези въпроси не ни е известен. Това, което ни е известно, е, че те много обичат Господ Исус, а любовта често забравя трудностите, които ѝ пречат да стигне до своя обект.

„Тяхната любов се е била събудила рано (1 ст.) и е била богато възнаградена (6 ст.). Винаги ще намерят възкръсналия Господ ония, които стават рано и Го търсят ревностно (Пр. 8:17).“

24:2-10 Когато идват, **жените намират, че камъкът е отвален от входа на гроба**. Веднага, щом **влизат вътре**, те виждат, че **тялото на Господ Исус** го няма. Не е трудно да си представим тяхното объркване в този момент. И докато жените все още се опитват да си обяснят случилото се, се появяват **два ангела** (вж. Йоан 20:12) в **ослепителни дрехи**, които ги уверяват, че Исус е жив и че е безсмислено да Го търсят в гроба. Той е **възкръснал**, както беше обещал, **дока-**

то беше още с тях в Галилея. Нали Той им беше предсказал, че **Човешкият Син** трябва да бъде предаден в ръцете на грешни човеци и да бъде разпънат и на третия ден да възкръсне (Лука 9:22, 18:33)? Тогава те си спомнят всичко. После се връщат бързо и разказват новината на единадесетте ученици. Сред тези първи вестители на възкресението са **Мария Магдалена, Йоана и Мария, майката на Яков.**

24:11, 12 Учениците изобщо не им вярват. За тях всичко това са празни приказки. Това не може да бъде! Това е чиста фантастика! Така си мислят всички, докато **Петър** сам не става и не отива на гроба, където вижда саваните да стоят сложени отгелно. Саваните са платна, с които се е убивало тялото. Тук не се казва дали те са стояли развита или във формата на тялото, но едва ли ще сгрешим, ако предположим второто. Изглежда, че Господ е оставил погребалните савани така, както пеперудата оставя своята какавица. Фактът, че погребалните савани са оставени, показва, че тялото не е било откраднато, тъй като крадците едва ли биха имали време да развият платната. Петър се връща у дома, като все още се опитва да разреши проблема с мистериозното изчезване на тялото и да си отговори на въпроса какво значи всичко това.

Б. По пътя за Емаус (24:13-35)

24:13 Единият от двамата ученици, които отиват към Емаус, се нарича **Клеопа**, докато името на другия не ни е известно. Може би това е неговата съпруга. Едно предание разказва, че това е самият Лука. Това, което знаем, е, че не е могъл да бъде нито един от единадесетте ученици (вж. 33 ст.). Във всеки случай двамата тъжно разговарят за смъртта и погребението на Господ, докато вървят от Ерусалим

към Емаус – разстояние от около седем мили.

24:14-18 И както разговарят, към тях се приближава и тръгва заедно с тях един непознат човек. Това е възкръсналият Господ, но те не Го познават. Той ги пита за какво говорят. Отначало те спират да вървят, а лицата им изразяват цялото нещастие и мъка, които изпитват в този момент. След това **Клеопа** изразява изненадата си от това, че макар и странник в Ерусалим, този човек не знае какво се е случило там тия дни.

24:19-24 Исус продължава да ги разпитва за станалото: **Какво** се е случило наистина? В началото те отговарят почтено на Исус, а след това разказват за процеса и разпъването Му. Разказват Му и за пропагандите си надежди и за новините, че **Неговото** тяло не е вече в гроба и че жените са видели видение от ангели, които ги уверили, че **Той е жив.**

24:25-27 Тогава Исус с любов ги укорява за неуспеха им да разберат, че това е пътят на Месията, за който говорят **пророците** от СЗ. Той е трябвало първо да пострада, а след това да влезе в славата Си. **И като започва** от Битие и минава през **всички** книги на **пророците**, Господ им разпъква **всичко писано за Него**, Месията, в **Писанията**. Това трябва да е бил един чуден библейски час, на който всеки от нас би желал да присъства. Но ние имаме същия СЗ и същия Свети Дух, които да ни поучават, така че ние също можем да намерим в **Писанията** **всичко писано за Него.**

24:28, 29 В това време учениците наближават тяхната къща и поканват своя спътник да прекара нощта заедно с тях. Отначало Той се гържи така, като че ли иска да продължи пътуването Си – не иска насила да влезе в къщата. Но те го убеждават да отседне у тях и поканата им е богато възнаградена!

24:30, 31 Когато сядат да вечерят, Гостът заема мястото на Домакина.

„Скромната вечеря се превръща в свято тържество и къщата става Божий дом. Това става навсякъде, където отиде Христос. Всички, които Го поканят на гости, стават Негови гости. Дватама ученици Му отварят своя дом, а Той отваря техните очи.“ (Всекидневни бележки на Библейското дружество.)

Когато **разчупва хляба** и им го подава, те за пръв път **Го познават**. Дали не виждат отпечатъка на пироните върху Неговите ръце? Ние само знаем, че **очите им се отварят** по един чудотворен начин, за да могат да Го познаят. Веднага след това **Той изчезва**.

24:32 Тогава двамата отново започват да си спомнят пътуването през деня. Сега вече те не се чудят защо сърцата им са горели в тях, **докато Той е разговарял с тях** и им е **тълкувал Писанията**. Техният Учитель и Спътник е бил възкръсналият Господ Исус Христос!

24:33 Вместо да прекарат нощта в Емаус, те се връщат обратно в Ерусалим, където **намираат единадесетте** и някои други, събрани **заедно**. Тук „единадесетте“ е едно название за обозначаване на първоначалната група от ученици без Юда. Всъщност не всички единадесет ученици са били там, както научаваме от Евангелието на Йоан 20:24, но думата се използва за обозначаване на апостолската група в най-общ смисъл.

24:34 Преди учениците от Емаус да успяят да споделят радостните си новини, учениците от Ерусалим **лицуващи съобщават**, че **Господ действително е възкръснал** и че се е **явил на Симон Петър**.

24:35 После идва ред и на двамата от Емаус да кажат: „Да, и ние Го видяхме, защото той **вървя по пътя заедно**

с нас, **влезе в къщата ни и ни се откри, когато **разчупваше хляба**.“**

В. Исус се явява пред единадесетте (24:36-43)

24:36-41 Тялото на Господ Исус след възкресението е в буквален смисъл **едно осезаемо тяло от месо и кости** – същото тяло, което е било погребано, но сега е изменено в смисъл, че вече не може да умре. Смъртта вече няма власт над него. С това тяло в слава Исус може да влезе в една стая при затворени врати (Йоан 20:19).

Точно това прави Господ и през тази първа неделна нощ. Когато **вдигат очи**, учениците виждат Господ Исус сред себе си и Го чуват да им казва: **„Мир вам!“** В началото те са обхванати от паника, защото мислят, че виждат дух. Едва след като Той им показва белезите на Неговите мъки **върху ръцете Си и краката Си**, те започват да разбират. Но дори и тогава всичко им се струва прекалено хубаво, за да е истина.

24:42, 43 След това, за да им покаже, че Той наистина е Самият Исус, Господ си **взима** и **яде парче печена риба и меген сок**.

Г. Исус отваря ума на учениците (24:44-49)

24:44-47 Тези стихове представляват обобщение на учението на Спасителя за времето между Неговото възкресение и възнесение. Той обяснява, че възкресението Му е изпълнение на Неговите Собствени **думи**, които Той им е казал. Налу Той им каза, че всички старозаветни пророчества, които се **отнасят до Него**, трябва да **бъдат изпълнени!** Мойсеевият закон, Пророците и Псалмите са трите главни подразделения на СЗ. Взети заедно, те съставляват целия СЗ. Какво е главното значение на пророчествата от

СЗ, които засягат Христос? То се състои в следното:

1. Че Той трябваше да пострада (Пс. 22:1-21; Ис. 53:1-9).
2. Че трябваше отново да възкръсне от мъртвите на третия ден (Пс. 16:10; Йона 1:17; Ос 6:2).
3. Че трябва да се проповядва покаяние и опрощение на греховете в Негово име на всички народи, както се започне от Ерусалим.

Исус отваря ума им, за да разберат всички тези Писания. Всъщност тази глава е пълна с неща, които се отварят: отворения гроб (12 ст.), отворения дом (29 ст.), отворените очи (31 ст.), отворените Писания (32 ст.), отворените уста (35 ст.), отворения ум (45 ст.) и отвореното небе (51 ст.).

24:48, 49 Учениците са свидетели на възкресението и те трябва да бъдат ония, които ще отидат като вестители на великото послание. Но преди това трябва да изчакат обещанието на Отца, т. е. идването на Светия Дух на Петдесетница. Тогава ще бъдат облечени със сила отгоре, за да свидетелстват за възкръсналия Христос. Светият Дух е бил обещан от Отец на такива места в СЗ, като: Исая 44:3, Езекиил 36:27, Йоил 2:28.

Д. Възнесението на Човешкия Син (24:50-53)

24:50, 51 Възнесението на Христос става четиридесет дни след Неговото възкресение. Той завежда учениците Си при Витания, на източната страна на Елеонския хълм, където вдига ръцете Си и ги благославя. И докато прави това, Той се отделя от тях и се издига нагоре в небето.

24:52, 53 Те Му отдават поклонение и се връщат в Ерусалим с голяма радост, където през следващите десет дни прекарват голяма част от времето си в храма, като хвалят и благославят Бога.

Евангелието от Лука започва с молитва за гъдоочаквания Месия, искрено отправена от множество искрено вярващи хора, събрани пред храма, и завършва на същото място с група от искрено вярващи хора, хвалещи⁶⁹ и благославящи Бога за това, че е отговорил на молитвата им и е извършил изкупление за тях. Това е един удивителен кулминационен момент, с който завършва „най-красивата книга на света“, както казва Ренан. Амин.

Крайни бележки

- 1) (1:2) James S. Stewart, *The Life and Teachings of Jesus Christ*, p. 9.
- 2) (1:4) Същата дума (*anathen*) се среща и в Йоан 3:7: „трябва да се родите отгоре“ (или: отново).
- 3) (1:16, 17) G. Coleman Luck, *Luke*, p. 17.
- 4) (1:28) Гръцката дума е *страдателно* причастие, което показва, че Мария е *получател* на благодатта. Латинската дума *gratia plena* („пълна с благодат“) се използва погрешно, за да се проповядва, че Мария е *източник* на благодатта. Това още веднъж идва да потвърди колко е важен точният превод.
- 5) (1:72-75) G. Campbell Morgan, *The Gospel According to Luke*, pp. 30. 31.
- 6) (2:7) J. N. Darby, *Synopsis of the Books of the Bible*, III:293.
- 7) (2:8) Stewart, *Life and Teaching*, p.24.
- 8) (2:13, 14) Критическият (НО) текст гласи „между хората с добра воля“, което противоречи на библейската доктрина за греховността на човека. Изследователите на Евангелията, които приемат критическия текст, обикновено го парафразират. ПБКДж е може би най-добрият.
- 9) (2:23) Прочитът на критическия (НО) текст, който гласи „баща Му и майка Му“, не *отрича* девственото зачатие, но не е толкова ясен. Сравнете също превода на 43 ст. в традиционните текстове и повечето ръкописи с превода на критическия (НО) текст.
- 10) (2:40) Критическият (НО) текст изпуска „в духа“, за разлика от НИПБКДж, където текстът гласи „крепнеше в духа“ (бел. на прев.).
- 11) (4:13) Stewart, *Life and Teaching*, p. 45.
- 12) (4:28) John Charles Ryle, *Expository Thoughts on the Gospels, St. Luke*, I:121.
- 13) (5:30) Критическият (НО) текст гласи „фарисеите и техните книжници“, което означава книжниците, които имат положение на фарисеи.
- 14) (6:17-19) Много изследователи смятат, че равното място е било едно *хоризонтално място* на склона на хъма и че разликите се дължат най-вече на ударение за събитост, избора на ударение от страна на Матей и на Лука и начина на представяне (вдъхновен от Бога).
- 15) (6:26) Повечето ръкописи изпускат „всички“, което предполага, че само някои ще хвалят онези, които са направили компромис с евангелието.
- 16) (6:27-29а) F. В. Meyer, *The Heavenly*, p. 26.
- 17) (6:47-49) Критическият прочит (здравно построена), който следва повечето съвременни Библии, не е съвсем точен. Тук става въпрос не толкова *как* човек строи живота си, а *върху кого* (Христос) го строи.
- 18) (7:21-23) C. G. Moore, quoted by W. H. Griffith Thomas, *Outline Studies in the Gospel of Luke*, p. 129.
- 19) (7:27) F. L. Godet, *Commentary on the Gospel of Luke*, I:350.
- 20) (7:30-34) Ryle, *St. Luke*, I:230.
- 21) (7:49, 50) *Ibid.*, p. 239.
- 22) (8:11-15) J. N. Darby, *The Gospel of Luke*, p. 61.
- 23) (8:18) G. H. Lang, *The Parabolic Teaching of the Scripture*, p. 60.
- 24) (8:26, 27) Тук и в 37 ст. критическият текст гласи „герасинската страна“, докато НИПБКДж гласи „гадаринската страна“ (бел. на прев.).

- 25) (34:39) Darby, *Synopsis*, III:340.
- 26) (8:51-53) Sir Robert Anerson, *Misunderstood Texts of the New Testament*, p. 51.
- 27) (9:19, 20) Stewart, *Life and Teaching*, pp. 109, 110.
- 28) (9:28, 29) W. H. Rogers, повече информация не ни е известна.
- 29) (9:32q 33) Ryle, *Gospels, St. Luke*, I:320.
- 30) (9:50) A. L. Williams, повече информация не ни е известна.
- 31) (9:62) Тези гуми вероятно нямат предвид едно краткотрайно поглеждане назад, а така нареченото „да се върнем обратно в Египет“ отношение на израилтяните в пустинята.
- 32) (10:1-12) Тук и в 17 ст. критическият (НО) текст гласи: „седемдесет и двама души“.
- 33) (10:16) Ryle, *St. Luke*, I:357, 358.
- 34) (10:36, 37) F. Davidson, ed., *The New Bible Commentary*, p. 851.
- 35) (10:42) C. A. Coates, *An Outline of Luke's Gospel*, p. 129.
- 36) (10:42) Charles R. Erdman, *The Gospel of Luke*, p. 112.
- 37) (11:4) Лука дава една по-кратка версия на „молитвата на ученика“, което вероятно предполага, че тя не трябва да се казва наизуст. Изразите, които липсват в критическия (НО) текст, но присъстват в НИПБКДж (вж. забележките под линия в НИПБКДж), се смятат за допълнително вмъкнати под влияние на Евангелието на Матей (мнение на редакторите на този текст).
- 38) (11:9) Гръцката форма *сегашен императив* предполага непрекъснато действие.
- 39) (11:41) Harry A. Ironside, *Addresses on the Gospel of Luke*, p. 390.
- 40) (11:46) William Kelly, *An Exposition of the Gospel of Luke*, p. 199.
- 41) (12:2, 3) Godet, *Luke*, II:89.
- 42) (12:15) J. R. Miller, *Come Ye Apart*, reading for June 10.
- 43) (12:36) Kelly, *Luke*, p. 214.
- 44) (13:6-9) Lang, *The Parabolic Teaching*, p. 230.
- 45) (14:33) Ryle, *Gospels, St. Luke*, II:86.
- 46) (14:34, 35) Kelly, *Luke*, p. 249.
- 47) (15:20) Stewart, *Life and Teaching*, pp. 77, 78.
- 48) (16:9) *Our Lord's Teachings About Money* (tract), pp. 10, 11.
- 49) (16:9) J. N. Darby, *The Man of Sorrows*, p. 178.
- 50) (17:10) Roy Hession, *The Calvary Road*, p. 49.
- 51) (17:34-36) Както най-старите, така и повечето ръкописи изпускат 36 ст., което означава, че той най-вероятно не е автентичен.
- 52) (18:31-33) Ryle, *Gospels, St. Luke*, II:282.
- 53) (19:11) Мнасата (староевр. *minah*; гр. *mina*) е струвала много повече от една английска лира – оттук и разликата между ПБКДж и НИПБКДж.
- 54) (19:41, 42) Griffith Thomas, *Luke*, p. 303.
- 55) (20:18) Други тълкуватели разглеждат камъка като символ на каещия се грешник, който пада със съкрушено сърце върху Исус и се спасява; както и неговия антипод – отхвърлилия Христос грешник, който ще бъде смазан на прах при бъдещия Съд.
- 56) (20:35) Coates, *Luke's Gospel*, p. 252.
- 57) (21:1-4) Др. Джоузеф Паркър, повече информация не ни е известна.
- 58) (21:20-24) *Christian Truth Magazine*, November 1962, p. 303.
- 59) (21:20-24) Edward Gibbon, *The Decline and Fall of the Roman Empire*, II:95-101.
- 60) (22:7) Leon Morris, *The Gospel According to Luke*, pp. 303-304.
- 61) (22:47, 48) Stewart, *Life and Teaching*, p. 154.

- 62) (23:13-17) *Ibid.*, p. 161.
- 63) (23:33) Това е единственото място в Библията на английски език (според традициите в превода на Библията от Кинг Джеймс), където се среща името „Разпятие“. И макар че днес хиляди християнски събрания се наричат с това име („църквата на Разпятието“), повечето съвременни Библии не го използват.
- 64) (23:33) Stewart, *Life and Teaching*, p. 166.
- 65) (23М34) Morgan, *Luke*, p. 269.
- 66) (23:35-38) Stewart, *Life and Teaching*, p. 168.
- 67) (23:42) Традиционният прочит и прочитът на болшинството ръкописи („Господи, спомни си за мене...“) е много по-въздействащ от прочита на критическия (НО) текст („Исусе, спомни си за мене...“). Почетното обръщение „Господи“ (което също така означава „Господарю“ или „Господице“) показва много по-дълбока вяра от простото обръщение на собствено име (при това често срещано по това време).
- 68) (23:43) Erdman, *Luke*, pp. 217, 218.
- 69) (24:52, 53) Критическият (НО) текст изпуска „хвалеци и“, а така също и последното „Амин“.

Библиография

- Coates, C. A.,
An Outline of Luke's Gospel,
Kingston on Thames: Stow Hill Bible and Tract Depot, n. d.
- Darby, J. N.,
The Gospel of Luke,
London: C. A. Hammond, n.d.
- *The Man of Sorrows*,
Glasgow: Pickering and Inglis, n.d.
- *Notes of Addresses on the Gospel of Luke*,
London: C. A. Hammond, n.d.
- Erdman, Charles R.,
The Gospel of Luke,
Philadelphia: The Westminster Press,
1921.
- Geldenhuys, Norval,
Commentary on the Gospel of Luke,
Loizeaux Brothers, 1947.
- Ironside, H. A.,
Addresses on the Gospel of Luke,
New York: Pickering and Inglis, n.d.
- Kelly, William,
An Exposititon of the Gospel of Luke,
London: Pickering and Inglis, n.d.
- Luck, G. Coleman,
Luke,
Chicago: Moody Press, 1960.
- Morgan, G. Campbell,
The Gospel According to Luke,
New York: Fleming H. Revell Co., 1931.
- Morris, Leon,
The Gospel According to St. Luke,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Company, 1974.
- Thomas, W. H. Griffith,
Outline Studies in the Gospel of Luke,
Grand Rapids: Kregel Publications, 1984.

Евангелието според Йоан

„Най-дълбоката книга в света.“

А. Т. Робъртсън

Въведение

I. Уникално място в Канона

Йоан изрично казва, че неговата книга е една евангелистична книга – „за да повярвате“ (20:31). Има един случай, когато църквата реализира тези гуми на апостола на практика – при издаването и разпространението на милионите малки джобни издания на Евангелието от Йоан през миналия век.

Но Евангелието от Йоан е също така и една от най-обичаните книги в Библията (ако ли не и *най-обичаната*) от зрелите и силно вярващи християни. Йоан не само изрежда факти от живота на нашия Господ, но дава и дълги беседи и зрели разсъждения на един апостол, който (може би) е вървял заедно с Христос от късните си младежки години в Галилея до дълбоката си старост в азиатската провинция. В неговото Евангелие се намира най-известният стих от НЗ, който, според Мартин Лутер „съдържа евангелието в едно изречение“ – Йоан 3:16.

Дори и Евангелието от Йоан да беше *единствената* книга в НЗ, то щеше да съдържа достатъчно „хляб“ (и „вода“) от Словото за един цял живот на изучаване и разсъждаване върху нея.

II. Авторство

Авторството на четвъртото Евангелие е спорен въпрос вече 150 години. Това без съмнение се дължи на факта,

че то представлява едно много ясно свидетелство за Божествеността на нашия Господ Исус Христос. Целта на атаките срещу Евангелието е да се докаже, че то не е дело на очевидец, а на някой известен „религиозен гений“, който е живял петдесет и сто години по-късно. Според това мнение Евангелието отразява онова, което църквата мисли за Христос, а не това, което Той наистина е бил, казал или направил.

Името на автора не е споменато в самото Евангелие, но има много основателни причини, които ни карат да вярваме, че то е написано от апостол Йоан, един от дванадесетте апостоли.

Климент от Александрия разказва, че когато апостол Йоан бил вече доста стар, негови близки приятели дошли при него в Ефес и го помолили да напише Евангелие, което да допълни Синоптичните Евангелия. Под влиянието на Божия Дух Йоан написва едно *духовно* Евангелие. Това не означава, че другите Евангелия *не са* *духовни*, но че особено ударение, което Йоан поставя на думите на Христос, и по-дълбокото значение на знаменията ни дават основание да наречем именно това Евангелие „духовно“.

Странични доказателства

Теофил от Антиохия (около 170 год. сл. Хр.) е първият известен автор, който изрично споменава Йоан като автор на това Евангелие. Освен него обаче има и някои по-ранни позовава-

ния и цитати от четвъртото Евангелие от Изнатиј, Юстин Мартир (може би), Татиј, Мураutoriанският канон и еретиците Василид и Валентин.

С Иреней завършва една непрекъсната верига от ученици, която започва от Самият Господ Исус: Господ Исус, Йоан, Поликарп, Иреней. Тя обхваща времето от зората на християнството до приблизително края на II век. Цитатите от това Евангелие, широко използвани от Иреней, показват, че той се отнася към него като към Евангелие, чийто автор е апостол Йоан, и което има вече здрави позиции в църквата. След Иреней свидетелствата за Евангелието стават изключително много, между които са произведенията на такива автори като Климент от Александрия и Тертулиан.

До ранните години на XIX век само едно не особено изразено култово движение, познато под името Alogi, оспорва авторството на Йоан.

Самият край на 21 гл. е написан вероятно от църковните водачи в Ефес късно през I век, за да насърчи верните християни да приемат Йоановото Евангелие. 24 ст. насочва вниманието ни обратно към „ученика, когото Исус обичаше“, споменат в 20 ст. и в 13:23. Винаги се е смятало, че тези думи се отнасят до апостол Йоан.

Обикновено либералните изследователи на Библията твърдят, че четвъртото Евангелие е било написано едва в *късните години* на II век. През 1920 год. обаче в Египет беше открита част от Евангелието на Йоан, 18 гл. (52 папирус), за който беше доказано чрез използването на обективни методи, че датира от *първата* половина на II век и, по-точно, от около 125 год. сл. Хр. Фактът, че този папирус е открит в един провинциален град (не Александрия), потвърждава правилността на твърдението, че Евангелието е написано през втората половина на I век, тъй като за достигането му от Ефес до Горен (Южен

Египет е било нужно известно време. Друга подобна част от Евангелието на Йоан, 5 глава (2 папирус на Егертън), също от ранните години на II век, е още едно доказателство за тезата, че то е било написано по времето, докато Йоан е бил още жив.

Вътрешни доказателства

Късно през XIX век забележителният англикански епископ Уескът обосновава авторството на Йоан чрез метода на непрекъснато намаляващите концентрични окръжности. Този метод може да се опише накратко по следния начин: (1) Авторът е бил *евреин*. Това се вижда от стила на езика, подбор на думите, доброто познаване на евреиските обичаи и особености и силното влияние на СЗ. (2) Той е бил *евреин, който е живял в Палестина* (1:28; 2:1, 11; 4:46; 11:18, 54; 21:1, 2). Познавал е много добре Ерусалим и храма (5:2; 9:7; 18:1; 19:13, 17, 20, 41; вж. също 2:14-16; 8:20; 10:2). (3) *Бил е очевидец* на това, за което разказва: наличие на много подробности относно места, лица, време, победение и пр. (4:46; 5:14; 6:59; 12:21; 13:1; 14:5, 8; 18:6; 19:31). (4) *Бил е апостол*: задълбочено познаване на вътрешния кръг от ученици и на Самият Господ (6:19, 60, 61; 12:16; 13:22, 28; 16:19). (5) Тъй като авторът много точно посочва имената на всички ученици без един, може да се приеме, че неназованото лице от 13:23; 19:26; 20:2; 21:7, 20 е *апостол Йоан*. Има още три важни пасажа от текста, които подкрепят тезата, че авторът на Евангелието е бил очевидец на събитията: 1:14; 19:35 и 21: 24.

III. Датироване

Иреней съвсем ясно казва, че Йоан е написал Евангелието си в Ефес, така че, ако приемем това за вярно, най-ранната възможна дата трябва да бъде

де 69 или 70 год. сл. Хр., когато апостолите са пристигнали в този град. След като Йоан не споменава нищо за разрушаването на Ерусалим, възможно е то все още да не е било станало, което ще ни отведе към една по-ранна дата, предхождаща това страшно събитие.

Някои госта либерални изследователи твърдят, че Евангелието от Йоан е написано някъде между 45 и 66 година на базата на предполагаема връзка между него и свитъците от Мъртво море. Това е едно госта необичайно явление, тъй като обикновено консервативните изследователи предпочитат ранните дати, а либералните – късните. В този случай църковните предания застават на страната на по-късната дата.

Аргументите за датирание на Евангелието през първите години на I век са доста сериозни. Повечето изследователи подкрепят мнението на Ирений, Климент от Александрия и Джером, според което Евангелието от Йоан е написано последно от четирите Евангелия до голяма степен и заради това, че то като че ли надстроява и допълва Синоптичните Евангелия. Фактът, че разрушението на Ерусалим не е споменато от Йоан, може да се дължи и на това, че книгата е била написана петдесет или двадесет години *по-късно*, когато ужасът от събитието е бил вече преживян. Ирений пише, че Йоан е бил все още жив по време на царуването на император Траян (който се възкачва на престола през 98 год.), така че е напълно вероятно той да е написал Евангелието малко преди неговото възцаряване. Позоваванията на „евреите“ в това Евангелие също предполагат един по-късен период, когато противопоставянето на евреите на християнската вяра прераства в гонения.

И макар че не е възможно да се даде една точна дата, годините между 85 и

95 сл. Хр. изглеждат най-вероятният период за написването на това Евангелие.

IV. Предмет, основни теми и цел на Евангелието

Йоан построява своето Евангелие върху седем чудеса или „знамения“. Предназначението на всяко едно от тях е да покаже, че Исус е Бог: (1) превръщането на водата във вино на сватбата в Кана Галилейска (2:9); (2) изцелението на сина на благородника (4:46-54); (3) изцелението на недъгавия при къпанята във Витсауда (5:2-9); (4) нахранянето на петте хиляди (6:1-14); (5) вървенето на Исус по водата на Галилейското езеро, когато отива да спаси учениците Си от бурята (6:16-21); (6) изцелението на слепородения мъж (9:1-7); и (7) възкресяването на Лазар от мъртвите (11:11-44). Освен тези чудеса, които Исус извършва на обществени места, има още едно знамение, което Той извършва само пред учениците Си след Своето възкресение – чудния улов на риба от 21:1-14.

Чарлз Ердмън пише за Евангелието от Йоан следното: „Това Евангелие е книгата, която е накарала най-много хора да последват Христос, вдъхновена е най-много вярващи да се отдадат на вярно служение и е поставила най-много трудни въпроси пред изследователите на Божието Слово в сравнение с която и да е друга книга.“

Евангелието от Йоан ни дава възможност да възстановим *хронологията* на събитията от цялото земно служение на нашия Господ. Според останалите три Евангелия служението на Христос изглежда, че продължава само една година. Споменаванията на годишните празници от Йоан показва изтичането на един период от приблизително три години – времето на общественото служение на Христос. За-

бележете тези празници: първо е споменато едно празнуване на Пасхата (2:12, 13); след това – едно празнуване на „юдейски празник“ (5:1), вероятно Пасхата или пурим; още едно второ (или трето) споменаване на Пасхата (6:4); празникът на шатороразпъването (7:2); празникът на освещението на храма (10:22); и последната Пасха (12:1).

Освен това Йоан е много точен в сведенията си за времето. Докато другите трима автори се задоволяват много често с приблизителна информация, Йоан споменава такива подробности като „седмия час“ (4:52), „третия ден“ (2:1), „два дни“ (11:6) и „шест дни“ (12:1).

Стилът и речникът на това Евангелие нямат съперници в никоя друга книга освен в Посланията на Йоан. Изреченията са къси и прости. Макар и написано на гръцки, смисълът говори за еврейски тип мислене. Често пъти колкото е по-късо самото изречение, толкова е по-дълбока истината, която то съдържа! В сравнение с другите Евангелия речниковият му фонд е най-ограничен, но с най-дълбок смисъл. Обърнете внимание на следните важни думи и на честотата на тяхната употреба: Отец (118), вярвам (100), свят (78), любов (45), свидетелствам, очевидец съм на и др. (47), живот (37), светлина (24).

Отличителна черта на Йоан е четатата употреба на числото седем и неговите кратни, които навсякъде в

Библията се свързват с идеята за съвършенство и пълнота (вж. Бит. 2:1-3). В това Евангелие Божият Дух напълно усъвършенства и завършва Божие откровение в Лицето на Исус Христос, което обуславя и по-честите съотнасяния с числото седем.

Особено известни в тази връзка са седемте названия на Господ, които започват с „Аз съм“: „Хлябът на Живота“ (6:35, 41, 48, 51); „Светлината на света“ (8:12; 9:5); „Вратата“ (10:7, 9); „Добрият Пастир“ (10:11, 14); „Възкресението и Животът“ (11:25); „Пътят, Истината и Животът“ (14:6) и „Лозата“ (15:1, 5). Не толкова известни са седемте предикативни изрази без предикат, т. е. непълните предикативи „Аз съм“: 4:26; 6:20; 8:24, 28, 58; 13:19; 18:5, 8 (последният не е съвсем ясен).

В шеста глава, която говори за Хляба на Живота, гръцката дума за „хляб“ и „самуни хляб“ се среща двадесет и един пъти – също число, кратко на седем. Също така в беседата за Хляба изразът „хляб от небето“ се среща точно седем пъти, както и сходният израз „който е слязъл от небето“, който се среща също седем пъти.

Както вече видяхме, целта на Йоан за написването на това Евангелие е да помогне на читателите си да повярват, че Исус е Христос, Божият Син, и като вярват, да имат вечен живот в Неговото име (20:31).

Схема на изложението

- I. Въведение: Първото иждане на Божия Син (1:1-18)
- II. Първата година от служението на Божия Син (1:19-4:54)
- III. Втората година от служението на Божия Син (5 гл.)
- IV. Третата година от служението на Божия Син: Галилея (6 гл.)
- V. Третата година от служението

- на Божия Син: Ерусалим (7:1-10:39)
- VI. Третата година от служението на Божия Син: Перя (10:40-11:57)
- VII. Служението на Божия Син на Своите Си (12-17 гл.)
- VIII. Страданието и смъртта на Божия Син (18 и 19 гл.)
- IX. Победата на Човешкия Син (20 гл.)
- X. Епизод: Възкръсналият Син със Своите Си (21 гл.)

Коментар

I. Въведение: Първото иждане на Божия Син (1:1-18)

Йоан започва своето Евангелие с няколко стиха върху *Словото*. В началото той не обяснява кой или какво е Словото. Словото или речта е нещо, с което ние изразяваме мислите си на другите хора. Под думата „Слово“ обаче тук Йоан няма предвид *реч*, а по-скоро едно *Лице*. И това Лице е Господ Исус Христос, Божият Син. Бог изцяло е изразил Себе Си на човечеството в Лицето на Господ Исус. Чрез иждането Си на този свят Христос по един съвършен начин ни е открил какъв е Бог. Чрез смъртта Си на кръста Той ни е казал колко много ни обича Бог. И така, Христос е живото Божие Слово, чрез Коего Бог е изразил Своите мисли на човека.

A. Словото във вечността и времето

1:1 „В началото бе Словото.“ Самият Той не е имал начало, но е съществувал от вечността. Господ Исус е съществувал толкова далеч назад във

времето, колкото човешкият ум не може да си представи. Той никога не е бил създаван, никога не е имал начало. (Родословното дърво няма място в това Евангелие на Божия Син.) „Словото беше у Бога.“ Той е бил отделна и ясно различима Личност. Бил е не просто една идея, мисъл или някакъв неясен пример, а истинска Личност, която е живяла „у Бога“. „Словото бе Бог.“ Не само е живял „у Бога“, но Той Самият е бил Бог.

Библията ни учи, че има само един Бог и че има три Личности в Божеството – Отец, Син и Светия Дух. Всичките тези три Личности са Бог. В този стих са споменати две от Личностите на Бога – Бог Отец и Бог Син. Това е първото от многото места в това Евангелие, където съвсем ясно се заявява, че *Исус Христос е Бог*. Не е достатъчно да се каже, че Той е „един бог“, че е „подобен на бог“ или че е „божествен“. Библията ни учи, че Той е **Бог**.

1:2 На пръв поглед изглежда, че 2 ст. просто повтаря онова, което вече е казано, но всъщност това не е така. Този стих ни учи, че Личността и Божествността на Христос не са имали начало. Той не е станал Личност едва когато се е родил като Бебето от Витлеем. Нито пък е станал по

някакъв начин Бог след Своето възкресение, както учат някои хора днес. Той е Бог от вечността.

1:3 „Всичко това чрез Него стана; и без Него не е станало нищо от това, което е станало.“ Той Самият не е бил създаден; но е бил Създателят на **всичко това**. „**Всичко това**“ включва човечеството, животните, небесните тела, ангелите,... **всичко** видимо и невидимо. „**Без Него не е станало нищо от това, което е станало.**“ Тук не е възможно никакво изключение. Ако нещо е било направено, Той го е направил. И като Създател Той е по-висш от всичко, което е създал. Всичките три Личности на Божеството са участвали в делото на сътворението. „Бог създаде небето и земята“ (Бит. 1:1). „Божият Дух се носеше над водата“ (Бит. 1:2). „Всичко чрез Него (Христос) бе създадено“ (Кол. 1:16б).

1:4 „В Него бе животът“. Това не означава, че Той просто е притежавал живота, но че е бил и е *изворът* на **живота**. Думата „**животът**“ тук означава и физическия, и духовния живот. Когато се раждаме, ние получаваме физически живот. Когато се новораждаме, получаваме духовен живот. И двата живота идват от Него.

„**Животът** бе светлина на човеците.“ Този, Който ни дава живота, е също така и „**светлина на човеците**“. Той ни дава онова ръководство и посока, които са необходими за човека. Едно е да съществуваеш, друго е да знаеш как да живееш, каква е истинската цел на твоя живот и какъв е пътят за небето. Този, Който ни даде **живот**, е и Онзи, Който ни дава **светлина** по пътя, по който вървим.

Тази първа глава на Евангелието съдържа седем чудесни наименования на нашия Господ Исус Христос. Той е наречен: (1) Слово (1, 14 ст.); (2) Светлината (5, 7 ст.); (3) Агнеца (29, 36 ст.); (4) Божия Син (34, 49 ст.); (5) Христос (Месия) (41 ст.); (6) Израиле-

вия Цар (49 ст.); и (7) Човешкия Син (51 ст.). Първите четири наименования, всяко от които е споменато поне два пъти, изглежда имат универсално приложение. Последните три наименования, всяко от които е споменато само веднъж, са били приложени за първи път към Израел, древния Божий народ.

1:5 „Светлината свети в тъмнината.“ Идването на греха донесе **тъмнина** в умовете на хората. Грехът потопи света в **тъмнина**, в смисъл, че хората като цяло нито познаваха Бога, нито искаха да Го познават. И Господ Исус дойде в тази **тъмнина** – като **светило**, което свети в една **тъмна** стая.

„**Тъмнината** я не схвана.“ Това може би означава, че **тъмнината** не е разбрала Господ Исус, когато е дошъл в този свят. Хората не са осъзнали нито кой е Той в действителност, нито защо е дошъл. Този стих може да се изтълкува и по друг начин, ако се вземе предвид второто значение на думата „схвана“, дадено в забележка под линия в НИПБКДж: **тъмнината** не я *овладя*. Това ще означава, че отхвърлянето и враждебността, с които хората са посрещнали истинската светлина, не са ѝ попречили да прогължи да свети.

Б. Служението на Йоан Кръстител (1:6-8)

1:6 6 ст. говори за Йоан Кръстител, а не за Йоан, който е написал това Евангелие. Йоан Кръстител е бил **изпратен от Бога** като предвестник на Господ Исус. Неговото служение е имало за цел да извести на хората идването на Христос и да им каже да се подготвят, за да Го приемат.

1:7 „Той дойде, за да свидетелства, че Исус наистина е **светлината** на света, така че **всички** хора да могат да уповават на Него.“

1:8 Ако Йоан се беше опитал да привлече вниманието към себе си, той нямаше да остане верен на възложена му за задача. Йоан насочваше хората към Исус, а не към себе си.

В. Първото идване на Божия Син (1:9-18)

1:9 Той беше „истинската Светлина“. И други хора през вековете са предявявали претенции да бъдат водачи и спасители, но Този, за Козото свидетелства Йоан, е истинската Светлина, най-добрата и най-истинската Светлина: „истинската Светлина, която, идвайки на света, дава светлина на всеки човек“. Това не означава, че всеки човек получава някакво вътрешно знание за Христос или че всички хора чуват за Господ Исус по едно или друго време. То по-скоро означава, че тази Светлина свети за всички хора – без значение на националност, раса или цвят. Освен това то означава, че като свети на всички хора, Господ Исус показва тяхната истинска природа. Чрез идването Си на света като съвършения Човек Той показва на другите хора колко несъвършени са те. Когато една стая е тъмна, човек не може да види праха върху мебелите. Но когато се освети, тогава се вижда истинското ѝ състояние. В този смисъл, когато човек бъде осветен от истинската Светлина, той се вижда такъв, какъвто е наистина.

1:10 От момента на Своето раждане във Витлеем до деня, когато се върна обратно на небето, Той беше в същия този свят, в който живеем и ние днес. Той беше създал целия свят и беше неговият законен Собственик. Но вместо да Го признаят като Създател, хората помислиха, че е просто един от тях. Те се отнесоха към Него като към чужденец и бездомник.

1:11 „У Своите Си дойде.“ Той не е навлязъл в границите на нечия чужда собственост, но е дошъл да живее на една планета, която е била направена от Самия Него. „Но Своите Му Го не приеха.“ В един по-общ смисъл може да се приеме, че това се отнася до цялото човечество, но в по-тесен смисъл то се отнася само до еврейския народ, който е бил Неговият избран народ на земята. Когато е дошъл на света, Той се е представил на евреите като техния Месия, но те не са Го приели.

1:12 И така, сега Той отново се предлага на цялото човечество, като на онези, които Го приемат, дава право или пълномощие да станат Божи деца.

Този стих ни казва съвсем ясно как можем да станем Божи деца – не чрез добри дела, нито чрез членство в църквата, нито чрез полагане на големи старания, но като Го приемем, като повярваме в Неговото име.

1:13 За да дойде на света, всяко човешко дете трябва да се роди. Също така, за да станеш Божие дете, ти трябва да се родиш повторно. Това означава да се новородиш, да преживееш обръщение или да се спасиш. Този стих ни показва *три начина*, по които новородението не може да стане, и *един-единствен начин*, по който то може да стане. Първо нека изброим начините, по които не можем да се родим отново. „Не от кръв.“ Това означава, че човек не става автоматично християнин, защото родителите му са християни. Спасението не се предава от родителя на детето по кръвен път. То не идва „от плътска похот“, т. е. човек няма власт да извърши новородение в собствената си плът. И макар че той трябва сам да пожелае да бъде новороден, да бъде спасен, все пак неговата лична воля не е достатъчна, за да го спаси. Човек не може да бъде спасен и чрез мъжка по-

хот. Нито един човек не може да спаси друг човек. Някой проповедник например може много силно да желае новородението на определен човек, но той няма власт да произведе това удивително раждане. Как тогава става това новородение? Отговорът се съдържа в думите: „но от Бога“. Това просто означава, че никои или нищо не притежава властта да новороди освен Бог.

1:14 „Словото стана плът“, когато Исус се роди като Бебе в яслите във Витлеем. Той винаги е съществувал като Божия Син с Отец в небеса, но тогава Той избра да дойде на света в човешко тяло. Той „**пребиваваше между нас**“. Това не беше някакво кратко появяване, което може да се свърже с грешка или неразбиране; но Бог действително дойде на тази земя и живя тук като Човек сред човеци. Гръцката дума за „**пребиваваше**“ означава също „временно обитаваше“ или „издигна скинията Си“. Тялото на Господ Исус беше скинията, в която Той живя сред човеците тридесет и три години.

„**И видяхме славата Му.**“ В Библията думата „слава“ се използва често за обозначаване на ярката и блестяща светлина, която се е виждала при присъствието на Бога. Също така тя се използва за изразяване на Божието съвършенство и превъзходство. Когато Господ Исус беше тук, на земята, Той беше забулал Своята слава в тяло от плът. Но имаше два начина, чрез които Неговата слава беше открита. На първо място, това беше славата на Неговата нравственост. Тя можеше да се види по излъчването на съвършения Му живот и характер. В Него нямаше никаква грешка или петно. Той беше съвършен във всяко отношение. В Неговия живот са показани по един удивително хармоничен начин всички добродетели. На второ място, Неговата слава беше открита видимо на

хълма на Преображението (Мат. 17:1, 2). В онзи момент Петър, Яков и Йоан видяха как лицето Му засия като слънцето и как грехите Му засветиха като ярка светлина. Тези трима ученици можаха да видят предварително величето, което Господ Исус ще има, когато дойде на земята, за да царува хиляда години.

Когато Йоан казва „**и видяхме славата Му**“, той говори на първо място за **славата на нравствеността** на Господ Исус. Той и другите ученици можаха да видят чудото на един абсолютно съвършен живот, изживян на тази земя. Възможно е също така Йоан да говори и за събитието на хълма на Преображението. **Славата**, която видяха учениците там, им показва, че Той наистина е Божият Син. Исус е „**Единородният от Отца**“, което ще рече, че Христос е единственият Син на Бога. Бог няма друг Син като Него. В известен смисъл всички истински вярващи са синове на Бога. Но Исус е **Божият Син** – Единствен по рода Си. И като Божия Син, Той е рабен на Бога.

Спасителят беше **пълнен с благодат и истина**. От една страна, Той беше пълен с доброта, която хората не заслужаваха. От друга страна, беше съвършено честен и справедлив и никога не извиняваше, нито озобряваше зло. Да бъдеш съвършено милостив и едновременно с това съвършено справедлив е нещо, което само Бог може да бъде.

1:15 Йоан Кръстител **свидетелства** за това, че Исус е Божият Син. Преди Господ да започне Своето обществено служение, Йоан беше започнал да говори на хората за Него. Когато Исус излезе на историческата сцена, Йоан все едно каза: „Това е Онзи, за Когото ви говорих.“ Исус дойде след Йоан, доколкото Той беше роден след Йоан, и започна служението Си след Йоан. Исус беше роден шест месеца по-късно от Йоан и излезе пред народа

на Израел известно време, след като Йоан беше започнал да проповядва и да кръщава. Но Исус **достигна да бъде преди Йоан**. Той беше по-велик от Йоан и заслужаваше повече почит поради простата причина, че **беше преди Йоан**. Той съществуваше от вечността; Той беше Божият Син.

1:16 Всички, които вярват в Господ Исус, получават духовна сила от **Неговата пълнота**. Неговата пълнота е толкова голяма, че Той може да даде от нея на всички християни от всички страни и от всички времена. Изразът „**благодат върху благодат**“ вероятно означава „изобилна благодат“, като „**благодат**“ означава Божията специална милост, която Той излива върху Своите възлюбени деца.

1:17 Тук Йоан противопоставя старозаветното време на новозаветното време. **Законът**, който беше **даден чрез Мойсей**, не беше проява на благодат. Той заповядваше на хората да се подчиняват и, ако те не успяваха да направят това, ги осъждаше на смърт. Законът казваше на хората кое е право, но не им даваше сила да го извършат. Той беше даден на хората, за да им покаже, че са грешни, но не можеше да ги спаси от техните грехове. Но „**благодатта и истината дойдоха чрез Исуса Христа**“. Той не дойде, за да съди света, а за да спаси онези, които бяха недостойни, които не можеха да се спасят сами, които бяха Негови врагове. Точно това е **благодат** – най-доброто нещо от небето за най-лошото нещо на земята.

И не само **благодатта** дойде чрез **Исус Христос**, но също и **истината**. Той каза за Себе Си: „Аз съм... истината.“ Исус беше абсолютно честен и верен във всичко, което казваше и правеше. Той не показва милост за сметка на **истината**. Въпреки че обичаше грешниците, Той не обичаше техните грехове. Той знаеше, че грехът се заплаща със смърт. И затова умря – за да

плати смъртното наказание, което ние заслужавахме; и за да покаже към нас незаслужено благоволение, като спаси душите ни и ни даде дом на небето.

1:18 „**Никой, кога да е, не е видял Бога**.“ Бог е Дух и следователно – невидим. Той няма тяло. Въпреки че в старозаветните времена Той наистина се е изявявал видим на хората като Ангел или Човек, това не Го е разкривало Такъв, Какъвто Той действително е. Там Той се е изявявал само временно, по начин избран от Него, за да говори на Своя народ. Господ Исус е **Единородният Божий Син**¹: Той е Единственият Божий Син. Друг Син като Него няма. Той винаги стои много близо до Бог Отец. Дори когато беше тук, на земята, Исус пак оставаше „**в лоното на Отца**“. Той беше едно с Бога и беше равен на Бога. Този благословен Син напълно разкри на хората какъв е Бог. Когато хората видяха Исус, те видяха Бога. Те чуха Бог да говори и почувстваха Божията любов и топлота. Христос изцяло **изяви** онава, което Бог мислеше, и начина, по който Той се отнасяше към човечеството.

II. Първата година от служението на Божия Син (1:19–4:54)

A. Свидетелството на Йоан Кръстител (1:19–34)

1:19 Когато в Ерусалим достигна новината, че някакъв мъж на име **Йоан** говори на народа да се покае, защото идва Месията, **юдеите** изпращат делегация от **свещеници и левити**, за да разберат кой е този човек. **Свещениците** са били онези, които са извършвали важните богослужения в храма, докато **левитите** са били служителите, които са изпънявали някои по-обща служба. „**Ти кой си?** – питат го те.

– Да не би ти да си дългоочакваният Месия?“

1:20 Други хора на мястото на Йоан веднага биха сграбчили тази възможност да станат свидетели, като отговорят утвърдително на този въпрос. Но Йоан е един верен свидетел. И той свидетелства за себе си, че **не е Христос** (Месията).

1:21, 22 Юдеите са очаквали, че преди идването на Христос на земята ще се върне първо Илия (Мал. 4:5). Поради това те решават, че, след като Йоан не е Месия, то тогава може би е Илия. Но Йоан ги уверява, че не е и Илия. Във Второзаконие 18:15 Мойсей казва: „Господ твоят Бог ще ти въздигне отсрещ тебе, от братята ти пророк, както е въздигнал мене; него слушайте.“ Юдеите се спомнят за това предсказание и решават, че може би Йоан е **Пророкът**, за когото говори Мойсей. Но Йоан отново казва, че и това не е истина. Уплашени, че ще се върнат в Ерусалим без ясен отговор, участниците в делегацията питат Йоан да им каже направо кой е той.

1:23 И той казва: „Аз съм „глас на едного, който вика в пустинята.“ В отговор на техния въпрос Йоан Кръстител цитира част от Исаия 43:3, където е пророкувано, че преди идването на Христос ще се появи предвестник, който ще ги извести за Него. По този начин Йоан казва, че той е предсказанието предвестник. Той е **гласът**, а Израел – **пустинята**. Заради греха и откъсването си от Бога народът на Израел е станал сух и безплоден като пустиня. Йоан говори за себе си просто – като за глас, който не се вижда, а само се чува. Йоан е гласът, докато Христос е Словото. Словото се нуждае от глас, за да бъде известно, а гласът няма никаква стойност без словото. Словото е неизмеримо по-велико от гласа, но за нас е привилегия да бъдем Негов глас!

Това, което Йоан трябва да предаде като послание, е: „**Прав направете пътя за ГОСПОДА**“; което означава следното: „Месията идва. Премахнете всичко от вашя живот, което би могло да ви попречи да Го приемете. Покайте се от своите грехове, за да може Той да дойде и да царува над вас като Цар на Израел.“

1:24, 25 Фарисеите са една строга юдейска секта. Те много се гордеят с големите си познания върху закона и с усилията си да изпълняват заповедите от СЗ в най-добрите им подробности. Всъщност много от тях са лицемери, които само се опитват да изглеждат религиозни, а в действителност живеят изключително грешен живот. Сега те искат да знаят каква е тая власт, която има Йоан, за да кръщава, след като не е нито една от тези важни личности, изредени от тях.

1:26, 27 „Аз кръщавам с вода“. – казва Йоан. Той не иска никога да си мисли за него, че е важна личност. Неговата задача е проста – той трябва да подготви хората за Христос. Той кръщава с вода всеки, който го слуша и се покаява за своите грехове като външен признак за промяната вътре в него. „**Посред вас стои Един, Когото вие не познавате**“ – продължава отговора си Йоан, имайки предвид, разбира се, Исус. Фарисеите не признават Исус за дългоочаквания Месия. Йоан всъщност им казва следното: „Недейте да мислите, че аз съм велик човек. Онзи, Който наистина е велик, е Господ Исус; но **вие не Го признавате**.“ Той единствено е Достойният. Исус идва след Йоан Кръстител, но въпреки това Той е Онзи, Който заслужава цялата почит и превъзходство. Слугата е този, чието задължение е да развързва ремъка на обувката на господаря си, но Йоан не се счита **достоеен** да изпълни дори една таква скромна, грешна услуга на Христос.

1:28 Точното местоположение на **Витавара** (или **Витания**, според бележката под линия в НИПБКДЖ) не е известно. Но ние знаем, че тя се е намирала на източния бряг на река **Йордан**. Ако приемем наименованието **Витания**, трябва да знаем, че това не е същата Витания, която се е намирала близо до Ерусалим.

1:29 На следващия ден след посещение на фарисеите **Йоан** поглежда нагоре и **вижда Исус да идва към него**. Развътануван и разтърсен от величието на този момент, той извиква: „**Ето Божия Агнец, Който носи греха на света!**“ При евреите агнето се е използвало като животно за жертвоприношение. Бог е научил Своя избран народ да убие едно агне и кръвта му да бъде поръсена за жертва. Агнето е било използвано като заместител и неговата кръв се е проливала за прощение на греховете.

Кръвта на агнетата, заколвани по времето на СЗ, не е отмахвала греховете. Тези агнета са били само образи или символи, които са сочели напред към времето, когато Бог ще даде Едно Агне, Коего действително ще отнеме греха. През всичките години на СЗ много благочестиви юдеи са очаквали идването на Това Агне. Най-послед този момент настъпва и **Йоан Кръстител** тържествено провъзгласява пристигането на истинския **Божий Агнец**.

Когато възкликва, че **Исус носи греха на света**, **Йоан** не иска да каже, че греховете на всички са простени. Смъртта на Христос има достатъчно голяма стойност, за да плати греховете на целия свят, но прощение получават само онези грешници, които приемат Господ Исус за свой Спасител.

Според Дж. Джоунз този стих е изключителен, защото изявява превъзходството на християнското изкупление:

1. То е превъзходно заради ПРИРОДАТА на жертвата. Докато жертвите на юдеизма представляват ирационални агнета, жертвата на християнството е Божият Агнец.
2. То е превъзходно заради това, че е ЕФЕКТИВНО. Докато жертвите на юдеизма са служели само за да припомним греховете всяка година, жертвата на християнството отне греха веднъж завинаги. „Той отне греха, като пожертва Себе Си.“
3. То е превъзходно заради ОБХВАТА на своето действие. Докато юдейските жертви са имали за цел да облагодетелстват само един народ, жертвата на християнството има за цел да облагодетелства всички народи: „Тя отнема греха на света.“²

1:30, 31 **Йоан** никога не се уморява да напомня на хората, че само подготвя пътя на Онзи, Който идва и Който е по-велик от него самия. Исус е по-велик от **Йоан** толкова, колкото Бог е по-велик от всеки човек. **Йоан** е роден няколко месеца преди Исус, но Исус е съществувал през цялата вечност. Когато **Йоан** казва: „**Аз не Го познавах**“, това не означава непременно, че Той не Го е виждал никога преди това.

Възможно е **Йоан** и **Исус** да са се познавали добре, тъй като са били братовчеди. Но **Йоан** не е познавал своя Братовчед като Месия, преди Той да дойде да се кръсти при него. Мисията на **Йоан** е била да подготви пътя на Господа и след това да Го посочи на народа на **Израел**, когато Той се появи. Това е била и причината, поради която **Йоан** е кръщавал хората във вода – за да ги подготви за идването на Христос. Неговата цел не е била да привлече ученици към себе си.

1:32 Събитието, за което говори **Йоан** тук, е станало по време на кръщенето на Исус в река **Йордан**. След като Господ излиза от водата, **Божият Дух** слиза като гълъб и почива

върху Него (ср. Мат. 3:16). По-нататък авторът обяснява значението на това събитие.

1:33 Бог е открил на Йоан, че Месията идва и че когато Той дойде, Духът ще слезе върху Него и ще остане на Него. И така, когато това нещо става при кръщението на Исус, Йоан разбира, че Исус е Този, Който ще кръщава със Светия Дух. Светият Дух е Личност – една от трите Личности на Божеството. Той е равен на Бог Отец и Бог Син.

Докато Йоан кръщава с вода, Исус ще кръщава със Светия Дух. Кръщението със Светия Дух стана в деня на Петдесетница (Деяния 1:5, 2:4, 38). Тогава Светият Дух слезе от небето, за да обитава в тялото на всеки вярващ и да го направи член на църквата, която е тялото на Христос (1 Кор. 12:13).

1:34 На основание на това, което вижда при кръщението на Исус, Йоан свидетелства, че Исус от Назарет е Божият Син, за Когото беше предсказано, че ще дойде на света. Когато Йоан казва, че Христос е Божият Син, той всъщност казва, че Исус е Бог Син.

Б. Призоваването на Андрей, Йоан и Петър (1:35-42)

1:35, 36 Следващият ден е третият от дните, споменати дотук. Йоан е с двамата от своите ученици. Тези мъже са чули проповедта на Йоан и са ѝ повярвали; но те все още не са срещнали Господ Исус. Сега Йоан свидетелства пред всички за Господа. Предния ден той говори за Неговата Личност („Божият Агнец“) и Неговото дело („Който носи греха на света“). Сега той просто привлича вниманието към Неговата Личност. Посланието му е просто, безкористно и изцяло посветено на Спасителя.

1:37 Вярната проповед на Йоан му струва загубата на двамата ученици, но за сметка на това той изживява радостта да ги види как следват Исус. Подобно и ние трябва да предпочитаме приятелите ни да следват Исус, вместо да мислят, че ние сме някакви много важни личности.

1:38 Спасителят винаги се интересува от тези, които Го следват. Тук Той показва Своя интерес, като се обръща към двамата ученици и ги пита: „Що търсите?“ Исус знае отговора на този въпрос, Исус знае всичко, но иска те да изразят своето желание с думи. Техният отговор: „Равви, къде живееш?“, показва, че те искат да бъдат с Господа и да Го опознаят по-добре. Те не се задоволяват само с една среща, а желаят да имат общение с Него. „Равви“ е староеврейската дума за „Учителю“ (буквалното ѝ значение е „Велики мой“).

1:39 Той им казва: „Дойдете и ще видите.“ Никой, който искрено желае да научи повече за Спасителя, няма да бъде отпратен назад. Исус поканва двамата ученици в къщата, където е отседнал по това време, вероятно много по-бедна от съвременните къщи.

„Дойдоха, прочее, и видяха где живее и останаха при Него моя ден. Беше около десетия час.“ Тези мъже никога преди това не са били удостоявани с по-голяма чест от тази – да прекратят нощта на едно място със Създателя на вселената. Те са едни от първите членове на еврейския народ, които призовават Месията.

Десетият час е или 10.00 часа сутринта, или 4.00 часа следобед. Обикновено се смята, че става въпрос за поранния (римския) час.

1:40 Единият от двамата ученици е Андрей. Днес Андрей не е толкова известен колкото брат му Симон Петър, но е интересно да видим, че той първ от двамата е срещнал Исус.

Името на другия ученик не е споменато, но почти всички изследователи на Библията приемат, че става дума за Йоан, който е написал това Евангелие. Предполага се, че скромността му е попречила да спомене собствено-то си име.

1:41 Когато един човек намери Исус, той обикновено иска и роднините му да Го намерят също. Спасението е такова велико нещо, че човек не може да го запази само за себе си. И така, Андрей бързо отива при брат си Симон, за да му занесе вълнуващата вест: „Намерихме Месия!“ Какво изумително съобщение! Най-малко от четири хиляди години хората чакат да гоиде обещаният Христос, Божият Помазаник, а сега Симон чува от устата на собствения си брат поразителната новина, че Месия е тук, наблизо. Ясно е, че те живеят в момент, когато се твори историята! Колко е просто посланието на Андрей – само две думи: „Намерихме Месия!“ Но Бог ги използва и спечелва Петър. Това ни показва, че не е необходимо да бъдем големи проповедници или много умни оратори. Необходимо е само да кажем на хората за Господ Исус, а Бог ще се погрижи за останалото.

1:42 Андрей довежда брат си на правилното място и при правилната Личност. Той не го довежда в някоя църква, вероизповедание или при свещеник. Той го довежда при Исус. И забележете колко е важно това! Благодарение на интереса, който проявява Андрей, Симон по-късно става един голям „ловец на човеци“, един от водещите апостоли на Господ. Симон получава по-голяма известност от своя брат, но Андрей несъмнено ще сподели наградата на Петър, защото той беше онзи, който заведе Петър при Исус. Господ знае името на Симон, без да има нужда да Му се казва. Той също така знае, че Симон има не особено стабилен характер. Но освен всичко

това Той знае, че характерът на Симон ще се промени и че той ще стане твърд като скала. Откъде Исус знае всичко това? Оттам, че Той беше и е Бог.

Името на Симон наистина се променя на **Кифа** (арамейската дума за **камък**) и той наистина става човек със силен характер, особено след Възнесението на Господа и Слизането на Светия Дух.

В. Призоваването на Филип и Натанаил (1:43-51)

1:43 Това е четвъртият ден, за който четем в тази глава. Бош ни обръща внимание върху факта, че първия ден виждаме *само Йоан* (15-28 ст.); втория ден виждаме *Йоан и Исус* (29-34 ст.); третия ден – *Исус и Йоан* (35-42 ст.); и четвъртия – *само Исус* (43-51 ст.). Господ върви на север към една област, позната под името **Галилея**. Там Той намира **Филип** и го поканва да Го последва. „**Дойди след Мене.**“ Тези думи са велики, от една страна, заради Този, Който ги изговаря, и от друга, заради привилегията, която предлагат. Спасителят и досега се обръща с тази проста, но възвишена покана към всеки човек на всяко място по света.

1: 44 **Витсауда** е бил град на брега на Галилейско море. Много малко градове на света са били удостоявани с такава чест, с каквато е бил удостоен този град. Там Господ е извършил някои от най-великите Си чудеса (Лука 10:13). Тя е била родното място на **Филип, Андрей и Петър**. Но въпреки това този град е отхвърлил Спасителя, в резултат на което Витсауда е била изцяло разрушена, така че днес ние не можем да кажем къде точно се е намирала.

1:45 **Филип** иска да сподели новооткритата си радост с някой друг и затова отива и намира **Натанаил**. Но

воповярвалите са най-добрите ловци на души. Посланието на Филип е просто и конкретно. Той казва на Натанаил, че е намерил Месията, Който е бил предсказан от Мойсей и пророците – **Исус от Назарет**. Всъщност посланието на Филип не е съвсем точно. Той описва Исус като **син на Йосиф**. Исус, разбира се, е бил роден от девицата Мария, но не е имал човешки баща. **Йосиф** е осиновил Исус, като по този начин е станал официално негов баща, макар и да не е бил Негов истински Баща. Джеймс С. Стюарт пише следното във връзка с този въпрос:

„Христос никога не е изисквал от нас да имаме една напълно узряла вяра от самото начало. Той никога не е възпирал хората да станат Негови ученици заради несъвършенствата в техните убеждения. И това, без съмнение, е така и в наши дни. Христос върви заедно със Своите братя и ги кани да се присъединят към Него веднага, щом поискат, като ги приема с вярата, която те могат да Му предложат. Това за Него е достатъчно като за начало. От този момент нататък Той започва да ги води като Свои приятели – така, както води първата Си група – стъпка по стъпка, към най-скритото място на тайната на Неговата Личност и към славата на ученичеството.“³

1:46 Натанаил обаче има трудности. Хората от Галилея се отнасят с презрение към **Назарет**. Натанаил смята за невъзможно Месията да живее в такъв беден град и изказва на глас своите съмнения. **Филип** не започва да спори. Той разбира, че най-добрият начин за разрешаване на противоречията, е да запознае възразяващия лично с Господ Исус. Това е един много ценен урок за всички, които се опитват да спечелят хора за Христос. Не спорете. Не се ангажирайте с дълги дискусии. Просто поканете хората да **дойдат и да видят**.

1:47 47 ст. показва, че **Исус** знае всичко. Без да е познавал преди това **Натанаил**, **Исус** му казва, че той е **един истински израильтянин, у когото няма никаква измама или лукавство**. Яков (Израил) си е спечелил репутацията на човек, който използва за своите цели не съвсем честни методи, но Натанаил е един „Израил“-тянин, у когото няма и следа от „Яков“.

1:48 **Натанаил** явно е изненадан от това, че един напълно непознат Човек може да му говори така, като че ли го познава отдалече. Очевидно никой друг не е знаел за това, че е бил **под смокинята**. Може би страничните клонове на дървото и околната растителност така са го закривали, че никой не е могъл да го види. Но Исус го е видял, макар и да е бил скрит толкова добре.

1:49 Може би точно тази сила на Господ Исус да го види дори тогава, когато е бил скрит от всички човешки погледи, се оказва достатъчна за спечелването на **Натанаил** за Господа; а може би това познание му е било дадено по някакъв свръхестествен начин... Във всеки случай той сега знае, че **Исус е Божият Син и Израилевият Цар**.

1:50 Господ дава на Натанаил две доказателства за това, че Той е Месията: Той описва неговия характер и вижда Натанаил в момент, когато никое човешко око не може да го види. За Натанаил тези две доказателства са достатъчни и той повярва. Сега Господ Исус му обещава, че той ще **види и по-големи доказателства от тези**.

1:51 Винаги, когато Исус започва думите Си с „**Истина, истина...**“ (което буквално значи „Амин, амин...“⁴), това означава, че ще каже нещо много важно. Тук Исус описва на Натанаил една картина от бъдещето, когато Той ще се върне пак, за да царува върху цялата земя. Тогава светът ще узнае, че **Синът на дърводелеца, Който живя в**

презрения град Назарет, е наистина Божият Син и Израилевият Цар. В този ден **небето** ще бъде **отворено** и Божието благоволение ще почива върху Царя, Който ще царува над света, а Ерусалим ще бъде Неговата столица.

Възможно е Натанаил да е разсъждавал точно върху историята с Яковата стълба (Бит. 28:12). Тази стълба, по която се качват и слизат Божиите ангели, е олицетворение на Самия Господ Исус Христос, Който е единственият път към небето; и **Божии ангели** ще възлизат и ще слизат **над Човешкия Син**. Ангелите са **Божии** слуги, които ще летят като огнени пламъци, за да изпълнят Неговите поръчки. След възцаряването на Исус тези ангели ще пътуват назад и напред между небето и земята и ще изпълняват Неговата воля.

Исус казва на Натанаил, че той е видял много малко неща от Неговото Месиянство. В бъдещото царство на Христос Натанаил ще види Господ Исус напълно изявен като Божия помазан Син. Тогава и целият свят ще узнае, че от Назарет е произлязло нещо наистина добро.

Г. Първото знамение: превръщането на водата във вино (2:1-11)

2:1 Безспорно **третият ден**, за който става дума тук, е **третият ден** от престоя на Господ в Галилея. В 1:43 се казва, че Спасителят е отишъл в тази област. Ние не знаем къде точно се е намирала Кана, но от 12 ст. на тази глава заключаваме, че тя се е намирала на някаква височина близо до Капернаум.

Точно в този ден в Кана е **имало сватба** и **майката на Исус** е била там. Интересно е да се отбележи, че за Мария тук се говори като за **майката на Исус**. Спасителят не е бил известен заради това, че е бил Син на Дева Мария, но тя е била известна за-

ради това, че е била майката на нашия Господ. Свящото Писание винаги отдава първенство на Христос, а не на Мария.

2:2 **Исус и Неговите ученици са били поканени на сватбата**. Организаторите на сватбата са взели едно мъдро решение, като са поканили Христос. Така и днес хората, които канят Господ на своята сватба, вземат също едно мъдро решение. За да направят това, както младоженката, така и младоженецът трябва да бъдат истински вярващи в Господ Исус. След това те трябва да отгадат живота си на Спасителя и да решат техният дом да бъде място, където Той ще пребъдва с любов.

2:3 На сватбата **виното** се свършва. Когато **майката на Исус** разбира какво е станало, тя представя проблема пред Своя Син. Тя знае, че Той може да направи чудо, за да достави вино, и може би иска освен това Синът ѝ да се открие пред събраните гости като Божия Син. В Библията виното често е символ на радост. Когато Мария казва: „**Вино нямат**“, тя всъщност дава съвсем точно описание на неспасените. За невярващия няма такава радост, която да е истинска и да продължава вечно.

2:4 Отговорът, който Господ дава на майка Си, изглежда доста студен и без никаква връзка с въпроса. Но укорът не е толкова силен, колкото ни изглежда. Думата „**жено**“, която се използва тук, е почтително обръщение, подобно на обръщението „**госпожо**“. Когато Господ пита: „**Какво има между Мене и тебе, жено?**“, Той всъщност показва, че при изпълнението на Божествената Си мисия Той не е подвластен по никакъв начин на майка Си, но е изцяло подчинен в действията Си на волята на Своя Отец в небесата. Мария иска да види Исус прославен, но Той трябва да ѝ напомни, че времето за това **още не е дошло**. Пре-

ди да се появи пред света като всепобеждаващия Христос, Исус първо трябва да се изкачи на жертвения олтар, което Той ще направи на кръста на Голгота.

Уилямс посочва следното:

„Изразът „Какво има между мене и...?“, се среща няколко пъти в Библията и неговият смисъл е: „Какво общо има между мене и ...?“ Предполагаемият отговор на този въпрос е: „Нищо.“ Давид използва този израз два пъти във връзка с братовчедите си, Саруините синове. Наистина между тях и Давид не е било възможно да има нищо общо в духовно отношение! Елисей също го използва, за да покаже колко дълбока е пропастта между него и Йорам, Ахавовия син. Този израз, който се използва три пъти от демоните, разкрива, че Сатана няма нищо общо с Христос, нито Христос – със Сатана. И последно, Господ го използва във връзка с Дева Мария, за да покаже колко непреодолима е пропастта между Неговата безгрешна Божествена природа и нейната грешна човешка природа и че има само Един Глас, Който може да представява авторитет за Неговото ух.“⁵

2:5 Мария разбира смисъла на Неговите думи и дава наставление на слугите да направят **това**, което им каже **Той**. Нейните думи са много важни и за нас днес. Забележете, че тя не казва на мъжете да се подчинят на нея или на някое друго гошечко същество. Тя ги насочва към Господ Исус и им казва, че единствено на Него трябва да се подчинят. Учението на Господ Исус може да се прочете от страниците на НЗ. И винаги, когато четем тази безценна книга, трябва да помним последните документирани думи на Мария: „**Каквото ви рече, сторете.**“

2:6 На мястото, където се провежда сватбата, е имало **шест** големи **каменни** делви, всяка от които е **поби-**

рала по две или три мери вода. Юдеите са използвали тази вода, за да се очистват от оскверняване. Например ако един юдеин се докоснел до тяло на мъртъвец, той бил считан за нечист, докато не извършел един определен ритуал на очистване.

2:7 Исус дава наставления на слугите да **напълнят делвите с вода**, което те веднага правят. Преди да извърши чудото, Господ винаги използва наличните възможности. Той нарежда на мъжете да **напълнят с вода**, след което извършва онова, което нито един човек не може да извърши – превръща водата във вино! Съдовете се **напълват** с вода от слугите, а не от учениците. По този начин Господ иска да избегне всякакъв повод за допускането на каквото и да е номер. Освен това делвите биват **напълнени догоре**, така че никой да не може да каже, че виното е било налято допълнително.

2:8 Чудото е извършено. Господ заръчва на слугите да **наляят** от делвите **и да занесат на настойника на угощението**. От това става ясно, че чудото е било мигновено. За превръщането на водата във вино не е било необходимо много време освен един кратък миг. Едно поетично изказване описва това чудо така: „Нищо несъзнаващите води видяха своя Бог и почрвеняха.“

2:9 **Настойникът на угощението** е онзи, който отговаря за подреждането на масите и за храната. **След като опитва от виното**, настойникът разбира, че се е случило нещо необичайно. Той **не знае откъде е дошло** това вино, но разбира, че то е превъзходно и **извиква младоженеца**.

Какво трябва да бъде отношението на християнина към виното днес? Понякога виното се предписва по здравословни причини, което напълно отговаря на учението на НЗ (1 Тим. 5:23). Добре е обаче повечето христи-

яни да избягват да пият вино заради ужасните последици от прекомерната му употреба. Всеки човек може да се пристрасти към алкохола. Най-добрият начин да се избегне тази опасност, е изобщо да не го пие. Освен това не трябва да се пренебрегва и фактът за влиянието на нашите действия върху другите хора. В нашето общество употребата на алкохол от един християнин може да се приеме като много лошо свидетелство от страна на някой спасен човек, поради което е по-добре изобщо да се въздържа от пиене на алкохол.

2:10 Реакцията на настойника на угощението ни обръща внимание върху разликата в начина, по който действа Господ Исус, и начина, по който обикновено действат хората. Обикновено на сватбите първо се изнася доброто вино, докато хората все още могат да му се наслаждат и да оценят вкуса му, защото по-късно, след като са се наiali и напили, те няма да бъдат в състояние да усетят качеството на това, което пият. На тази сватба доброто вино се изнася най-накрая, което има за нас и духовно значение. Обикновено светът предлага в началото най-доброто, което има да предложи на хората. Младите хора получават най-привлекателните неща. По-късно, по време на старостта, когато те са пропилали живота си в празни удоволствия, светът не може да им предложи нищо по-добро от утайката на виното. Християнският живот е точно обратното на това. С времето той става все по-добър. Христос пазил най-доброто вино за най-накрая. След поста идва угощението.

Тази случка от Свящото Писание има пряка връзка с еврейския народ. По онова време в юдейската религия не е имало истинска радост. Хората са били непрекъснато участници в една дълга поредица от отегчителни ритуали и церемонии, в които не е имало

никакъв живот. Божествената радост е била нещо абсолютно чуждо за тях. Господ Исус иска да ги научи да положат вярата си на Него, тъй като единствено Той може да превърне жалкото им съществуване в радост. Водата на юдейските ритуали и церемонии може да се превърне във „вино“ на радостната действителност в Христос.

2:11 Съобщението, че **това е начало на знаменията**, изключва предположенията за глупавите чудеса, които се приписват на нашия Господ за времето на детството Му. Подобни описания могат да се намерят в такива псевдоевангелия като „Евангелието от Петър“. Там на нашия Господ се приписват чудеса, които Той бил извършил, според както се твърди, когато бил малко дете, и които стоят на границата с богохулството. Предвиждайки тази възможност, Светият Дух е взел мерки да защити този период от живота на нашия Господ и Неговия характер с вмъкването на тази допълнителна забележка.

Превръщането на водата във вино е знамение, което ще рече „чудо с определено значение“. Това е едно действие на свръхчовешките възможности с духовно значение. Тези чудеса са предназначени да покажат, че Исус наистина е Божият Христос. С това знамение Исус **изявява Своята слава**. Той разкрива на хората, че наистина е Бог, **изявен в плът**. „**И учениците Му повярваха в Него**.“ В известен смисъл те и преди този случай са вярвали в Него, но сега вярата им е укрепена и упованиеито им е по-пълно. Синдигън Джоунс казва следното:

„Първото чудо на Мойсей е превръщането на водата в кръв, което има силен разрушителен ефект. Първото чудо на Христос е превръщането на водата във вино, което съдържа елемент на успокоение и утеха.“⁶

Д. Божият Син изчиства гома на Своя Отец (2:12-17)

2:12 Сега Спасителят напуска Кана и слиза в Капернаум заедно с майка Си, братята Си и учениците Си. В Капернаум те престояват само няколко дни. Скоро след това Господ се изкачва в Ерусалим.

2:13 От този момент нататък следва първото свидетелство на Господ за град Ерусалим. Този етап от Неговото служение продължава до 3:21. Господ започва и завършва Своето обществено служение с изчистването на храма по време на Пасхата (ср. Мат. 21:12, 13; Марко 11:15-18; Лука 19:45, 46). Пасхата е един празник, който се е празнувал всяка година в чест на избавлението на израелтяните от робството в Египет, превеждането им през Червено море и отвеждането им в пустинята, а по-късно и в обещаната земя. Първото празнуване на Пасхата е записано в Изход 12 гл. Като благочестив юдеин Господ Исус възлиза в Ерусалим за този важен ден в юдейския календар.

2:14 Когато стига до храма, Той открива, че храмът е превърнат на пазар. Там се продават волове, овце и гълъби, а освен това се върти търговия с обмяната на пари. Животните и птиците се продават на хората, които отиват да се поклонят, за да ги принесат в жертва, а обмяната на пари се извършва с пътуващите поклонници от далечни страни, за да могат да платят таксата за храма. Известно е, че идващите от толкова далеч пътници много често са били маменни от обменителите.

2:15 Бичът, който прави Господ, сигурно е бил малък пресукаан камшик, направен от върви. Не е казано дали Господ е ударил някого с него. Вероятно го е използвал като символ на власт в ръката Си. Размахвайки бича пред Себе Си, Той прогонва търговци-

те вън от храма и обръща масите на обменителите.

2:16 Законът е позволявал на бедните да дават като принос две гълъбчета, тъй като не са имали пари за поголемите животни. На онези, които са продавали гълъбите, Господ заповядва да ги махнат от там. Не е прилично да превръщат гома на Неговия Отец в тържище. През всички векове Бог е предупреждавал Своя народ да не използва религиозните служби като средство за забогатяване, така че в тези Негови действия няма нищо жестоко или несправедливо. По-скоро те ни показват колко свят и праведен е нашият Господ.

2:17 Когато учениците на Исус виждат какво става, те си спомнят Псалм 69:9, където е предсказано, че когато дойде Месията, ревността за Бащиния Му дом ще Го изяде. В този момент те стават свидетели на решимостта на Исус да запази чистотата на поклонението пред Бога и разбират, че Той е Онзи, за Когото говори псалмистът.

Нека да припомним, че храмът на Светия Дух е тялото на християнина. По примера на Господ Исус, който толкова ревностно държеше на чистотата на храма в Ерусалим, ние също така трябва да държим на нашата собствена чистота, като се обръщаме непрекъснато към Господа, за да ни очисти.

Е. Исус предсказва Своята смърт и възкресение (2:18-22)

2:18 Изглежда, че еврейският народ винаги търси някакво знамение или чудо. Това, което те казват, означава следното: „Ако Ти извършиш някое велико и могъщо дело, ние ще повярваме.“ Да не забравяме обаче, че Господ Исус извърши чудеса след чудеса, но въпреки това техните сърца останаха затворени за Него. В 18 ст. те поста-

вят под въпрос правото Му да изгонва търговците от храма и искат от Него да извърши знамение, с което да покрепи претенциите Си за Месия.

2:19 В отговор на това Господ Исус прави едно удивително изявление за Своята смърт и възкресение. Той им казва, че те ще унищожат този храм, но Той за три дни пак ще го издигне. Този стих е отново особено показателен за божествеността на Христос. Единствен Бог може да каже: „За три дни ще го издигна.“

2:20 Юдеите не разбират гумите на Исус. Те се интересуват по-скоро от материалните неща, отколкото от духовната истина. Единственият храм, за който те могат да си помислят, е Иродовият храм, издигнат тогава в Ерусалим, за построяването на който са били необходими четиридесет и шест години. За тях е било невъзможно да си представят, че този храм може да бъде построен за три дни.

2:21 Господ Исус обаче говори за Собственото Си тяло като храм, в който обитава цялата пълнота на Божеството. Така, както тези юдеи са осквернили храма в Ерусалим, така те ще Го осъдят на смърт само след няколко години.

2:22 По-късно, след като Господ Исус беше разпнат и възкресен от мъртвите, Неговите ученици си спомниха за Неговото обещание да възкръсне след три дни. И виждайки с очите си това чудно изпълнение на пророчеството, те „повярваха на писаното и словото, което Исус беше говорил“.

Често ние се срещаме с трудни за разбиране истини. Но този пасаж тук ни учи, че трябва да запазваме Божиите думи в сърцата си, макар и да не ги разбираме сега, защото един ден Господ ще ни ги изясни. Думите „повярваха на писаното“ означават, че те са повярвали на предсказанията от СЗ,

където се говори за възкресението на Месията.

Ж. Мнозина казват, че вярват в Христос (2:23-25)

2:23 В резултат на знаменията, които Исус извършва в Ерусалим по време на Пасхата, повярвалите в Неговото име са мнозина. Това не означава непременно, че те са Му отдали живота си и са започнали да уповават само на Него: те просто са заявили, че Го приемат. В тяхното действие не е имало непременно истинност: това е било една външна изява на желанието им да следват Исус; подобно на състоянието на света днес, където много хора претендират, че са християни, но всъщност никога не са били новородени чрез вяра в Господ Исус Христос.

2:24 Въпреки че мнозина казват, че вярват в Него, Исус не им се доверява (в оригиналния гръцки текст е използвана една и съща дума за „вярвам“ и „доверявам“). Той разбира, че те идват при Него само от лобопитство – търсейки сензации и чудеса. Господ познава всичките човеци: техните мисли и побуди; знае защо постъпват по този начин; знае дали наистина имат вяра или я имат само на думи.

2:25 Никой не познава човешкото сърце по-добре от Господ Исус. Господ няма нужда никой да Го поучава или да Му обяснява за човека. Той има пълно познание за това, което е в човека, и за причините за неговото поведение.

3. Исус поучава Никодим относно новородението (3:1-21)

3:1 Случката с Никодим се противопоставя на това, което се е случило току-що. Мнозина от юдеите в Ерусалим са заявили, че вярват в Господа, но Той знае, че вярата им не е искрена. Никодим обаче е изключение. Господ открива у него ревностно желание да

знае истината. 1 ст. би трябвало да започва с едно „но“: „Но⁷ между фарисеите имаше един човек на име Никодим, юдейски началник.“

Сред своя народ Никодим е признат за учител. Може би той отива при Господа за повече наставления, с цел да сподели наученото с юдеите.

3:2 Библията не ни казва защо Никодим е дошъл при Исус точно през нощта. Най-просто обяснение е, че той се е чувствал неудобно да го види, че е отива при Исус, тъй като Господ изобщо не е приет от повечето юдеи. Въпреки това той отива при Него. Никодим признава, че Господ е Учител, изпратен от Бога, тъй като никой не може да извършва такива чудеса, без Бог пряко да му помага. Независимо от цялото си образование обаче Никодим не разбира, че Господ е Бог, изявен в плът. Той прилича на много от съвременните хора, които казват, че Исус е бил един велик човек, чудесен учител, изключителна личност... На всички тези определения липсва едно много важно нещо, за да бъдат цялата истина – Исус беше и е Бог.

3:3 На пръв поглед изглежда, че отговорът на Господ Исус няма никаква връзка с току-що казаното от Никодим. Всъщност нашият Господ казва: „Никодиме, ти си дошъл при Мен, защото искаш да те науча на нещо; но това, от което ти действително имаш нужда, е да бъдеш роден отново. Това е мястото, откъдето трябва да започнеш. Трябва да бъдеш роден отгоре. Иначе никога няма да видиш Божието царство.“

Господ започва това удивително обяснение с думите: „Истина, истина...“, което буквално значи „Амин, амин...“. Господ употребява тези думи винаги, когато иска да ни подготви за някоя важна истина.

Като юдеин, Никодим очаква да гоиде Месия, Който да освободи Изра-

ел от римското владичество. По това време римската империя управлява целия тогавашен свят и юдеите трябва да се подчиняват на нейните закони и управленце. Никодим мечтае за времето, когато Месията ще установи Своето царство на земята – когато израелският народ ще бъде пръв между всички народи; когато всички негови врагове ще бъдат победени. Господ обаче казва на Никодим, че за да влезе в това царство, човек трябва да се **новороди**. Точно както е необходимо човек веднъж да се роди, за да започне физически живот, също така е необходимо той да се роди повторно, за да започне небесен живот. (Изразът „да се роди отгоре“ означава също „да се роди отново“.) С други думи, в царството на Христос може да влезе само ози, чийто живот е променен. Тъй като Неговото царство ще бъде праведно, поданиците Му също трябва да бъдат праведни. Христос няма да царува над народ, който продължава да върши грехове.

3:4 Тук ние отново виждаме колко е трудно за хората да разбират думите на Господ Исус. Никодим продължава да приема всичко много буквално. Той не може да разбере как един възрастен човек ще се **роди** отново, като физически влезе втори път в **корема на майка си**, за да се **новороди**. За него това е невъзможно да стане.

Никодим на практика ни показва как „естественният човек не побира това, което е от Божия Дух, защото за него е глупост; и не може да го разбере, понеже то се изпитва духовно“ (1 Кор. 2: 14).

3:5 По-нататък Исус обяснява на Никодим, че той трябва да се **роди от вода и Дух**, иначе никога няма да влезе в **Божието царство**.

Какво иска да каже Исус? Много хора смятат, че тук става дума за вода в *буквален* смисъл, и че Господ Исус говори за кръщението като за необходи-

мо условие за спасение. Такова едно учение е абсолютно противоположно на всичко останало, което казва Библията. Навсякъде в Божието Слово ние четем, че спасението може да бъде единствено чрез вяра в Исус Христос. Кръщението е за онези, които вече са спасени, а не е средство за спасение.

Някои предполагат, че пог „вода“ в този стих трябва да се разбира Божието Слово. В Ефесяни 5:25, 26 водата е тясно свързана с Божието Слово. Също така и в 1 Петр. 1:23, и Яков 1:18 се казва, че новороденото става чрез Божието Слово. Възможно е следователно пог „вода“ в този стих наистина да се разбира Божието Слово. Ние знаем, че отделно от Библията няма спасение. За да има новородение, е необходимо грешникът да приеме посланието, което се съдържа в Божието Слово.

Но водата може да се разбира и като символ на Светия Дух. В Йоан 7:38, 39 Господ Исус говори за „реки от жива вода“ и съвсем определено казва, че когато използва думата „вода“, Той говори за Светия Дух. Ако водата има значение на Дух в 7 гл., защо да няма същото значение и в 3 гл.?

Това тълкуване обаче поражда една трудност. Исус казва: „Ако се не роди някой от вода и Дух, не може да влезе в Божието царство.“ Ако приемем, че „вода“ означава Дух, тогава излиза, че Духът се споменава два пъти в този стих. Но думата, която е преведена като „и“, може също така да се преведе и като „също“. Тогава стихът би могъл да се чете така: „Ако се не роди някой от вода, също от Дух, не може да влезе в Божието царство.“ Ние вярваме, че това е истинският смисъл на този стих. Физическото раждане не е достатъчно.⁸ Необходимо е още човек да се роди и духовно, за да влезе в Божието царство. Това духовно раждане може да бъде извършено от

Светия Дух, когато човек повярва в Господ Исус Христос. Това тълкуване се подкрепя от факта, че изразът „роден от Духа“ се среща два пъти в стиховете, които следват (6 и 8 ст.).

3:6 Дори и Никодим да можеше по някакъв начин да влезе втори път в корема на майка си, това нямаше да може да поправи злата му природа. Изразът „роденото от плътта и плът“ означава, че децата, които се раждат от човешки родители, се раждат в грях и са безпомощни, и без никаква надежда да се спасят сами по себе си. От друга страна, „роденото от Духа е Дух“. Духовното раждане става, когато човек положи упованието си на Господ Исус. При новораждането човек получава нова природа и става годен за Божието царство.

3:7 Никодим не трябва да се чуди на учението на Господ Исус. Той трябва да разбере, че човек трябва да се новороди, и да осъзнае свършената неспособност на човешката природа да облекчи грешното си състояние. Трябва да разбере, че за да стане поданик в Божието царство, човек трябва да бъде свят, чист и духовен.

3:8 Както често прави, за да илюстрира една духовна истина, Господ Исус използва пример от природата. Той напомня на Никодим, че вятърът духа, накъдето си иска, и човек може да чуе шума му, но не може да каже от къде идва и на къде отива. Новораждането прилича да голяма степен на вятъра. Първо, то става по Божията воля. Това не е сила, над която човек има власт. Второ, новораждането е невидимо. Човек не може да види как става, но може да види резултатите от него в личния живот на новородения. При всеки спасен човек се наблюдава промяна. Сега той мрази лошите неща, които преди това е обичал. Нещата, които сега обича, са Божиите истини, които преди това е презирал. Точно както никой не може напълно

да разбере вятъра, така и никой не може напълно да разбере чудотворното дело на Божия Дух. Освен това новораждането, както и **вятърът**, са непредсказуеми. Не е възможно да се каже кога и **къде** ще се случи то.

3:9 И още веднъж **Никодим** ни показва неспособността на естествения човешки ум да навлезе в небесните неща. Без съмнение той все още се опитва да мисли за новораждането като за едно естествено или физическо събитие, а не като за едно духовно явление. Затова той пита Господ Исус: „**Как може да бъде това?**“

3:10 Исус отговаря, че като **израилев учител** Никодим е длъжен да знае тези неща. Старозаветните Писания съвсем ясно казват, че когато Месията дойде отново на земята, за да установи Своето царство, Той първо ще съди враговете Си и ще унищожи всички неща, които Го оскърбят. Само онези, които са изповядали и оставили греховете се, ще влязат в царството.

3:11 След това Господ Исус обръща внимание върху непогрешимостта на Своето учение, както и на неверието на човека по отношение на Него. Той знае истината още от вечността и поучава само това, което е **знаел и видял**. Но Никодим и повечето от неговите съвременници юдеи отказват да повярват на Неговото свидетелство.

3:12 Кои са „**земните работи**“, за които говори Господ в този стих? Тук става въпрос за Неговото **земно царство**. Като ученик на СЗ Никодим знае, че един ден Месията ще дойде и ще установи в буквален смисъл едно царство тук, на земята, със столица Ерусалим. Това, което Никодим не може да разбере, е фактът, че за да влезе в това царство, човек трябва да се новороди. А кои са **небесните работи**, за които говори Господ? Това са истините, които Той обяснява в следващите

стихове – чудният начин, по който човек получава новородеността.

3:13 Само един Човек има право да говори за небесните неща, тъй като Той е и Единственият, **Който** е бил в **небето**. Господ Исус не е само един човешки Учител, изпратен от Бога, но Той е и Онзи, **Който** е живял с Бог Отец през цялата вечност, и **Който** е **слязъл** в света. Когато Исус казва „**никой не е възлязъл на небето**“, Той не иска да каже, че старозаветните светии Енох и Илия не са отишли на небето, а по-скоро набляга на факта, че те са били **взети** на небето, докато Той е **възлязъл на небето** със Собствената Си сила. Според едно грубо обяснение тези думи означават, че нито едно човешко същество не е могло да има такъв непрекъснат достъп до присъствието на Бога, както Господ Исус. Той е могъл да възлезе до мястото, където обитава Бог, по един уникален начин, защото само Той е **слязъл** от небето на земята. Господ гори казва, че докато стои тук, на земята, и говори с Никодим, **Той** е също така и **на небето**. Как може да бъде това? Тези думи ни изявяват факта, че като Бог Господ е навсякъде по едно и също време. Това означава „вездесъщ“. Въпреки че някои съвременни преводи изпускат израза „**Който** е на небето“, ние смятаме, че те принадлежат към текста, тъй като присъстват в повечето ръкописи.

3:14 Господ Исус е на път да открие на Никодим една небесна истина. Как може да стане новородеността? Наказанието за човешките грехове трябва да бъде платено. Хората не могат да отидат на небето със своите грехове. Така, **както Мойсей издигна медната змия** на една върлина в **пустинята**, когато всички израилтяни бяха нападнати от змии (Числа 21:4-9) „**така трябва да бъде издигнат Човешкият Син**“. Бродейки из пустинята на път към обетованата

земя, израилтяните изпадат в отчаяние и нетърпение. Те започват да говорят против Господ. За наказание Господ изпраща срещу тях огнени змии, от които умират много хора. Когато оцелелите извикват към Господа в покаяние, Господ заръчва на Мойсей да направи една медна змия и да я сложи на прът. Всеки израилтянин, ухапан от змия, като погледне към змията, ще бъде изцелен по чудотворен начин.

Исус дава пример с това събитие от СЗ, за да илюстрира как става новороденуето. Мъжете и жените са ухапани от змията на греха, което ги осъжда на вечна смърт. Медната змия е олицетворение на Господ Исус. В Библията медта символизира съда. Господ Исус е безгрешен и никога не трябваше да бъде наказван, но Той зае нашето място и понесе наказанието, което заслужавахме ние. Върлината, на която е била издигната змията, говори за кръста на Голгота, на който беше издигнат Господ Исус. Ние се спасяваме, като погледнем към Него с вяра.

3:15 Спасителят – Този, Който не познаваше що е грях – стана грешен за нас, за да станем ние праведни чрез Него пред Бога. **Всеки, който вярва в Господ Исус Христос, получава вечен живот** като подарък.

3:16 Това е един от най-известните стихове в цялата Библия – най-вече заради това, че в него Евангелието е казано толкова просто и ясно. Той обобщава накратко това, което Господ Исус иска да каже на Никодим за начина на новороденуето. И така, „**Бог толкова възлюби света...**“. Светът тук означава цялото човечество. Бог не обича греховете на хората и порочната система, в която живее човечеството, но Той обича хората и не желае те да погинат.

Величието на Неговата любов се виждат от факта, че Той „даде Своя

Единороден Син“. Бог няма друг Син като Господ Исус. Това, че Бог пожела да даде **Своя Единороден Син** за спасението на едни бунтовни грешници, е израз на Неговата безгранична любов. Това *не* означава, че всички хора са спасени. Преди Бог да даде на някого вечен живот, този човек трябва да приеме това, което Христос е направил за него. Затова са добавени и думите: „**за да не погине ни един, който вярва в него**“. Не е необходимо да погива който и да е. Има начин, по който всеки може да бъде спасен. Но този „всеки“ трябва да признае Господ Исус Христос за свой личен Спасител. Когато направи това, той получава вечния **живот** като притежание в настоящето. Боръм казва така:

„Когато църквата разбере любовта, с която Бог възлюби света, тя никога няма да се успокои и примири, докато не завоева за Него всички големи империи и всички коралови острови.“⁴⁹

3:17 Бог не е един груб и жесток властел, който гори от нетърпение да излее своя гняв върху човечеството. Неговото сърце е изпълнено с любов към човека и Той е решил да даде най-високата цена за спасението на хората. Той е могъл да изпрати **Сина Си на света, за да осъди света**, но не го е направил. Точно обратното, Той Го е изпратил тук, за да пострада, за пролее кръвта Си и да умре, „**за да бъде светът спасен чрез Него**“. Делото на Господ Исус на кръста има толкова висока стойност, че всички грешници на всяко място могат да бъдат спасени, ако Го приемат.

3:18 Сега цялото човечество е разделено на две групи: вярващи и невярващи. Нашата съдба за вечността се определя от отношението, което имаме към Божия Син. Всеки, който вярва в Спасителя, **не е осъден**; но онзи, **който не вярва в Него, е вече осъден**. Господ Исус е извършил съвършено делото на спасението и сега от

всеки един от нас зависи дали да реши да Го приеме, или да отхвърли. Ужасно е да отхвърлиш такъв дар на любовта. Ако човек не повярва в Господ Исус, Бог не може да направи нищо друго, освен да го осъди.

Да повярваш в Неговото име е същото, като да повярваш в *Него*.

3:19 Исус е светлината, която дойде на света. Той беше безгрешният и непорочен Божий Агнец. Той умря за греховете на целия свят. Но дали хората Го обичат заради всичко това? Не, те недоволстват срещу Него. Хората предпочитат своите грехове пред това да приемат Исус Христос за Спасител. Затова те Го отхвърлят. Точно както някои пълзящи животинки хукват да бягат, щом се появи светлина, така и злите хора се втурват да бягат далеч от присъствието на Христос.

3:20 Онези, които обичат греха, мразят светлината, защото тя излага на показ техните грехове. Когато Исус беше тук, на света, грешните хора се чувстваха неудобно в Неговото присъствие, понеже ужасното им състояние ставаше явно на фона на Неговата святост. Най-добрият начин да видиш дали някоя пръчка е крива, е да поставиш друга права пръчка до нея. Идвайки на света като един Съвършен Човек, Господ Исус изявява уродливостта на всички останали хора на базата на сравнението.

3:21 Ако един човек е честен пред Бога, той ще дойде „към светлината“, т. е. при Господ Исус, и ще разбере истинската си негодност и греховност. После той ще положи упование то си за своето спасение единствено на Спасителя и по този начин ще се роди отново чрез вяра в Христос.

И. Служението на Йоан Кръстител в Юдея (3:22-36)

3:22 В първата част на тази глава се

описваше свидетелството на Господ Исус в град Ерусалим. От този стих до края на главата Йоан описва служението на Исус в Юдея, където Той без съмнение продължава да проповядва блабата вест за спасението.

След като хората идват при светлината, те се кръщават. От този стих изглежда като че ли Исус извършва кръщението, но от Йоан 4:2 разбираме, че то се извършва от Неговите ученици.

3:23 Йоан, за когото се говори в този стих, е Йоан Кръстител. Той все още продължава да проповядва своето послание за покаяние в областта на Юдея и да кръщава желаещите да се покаят юдеи, подготвяйки ги за идването на Месията. „Също и Йоан кръщаваше в Енон... защото там имаше много вода.“ Тук не се казва изрично, че той е кръщавал чрез потапяне, но изводът като цяло е, че това е ставало точно така. Защото, ако той кръщаваше, като пръскаше или изливаше вода върху повярвалия, нямаше да има нужда от „много вода“.

3:24 Този стих ни е даден като обяснение за продължителното служение на Йоан и продължителния отклик, с който благочестивите юдеи се отнасят към него. След известно време Йоан ще бъде хвърлен в тъмница и обезглавен за своето верно свидетелстване. Но междувременно той усърдно продължава да извършва своята работа.

3:25 От този стих става ясно, че някои от Йоановите ученици са влезли в спор с юдеите за очистването. Какво означава това? Тук „очистването“ вероятно се отнася до кръщението. Спорът е бил за това, дали Йоановото кръщение е по-добро от кръщението на Исус. Кое от двете е имало по-голяма сила? Може би някои от Йоановите ученици са отстоявали неразумната теза, че няма по-добро кръщение от кръщението на техния

учител. Възможно е фарисеите да са се опитвали да накарат Йоановите ученици да ревнуват Исус и тогавашната Му популярност.

3:26 Тогава те отиват при Йоан, за да разреши спора, като може би му казват следното: „Ако твоего кръщение е по-добро, защо тогава толкова много хора те оставят и отиват при Исус?“ (Думите „Онзи, Който беше с Тебе отвъд Йордан“ се отнасят до Исус.) Йоан свидетелства за Исус и в резултат на това свидетелство много от неговите собствени ученици го напускат и отиват да следват Исус.

3:27 Ако тук Йоан има предвид Господ Исус, неговият отговор трябва да се тълкува в смисъл, че всеки успех на Спасителя е показателен за това, че Божието одобрение е върху Него. Ако Йоан има предвид себе си, той всъщност казва, че никога не е имал претенции за величие или важност. Никога не е казвал, че неговото кръщение е по-важно от това на Исус. Той просто казва, че няма нищо друго освен това, което е получил от небето. Това важи и за всички нас и нищо в света не може да оправдае нашата гордост или стремежа ни да изглеждаме по-велики в очите на хората.

3:28 Йоан припомня на учениците си колко често им е посочвал, че не е Христос, а че е изпратен само да подготви пътя на Месията. Тогавя защо спорят за това? Защо се опитват да образуват нещо като партия около него? Той не е Тази важна Личност, а само се опитва да насочи хората към Господ Исус.

3:29 Господ Исус е младоженецът. Йоан Кръстител е само приятелят на младоженеца, шаферът. Невястата не принадлежи на приятеля на младоженеца, а на самия младоженец. Затова е правилно хората да следват Исус, а не Йоан. Невястата тук е обобщен символ на всички, които ще

бъдат ученици на Господ Исус. В СЗ се говори за Израел като за съпругата на Йехова. По-късно, в НЗ, онези, които принадлежат към църквата на Христос, са описани като невяста. Но тук, в Евангелието от Йоан, думата има по-общ смисъл и включва всички, които са напуснали Йоан Кръстител при появяването на Месията. Тук тя не обозначава нито Израел, нито църквата. Йоан не е нещастен от загубата на своите последователи. За него е голяма радост да слуша гласа на младоженеца. Той е доволен от факта, че Исус получава цялото внимание. Радостта му е пълна, когато Христос получава цялата похвала и почит от хората.

3:30 Този стих обобщава цялата същност на служението на Йоан. Неговите неуморни усилия са насочени към това да насочва мъжете и жените към Господ Исус и да им помага да разберат истинската Му стойност. Йоан разбира, че като прави това, трябва да става все по-незабележим. Всеки служител на Христос, който търси слава за себе си, проявява един вид предателство.

Обърнете внимание на трите „трябва“, използвани в тази глава: за *грешника* (3:7); за *Спасителя* (3:14); и за *светията* (3:30).

3:31 Исус е Онзи, Който идва отгоре и е от всички по-горен. Тези думи извяват Неговия небесен произход и най-високо положение. За да покаже своето по-ниско положение, Йоан Кръстител казва за себе си, че той самият е от земята, земен е и земно говори. Това означава, че що се отнася до неговото раждане, той е роден като човек – от човешки родители. Той няма никакъв небесен чин и не може да говори със същата власт като Божия Син. Неговото положение е по-голямо от това на Господ Исус, защото Онзи, „Който дохожда от небето, е от всички по-горен“. Христос е върховни-

ят Владетел над цялата вселена. Затова единственото правилно нещо е хората да следват Него, а не Неговия пратеник.

3:32 Когато говори, Господ Исус говори с власт. Той казва на хората **онова, което е видял и чул**. Не е възможно да има каквато и да било грешка или измама. За съжаление обаче **никой не приема Неговото свидетелство**. Думата „никой“ не трябва да се разбира в абсолютен смисъл. Има хора, които приемат думите на Господ Исус. Тук Йоан има предвид човечеството като цяло, искайки да каже, че мнозинството отхвърля учението на Спасителя. Исус е Онзи, Който слезе на земята от небето, но сравнително малко хора желаят да Го слушат.

3:33 33 ст. описва малкото хора, които все пак приемат думите на Господа като думи, изречени от Самия Бог. Приемайки ги, те все едно **потвърждават с печата си, „че Бог е истинен“**. Така е и днес. Когато хората приемат евангелското послание, те застават на страната на Бога срещу себе си и срещу останалото човечество. Те разбират, че щом **Бог има** да ни каже нещо, това нещо е **истинно**. Забележете колко ясно е изразена Божествеността на Христос в 33 ст. Той казва, че всеки, който **повярва на свидетелството на Христос**, признава, **„че Бог е истинен“**. Това е просто един друг начин да се каже, че свидетелството на Христос е свидетелство на Бога и че приемането на Единия означава приемане и на Другия.

3:34 Исус е „Тоя, Когото Бог е пратила“. Той говори **Божии думи**. В подкрепа на това твърдение Йоан заявява, че **Бог не дава Духа с мярка**. Христос е бил помазан от Светия Божий Дух по начин, по който **никой** груз не е бил помазан. Имало е и други хора, които са имали помощта на Светия Дух в своето служение, но **никой** груз не е имал такова изпълнено от Духа

служение като Божия Син. Пророците са получавали частични откровения от Бога, но „Духът във и чрез Христос е открил на човека самата мъдрост, самото сърце на Бога с цялата безкрайност на любовта“.

3:35 Това е едно от седемте места в Евангелието от Йоан, където ни се казва, че **„Отец люби Сина“**. Тук тази любов е изразена в това, че Той Му е предал властта над **всичко**. Това „всичко“, над което Спасителят има власт, включва и съдбите на хората, както е обяснено и в 36 ст.

3:36 Бог е дал власт на Христос да даде **вечен живот** на всички, които вярват в Него. Това е един от най-ясните текстове в цялата Библия за начина на спасение. Спасението става **просто чрез повярване в Сина**. Когато четем този стих, не трябва да забравяме, че това са думи, казани от Бога. Бог ни дава едно обещание, което никога не може да бъде нарушено. Той ни казва съвсем ясно и определено, че **всеки, който вярва в Неговия Син, има вечен живот**. Приемането на това обещание не е скок в тъмното. То просто означава да повярваш в нещо, което не може да бъде лъжа. Онези, които не слушат Божия Син, **няма да видят живот, но Божият гняв остава върху тях**. От този стих научаваме, че нашата съдба във вечността зависи от отношението ни към Божия Син. Ако ние Го приемем, Бог ни дава **вечен живот** като подарък. Ако Го отхвърлим, никога няма да се наслаждаваме на вечния **живот** и не само това, но Божият гняв вече тегне над нас, готов да ни поразии всеки момент.

Забележете, че в този стих не се казва нищо за пазене на закона, подчиняване на Златното правило, ходене на църква, вършени на най-доброто, на което сме способни, или заработване на пътя ни към небето по някакъв начин.

Й. Обръщението на самарянката (4:1-30)

4:1, 2 Фарисеите са чули, че Исус кръщава повече ученици от Йоан, и са разбрали, че популярността на Йоан явно заглъхва. Вероятно те се опитват да използват този факт, за да предизвикат ревност и съперничество между учениците на Йоан и тези на Исус. Всъщност **Самият Исус не е извършвал самото действие на кръщението**. Това са правели **Неговите ученици**. Хората обаче са били кръщавани като последователи или ученици на Господа.

4:3 Напускайки Юдея и отивайки към Галилея, Исус иска да попречи на опитите на фарисеите да предизвикат разцепления. Но тук има още едно важно нещо. **Юдея** е главният щаб на юдейската религиозна институция, докато **Галилея** е известна като област, населена предимно от езичници. Господ Исус знае, че юдейските водачи са отхвърлили вече както Него, така и Неговото свидетелство, затова Той тук се обръща с вестта за спасение към езичниците.

4:4 Самария се намира на прекия път от Юдея за Галилея, но много малко юдеи минават по този път. Презрението на юдеите към Самария е толкова голямо, че те повечето пъти предпочитат да минат през заобиколния път през Перей и да влязат в Галилея от север. И така, думите „**трябваше да мине през Самария**“ предполагат, че Исус е трябвало да направи това не толкова поради географски съображения, колкото поради присъствието на някоя нуждаеща се душа в Самария, на която Той е можел да помогне.

4:5 Минавайки през Самария, Господ Исус идва в едно малко селище, познато **под името Сихар**, недалеч от което се намира **земището, което Яков** бил дал **на сина си Йосиф** (Бит. 48: 22).

Докато Исус пътува през тази област, през ума Му непрекъснато минават картини от нейната история.

4:6 Там има и един кладенец, познат като **Якововия кладенец**. Посетителите все още могат да видят това древно място – едно от малкото Библейски места, чието местонахождение се знае със сигурност.

Исус пристига при кладенеца **около обед** (еврейско време) или на **шестия час** (римско време). Той е **уморен** от дългия път, който е изминал, и **затова сяда при кладенеца**. Въпреки че Исус е Божият Син, Той е също така и Човек. Като Бог Той никога не може да се измори, но като Човек може. За нас тези неща са трудни за разбиране, но Личността на Господ Исус Христос никога не може да бъде напълно разбрана от който и да е смъртен човек. Истината, че Бог може да слезе в света и да живее като Човек сред човеци, е една тайна, която надвишава нашите възможности за разбиране.

4:7 Докато Господ Исус седи при кладенеца, от селото **идва една жена**, **за да си напълни вода**. Ако събитието наистина става по обед, според както казват някои изследователи, то това е едно много необичайно време за изваждане на вода, защото тогава денят е най-горещ. Но тъй като тази жена е блудница, тя вероятно избира това време нарочно, за да не се срещне с други жени и да се срамува. Разбира се, Господ Исус знае през цялото време, че жената ще дойде на кладенеца през това време. Той знае, че тя е една нуждаеща се душа, и решава да се срещне с нея и да я спаси от грешния ѝ живот.

Този текст ни показва как действа Господ Исус като Майстор, Който печели души. Добре е и ние да се научим от методите, които Той използва, за да помогне на жената да осъзнае своята нужда и да ѝ предложи разрешение на проблема. Нашият Господ се

обръща към жената седем пъти. Жената също има седем реплики – шест към Господа и една към мъжете от града. Може би, ако ние говорим с Господ толкова, колкото тази жена, ще имаме същия успех с нашето свидетелство, какъвто е имала и тя, когато е говорила с мъжете от града. Исус започва разговора с молба за услуга. Изморен от дългото пътуване, Той ѝ казва: „Дай Ми да пия.“

4:8 Ст. ни обяснява защо Господ иска от жената да Му даде да пие. **Учениците Му са отишли в Сихар, за да купят нещо за ягене.** Обикновено те са носели кофи за изваждане на вода, но този път са ги били отнесли със себе си. Така че, от човешка гледна точка, Господ няма нищо, с което да извади вода от кладенеца.

4:9 Жената вижда, че Исус е **юдеин**, и е изненадана, че един юдеин може да разговаря с нея, **самарянката.** Самаряните смятат, че произхождат от Яков, и се считат за истински израелтани. Всъщност те произхождат от смесването на евреи с езициници. Мястото на тяхното поклонение е една планина в Самария, която ясно може да се види от мястото, където Господ разговаря с тази жена. Юдеите изпитват дълбока неприязън към самаряните, смятайки ги за нечистокръвни. Това е причината, поради която жената казва на Господ Исус: „**Как Ти, Който си юдеин, искаш вода от мене, която съм самарянка?**“ Колко малко разбира тя, че говори със Своя Собствен Създател, Чиято любов се издига над всички дребни човешки различия!

4:10, 11 Обръщайки се към жената с молба, Господ първо събужда нейния интерес и любопитство, след което още повече ги засява, като говори за Себе Си като за Бог и Човек. Най-напред Той е **Божият Дар** – Онзи, Когото Бог даде, за да бъде Спасителят на света – Неговият Единороден Син. Но

Той също така е Човек – Онзи, Който, уморен от пътуването, ѝ иска вода. С други думи, ако беше разбрала, че Този, с Когото говори, е Бог, изявен в плът, щеше да поиска от Него да я благослови и Той щеше да ѝ даде жива вода. Единствената вода, която жената може да си представи, е **материалната** вода, която – според нея – Той не може да извади от кладенеца, понеже няма с какво. Тя нито съзнава с Кого говори, нито разбира Неговите думи.

4:12 Объркването ѝ се засилва още повече, когато си спомня за патриарха **Яков, който** им е дал този **кладенец**, от който сам той е пил, а **така също и неговите деца и добитък.** Сега, векове по-късно, пред нея стои един изморен Пътник, Който иска да пие вода от Якововия кладенец и Който освен това твърди, че може да даде нещо по-добро от водата на Яков. Ако Той наистина има нещо по-добро, защо иска вода от Якововия кладенец?

4:13 И така, Господ започва да обяснява разликата между водата в Якововия кладенец и водата, която Той може да даде. „**Всеки, който пие от тая вода, пак ще ожадне.**“ Това самарянката може да разбере, тъй като идва да черпи вода от кладенеца всеки ден и пак нуждата ѝ от вода не е задоволена напълно. Така е и с всички останали кладенци в света. Хората търсят удоволствия и удовлетворение в земните неща, които обаче не са в състояние да угасят жаждата в сърцето на човека. Августин казва следното в своите „**Признания**“: „О, Господи, Ти си ни сътворил за Себе Си и нашите сърца никога няма да могат да намерят спокойствие, докато не намерят Теб!“

4:14 **Водата**, която Исус дава, наистина утолява жаждата. **Всеки, който пие** от благословенията и милостите на Христос, **никога няма да ожадне** отново. Неговите благословения не само изпълват сърцето, те го препъл-

ват. Те приличат на бликащ извор, който непрекъснато прелива не само за този живот, но и за вечността. Изразът: „вода, която извира за вечен живот“, означава, че благословенията, които ни дава водата на Христос, не са ограничени само на земята, но ще продължат и във вечността. Тук противопоставянето е много ясно. Няма нещо, което ни дава земята и което да е достатъчно, за да изпълни човешкото сърце. Но благословенията, които ни дава Христос, не само изпълват сърцето, но го и препълват.

Целият свят е недостатъчен да изпълни триъгълника на сърцето; и то винаги е жадно.

Само Триединният Бог, неговият Създател, е достатъчен

да изпълни триъгълника на сърцето; и то престава да е жадно.

Джордж Хърбърт

4:15 Когато жената чува за тази чудна вода, веднага пожелава да я има, все още мислейки си, че става въпрос за вода в буквалния ѝ смисъл. Тя не би искала да **угва** при кладенеца всеки ден, за да **изважда** вода и да я носи вкъщи на главата си в тежки съдове. Жената все още не разбира, че водата, за която говори Господ Исус, е духовна „вода“; че Той има предвид всичките благословения, които се изливат върху душата на човека, които повярява в Него.

4:16 Тук разговорът рязко се променя. Жената току-що е поискала вода, а Господ Исус ѝ казва да **опице** и да **повика мъжа** си. Защо? Защото, преди да бъде спасена, тя трябва да признае себе си за грешница – трябва да гоїде при Христос с истинско разкаяние и да признае своята вина и своя срам. Господ Исус знае всичко за грешния ѝ живот, но Той иска стъпка по стъпка да ѝ покаже истината за самата нея.

Само онези, които знаят, че са изгубени, могат да бъдат спасени. Всички

хора са изгубени, но не всички желаят да признаят това. Когато търсим да спечелим хора за Христос, никога не трябва да избягваме въпроса за греха. Хората трябва да осъзнаят, че те са мъртви в своите престъпления и грехове; че имат нужда от Спасител; че не могат да се спасят сами; че Исус е Спасителят, от Който те имат нужда; и че Той ще ги спаси, ако те се покаят за греховете си и Му се доверят.

4:17 Първоначално жената се опитва да скрие истината, без да изрече лъжа. Затова тя **казва**: „**Нямам мъж.**“ Може би от юридическа гледна точка нейните думи са истина. Но онова, което стои за тези думи, е опитът ѝ да скрие неприятния факт, че живее с един мъж, който не е нейн съпруг.

„Тя обсъжда проблеми, свързани с религията; повдига въпроси, свързани с теологията; прави иронични забележки; претрува се на изненадана... избобява прави всичко възможно, за да попречи на Христос да види паническия бяг на скитащата ѝ душа от самата себе си.“ (Всекидневни бележки на Библиейското дружество)

Като Бог Господ Исус знае всичко това. Затова Той ѝ казва: „**Право казва, че нямаш мъж.**“ Въпреки че тя сигурно е успявала да измами някак другите мъже, Този Мъж тя не може да измами. Той знае всичко за нея.

4:18 Господ никога не използва Своето съвършено знание, за да изложи или засрами някой човек, без да има нужда от това. Тук обаче Той го използва, за да освободи този човек от робството на греха. Жената сигурно е силно изненадана да чуе историята на своето минало от устата на Господ Исус! Тя **е имала петима мъже** и мъжът, с който сега живее, **не е нейн съпруг.**

Във връзка с този стих има различни мнения. Според някои бившите пет съпрузи на жената или са умрели, или са я изоставили, което означава, че в

отношенията ѝ с тях няма нищо грешно. Без значение дали това е така или не, от втората част на стиха става ясно, че тази жена е прелюбодейка: „и този, който сега имаш, не ти е мъж“. Това е важното. Тази жена е грешница и, преди да пожелае да признае това, Господ Исус не може да я благослови с жива вода.

4:19 Когато вижда живота си открит пред нея по този начин, жената разбира, че Този, Който говори с нея, не е обикновен човек. Но тя все още не разбира, че Той е Бог. Най-добротото, което може да си представи за Него, е, че е пророк, т. е. Божий пратеник.

4:20 Изглежда, че сега жената се чувства изобличена за своите грехове, защото се опитва да промени обекта на разговора, като задава един въпрос, свързан с мястото на поклонение. Когато казва: „Нашите бащи в тоя хълм са се покланяли“, тя сигурно посочва към намиращия се наблизко самарийския хълм, след което (съвсем ненужно) напомня на Господ, че юдеите казват, че Ерусалим е мястото, където трябва да се покланят.

4:21 Исус не оставя нейните думи без внимание, а ги използва, за да ѝ съобщи още духовни истини. Той ѝ казва, че **иде времето, когато нищо този хълм, нищо Ерусалим ще бъдат места за поклонение.** В СЗ Бог посочва Ерусалим като *града*, където ще Му се покланят. Храмът в Ерусалим е бил мястото, където е обитавал Бог, и набожните юдеи са идвали там със своите жертви и приноси. Разбира се, във времето на Евангелието това вече не е така. Бог няма никакво определено място на земята, където хората да отиват и да Му се покланят. В следващите стихове Господ обяснява това още по-пълно.

4:22 С думите: „**Вие се покланяте на онова, което не знаете**“, Господ заклежда начина на поклонение на самаряните. Тези думи се противопоста-

вят и на онези твърдения на съвременните религиозни учители, които казват, че всички религии са добри и че всички те водят в крайна сметка до небето. Господ Исус съобщава на тази жена, че начинът на поклонение на самаряните не е утвърден от Бога, нито пък е одобрен от Самия Него. Бил е измислен от хората, които са вършели всичко това без разрешението на Божието Слово. Нещата не стоят по същия начин при юдеите. Бог е отделил еврейския народ като Свой избран народ на земята; дал им е пълни наставления за начина, по който да Му се покланят.

Когато казва, че „**спасението е от юдеите**“, Господ заявява, че юдеите са онези, които са определени от Бога за Негови пратеници, и че на тях е било дадено Святото Писание. Освен това Месията е бил даден чрез юдейския народ: Той е роден от майка юдейка.

4:23 После Исус казва на самарянката, че след Неговото идване Бог вече няма специално определено място на земята, където да Му се покланят. Сега онези, които вярват в Господ Исус, могат да се покланят на Бога по всяко време и на всяко място. Истинското поклонение означава, че вярващият влиза в присъствието на Бога чрез вяра и *там* той Го хвали и Му се покланя. С тялото си той може да бъде в някоя пропаст или затвор, или на полето, но духът му може да се приближи до Бога в небесното светилище с вяра. Исус съобщава на жената, че **отсега нататък хората ще се покланят на Отца в дух и истина.** Юдеите са принизили поклонението до външни прояви и ритуали. Те си мислят, че религиозното придържане към буквата на закона и извършването на редица ритуали означава поклонение на Отца. Но това поклонение не е поклонение на духа. То е външно, не вътрешно. Те могат да се покланят с телата си до

земята, но сърцата им да не са прави пред Бога. Може би те потискат бедните или използват измамнически методи в търговията...

Самаряните също имат свой начин на поклонение, но и той не е истински. Те също са измислили една своя религия и извършват разни наредби по свое собствено усмотрение. И така, когато Господ Исус казва, че ще се покланяме „с дух и истина“, Той порицава и юдеите, и самаряните. Освен това Той им съобщава, че сега, след Неговото идване, хората могат да се приближат до Бога чрез Него в едно истинно и искрено поклонение. Помислете върху това! „Такува иска Отец да бъдат поклонниците Му.“ Бог се интересува от начина, по който Му се покланя Неговият народ. А ти покланяш ли Му се правилно?

4:24 „Бог е Дух.“ Това е определение на съществуването на Бога. Той не е просто човек, подвластен на грешките и ограниченията на човешката природа; нито е ограничен на едно определено място в който и да е момент. Той е една невидима Личност, Която присъства на всяко място и във всяко време, Която знае всичко и може всичко. Той е свършен във всяко отношение. Следователно **онези, които Му се покланят, трябва да Му се покланят с дух и истина**; без преструвки и лицемерие; без претенции за религиозност, когато вътрешният им живот е покварен. Никои не трябва да си мисли, че като извършва различни ритуали, ще угоди на Бога. Макар и Бог да е поставил много от тези ритуали, Той винаги е изисквал от човека да пристъпва към Него със съкрушено и разкаяно сърце. Тук, в тази глава, намираме още две „трябва“: едното е свързано със спечелването на души за Бога (4:4); другото е свързано с поклонението пред Бога (4:24).

4:25 Слушайки гумите на Господ, самарянката си спомня за идващия Ме-

сия. Светият Божий Дух предизвиква у нея желание Този Месия да дойде и тя изразява своята увереност, че когато дойде, Той ще ги научи на всичко. С тези си думи жената проявява много ясно разбиране по една от най-важните цели на идването на Христос.

Изразът „Месия... Който се нарича Христос“ е начин да се обясни, че и двете думи означават едно и също нещо. Месия е староеврейската дума за Божия Помазаник. Христос е гръцкият ѝ еквивалент.

4:26 Това, което Исус ѝ казва, означава буквално: „Аз, Който говоря с теб, съм.“ Думата Месия не принадлежи към оригиналния текст. Въпреки че изречението става по-ясно, когато се прибави думата Месия, трябва да се каже, че оригиналните думи на Господ Исус съдържат един много дълбок смисъл. Използвайки думите „Аз съм“, Исус изрича едно от имената, които Бог използва за Себе Си в СЗ. Той всъщност казва: „АЗ СЪМ ти говори“, или – казано с други думи: „Йехова е Онзи, Който ти говори.“ Исус съобщава на жената удивителната новина, че Този, Който говори с нея, е Месия, Когато тя очаква, и че Той също така е Самият Бог. Йехова от СЗ е Исус от НЗ.

4:27 Когато се връщат от Сихар, учениците заварват Исус да говори с тази жена, което е голяма изненада за тях, тъй като тя е самарянка. Освен това те сигурно разбират, че тя е грешница. **Въпреки това** никои не се осмелява да попита Господ какво иска от тази жена или **защо разговаря с нея**. Има едно много хубаво изказване в тази връзка: „Учениците се чудят защо Господ разговаря с жената, но те щяха да употребят много по-добре главите си, ако вместо това се чудеха защо Той разговаря с тях!“

4:28 **Тозиата жената оставя стоманата си**, която е символ на всички неща в нейния живот, с които тя се е

опитвала да задоволи своите най-дълбоки копнежи и които са се оказали напълно безполезни. Сега, след като е намерила Господ Исус, тя повече не се нуждае от това, което е било толкова важно в живота ѝ преди това.

Опитах да пия от пробитото ведро, но водата в него намаля.

Наведох глава и потърсих с уста, но тя ми се изсмя и подигра.

Само Исус дава жива вода,

и няма да ожаднея до века.

Друг като Него няма храна

и любов, и живот до века.

Б. Е.

Жената не само **оставя стомната**, но **и отива в града**. Когато човек се спаси, той веднага започва да мисли за другите, които имат нужда от водата на живота. Дж. Хъдсън Тейлър казва следното: „Повечето хора се стремят да станат продължители на апостолите; но аз бих предпочел да стана продължител на делото на самарянката, която, докато те търсеха да намерят храна, забрави стомната си в стремежа си да намери души.“

4:29, 30 Нейното свидетелство е прости, но резултатно. Тя поканва всичките си съграждани да **дойдат** и да **видят един Човек, Който ѝ е казал всичко, което някога е направила**. Освен това жената разпалва любопитството им, като им казва, че Той може да е Месията. За нея няма съмнение, че това е така, защото Исус вече е заявил пред нея, че Той е **Христос**; но тя повдига този въпрос, за да ги накара да отидат при Исус и да открият това сами за себе си. Без съмнение тази жена има славата на грешница, така че хората от селото трябва да са доста изненадани да я видят как стои на обществени места и свидетелства за Господ Исус Христос! Но това свидетелство се оказва много резултатно. Хората от селото напускат домовете си и работата си и тръгват към Исус.

К. Радостта, която изпитва Синът, когато върши волята на Своя Отец (4:31-38)

4:31 Връщайки се обратно с храната, **учениците** започват да молят Господ да яде. Те явно не съзнават значението на събитията, които се случват. В този исторически момент, в който един самарянский град се запознава с Господа на славата, техните умове не могат да се издигнат по-високо от това да мислят за храна за техните тела.

4:32 Господ Исус е намерил **храна** и подкрепя в спечелването на поклонници на Неговия Отец. В сравнение с тази радост физическата храна има много малко значение за Него. Всеки получава в живота това, от което се интересува. Учениците се интересуват от храна; и затова отиват в селото. След като я намират, те се връщат обратно с нея. Господ се интересува от души, от спасяването на мъже и жени от греха, от даването на вечен живот. Той също намира това, което търси. А вие от какво се интересувате?

4:33 Земното светоусещане пречи на **учениците** да разберат смисъла на думите на Господ. Те не могат да осъзнаят факта, че „радостта и щастие то на духовния успех могат за известно време да издигнат човека над всички негови телесни нужди и да заемат мястото на материалната храна и пиене“. Затова решават, че някой е дошъл и е **донесъл** храна на Господ Исус.

4: 34 Исус отново се опитва да насочи вниманието на учениците от материалното към духовното. Неговата **храна е да върши Божията воля** и да **извърши делото**, което Бог Му е дал да върши. Това не означава, че Господ Исус не е ял материална храна, а че голямата цел и обект на Неговия живот е не да се грижи за тялото, а да върши Божията воля.

4:35 Възможно е тази реплика на Исус да е предизвикана от някой разговор на учениците за приближаващата жътва. Възможно е също така причината да е една често срещана поговорка сред юдеите, в която се казва, че „между времето на сеене и времето на жътва има четири месеца“.

Във всеки случай Господ Исус изпълва едно материално явление – **жътвата**, за да ни даде духовен урок. Учениците не трябва да си мислят, че времето на жътвата е далече. Те не могат да си позволят да прекарат живота си в търсене на храна и облекло и да мислят, че Божието дело може да почака. Те трябва да разберат, „**че нивите са вече бели за жетва**“. „Нивите“ тук означават света. В момента, в който Господ изрича тези думи, Той се намира в средата на една „нива“, където „се жънат“ душите на мъже и жени от Самария. Той казва на учениците Си, че ги очаква голяма работа по прибирането на реколтата, с която те трябва да се заемат веднага и с голямо усърдие.

По същия начин и днес Господ казва на онези от нас, които са вярващи: „**Повдигнете очите си и вижте нивите!**“ И докато ние гледаме големите нужди на света около нас, Господ ще вложи в сърцата ни загриженост за изгубените души в него и тогава ще зависи само от нас дали ще тръгнем и ще започнем да носим снопите от узряло жито.

4:36 Господ Исус сега поучава учениците относно работата, която са призвани да вършат. Той ги е избрал за жътвари, които не само ще спечелят **заплата** в този живот, но ще съберат **плод** и за вечността. Работата ни за Христос носи много възнаграждения в настоящия ни живот. Но в живота, който ще дойде, жътварите ще получат допълнителна радост, виждайки спасените души в небето, пора-

ди показаната вярност при разпространението на евангелието.

36 ст. *не* означава, че човек спечелва вечен живот, като бъде верен жътвар, а че **плодът** на тази работа прогълтава и във вечния живот.

На небето и този, който сее, и онзи, който жъне, ще се **радват заедно**. В материалния свят първо се подготвя нивата за сеитба, после се сее семето и най-накрая се жъне житото. Така е и в духовния живот: първо се проповядва евангелието, после се напоява с молитва и накрая, когато дойде времето на жътвата, всички, които са взели участие в работата, се **радват заедно**.

4:37 В това Господ вижда изпълнение на една често срещана в онези дни поговорка: „**Един сее, друг жъне**.“ Някои християни могат да проповядват евангелието в продължение на много години, без да видят никакъв особено голям плод от своя труд. Накрая други идват да работят на това място и изведнъж много души започват да се обръщат към Господа.

4:38 Исус изпраща Своите ученици на места, които вече са били подготвени от други. По времето на СЗ пророците са предсказали идването на епохата на Евангелието и на Месията. След това е дошъл Йоан Кръстител като предвестник на Господа, който е имал за задача да подготви сърцата на хората, за да Го приемат. Сам Господ е посял семе в Самария, като по този начин е подготвил жътва за жътварите. Сега е ред на учениците да излязат на полето и Господ иска от тях да знаят, че независимо от радостта, която ги очаква, когато видят хората, които ще се обрънат към Христос, те трябва да знаят, че влизат в едно поле, където и **други са се трудили**.

Много малко души се спасяват чрез служението на един човек. Повечето хора чуват евангелието много пъти,

преди да приемат Спасителя. Затова този, който довежда някого при Христос, не трябва да се превъзнася, като че ли той е единственият инструмент, който Бог е използвал в Своето удивително дело.

Л. Много самаряни повярват в Исус (4:39-42)

4:39 В резултат на простото и откровено свидетелство на жената от Самария много самаряни повярват в Господ Исус. Единственото нещо, което тя казва, е : „Той ми каза всичко, което съм сторила“; но то е достатъчно, за да приведе и други хора при Спасителя. Това е едно голямо настречение за всеки един от нас – да свидетелстваме просто, смело и непосредствено за Христос.

4:40 Начинът, по който самаряните приемат Господ Исус, е точно обратен на този, по който Го приемат юдеите. Самаряните явно разбират действителната стойност на Тази удивителна Личност и Го молят настойчиво да остане при тях. В резултат на тяхната покана Господ Исус остава там два дни. Помислете си само каква привилегия е имал този град – да бъде посетен от Господа на живота и на славата цели два дни!

4:41, 42 Няма двама души, които да са повярвали по еднакъв начин. Някои от самаряните повярват заради свидетелството на жената, но повечето повярват заради думите на Самия Господ Исус Христос. Бог използва различни средства, за да приведе грешниците при Себе Си. Основата на всичко това е вярата в Господ Исус Христос. Чудесно е, когато четем такива ясни свидетелства за Господ Исус като тези на самаряните. В техните думи няма никакво съмнение. Всички те са напълно уверени в спасението и тяхната увереност не се основава на думите на жената, а на ду-

мите на Самия Господ Исус. След като са Го чули и повярвали на Неговите думи, самаряните са разбрали, „че Той наистина е Христос“¹⁰, Спасителят на света“. Само Светият Дух може да им даде такава проникновение. Юдеите явно мислят, че Месията ще бъде изпратен само за тях; но самаряните разбират, че придобивките от служението на Христос са предназначени да облагодетелстват целия свят.

М. Второто знамение: изцелението на сина на царския чиновник (4:43-54).

4:43, 44 След двата дни, прекарани сред самаряните, Господ тръгва към Галилея. Тук известна трудност представява 44 ст., където се казва, че причината Спасителят да тръгне от Самария към Галилея е това, че един „пророк няма почит в родината си“. Всъщност истинската родина на Исус е Галилея, тъй като Назарет се намира в тази област. Този стих може би иска да каже, че Исус се е отправил към някоя друга част на Галилея, а не към Назарет. Независимо от всичко, казаното в стиха е истина – обикновено човек не е ценен толкова високо в родното си място, колкото на други места. Често неговите роднини и приятели мислят за него просто като за един от тях, и то като за един помлад от тях. Вероятно и Господ Исус не е бил оценен от Своите съграждани по достойнство.

4:45 Когато Господ се връща в Галилея, хората Го приемат с желание, защото са видели всички неща, които е извършил на празника в Ерусалим. Явно галилеяните, за които става въпрос тук, са юдеи, които са отишли в Ерусалим на празника, за да се поклонят. Там те са видели Господ и са станали свидетели на някои от великите Му дела. Сега те желаят Той да

бъде сред тях не защото Го признават за Божия Син, а защото са особено лобопитни да видят кой е Този, Който поражда такъв голям интерес навсякъде, където отиде.

4:46 И отново град **Кана** има честта да бъде посетен от Самия Господ. При първото Му посещение някои от хората са видели как Той превръща водата във вино. Сега те ще станат свидетели на едно друго велико чудо, славата на което ще се разнесе чак до **Капернаум**. **Синът на един царски чиновник... е болен в Капернаум**. Този човек сигурно е юдеин на служба при цар Ирод.

4:47 Той е чул, че **Исус** е бил в **Юдея** и че сега се е върнал в **Галилея**. Мъжът сигурно има някаква вяра в способността на **Исус** да изцелява, защото идва направо **при Него и Го умолява да слезе и да изцели сина му**, който е на смъртно легло. В този смисъл изглежда, че този човек много повече уповава на Господа, отколкото неговите съграждани.

4:48 Обръщайки се не само към царския чиновник, но и към **юдеите** като цяло¹¹, Господ им припомня една тяхна национална характерна черта, а именно, че преди да **повярват**, те искат да видят знамения и чудеса. Като цяло ние откриваме, че Господ **Исус** не е толкова доволен от вярата, основаваща се на чудеса, колкото от вярата, основаваща се единствено на Неговото Слово. За **Него** е по-голяма чест да повярваш само защото Той казва това, отколкото защото Той дава някакво видимо доказателство. За човека е характерно да иска да види, преди да повярва; но Господ **Исус** ни учи, че трябва първо да повярваме и след това ще видим.

И **знаменията**, и **чудесата** са необикновени събития. **Знаменията** са необикновени събития с дълбок смисъл или значение. **Чудесата** са необикнове-

ни събития, които карат хората да се удивяват на свръхестественото.

4:49 С настоятелността на истинската вяра **царският чиновник** е уверен, че Господ **Исус** може да оздрави сина му и повече от всичко друго на света иска Той да слезе у тях. В известна степен неговата вяра не е съвсем съвършена: той си мисли, че преди да го изцели, **Исус** трябва да стигне до леглото на детето. Спасителят обаче не го смъмря, че вярата му не е съвършена, а го възнаграждава за оная вяра, която *има*.

4:50 И ние виждаме как вярата на мъжа нараства. Той показва толкова вяра, колкото има, а Господ му дава още повече. **Исус** го изпраща вкъщи с обещанието: „**Син ти е жив**.“ Синът му е изцелен! Без никакво видимо доказателство или чудо **човекът повярва на думата на Господ Исус** и тръгва за вкъщи. Това е вече една вяра в действие!

4: 51, 52 Когато приближава дома си, неговите слуги излизат да го посрещнат с радостната вест, че **синът** му е оздравял. Човекът изобщо не е изненадан от новината, защото е повярвал на обещанието на Господ **Исус**. Сега той вижда и доказателството. Бащата **пита** слугите **кога** му е станало **по-леко** и от техния отговор разбира, че това не е станало постепенно, а мигновено.

4:53 Вече няма никакво съмнение по отношение на това удивително чудо. В седмия час на предния ден **Исус** беше казал на царския чиновник в Кана: „**Син ти е жив**.“ По същото това време в **Капернаум** синът му е бил изцелен и треската го е оставила. От това царският чиновник научава, че за **Исус** не е необходимо да присъства физически на мястото, за да направи едно чудо или да отговори на една молитва. Това трябва да е голямо насърчение за всички християни в техния молитвен живот. Ние имаме Един мо-

щен Бог, Който чува молбите ни и Който може да осъществи Своите цели на всяко място в света и по всяко време.

Царският чиновник повярва, повярвай целият му дом. От този и други подобни стихове в Библията става ясно, че Бог обича да вижда семействата съединени в Христос. Неговата воля не е семействата да бъдат разделени на небето. Той внимателно отразява факта, че **целият дом** е повярвал в Неговия Син.

4:54 Изцелението на сина на чиновника не е второто чудо в цялото служение на Господ до този момент. Това е **второто знамение**, което Исус извършва в Галилея, след като идва от Юдея.

III. Втората година от служението на Божия Син (5 гл.)

A. Третото знамение: изцелението в къпалнята Витесда (5:1-9)

5:1 Началото на 5 гл. ни разкрива, че е дошло време за един от юдейските празници. Много хора вярват, че тук се говори за Пасхата, но ние смятаме, че това не е възможно да се знае със сигурност. Като Човек, роден като юдеин на този свят и послушен на законите, създадени от Бога специално за юдейския народ, **Исус отива в Ерусалим за празника.** Като Йехова от СЗ Господ Исус е Онзи, Който най-напред е постановил Пасхата. Сега като Човек, послушен на Своя Баща, Той се подчинява точно на тези закони, които Сам е постановил.

5:2 В Ерусалим е имало една къпалня, позната под името **Витесда**¹², което значи „дом на милост“ или „дом на жалост“. Тази къпалня се е намирала близо до **Овчата порта**, чието точно местонахождение е вече установено и са направени разкопки (близо до църквата на кръстоносците „Св. Ана“). Около къпалнята е имало **пет**

преддверия или широки открити места, които са можели да поберат известен брой хора. Някои последователи на Библията смятат, че тези пет преддверия символизират закона на Мойсей и показват неговата неспособност да помогне за измъкването на човека от окаяното му положение.

5:3 Явно къпалнята Витесда е била известна като място, където са ставали целебни чудеса. Дали там са се случвали чудеса през цялата година, или само в определени дни, като по време на празници например, ние не знаем. Къпалнята е заобиколена от огромен брой **болни хора**, дошли с надеждата да се изцелят. Някои от тях са **слепи**, други – **куци**, трети – **парализирани**. Тези различни страдания символизират грешния човек, който е безпомощен, невиждащ, осакатен духовно и безполезен.

Всичките тези хора, страдащи от резултата на греха в техните тела, **чакат водата да се раздвижи.** Стрцата им са изпълнени с надежда за освобождение от болестта и те жадно очакват изцелението. Дж. Г. Белет пише така:

„Дори в присъствието на Божия Син хората продължават да се надяват на това несигурно място, което е пълно с разочарования... Без съмнение това е една особено поучителна картина. Представте си тълпите около басейна и Исус там, а никой не Го забелязва! Какво свидетелство за религиозността на човека! Хората са готови да изпълняват постановленията с цялата им сложна система, но да пренебрегнат Божията милост.“¹³

5:4 Разказът тук не е достатъчен, за да задоволи нашето любопитство. Казва се само, че от време на време в къпалнята **слиза ангел и раздвижва водата.** Първият, който влезе във водата по това време, се изцелява от

болестта си. Можете да си представите каква покъртителна гледка са представлявали всичките тези болни хора, борещи се да влязат във водата, от която само един успявал да достигне до изцелителната сила!

Макар в много от съвременните преводи на Библията втората част на 3 ст. („които чакаха да се раздвижи водата ...“) и целият 4 ст. да липсват, ние ги разглеждаме, защото те присъстват в повечето ръкописи. Освен това разказът губи смисъл без обяснението за присъствието на тези болни хора там.

5:5, 6 Един от хората, които чакат при къпанята, е инвалид от **тридесет и осем години**. Това означава, че се е намирал в това състояние, преди още Спасителят да се е родил. Господ Исус има свършено знание за всичко. Той никога преди това не е виждал този човек, но знае, че е болен **от дълго време**.

С любов и състрадание Той казва на болния: „**Искаш ли да оздравееш?**“ Исус знае, че най-голямото желание в сърцето на този човек е да оздравее, но Той също така иска да предизвика у него признание за собственото му безсилие и отчаяната му нужда от изцеление. Същото е и със спасението. Господ знае, че ние имаме отчаяна нужда от спасение, но Той чака да чуе от собствените ни уста признание за това, че сме изгубени, че се нуждаем от Него и че Го приемаме като наш Спасител. Ние не се спасяваме чрез нашата собствена воля, но преди да спаси една душа, Бог трябва да има съгласието на нейната воля.

5:7 Отговорът на болния човек е трогателен. От години той лежи при къпанята и чака да влезе, но всеки път, когато водата се раздвижи, няма човек, който да му помогне. Всеки път, когато се опита да влезе, някой друг стига там преди него. Това ни напомня за разочарованията, които

всички сме изпитали, докато сме се надявали на други хора за спасение от греховете ни.

5:8 **Леглото**, на което лежи болният, е нещо като постелка или тънък дюшек. Исус му казва **да стане**, да вдигне постелката си **и да ходи**. Урокът, който имаме тук, е, че когато сме спасени, ние трябва не само да станем, но и да ходим. Господ Исус ни дава изцеление от язвата на греха, очаквайки от нас да ходим след това по начин, достоен за Него.

5:9 Спасителят никога не казва на един човек да направи нещо, без да му даде сила да го извърши. Още докато Той говори, в тялото на инвалида се вливат нов живот и сила. Изцелението не става постепенно, а незабавно. Краката, които са били безполезни и немошни в продължение на години, сега преливат от енергия. После човекът веднага се подчинява на думите на Господа: **вдига постелката си и започва да ходи**.

Колко ли голямо е било възмущението на този човек – да тръгне да ходи, след като е бил неподвижен цели тридесет и осем години!

Това чудо става в **събота**, седмия ден от седмицата. На юдеите им е забранено да вършат каквато и да било работа в събота. Този мъж е юдеин, но по указание на Господ Исус той не се поколебава да вдигне постелката си независимо от юдейската традиция да не се прави нищо на този ден.

Б. Юдеите се противопоставят на Исус (5:10-18)

5:10 Когато юдеите виждат, че мъжът носи постелката си в **събота**, те започват да го заплашват. Придържайки се стриктно към буквата на закона, тези хора проявяват голяма строгост и дори жестокост при съблюдаването на религиозните обичаи, въпреки че много често те самите не

са способни на никаква милост и състрадание към другите.

5:11 Изцеленият човек отговаря просто и казва, че Този, Който го е изцелил, Той му е казал да **вдигне постелката си и да ходи**. Всеки, който има власт да изцели човек, болен от тридесет и осем години, трябва да бъде послушан дори когато заръчва на някого да вдигне постелката си в съботния ден! По това време изцеленият все още не знае кой действително е Господ Исус. Макар и с голяма благодарност, той говори за Него много общо.

5:12 Юдеите изгарят от желание да открият кой е Този, Който се е осмелил да каже на този човек да наруши съботата и затова искат от него да им покаже виновника. Според Мойсеевия закон всеки, който наруши съботата, трябва да бъде убит с камъни. За юдеите фактът с изцелението на един парализиран човек няма никакво значение.

5:13 Изцеленият не знае Кой го е изцелил и не може да им Го покаже, защото **Исус се е изплъзнал от настъралата се тълпа**.

Този случай бележи един от големите повратни моменти в общественото служение на Христос. Това чудо, което Той извършва в съботния ден, възбужда гнева и омразата на юдейските водачи, които започват да Го преследват и да искат да Му отнемат живота.

5:14 След известно време **Исус намира** изцеления човек **в храма**, където без съмнение той благодарни на Бога за удивителното чудо, което се е случило в неговия живот. Господ му напомня, че сега, след като е бил така облагодетелстван, той носи едно сериозно задължение. Привилегията винаги върви ръка за ръка с отговорността. **„Ето, ти си здрав; не съгрешавай вече, за да не те сполети нещо по-лошо.“** Ясно е, че болестта на този чо-

век е дошла първоначално в резултат на някакъв грях в неговия живот. Това не е така за всички болести. Много пъти болестта в живота на един човек няма пряка връзка с някой извършен грях. Например бебетата – те могат да се разболеят, преди изобщо да са достигнали възрастта да съгрешават съзнателно.

„Не съгрешавай вече.“ – казва Исус, изразявайки Божията мярка за святост. Ако Исус беше казал: „Съгрешавай колкото е възможно по-малко“, Той нямаше да бъде Бог. Бог не може да толерира греха в каквато и да е степен. След това Той добавя предупреждението: **„...за да не те сполети нещо по-лошо.“** Господ не казва изрично какво разбира под „нещо по-лошо“, но без съмнение успява да внуши на мъжа, че грехът има далеч по-лоши последствия от физическата болест. Онези, които умират в своите грехове, се осъждат на вечни мъки и страдания.

Много по-страшно е да съгрешеш против милостта, отколкото против закона. Исус показва чудна любов и милост към този човек, който би отговорил по един много лош начин, ако продължеше да води своя стар грешен живот, докарал го до това състояние.

5:15 Както самарянката, така и този човек иска да свидетелства пред хората за Своя Спасител. И така, той **казва на юдеите, че Исус е Онзи, Който го е изцелил**. Той иска да отгаде възхвала на Исус, независимо че юдеите не се интересуват от тази възхвала. Тяхното главно желание е да уловят Исус и да Го накажат.

5:16 Този стих излага на показ ужасната злона на човешкото сърце. Спасителят е дошъл и е извършил едно велико изцеление, а тези юдеи са вбесени и негодуват заради факта, че изцелението е било извършено **в съботния ден**. Те реагират като едни студени религиозни догматици, интересува-

щи се много повече от спазването на ритуалите и церемониите, отколкото от благословието и благополучието на своите съграждани. Те изобщо не разбират, че Същият Този, Който отдели най-напред съботата, сега извършва едно милостиво дело на този ден. Господ Исус не наруши съботата. Законът забраняваше да се работи черна работа на този ден, но той не забраняваше да се извършват дела на милост или на необходимост.

5:17 След като свърши делото на сътворението за шест дни, Бог си почина на седмия ден. Това беше съботният ден. Но когато грехът влезе в света, Божията почивка се наруши. От този момент нататък Бог трябва да работи непрекъснато, за да привежда мъжете и жените обратно към общение със Себе Си. Той трябва да осигури един начин на изкупление. Трябваше да изпрати евангелската вест на всяко поколение. И така, от момента на грехопадението на Адам досега Бог работи непрекъснато и продължава да работи. Същото се отнася и за Господ Исус. Той върши работата на Отца Си и Неговата любов и милост не могат да бъдат ограничени само в шестте дни на седмицата.

5:18 Този стих е много важен. Той ни казва, че решението на **юдеите да убият Господ Исус** се затвърждава още повече, **защото Той не само нарушава съботата, но и претендира за равенство с Бога!** Според техните тесногърди умове Господ наистина нарушава съботния ден, макар че това не е истина. Те не могат да разберат, че Бог никога не е възнамерявал да наложи съботния ден като ден на страдания за хората. Ако човек може да бъде излекуван от някоя болест в събота, Бог няма да иска да продължи страданията му с още един ден.

Когато Исус нарича **Бога Свой Отец**, юдеите разбират това като

претенция за **равенство с Бога**, което за тях е равно на богохулство, независимо че е единствената истина, избира се.

Наистина ли Господ Исус претендира за равенство с Бога? Ако това не беше така, Той щеше да го обясни на юдеите. Вместо това в следващите стихове Исус продължава да заявява още по-твърдо, че Той наистина е едно със Своя Отец. Според както казва Дж. Сидлоу Бакстър

„Исус претендира, че е равен на Бога по седем показателя: (1) Равен в работата: „Каквото върши Той, подобно и Синът го върши“ (19 ст.). (2) Равен в знанието: „Защото Отец люби Сина и Му показва все, що върши сам“ (20 ст.). (3) Равен във възкресяването: „Понеже, както Отец възкресява мъртвите и ги съживява, така и Синът съживява тия, които иска“ (21, 28 и 29 ст.). (4) Равен в съденето: „Защото нито Отец не съди никого, но е дал на Сина да съди всички“ (22 и 27 ст.). (5) Равен в почитта: „За да почитат всички Сина, както почитат Отца“ (23 ст.). (6) Равен в обновяването: „Който слуша Моето учение и вярва в Този, Който Ме е пратил... е преминал от смъртта в живота“ (24 и 25 ст.). (7) Равен в самосъществуването: „Защото, както Отец има живот в Себе Си, също така е дал и на Сина Си да има живот в Себе Си“ (26 ст.).“¹⁴

В. Защитата на Исус на твърдението Му за равенство с Бога (5:19-29)

5:19 Спасителят е толкова жизнено свързан с Бог Отец, че не може да действа независимо от Него. Той не казва, че няма власт да върши каквото и да било без Бога, а че е толкова близко свързан с Бога, че може да върши само онова, което вижда **Отец Си** да върши. Защото, макар и Исус да претендира за равенство с Бога, Той

не претендира и за независимост от Бога. Макар и да е изцяло равен на Бога, Той не е независим от Него.

Господ Исус съвсем ясно иска юдеите да мислят за Него като за Един, Който е равен на Бога. Ще бъде абсурдно, ако един обикновен човек започне да претендира, че може да върши същото, което Самият Бог **върши**. Исус твърди, че вижда онова, което Отец Му върши. За да може да твърди това, Исус наистина трябва да има непрекъснат достъп до Бог Отец и пълно знание за онова, което става в небето. И не само това, но Исус претендира, че върши същото, което **вижда да върши Отец**. Това, без съмнение, е твърдение за Неговото равенство с Бога. Той е всецелен.

5:20 Това, че Бог Отец **показва на Сина Си всичко, което върши сам**, е белег на особената любов, която Бог има към Своя Син. Това е нещо, което Исус не само вижда, но има власт и да върши. По-нататък Спасителят казва, че Бог ще **Му показва дела, по-големи и от тези, така че хората да се чудят**. Те вече са видели как Господ Исус върши чудеса. Току-що са присъствали на изцелението на един човек, който е бил инвалид в продължение на тридесет и осем години. Ще видят и по-големи чудеса от това. Първото такова чудо ще бъде възкресението от мъртвите (21 ст.), второто – съденето на човеците (22 ст.).

5:21 Това е също едно ясно твърдение за равенството на Сина с Неговия Отец. Юдеите обвиняват Исус в богохулство, като казват, че се прави на равен с Бога. Исус не отрича пряко това обвинение, а предпочита да изтъкне тези внушителни доказателства на истината, че Той и Отец са едно. **Както Отец възкресява от мъртвите и ги съживява, така и Синът съживява тези, които иска**. Нима това можеше да се каже за Него, ако беше просто един човек? Отговорът

на този въпрос се съдържа в самия него.

5:22 НЗ ни учи, че **Бог Отец... е предал целия съд на Сина**. За да може Господ Исус да извърши това, Той трябва да има абсолютно познание и свършена праведност; трябва да може да различава мислите и подбудите на човешките сърца. Колко странно е това, че Съдията на цялата земя трябва да застане пред тези юдеи и да утвърждава Своята власт, а те въпреки това да не Го признаят!

5:23 Този стих ни показва причината, поради която Бог е дал власт на Сина Си, за да възкресява от мъртвите и да съди света. Причината е, че **всички трябва да почитат Сина така, както почитат Оца**. Това е едно много важно твърдение, а така също и едно от най-ясните доказателства за Божествеността на Господ Исус Христос. Навсякъде в Библията се казва, че трябва да се покланяме единствено на Бога. В десетте Божи заповеди на хората се забранява да имат друг бог освен Единия истинен Бог. Сега ни се казва, че **всички трябва да почитат Сина така, както почитат Оца**. Единственото заключение, до което може да ни доведе този стих, е, че Исус Христос е Бог.

Много хора твърдят, че почитат Бога, но отричат, че Исус Христос е Бог. Те казват, че Той е бил един добър човек или човек, много повече подобен на Бога от всички останали човеци, живели на земята. Но този стих поставя Исус на едно абсолютно равно ниво с Бога, като изисква от хората да Му отдават **същата почит**, каквато отдават на **Бог Отец**. Ако един човек **не почита Сина, той не почита и Оца**. Безползено е да твърдиш, че обичаш Бога, ако нямаш същата любов и към Господ Исус Христос. Ако никога преди това не си разбрал кой е Исус Христос, тогава си помисли внимателно върху този стих.

Спомни се, че това е Божието Слово, и приеми великата истина, че Исус Христос е Бог, изявен в плът.

5:24 От преходните стихове научихме, че Господ Исус има власт да дава живот и че делото на съда е дадено на Него. Сега ние научаваме как човек може да получи духовен живот от Него и да избегне **съда**.

Това е един от любимите библейски стихове в Евангелията. Хиляди хора са станали притежатели на вечен живот чрез посланието, което се съдържа в този стих. Несъмнено причината той да бъде обичан толкова много се крие в яснотата, с която е описан пътят на спасението. Господ Исус започва стиха с думите: „**Истина, истина** ...“, като по този начин привлича вниманието ни към факта, че сега ще ни каже нещо много важно, след което добавя едно много лично съобщение: „...**ви казвам**.“ Божият Син ни говори по един много личен и интимен начин.

„**Който слуша моето учение...**“ Да слушаш учението на Исус не означава само да го чуеш, но и да го приемеш, да го повярваш и да му се подчиниш. Много хора чуват да се проповядва евангелието, без да предприемат нищо, свързано с него. Господ тук казва, че човек трябва да приеме, че Неговото учение е божествено, и да повярва, че Той наистина е Спасителят на света.

„... и **вярва в Онзи, Който Ме е пра- тил...**“ Тук става въпрос за вярата в Бога. Това наистина ли означава, че човек се спасява просто като вярва в Бога? Много хора твърдят, че вярват в Бога, но въпреки това никога не са преживели обръщение. Мисълта тук е, че човек трябва да вярва в Бога, Който е изпратил Господ Исус Христос на света. В какво по-точно трябва да вярваме? Трябва да вярваме, че Бог е изпратил Господ Исус, за да бъде наш Спасител. Трябва да вярваме на онова, което Бог казва за Господ Исус, а

именно, че Той е Единственият Спасител и че нашите грехове могат да ни бъдат отплатени единствено чрез Неговото дело на Голгота.

„... **има вечен живот**.“ Забележете, че тук не се казва, че той ще има вечен живот, но че той **има** вечен живот – в сегашно време. **Вечният живот** е животът на Исус Христос. Това не само е живот, който ще продължи завинаги, но също така живот от (по-високо) качество. Това е животът на Спасителя, който Той е предал на онези от нас, които вярват в Него. Това е духовният живот, който се получава при новородението, за разлика от физическия живот, който се получава при физическото раждане.

„... и **няма да дойде на съд**...“ Сми- сълът тук е, че този човек няма да бъде съден нито сега, нито кога и да е в бъдещето. Този, който вярва в Господ Исус Христос, е свободен от **съд**, защото Христос е платил наказанието за неговите грехове на Голгота. Бог няма да изиска това наказание да се плаща два пъти. Христос е платил като наш Заместник и това е достатъчно. Той завърши делото, а на едно завършено дело не може да бъде добавено нищо повече. Християнинът никога няма да бъде наказан за своите грехове.¹⁵

„... **но е преминал от смъртта в живота**.“ Този, който се е доверил на Христос, е преминал от състояние на духовна **смърт** в състояние на духовен **живот**. Преди обръщението си той е бил мъртъв в своите прегрешения и грехове. Бил е мъртъв по отношение на любовта към Бога и общението с Господа. Когато е повярвал в Исус Христос, Божият Дух е започнал да живее в него и той е станал притежател на божествен живот.

5:25 Това е третият път, когато Господ казва думите „**Истина, истина...**“ в тази глава, и седмият път – в това Евангелие. Когато Господ казва

„иде час, и сега е“, Той няма предвид един час от шейсет минути, а иска да каже, че времето иде и че вече е дошло. Времето, за което Той говори, е времето на Неговото идване на сцената на човешката история.

Кои са „мъртвите“, за които Исус говори в този стих? И кои са тези, „които ще чуят гласа на Божия Син“ и „ще живеят“? Тези думи могат да се отнасят, разбира се, за възкресените от Господ по време на Неговото обществено служение, но ние смятаме, че смисълът на този стих е по-дълбок. „Мъртвите“, за които Той говори тук, са онези, които са мъртви в своите презрешения и грехове. Те „ще чуят гласа на Божия Син“, когато се проповядва евангелието. И когато повярват на тази вест и приемат Спасителя те ще преминат от смърт в живот.

В подкрепа на идеята, че 25 ст. говори за духовни, а не за материални неща, ще изброим сравненията и противоположностите между него и 28 и 29 ст.:

25 ст. – *живот от смъртта*

„Иде час, и сега е“

„мъртвите“

„ще чуят гласа“

„които го чуят, ще живеят“

28, 29 ст. – *живот след смъртта*

„Иде час“

„всички, които са в гробовете“

„ще чуят гласа Му“

„и ще излязат“

5:26 Този стих обяснява как човек може да получи живот от Господ Исус. Така, **както Отец е Източникът и Дарителят на живота, така Той е дал и на Сина да има живот в Себе Си и да може да го дава на други.** Това е още едно ясно доказателство за Божествеността на Христос и за Неговото равенство с Отца. За нито един човек не може да се каже, че има живот в себе си. Всеки един от нас е получил живота, но Бог Отец и Гос-

под Исус никога не са получавали живота, Те са го имали от вечността и той е обитавал в Тях. Този живот никога не е имал начало, никога не е имал друг източник, отделно от Тях.

5:27 Бог не само е дал на Сина да има живот в Себе Си, но Му е дал и **власт да съди света.** Властта да бъде Съдията на света е дадена на Исус, защото Той е **Човешкият Син.** Господ е наречен както Божий Син, така и **Човешки Син.** Наименованието Божий Син идва да ни напомни, че Господ Исус е Един от членовете на Свящото Троиединство, Една от Личностите на Божеството. Като Божий Син Той е равен на Бог Отец и на Светия Дух и също като Божий Син дава живот. Но Той е и **Човешки Син.** Той дойде в този свят като Човек, живя тук сред човеци и умря на кръста като Заместител на хората. Когато дойде в света като Човек, Той беше отхвърлен и разпнат на кръст. Когато дойде отново, Той ще дойде, за да съди Своите врагове и да бъде почетен в същия този свят, който се отнесе толкова жестоко към Него. И понеже е и Бог, и Човек, Той е съвършено подготвен, за да бъде Съдия.

5:28 Без съмнение юдеите, които слушат тези силни твърдения на Христос за равенството между Него и Бог Отец, са много изненадани. Исус знае мислите, които минават през техните умове, затова им казва да не се **чудят** на това; и продължава да им разкрива още по-удивителни истини. Ще дойде време, когато всички, чиито тела се намират в гробовете, **ще чуят Неговия глас.** Може ли някой, който не е Бог, да предсказва, че един ден телата, които лежат в гробовете, ще чуят Неговия глас? Само един Бог може да твърди такава неща.

5: 29 Един ден всички мъртви „ще възкръснат“. Някои „ще възкръснат за живот“, други – „за осъждане“. Колко сериозна е тази истина, че все-

ки човек, който някога е живял или някога ще живее, попада в една от тези две групи!¹⁶

29 ст. не означава, че хората, които са вършели добро, ще се спасят заради добрите си дела и че онези, които са вършели зло, ще бъдат осъдени заради злите си дела. Човек не се спасява, като върши добро а върши добро, защото е спасен. Добрите дела не са основата на спасението, а плодът от спасението. Те не са причината, а следствие. Думите, „**които са вършили зло**“, се отнасят за онези, които никога не са повярвали и не са се доверили на Господ Исус, вследствие на което техният живот е „**зло**“ в очите на Бога. Те ще бъдат възкресени, за да застанат пред Бога и да бъдат осъдени на вечна смърт.

Г. Четири свидетелства за Исус като за Божий Син (5:30-47)

5:30 В първия момент, когато прочетем този стих, ни се струва, че думите „**Аз не мога да върша нищо от само Себе Си**“ ни казват, че Господ Исус няма власт да върши нищо Сам. Това не е така. Идеята тук е, че Той е свързан с Бог Отец толкова близко, че не може да действа Сам, не може да прави нищо по Своя Собствена инициатива. В Спасителя не може да има никакво своеволие. Той действа в пълно подчинение на Своя Отец, както и в съвършено общение и хармония с Него.

Този стих често се използва от лжеучители в подкрепа на тяхното твърдение, че Исус Христос не е Бог. Те казват, че след като не може да прави нищо от само Себе Си, Той е само един човек. Но стихът показва точно обратното. Хората могат да правят онова, което искат, независимо дали то отговаря на Божията воля или не; но именно защото Той е точно Това, Коего е, Господ Исус не може да

действа по този начин. Тук става въпрос не за *физическа*, а за *морална* невъзможност. Той има физическата власт да върши всичко, но не може да върши нищо, което е погрешно. За Него ще бъде погрешно да извърши нещо, което не отговаря на волята на Неговия Отец за Него. Това изявление поставя Господ Исус отделно от всеки друг човек, който някога е живял.

Така, както Господ Исус слуша Своя Отец и получава всекидневна информация от Него, така Той и мисли, учи и действа. Думата **съди** тук няма значение на „съди юридически дела“, а по-скоро на „съди за онова, което е правилно за Него да върши и да казва“.

Поради това, че Спасителят няма егоистични побуди, Той може да разрешава въпросите по един справедлив и непредубеден начин. Единствената Му цел е да угоди на Своя Отец и да извърши Неговата воля и нищо не може да Му попречи да направи това. Следователно Неговото съдено не се влияе от онова, което би било най-изгодно лично за Него. Нашите мнения и твърдения обикновено са повлияни от това, което ние искаме да правим или да вярваме. Но при Божия Син това не е така. Неговото мнение или съдено не е предубедено по посока на собствената Му изгода. Той съди безпристрастно.

5:31 В останалите стихове на тази глава Господ Исус описва различните свидетелства за Своята Божественост: свидетелството на Йоан Кръстител (32-35 ст.); свидетелството на Неговите дела (36 ст.); свидетелството на Неговия Отец (37 и 38 ст.); и свидетелството на Светото Писание (3-47 ст.).

В началото Исус прави едно общо изказване върху свидетелството. Той казва: „**Ако свидетелствам Аз за Себе Си, свидетелството Ми не е истинно.**“ Това не означава нито за миг, че Господ Исус може някога да каже

нещо, което не е вярно. По-скоро Той заявява, че в съда свидетелството на един-единствен човек не е достатъчно. Божието небесно постановление е да има поне две или три свидетелства, преди да се произнесе една действителна присъда. И така, сега Господ Исус ще даде не две или три, а четири свидетелства за Своята Божественост.

5:32 Този стих поражда един проблем, свързан с това, дали тук става въпрос за Йоан Кръстител за Бог Отец или за Светия Дух. Някои хора смятат, че под „друг“ трябва да се разбира Йоан Кръстител, и че този стих е свързан със следващите три стиха. Други смятат, че тук Господ Исус говори за **свидетелството** на Светия Дух за Него. Ние мислим, че Той има предвид **свидетелството** на Бог Отец (употребата на главна буква при местоимението „Той“ означава, че и преводачите на НИПБКДж смятат така).

5:33 След като ни е казал най-голямото от всички свидетелства – това на Своя Отец, Господ се обръща към свидетелството на **Йоан**. Той напомня на невярващите юдеи, че те са **изпратили** хора до **Йоан**, за да чуят какво ще каже той, и че Йоан свидетелства изключително за Господ Исус. Вместо да насочи хората към Себе Си, Йоан ги насочва към Спасителя. Той **свидетелства** за Онзи, Който е **истината**.

5:34 Господ Исус напомня на Своите слушатели, че твърдението Му за равенство с Бога не се основава просто на **свидетелството** на човешки същества. Ако това беше така, Неговата защита наистина щеше да бъде слаба. Но Той споменава свидетелството на Йоан Кръстител, тъй като е човек, изпратен от Бога, и тъй като свидетелства, че Господ Исус е наистина Месията и Божият Агнец, Който отнема греха на света.

После Исус добавя: „**но казвам това, за да се спасите вие**“. Защо Господ Исус говори на юдеите толкова обстоятелствено? Може би просто се опитва да им покаже, че Той е прав, а те грешат? Не, Господ Исус разкрива тези чудесни истини, за да могат юдеите да разберат кой е Той и да Го приемат като обещаения Спасител. Този стих ни показва съвсем ясно какво любящо и нежно сърце има Господ Исус. Той говори на едни хора, които Го мразят и които съвсем скоро ще се опитат по всякакъв начин да вземат живота Му, но в Неговото сърце няма омраза към тях. Той може само да ги обича.

5:35 Тук Господ отдава почит на **Йоан Кръстител**, наричайки го „**светило, което гореше и светеше**“. Това означава, че Йоан Кръстител се е опнасял към своята задача особено ревностно, носейки **светлина** на другите хора и изгаряйки в служението си да насочва другите хора към Исус. В началото юдеите са се трупали на тълпи около него. За тях той е представял някаква новост, някакъв странник, който бил дошъл в техния живот; и затова те опитвали да го слушат. „**За маалко време**“ те дори го смятали за известен религиозен учител.

Защо тогава, след като приемат Йоан толкова топло, те не желаят да приемат Този, за Когото Йоан проповядваше? Тяхната радост е била само временна: в тях не е имало покаяние. Тяхното отношение не е последователно. Те приемат предвестника, но не желаят да приемат Царя! Исус дава висока оценка на Йоан. Всеки служител на Христос, за когото може да се каже, че е „**светило, което гореше и светеше**“, получава истинска похвала от Божия Син. Нека всеки един от нас, който обича Господ Исус, да пожелае да бъде като един огнен пламък за Него – сам той да изгори, но да донесе светлина на света.

5:36 Йоановото свидетелство не е най-голямото доказателство за Божествеността на Христос. Чудесата, които Отец Му е дал да върши, **свидетелстват** за Него, че **Той** наистина Го е **пратил**. Чудесата сами по себе си не са доказателство за Божественост. На различни места в Библията четем за хора, на които е била дадена власт да извършват чудеса, и дори четем за али същества, които са имали власт да извършват свръхестествени неща. Но чудесата на Господ Исус се различават от всички останали чудеса. Най-напред, Той *има в Себе Си* властта да извършва тези велики дела, докато на другите тази власт *се дава*. Другите извършват чудеса, но те не могат да предадат властта за извършването на чудеса на други хора. Господ Исус не само извършва чудесата Сам, но дава и власт и на учениците Си да извършват същото. По-нататък, **делата**, които извършва Спасителят, са същите онези дела, за които е пророкувано в СЗ по отношение на Месията. И накрая, чудесата на Господ Исус са уникални по своя характер, мащаб и брой.

5:37, 38 И отново Господ говори за свидетелството на **Отец** за Него. Тук вероятно става въпрос за времето на кръщението на Господ Исус. Тогава от небето се е чул гласът на Бог Отец, Който е казал, че Исус е Неговият възлюбен Син, в Когото е Неговото благоволение. Трябва да добавим, че и в живота, служението и чудесата на Господ Исус Отец също свидетелства за това, че Той е Самият Божий Син.

Невярващите юдеи **нищо са чули** някога гласа на Бога, **нищо са видели** образа Му. Това е така, защото те **нямат Неговото слово постоянно** в себе си. Бог говори на хората чрез Своето Слово – Библията. Тези юдеи са имали Старозаветните Писания, но те не са позволили на Бога да им говори чрез

тези Писания. Техните сърца са били закоравели, а ушите им – оглушали.

Те никога не са видели Божия образ или Божието Лице, защото **не вярват** „Този, Когото Той е **пратил**“. Бог Отец няма Образ или Форма, които да са видими за смъртния човек. Той е дух и следователно невидим. Но Бог се открива на хората в Лицето на Господ Исус Христос. Онези, които вярват Христос, виждат Божия Образ по един много действителен начин. Невярващите гледат на Него просто като на един човек като тях.

5:39 Първата част на този стих може да се разбере¹⁷ по два начина. Възможно е Господ Исус да казва на юдеите да **изследват Писанията**. Възможно е също така Той просто да заявява факта, че те **изследват Писанията**, понеже си мислят, че като притежават самите Писания, имат вечен живот. И двете тълкувания на стиха са възможни. Може би Господ Исус само установява факта, че юдеите изследват **Писанията**, мислейки си, че като правят това, получават **вечен живот**. Те не разбират, че там, където Старозаветните Писания говорят за идващия Месия, те всъщност говорят за Исус. Ужасно е да си представим, че хора, които държат Писанията в ръцете си, могат да бъдат толкова слепи. Но те още повече остават без извинение, когато си представим, че и след като Господ Исус им говори по този начин, те пак отказват да Го приемат. Обърнете повече внимание на края на този стих: „**И те са, които свидетелстват за Мене.**“ Тези думи означават просто, че главният обект на СЗ е идването на Христос. И ако някой не успее да разбере това, когато изучава СЗ, той не разбира най-важното, което иска да ни каже той.

5:40 Юдеите **не желаят да гойдат при Исус**, за да **имат живот**. Истинската причина за неприемането на Спасителя от хората не е в това, че не

могат да разберат евангелието или че им е невъзможно да повярват в Исус. В Господ Исус няма нищо, което да прави невъзможно упованието в Него. Истинската причина се крие в собствената воля на човека. Човек обича греховете си повече, отколкото обича Спасителя. Той не желае да се откаже от злите си пътища.

5:41 Осъждайки юдеите за нежеланието им да Го приемат, Господ не иска те да мислят, че Той се чувства засегнат от това, че не са Му отдали слава. Той не е дошъл в света, за да приеме слава от **човеците** на този свят. Той не зависи от тяхната слава, а търси славата на Отца Си. Даже и хората да Го отхвърлят, това не може да Му отнеме от славата.

5:42 Тук се проследява основната причина за нежеланието на хората да приемат Божия Син. Тези хора нямат **„в себе си любов към Бога“**: те обичат себе си повече от Бога. Ако те обичаха Бога, щяха да приемат Този, Когото Бог е пратил. Отхвърляйки Господ Исус, те показват пълна липса на **любов към Неговия Отец**.

5:43 Господ Исус е дошъл **„в името на Отца Си“**, което ще рече, че Той е дошъл да върши волята на Отца Си, да донесе слава на Отца Си и да слуша Отца Си във всичко. Ако хората наистина обичат Бога, те ще да обичат и Този, Който иска да угоди на Бога във всичко, което казва и прави.

Исус сега предсказва, че ще **„дойде друг в свое име“**, и че те **ще приемат този „друг“**. В известен смисъл Исус може би говори за многото лъжеучители, които ще се появят след Него и ще търсят слава от народа. Той може би има предвид водачите на лъжавиците култове от всички векове, които са претендирали, че са Христос. Но най-вероятно тук Той говори за Антихриста. Във времето, което идва, от еврейския народ ще се издигне един самоназначил се владетел, който ще

иска да бъде почитан като Бог (2 Сол. 2:8-10). Мнозинството от еврейския народ ще приеме този Антихрист за свой владетел, в резултат на което ще изпита суровия Божий съд (1 Йоан. 2:18).

5:44 Тук Господ изтъква една друга причина за нежеланието на еврейския народ да Го приеме. Те се интересуват повече от одобрението на своите съграждани, отколкото от одобрението на Бога. Страхуват се от това, което ще кажат приятелите им, ако оставят юдеизма. Не желаят да изтърпят укорите и страданията, които ще се струпат върху тях, ако те станат последователи на Христос. Дотогава, докогато човек се страхува от това, което ще кажат или ще направят другите, той не може да бъде спасен. За да повярва в Господ Исус, човек трябва да желае одобрението на Бога повече от всяко друго одобрение; трябва да **търси „славата, която е от единия Бог“**.

5:45 Не е необходимо Господ да обвинява тези юдеи пред **Отца Си**, макар и да има много неща, в които може да ги обвини. Той не трябва да прави това, защото за тяхното обвинение са достатъчни писанията на **Мойсей**. Тези юдеи се гордеят особено много със СЗ и по-специално с Пето-книжието (петте книги, написани от **Мойсей**). Те се гордеят заради това, че тези книги са били дадени на Израел. Но бедата е там, че те не се почитават на думите на **Мойсей**, както показва 46 ст.

5:46 Господ Исус поставя писанията на **Мойсей** на същото ниво на авторитет, каквото имат Неговите Собствени думи. Това е едно напомняне, че **„всичкото Писание е боговдъхновено“**. Независимо дали четем СЗ или Новия, ние четем Самото Божие Слово. Ако юдеите бяха **повярвали** на думите на **Мойсей**, щяха да повярват и на Господ Исус Христос също, защото **Мойсей**

писа за идването на Христос. Пример за това може да се намери във Второзаконие 18:15 и 18:

„Господ твоят Бог ще ти въздигне отсрещ тебе, от братята ти, пророк, както е въздигнал мене; него слушайте. ...Аз ще им въздигна отсрещ братята им пророк, както съм въздигнал тебе, и ще туря гумите Си в устата му; и той ще им говори всичко, което Аз му заповядам.“

В тези стихове Мойсей предсказва идването на Христос и казва на еврейския народ да Го слуша и да Му се подчинява, когато дойде. В този момент Господ Исус вече е дошъл, но евреите не Го приемат. Затова Той им казва, че Мойсей ще ги обвини пред Оца, защото те заявяват, че вярват на Мойсей, а не правят онова, което им е заповядал. Думите „той за Мене писа“ представляват едно съвсем ясно твърдение на Господ за това, че Старозаветните Писания съдържат пророчества за Него. Августин изразява това с една много стегната мисъл: „Новият Завет е Старият в скрит вид; Старият Завет е Новият в открит вид.“

5:47 Ако юдеите не вярват на книгите на Мойсей, те няма да повярват и на думите на Исус. Между Стария и Новия Завет съществува много тясна връзка. Ако човек се съмнява в боговъдъжновеността на СЗ, той няма да повярва, че и думите на Господ Исус са божовъдъжновени. Ако някой се съмнява в определен текст от Библията, няма да мине много време, преди да започне да се съмнява в цялата Библия. Кинг казва следното:

„Това, за което Господ говори тук, е Петокнижието – петте книги на Мойсей: онази част от Библията, която е получила най-жестоки атаки в сравнение с всички останали; а според нашите сведения и частта, която – странно защо – нашият Учител цитира повече от всички останали. Като че ли,

дълго, преди да започнат атаките, Той е слагал Своя печат на одобрение върху тях.“¹⁸

IV. Третата година от служението на Божия Син: Галилея (6 г.)

A. Четвъртото знамение: нахранването на петте хиляди (6:1-15)

6:1 Думите „след това“ означават, че след събитията в 5 гл. е изтекъл някакъв период от време. Колко време точно, ние не знаем, но знаем, че Исус е преминал от областта около Ерусалим до Галилейското езеро. Когато се казва, че Той е отишъл на откъсната страна на езерото, това вероятно означава, че е преминал от северозападния на североизточния бряг на езерото. Галилейското езеро е било познато и като Тибериадското езеро по името на град Тибериада, който се е намирал на западния му бряг. Този град, който е бил столица на провинцията Галилея, е бил наречен така на името на римския император Тибериш.

6:2, 3 След Исус върви една голяма тълпа от хора, които Го следват не защото вярват в Него, а защото гледат знаменията, които Той върши с болните. Вярата, основаваща се на чудеса, никога не е така угодна на Бога, както вярата, основаваща се единствено на Неговото Слово. Божието Слово не трябва да има нужда от чудеса, за да бъде доказано. Всяко нещо, което Бог казва, е истина. Не е възможно То да е лъжливо. Божието Слово трябва да е напълно достатъчно за всеки един човек. Буквалният превод на 3 ст. е: „И Исус се изкачи на планината“, което вероятно означава „на възвишението (или хълма) до езеро“.

6:4 Не е ясно защо Йоан казва тук „наближаваше... Пасхата“. Някои хора предполагат, че когато Господ

Исус изрича Своето чудесно послание върху Хляба на Живота в тази глава, Той може би си мисли за празника на Пасхата. Господ обаче не отива в Ерусалим за Пасхата. Йоан говори за **Пасхата** като за **юдейски празник**. Всъщност Пасхата е била дадена като празник от Бога в СЗ. Той я е дал на еврейския народ и в този смисъл тя е **юдейски празник**. Но изразът „**юдейски празник**“ може да означава също, че Бог вече не признава Пасхата като един от Неговите Собствени празници, тъй като еврейският народ гледа на нея само като на един ритуал – без нейното значение да има смисъл за него. Тя е загубила истинския си смисъл и вече не е празник на Йехова.

6:5 Когато вижда **голямото множество** от народ, **Исус** е обезпокоен, защото мисли, че той ще наруши Неговата почивка или общението Му с учениците. Той знае, че за тези хора трябва да се осигури **храна**. Затова Исус се обръща към **Филип** и го пита къде може да се купи **хляб**, за да се нахрани народът. Винаги, когато Исус задава въпрос, Той няма за цел да получи отговор, за да увеличи познанието си, а за да даде поука на другите. Той знае отговора, който **Филип** не знае.

6:6 Господ иска да даде на **Филип** един много ценен урок, а така също да изпита неговата вяра. **Самият Исус** знае, че скоро ще извърши чудо, за да нахрани това голямо множество от народ, но дали **Филип** знае, че Исус може да направи това? Каква е вярата на **Филип** – голяма или малка?

6:7 Очевидно вярата на **Филип** не достига до особено големи височини. Той прави набързо някакви изчисления, след което решава, че **двеста динария** няма да са достатъчни, за да се купи **хляб** дори за една **малка закуска** на всеки един от тях. Ние не знаем точно колко хляб е било възможно да се купи за **двеста динария** в онези дни, но сигурно е било някакво огромно коли-

чество. С един динарий се е заплацал трудът на един работник за един ден.

6:8, 9 **Андрей е братът на Симон Петър**. Те са живели близо до Витсауда, по протежението на Галилейско море. Андрей също решава, че ще бъде трудно да се нахрани толкова много народ. Той забелязва едно малко момченце, което има **два ечемичени хляба и две малки риби**, но си мисли, че те са прекалено малко, за да утолят глада на **толкова много хора**. **Момченцето** наистина няма много, но желае да предостави и малкото, което има, на разположение на Господ Исус. Резултатът от това е, че разказът за тази случка е записан и в четирите Евангелия. Той не прави много, но и „малко“ става много, когато Бог е в него“. Така момченцето става известно по целия свят.

6:10 Накарвайки хората да **насягат** (буквално – да налягат), Исус осигурява тяхното удобство. Забележете, че на това място е имало **много трева**. За онази област многото трева не е било често срещано явление, но Господ полага грижи хората да се хранят на чисто и приятно място.

Текстът ни казва, че е имало **хиляди мъже**, което означава, че освен тях е имало още много жени и деца. Цифрата **пет хиляди** идва да покаже, че чудото, което ще се случи, е наистина велико.

6:11 **Исус** **взима хлябовете и благодар**и за тях. Ако Исус е правел това, преди да взема или да раздава храна, колко повече трябва да благодарим на Бога ние, преди да започнем да се храним! После **Той раздава храната на учениците**. Това действие на Исус съдържа един много ценен урок за нас. Господ Исус не извършва всичко сам, а включва в работата и другите. Това е описано много добре от следните думи: „Ты прави това, което можеш; и аз ще правя това, което мога; а Гос-

под ще направи онова, което нито ти, нито аз можем.“

Докато Господ **раздава хляба на учениците**, той се размножава по един чуден начин. Текстът не ни казва кога точно става това, но ние разбираме, че по един удивителен начин в ръцете на Господа тези пет хляба и две малки рибки стават достатъчно много, за да нахранят това огромно множество. Учениците раздават хляба и **рибите на насядалите хора**. Количеството е напълно достатъчно, защото се казва, че те са получили, **колкото са искали**.

Грифит Томас ни напомня, че този разказ представлява една забележителна картина на:

„(а) *загиващия сват*; (б) *безпомощните ученици*; (в) *съвършения Спасител*. Това чудо представлява един истински акт на сътворение. Нито един обикновен човек не може да увеличи броя на пет хляба и две риби по такъв начин, че да нахрани такъв огромен брой хора. Някой беше казал много добре: „Пролет бе, когато благослови; жътва бе, когато разчупи.“ А така също: „Хляб неблагословен е хляб неумножен.“¹⁹

6:12 Това е един стих с прекрасно значение. Ако Исус беше обикновен човек, Той никога нямаше да се загрижи за съдбата на останалите **къшеи**. Всеки човек, който е нахранил пет хиляди души, не би се загрижил за няколкото останали трохи. Но Исус е Бог, а при Бога няма похабяване на изобилието Му. Той не желае да разхищаваме скъпоценните неща, които ни е поверил. Затова Исус заръчва на учениците Си да съберат „останалите къшеи, за да не се изгуби нищо“.

Много хора се опитват да обяснят това чудо. Те казват, че множеството е видяло как малкото момче е дало на Исус петте хляба и двете риби; и това е накарало хората да осъзнаят своя егоизъм, да извадят своята собс-

твена храна и да я поделят с останалите. Така храната била стигнала за всички. Но такава едно обяснение не съответства на текста, както ще видим и от следващия стих.

6:13 След като хората свършват да ядат, остават **дванадесет коша** с къшеи. Абсолютно е невъзможно да се съберат толкова много къшеи, ако хората бяха просто поделили собствената си храна. Много често човешките обяснения са оказват неелеп. Има само едно обяснение и то е, че става въпрос за извършване на едно велико чудо.

6:14 Самите хора признават, че е станало чудо. Те нямаше да направят това, ако знаеха, че са изяли своя собствен хляб. Всъщност те са толкова убедени, че е станало чудо, че признават Исус за „**Пророка, Който щеше да дойде на света**“. Хората знаят от СЗ, че трябва да дойде пророк, и го чакат да дойде като един земен монарх, за да ги освободи от владичеството на римската империя. Вярата им обаче не е искрена. Те не желаят нито да признаят, че Исус е Божият Син, нито да изповядат греховете си и да Го приемат като Спасител.

6:15 В резултат на чудото, което прави Исус, у хората се появява желание **да Го направят цар**. И отново, ако Исус беше само човек, Той непременно щеше да отговори на тяхното желание. Хората се поддават много лесно на желанието да бъдат издигнати или да станат известни. Но Исус остава неизкушен от тези призови на суетата и гордостта. Той знае, че е дошъл на света, за да умре на кръста като Заместител на грешниците и няма да направи нищо, което да Му попречи да постигне тази цел. Той няма да се качи на трона, преди първо да се изкачи на жертвения олтар. Най-напред Той трябва да пострада, да пролее кръвта Си и да умре, преди да бъде възвишен.

Ф. Б. Меър казва така:

„Както казва св. Бернард, Исус винаги бяга, когато хората искат да Го направят Цар, и винаги е там, когато те искат да Го разпънат. Като не забравяме това, нека не се колебаем да приемем за себе си думите на гетеца Итай: „Гдето и да бъде господарят ми царят, било за смърт, било за живот, непременно там ще бъде и слугата ти“ (2 Царе 15:21). И Той непременно ще му отговори така, както Давид отговори на един друг беглец, който беше дошъл да се присъедини към неговата кауза: „Остани с мене, не бой се; защото, който иска моя живот, онзи е, който иска и твоя; но заедно с мене ти ще бъдеш в безопасност.“²⁰

Б. Петото знамение: Исус върви по водата и избавя Своите ученици (6:16-21)

6:16, 17 Вечер е. Исус е опшъл сам на хълма. Хората сигурно са се прибрали по домовете си и са оставили учениците сами. И така, учениците са решили да слязат на езерото и да се пригответ за обратния си път през Галилейско море.

Когато пътуват през езерото за Капернаум, вече е тъмно. Исус не е с тях. Къде е Той? Той е горе на хълма и се моли. Каква вярна картина за вярващите днес! Те се намират в бурното море на живота. Тъмно е. Господ Исус никъде не може да се види, но това не означава, че Той не знае какво става. Той е на небето и се моли за тези, които обича.

6:18 Често над Галилейското езеро нахлуват внезапно яростни бури. Наголу по годината на река Йордан минават с голяма скорост мощни ветрове. Когато стигнат до езерото, те вдигат големи и високи вълни. В такива моменти излизането на малки лодки в езерото никак не е безопасно.

6:19 Учениците вече са изминали с гребане три или четири мили. Човешки погледнато, те се намират в голяма опасност. Точно в подходящия момент те поглеждат и виждат, че Исус „ходи по езерото и се приближава към ладията“. Това е още едно удивително чудо. Божият Син върви по водите на Галилейското езеро! Учениците се уплашват, защото не разбират напълно коя е Тази изумителна Личност.

Забележете колко просто е разказана тази случка. Тя ни разкрива едни поразителни факти, без Йоан да използва никакви особени думи, за да ни впечатли с величието на това, което става. Тук всичко е описано много съгържано.

6:20 След това Господ изрича тези чудесни утешителни думи: „Аз съм; не бойте се!“ Ако Той беше само човек, Неговите ученици щяха да се уплашат. Но след като Този, Който е възсъздал Създател и Крепител на вселената, е толкова близо до тях, те нямат причина да се боят. За Създателя на Галилейското езеро не е никак трудно да направи така, че неговите води да стихнат и да заведе уплашените Си ученици невредими на брега. Това е вторият случай в Евангелието от Йоан, когато Исус използва името на Йехова „Аз съм“ по отношение на Себе Си.

6:21 Когато учениците разбират, че това е Господ Исус, те Го вземат в ладията и веднага се намират на мястото на своето предназначение. Това е още едно чудо, което се споменава, макар и да не се обяснява. Учениците не трябва да гребат повече. Господ Исус ги отвежда на сушата веднага. Каква удивителна Личност е Той!

В. Нарождът търси знамение (6:22-34)

6:22 На следващия ден след нахранването на петте хиляди множеството

от **народ** се намира все още в областта на северозток от Галилейското езеро. Народът е видял как предишната вечер учениците са се качили в малката лодка и е разбрал, че **Исус** не се е качил с тях. Тогава е имало само една лодка, която е била взета от **учениците**.

6:23 На следващия ден от **Тивериада**, близо до мястото, където Господ **Исус** нахранва народа, угват **групи лодки**. Господ не е могъл да използва нито една от тях, защото те са пристигнали току-що. Възможно е тези малки лодки да са били използвани от народа, за да прекоси езерото и да отиде до **Капернаум**, което личи и от следващите стихове.

6:24 **Народът** наблюдава **Исус** много внимателно. Хората са забелязали, че **Исус** е отишъл на планината, за да се моли, и знаят, че Той не е отишъл заедно с учениците през езерото. Въпреки това на **другия ден** те не могат да **Го** намерят никъде, поради което решават да прекосят езерото и да отидат в **Капернаум**, където очакват да видят **Неговите** ученици. Те не знаят по какъв начин **Исус** може да е отишъл там, но все пак решават да отидат и да **Го** потърсят.

6:25, 26 Когато пристигат в **Капернаум**, **хората намират Исус** там. Любопитството им ги кара да **Го** попитат кога е пристигнал.

Исус не дава **пряк отговор** на въпроса. Той разбира, че те не **Го** търсят заради това, което е Той **Самият**, а по-скоро заради храната, която им е дал. Един ден преди това те са **Го** видели да извършва едно велико чудо, което е трябвало да ги убеди, че Той **наистина** е **Създателят** и **Месията**. Но това, от което те най-вече се интересуват, е храната. Те са **яли** от **хлябовете** на това чудо и са се наситили.

6:27 И така, най-напред **Исус** съветва хората да **работят „не за храна, която се разваля“**. Господ не иска да

каже, че хората не трябва да работят за всекидневната си прехрана, а че това не трябва да бъде първата и най-важна цел на техния живот. Задоволяването на телесния апетит не е най-важното нещо в живота. Човекът се състои не само от тяло но и от дух, и от душа. Ние трябва да работим „за храна, която трае за вечен живот“. Човек не трябва да живее така, като че ли тялото му е всичко за него. Той не трябва да отдава цялата си сила и талант за нахранването на тялото си, което след кратко време ще бъде изядено от червеите. Вместо това той трябва да се постарее душата му да се храни ежедневно с Божие Слово.

Когато Господ **Исус** казва, че „**Отец Бог** **Него** е **потвърдил с печата Си**“, думите Му означават, че **Бог** е изпратил и одобрил именно **Него**. Когато слагаме печат върху нещо, това означава, че ние **заявяваме**, че това нещо е **вярно**. **Бог** е **потвърдил** **Човешкия Син** с печата Си в смисъл, че Той **Го** е **утвърдил** като **Един**, **Който** **говори истината**.

6:28 Сега хората питат Господ какво трябва да правят, за да **вършат Божиите дела**. Човекът винаги се опитва да заработи пътя си към небето. Той се чувства добре, когато има нещо, с което да заслужи спасението. Ако той може да допринесе с нещо за спасението на душата си, то тогава може да намери и основание за хвалба, което е много приятно за него.

6:29 Лицемерието на тези хора обаче е прозрачно за **Исус**. Те предявяват претенции, че искат да работят за **Бога**, а в същото време не желаят да имат нищо общо с **Божия Син**. **Исус** им казва, че първото нещо, което те трябва да направят, е да приемат **Този**, **Когато** **Бог** е **пратил**. Така е и днес. Много хора се опитват да работят пътя си за небето чрез добри дела. Но преди да могат да вършат

добри дела за Бога, те трябва първо да **повярват** в Господ Исус Христос. Божиите дела не предхождат спасението: те го следват. Единственото **добро дело**, което един грешник може да извърши, е да признае своите грехове и да приеме Христос като Господ и Спасител.

6:30 Този стих е още едно доказателство за злината в сърцата на хората. Само един ден преди това те са видели как Господ Исус нахранва пет хиляди души с пет хляба и две риби; а сега идват при Него и искат **знамение**, с което да докаже претенциите Си за Божий Син. Както повечето невярващи те искат първо да видят и след това да повярват: „за да **видим** и да **Те повярваме**“. Но Божият ред не е такъв. Бог казва на грешниците: „Ако повярвате, ще видите.“ Винаги вярата стои на първо място.

6:31 Връщайки се обратно към СЗ, юдеите напомнят на Исус за чудото с манната²¹ в пустинята. Подтекстът на техните думи всъщност означава, че Исус никога не е извършил толкова чудно дело. Цитирайки части от Псалм 78:24, 25, където се казва „**хляб от небето им даде да ядат**“, те искат да кажат, че Мойсей е направил така, че те да получат хляб от небето. Господ не е толкова велик като Мойсей, защото Той само е умножил **наличния** вече хляб!

6:32 Отговорът на Господ съдържа най-малко две неща. На първо място, Бог е Този, Който им е дал манната, а **не Мойсей**. И на второ място, манната не е истинският духовен хляб **от небето**. Манната е една материална храна, предназначена за физическото тяло, която няма никаква стойност извън този живот. Тук Господ Исус говори за **истинския** и съвършен хляб, който Бог дава от небето. Този хляб е предназначен за душата, а не за тялото. Думите „**Отец Ми**“ изразяват

претенциите на Исус за Неговата божественост.

6:33 Господ Исус разкрива Себе Си като **Божия хляб**, който слеза **от небето** и дава **живот**, показвайки превъзходството на **Божия хляб** пред манната в пустинята. Манната не дава живот: тя само поддържа физическия живот. Тя не е била предназначена за целия свят, а само за Израел. **Истинският хляб слеза от небето и дава живот** на хората, и то не само на един народ, а на целия свят.

6:34 Юдеите все още не разбират, че когато Господ Исус говори за истинския хляб, Той има предвид Себе Си; затова те Го молят за хляб, мислейки си, че става въпрос за материален хляб. За съжаление в техните сърца няма истинска вяра.

Г. Исус – Хлябът на живота (6:35-65)

6:35 Този път Исус заявява тази истина просто и ясно. Той е **хлябът на живота**. Тези, които идват при Него, намират в Него достатъчно много, за да задоволят духовния си глад завинаги. Тези, които вярват в Него, утоляват напълно жаждата си. Обърнете внимание на думите „**Аз съм**“ в този стих и забележете, че те означават едно твърдение на Господ за равенство с Йехова. Всеки обикновен човек, който каже тези думи за себе си, би изказал едно безумие. Няма такъв човек, който да може да удовлетвори своя собствен глад или жажда, а още по-малко духовния глад на цял един свят!

6:36 В 30 ст. невярващите юдеи бяха помолили Господ да им даде знамение, за да видят и да повярват. Тук Исус им казва, че те вече са **видели** Него – най-великото от всички знамения – **но въпреки това не са повярвали**. Щом е възможно Божият Син да застане пред тях в съвършен човешки

вид и те да не Го разпознаят, то много е съмнително, че ще могат да се убедят от което и да било знамение, извършено от Него.

6:37 Господ не е обезкуражен от неверието на юдеите. Той знае, че всички цели и планове на Отец ще бъдат изпълнени. Даже и юдеите, на които Той говори, да не Го приемат, Господ знае, че всички, които са били избрани от Бога, ще дойдат при Него. Според думите на Пинк: „Осъществяването на непобедимите и вечни Божи планове дава спокойствие, сигурност, смелост и постоянство, които не могат да бъдат порогени от нищо друго.“

Този стих е много важен, понеже в него само с няколко думи са изразени две от най-важните положения на Библията. Най-напред ние разбираме, че Бог е дал някои хора на Христос и че **всички**, които Той Му е дал, ще бъдат спасени. На второ място е учението за отговорността на човека. За да бъде спасен, човек трябва да отиде при Господ Исус и да Го приеме чрез вяра. Бог наистина избира някои хора за спасение, но Библията никъде не казва, че Той избира други за осъждение. Ако има спасени, то те са спасени благодарение на Божията благодат. Ако има някои, които е осъден, то той е осъден поради своята собствена вина. Всички хора са осъдени поради собствената им греховност и злина. Ако те всички отидеха в ада, щяха да получат само това, което заслужават. Но в Своята милост Бог благоволу да спаси отделни хора от цялото това човечество. Има ли Той право да направи това? Разбира се, че има. Бог може да постъпва, както желае, и нито един човек не може да Му забрани това право. Ние знаем, че Бог никога няма да направи нещо, което е неправилно или несправедливо.

Освен учението за избирането от Бога на някои хора за спасение има и учение за отговорността на човека за

приемането на евангелието. Бог прави едно всеобщо предложение: който повярва в Господ Исус Христос, ще бъде спасен. Бог не спасява хората против тяхната воля. Човек трябва да дойде при Него с разкаяние и вяра; и тогава Бог ще го спаси. Никои, който идва при Бога чрез Христос, няма да бъде **изпъген**.

Човешкият ум не е в състояние да съвмести тези две учения. Ние обаче трябва да им вярваме, дори и да не ги разбираме, защото това са две съвсем ясно изразени Библейски учения.

6:38 В 37 ст. Господ Исус казва, че всички Божии планове по отношение на спасението на тези, които са Му дадени, ще бъдат изпълнени. И понеже това е волята на Неговия Отец, Господ лично ще се заеме с нейното изпълнение, тъй като Неговата задача е да върши Божията воля. „Слязох от небето“ – казва Христос, заявявайки съвсем ясно, че Той не е започнал Своя живот в яслище във Витлеем. Напротив, Той съществува през цялата вечност заедно с Бог Отец в небето. На света Той идва като послушния Божий Син, доброволно заемайки мястото на слуга, за да извърши волята на Своя Отец. Това не означава, че Той няма Своя Собствена воля, а че Неговата Собствена воля се намира в съвършено съгласие с волята на Бога.

6:39 Волята на Отец е всеки, който е даден на Христос, да бъде спасен и пазен до деня на възкресението на праведните, когато те ще бъдат възкресени и отнесени у дома на небето. Думите „нищо“ и „го“ се отнасят до вярващите. Тук Христос не мисли за вярващите като за отделни индивиди, а като за едно цяло тяло от християни, спасени през всички години. Господ Исус е отговорен нито една част от тялото да не се забуди, но цялото да възкръсне **в последния ден**.

За християните последният ден е денят, когато Господ Исус ще дойде

във въздуха и мъртвите в Христос ще възкръснат първо, а живите вярващи ще бъдат изменени, като всички ще бъдат грабнати във въздуха, за да бъдат с Господа завинаги. За *логейте* това означава идването на Месията в слава.

6:40 Господ сега продължава да обяснява как човек може да стане член на семейството на изкупените. Божията воля е „**всеки, който види Сина и повярва в Него, да има вечен живот**“. Тук да „*види Сина*“ не означава да Го види с телесните си очи, а по-скоро с очите на вярата. Човек трябва да види или да признае, че Исус Христос е Божият Син и Спасителят на света. После, разбира се, той трябва да повярва в Него. Това означава, че с един определен акт на вяра той трябва да приеме Господ Исус за свой личен Спасител. Всички, които направят това, получават **вечен живот** като приложение в настоящото време, а така също и уверението, че ще бъдат възкресени **в последния ден**.

6:41 Хората не са подготвени да приемат Господ Исус и показват това, като започват да роптаят **против Него**. Той им казва, че е **хлябът, който слеза от небето**; и те разбират, че това е едно твърдение от голяма важност. За да слезе **от небето**, Този Човек не може да бъде един обикновен човек или дори някой велик пророк. И така, понеже не желаят да повярват на Неговите думи, те започват да **роптаят против Него**.

6:42 Юдеите смятат, че **Исус е син на Йосиф**, което не е вярно, разбира се. Исус е роден от Девицата Мария, но Йосиф не е бил Неговият баща. Нашият Господ е бил заченат от Светия Дух. Неспособността да приемат едно раждане от девица довежда тези хора до тъмнина и неверие. Същото става и днес. Онези, които отказват да приемат Господ Исус като Божия Син, Който дойде на света през утро-

бата на една девица, биват принудени да отрекат всички останали велики истини по отношение на Личността и делото на Христос.

6:43 Макар и да не казват това лично на Него, **Исус** знае какво говорят тези хора и ги съветва да **не роптаят помежду си**. Следващите стихове показват защо роптаенето им е безполезно и напразно. Колкото по-упорито юдеите отхвърлят свидетелството на Господ Исус, толкова по-трудно става за тях Неговото учение. „Отхвърлената светлина е и отказана светлина.“ Колкото по-силно юдеите се съпротивляват срещу евангелието, толкова по-трудно става за тях неговото приемане. Ако Господ им казва прости неща и те не желаят да повярват то могава, когато Той започне да им говори за по-сложни неща, невежеството им ще бъде пълно.

6:44 Човекът сам по себе си е напълно безнадежден и безсилен. Той дори няма силата да дойде сам при Исус и ако Отец не започне първо да работи в неговото сърце и живот, той никога няма да разбере ужасната си вина и нуждата си от Спасител. За много хора този стих е доста труден. Те смятат, че той учи, че човек може да желае да бъде спасен, но въпреки това да не може да се спаси. Това не е така. По един много убедителен начин този стих ни учи, че Бог е Този, Който най-напред е започнал да действа в живота на всеки един от нас и се е опитал да ни спечели за Себе Си. На нас е оставен изборът да приемем или да отхвърлим Господ Исус; но ако Бог не беше говорил на нашите сърца, ние никога нямаше да имаме това желание сами по себе си. И отново Господ добавя обещанието, че Той ще **възкреси всеки един истински вярващ в последния ден**. Както видяхме по-горе, под „последния ден“ се разбира денят на идването на Христос за Неговите светии, когато мъртвите ще бъдат възкресе-

ни, а живите – изменени. Това възкресение се отнася само за вярващите:

6:45 След като е заявил по един невдусмислен начин, че нито един човек не може да гоиде при Него, освен ако не го привлече Отец, Господ прогължава да обяснява как Отец прави това. Най-напред Той цитира Исая 54:13: „**Всички ще бъдат научени от Бога.**“ Бог не само избира отделните хора, но и действа, като говори на сърцата им чрез учението на Своето скъпоценно Слово.

След това идва ред на действието на личната воля на човека. Тези, които идват при Христос, са онези, които откликват на учението на Божието Слово и се научават **от Отец**. Тук ние отново виждаме двете големи истини за Божия суверенитет и избора на човека, поставени една до друга в Писанието. Те ни показват, че спасението има както Божествена, така и човешка страна.

Когато казва: „**Писано е в пророците**“, Исус, разбира се, има предвид книгите на пророците и по-точно пророк Исая, макар че изказаната от него мисъл може да се намери във всички пророци. Именно чрез Божието Слово и Божия Дух хората биват привлечени към Бога.

6:46 Фактът, че хората се научават от Бога, не означава, че те са Го **видели**. Единствен Този, Който е дошъл от Бога, Той е Онзи, Който е **видял Отца**, а именно – Самият Господ Исус Христос.

Всички, които се учат от Бога, научават за Господ Исус Христос, понеже великият Обект на Божието учение е Самият Христос.

6:47 47 ст. е едно от най-ясните и кратки твърдения в цялото Божие Слово за пътя на спасението. Господ Исус заявява с думи, които трудно могат да се разберат погрешно, че всеки, който **вярва в Него, има вечен живот**. Забележете, че Той въвежда то-

ва особено важно твърдение с думите: „**Истина, истина...**“ Това е един от многото стихове в НЗ, който ни учи, че спасението не е чрез дела, нито чрез пазене на закона, нито чрез членство в църквата, нито чрез подчинение на Златното Правило; а просто чрез вяра в Господ Исус Христос.

6:48, 49 Сега Господ Исус заявява, че *Той* е „**хлябът на живота**“, за който говори. „**Хлябът на живота**“ означава „хляба, който дава живот на тези, които го ядат“. Неотдавна юдеите бяха повдигнали въпроса за **манната в пустинята** като предизвикателство към Господ Исус да им даде също толкова чудесна храна. Тук Господ им напомня, че макар и техните бащи да са яли **от манната в пустинята**, те са **измрели**; което ще рече, че манната е храна само за този живот. Тя няма никаква власт да дава вечен живот на онези, които ядат от нея. С думите „**бащите ви**“ Господ отделя Себе Си от падналото човечество и подчертава Своята уникална божественост.

6:50 В противоположност на манната Господ Исус говори за Себе Си като за хляба, който **слиза от небето**. Ако някой яде от този хляб, няма да умре. Това не означава, че няма да умре физически, а че ще има вечен живот в небето. Дори и да умре физически, неговото тяло ще бъде възкресено в последния ден и той ще прекара вечността с Господа.

В този и следващите стихове Господ Исус говори непрекъснато как хората трябва да **ядат от Него**. Какво означава това? Дали Той иска да каже, че хората трябва да ядат от Него по един буквален, физически начин? Това явно не е възможно. Някои хора смятат, че тези думи на Исус означават, че ние трябва да ядем от Него по време на нашето общение че по някакъв свръхестествен начин хлябът и виното се променят в тялото и кръвта на Христос и че за да бъдем спасени, ние

трябва да вземаме от тези елементи. Но Исус не казва това. Контекстът на Неговите думи съвсем ясно ни показва, че да ядем от Него означава „да вярваме в Него“. Когато ние уповаваме на Господ Исус Христос като на наш Спасител, Той става наш чрез вяра. Ние ставаме участници в привилегиите на Неговата Личност и в Неговото дело. Августин казва така: „Повярвай, и си ял.“

6:51 Исус е „живият хляб“. Той не само живее Сам по Себе Си, но и дава живот. Тези, които ядат този хляб, ще живеят завинаги. Как може да стане това? Как може Господ да даде вечен живот на виновните грешници? Отговорът се намира във втората половина на този стих: „Хлябът, който аз ще дам, е Моята плът [която аз ще дам] за живота на света.“ Тук Исус има предвид Своята смърт на кръста. Той ще даде Своя живот като откуп за грешниците. Неговото тяло ще бъде разчупено и кръвта Му – пролята като жертвоприношение за грехове. Той ще умре като Заместител и ще плати наказанието за нашите грехове. Защо Исус ще направи всичко това? Той ще го направи заради живота на света. Исус няма да умре само заради еврейския народ, нито дори само заради избраните; но Неговата смърт ще бъде достатъчна, за да заплати за греховете на хората от целия свят. Това, разбира се, не означава, че целият свят ще бъде спасен, а само че стойността на делото на Господ Исус на Голгота ще бъде достатъчна за спасението на целия свят, при условие че всички хора отидат при Него.

6:52 Юдеите все още мислят, че Исус говори за буквалния, материалния хляб и плът. Тяхното мислене не може да се издигне над всекидневните неща от този живот. Те не могат да разберат, че Господ Исус използва материални неща, за да ни научи на ду-

ховни истини, затова започват да се питат помежду си как Този Човек може да даде плътта Си да се яде от други. Един парашут може да се отвори само ако парашутистът скочи от самолета. Вярата предхожда виждането и подготвя душата да разбира, сърцето – да вярва, и волята – да се подчинява. Всички наши въпроси „Защо?“ ще получат отговор, след като отстъпим пред авторитета на Христос, също както направил Павел, когато извика: „Господи, какво искаш да направя?“

6:53 И още веднъж Исус, Които знае всичко, разбира точно мислите и казаното от хората. Затова Той решава да ги предупреди съвсем сериозно, че ако не ядат от плътта Му и не пият от кръвта Му, няма да имат живот в себе си. Тук едва ли става дума за хляба и виното от Господната вечеря. Когато Господ постановява Своята вечеря през нощта, когато е предаден, тялото Му все още не е било разчупено и кръвта Му не е била пролята. Учениците са станали участници в хляба и виното, но те не са яли буквално от Неговата плът и не са пили буквално от Неговата кръв. Господ Исус просто казва, че ако ние не приемем за себе си чрез вяра стойността на Неговата смърт на Голгота, никога не можем да бъдем спасени. Ние трябва да повярваме в Него, да Го приемем, да Му се доверим и да Го възприемем като част от себе си.

6:54 Сравнявайки този и 47 стих, определено можем да кажем, че да се храним с плътта Му и да пием кръвта Му означава да вярваме в Него. В 47 ст. четем: „Който вярва [в Мене], има вечен живот.“ В 54 ст. научаваме, че който се храни с Неговата плът и пие Неговата кръв, има вечен живот. Две неща, които водят до едно и също нещо, са равнозначни помежду си. Следователно да се храниш с плътта Му и да пиеш кръвта Му означава да вяр-

ваш в Него. Всички, които вярват в Него, ще бъдат възкресени в **последния ден**. Това се отнася до телата на онези, които са умрели с вяра в Господ Исус.

6:55 Плътта на Господ Исус е **истинска храна**, а Неговата **кръв** – **истинско питие**²². Това е точно обратното на храната и пириетата от този свят, които имат само временна стойност. Стойността на смъртта на Господа никога няма да отпадне. Всички, които стават участници в Него чрез вяра, получават живот, който никога няма да има край.

6:56 Между Господ Исус и онези, които вярват в Него, съществува една много близка връзка. Всеки, който яде Неговата **плът** и **пие** Неговата **кръв**, **пребъдва в Него** и Той **пребъдва в този човек**. Няма нищо по-близко или по-съкровено от тази връзка. Когато ядем материална храна, ние я поемаме вътре в себе си и тя става част от нас. Когато приемем Господ Исус за наш Изкупител, Той влиза в нашия живот, за да пребъдва, и ние също пребъдваме (непрекъснато обитаваме) в Него.

6:57 Сега Господ дава друг пример за близката връзка, която съществува между Него и Неговия народ. Примерът е с връзката между Него и Бог Отец. **Живият Отец** е изпратил Господ Исус в света. (Изразът „**живият Отец**“ означава „Отец, Който е Източникът на живота“.) Като Човек от този свят Исус е живял „**чрез Отца**“, т. е. по причина на Отца. Неговият живот е изживян в най-близка връзка и хармония с Бог Отец. Бог е бил центърът и периферията на Неговия живот. Неговата цел е била да бъде изцяло зает с Бог Отец. Исус е бил тук, в този свят, като Човек; но светът не е разбрал, че Той е бил Бог, изявен в плът. И макар че светът не Го е разбрал, Той въпреки това е бил едно с Неговия Отец. Те са живели в

най-тясна близост. Същото е и с вярващите в Господ Исус. Те също са в този свят – неразбрани, мразени и често преследвани; но заради своята вяра и упование в Господ Исус те **живеят чрез Него**. Между техния живот и Неговия живот има много тясна връзка и този живот ще остане завинаги.

6:58 Този стих като че ли обобщава всичко, което Господ казва в предишните стихове. Той „**е хлябът, който слезе от небето**“. Той е по-висш от **манната**, която **бащите** ядоха в пустинята. Техният хляб имаше само временна стойност, имаше значение само за този живот. Но Христос е Божият Хляб, Който дава вечен живот на всички, които се хранят с Него.

6:59 Народът е последвал Исус и учениците Му от северния бряг на Галилейско море до Капернаум. Явно множеството е намерило Исус в **синагогата**²³, където Той им предава Свото послание за Хляба на Живота.

6:60 По това време **учениците** на Господ Исус са много повече от първите дванадесет. Всеки, който Го следва и твърди, че приема учението Му, се нарича Негов ученик. Не всички обаче, които се наричат Негови ученици, са истински вярващи. В този момент **мнозина** от онези, които се смятат за **Негови ученици**, казват: „**Тежко е това учение**.“ Това, което те имат предвид, е, че Неговото учение не им харесва. За тях не е толкова трудно да го разберат, колкото е трудно да го приемат. Когато казват: „**Кой може да го слуша?**“, те всъщност искат да кажат: „**Кой може да слуша такова трудно за приемане учение?**“

6:61 Тук отново имаме доказателство за пълното познание на Господ Исус. Той **знае** точно мислите на **учениците**. Знае, че те негодуват заради Неговото твърдение, че е слязъл от небето и че не им харесва това, че хо-

рата трябва да ядат от плътта Му и да пият от кръвта Му, за да имат вечен живот. Затова Исус ги пита: „**То ва ли ви съблазнява?**“

6:62 Те се съблазняват от това, че Исус е казал, че е дошъл от небето. Сега Той ги пита **какво** биха помислили, ако Го **видят** да **възлиза** отново на небето, нещо, което Той ще направи след Своето възкресение. Те се съблазняват от думите Му, че хората трябва да ядат Неговата плът. Какво биха си помислили сега, ако видят това **тяло** от плът да **възлиза там, където Той е бил преди това?** Как биха могли хората да ядат буквално Неговата плът и да пият Неговата кръв, след като Той се върне обратно при Отец?

6:63 Хората си мислят, че става въпрос за истинската плът на Христос, но тук Той им казва, че вечният живот не се постига чрез ядене на плът, а чрез делото на Светия Божий Дух. Плътта не може да даде живот; единствен **Духът** може. Хората взимат Неговите думи буквално и не разбират, че трябва да търсят техния духовен смисъл. Затова сега Господ Исус обяснява, че **думите, които** им е говорил, са **дух и живот**. Когато се разбере духовният смисъл на това, което Той казва за яденето на Неговата плът и пиенето на Неговата кръв, което означава вяра в Него, тогава тези, които приемат това послание, ще получат вечен живот.

6:64 Дори когато казва тези думи, Господ знае, че някои от слушателите Му не Го разбират, защото не **вярват**. Трудността да направят това се крие не толкова в тяхната невъзможност, колкото в нежеланието им да го сторят. **Исус отначало знае**, че някои от онези, които се наричат Негови последователи, **няма да повярват** в Него и че един от Неговите ученици **ще Го предаде**. **Исус знае** всичко това още от вечността, но тук под дума-

та „отначало“ най-вероятно Той има предвид това, че знае всичко това от самото начало на Своето служение на земята.

6:65 Сега Исус обяснява, че заради тяхното неверие Той им е казал преди това, че **никой** не може да **дойде при Него, освен ако не му е дадено** от Неговия **Отец**. Тези думи са едно пряко попадение в гордостта на човека, който смята, че може по някакъв начин да спечели или заслужи спасението си. Господ Исус ни казва, че дори и силата да **отидем** при Него ни се дава от **Бог Отец**.

Д. Думите на Спасителя се посрещат по различен начин (6:66-71)

6:66 Тези думи на Господ Исус се оказват толкова неприятни за **повечето** от хората, които Го следват, че те решават да Го напуснат и да нямат нищо общо с Него. Тези „ученици“ всъщност никога не са били истински вярващи. Те са следвали Господ по различни причини, но не поради искрена любов към Него или защото са разбирали истинската Му стойност.

6:67 В този момент **Исус** се обръща **към дванадесетте** Си ученици с предизвикателния въпрос дали и те също ще Го оставят.

6:68 Отговорът на Петър заслужава внимание. Това, което той казва, всъщност е следното: „**Господи**, как бихме могли да Те оставим? Ти ни учиш на истини, които водят до **вечен живот**. Ако си отидем от Теб, няма при кой друг да отидем. Отивайки си, ние подпечатваме вечно си осъждане.“

6:69 Говорейки от името на дванадесетте, Петър по-нататък казва, че те са **повярвали и знаят**, че Господ Исус е **Месията, Синът на живия Бог**²⁴. Забележете още веднъж реда на думите „**вярваме**“ и „**знаем**“. Най-на-

пред те са повярвали в Господ Исус Христос и след това са познали, че Той е Онзи, Които казва, че е.

6:70 В 68 и 69 ст. Петър говори в 1 л. мн. ч., имайки предвид всички ученици. Тук, в 70 ст., Господ Исус прави една поправка. Той не би казал толкова уверено, че всичките дванадесет ученици са истински вярващи. Истина е, че Господ Сам е избрал дванадесетте ученици, но **един от тях е дявол**. И така, сред тях има един, който не споделя мнението на Петър за Господ Исус Христос.

6:71 Господ Исус знае, че **Юда Искариотски ще Го предаде**. Той знае, че Юда никога не Го е приел като Господ и Спасител. Тук отново ние виждаме всезнанието на Господа. Освен това имаме и едно доказателство за това, че не винаги, когато говори от страна на учениците, Петър е безпогрешен!

В беседата за хляба на живота нашият Господ започва да ни учи на едни сравнително прости истини. Но колкото повече говори, толкова по-ясно става, че юдеите отхвърлят Неговите думи. А колкото повече юдеите затварят сърцата и умове си за истината, толкова по-трудно става и учението Му за тях. И когато Той казва, че те трябва да ядат плътта Му и да пият кръвта Му, те не могат да издържат повече, но казват: „Тежко е това учение; кой може да го слуша?“, след което напускат Исус. И така, отхвърлянето на истината води до слепота на разсъдъка. *Нежеланието* на тези хора да виждат ги довежда до положение да *не могат* да виждат.

V. Третата година от служението на Божия Син: Ерусалим (7:1-10:39)

A. Исус смъмря братята Си (7:1-9)

7:1 Между 6 и 7 гл. има известен интервал от време. Исус остава в Гали-

лея. Той не желае да стои в Юдея, главната квартира на юдеите, защото знае, че те **искат да Го убият**. Всеобщо е мнението, че юдеите²⁵, за които става въпрос в този стих, са юдейските водачи или началници: те мразят Господ Исус с най-жестока омраза и търсят начин **да Го убият**.

7:2 Празникът на **шатроразпъването** е едно от най-важните събития в юдейския календар. Той се е празнувал по време на жътвата в чест на временното подслоняване на юдеите в шатри или паатки след излизането им от Египет. Това е един тържествен и весел празник, изразяващ очакването на гения, когато Месията ще дойде, за да царува, а спасеният еврейски народ ще живее в мирна и благоденстваща земя.

7:3 **Братята** на Господ, за които се споменава тук, са вероятно синове на Мария, родени след раждането на Исус (макар някои да ги смятат за Негови братовчеди или далечни роднини). Независимо от близкото им родство с Господ Исус, те не са спасени. За тях се казва, че не вярват в Него. Според техните думи Исус трябва да отиде в Ерусалим за празника на шатроразпъването и да извърши някои от Своите чудеса, така че и Неговите ученици да видят какво може да прави. **Учениците**, за които се говори тук, не са дванадесетте ученици на Исус, а онези ученици, които се смятаха за Негови последователи в Юдея.

Макар и да не вярват в Него, братята на Исус искат Той да се изяви открито, привлечени вероятно от известността, която би предизвикало роднинството им с такъв известен човек. Възможно е също така те да завиждат на Неговата слава и да Го карат да отиде в Юдея с надеждата да бъде убит.

7:4 Тези думи сигурно са били изречени с голяма доза сарказъм. Смисълът на техния подтекст е, че Господ явно

търси популярност, иначе защо ще прави всички тези чудеса в Галилея? „Сега е Твоят голям шанс. Ти толкова се стремиш да станеш известен: отиди в Ерусалим на празника. Там ще има стотици хора и това ще бъде една чудесна възможност да извършиш някои чудеса пред тях. Галилея е едно много тихо място, така че Твоите чудеса бяха почти тайни. Защо правиш всичко това, след като ние знаем, че целта Ти е да станеш известен.“ И накрая: „Щом вършиш тия дела, яви Себе Си на света.“ Изглежда, че това, което те действително искат да кажат, е: „Ако Ти наистина си Месия и ако правиш всички тия чудеса, за да го докажеш, защо не предложиш Своите доказателства в Юдея – там, където те действително ще имат значение?“

7:5 В братята Му няма искрено желание да Го видят прославен. Те не вярват, че Той е Месия, и освен това не желаят да Му се доверят. Думите, които те изричат, са пълни със сарказъм. Сърцата им не са прави пред Господа. На Исус сигурно Му е било много тежко, когато е видял как Собствениците Му братя се съмняват в Неговите думи и дела. Но колко често става така, че онези, които са верни на Господа, срещат най-силната съпротива сред най-близките и най-скъпите си хора.

7:6 Животът на Господ е планиран от началото до края. Всеки Негов ден и всяко Негово движение трябва да съответстват на една предварително начертана програма. Според тази програма подходящото време за Неговото явяване пред света все още не е дошло. Господ знае точно какво трябва да прави, а според волята на Своя Отец Той не трябва да отиде в Ерусалим в този момент, за да се представи пред хората там. После Господ напомня на братята Си, че тяхното време винаги е „готово“ или подходящо. Те живеят своя живот според сво-

ите собствени желания, а не в подчинение на Божията воля. Те могат да си правят планове и да си пътуват, когато си искат, защото изпълняват само своята собствена воля.

7:7 Светът не може да мрази братята на Господ, защото те принадлежат на света: те застават на страната на света против Исус. Целият им живот е в пълна хармония със света. Понякога „света“ тук трябва да се разбира изградената от човека система, в която няма място нито за Бога, нито за Неговия Христос – светът на културата, изкуството, образованието и религията. В случая с Юдея става въпрос най-вече за един религиозен свят, тъй като юдейските водачи са онези, които най-много мразят Христос.

Светът мрази Христос, защото Той свидетелства за него, че делата му са заи. Какво тъжно доказателство за покварената природа на човека са опитите на света да убие единствения безгрешен и непорочен човек, Който дойде на земята! Съвършенството на живота на Христос изяви не съвършенството на живота на всички останали хора. Точно както правата линия показва кривините на неправата, когато двете се поставят една до друга така и идването на Господа на света послужи, за да се изяви цялата греховност на човека. Човекът обаче намрази това излагане на своята поквареност и вместо да се покае и да извика към Бога за милост, реши да унищожи Този, Който откри неговия грях.

Както Ф. Б. Мейър казва:

„О, колко е страшен този укор на Съвършената Любов, който сега Той изрича по отношение на някои хора, така както го е направил и по времето на съществуването Си в плът: „Вас светът не може да мрази.“ Да не си мразен, а да си обичан и приласкаван от света е едно от най-ужасните по-

ложения за един християнин. Някой си древен мъдрец е казал: „Какво лошо съм направил, за да говорят добре за мен?“ Липсата на омраза у света доказва, че ние не свидетелстваме против него, че делата му са зли. Топлината на любовта на света показва, че ние сме част от него. Приятелството със света означава вражда с Бога. И така, всеки, който иска да бъде приятел на света, ще бъде враг на Бога (Йоан VII. 7; XV. 19; Яков IV. 4).²⁶

7:8 Господ казва на братята Си те да отидат на празника. В цялата случка има нещо много тъжно. Тези хора имат препензии да са религиозни, което личи от желанието им да спазят празника на шатроразпъването. И макар че Божият Христос стои сред самите тях, те не изпитват към Него никаква любов. Човекът обича религиозните ритуали, защото лесно може да ги съблюдава, без да влага сърцето си в тях. Но когато трябва да застане лице в лице с Христос, той престава да се чувства удобно. Исус казва, че Той няма още²⁷ да отиде на този празник, защото времето Му не се е навършило. Исус не казва, че изобщо няма да отиде на празника, защото по-късно ние узнаваме от 10 ст., че отива; а че няма да отиде със Своите братя, за да се яви пред всички. Времето за това все още не е настъпило. Той ще отиде, но без шум и без голяма гласност.

7:9 И така, Господ остава в Галилея, а братята Му отиват на празника. Те отиват и оставят Този, Който Единствен би могъл да им даде радостта и веселието, за когото говори Празникът на Шатроразпъването.

Б. Исус поучава в храма (7:10-31)

7:10 Известно време, след като братята Му отиват в Ерусалим, Господ Исус също отива там. Като благочестив юдеин Той желае да присъства на

празника, но като послушен Син на Бога, не може да отиде открито, „а тайно някак си“.

7:11 Юдеите, за които се казва, че Го търсят на празника, са юдейските началници, които се опитват да Го убият. Техният въпрос „Къде е Онзи?“ не означава желание да Го намерят, за да Му се поклонят, а за да Го унищожат.

7:12 Ясно е, че присъствието на Господ поражда госта голямо въннение сред народа. Чудесата, които извършва, все повече и повече принуждават хората да вземат ясно решение за това, кой е Исус. Водят се и скрити разговори дали Той е истински или лъжлив пророк. Някои казват, че е „добър човек“; други – че „не е, но заблуждава народа“.

7:13 Противопоставянето на юдейските водачи на Исус става толкова силно, че никои не смее да говори открито в Негова подкрепа. Без съмнение голяма част от обикновените хора признават, че Исус е наистина Месията на Израел, но не смеят да излязат и да го заявят от страх да не бъдат преследвани от водачите.

7:14 Празникът на шатроразпъването продължава няколко дни. Някъде около средата на празника Исус отива във външната част на храма (мястото, където е било разрешено събирането на хора), за да поучава.

7:15 Хората се чудят на думите на Спасителя. Безспорно това, което най-много ги впечатлява, са познанията Му върху СЗ, а така също и широтата на Неговата начетеност и способността Му да поучава. Те знаят, че Исус никога не се е учил в нищо едно от големите религиозни училища по онова време и не могат да разберат как е получил образованието, което има. Светът и днес посреща с голямо удивление, а понякога и с негодовоство онези вярващи, които проповядват и учат на Божието Слово, без

да имат официално религиозно образование.

7:16 И още веднъж е прекрасно да видим как Господ отказва да приеме каквато и да било почит за Себе Си, а отдава всичката слава на Своя Отец. **Исус отговаря** просто, че учението Му не е Негово, а че идва от Онзи, **Който Го е пратил**. Всичко, което Господ Исус говори и поучава, Му е казано от Неговия Баща. Той не действа независимо от Баща Си.

7:17 Ако юдеите наистина искат да знаят дали Неговото послание е истинно или не, няма да им бъде трудно да разберат това. Ако **някой** наистина **иска да върши Божията воля**, Бог ще му открие дали учението на Христос е божествено или Господ от само Себе Си говори това, което казва. Тези думи крият едно прекрасно обещание за всеки, който искрено търси истината. Ако човек е искрен и действително иска да знае истината, Бог ще му я открие. „Послушанието е оръжието на духовното познание.“

7:18 Всеки, който говори от само себе си, т. е. от собствената си воля, „**търси своята си слава**“. Но Господ Исус не търси Своята Си слава, а **славата на Отец, Който Го е пратил**. Тъй като Неговите мотиви са абсолютно чисти, посланието Му е абсолютно истинно: **в Него няма неистина**.

Исус е Единственият Учител, за Когото могат да се кажат тези думи. В служението на всеки друг учител винаги има някакви егоистични подбуди. Стремещт на всеки Господен служител трябва да бъде точно такъв – да прославя Бога, а не себе си.

7:19 След това Господ отправя едно директно обвинение срещу юдеите, напомняйки им **законът** им е бил даден от **Мойсей**. Те се гордеят с това, че са притежатели на закона, забравяйки, че самото притежание на закона не е нищо. Законът изисква подчи-

нение на повеленията или заповедите, които са в него. Въпреки цялото славословие на закона явно никой от юдеите не го спазва, което личи и от факта, че дори и в този момент те правят заговор, за да убият Господ Исус. Една от най-ясните заповеди на закона е забраната на убийството; така че намеренията на юдеите по отношение на Господ Исус Христос показват едно явно нарушение на закона.

7:20 **Хората** се усещат засегнати от остро обвинение на Исус, но вместо да признаят Неговата правда, започват да Го обиждат: те казват, че има бяс, и оспорват твърдението Му, че **някой от тях иска да Го убие**.

7:21 Исус сега им припомня изцелението на болия мъж при къпанята Витесда. Това чудо беше причината за появата на омраза у юдейските водачи към Исус и сложи началото на коварните им планове за Неговото убийство. Господ им казва, че Той е **направил едно дело**, а те **всички** му се чудят. И му се чудят не от възхищение, а от възмущение, че го е направил в съботния ден.

7:22 Според **Мойсеевия** закон на осмия ден след раждането всяко мъжко дете е трябвало да се обрязва. (Всъщност обрязването не е било дадено от **Мойсей**, а се е практикувало още от „бащите“, т. е. от Авраам, Исаак, Яков и т. н.) Но дори когато осмият ден се е паднал **в събота**, юдеите пак са **обрязвали** бебето, смятайки това за една необходимост, която се позволява от Господ.

7:23 Тогава, щом като те обрязват бебетата **в съботния ден**, за да спазят **Мойсеевия закон** относно обрязването, защо са недоволни от Исус, че **изцяло е оздравил човек в събота**? Ако законът позволява едно необходимо дело, няма ли да позволи и едно милостиво дело?

Обрязването е една малка хирургическа операция на момченцата, която е свързана с болка и чиято полза за тялото е нищожна. В сравнение с това Господ Исус оздравява напълно един човек в събота, а юдеите са недоволни от Него.

7:24 Бедата при юдеите е, че те преценяват нещата **по това, как изглеждат**, а не според вътрешната им стойност. Тяхната оценка не е правилна. Дела, които те оценяват като абсолютно правилни, когато са извършени от тях, биват оценени като абсолютно погрешни, когато са извършени от Господа. Човешката природа винаги показва склонност да съди по това, което вижда, вместо по това, което е. Господ Исус не нарушава Мойсеевия закон; те самите го нарушават чрез безсмислената си омраза към Него.

7:25 По това време в Ерусалим вече е станало известно, че юдейските водачи организират заговор срещу Спасителя. Някои хора се питат дали Този Човек не е Онзи, Когото преследват техните водачи.

7:26 Те не могат да разберат защо се позволява на Господ Исус да говори открито и смело. Ако водачите Го мразят толкова много, колкото смятат всички, защо тогава Му позволяват да продължава да говори? Да не би да искат да проверят дали Той наистина не е Месията?

7:27 Хората, които не вярват, че Исус е Месията, мислят, че знаят откъде е. Те смятат, че Той е от Назарет. Те познават майка Му и предполагат, че Йосиф е Неговият баща. По онова време юдеите са вярвали, че когато дойде Месията, Той ще дойде внезапно и тайнствено. Те въобще не са си представяли, че Месията ще се роди като човешко Бебе и ще израсне като Човек. От СЗ те са знаели, че Той ще се роди във Витлеем, но изглежда не са били достатъчно запозна-

ти с подробностите относно Неговото идване. Ето защо те казват: „**Когато дойде Христос, никой няма да знае откъде е.**“

7:28 В този момент Исус извиква към хората, които са се събрали и разговарят. Те наистина Го **познават** и знаят **откъде е**, но Го познават само като Човек, като Исус от Назарет. Те не знаят, че Той е и Бог. В останалата част от стиха Исус обяснява точно това.

Като Човек Исус живее в Назарет. Но хората трябва да разберат също, че Той не е дошъл Сам по Себе Си, а е бил изпратен от Бог Отец, Когото те **не познават**. С тези думи Господ обявява съвсем открито равенството Си с Бога. Той **не е дошъл „от само Себе Си“**, т. е. чрез Своята Собствена власт и за да върши Своята Собствена воля. Напротив, Той е изпратен в света от **истинния Бог, Когото те не познават**.

7:29 Исус обаче Го познава. Той е бил с Бог Отец през цялата вечност и е равен на Него във всяко отношение. Защото, когато Господ казва, че е **от Бога**, Той има предвид не само това, че е изпратен от Него, а че винаги е живял с Бога и е равен на Него във всяко отношение. С думите „**Той Ме е пратил**“ Господ заявява по възможно най-ясния начин, че Той е Божият Христос, Когото Бог е изпратил в света, за да извърши делото на изкуплението.

7:30 Юдеите разбират какво иска да каже Исус с тези думи и съзнават, че те означават, че Исус е Месия. Те обаче смятат това за богохулство и се опитват да Го арестуват, но не могат да сложат ръце на Него, **защото часът Му все още не е дошъл**. Божията сила запазва Господ Исус от коварните човешки планове до момента, в който Той трябва да бъде принесен в жертва за грехове.

7:31 Всъщност мнозина от хората са повярвали в Господ Исус. Ние искаме да вярваме, че тяхната вяра е искрена. Те разсъждават по следния начин: „Какво повече би могъл да направи Исус, за да докаже, че е Месията? Когато дойде Христос, ако Исус не е Месията, дали Той ще може да **направи повече** и по-чудни знамения от тези, които прави Исус?“ Тези въпроси изразяват убеждението, че чудесата на Исус доказват, че Той е истинският Месия.

В. Враждебността на фарисеите (7:32-36)

7:32 Докато фарисеите вървят напред-назад сред народа, те **дочуват** всичките тези разговори. **Народът шушука** за Исус, но не в смисъл на негодуване срещу Него, а като израз на дълбоко възхищение от Него. Фарисеите се страхуват, че това външение може да прерасне в голямо движение за приемане на Исус и затова **изпращат служители да Го арестуват**.

7:33 Несъмнено думите от 33 ст. са отправени към служителите, които идват да арестуват Исус, а така също и към фарисеите и народа като цяло.

Господ Исус по никакъв начин не омаловажава силата на предишните Си твърдения; нещо повече, Той ги затвърдява. Исус им напомня, че ще бъде с тях „**още малко време**“, след което ще се върне при Бог Отец, Който Го е пратил. Без съмнение тези думи само разгневяват фарисеите още повече.

7:34 Един ден фарисеите ще Го **търсят** и няма да могат да Го **намерят**. Ще дойде време в техния живот, когато те ще имат нужда от Спасител, но тогава ще бъде прекалено късно. Тогава Той ще се е върнал обратно на небето и заради своето неберие и злина те няма да могат да се срещнат с

Него там. Думите на този стих са особено сериозни. Те ни казват, че възможността за спасение може и да отmine. Човек може да има възможност да се спаси днес, но ако той я отхвърли, може никога вече да няма тази възможност.

7:35 **Юдеите** не успяват да разберат смисъла на казаното от Господ. Те не разбират, че става въпрос за връщането Му на небето, а си мислят, че вероятно говори за някое Свое служение сред разпръснатите се **между гърците** юдеи, където ще проповядва или дори ще поучава самите гърци.

7:36 И отново юдеите се чудят на Неговите думи. **Какво означава това**, че ще Го **търсят** и няма да могат да Го **намерят**? Къде може да отиде Той, така че те да не могат да Го **последват**? Тук юдеите представляват една пълна илюстрация на слепотата на неверието. Едва ли има по-тъмно сърце от това, което отказва да приеме Господ Исус. В днешни дни има такава поговорка: „Няма по-голям слепец от онзи, който не желае да вижда.“ Точно за това става въпрос и тук. Тези юдеи не **желаят** да приемат Господ Исус, поради което те и не **могат** да Го приемат.

Г. Обещанието на Светия Дух (7:37-39)

7:37 Макар и да не е споменат в СЗ, юдеите са имали обичай да носят вода от къпалнята в Силоам и да я изливат в сребърен леген до олтара на всеизгарящата във всеки от първите седем дни на Празника на шатроразпъването. На осмия ден това не се е правело, което прави предложението на Христос за водата на вечния живот още по-изумително. Еврейският народ е чествал този религиозен празник без удовлетворение в сърцата на хората, тъй като те не са разбирали дълбокия

и истински смисъл на празника. И точно преди да се разоидат по домовете, в последния, великия ден на празника, Исус застава и извиква, като ги приканва да дойдат при Него, за да намерят духовно удовлетворение. Обърнете по-голямо внимание на думите на Исус. Той отправя поканата Си към всички. Неговото евангелие е предназначено за всички. Няма човек, който да не може да се спаси, стига да дойде при Христос.

Забележете обаче какво е условието. Писанието казва: „Ако е някой жаген.“ Под „жаген“ тук трябва да се разбира духовно жаген. Ако човек не знае, че е грешен, той никога няма да поиска да бъде спасен. Ако не разбере, че е зазубен, никога няма да пожелае да бъде намерен. Ако не осъзнае голямата духовна нужда в своя живот, никога няма да иска да отиде при Господа, Който да я удовлетвори. Спасителят поканва жадните да отидат при Него – не в църквата, не при проповедника, не във водите на кръщението, не и на Господната вечеря. Той казва: „Нека дойде при Мене.“ Нито един друг човек и нито едно друго нещо не могат да заместят Исус. „Нека дойде при Мене и да пие.“ „Да пие“ тук означава „да приеме Христос за себе си“; да Му се довери като на Господ и Спасител; да Го приеме в живота си така, както приема чашата вода в пялото си.

7:38 38 ст. показва, че да дойдеш при Христос и да пиеш, е едно и също като да вярваш в Него. Всички, които вярват в Него, ще получат удовлетворение на духовните си нужди, както и реку от духовно благословение, когото ще потекат от тях към други хора. Целият СЗ ни учи, че тези, които приемат Месията, ще получат помощ за самите себе си и ще станат проводници за благословение на другите (напр. Ис. 55:1). Думите „реку от жива вода ще потекат от утробата му“ озна-

чават, че от вътрешния човек, от вътрешния му живот ще потекат потоци от помощ към другите. Според едни думи на Стот ние пием на малки глътки, които обаче излизат от нас уголемени във вид на мощни течащи потоци. А Темпъл ни предупреждава: „Няма човек, в който да живее Божият Дух, и той да може да Го запази само за себе си. Там, където живее Духът, има изтичане; ако няма изтичане, Духът не живее там.“

7:39 От този стих става ясно, че „жива вода“ означава Светия Дух. 39 ст. е много важен стих, защото ни учи, че всички, които приемат Господ Исус Христос, приемат също и Божия Дух. С други думи, не е вярно, че Светият Дух идва, за да обитава в човека известно време след неговото кръщение, според както твърдят някои хора. Този стих ни казва съвсем ясно и определено, че всички, които вярват в Христос, получават Светия Дух. По времето, когато Господ Исус казва тези думи, Светият Дух все още не е бил даден. Светият Дух слезе в деня на Петдесетница, след като Господ Исус се върна на небето и се прослави. От този момент нататък във всеки човек, който истински вярва в Господ Исус Христос, живее Светият Дух.

Д. Мненията относно Исус се различават (7:40-53)

7:40, 41 Много от тези, които слушат, вече са убедени, че Господ Исус е Пророкът, за Когото говори Мойсей във Второзаконие 18:15, 18. Други дори са склонни да признаят, че Исус е Христос, т. е. Месията. Някои обаче смятат това за невъзможно. Те вярват, че Исус е дошъл от Гаулиейския град Назарет, а в СЗ никъде няма пророчество, че Христос ще дойде от Гаулея.

7:42 Тези юдеи са прави, като смятат, че Христос ще дойде „от граде-

ца Витлеем“ и ще бъде пряк потомък на Давид. И ако бяха се погрижили да проучат по-внимателно, щяха да открият, че Исус наистина е роден във Витлеем и че е *пряк наследник на Давид* чрез Мария.

7:43 Поради тези различия в мненията и поради всеобщото невежество сред народа възниква разцепление заради Христос. Това положение продължава и до днес. Хората и досега имат противоположни мнения относно Христос. Някои казват, че Той е бил един обикновен Човек като всички нас. Други смятат, че е бил най-великият Човек, Който някога е живял. Но тези, които вярват в Божието Слово, знаят, че „Христос... е над всички Бог, благословен до века“ (Рима. 9:5).

7:44 Опитите за арестуването на Господ Исус все още продължават, но без да имат успех. Докато човек върви по Божията воля, няма власт на земята, която да може да му попречи. „Ние сме безсмъртни, докато извършим делото си.“ Времето на Господ все още не е дошло, затова хората не са в състояние да Му навредят по какъвто и да било начин.

7:45 Сега фарисеите и главните свещеници изпращат служители, за да хванат Исус. Служителите обаче се връщат, без да са Го хванали. Главните свещеници и фарисеите са ядосани, че не са успели, и ги питат *защо не са Го довели*.

7:46 Тук имаме един пример за това как едни грешни човечеци са принудени да говорят добре за Спасителя, макар и да не Го приемат. Техните забележителни думи са: „*Никога човек не е говорил така!*“ Несъмнено тези служители са слушали доста хора в живота си, но никога не са били чували някой човек да говори с такъв авторитет, с такава милост и с такава мъдрост като Исус!

7:47, 78 Опитвайки се да сплашат служителите, фарисеите ги обвиня-

ват, че са *измамени от Исус*, като им посочват, че *никой от първенците на еврейския народ не е повярвал в Него*. Какъв ужасен аргумент! Какъв срам за водачите на еврейския народ – да не успеят да познаят Месията в Неговото време!

Тези фарисеи не само не желаят сами да повярват в Господ Исус, но не желаят и другите да повярват в Него. Същото става и днес. Мнозина, които сами не желаят да се спасят, правят всичко възможно, което им е във властта, за да попречат и на своите роднини и приятели да се спасят.

7:49 Тук фарисеите наричат еврейския народ *невежо и проклето „простолудие“*. Техният аргумент е, че ако обикновените хора познаваха цялото Писание, те щяха да знаят, че Исус не е Месията. Едва ли може да има поужасна грешка от тази!

7:50 В този момент към юдейските първенци се обръща *Никодим*. Това е същият онзи юдеин, който отиде при Исус през нощта и научи, че човек трябва да се роди отново. Тук изглежда, че Никодим се е доверил на Господ Исус Христос и е спасен. Сега той излиза пред юдейските първенци, за да защити своя Господ.

7:51 Мнението на Никодим е, че на Исус не е била дадена ползаемата Му Се възможност. Според юдейския закон човек не може да бъде осъден, преди делото му да бъде изслушано, а юдейските водачи правят точно това. Може би те се страхуват от фактите? Отговорът явно е „Да!“.

7:52 Сега юдеите се обръщат срещу един от самите тях – срещу Никодим. Те подигравателно го питат, дали той също не е един от последователите на Исус от Галилея. Може би той не знае какво казва СЗ – „*че от Галилея пророк не се издига*“? Това, разбира се, е пример за невежеството на първенците. Те сигурно никога не са

чели книгата на пророк Йона? Той също е бил от Галилея.

7:53 Празникът на шатороиздигването вече е завършил. Хората се връщат по домовете си. Някои от тях са се срещнали със Спасителя лице в лице и са Му се доверили. Мнозинството обаче Го е отхвърлило, а водачите на еврейския народ са по-решени от всякога да Го премахнат. Те смятат, че Той заплашва тяхната религия и начин на живот.

Е. Жената, хваната в прелюбодейство (8:1-11)

8:1 Между този стих и последния стих на 7 гл. има тясна връзка. Връзката личи още по-ясно, когато двата стиха се съединят по следния начин: „И всеки отице у дома си, а Исус отице на Елеонския хълм.“ Спомнете си какво беше казал Господ: „Лисиците си имат леговища и небесните птици – гнезда; а Човешкият Син няма къде глава да подслони.“

8:2 Елеонският хълм се намира недалеч от храма. Рано сутринта Господ Исус слеза надолу по хълма, прекосява долината на Кедрон и се връща обратно в града, където се намира храмът. Всички хора идват при Него и Той сяда и започва да ги поучава.

8:3 Книжниците (група от хора, които преписват и преподават Писанията) и фарисеите изгарят от желание да предизвикат Господ Исус да каже нещо погрешно, за да имат повод да Го обвинят. Сега те са довели... една жена, уловена в прелюбодейство, и са я накарали да застане сред тях, вероятно с лице към Исус.

8:4 Обвинението в прелюбодейство, отправено към тази жена, вероятно е било истинско. Нямаме никаква причина да се съмняваме, че жената не е била хваната в момент, когато е извършвала този страшен грях. Въпросът, който трябва да си зададем обаче, е

къде е мъжът? Често пъти в живота става така, че жените изтърпяват своето наказание, докато мъжете остават ненаказани.

8:5 Замисълът вече е ясен. Желанието на тези хора е да накарат Господ Исус да се противопостави на закона на Мойсей. Успее ли да направят това, те ще могат да настроят и обикновените хора срещу Него. Те Му напомнят, че в закона Мойсей е заповядал да бъде убит с камъни всеки човек, който е уловен в прелюбодейство. С цел изпълнението на своите зли помисли, фарисеите питат Господ какво ще каже по този въпрос, като се надяват, че Той няма да се съгласи. Те си мислят, че справедливостта и Мойсеевият закон изискват тази жена да бъде убита за назидание на другите. Предлагаме да прочетете както казва Дарби по този въпрос:

„Винаги, когато човек види някой полош от него самия, това е голямо утешение и успокоение за неговото покварено сърце: той си мисли, че поголемият грях на другия човек извинява него самия; и като осъжда и обвинява другия, той забравя за своя собствен грях. Така човек се радва на нечестията.“²⁸

8:6 Книжниците и фарисеите нямат истинско обвинение срещу Господ и затова се опитват да изфабрикуват някакво. Те знаят, че ако Той пусне жената на свобода, ще се противопостави на закона на Мойсей и тогава ще могат да Го обвинят в несправедливост. Ако, от друга страна, Той осъди жената на смърт, те ще могат да използват това, за да кажат, че Той е враг на римското управление, и освен това, че е немилостив. Исус се навежда надолу и започва да пише с пръст на земята. Не е възможно да разберем какво е писал Исус. Има много хора, които са убедени, че знаят какво е писал Той, но простата истина е, че Библията не ни казва нищо за това.

8:7 Неудовлетворени от тази реакция, юдеите настояват да получат някакъв отговор. Затова Исус им казва, че наказанието, което произтича от закона, трябва да бъде изпълнено, и то от тези, които не са извършили някакъв грях. По този начин Господ утвърждава закона на Мойсей. Той не казва, че жената трябва да бъде освободена от наказанието, което произтича от закона. Не, Господ обвинява всеки един от тези мъже в грях. Онези, които желаят да съдят другите, трябва да са чисти сами по себе си. Този стих често се използва като извинение на греха. Някои хора смятат, че нито един човек не може да бъде обвинен, понеже всеки човек е съгрешил. Но това не е така: този стих не ни дава основание за извинение на греха. По-скоро той обвинява и онези виновни, които никога не са били улавяни в греха си.

8:8 И отново Спасителят се навежда и започва да пише на земята. Това са единствените два случая, когато се казва, че Господ Исус пише нещо, както, разбира се, това, което Той е писал, отдавна е изтрито от земята.

8:9 Онези, които обвиняват жената, са обвинени от собствената си съвест. Те нямат какво друго да кажат и започват един по един да се разоттичат. Всички са виновни – от най-стария до най-младия. **Исус остава сам и жената, която стои наблизо.**

8:10 В Своята чудна милост Господ Исус казва на жената, че всички нейни обвинители са изчезнали и ги няма. В цялата тази тъпла не се намира един човек, който да я осъди.

8:11 Обръщението „Господи“ тук сигурно означава „Господине“. И след като жената казва: „Никой, Господине“, Господ изрича тези прекрасни думи: „Нито аз те осъждам; иди си, отсега не съгрешавай вече.“ Господ не претендира да има гражданска власт за решаването на такива въпроси. Та-

зи власт се притежава от римското правителство и сам Господ е позволил това. Той нито осъжда, нито помилва жената, тъй като това не важи в Неговите прерогативи по онова време. Но Той отправя към нея едно предупреждение, като ѝ казва, че не трябва да съгрешава вече.

В първата глава на Евангелието от Йоан научихме, че „благодатта и истината дойдоха чрез Исуса Христа“. В тази глава ние имаме един пример, който илюстрира на практика тези думи. Думите „Нито аз те осъждам“ са пример за благодатта; думите „иди си, отсега не съгрешавай вече“ са пример за една истина. Господ не казва: „Иди, и съгрешавай колкото е възможно по-малко.“ Исус Христос е Бог и Неговите критерии са свършени. Той ни най-малко не може да оправдае греха ни. Исус изявява на жената свършения стандарт на Самия Бог.²⁹

Ж. Исус – Светлината на света (8:12-20)

8:12 Мястото на действието вече е съкровищницата на храма (Вж. 20 ст.). Множеството все още следва Исус. Сега Той се обръща към хората и изказва едно от най-великите Си твърдения за Своето Месиянство: „**Аз съм светлината на света.**“ Ако говорим за естественото състояние на света, трябва да кажем, че той се намира в тъмнина от грях, невежество и неориентираност. **Светлината на света** е Исус. Вън от Него няма освобождение от мрака на греха. Вън от Него няма водителство за начина на живот, нито познание за смисъла на живота и въпросите, свързани с вечността. Исус обещава, че всеки, който Го следва, няма да върви в тъмнина, но ще има светлината на живота.

Да следваш Исус означава да вярваш в Него. Много хора имат погрешната представа, че могат да живеят като

Исус, без да бъдат новородени. Да следваш Исус означава да дойдеш при Него с покаяние, да Му се довериш като на Господ и Спасител и след това да отгледеш целия си живот на Него. Тези, които направят това, имат водителство в живота, а така също и ясна, и светла надежда за това, което следва отвъд смъртта.

8:13 Фарисеите сега се опитват да провокират Исус във връзка с юридическата страна на Неговите думи, като Му напомнят, че Той свидетелства Сам за Себе Си. Когато един човек свидетелства лично за себе си, неговото свидетелство не е меродавно, защото той винаги е предубеден. Фарисеите не се притесняват да хвърлят съмнение върху думите на Исус. Всъщност те изобщо не вярват в истинността на Неговите думи.

8:14 Господ е съгласен, че обикновено са необходими двама или трима свидетели, но в този случай Неговото свидетелство е свършено истинно, защото Той е Бог. Той знае, че е дошъл от небето и че ще отиде пак в небето; но те не знаят откъде идва Той и накъде отива. Те си мислят за Него, че е просто един човек като самите тях и не желаят да повярват, че Той е вечният Син, равен на Отец.

8:15 Фарисеите съдят за другите само по външния им вид и на базата на човешките критерии. Те виждат в Исус само Дърводелеца от Назарет и нито за миг не се замислят, че Той се различава от всеки друг човек, който някога е живял. Господ Исус казва, че Той не съди никого. Това може да означава, че Той не съди хората според човешките критерии, както правят фарисеите. Но то също така може да означава, че Неговата цел при идването Му в света не е да съди хората, а да ги спасява.

8:16 Ако Господ трябваше да съди, Неговото съднение щеше да бъде справедливо и истинно. Исус е Бог и всички

ко, което върши, го върши заедно с Отец, който Го е изпратил. Отново и отново Господ подчертава пред фарисеите Своето единство с Бог Отец, което е и причината за пораждането на тази жестока враждебност в техните сърца.

8:17, 18 Господ признава необходимостта от свидетелството на двамата свидетели според закона на Мойсей и нищо от това, което казва, не противоречи на този факт.

Ако те държат да имат двама свидетели, за Него няма да е трудно да им ги даде. Най-напред, Той свидетелства за Себе Си със Своя безгрешен живот и с думите, които изрича с устата Си; и на второ място, Отец свидетелства за Него със заявлението Си от небето, които направи пред всички, и чрез чудесата, които Му даде да извърши. Христос изпълни пророчествата от СЗ относно Месията, но въпреки това силно доказателство юдейските водачи пак не желаят да повярват.

8:19 Следващият въпрос на фарисеите е изречен с явен сарказъм. Възможно е те да са огледали тълпата, преди да кажат: „Где е Твоят Отец?“ Исус отговаря, като им казва, че те нито знаят кой е Той наистина, нито познават Неговия Отец. Разбира се, те са готови да отрекат най-решително всяко едно такова обвинение в невестство спрямо Бога, но независимо от това истината си е истина. Ако фарисеите бяха приели Господ Исус, щяха да познаят и Неговия Отец. Но никой не може да познае Бог Отец освен чрез Исус Христос. Това, че те отхвърлят Спасителя, прави невъзможно твърдението им, че познават и обичат Бога.

8:20 Този стих ни казва, че мястото на развитие на действието от предишните стихове е съкровищницата на храма. Господ Исус отново е обграден с божествена защита и никой не

може да Го арестува или хване, защото **часът Му още не е дошъл**. „**Часът Му**“ тук означава времето на Неговото разпятие на Голгота, когато Той ще умре за греховете на света.

3. Спорът на Юдеите с Исус (8:21-59)

8:21 Исус пак показва съвършено знание за бъдещето. Той казва на Своите критици, че си **отива**, имайки предвид не само Своята смърт и погребение, но и Своето възкресение и възнесение на небето. Еврейският народ ще прогължи да **търси** Месията, без да е разбрал, че Той вече ги е посетил и че те са Го отхвърлили. Заради това отхвърляне те **ще умрат в своя грях** (думата „грях“ и в гръцкия текст, и в текста на НИПБКДж е употребена в ед. ч.). Това означава, че те завинаги губят възможността да влязат в небето, където отива Господ. Това е една много сериозна истина! Тези, които откажат да приемат Господ Исус, нямат никаква надежда за небето. Колко е ужасно да умреш в своите грехове, без Бога, без Христос, без каквато и да било надежда!

8:22 Юдеите не разбират, че Господ говори за връщането Си на небето. Те се питат какво означава това „Аз си отивам“. Може би Исус иска да каже, че ще избяга от техния заговор за убийството Му, като Сам се **самоубие**? Странно е, че те могат да мислят така. Нищо не може да им попречи и те да извършат същото, и така да Го последват в смъртта. Това обаче е още един пример за тъмнината на неверието. Струва ни се удивително колко тъпи и невъзприемчиви могат да бъдат някои хора по отношение на думите на Христос!

8:23 Имайки предвид това глупаво обяснение със самоубийството, Господ им казва, че те са „**от тия**, които са **долу**“. Това означава един много за-

нижен критерий за живота, както и неспособност за издигане над буквалното възприемане на времето и значението на нещата. Тези хора не притежават никакво духовно зрение. За разлика от тях, Христос е „**от ония**, които са **горе**“. Неговите мисли, думи и дела са от небето. Всяко тяхно действие излъчва миризмата на **този свят**, докато целият Негов живот говори, че Той идва от едно място, което е много по-чисто от този свят.

8:24 Исус често използва повторението, за да подчертае някоя дума или мисъл. Тук Той отново ги предупреждава, че **ще умрат в греховете** си. За онези, които упорито отказват да повярват в Него, няма друга възможност. Извън Господ Исус не съществува друг начин за получаване на прощение на греховете, така че онези, които **умрат**, без **греховете** им да са простени, не могат да влязат в небето. Думите „**това, което казвам**“ липсват в оригиналния текст, макар и да се подразбират. Оригиналният текст гласи: „**Ако не повярвате, че Аз съм, в греховете си ще умрете**.“ Ние виждаме в думите „**Аз съм**“ още едно твърдение на Господ Исус за Божественост.

8:25 Юдеите са окончателно смутени от поученията на Господ Исус. Те направо Го питат **кой** е Той. Възможно е думите им да са пълни със сарказъм: „Ти за кой се мислиш, че се осмеляваш да ни говориш по този начин?“ Също така е възможно те наистина да желаят да чуят лично от Него какво ще каже за Себе Си. Неговият отговор заслужава внимание: „**Преди всичко Аз съм именно това, което ви казвам**.“ Той е обещааният Месия. Юдеите са Го слушали толкова много, но упоритите им сърца са отказали да се преклонят пред истината. Но Неговият отговор може да означава и нещо друго – че Господ Исус е точно това, което проповядва, че е. Той не е

такъв, който говори едно, а върши друго. Той е живото въплъщение на всичко онова, което говори. Неговият живот съвпада напълно с Неговото учение.

8:26 Смисълът на 26 ст. не е ясен. Може би Господ казва, че има **още** много неща, които може да **каже** и да **съди** за тези невярващи юдеи; че може открито да **покаже** злите мисли и мотиви на сърцата им. Послушанието обаче Го кара да говори само това, което Отец Му е дал да говори. И тъй като Отец Му е **истинен**, Той заслужава да Му вярват и да Го слушат.

8:27 Юдеите не **разбират**, че **Исус** им говори за Бог **Отец**. Изглежда, че умовете им започват все повече да се помрачават. Преди това, когато Господ Исус твърдеше, че е Божият Син, те разбираха, че Той претендира за равенство с Бог Отец. Сега обаче нищо не разбират.

8:28 Исус отново пророкува какво ще се случи. Най-напред юдеите ще издигнат **Човешкия Син**. Това се отнася до Неговата смърт чрез разпъване. Едва след като направят това, те ще **познаят**, че Той е Месията. Ще **узнаят** това по земетресението и по тъмнината и най-вече по възкресението на Неговото тяло от мъртвите. Обърнете внимание на думите на Господа: „**Тогава ще познаете**, че съм това, което казвам.“ И отново думите „**това, което казвам**“ липсват в оригинала. Дълбокият смисъл на това изречение е: „**Тогава ще познаете**, че **Аз съм Бог**.“ Тогава те ще разберат, че Той не е направил нищо от Себе Си, т. е. чрез Своята Собствена власт. Точно обратното, Той е дошъл на света като Един, Който е зависим от Отец, и е говорил само това, което Го е **научил Отец**.

8:29, 30 Връзката между Господ и Бог Отец е много близка. Всяко едно от тези изречения е твърдение за равенство с Бога. През цялото Негово

земно служение Отец е бил с Господ Исус. Исус никога не е бил оставен сам. По всяко време Той е правел това, което е било угодно на Бога. Тези думи могат да бъдат изречени само от едно безгрешно Същество. Нито един човек, който е роден от човешки родители, не може да произнесе тези думи, без да изрече една лъжа: „**Аз върша всякога онова, което Нему е угодно**.“ Ние много често вършим онова, което на нас ни е угодно. Наистина, понякога успяваме да извършим нещо, което е угодно на нашите близки и приятели. Единствен Господ Исус обаче изцяло върши онова, което е угодно на Отец.

Докато говори това, Исус разбира, че много хора са повярвали в Него. Без съмнение някои от тях наистина са повярвали. Други само са изrekli това с устата си, без да имат искрена вяра.

7:31 След това **Исус** изказва една мисъл, с която прави разлика между онези, които само се наричат Негови ученици, и **истинските Му ученици**. Всеки, който казва, че се учи, е ученик; но **истинският Христов ученик** е онези, който е предал себе си на Господ Исус Христос. Истинските вярващи носят тази характеристика – те **пребъдват** в Неговото Слово, т. е. те продължават да живеят или стоят в Христовото учение, а не се отвърщат от Него. Истинската вяра винаги притежава качеството да бъде постоянна. Вярващите не са спасени, защото **пребъдват** в Неговото Слово; а точно обратното – те **пребъдват** в Словото, защото са спасени.

8:32 Това е едно обещание, което се дава на всеки истински ученик – че **ще познае истината и истината ще го направи свободен**. Юдеите не познават истината и затова се намират в едно ужасно робство – в робството на невежеството, провиненията, греха, закона и предрасъдъците. Тези, които истински познават Господ Исус,

вървят в светлината и са водени от Светия Божий Дух.

8:33 Някои от стоящите наблизо юдеи чуват думите на Господ за свободата и ги приемат с омраза. Горди с Авраамовия си произход, те започват да се хвалят, че **никога не са били слуги**, което, разбира се, не е вярно. Израел е бил под робство в Египет, Асирия, Вавилон, Персия, Гърция и в Римската империя (последното по времето, когато се развива действието). И освен всичко това в момента, в който говорят с Господ Исус, те се намират под робството на греха и Сатана.

8:34 Явно е, че Господ има предвид именно робството на греха. Той напомня на Своите юдейски слушатели, че **всеки, който върши грях, е слуга на греха**. Тези юдеи имат големи претенции за религиозност, но истината е, че те са нечестни, непочтителни и скоро ще станат убийци, защото дори и в този момент те участват в заговор за убийството на Божия Син.

8:35 След това Исус прави сравнение между положението на **слугата и на сина в семейството**. Слугата няма уверението, че ще живее в този дом завинаги, докато „**синът остава вечно**“. Независимо дали „синът“ означава Божия Син или онзи, който става Божие дете чрез вяра в Христос, на всички е ясно, че думите, които Господ Исус отправя към тези юдеи, означават, че те не са синове, а слуги, които могат да бъдат изхвърлени навън по всяко време.

8:36 Няма никакво съмнение, че под „Синът“ тук трябва да се разбира Самият Христос. Тези, които биват **освободени от Него, са наистина свободни**. Това означава, че ако един човек отиде при Спасителя и получи вечен живот от Него, този човек бива освободен от робството на греха, спазването на закона, суеверието и обладаването от демони.

8:37 Господ признава, че що се отнася до физическия произход, тези юдеи наистина са **Авраамово потомство** (буквално „семе“). Що се отнася до духовния им произход обаче, те не са Авраамово семе. В тях няма благочестие, каквото е имало у Авраам. Те се **опитват да убият Господ Исус**, защото в тях **няма място** за Неговото учение. Това означава, че те не позволяват на думите на Христос да се осъществят в техния живот.

8:38 Това, на което ги учи Господ Исус, Му е възложено от Неговия **Отец**. Той и Неговият Отец представляват такова съвършено цяло, че думите, които Той говори, са думите на Бог Отец. Господ Исус представлява съвършено Своя Отец, докато е тук, на земята. За разлика от Него юдеите вършат това, което са научили от **техния баща**. Под „техния баща“ не трябва да се разбира земният им баща, а **дявола**.

8:39 Юдеите пак претендират за родство с **Авраам**, гордеейки се с факта, че **Авраам е техният баща**. Господ Исус им посочва, че макар и потомци [семе] на Авраам (37 ст.), те не са негови **деца**. Обикновено децата изглеждат, ходят и говорят като родителите си; но с юдеите не е така. Те правят точно обратното на Авраам. Така че, макар и да са Авраамови потомци по плът, в морално отношение те са деца на дявола.

8:40 По-нататък Господ дава един много ясен пример за разликата между тях и Авраам. Исус е дошъл в света, говорейки им само **истината**. Засегнати и съблазнени от Неговото учение, те се **опитват да Го убият**. **Авраам не е правил това**. Той застана на страната на истината и справедливостта.

8:41 Ясно е кой е техният баща, тъй като те действат точно като него, вършейки **делата на баща си**, сиреч на дявола. Юдеите може би искат да об-

вният Господ, че е **роген в блудоеяние**. Но много ученици на Библията виждат в **блудството** съпоставяне с идолопоклонството. Юдеите всъщност казват, че те никога не са извършвали духовно блудство, че винаги са били верни на **Бога**, че са признавали единствено Бог за свой **Баща**.

8:42 Господ изобличава лъжливостта на тяхното твърдение, като им казва, че ако обичаха Бога, **щяха да обичат** и Него, Човека, Когото Бог е **пратил**. Безсмислено е някой да твърди, че обича Бога, и в същото време да мрази Господ Исус Христос. Исус казва за Себе Си, че е **излязъл от Бога**, което означава, че Той е вечният, създаден от Бога Негов Син. Няма определено време, в което Той да е роден като Божий Син; това взаимоотношение между Баща и Син съществува от вечността. Исус също така им напомня, че е **дошъл от Бога**. Явно тук Той говори за времето на Своето прегварително съществуване. Той е обитавал в небето заедно с Отец дълго преди да се появи на земята. Но Отец Го е **изпратил** в света, за да стане Спасителят на света и Той е дошъл като един послушен Син.

8:43 В този стих Исус употребява две различни думи: „**говорене**“ и „**учение**“. Под „**говорене**“ Христос има предвид поучение. Говоренето се отнася до думите, с които Исус изразява Своите истини. Фарисеите не могат дори да **разберат** Неговото **говорене**. Когато Той говори за хляба, те си мислят за материалния хляб. Когато говори за водата, си мислят за обикновената вода и не успяват да направят връзката с духовната вода. Защо става така, че те не могат да разбират Неговото **говорене**? Защото не могат да **търпят** Неговото **учение**.

8:44 Сега Господ съвсем открито заявява, че техният **баща** е дяволът. Това не означава, че те се раждат от дявола по начина, по който вярващите

се раждат от Бога, а че са деца на дявола чрез подражание, както е казал Августин. Те показват връзката си с дявола, като живеят по начина, по който живее и той. Думите „**желаете да вършите похотите на баща си**“ показват намеренията или склонностите на техните сърца.

Дяволът е **убиец на човека от самото начало**. Той донесе смъртта както на Адам, така и на цялото човечество. Но той е не само убиец, но и **лъжец**. Той „**не устоя в истината**“, **защото в него нямаше истина**. Когато изрича лъжа, той говори само **от това, което е в него**. Лъжите са част от неговата същност. Той е **лъжец и баща на лъжата**. Юдеите приличат на дявола и по двата показателя. Те са лъжци, защото казват, че Бог е техният Баща, и претендират за благочестие и духовност, въпреки че животът им е пълен с нечестие.

8:45 Онези, които се предават на лъжата, изглежда загубват способността да различават истината. Тук, сред тези хора стои Господ Исус, Който винаги говори **истината**, а те не **Му вярват**. Това показва, че тяхната истинска природа е зла. Ленски обяснява това много добре:

„Когато се срещне с истината, повареният ум търси само как да ѝ се противопостави; а когато се срещне с нецѝ, което се различава от тази истина, той търси и вижда само онези причини, които да обосноват приемането на тези различия.“³⁰

8:46 Само Исус, безгрешният Божий Син може някога да произнесе такива думи. В целия свят няма човек, който да може да Го обвини в един-единствен грях. В Неговата природа няма никакво несъвършенство. Всичките Му пътища са съвършени. Той говори само истина, но въпреки това те не желаят да **Му вярват**.

8:47 Ако човек наистина обича Бога, той ще слуша и ще се подчинява на Бо-

Жиете думи. Отхвърляйки посланието на Спасителя, юдеите показват, че те наистина не принадлежат на Бога. В 47 ст. Господ Исус твърди, че говори думите на Бога, и в това не може да има никакво съмнение.

8:48 И още веднъж юдеите прибягват до оскърбителен език поради невъзможността им да отговорят на думите на Господ Исус по друг начин. Без да се замислят, те Го наричат „самарянин“, опитвайки се да Го засегнат на етническа основа. Всъщност те казват, че Той не е чист юдеин, а враг на Израел. Освен това юдеите Го обвиняват, че има бяс, с което, без съмнение, искат да кажат, че е луг. За тях само човек, който не е с всичкия си, може да твърди това, което Исус твърди за Себе Си.

8:49 Забележете спокойния начин, по който Исус отговаря на Своите врагове. Неговото учение не е на един, който има бяс, а на Един, Който търси почит за Бог Отец. И точно това е причината, поради която те се опитват да Го унижат – не защото има бяс, а защото е изцяло зает с интересите на Своя Отец в небесата.

8:50 Но те трябва да знаят, че Той никога не е търсил „слава за Себе Си“ и че всичко, което прави, е направено така, че да донесе слава на Неговия Отец. Макар и да ги обвинява в желанието да Го опозорят, това не означава, че Той търси Своята Си слава. След това Господ добавя: „Има Един, Който търси и съди.“ Този Един, разбира се, е Бог. Бог Отец ще търси слава за Своя възлюбен Син и ще съди всички, които не са Му отдали тази слава.

8:51 И отново ние имаме едно от величествените твърдения на Господ Исус – думи, които могат да бъдат произнесени само от Един, Който е Самият Бог. Твърдението започва с познатия ни израз: „Истина, истина ви казвам...“ Исус ни обещава, че ако някой опази Неговото Слово, този чо-

век никога няма да види смърт. Това е невъзможно да се отнася до физическата смърт, защото много вярващи в Господ Исус умират всеки ден. Тук явно става въпрос за духовната смърт. Господ казва, че онези, които вярват в Него, са избавени от вечната смърт и няма никога да изпитат мъките на ада.

8:52 Юдеите сега са убедени повече от всякога, че Исус е „луг“. Те Му напомнят, че както Авраам, така и пророците отдавна вече са мъртви; как тогава Той казва, че ако някой опази Неговото Слово, никога няма да вкуси смърт? Как може да има съгласие между тези две неща?

8:53 Юдеите разбират, че Господ твърди, че е по-велик от техния баща Авраам и пороците. Авраам никога не е избавял никого от смъртта; самият той не е могъл да се избави от нея, нито пък пророците. А тук стои Един, Който твърди, че може да избавя хората от смъртта. Значи Той се счита за по-велик от техните бащи!

8:54 Юдеите смятат, че Исус се стреми да привлече вниманието към Себе Си. Исус им казва, че това не е така. Отец е, Който Го прославя – Самият Бог, за Козото те казват, че Го обичат и че Му служат.

8:55 Юдеите твърдят, че Бог е техният Отец, без наистина да Го познават. Сега обаче те говорят с Един, Който наистина познава Бог Отец – Един, Който е равен на Него. Юдеите искат от Исус да отрече равенството Си с Бог Отец, на което Той отговаря, че ако направи това, ще бъде лъжец. Той познава Бог Отец и се подчинява на словото Му.

8:56 Тъй като юдеите настояват на примера с Авраам в този спор, Господ им напомня, че Авраам е живял с очакването на деня на Месията, който той е видял чрез вяра и се е зарадвал. Господ Исус казва, че всъщност Той е Този, Козото е очаквал Авраам. Вяр-

та на Авраам е почивала на цъването на Христос.

Кога Авраам е видял деня на Христос? Може би той го е видял, когато е завел Исаак на хълма Мория, за да го принесе като всеизгаряне на Бога. Тогава се е разиграла цялата драма на смъртта и възкресението на Месията и е възможно Авраам да е видял този ден чрез вяра. И така, мук Господ Исус изказва твърдението, че Той е изпълнението на пророчествата от СЗ относно Месията.

8:57 И още веднъж **юдеите** показват своята неспособност да разбират божествените истини. Исус казва: „Авраам се възхищаваше, че ще види Моя ден“; докато те отговарят като че ли Той е казал, че е видял Авраам. Тук има една много голяма разлика. Господ Исус твърди за Себе Си, че е по-велик от Авраам. Авраам е възлагал своите надежди и мисли именно на Исус. Той е очаквал с вяра именно деня на Христос.

Юдеите не могат да разберат това. Според техните пресмятания Исус няма още **петдесет години**. (Възприемчивост Той е бил само на тридесет и три години по това време.) Как тогава би могъл да **види Авраам**?

8:58 Господ Исус изказва тук още едно ясно твърдение за Своята Божественост. Той не казва: „**Преди да се е родил Авраам, аз бях**“, защото това просто би означавало, че е започнал съществуването Си преди Авраам. Вместо това Той изрича името на Бога: „**АЗ СЪМ**.“ Господ Исус е обитавал с Бог Отец от вечността. Никога не е имало време, в което Той да е започнал да съществува, или време, в което Той да не е съществувал. Затова Исус казва: „**Преди да се е родил Авраам, аз съм**.“

8:59 Юдеите веднага правят опит да убият Исус, но **Той се скрива и излиза от храма**. Те много добре разбират какво означават думите: „Преди

да се е родил Авраам, аз съм.“ Исус твърди, че е Йехова! Поради тази причина те се опитват да Го убият с камъни защото за тях това е богохуство. Те не желаят да приемат факта, че Месията стои между тях; не желаят Той да царува над тях!

И. Шестото знамение: изцелението на слепородения мъж (9:1-12)

9:1 Това събитие вероятно е станало при напускането на храма от Исус, но може и да се е случило известно време след описаните събития в осма глава. Още в началото се казва, че мъжът е **сляп по рождение**, за да се покаже колко е безнадеждно неговото състояние и колко велико е чудото, което му дава зрение.

9:2 Тук **учениците** загават един госта страниен въпрос. Те се питат дали слепотата на този човек е причинена от негов собствен грях или от грях на родителите му. Интересно как тази слепота може да бъде причинена от собствен грях, след като човекът се е родил **сляп**! Дали те не са вярвали в някаква форма на прераждане – че душата на мъртвия се връща на земята в ново тяло? Или са предполагали, че може би мъжът се е родил **сляп** поради грехове, които Бог е знаел, че той ще извърши по-нататък? Едно е ясно – учениците смятат, че слепотата на този мъж е пряко свързана с някакъв грях в семейството. Ние обаче знаем, че това не е непременно така. Въпреки че всички болести, страдания и смъртта са дошли в света в резултат на греха, не е вярно, че във всеки отделен случай човекът страда заради извършени от него грехове.

9:3 Исус не иска да каже, че мъжът не е съгрешил или че родителите му не са съгрешили. По-скоро Неговите думи означават, че слепотата не е пряк резултат от грях в техния жи-

вот. Бог е позволил този човек да се роди слеп, за да може чрез него да се изявят великите **Божии дела**. Преди още човекът да се е родил, Исус е знаел, че Той ще даде зрение на тези невиждащи очи.

9:4 Спасителят знае, че има само три години обществено служение, преди да бъде разпнат, и че всеки миг от това време трябва да премине в работа за Бога. Тук, пред Него, стои един слепороден човек. Господ Исус трябва да извърши чудо и да го изцели, независимо че е събота. Времето на Неговото обществено служение скоро ще свърши и Той повече няма да бъде на земята. Това е едно сериозно предупреждение за всеки, който е християнин – че дните на живота минават много бързо и че **иде нощ**, когато нашето служение на земята ще свърши завинаги. Затова ние трябва да използваме времето, което ни се дава, за да служим **своевременно** на Господа.

9:5 Когато Исус беше на света като Човек, Той беше **светлината на света** по един много пряк и специален начин. Докато Той вървеше сред народа, извършвайки чудеса и поучавайки хората, те виждаха **светлината на света** с очите си. Господ Исус *все още* е Светлината на света и обещава на всички, които дойдат при Него, че няма да ходят в тъмнина. В този стих обаче Господ говори специално за обществено **Си** служение на земята.

9:6 Тук не се казва защо Исус смесва **кал със слюнка** и я слаза на **очите на слепия**. Някои предполагат, че мъжът не е имал очни ябълки и че Господ Исус просто ги е създал, като по този начин му е дал очни ябълки. Други мислят, че, давайки зрение на слепите, Господ Исус обикновено използва **методи**, които предизвикват презрение в очите на света. За постигането на Своите цели Той използва слаби и незначителни неща. Дори и днес, когато дава зрение на духовно слепите, Бог

използва мъже и жени, които са направени от пръстта на земята.

9:7 Господ извиква вярата на слепия към действие, като му казва да **отиде** и да се **измие в къпалнята Силоам**. Макар и слеп, мъжът сигурно знае къде се намира тази къпалня и е в състояние да извърши нареждането на Исус. В текста изрично се казва, че името „Силоам“ означава „пратен“. Това значение може би е свързано с Месията, Който е „Пратеният“. Извършващите това чудо е изпратен в света от Бог Отец. Слепият **отива** и се **измива** в къпалнята, след което проглежда. Тук не става въпрос за възстановяване на зрението, тъй като този човек никога не е виждал преди това. Чудото става мигновено и мъжът може веднага да вижда. Колко прекрасна трябва да е била изненадата му, когато за пръв път е видял света, в който живеел!

9:8, 9 **Съседите** на мъжа са слисани. Те едва могат да повярват, че това е същият онзи човек, който е **седял** и **просел** толкова дълго време. (Така трябва да бъде и при спасението на всеки един от нас – нашите съседи трябва да забележат промяната в нас.) **Някои** настояват, че това е същият човек. **Други**, макар и не съвсем сигурни, признават, че само прилича на него. Мъжът обаче отстранява всяко съмнение, като казва, че той е този, който е бил роден слеп.

9:10 Винаги, когато Исус извършва някое чудо, това поражда въпроси в сърцата на хората. Често пъти тези въпроси дават на вярващия възможност да свидетелства за Господа. Тук хората питат изцеления **как** се е случило това.

9:11 Неговото свидетелство е просто, но убедително. Той повтаря накратко фактите за своето изцеление, отдавайки слава на Този, Който е извършил чудото. По това време мъжът все още не осъзнава кой е Господ

Исус. Той просто Го нарича „**Човекът, Който се нарича Исус**“. Но по-късно разбирането на човека пораства и той познава Исус.

9:12 Когато свидетелстваме за Господ Исус, ние често пъти пораждаме желание в сърцата на другите да дойдат и те при Него и да Го опознаят.

Й. Нарастващото противопоставяне от страна на юдеите (9:13-41)

9:13 Подтикнати от искрен ентусиазъм, някои юдеи **отвеждат** някогашния **слепец при фарисеите**. Вероятно те не могат да си представят, че религиозните им водачи ще бъдат недоволни от факта за изцерението на този човек.

9:14 Исус извършва това чудо в **събота**. Критично настроените фарисеи изобщо не разбират, че Бог никога не е възнамерявал да възпира деянния на милост или грижовност в този ген.

9:15 Мъжът има още една възможност да свидетелства за Исус. Когато фарисеите **отново го питат как е получила зрение**, на тях им се налага да чуят простичкия разказ още веднъж. Човекът не споменава името на Исус не защото се страхува да направи това, а вероятно защото смята, че всички вече знаят кой е извършил това велико дело. В този момент Господ Исус е добре познат в цяла Юдея.

9:16 По въпроса за това, кой е Исус, мненията отново се **разделят**. Някои **от фарисеите** заявяват смело, че Исус не може да бъде Човек от Бога, защото е нарушил **съботата**. Други смятат, че един грешен човек не може да извърши такова удивително чудо. Исус често причинява разцепления между хората. Те са принудени да вземат страна и да бъдат или с Него, или против Него.

9:17 Фарисеите питат бившия **слепец** какво мисли той за Исус. Изцеле-

ният все още не е разбрал, че Исус е Бог, но неговата вяра е пораснала до известна степен, защото той смята, че Исус е **пророк**. Той вярва, че Онзи, Който му е дал зрение, е изпратен от Бога и носи божествено послание.

9:18, 19 Много от **юдеите** все още не желаят да **повярват**, че е било извършено чудо. Затова те **извикват родителите** на мъжа, за да видят какво ще кажат те.

Има ли някой, който да знае по-добре от родителите дали детето им е било родено зрящо или незрящо? Със сигурност тяхното свидетелство е решаващо. И така, фарисеите **питат родителите** дали това е техният **син** и **как** е получил зрението си.

9:20, 21 Свидетелството на **родителите** потвърждава чудото. Това е техният **син** и те знаят от годините, изпълнени с болка, че той винаги е бил **сляп**.

Повече от това те не желаят да кажат: **нищо знаят** как е прогледнал, **нищо кой** му е дал зрението. Нека фарисеите да се обърнат към самия него. Той може да **говори за себе си**.

9:22, 23 22 ст. обяснява **страхливостта на родителите**. Те са чули, че всеки човек, който изповяда, че Исус е Месията, ще **бъде отлъчен от синагогата**. Това отлъчване е много сериозно наказание за всеки юдеин и родителите не желаят да платят една толкова висока цена. Това би означавало те да загубят както средствата си за прехрана, така и всички привилегии, които им дава юдейската религия.

И така, **поради** страха от юдейските водачи **родителите** връщат свидетелството пак към техния син.

9:24 Възклицанието „**Въздай слава на Бога!**“ може да означава две неща. Първо, то може да бъде един вид клетва. Може фарисеите да са искали да кажат: „Кажете сега истината. **Ние знаем, че този човек е грешник.**“ От друга страна, то може да означава, че

фарисеите заповядват на мъжа да въздаде слава на Бога за това чудо, а не на Исус, тъй като те Го смятат за грешен човек.

9:25 Фарисеите демонстрират неуспех след неуспех. Всеки техен опит за опозоряване на Господ Исус води до удостояването Му с все по-голяма и по-голяма почит. Сега човекът дава едно много красиво свидетелство. Той не познава много добре Личността на Исус, но знае много добре, че **макар** някога да е бил **сляп**, сега вижда. И това свидетелство никой не може да отрече.

Същото нещо става и с новородения човек. Светът може да се съмнява, да се подиграва и да се надсмива, но никой не може да отрече свидетелството ни, когато кажем, че някога сме били загубени, а сега сме спасени по Божията милост.

9:26, 27 Фарисеите пак започват да задават въпроси, казвайки на мъжа да опише по-подробно станалото. Сега вече бившият слепец изпитва явно раздръжение. Той им напомня, че **вече** им е казал всичко, а те не са слушали. **Защо искат да го чуят отново?** Да не би и те да искат да станат ученици на Исус? Този последен въпрос изразява един явен сарказъм. Човекът знае много добре, че фарисеите мразят Исус и че нямат никакво желание да Го следват.

9:28 Казано е: „Когато нямаш с какво да се защитиш, обвини тъжителя.“ Точно това се случва и тук. Фарисеите са се провалили по всички показатели в опитите си да оборят свидетелството на този човек и сега се опитват да го оскърбят. Те го обвиняват, че е **ученик** на Исус, като че ли това е най-лошото нещо на света, след което наричат себе си „**Мойсееви ученици**“, като че ли това е възможно най-доброто нещо на света!

9:29 Фарисеите казват, че **на Мойсей е говорил Бог** и продължават да

говорят оскърбително за Исус. **Ако** те бяха повярвали на писанията на Мойсей, щяха да приемат и Исус за свой Господ и Спасител. И ако бяха помислили поне малко, щяха да се сетят, че Мойсей никога не е давал зрение на слепороден човек. Един много по-велик от Мойсей стои между тях, но те не искат да го разберат.

9:30 Язвителността на човека започва да става халлива. Това е нещо, което фарисеите не очакват. Думите на мъжа всъщност означават: „**Вие** сте водачите на Израел; вие сте учителите на еврейския народ. И тук, между вас, стои Един Човек, Който има власт да даде зрение на слепите очи, а **вие** не знаете **откъде** е. Срам за вас!“

9:31 Човекът става вече по-смел в своето свидетелство. Вярата му нараства. Той напомня на фарисеите, че като правило „**Бог не слуша грешници**“, нито пък върши чудеса чрез тях. Бог не одобрява хората на злото и не дава власт на такива хора да вършат велики дела. От друга страна, тези, които се покланят на **Бога**, получават Божията препоръка и са уверени в Божието одобрение.

9:32, 33 Този мъж разбира, че е първият човек в цялата човешка история, който е бил **роген сляп** и е получил зрение. И не може да разбере как фарисеите могат да станат свидетели на такова едно чудо и да недоволстват срещу Човека, Който го е извършил.

Ако Господ Исус не беше от Бога, Той никога нямаше да може да **извърши** такова дело.

9:34 Фарисеите отново започват да обиждат изцеления. Те му намекуват, че неговата слепота е пряк резултат от **греховете** му, и му казват, че той няма никакво право да ги учи. Истината е, че той има всичките права на света да ги учи, защото, както казва Райл: „Наставленията на Светия Дух

могат да се видят много по-често сред хора с ниско обществено положение, отколкото сред хора с голяма важност и образование.“ Думите „**И го извърлуха вън**“ вероятно означават много повече от простото извърляне вън от храма. Те вероятно означават, че този човек е бил отлъчен от юдейската религия. И какви са основанията за това отлъчване? Основанията са, че един слепороден човек е получил зрение в съботен ден. И понеже не желае да говори оскърбително за Този, Който му е дал зрението, той е отлъчен!

9:35 Сега Исус търси изцеления човек. Все едно, че Той казва: „Ако те не те ускам, аз ще те взема.“ Онези, които биват извърлени заради Исус, не губят нищо, но получават голямо благословение в Неговото лично „Добре дошъл!“ и общението с Него. Вижте как Господ Исус Сам води мъжа към лична вяра в Него като Божий Син! Той му задава следния въпрос: „**Ти вярваш ли в Божия Син?**“³¹

9:36 Макар и вече да е получил физическото си зрение, мъжът все още се нуждае от духовно зрение. Той пита Господ кой е Божият Син, за да вярва в Него. Когато казва гумата „**Господи**“, човекът всъщност влага в нея смисъла на „Господине“.

9:37 Исус сега се представя на мъжа като Божия Син. Този, Който му е дал зрението и е извършил невъзможното в неговия живот, не е просто един обикновен човек. Той е Божият Син, Когато той е видял и Който сега говори с него.

9:38 На това място човекът протичко и естествено повярва в Господ Исус и **Му се покланя**. От този миг той е не само един изцелен човек, но и една спасена душа. Какъв велик ден е това в неговия живот! Той получава както физическо, така и духовно зрение.

Забележете, че слепецът не се покланя на Господ, преди да разбере, че Исус е Божият Син. Като просветен юдеин Той не желае да се поклони на един обикновен човек. Но веднага щом разбира, че Този, Който го е изцелил, е Божият Син, **той Му се покланя** – не заради това, което е направил, а заради това, което е.

9:39 На пръв поглед този стих като че ли противоречи на Йона 3:17, където се казва „Понеже Бог не е пратил Сина на света да съди света...“ но противоречие всъщност няма. Целта на идването на Христос в света не е, за да съди, а за да спаси. Съдът обаче е неизбежният край за всички, които откажат да Го приемат.

Проповядването на евангелието води до две неща. **Тези, които** признават, **че не виждат**, получават зрение. **Онези, които** твърдят, **че виждат** идеално без Исус, прогължават да живеят в слепота.

9:40 Някои от фарисеите разбират, че Господ Исус говори за тях и тяхната слепота. Затова те идват при Него и безсрамно Го питат дали не иска да каже, че те **също са слепи**, като предполагаат, че Той ще им отговори отрицателно.

9:41 Отговорът на Господ може да се перифразира така: „Ако вие признаете, че сте **слепи** и грешни и че се нуждаете от Спасител, тогава вашите грехове могат да ви бъдат простени и вие можете да бъдете спасени. Но вие казвате, че нямате нужда от нищо; твърдите, че сте праведни и че нямате никакви грехове. Следователно за вас няма прощение на греховете.“ Когато **Исус казва**: „...не бихте имали грях“, Той няма предвид това, че те са абсолютно безгрешни, а че са относително безгрешни. Ако бяха признали, че наистина са били слепи, когато не са Го разпознали като Месия, техният грях нямаше да представлява нищо в сравнение с огромния грях, който из-

вършват, когато казват, че виждат, без всъщност да виждат явния факт, че Той е Божият Син.

К. Исус – вратата на овците (10:1-10)

10:1 Тези стихове са свързани тясно с последната част на 9 гл. Там Господ говореше на фарисеите, които имаха претенции да са истинските овчари на израелския народ. Словото, което Господ изрича тук, се отнася именно до тях. Сериозността на думите, които следват, се подчертава от израза „Истина, истина ви казвам“.

Кошарата е мястото, където овците се подслоняват за през нощта. Обикновено това място се загражда с ограда, на която се остава един отвор за врата. Тук под „кошара“ трябва да се разбира еврейския народ.

Има много хора, които овчат при еврейския народ и претендират, че са негови духовни водачи и ръководители. Но те не овчат така, както СЗ предсказва овчането на Месията. Те „прескачат от другаде“, представяйки се на Израел по начин, по който те си избират. Тези хора не са истински овчари, а крадци и разбойници. Крадците взимат това, което не им принадлежи, а разбойниците използват и насилие. Фарисеите са крадци и разбойници. Те искат да владеят над юдеите, като правят всички възможно да им попречат да приемат истинския Месия. Те преследват онези, които следват Исус, и най-накрая ще Го убият.

10:2 2 ст. се отнася за Исус. Той овча при забутените овце на Израел. Той е истинският овчар на овците. Исус влиза през вратата, т. е. Той изпълнява точно пророчествата за Месията от СЗ. Исус не е самоназначил се Спасител, а е дошъл в свършено послушание на волята на Своя Отец. Той изпълнява всички условия.

10:3 Съществуват големи несъгласия по отношение на вратаря в този стих. Някои смятат, че под това понятие трябва да се разбират пророците от СЗ, които предсказват овчането на Христос. Други вярват, че то се отнася за Йоан Кръстител, тъй като той е предвестникът на истинския овчар. Трети мислят, че „вратарят“ в този стих е Светият Дух, който отваря вратата, за да може Господ Исус да влезе в сърцата и живота на хората.

Овците слушат гласа на овчаря. Те разбират, че това е гласът на истинския овчар. Така, както нормалните овце разпознават гласа на своя овчар, така и сред евреите има хора, които разпознават Месията, когато Той овча. В цялото Евангелие ние чуваме как Овчаря „вика своите овце по име“. Той извика няколко ученици в 1 гл. и те всички чува Неговия глас, и отговориха на призива Му. Той извика и слепия мъж в 9 гл. и продължава да вика тези, които ще Го приемат като Спасител. И този призив е отправен лично до всеки човек.

Изразът „и ги извежда“ може би означава, че Господ Исус извежда въвн от кошарата на Израел тези, които чуват гласа Му. В кошарата те са затворени и оградени. Когато има закон, няма свобода. Господ води Своите овце към свободата на Неговата благодат. В предишната глава юдеите отлъчиха мъжа от синагогата. С това те, без да искат, подпомогнаха делото на Господ.

10:4 Когато истинският овчар извежда овците си, той не ги блъска, а ги води и не ги кара да вървят там, където Той Самият не е бил преди това. Той винаги е пред тях като техен Спасител, техен водач, техен Пример. Онези, които са истински овце на Христос, Го следват. Те не стават овце, като следват Неговия пример, а като се новораждат. И когато бъдат

спасени, желаят да отидат там, където Той ги води.

10:5 Същият инстинкт, който помага на овцата да разпознае гласа на своя овчар, ѝ помага също така да избяга от гласа на чуждия. Чуждите са фарисеите и другите водачи на еврейския народ, които се интересуват от овцете само поради лична изгода. Прогледналият слепец е жив пример за това. Той разпозна гласа на Господ Исус и разбра, че фарисеите са чужденци. Затова и отказа да им се подчини, макар че това означаваше за него отплъчване от синагогата.

10:6 Сега съвсем определено се казва, че Исус е използвал този пример заради фарисеите, но те не са го разбрали, защото не са истински овце. Ако бяха истински овце, щяха да чуят Неговия глас и щяха да Го последват.

10:7 След това Исус прави илюстрация с друг пример. Той вече не говори за вратата на кошарата, а представя Себе Си за „вратата на овцете“. Тук вече не става въпрос за влизане в кошарата на Израел, а за излизане на избраните овце на Израел от юдеизма и за идването им при Христос, Който е вратата.

10:8 Имало е и други, които са идвали преди Христос и които са предявявали претенции за положение и власт. Но избраните овце от Израел не са ги слушали, защото са знаели, че те претендират за нещо, което не им принадлежи по право.

10:9 9 ст. е един от тези прекрасни стихове, които са достатъчно прости, за да бъдат разбрани от един човек, който посещава неделно училище, и едновременно с това достатъчно сложни, за да не могат да бъдат изчерпани напълно и от най-напредналия ученик. Христос е вратата. Християнството не е някакво верую или църква. То е по-скоро една Личност и Тази Личност е Господ Исус Христос. „През Мене ако влезе някой...“ – казва

Христос. Спасението може да бъде получено само чрез Христос. Това не може да направи нито кръщението, нито Господната вечеря. Ние трябва да влезем през Христос със силата, която Той дава. Поканата е към всички. Христос е Спасител както на юдеите, така и на езичниците. Но за да бъде спасен един човек, той трябва да влезе вътре. Той трябва да приеме Христос чрез вяра. Това е едно лично действие; без което няма спасение. Онези, които влизат, се спасяват от наказанието на греха, от властта на греха и най-накрая от самото присъствие на греха.

След спасението те могат да влизат и да излизат. Идеята може би е тази, че те влизат в Божието присъствие чрез вяра, за да Му се поклонят, след което излизат в света, за да свидетелстват за Него. Във всеки случай това е една картина на абсолютна сигурност и свобода в служението на Господа. Онези, които влизат, намират паша. Христос е не само Спасителят и Този, Който дава свобода, но също и Онзи, Който поддържа и засища. Неговите овце намират паша в Божието Слово.

10:10 Целта на крадеца е „да открадне, да заколи и да погуби“. Той идва от чисто егоистични побуди. За да постигне желанията си, той дори може да убие овцете. Но Господ Исус не идва в човешкото сърце поради някакъв егоистичен мотив. Той идва, за да даде, а не за да вземе. Той идва, за да имат хората живот, „и да го имат изобилно“. Ние получаваме живот в момента, в който приемем Исус за наш Спасител. След спасението обаче ние откриваме, че има различни степени на наслаждение в този живот, и колкото повече се обръщаме към Светия Дух, толкова повече започваме да се наслаждаваме на живота, който ни е даден. Ние не само има-

ме живот, но го имаме още по-изобилно.

Л. Исус – добрият Пастир (10:11-18)

10:11 Господ Исус много пъти използва думите „Аз съм“ – едно от названията на Божеството – и всеки път, когато ги използва, Той предявява иск за равенство с Бог Отец. Тук Той представя Себе Си като добрия пастир, който дава живота си за овцете. Обикновено от овцете се иска да дадат живота си за своя пастир. Тук Пастирът дава Своя живот: Господ Исус умря за стадото си.

Когато жертвена кръв Бог поиска, при нашия Пастир дойде милостта. Той застана преграда между нас и смъртта и смъртта да посрещне вместо нас пожела.

Томас Кели

10:12 Наемникът е човек, който служи за пари, като например някой, който се грижи за овцете от стадото на един овчар срещу заплащане. Фарисеите са наемници. Техният интерес към хората се диктува от парите, които те получават в замяна. Наемникът не е собственик на овцете. Когато се появи някаква опасност, той бяга и оставя овцете в лапите на вълка.

10:13 Нашите действия се диктуват от това, което сме. Наемникът служи заради парите и не се интересува от овцете. Той се грижи много повече за собственото си благополучие, отколкото за благополучието на овцете. В наши дни има много наемници в църквата – хора, които използват служението си като удобно занимание, без да имат истинска любов към Божиите овце.

10:14 И отново Господ говори за Себе Си като за добрия пастир. Добър (на гръцки *kalos*) тук означава „идеален, достоен, избран, превъзходен“. Господ е всичко това. После Той гово-

ри за много близките взаимоотношения, които съществуват между Него и Неговите овце. Той познава Своите Си и Своите Му познават Него. Това е една прекрасна истина!

10:15 Тази истина намира своето чудесно продължение в думите на 15 ст.: „...и познавам Моите, и Моите Мене познават, също както Отец познава Мене и аз познавам Отца.“ Господ сравнява взаимоотношенията между Него и Неговите овце с взаимоотношенията, които съществуват между Него и Неговия Отец. Същото единство, същото общение, същата близост и познание, които съществуват между Отца и Сина, съществуват и между пастира и овцете. „И аз давам живота Си за овцете“ – казва Исус. Това е още едно от многото твърдения на Господ Исус, в които личи колко силно Той очаква времето, когато ще умре на кръста като Заместителя на грешниците.

10:16 16 ст. е ключът към цялата глава. Другите овце, за които Господ говори тук, са езичниците. Неговото идване в света е свързано изцяло с овцете на Израел, но Той също така мисли и за спасението на езичниците. Овцете от езичниците не са от еврейската кошара. Но голямото и състрадателно сърце на Господ Исус е обърнато и към тези овце и Той има божественото задължение да ги доведе при Себе Си. Господ знае, че те ще бъдат по-готови от еврейския народ да чуят гласа Му.

Последната част на стиха бележи една много важна промяна в посоката на движение: от „кошарата“ на юдеизма към „стадото“ на християнството. Този стих ни дава една предварителна картина на факта, че в Христос и юдеите, и езичниците ще бъдат едно и че предишните различия между тези народи ще изчезнат.

10:17 В 17 и 18 ст. Господ Исус обяснява онова, което ще направи, за да

говее и избраните юеи, и избраните езичници при Себе Си. Той с нетърпение очаква времето на Своята смърт, погребение и възкресение. Тези думи щяха да бъдат абсолютно неуместни, ако Господ Исус беше един обикновен човек. Но Той казва, че ще **даде живота** Си и ще **го вземе** чрез Своята Собствена власт. Господ може да направи това само защото е Бог. **Отец** люби Господ Исус **заради** готовността Му да умре и да възкръсне отново, за да бъдат спасени излюбените овце.

10:18 **Никой** не може да отнеме живота на Господ **от** Самия Него. Той е Бог и като Такъв е по-велик от всички заговори за убийство от страна на Неговите създания. Той има **власт** в Себе Си **да даде** живота Си и има **власт** да го вземе пак. И все пак, нима Господ Исус не беше убит именно от човеци? Да, беше. Това е казано съвсем ясно в Деяния 2:23 и в 1 Сол. 2:15. Господ позволи на човеците да направят това, като по този начин прояви Своята **власт да даде** живота Си. По-късно Той предаде духа Си (Йоан 19:30), като по този начин прояви Собствената Си сила и воля.

„**Тая заповед поучих от Отца Си**“ – казва Исус. Отец е упълномощил или дал указания на Господ да даде живота Си и отново да възкръсне от мъртвите. Неговата смърт и възкресение са основни моменти в изпълнението на волята на Отец. Затова Той стана послушен до смърт и възкръсна отново на третия ден според Писанията.

М. Разцепление между юеите (10:19-21)

10:19 Думите на Господ Исус отново предизвикват **разцепление между юеите**. Влазането на Христос в света, в домовете и в сърцата по-скоро действа като нож, а не носи мир. Само когато хората приемат Христос като

Господ и Спасител, само тогава те познават Божия мир.

10:20, 21 Господ Исус е единственият съвършен Човек, Който е живял, без да каже лоша дума или да извърши зло дело. Но когато Той е дошъл, говорейки думи на любов и на мъдрост, поквареността на човешките сърца е била такава, че хората са казали, че **има бяс** и е **луд** и че не е достоен да Го слушат. Това е наистина едно много тъмно петно в характеристиката на човешката раса. Но освен тези хора е имало и хора с **групи** мнения, които са признавали, че **думите** и делата на Господ Исус говорят за един добър Човек, а не за човек, обхванат от бяс.

Н. Исус доказва чрез делата Си, че е Христос (10:22-39)

10:22 На това място разказът се прекъсва. Господ Исус вече не говори на фарисеите, а на юеите като цяло. Ние не знаем какъв период от време е изтекъл от събитието, описано във 21 ст. до това във 22 ст., макар и тук да е единственото място в Библията, където е споменат **празникът на освещението** на храма. Всеобщо е мнението, че този празник е бил основан от Юда Макавей при повторното освещаване на храма след оскверняването му от Антиох Епифан през 165 г. пр. Хр. Той се е провеждал веднъж в годината и е бил учреден от еврейския народ, а не от Господ. Било е зима не само според астрономическия календар, но и според духовния.

10:23, 24 Общественото служение на Господ е към своя край и Той скоро ще докаже пълната Си посветеност на Бог Отец чрез Своята смърт на кръста. **Соломоновият** трем е покрита площ до храма на Ирод. Там, където е Господ, има достатъчно място, за да се съберат около Него хора.

Тогава юеите Го заобикалят и Му казват: „**Докога ще ни държиш в**

съмнение (или в очакване)? Ако си Ти Христос, кажи ни ясно.“

10:25, 26 Исус отново им напомня за Своите гуми и дела. Той им е казвал много често, че е Месията, и чудесата, които извършва, доказват, че Неговото твърдение е истинно. И отново Исус напомня на юдеите, че Той извършва Своите чудеса чрез властта на Своя Отец и за слава на Своя Отец. Правейки това, Той показва, че наистина е Този, Които Отец е изпратил в света.

Тяхното нежелание да приемат Месията показва, че те не са от Неговите овце: ако бяха отделени да Му принадлежат, щяха да покажат желание да Му вярват.

10:27 Тези няколко стиха ни учат по един безпогрешен начин, че нито една истинска овца на Христос няма никога да загине. Вечната увереност на вярващия е един прекрасен факт. Онези, които са истински овце на Христос, **слушат гласа Му**. Те го чуват при проповядването на евангелието и Му отговарят, като повярват в Него. Оттук нататък те **слушат гласа Му** всеки ден и се подчиняват на Словото Му. Господ Исус знае овцете Си. Той познава всяка от тях по име. Нито една овца няма да убегне от Неговото внимание. Нито един човек няма да бъде загубен поради недоглеждане или невнимание от Негова страна. Овцете на Христос **Го следват** – първо, като показват спасителна вяра в Него, и, второ, като **вярват с Него** и Му се подчиняват.

10:28 Христос дава **вечен живот** на овцете Си, което ще рече живот, който ще продължи завинаги. Това не е живот, който *зависи от* тяхното поведение. Това е **вечен живот**, който няма край. Но под „вечен живот“ трябва да се разбира и живот с определено качество. Това е животът на Самия Господ Исус – живот, който може да се наслаждава както на Божи-

ите неща тук, на земята, така и да бъде еднакво подходящ за нашия небесен дом. Запомнете тези думи: „и **те никога**³² **няма да загинат**“. Ако някой от овцете на Христос можеше да загине, Господ Исус можеше да бъде обвинен, че не е спазил Своето обещание, а това е невъзможно. Исус Христос е Бог и Той не може да не успее. В този стих Той ни обещава, че нито една Негова овца няма да прекара вечността в ада.

Това означава ли, че човек може да се спаси и след това да живее по начин, по който на него му е угодно? Може ли човек да се спаси и след това да продължи да живее в грешните удоволствия на този свят? Не, човек повече не може да живее така, защото не желае. Той желае да следва Овчаря. Ние не живеем християнски живот, за да станем християни или за да загържим спасението си. Ние живеем християнски живот, защото *сме* християни. Ние *желаем* да живеем свято не защото се страхуваме, че ще загубим нашето спасение, но от благодарност към Този, Които е умрял за нас. Учението за вечната увереност не насърчава безгрижния живот, а действа по-скоро като силна мотивация за свят живот.

Никой не може да **отнеме** вярващия от **ръката** на Христос. Тя е всемогъща. Тази ръка е създала света и тя сега го поддържа, за да съществува. Няма власт, която да може да **грабне** една овца от Неговата ръка.

10:29 Вярващият не е само в **ръката** на Христос; той е също така и в **ръката** на **Отец**. Това е една двойно подсигурана гаранция за безопасност. Бог Отец е **по-велик от всички** и **никой не може да грабне** вярващия от **ръката** на Отец.

10:30 Сега Господ Исус добавя още едно твърдение за равенството Си с Бога: „**Аз и Отец едно сме**.“ Тук смисълът вероятно е в това, че Христос и Отец са **едно във властта**. Исус то-

ку-що говори за властта, която защитава обците на Христос. Затова Той добавя обяснението, че Неговата власт е същата като тази на Бог Отец. Разбира се, това е валидно и за всички останали атрибути на Божеството. Господ Исус е Бог в пълния смисъл на тази дума и е равен на Отец във всяко отношение.

10:31 Няма никакво съмнение, че юдеите много добре съзнават смисъла на казаното от Спасителя. Те разбират, че това е едно заявление за Божественост по най-ясния възможен начин. Затова те **взимат камъни**, „за да Го убият“.

10:32 Преди да успеят да хвърлят камъните, Исус им припомня **многоото добри дела**, които е извършил по нареждане на Своя Отец, и след това ги пита **кое от тях** ги е вбесило толкова много, че желаят да Го убият с камъни.

10:32 Юдеите отричат, че искат да Го убият заради някое от тези чудеса; те смятат, че Той изрича богохулство, като претендира за равенство с Бог Отец. Те отказват да признаят, че Исус е нещо повече от човек, но на тях им е съвсем ясно, че що се отнася до Неговите твърдения, Той „прави Себе Си Бог“ и те не могат да понесат това.

10:34 Тук Господ Исус цитира на юдеите откъс от Псалм 82:6, като казва, че това е част от техния закон. Този цитат е взет от СЗ, който те смятат за вдъхновеното Божие Слово. Целият стих гласи следното: „Аз рекох: Богове сте вие; всички сте синове на Всевишния.“ Думите на този Псалм са отправени към съдиите на Израел. Те са наречени „богове“ не защото наистина са такива, а защото, съдейки хората, те представляват Бога. Староеврейската дума за „богове“ (*elohim*) означава буквално „могъщи“ и може да се отнесе към описанието на такива важни качеств

ва, които се притежават от съдиите. (От останалите стихове в Псалма става ясно, че тези съдии са обикновени хора, а не богове, тъй като съдят несправедливо, показват пристрастие и изопачават истината.)

10:35 Господ взима този стих от Псалмите, за да покаже, че Бог използва думата „богове“, за да опише хора, **при които идва Божието Слово**. С други думи, тези хора са Божии говорители. Бог говори на израелския народ чрез тях. „Те изявяват Бог в Неговото положение на Властник и Съдия и представляват сила, назначена от Бога.“ „И написаното не може да се наруши“, казва Господ, изразявайки по този начин вярата Си във вдъхновеността на Старозаветните Писания. Той говори за тях като за непогрешими Писания, които трябва да бъдат изпълнени и които не могат да бъдат отречени. Всъщност не само мислите и идеите на Писанията, но самите техни думи са вдъхновени. Целият аргумент на Господ се базира на една-единствена дума – „богове“.

10:36 В обосновката Си Господ върви от по-малкото към по-голямото. Ако несправедливите съдии от СЗ бяха наречени „богове“, колко по-голямо е правото на Исус да се нарече Божий Син! Те бяха „ония, към които *дойде* Божието Слово“ докато Той *беше* и е Самото Божие Слово. Те бяха наречени „богове“ докато Той *беше* и е Бог. За тях никога не може да се каже, че Отец ги е осветил и изпратил на света защото те са родени в света като всички останали синове на падналия Адам. Но Исус е осветен от Бог Отец от вечността, за да бъде Спасителят на света, и е изпратен на света от небето, където винаги е обитавал със Своя Отец. Затова Исус има всякакво право да претендира за равенство с Бога. Следователно Той не богохулства, когато твърди, че е **Божият Син**, равен на Отец. Самите юдеи наричат

„богове“ едни покварени човеци, които са само говорители или съдии на Бога. Колко по-голямо е правото на Исус да претендира за тази титла, след като Той е бил и е Бог!

Самюъл Грин пише така:

„Юдеите обвиняват Исус, че прави Себе Си Бог. Той не отрича, че, казвайки това, прави Себе Си Бог; но отрича, че богохулства, като прави това на едно основание, което напълно може да оправдае дори претенциите Му за Божественост, а именно, че Той е Месията, Божият Син, Емануил. Юдеите разбират, че Исус ни най-малко не е оттеглял Своите високи претенции; и това личи от чувството на враждебност, което те продължават да изпитват към Него (Вж. 39 ст.).“³³

10:37 И отново Спасителят дава пример с чудесата, които извършва, като доказателство за Своето небесно назначение. Обърнете внимание на израза „делата на Отца Си“. Сами по себе си чудесата не са доказателство за Божественост. В Библията могат да се срещнат много зли същества, които понякога имат власт да извършват чудеса. Но чудесата на Господ са делата на Неговия Отец. Те доказват, че Той е Месията, по два начина. От една страна, това са чудеса, които са предречени в СЗ за Месията. От друга, те са милостиви и състрадателни дела, които носят полза на човечеството и които не могат да бъдат извършени от зъл човек.

10:38 Казаното в 38 ст. е преразказано по един много убедителен начин от Райл, който перифразира думите на Исус така:

„Ако аз върша делата на Отца Ми, то дори и да не се убеждавате от това, което казвам, убедете се от това, което върша. И макар да се съпротивлявате на свидетелството на Моите думи, приемете свидетелството на Моите дела. По този начин вие ще научите и ще повярвате, че аз и Моят

Отец наистина сме едно – Той в Мен и аз в Него – и че аз не изричам никакво богохулство, когато казвам, че съм Негов Син.“

10:39 Юдеите разбират, че вместо да се отрече от предишните си твърдения, Господ Исус още повече ги засилва. Затова те правят още един опит да Го арестуват, но Той пак избягва от тях. Времето, когато ще им позволи да Го хванат, вече не е толкова далече, но засега частът Му все още не е дошъл.

VI. Третата година от служението на Божия Син: Перея (10:40–11:57)

A. Оттеглянето на Исус през Йордан (10:40–42)

10:40 Господ отново преминава Йордан, за да отиде на мястото, където е започнал Своето обществено служение. Тези три години на чудни думи и дела приближават своя край и Той ги завършва там, където ги е започнал – извън установения ред на юдеизма, на едно отхвърлено и самотно място.

10:41 Мнозината, които **угват при Него**, са вероятно истински вярващи, които желаят да понесат с Него укора на света, да заемат едно място заедно с Него извън стана на Израел. Тези последователи на Исус изказват възторжена похвала на Йоан Кръстител. Те си спомнят, че служението на Йоан не е било особено зрелищно или сензационно, но е било истинно. Всичко, което той е казал за Господ Исус, се е изпълнило в служението на Спасителя. Тези думи могат да бъдат едно голямо насърчение в живота на всеки християнин. Ние може да не сме способни да извършваме велики чудеса или да привличаме голямо обществено внимание, но можем поне да свидетелстваме истинно за нашия Господ и Спасител Исус Христос. Това има много голяма стойност пред Бога.

10:42 Прекрасно е да прочетем, че макар и отхвърлен от народа на Израел, Господ Исус все пак намира няколко смирени и възприемчиви сърца. Тук се казва, че **там мнозина са повярвали в Него**. Така е било и ще бъде във всички времена. Винаги има хора, които желаят да застанат заедно с Господ Исус – отхвърлени от света, мразени и наскърбявани, но радващи се на чудното общение с Божия Син.

Б. Болестта на Лазар (11:1-4)

11:1 Вече стигаме до последното голямо чудо в *общественото* служение на Господ Исус. В известен смисъл то дори е и най-голямото – възкресението на един мъртвец. **Лазар е живял в малкото село Витания**, на около две мили от Ерусалим. **Витания** е известна и като мястото, където са живели **Мария и сестра ѝ Марта**. Ето един цитат от епископ Райл, взет от книгата на Артър Пинк:

„Нека да отбележим, че присъствието на Божиите избрани деца е онова, което прави градовете и страните известни в Божиите очи. Името на селцето на Марта и Мария е специално упоменато, докато Мемфис и Тибис никъде не се срещат в Новия Завет.“³⁴

11:2 Йоан изрично споменава, че **това е същата оная Мария от Витания**, която беше помазала Господ с благоуханно миро и беше изтрила краката **Му с косата си**. Това забележително действие на любов е подчертано специално от Светия Дух. Господ обича доброволната любов на Своите деца.

11:3 Когато Лазар се разболява, Господ Исус се намира на източния бряг на река Йордан. **Сестрите веднага Му изпращат известие**, в което казват, че **този, когото Той обича, е болен**. Има нещо много трогателно в начина, по който сестрите представят проблема си пред Господ. Те използват любовта Му към Лазар като специална

причина, заради която могат да Го помолят да гоиде и да помогне.

11:4 Когато Исус казва: **„Тази болест не е смъртоносна...“**, Той няма предвид това, че Лазар няма да умре, а че **смъртта** няма да бъде окончателният изход от **„тази болест“**. Лазар ще умре, но после ще бъде възкресен отново от мъртвите. Истинската цел на тази болест е **прославянето на Бога** – **„за да се прослави Божият Син чрез нея“**. Бог позволява да се случи това, за да гоиде Исус и да възкреси Лазар от мъртвите, като по този начин покаже отново, че Той е истинският Месия. Хората ще прославят Бога за това голямо чудо.

Никъде не се споменава, че болестта на Лазар е резултат от някакъв специален грях в неговия живот. Точно обратното, Лазар е представен като всеотдаен ученик и специален обект на любовта на Спасителя.

В. Пътуването на Исус до Витания (11:5-16)

11:5 Когато в дома ни влезе някоя болест, ние не трябва непременно да смятаме, че Бог не е доволен от нас. Тук болестта на Лазар е пряко свързана с Божията любов, а не с Божия гняв. **„Когато Бог обича, него Той и наказва.“**

11:6, 7 Ние, хората, сме склонни да смятаме, че ако Господ наистина обичаше тези трима вярващи, Той щеше да остави всичко и да побърза да тръгне за тяхната къща. Вместо това, **когато чува новините, Той остава още два дни там, където е**. И така, когато Бог отлага, Той не винаги отказва. Ако ние не получаваме незабавно отговори на молитвите си, това означава, че Той може би ни учи да чакаме; и ако чакаме търпеливо, ще открием, че Бог отговаря на молитвите ни по много по-чуден начин, отколкото сме очаквали. Даже и любовта Му

към Марта, Мария и Лазар не може да принуди Христос да действа преди определеното време. Всичко, което Той прави, е в подчинение на волята на Неговия Отец за Него и в съгласие с Божественото разписание за времето.

След двата дни, които на учениците може би се струват изгубено време, Господ Исус им предлага да отидат пак в Юдея.

11:8 Учениците все още пазят болезнения спомен за това, как юдеите се опитаха да убият Христос с камъни, след като даде зрение на слепеца. Те се учудват, че Той въобще мисли за отиране в Юдея, след като там Го чака такава опасност.

11:9 Исус им отговаря по следния начин. Обикновено светлото време в едно денонощие, през което хората могат да работят, продължава дванадесет часа. Докато човек работи през това определено време, няма опасност да се препъне или да падне, защото вижда къде ходи или какво прави. „Виделината на този свят“ или дневната светлина го пази от случайна смърт, ако се препъне.

Духовният смисъл на тези думи на Господ е следният. Господ Исус върви в съвършено подчинение на Божията воля и затова за Него няма опасност да бъде убит преди определеното време. Той ще бъде запазен до момента, в който Неговото дело бъде завършено.

В известен смисъл това е вярно за всички вярващи. Ако ние вървим в общение с Господ и вършим Неговата воля, няма власт на земята, която да може да ни убие преди определеното от Бога време.

11:10 Човекът, който ходи нощем, е този, който не е верен на Бога, а живее по собствената си воля. Той се препъва много лесно, защото няма Божествено водителство, което да осветява пътя му.

11:11 Господ говори за болестта на Лазар като за *сън*. Трябва обаче да от-

бележим, че *никъде* в НЗ не се говори за душата, че е заспала, а само за тялото. В НЗ няма текст, който да учи, че по време на смъртта душата се намира в състояние на сън. След смъртта душата на вярващия отива там, където ще бъде заедно с Христос, което е далеч по-добро. Тези думи на Господ Исус разкриват Неговото всемогъщество. Той знае, че Лазар вече е умрял, макар че известието, което е получил, съдържа само вестта, че е болен. Господ знае това, защото е Бог. И докато всеки може да събуди човек от физически сън, само Господ може да събуди Лазар от смъртта. Тук Исус изразява Своето намерение да направи точно това.

11:12 Учениците не разбират какво иска да каже Исус с думите „Лазар заспа“. Те не разбират, че Той говори за смъртта. Може би те приемат съня като признак на оздравяване, мислейки си, че щом Лазар може да заспи дълбоко, той сигурно е преминал критичния момент и скоро ще се възстанови. Стихът сигурно значи още, че ако заспиването е единственият проблем на Лазар, тогава няма нужда да ходят във Витания, за да му помагат. Възможно е също така учениците да се страхуват за своята собствена безопасност и да използват това извинение, за да не отидат в дома на Мария и Марта.

11:13, 14 Тук става ясно, че когато Исус е казал за Лазар, че е заспал, Той е имал предвид, че е умрял, но учениците Му не са Го разбрали. Сега вече не може да има никакво неразбиране. Исус казва съвсем ясно: „Лазар умря.“ Вижте колко спокойно учениците приемат тази вест! Те не започват да питат Господ откъде знае това, тъй като начинът, по който Господ им съобщава тази новина, показва един абсолютен авторитет, който не им позволява да се усъмнят в Неговото знание.

11:15 Господ Исус не се радва на смъртта на Лазар, но се радва, че не е бил във Витания по това време. Ако беше там, Лазар нямаше да умре. Никъде в НЗ няма записан случай, когато някой човек е умрял в присъствието на Господ. Сега учениците ще видят едно по-велико чудо от чудото с предотвратяването на смъртта. Те ще видят как един човек ще бъде възкресен от мъртвите. Така вярата им ще бъде укрепена. Затова Господ Исус казва, че се радва заради тях, че не е бил във Витания.

После Той добавя: „за да повярват“⁶. Господ не иска да каже, че учениците още не са повярвали в Него. Те вярват, но чудото, което скоро ще видят във Витания, ще укрепи още повече тяхната вяра. Поради тази причина Той ги подканя да отидат с Него.

11:16 Тома смята, че ако Господ Исус отиде на това място, Той ще бъде убит от юдеите; и ако учениците отидат с Исус, те също ще бъдат убити. И така, с дух на отчаяние и пессимизъм Тома подканя другарите си да придружат Исус. Неговите думи не са пример за голяма вяра или смелост, а за голямо обезсърчение.

Г. Исус – Възкресението и Животът (11:17-27)

11:17, 18 Новината, че Лазар е вече от четири дни в гроба, идва, за да потвърди факта за неговата смърт. Обърнете внимание на това, как Светият Дух взема всички предпазни мерки, за да покаже, че възкресението на Лазар наистина е едно чудо. Вероятно Лазар е умрял скоро след като пратениците тръгват да търсят Исус. Пътят от Витания до Витавара, където е бил Исус, продължава един ден. След като Исус чува за болестта на Лазар, Той остава там два дни. Пътуването Му до Витания трае още един ден. Всичко това прави четири дни

– времето, през което Лазар е престоял в гроба.

Както е отбелязано по-нагоре, Витания се намира на около две мили (петнадесет стагрия) източно от Ерусалим.

11:19 Близостта на Витания до Ерусалим позволява на много юдеи да се присъединят към жените при Марта и Мария, за да ги утешат. Те едва ли разбират колко скоро тяхната утеха ще бъде абсолютно ненужна и че този дом на скръбта ще се превърне в дом на радостта!

11:20 Веднага, щом чува за идването на Исус, Марта става да Го посрещне. Срещата става извън селото. Текстът не ни казва защо Мария остава в къщата. Възможно е тя да не е чула вестта за идването на Исус; възможно е също така да е била толкова съкрушена от мъката, че да е останала в къщата в дух на молитва и упование. Не можем да кажем със сигурност дали близостта ѝ с Господ не ѝ е подсказала какво ще се случи.

11:21 Марта наистина вярва, че Исус е могъл да предотврати смъртта на Лазар. Въпреки това вярата ѝ не е съвършена. Тя си мисли, че Той е можел да направи това само ако присъства лично, и не разбира, че Той може както да изцели човек от разстояние, така и да възкреси човек от мъртвите. Често пъти, когато сме в скръб, ние се държим точно като Марта. Мислим си, че ако бяхме успели да намерим това или онова лекарство или лечение, тогава нашият близък нямаше да умре. Но всичко е в ръцете на Господ и нищо не може да случи без Неговото разрешение.

11:22 И отново виждаме скъпоценния блясък на вярата на тази наша всеотдайна сестра. Марта не знае как точно Господ Исус може да помогне, но вярва, че може. Тя е сигурна, че Бог ще отговори на всяко Негово желание и че Той може да превърне в радост

гори и тази трагедия. Но гори и сега Марта не се осмелява да повярва, че брат ѝ ще бъде възкресен от мъртвите. Думата „поискаш“ се използва обикновено за описание на молитва или молба, отправена от създаването към Създателя. Това изречение показва, че Марта все още не съзнава Божествеността на Господ Исус. Тя съзнава, че Той е велик и необикновен Човек, но за нея Той не е по-велик от старите пророци.

11:23 За да издигне нейната вяра до нови висоти, Господ Исус прави удивителното съобщение, че Лазар ще възкръсне. Прекрасно е да се проследи начинът, по който Господ се отнася към тази изпълнена със скръб жена и я води стъпка по стъпка, за да повярва, че Той е Божият Син.

11:24 Марта знае, че Лазар ще възкръсне някой ден, но не предполага, че това ще стане точно в този ден. Тя вярва във възкресението на мъртвите, което ще се случи, според нейните думи, в „последния ден“.

11:25 Може да се каже, че Господ ѝ отговаря така: „Марта, ти не Ме разбираш. Аз не искам да кажа, че Лазар ще възкръсне в последния ден. Аз съм Бог и имам властта над възкресението и живота в ръката Си. Аз мога да възкреся Лазар от мъртвите веднага и ще го направя.“

След това Господ говори за времето, когато всички истински вярващи ще бъдат възкресени. Това ще стане, когато Господ Исус дойде отново, за да вземе Своите хора и да ги заведе на небето.

Тогаваше има два вида вярващи: онези, които са умрели във вяра, и тези, които ще бъдат все още живи при Неговото идване. За първите Той ще бъде *Возкресението*, а за вторите – *Животът*. Първата група от вярващи е описана в края на 25 ст.: „**който вярва в Мене, ако и да умре, ще живее**“. Това означава, че вярващите, ко-

ито умрат преди идването на Христос, ще бъдат възкресени от мъртвите.

Бъркет пише следните прекрасни думи:

*„О, любов, по-силна от смъртта! Дори смъртта не може да раздели Христос и Неговите приятели. Другите ни приятели ни придружават до гроба на гроба, след което ни напускат. Нито животът, нито смъртта не могат да ни разделят от Христовата любов.“*³⁵

А Бенгел казва така:

„Голяма красота и божествена хармония се крият във факта, че никъде не е записано някой да е умрял в прискъпването на Принца на Живота.“

11:26 Втората група от вярващи е описана в 26 ст. Тези, които са живи при идването на Спасителя, и които вярват в Него, никога няма да умрат. Те ще бъдат изменени в един миг, „в миг на око“, и ще бъдат грабнати в небето с онези, които са възкресени от мъртвите. Какви ценни истини ни разкрива Господ в резултат на смъртта на Лазар! От горчивината Бог изважда сладост и от пепелта – красота! После, с цел да изпита вярата ѝ, Господ задава на Марта следния въпрос: „**Вярваш ли това?**“

11:27 Вярата на Марта започва да свети като великолепно слънчево сияние по обед. Тя изповядва, че Исус е Христос, Божият Син, за Когото пророците са проповядвали, че ще дойде на света. Забележете, че тя прави тази изповед преди Исус да възкреси брат ѝ от мъртвите, а не след това!

Д. Исус плаче на гроба на Лазар (11:28-37)

11:28, 29 Веднага след тази изповед Марта се втурва обратно в селото и, останала почти без дъх, отива при Мария с вестта: „**Учителят е дошъл, и те вика.**“ Създателят на вселената

и Спасителят на света е дошъл във Витания и **вика Мария!** Същото нещо Той прави и днес. Тази прекрасна Личност е тук и ни **вика** с думите на евангелието. Всеки е поканен да отвори вратата на сърцето си и да пусне Спасителя в него. Мария откликва незабавно. Тя не губи никакво време, а **става бързо** и отива при Исус.

11:30, 31 Сега Исус среща Марта и Мария извън Витания.

Юеите не знаят, че Исус е наблизо, тъй като съобщението на Марта е било тайно. Затова не е чудно, че те мислят за **Мария**, че е отишла **да плаче** на гроба.

11:32 **Мария... пада долу при краката** на Спасителя. Възможно е това да е израз както на поклонение, така и на прекомерната ѝ скръб. Също като Марта Мария съжалява, че Исус не е бил във Витания, защото в този случай **техният брат** нямаше да умре.

11:33 Скръбта на Мария и приятелите ѝ причинява на Исус тъга и **смул**. Навярно Той си спомня за всичката мъка, страдание и смърт, дошли на света вследствие на греха на човека, и това предизвиква силна мъка вътре в Него.

11:34 Господ, разбира се, знае **къде** е погребан Лазар, но задава този въпрос, за да събуди надеждите на хората, да поощри вярата им и да ги призове към сътрудничество. Ясно е, че групата от скръбящи отвеждат Господ при гроба с голяма настойчивост и искреност.

11:35 35 ст. е най-краткият стих в Библията на английски език.³⁶ Това е един от трите случая в НЗ, където се казва, че Господ се е **просъзлил**. (Той плака още и за град Ерусалим, а така също и в Гетсиманската градина.) Фактът, че **Исус плаче**, е доказателство за Неговата истинска човечност. Виждайки ужасните резултати от греха върху човека, Той плаче с истински сълзи на мъка. Фактът, че **Исус**

плаче в присъствието на смъртта, показва, че няма нищо нередно, ако християните плачат за смъртта на любимите за тях хора. Християните обаче не плачат като другите хора, които нямат надежда.

11:36 **Юеите** виждат в сълзите на Човешкия Син доказателство за любовта Му към Лазар и това е точно така. Те обаче не виждат и не успяват да разберат, че Исус обича и **тях** с дълбока и вечна любов.

11:37 И отново присъствието на Господ Исус кара хората да си задават въпроси. Някои познават, че Исус е Онзи, Който даде зрение на **слепеца** и се питат **защо** не е **направил така**, че и Лазар **да не умре**. Исус, разбира се, е могъл да го направи, но вместо това Той ще извърши още по-голямо чудо, което ще донесе още по-големи надежди на вярващите души.

Е. Седмото знамение: възкресението на Лазар (11:38-44)

11:38 Изглежда, че **гробът** на Лазар е бил един **трап** под земята, в който се е спазало с помощта на стълба или няколко стълпала. Най-отгоре, на отвора на гроба, е бил поставен **камък**. Гробът на Лазар не е като гроба на Господ Исус, който е бил издълбан в скала, така че да може да се влиза **направо** в него, без да има нужда от изкачване или спазане.

11:39 Исус нарежда на стоящите от страни да **отместят камъка** от отвора на гроба. Разбира се, Той е могъл да направи това сам, като изговори само една дума, но обикновено Бог не върши вместо хората онова, което те сами могат да направят.

Марта изразява своя ужас от мисълта, че гробът може да бъде отворен. Тя знае, че тялото на брат ѝ лежи в гроба вече **четири дни**, и се бои, че е започнало да се разлага. Явно, никой не се е опитал да го балсамира

преди това. Според тогавашния обичай Лазар е бил погребан в същия ден, в който е и умрял. Фактът, че Лазар е престоял в гроба **четири дни**, е особено важен, тъй като това изключва всякаква възможност той да е заспал или припаднал. Всички юдеи са знаели, че е бил **мъртъв**. Така че възкресението на Лазар може да се обясни само като чудо.

11:40 Не е ясно кога точно **Исус** изрича думите от 40 ст. В 23 ст. Той казва на Марта, че брат ѝ ще възкръсне. Без съмнение думите от 40 ст. са същината на онова, което Той ѝ е казал преди това. Обърнете внимание на последователността на действията в този стих: „... **повярваш... видиш...**“. Все едно, че Господ казва: „Ако повярваш, ще видиш как извършвам едно чудо, което само Бог може да извърши. Ще **видиш Божията слава**, изявена в Мен. Но първо трябва да **повярваш**, и след това ще **видиш**.“

11:41 Тогавга отместват **камъка** от гроба. Преди да извърши чудото, **Исус** благодари на Своя **Отец** за това, че е **чул** молитвата Му. Никъде преди това в тази глава не е записана молитва на Господ Исус, но без съмнение Той непрекъснато е говорил със Своя Отец и се е молил Божиего име да бъде прославено във възкресението на Лазар. Тук Исус благодари на Своя Отец в очакване на събитието.

11:42 Исус се моли на глас, така че **хората** да могат да **повярват**, че Отец Го е **пратил**, че Той Му е казал какво да прави и да говори и че Исус винаги е действал в съвършена зависимост от Бог Отец. Тук отново се подчертава основното единство между Бог Отец и Господ Исус Христос.

11:43 Това е един от малкото случаи в НЗ, където се казва, че Господ Исус е **извикал със силен глас**. Някои предполагат, че ако Исус не беше назовал **Лазар** по име, всички мъртъвци щяха да излязат от гробовете!

11:44 Как излиза Лазар? Някои смятат, че той е излязъл от гроба, куцайки; други си представят, че е изпъзлял на ръце и на колене; трети предполагат, че тъй като тялото му е било здраво забинтовано от саваните, той не е могъл да излезе със собствените си сили и смятат, че тялото му е летяло през въздуха, докато краката са докоснали земята пред Господ Исус. Описанието, че **лицето му е било забинтовано с кърпа**, подкрепя още веднъж факта за смъртта на Лазар. Никой не е в състояние да остане жив четири дни, ако **лицето му** е обвито с **кърпа** по този начин. Господ отново включва хората да участват в делото, като им нарежда да **разповият Лазар и да го оставят да си уге**. Само Христос може да възкресява мъртви, но Той дава на нас задачата да отместим камъните, които могат да бъдат пречка или спънка, и да разповием саваните на предразсъдъците и суеверието.

Ж. Вярващите и невярващите юдеи (11:45-57)

11:45, 46 Това чудно събитие е потвърждение на Божествеността на Господ Исус Христос за **много** от наблюдаващите и те започват да **вярват в Него**. Кой друг, ако не Бог, може да извика едно тяло от гроба, след като е било мъртво в продължение на четири дни?

Но ефектът от едно чудо в живота на човека зависи от неговото собствено нравствено състояние. Ако сърцето на един човек е зло, бунтовно и невярващо, той няма да повярва, макар и да е видял възкресение на човек от мъртвите. Същото става и тук. Някои от юдеите, които са свидетели на чудото, не желаят да приемат Господ Исус като свой Месия независимо от това неопровержимо доказателств

во. Затова те **отиват при фарисеите**, за да им кажат какво е направил Исус във Витания. Може би това тяхно действие е предизвикано от надеждата, че фарисеите ще се обърнат и ще повярват в Исус? Едва ли. Вероятно те правят това, за да настървят фарисеите още повече против Господ и да ги накарат да Го преследват и да Го умъртвят.

11:47 Тогава **главните свещеници и фарисеите се събират** на официално съвещание, за да обсъдят какво да предприемат. Въпросът: „**Какво правим ние?**“, означава: „**Какво правим ние във връзка с всичко това? Защо действате толкова мудно? Този Човек продължава да върши чудеса, а ние нищо не правим, за да Го спрем.**“ Юдейските вожачи изричат тези думи като присъда над самите себе си. Те признават, че Господ Исус върши много знамения. Тогава защо не вярват в Него? Защото не желаят да повярват, защото предпочитат греховете си пред Спасителя.

Раїл казва следното:

„Това е едно много удивително признание. Даже и най-големите врагове на Господ признават, че нашият Господ върши чудеса, и то много чудеса. Нима можем да се съмняваме, че те цяха да отречат Неговите чудеса, ако можеха да направят това? Но те не се и опитват. Чудесата на Господ са прекалено много, прекалено известни и прекалено добре освидетелствани, за да се опитват да ги отречат. Добре би било, ако съвременните безбожници и скептици можеха да обяснят как пред лицето на този факт те продължават да твърдят, че чудесата на Господ са мошеничества и измами? След като фарисеите, които са живели по времето на Господ и са били готови да обърнат небето и земята, за да Му се противопоставят, никога не са се осмелили да оспорят факта за Неговите чудеса; колко по-абсурдно е да започнеш да от-

ричаш чудесата Му сега, след повече от осемнадесет века!“³⁷

11:48 Вожачите разбират, че повече не могат да останат бездейни, защото това може да доведе до обръщането на голяма маса от хора към Исус вследствие на Неговите чудеса. Ако хората признаят Исус за Свой Цар, това ще породи проблеми с Рим. Римляните ще си помислят, че Исус е дошъл, за да събори тяхната империя; ще нахлуят в Израел и ще накажат евреите. Думите „**ще отнемат и страната ни, и народа ни**“ означават, че римляните ще разрушат храма и ще разпръснат еврейския народ. Тези неща наистина се случват през 70 г. сл. Хр., но не защото юдеите **приемат** Господ, а защото Го **отхвърлят**.

Ф. Б. Мейър обяснява това така:

„Християнството застрашава бизнеса; подкопава изгодната, но нечестна търговия; отклонява купувачите от дяволските капичица, атакува капиталите; изобщо обръща света наопак. Християнството е нещо, което смуцава, притеснява и действа разрушително върху печалбите.“³⁸

11:49, 50 **Каяфа** е бил първосвещеник от 26 до 36 г. сл. Хр. Той е председателствал религиозния процес срещу Господ Исус и е присъствал в синедриона на разпита на Петър и Йоан, описан в Деяния 4:6. Каяфа не е вярвал в Господ Исус независимо от думите, кошто казва тук.

Според Каяфа главните свещеници и фарисеите не са прави, като мислят, че юдеите ще умрат заради Исус. Той предсказва точно обратното – че Исус ще умре заради еврейския народ. Според него по-добре е Исус да умре заради народа, отколкото целият народ да си има проблеми с римляните. Тези думи звучат така, като че ли Каяфа почти разбира истинската причина за идването на Исус в света. Бихме могли даже да си помислим, че Каяфа е приел Исус като Заместител на греш-

ниците – основната доктрина на християнството. Но за съжаление случаят не е такъв. Това, което Каяфа казва, е истина, но самият той не вярва, че Исус може да спаси собствената му душа.

11:51, 52 Този стих обяснява причината за казаното от Каяфа по-горе. **Той не е говорил от само себе си, т. е.** той не е измислил сам това, което е казал; и то не е дошло от собствената му воля а е послание с дълбоко значение, дадено му от Бога. Това е едно божествено пророчество – „**че Исус ще умре за народа**“. То е дадено на Каяфа, защото той е **първосвещеникът** през онази година. Бог говори чрез него не заради собствената му праведност, тъй като Каяфа е един грешник, а заради службата, която заема.

Според пророчеството на Каяфа Господ няма да умре само за народа на Израел, „**но и за да събере в едно**“ Своите избрани от езичниците по цялата земя. Някои смятат, че тук Каяфа има предвид евреите, които са разпръснати по цялата земя; но ние считаме, че той говори за езичниците, които ще повярват в Христос вследствие проповядването на евангелието.

11:53, 54 Фарисеите не са се убедили от чудесата във Витания, а напротив, станали са още по-враждебни към Божия Син. **От този ден нататък** те започват с нова сила да **кроят заговори** как да Го умъртвят.

Съзнавайки растящата ненавист на юдеите, Господ Исус отива „**в един град, наречен Ефраим**“. Днес ние не знаем точното местонахождение на този град; знаем само, че той е бил някакво откъснато и тихо място „**близо до пустинята**“.

11:55 Съобщението за **наближаването на юдейската Пасха** идва да ни напомни, че краят на служението на Господ също наближава. Господ ще бъде разпнат **точно на тази Пасха**. **Преди празника** хората е трябвало да

отидат в Ерусалим, „**за да се очистят**“. Това означава, че ако някой юдеин е бил докоснал плямото на мъртвец например, той е трябвало да извърши един определен ритуал, за да се очисти от церемониалното осквернение. Това очистване се е правело чрез различни измивания и приношения. Тъжното във всичко това е, че юдеите са се стремели да **очистят** плямото си и в същото това време са крели **планове** как да убият Пасхалното Агне. Какво ужасно изобличение на злината в човешкото сърце!

11:56, 57 Когато хората се събират в храма, те започват да си спомнят за чудесата на Онзи, **Който се казва Исус** и **Който се намира в тяхната страна**. Започва разговор за това, **дали Той ще дойде на празника** или не. Причината за предположението, че Исус може и да не дойде, е дадена в **57 ст.**

Главните свещеници и фарисеите издават вече официални заповеди за арестуването на Исус. Всеки, който знае Неговото местонахождение, е длъжен да уведоми властите, **за да Го хванат и умъртвят**.

VII. Служението на Божия Син на Своите Си (12-17 гл.)

A. Помазването на Исус във Витания (12:1-8)

12:1 Къщата във **Витания** е място, където Исус обича да гостува. Там Той се наслаждава на чудното общение с **Лазар, Мария и Марта**. Погледнато по човешки, идването Му във **Витания** по това време Го излага на голяма опасност, тъй като намиращият се наблизо Ерусалим е главният щаб на всички сили, които обединяват усилията си срещу Него.

12:2 Независимо от всичките противници на Исус има няколко сърца, които туптят с искрена обич за Него.

Едно от тях е сърцето на Лазар, който седи на трапезата с Господ, докато Марта прислужва. Писанията не казват нищо за това, което Лазар вижда или чува от времето на смъртта до възкресяването си. Вероятно Бог му е забранил да разгласява тази информация.

12:3 В Евангелията са записани няколко случая, когато жени помазват Господ. Няма два случая, които напълно да си съвпадат, но за този специално е общоприето да се смята, че съответства на случая в Марко 14:3-9. Любовта на Мария към Христос я накара да вземе този „лихър от много чист и скъпоценен нар“ и да помаже краката Му. Всъщност това нейно действие говори, че няма такова скъпоценно нещо, което да не може да се даде за Христос. Той е достоен за всичко, което имаме и което сме.

Всеки път, когато виждаме Мария, тя е при краката на Исус. Тук тя бърше краката Му с косата си. И тъй като косата на една жена е нейната слава, тя все едно слага своята слава при краката на Исус. Не е нужно да добавяме, че самата Мария сигурно носи благоуханието на парфюма дълго време след това. И така, когато хората се покланят на Христос, самите те носят след това нещо от благоуханието на този момент. Няма къща, която да е изпълнена с по-приятен аромат, от къщата, в която Исус заема полагаемото Му се място.

12:4, 5 Тук се вижда как плътта може да смути и най-съкровено преживяване на един човек. Онзи, който скоро ще предаде своя Господ, не може да гледа как скъпоценното миро се разхищава по този начин.

Юда не смята, че Исус струва триста динария. Той смята, че парфюмът трябва да се продаде и парите да се дадат на бедните. Целият този протест обаче е едно чисто лицемерие. Юда го е грижа за бедните толкова

ва, колкото и за Господа. Скоро той ще предаде Господа, и то не за триста динария, а за една десета от тази сума.

Коментарът на Райл относно този случай е особено красноречив:

„На пръв поглед това, че някой може да следва Христос като ученик в продължение на три години, да вижда всички Негови чудеса, да слуша всички Негови поучения, да получава от Неговата ръка непрекъснато благословение, да се счита за апостол и въпреки това да се покаже накрая с гнило сърце – всичко това изглежда невероятно и невъзможно; но примерът с Юда доказва, че то може да се случи. Много са малко нещата, които могат да се разберат толкова трудно, колкото падението на човека.“³⁹

12:6 Йоан бърза да добави, че думите на Юда не са продукувани от обичта му към бедните, а от скъперничество и алчност. Касата за парите е у Юда и той често взема от това, което пускат в нея.

12:7 Отговорът на Господ всъщност гласи следното: „Не ѝ пречете да извърши каквото е решила да направи. Тя е запазила това миро за деня на Моето погребение⁴⁰ и сега иска да го излее върху Мен в знак на обич и преклонение. Тя има право да направи това.“

12:8 Няма да има такова време, в което да няма бедни, така че хората винаги ще имат възможност да им засвидетелстват своята загриженост. Но земното служение на Господ приближава бързо своя край. Мария няма да има винаги възможност да излее мирото си върху Него и това трябва да ни напомни, че духовните възможности отминават. Никога не трябва да отлагаме да извършим за Спасителя това, което можем да направим сега.

Б. Заговорът срещу Лазар (12:9-11)

12:9 Вестта, че Исус е близо до Ерусалим, се разпространява бързо сред юдеите. Вече не е възможно да се запази в тайна Неговото присъствие. Мнозина от юдеите идват до Витания, за да Го видят; други идват, за да видят Лазар, когото Той е възкресил от мъртвите.

12:10, 11 Този стих е още една картина на безумната омраза, която може да се породи в човешкото сърце: **главните свещеници правят заговор да убият и Лазар!** Човек би могъл да помисли, че Лазар е извършил гържавна измяна, като е възкръснал от мъртвите! Макар че той не е могъл да упражни никакво влияние върху това събитие, свещениците смятат, че той заслужава смъртно наказание.

Заради Лазар много от юдеите... повярват в Исус. Така Лазар става враг на установения еврейски „ред“ и трябва да бъде отстранен от пътя им. Тези, които водят хора при Господ, винаги стават мишена за преследвания и дори мъченичество.

Някои тълкуватели смятат, че по-неже главните свещеници са били садукеи, които са отричали възкресението, те са искали да се отърват от доказателството, като унищожат Лазар.

В. Триумфалното влизане в Ерусалим (12:12-19)

12:12, 13 Вече стигнахме до триумфалното влизане на Исус в Ерусалим. Денят е неделята преди разпятнето на Христос.

Трудно е да се каже какво мисли **множеството** за Исус – дали те наистина са разбирали, че Той е Божият Син и Месията на Израел, или са гледали на Него като на Цар, Който ще ги освободи от римското владичество? Възможно е също така те да са

били повлияни от емоционалността на момента. Без съмнение, някои от хората в тълпата са били истински вярващи, но общото впечатление е, че повечето от тях не са имали истинска любов в сърцето си към Господа.

Палмовите клонки са символ на спокойствието и мира след скръбта (Откр. 7:9). Възклицанието „Осанна!“ означава „Спаси сега, молим те!“ Свързвайки всички тези мисли, бихме могли да заключим, че хората като че ли признават Исус за Този, Когото Бог е изпратил, за да ги спаси от римската жестокост и да им даде спокойствие и мир след дългите години на езическо подтисничество.

12:14, 15 Исус влиза в града, възсегнал на малко оселе – обичаен начин за пътуване по онова време. Освен това, влизайки по този начин, Господ изпълнява и едно пророчество от СЗ.

Този цитат е взет от Захария 9:9. Там пророкът предсказва, че когато Царят дойде в Израел, Той ще седе на оселе, **рожда на ослица. Сионовата дъщеря** е символичен образ на еврейския народ, а Сион е хълм в град Ерусалим.

12:16 Учениците не разбират, че това, което се случва, е точното изпълнение на пророчеството на Захария, според което Исус влиза в Ерусалим като законния Цар на Израел. Но чак след като Господ се връща на небето, за да се прослави отъясно на Своя Отец, учениците Му разбират, че тези събития изпълняват Писанията.

12:17, 18 В тълпата, която наблюдава как Исус влиза в Ерусалим, има хора, които са видели възкресението на Лазар от мъртвите. Те казват на останалите, че Този, Който язди на оселото, е Същият, Който е върнал Лазар обратно в живота. Разпространението на вестта за това забележително знамение извиква още хора навън, за да посрещнат Исус. За съжаление тяхното излизане е предизвикано

от любопитство, а не от истинска вяра.

12:19 Колкото по-големи стават тълпата и интересът към Спасителя, толкова повече расте гневът на фарисеите. Нищо, което те казват или правят, не може да повлияе по какъвто и да било начин върху хората. В безумна ярост те извикват, че целият свят е отишъл след Исус. Фарисеите не могат да разберат, че интересът на тълпата е само преходен и че тези, които наистина желаят да се поклонят на Исус като на Божий Син, са много малко.

Г. Някои гърци искат да видят Исус (12:20-26)

12:20 Гърците, които идват при Исус, са обърнали се към юдаизма езичници. Фактът, че са дошли да се поклонят на празника, показва, че са се отказали от религиозните практики на своите предци. Фактът, че идват при Господ Исус по това време, говори, че когато юдеите отхвърлят Господ, езичниците ще чуят евангелието и много от тях ще повярват.

12:21 Тук не се споменава причината, поради която гърците отиват при Филип. Възможно е гръцкото му име и произходът му от галилейска Витсауда да са привлекли тези прозелити от Гърция, чиято молба е наистина благородна: „Господине, искаме да видим Исуса.“ Никой, който има искрено желание в сърцето си за Исус, няма да бъде отблъснат от Него.

12:22 Може би Филип не е съвсем сигурен дали Господ иска да се срещне с тези гърци. Христос неотдавна беше казал на учениците Си да не отиват при езичниците с евангелието и затова Филип отива при Андрей и заедно с него – при Исус.

12:23 Защо гърците искат да видят Исус? Ако четем между редовете, ще видим, че те са привлечени от Негова-

та мъдрост и искат да Го въздигнат за Своя национален философ. Те знаят за стълкновението Му с юдейските водачи и искат от Него да запази живота Си и вероятно да отиде заедно с тях в Гърция. Тяхната философия може да се обобщи с изречението: „Съхрани себе си.“ Исус отговаря, че философията им се противопоставя пряко на закона на жтвата. Той ще се прослави не чрез удобен живот, а чрез жертвена смърт.

12:24 Зърното никога не може да даде плод, ако първо не падне в земята и не умре. Господ Исус говори за Себе Си като за житно зърно (или семе). Ако не умре, Той ще си остане самотен и ще продължи да се наслаждава на небесните благословения сам, защото няма да има спасени грешници, които да споделят Неговата слава. Но ако умре, ще даде път за спасение, чрез който мнозина ще могат да се спасят.

Същото се отнася и за нас днес, казва Т. Г. Регалнг:

„Ако ние откажем да станем житни зърна, да паднем в земята и да умрем; ако никога не пожертваме своите проекти и не рискуваме своята природа, собственост и здраве; ако не отговорим на призива да се откажем от своя дом или да се откъснем от своето семейство заради Христос; тогава ние ще си останем самотни. Но ако пожелаем да бъдем плодоносни, трябва да последваме нашия благословен Господ, да станем житни зърна и да умрем; и тогава ще дадем много плод.“⁴¹

12:25 Много хора смятат, че важните неща в този живот са храната, дрехите и удоволствията. Но точно този вид любов към живота пречи на тези хора да разберат, че душата е по-важна от тялото. Пренебрегването на доброто душевно състояние води до загубването на живота. От друга страна, има хора, за които целият този живот не представлява нищо

пред Христос. Те пренебрегват всички високо ценени неща в този живот, за да служат на Христос. Това са хората, които запазват живота си „за вечен живот“. „Да мразиш живота си“ означава „да обичаш Христос повече, отколкото обичаш своите собствени интереси“.

12:26 За да служиш на Христос, трябва да Го следваш. Той желае от Неговите служители да се подчиняват на поученията Му и да приличат на Него в морално отношение. Те трябва да приложат примера с Неговата смърт към Себе Си. Този Учитель обещава непрекъснатото Си присъствие и защита на Своите служители, и то не само в сегашния живот, но и във вечността. Сегашното служение ще получи Божието одобрение в един идващ ден. Всеки укор или срам, който служителят изстрада сега, ще бъде нищо в сравнение със славата, която ще представлява похвалата му пред всички от Бог **Отец** в небето!

Д. Исус пред лицето на близката смърт (12:27-36)

12:27 Все повече и повече мислите на Господ се съсредоточават върху събитията, които непосредствено Го очакват – върху кръста и времето, когато Той ще понесе върху Себе Си греха на света и Божия гняв за нашите грехове. Когато си мисли за „този час на скръбта“ (ПБДжБФ), душата Му се вълнува. Как да се моли в такъв момент? Да помоли ли **Отец** Си да Го **избави от този час**? Не, Той не може да се моли така, защото **целта** на Неговото идване в света е да отиде на кръста. Той е бил роден, за да умре.

12:28 Вместо да се моли да бъде **избабен от кръста**, Господ Исус се моли да се прослави **името** на Неговия **Отец**. Той е загрижен много повече за прославата на Божието име, отколкото за собственото Си удобство или

безопасност. В този момент от небето се чува гласът на Бога, Който казва, че **е прославил** името Си и **пак ще го прослави**. Божието име е прославно по време на земното служение на Исус. Тридесетте години на мълчание, прите години на служение и чудните думи и дела на Спасителя – всичко това е една голяма прослава на Името на **Отец**. Но смъртта, погребението, възкресението и възнесението на Христос ще донесат още по-голяма слава на Бога.

12:29 Някои от стоящите там смятаат, че не са чули Божия глас, а гръм. Това са такива хора, които винаги се опитват да дадат на духовните неща материално обяснение. Тяхното нежелание да приемат чудесата ги кара да търсят обяснение с някакъв естествен закон. Други казват, че това не е било гръм, но въпреки това не успяват да разпознаят Божия глас. Те разбират, че става въпрос за свръхчовешко явление, но единственото заключение, до което могат да достигнат, е, че това е бил глас на **ангел**. Божият глас може да се чуе и разбере само от тези, на които помага Светият Дух.

Има хора, които чуват евангелието много пъти, но ако Светият Дух не им проговори чрез него, то може да няма за тях **никакъв смисъл**.

12:30 Господ обяснява на слушащите, че **този глас не е дошъл**, за да може **Той** да го чуе. Той е трябвало да бъде доловим само заради стоящите около Него хора.

12:31 „**Сега е съгба на този свят**“ – казва Господ. Светът скоро ще разпъне Господа на живота и славата. С това той ще осъди сам себе си. Ужасното отхвърляне на Христос ще донесе върху него и ужасна присъда. Това е значението на думите на Спасителя. Скоро грешното човечество ще бъде осъдено. „**Князът на този свят**“ е Сатана. Сатана действително е победен окончателно на Голгота.

Той си е помислил, че се е справил с Господ Исус веднъж завинаги. Вместо това Спасителят е спечелил път за спасение на човеците и едновременно с това е победил Сатана и неговото войнство. Присъдата върху дявола не е била изпълнена, но съдбата му е била определена. Той продължава да върши и сега злите си дела на света, но **хвърлянето** му в огненото езеро е вече само въпрос на време.

12:32 Първата част на този стих се отнася до смъртта на Христос на кръста. Христос беше закован на гърбения кръст и беше „**издигнат от земята**“. Господ казва, че когато бъде разпънат, Той ще **привлече всички при Себе Си**. Тук има няколко обяснения. Някои смятат, че Христос ще привлече всички при Себе Си или за спасение, или за осъждане. Други мислят, че ако Христос бъде издигнат при проповядването на евангелието, тогава тази вест ще има голяма сила и ще привлече души към Него. Но правилното обяснение е може би това, че разпъването на Христос ще доведе до привлечането на **всякакъв вид** хора към Него. Това не означава всички хора без изключение; а хора от всички народи, племена и езици.

12:33 Когато Господ казва, че ще бъде издигнат, Той обяснява с **каква смърт ще умре** – т. е. смърт чрез разпятие. Тук ние отново имаме свидетелство за Божието всезнание. Господ знае предварително, че няма да умре в леглото си или по време на катастрофа, но ще бъде прикован на кръста.

12:34 Хората са озадачени и не разбират какво означават думите на Господ, че ще бъде **издигнат от земята**. Те са чули твърдението Му, че е Месията, но от СЗ знаят, че Месията ще живее завинаги (вж. Ис. 9:7; Пс. 110:4; Дан. 7:14; Мих. 4:7). Забележете, че хората цитират думите на Исус по следния начин: „**Човешкият Син**

трябва да бъде издигнат“, когато Той всъщност казва: „И когато бъде Аз издигнат от земята.“ Разбира се, Господ Исус много пъти е говорил за Себе Си като за Човешкия Син и може дори да е казал, че Човешкият Син ще бъде издигнат; така че за хората не е трудно да направят връзка между двете мисли.

12:35 Когато хората питат Исус кой е Тоя Човешки Син, Той им отговаря, че Той е **светлината** на света, като им напомня, че още малко време **светлината** ще бъде между тях. Те трябва да дойдат при Светлината и да вървят в Ней; иначе **тъмнината** скоро ще ги **настигне** и ще започнат да се препъват в невежеството.

Тук Господ оприличава Себе Си на слънцето и на светлината, която то дава. Слънцето изгрява сутрин, достига най-високата си точка по обег и залязва зад хоризонта вечер. То греє само ограничено време и ние трябва да се възползваме от него, докато го има, защото, когато дойде нощта, вече няма да има светлина. В духовен смисъл този, който вярва в Господ Исус, върви в светлината. Другият, който Го отхвърля, **върви в тъмнината** и „**не знае къде отива**“. Той няма божествено водителство в своя живот и постоянно се препъва.

12:36 И отново Господ Исус предупреждава своите слушатели да **повярват** в Него, **докато** все още има възможност за това. Така те ще станат **синове на светлината**. Техният живот ще има посока, която ще ги отведе във вечността. След като казва тези думи, Господ си **отива** и се скрива от хората за известно време.

Е. Повечето юдеи не вярват в Исус (12:37-43)

12:37 Тук Йоан спира разказа си замалко, за да изрази учудването си от факта, че **въпреки многото велики знаме-**

ния, които Господ Исус извършва, хората пак не вярват в Него. Както споменахме и по-горе, тяхното неверие не е породено от липсата на доказателства, тъй като Господ им е дал най-убедителните свидетелства за Своята Божественост, но хората просто не желаят да повярват. Те искат цар, който да владее над тях, но не искат да се покаят.

12:38 Неверието на юдеите идва като изпълнение на пророчеството от Исая 53:1. Въпросът „Господи, кой от нас е повярвал на онова, което сме чули?“ води до отговора: „Много малко от нас!“ В Библията „мишцата“ е символ на власт или сила: „мишцата Господна“ символизира величествената Божия сила. Божията сила се открива само на онези, които вярват на вестта за Господ Исус Христос. И тъй като много малко хора приемат вестта за Месията, Божията сила не се открива на мнозина.

12:39 Когато Господ Исус се представи на народа на Израел, те Го отхвърлиха. Той много пъти отиде при тях с предложението за спасението, но те прогължаваха да казват „Не!“ Колкото повече хората откъзваха да приемат евангелието, толкова по-трудно ставаше за тях да го приемат. Когато хората затворят очите си за Светлината, Бог прави така, че те все по-трудно могат да видят Светлината. Бог им дава т. нар. умствена слепота – слепота, с която Бог ги наказва заради това, че са отхвърлили Неговия Син.

12:40 Този цитат е от Исая 6:9, 10. Бог е ослепил очите на хората от Израел и е закоравил сърцата им. Той не е направил това веднага, а само след като те сами са затворили очите си и закоравили сърцата си. В резултат на това упорито и доброволно отхвърляне на Месията те са отрязали за себе си пътя към виждането, разбирането, обръщението и изцелението.

12:41 В Исая 6 се казва, че пророкът е видял Божията слава. Йоан сега добавя, че той е видял славата на Христос и че в тези стихове той говори именно за Христос. И така, този стих е още една важна брънка във веригата от доказателства, които свидетелстват, че Христос е Бог.

12:42 Много от първенците на юдеите се убеждават, че Исус е Месията, но не посяват да споделят убеждението си с другите хора, за да не бъдат отлъчени. Някои смятат, че тези хора са били истински вярващи в Господ Исус, но ние се съмняваме, че това е така. Там, където има истинска вяра, има и изповядване на Христос – рано или късно. Когато един човек наистина приеме Христос за Спасител, той не се колебае да заяви това пред всички независимо от последствията.

12:43 От този стих става ясно, че тези хора ценят похвалата на другите човеци много повече, отколкото похвалата на Бога. За тях е много по-важно да получат одобрението на човеците, отколкото Божието одобрение. Може ли един такъв човек наистина да вярва в Христос? Прочетете 5:44 и ще разберете отговора.

Ж. Опасността от неверието (12:44-50)

12:44 44 ст. може да се перифразира така: „Този, който вярва в Мен, всъщност вярва не само в Мен, но и в Моя Отец, Който Ме е пратил.“ Тук отново Господ заявява абсолютното Си единство с Бог Отец. Не е възможно човек да вярва в Единия, без да вярва в Другия. Да вярваш в Христос означава да вярваш в Бог Отец. Човек не може да вярва в Отец, ако не отдава равна почит и на Сина.

12:45 В известен смисъл никой не може да види Бог Отец. Той е Дух и следователно – невидим. Но Господ Исус гоиде на света, за да ни позволи

да познаем какъв е Бог. С това не искаме да кажем, че Той ни позволява да Го познаем физически, а че ни позволява да Го познаем нравствено. Той ни изявява Божия характер. Затова всеки, който е видял Христос, е видял и Бог Отец.

12:46 Явно сравнението със светлината е едно от любимите сравнения на Господ. Тук Той отново говори за Себе Си като за светлината, която идва на света, за да не остане в тъмнината никой, който вярва в Него. Отделно от Христос хората живеят в най-дълбока тъмнина. Те нямат правилно разбиране за живота, смъртта и вечността. Но тези, които идват при Христос с вяра, вече не трябва да търсят слепешком истината, защото намират истината в Него.

12:47 Целта на първото идване на Христос не е била да съди света, но да спаси. Той не осъди тези, които отказаха да чуят Неговите думи или да повярват в Него. Това не означава, че Той няма да осъди тези невярващи в един идващ ден, а че целта на Неговото Първо Пришествие не е осъждането.

12:48 Господ сега говори за един бъдещ ден, когато тези, които отхвърлят Неговите думи, ще застанат пред съдебния стол на Бога. Тогава думите или учението на Господ Исус ще бъдат достатъчни, за да бъдат те осъдени.

12:49 Това, което Господ поучава, не е нещо, което Той Сам е измислил или научил в човешки училища. Но като послушен Служител и Син Той говори само това, което Отец Му Го е упълномощил да говори. Този е фактът, който ще осъди човеците в последния ден. Исус говори Божието Слово, но хората откъсват да го чуят. Отец Му е казал не само какво да каже, но и какво да говори. Между двете има разлика. Изразът „какво да кажа“ се отнася до същността на посланието;

а „що да говоря“ се отнася до думите, които Господ трябва да използва, за да ни научи на Божията истина.

12:50 Исус знае, че Отец Го е упълномощил да гаде вечен живот на тези, които ще го повярват в Него. И така, Исус предава посланието така, както Му Го е дал Отец.

На това място разказът рязко променя посоката на своето развитие. До този момент Господ представяше Себе Си на Израел. Това представяне включваше няколко отделни знамения или чудеса, всяко едно от които идваше като илюстрация на това, което ще се случи, ако един грешник повярва в Христос. Нека да изброим тези знамения.

1. Превръщането на водата във вино на сватбата в Кана Галилейска (2:1-12). Това знамение илюстрира грешника, който е чужд на божествената радост и който се променя вследствие на силата на Христос.
2. Изцелението на сина на царския чиновник (4:46-54). Това е картина на един грешник, който е болен и се нуждае от духовно здраве.
3. Изцелението на недъгавия при кърпалнята Витесда (5 гл.). Този нещастник е грешник без никакви сили, абсолютно безпомощен и неспособен да направи каквото и да било, за да облекчи положението си. Исус го изцелява от болестта.
4. Нахранването на петте хиляди (6 гл.). Това е една картина на грешник, който няма храна, гладен е и се нуждае от нещо, което да му даде сила. Господ му дава храна за душата, така че да се засити.
5. Укротяването на Галилейското езеро (6:16-21). Тук виждаме един грешник в момент на опасност. Господ го избавя от бурята.
6. Изцелението на слепородения мъж (9 гл.). Този човек показва колко сляпо може да бъде едно човешко същество до момента, в който то

не бъде докоснато от силата на Христос. Човек не може да види собствената си слепота или красотата на Спасителя, докато не бъде осветен от Светия Дух.

7. Възкресяването на Лазар от мъртвите. Този случай ни показва, че грешникът е мъртъв в своите престъпления и грехове и че се нуждае от нов живот.

Всички тези знамения имат за цел да покажат, че Исус е Христос, Божи син.

3. Исус измива краката на учениците Си (13:1-11)

В тринадесета глава започва беседата на Исус с Неговите ученици в горната стая. Исус вече е престанал да ходи сред враждебно настроените юдеи. Сега Той се е оттеглил с учениците Си в една горна стая в Ерусалим за последно общение с тях преди процеса и разпятието. Разказът на Йоан от тринадесета до седемнадесета глава е един от най-обичаните текстове в НЗ.

13:1 В деня преди разпятието Господ Исус вече знае, че е дошло времето Той да умре, да възкръсне отново и да се върне пак в небето. Той е възлюбил Своите Си, т. е. онези, които искрено вярват в Него; и сега, накрая на Своето земно служение, Той докрай ги възлюбва, като ще продължи да ги люби и през цялата вечност. Той ги люби безкрайно, както скоро ще докаже.

13:2 Йоан не уточнява за коя вечеря става въпрос тук – за пасхалната вечеря, за Господната вечеря или за някоя друга вечеря; но казва, че дяволът вече е внушил в сърцето на Юда мисълта, че е дошло време да предаде Исус. Юда замисля зло против Господа от дълго време, но сега получава сигнал, който го подтиква да осъществи погледите си замисли.

13:3 3 ст. подчертава кой е Този, Който върши работата на слуга – не просто един рабин или учител, а Исус, Който знае, че е Бог. Той съзнава същността на делото, което Му е дадено да извърши, и знае, че е дошъл от Бога и че вече е поел пътя, който Го връща пак при Бога.

13:4 Исус много добре съзнава кой е Той, за какво е дошъл и каква съдба Го очаква и това е, което Го кара да се наведе и да измие краката на учениците. И така, Господ става от вечерята, слага настрана горните си грехи, препазва една престилка и заема мястото на слуга. Повечето от нас биха казали, че мястото на тази случка трябва да бъде в Евангелието от Марко – Евангелието на Съвършения Слуга, но фактът, че тя е описана в Евангелието на Божия Син, само подсилва още повече нейната изключителност.

Това символично действие идва да ни напомни, че Господ е оставил небесните дворци и е слязъл в този свят като Слуга, за да служи на тези, които е създал.

13:5 В източните страни хората ходят със сандали, което налага често да си мият краката. През онези времена е било общоприето домакинът да поставя слуга, който да измива краката на гостите. В този случай божественият Домакин става и Слугата, който трябва да извърши тази скромна работа. „Представете си Исус при краката на предателя! Каква картина – и какъв урок за нас!“

13:6 Петър е смаян от мисълта, че Господ ще му измие краката, и е против това действие, смятайки, че не е справедливо Един, Който е толкова велик, да измие краката на друг, който е толкова недостоеен. „Човек наистина може да се обърка, когато види Бог в ролята на слуга.“

13:7 Исус сега обяснява на Петър, че това Негово действие има духовно

значение. Измиването на краката олицетворява едно духовно измиване. Петър разбира, че Господ извършва едно физическо действие, но **не разбира**, че това действие има духовно значение. Той обаче скоро ще **разбере**, защото Господ ще му го обясни. Ще го **разбере** и от опит, когато по-късно ще възстанови отношенията си с Господ, след като се отрече от Него три пъти преди това.

13:8 Петър сега демонстрира крайностите на човешката природа. Той се заклева, че Господ **няма да измие** неговите **крака до века**, което буквално означава „не и през вечността“. Господ отговаря на Петър, че ако не го измие, той няма да може да има общение с Него, с което обяснява смисъла на действието с измиването на краката. Когато християните вървят в този свят, те влизат в контакт с мръсотията на света и малко или много се оскверняват. Злите приказки, човешката подлост и работата с нечестни хора неизбежно водят до известно замърсяване на вярващия. Затова той има нужда от непрекъснато очистване.

Това очистване става чрез водата на Словото. Когато ние четем и изучаваме Библията, когато я слушаме да се проповядва, когато я обсъждаме помежду си, тогава откриваме, че тя ни очиства от злите влияния около нас. От друга страна, колкото повече пренебрегваме Библията, толкова повече тези зли влияния остават в нашите умове и живот, без да ги забелязваме особено. Когато Исус казва „**ти нямаш дял с Мене**“, Той не иска да каже, че Петър не може да бъде спасен, ако не го умие, а че общението с Господ може да бъде поддържано само чрез непрекъснатото умиващо действие на Библията в неговия живот.

13:9, 10 Сега Петър стига до другата крайност. Само преди миг той каз-

ваше: „**Никога!**“, докато сега казва: „**Измий ме целия!**“

Когато един човек се връща от обществената баня, той отново изцапва краката си, но вече няма нужда да се мие целия, а измива само краката си. „**Който се е окъпал, няма нужда да умие друго освен нозете си, но е цял чист.**“ Има разлика между измиването в банята и в легена. Измиването в банята говори за очистването на човека по време на неговото спасение. Очистването от *наказанието* на греха чрез кръвта на Христос става само веднъж. Измиването в легена говори за очистването от *замърсяването* с греха, което се извършва непрекъснато чрез Божието Слово. Християнинът минава само през една „баня“, но „мие краката си“ много пъти. Думите „**вие сте чисти, но не всички**“ означават, че учениците вече са минали през банята на новороджеността – всички с изключение на Юда. Той никога не е бил спасен.

13:11 Господ, Който има пълното познание за всичко, **знае**, че Юда ще **Го предаде**, и затова казва, че между тях има един, който никога не е бил окъпан в банята на изкуплението.

И. Исус учи учениците Си да следват Неговия пример (13:12-20)

13:12 Христос **измива краката на всички** ученици, след което облича горните **Си дрехи и сяда отново**, за да им обясни духовното значение на това действие. Той започва разговора с един въпрос. Въпросите, които задава Спасителят, са много интересен обект на изследване, тъй като представяват един от Неговите най-ефективни методи за обучение.

13:13, 14 Учениците са признали Исус за свой **Учител и Господ** и правилно са Го признали. Но примерът, който им дава Господ Исус, показва,

че най-високият ранг по отношение на властта в небесното царство е този на слугата.

И ако Исус, Който е **Господ и Учител**, е измил **краката** на учениците, могат ли те да имат някакво извинение за това, че не си мият **краката един на друг**? Може би Господ иска да каже, че учениците трябва да приемат Неговите думи *буквално* и да си мият **краката един на друг с вода**?⁴² Може би Той иска да въведе един нов ритуал за църквата? А може би тези думи имат друг, духовен смисъл? Тук Господ казва на учениците Си, че трябва да се пазят чисти чрез постоянно общение, изучавайки Словото. Ако някой види, че неговият брат изстива към Словото и отива все повече към света, той трябва да го убеждава с любов, използвайки помощта на Словото.

13:15, 16 Господ е дал на учениците Си **пример** или показан урок за това, което те **трябва да правят** един за друг в духовен смисъл.

Ако някаква гордост или лични амбиции ни попречат да се смирим и да послужиш на нашите братя и сестри, трябва да си спомним, че ние **не сме по-големи от** нашия **Учител**, Който смири Себе Си, за да умие едни недостойни и неблагоприятни човеци, при това знаейки, че един от тях ще Го предаде! Ти би ли се смирил да послужиш на един човек, за когото знаеш, че ще те предаде за пари? Тези, които са изпратени (учениците), не трябва да се смятат за прекалено издигнати, за да не могат да извършат вече стореното от Този, **Който ги е изпратил** (Господ Исус).

13:17 Може да се случи така, че човек да **знае тези истини** за смиренното и самопожертвувателността и никога да не ги прилага. Ние разбираме истинската им стойност и благословението, което се крие в тях, само когато започнем **да ги упражняваме!**

13:18 Този урок за служението не се отнася до Юда. Той няма да бъде един от тези, които Господ ще изпрати в целия свят с евангелието. Исус знае, че Писанията, които говорят за Неговото предаване, трябва да се **изпълнят** (напр. Псалм 41:9). Юда яде заедно с Господ в продължение на три години и въпреки това **вдигна петата си против** Него – преносен израз, който означава, че Юда ще предаде Господ. В Псалм 41 предателят е описан като „самия ми близък приятел“.

13:19 Господ предварително открива на учениците Си истината за своето предаване, така **че, когато това стане**, учениците да могат да познаят, че Той е истинският Бог. Думите **„това, което рекох“**, написани с курсив в края на стиха, могат да се изпуснат и тогава стихът ще завършва така: **„да повярвате, че Аз съм“**. И така, Исус от НЗ е Йехова от СЗ. Изпълненото пророчество е едно от най-големите доказателства за божествеността на Христос, а така също – както можем да добавим – и за боговдъхновеността на Писанията.

13:20 Нашият Господ знае, че Неговото предаване може да накара учениците Му да се препънат или усъмнят, и затова решава да ги окуражи с тези думи. Те не трябва да забравят, че са били изпратени с една божествена мисия и че са много близо до Него. Така че, който приема **тях**, все едно приема **Него**; а така също, който приема Христос, все едно приема Бог Отец. Тази близка връзка с Бог Отец и Бог Син е много голяма утеха за учениците.

Й. Исус предсказва, че ще бъде предаден (13:21-30)

13:21, 22 Знанието, че един от Неговите ученици ще Го предаде, причинява на Господ дълбоко **въннение**. Изглеж-

да, че сега Исус дава на предателя последна възможност да се откаже от злия си план. Без да го разобличава открито, Господ казва пред всички, че **един от дванадесетте ще Го предаде**. Това обаче не променя решението на предателя.

Останалите ученици изобщо не подозират, че става въпрос за Юда. Те са изненадани, че един от тях може да направи такова нещо, и се питат кой е той.

13:23 По онова време хората не са се хранели, като са седели на столове, а са лежали на нещо като ниски кушетки. Ученикът, **когото Исус обича**, е Йоан – авторът на това Евангелие. Той е пропуснал да спомене своето име, но не е пропуснал да спомене специалното място, което е заемал в сърцето на Спасителя. Господ е обичал всички ученици, но Йоан се е радвал на една специална близост с Него.

13:24, 25 **Затова Петър се обръща към Йоан** и го помолва (вероятно с кимване на глава) да разбере името на предателя.

Облягайки се на гърдите на Исус, Йоан задава шепнешком фаталния въпрос, на който получава вероятно и тих отговор.

13:26 **Исус казва**, че предателят е онзи, на когото Той ще даде **един зальк хляб, натопен...** във виното или соса от яденето. Някои обясняват това действие с обичая на хората от Изток, според който домакинът дава хляба на почетния гост. Поставайки Юда в положението на почетен гост, Господ се опитва да спечели неговото покаяние със Своята милост и любов. Други предполагат, че Господ прави това, защото по време на пасхалната вечеря е имало обичай хората да си подават хляба един на друг. Ако това е така, Юда вероятно е напуснал вечерята по време на яденето на пасхата още преди започването на Господната вечеря.

13:27 Дяволът вече е вложил в сърцето на Юда да предаде Господ. Сега **Сатана влиза в него**. В началото това е само едно предложение за Юда, което той първо приема, после харесва и с което накрая се съгласява. Сега вече дяволът поема контрола върху него. Знаейки, че предателят вече е взел твърдо решение, Господ му казва да **върши по-скоро** това, което ще върши. Той не го насърчава да върши зло, а само изразява тъжното Си съгласие с неговото решение.

13:28, 29 Този стих потвърждава предположението, че неотдавнашният разговор между Исус и Йоан за хляба не е бил чут от другите ученици. Те все още не знаят, че Юда е тръгнал да предаде техния Господ.

Някои от тях смятат, че Исус е казал на Юда да тръгва по-бързо, за да **купи** нещо за празника или за да направи гарение за **бедните**, тъй като той отговаря за касата.

13:30 Юда взима **залька хляб** като знак на особена почит и напуска групата на Господ и другите ученици. Стихът завършва с многозначителните думи „**а беше нощ**“. Било е нощ не само в буквалния смисъл на думата, но и в духовния смисъл – за Юда: една нощ на тъмнина и угризения, която никога няма да има край. Винаги е нощ, когато хората обърнат гръб на Спасителя.

К. Даването на новата заповед (13:31-35)

13:31 Веднага след излизането на Юда Исус започва един по-свободен и по-интимен разговор с учениците, без предишното напрежение. Той казва: „**Сега се прослави Човешкият Син**.“ Господ очаква да гоиде времето за делото на изкуплението, което Той скоро ще извърши. Неговата смърт може да изглежда отстрани като поражение, но всъщност тя става средството за

спасението на загубените грешници. След смъртта следва възкресението и възнесението, които Го прославят докрай. **Бог Отец също се прославя чрез делото на Спасителя.** Чрез него Той се показва като един *свят* Бог, Който не може да направи компромис с греха, както и като един *любящ* Бог, Който не желае смъртта на грешника. В него се вижда, че Той може да бъде както един *справедлив* Бог, така и Бог, Който *оправдава* грешници. Всички атрибути на божествеността са възвеличени по един превъзходен начин на Голгота.

13:32 „И Бог ще Го прослави в Себе Си“: Бог ще се погрижи да бъде отдадена подходящата слава на Неговия възлюбен Син. **„И скоро ще Го прослави“**, т. е. няма да се забави. Бог Отец изпълнява това предсказание за Господ Исус, като Го възкресява от мъртвите и Го слава да седне отясно на Себе Си в небето. Бог няма да чака до установяването на царството. Той ще прослави Сина Си веднага.

13:33 За първи път Господ Исус се обръща към Своите ученици с думата „Дечица...“ като израз на нежност, но използва тази дума едва след тръгването на Юда. Господ им казва, че ще бъде с тях само още **маалко време** и след това ще умре на кръста. Тогава те ще Го **търсят**, но няма да могат да Го последват, защото Той ще се върне в небето. Господ беше казал същото и на **юдеите**, без обаче да влага същия смисъл. За учениците отсъствието Му ще бъде временно, защото Той отново ще дойде за тях (14 гл.). Но за **юдеите** отиването Му ще бъде окончателно. Той се връща в небето, където те няма да могат да Го последват поради неверието си.

13:34 По време на Неговото отсъствие учениците Му трябва да се ръководят от **заповедта за любовта**. По отношение на времето тази заповед не е нова, тъй като Десетте Божи За-

поведи също учат на любов към Бога и към ближния: тя е **нова** в други отношения. **Нова** е, защото Светият Дух ще даде сила на вярващите да я спазват. **Нова** е също така, защото е *повисна* от старата. Докато старата заповед казваше: „Обичай *ближния си*“ новата гласи: „Обичай *неприятелите си*.“

Освен това в нея законът за любовта към другите е обяснен с нова яснота; заздравен е с нови мотиви и задължения; подкрепен е с нов пример и изисква ново подчинение.

Той е също така нов по начина, по който е обяснен в стиха, защото изисква по-висока степен на любов: **„както Аз ви възлюбих, така и вие да се любите един друг“.**

13:35 Отличителният белег на истинския ученик на Христос не е кръстът, който той носи около врата си или на ревера си, нито някакъв определен вид облекло. Всеки може да претендира за ученичество по този начин. Истинският белег на един християнин е **любовта** му към другите християни. Тази **любов** се нуждае от божествена сила, която се дава само на тези, в които живее Духът.

Л. Исус прегрича, че Петър ще се отрече от Него (13:36-38)

13:36 Симон Петър не разбира, че Исус говори за Собствената Си смърт. Той мисли, че Исус заминува на някакво земно пътешествие и не разбира защо не може да Го последва. Господ обяснява, че Петър не може да Го **последва** сега, но че **ще** Го последва по-късно – когато умре.

13:37 С типичните за него жар и ентузиазъм **Петър** заявява, че е готов да даде живота си за Господа. Той мисли, че може да издържи изпитанието на един мъченически живот със собствената си сила. По-късно Петър

наистина умира за Господа, но след като получава сила и смелост от Бога.

13:38 Исус обуздава неосъзнатата пламенност на Петър, като му казва нещо, което той не знае – че преди да завърши нощта, той ще се отрече от Него **три пъти**. Така Петър разбира колко е слаб, страхлив и неспособен да следва Господа със собствените си сили дори за няколко часа.

М. Исус – Пътят, Истината и Животът (14:1-14)

14:1 Някои свързват този стих с последния стих от 13 гл., като смятат, че тези думи са отправени към Петър, който – въпреки че ще се отрече от Господ три пъти – пак получава една утешителна дума от Него. Множественото число на местоимението „вие“ в гръцкия текст обаче подсказва, че казаното в този стих се отнася до всички ученици. Затова ние смятаме, че между 13 и 14 гл. вероятно има някакво прекъсване. Мисълта тук би могла да се изкаже по следния начин: „Аз си отивам и вие няма да можете да Ме виждате. Но **нека сърцето ви да не се смущава: вие вярвате в Бога, макар и да не Го виждате. Сега вярвайте и в Мен** по същия начин.“ Това е още едно важно твърдение за равенство с Бога.

14:2 „Домът на Отца Ми“ е място на небето, където има много обиталища. Там има място за всички изкупени. **Ако не беше така, Господ щеше да ни каже това, нямаше да ни остави да градим напразно надежди. Думите „отивам да ви приготвя място“ може да имат две значения. Господ Исус ще отиде на Голгота, за да приготви място за Своите Си. Той ще им осигури това място чрез примирителната Си смърт. Освен това Господ ще се върне пак на небето, за да приготви място за Своите Си там. Ние не знаем много подробности относно това**

място, но знаем, че всяко Божие дете е осигурено – за него има „приготвено място като за приготвен народ“!

14:3 3 ст. говори за времето, когато Господ **пак ще дойде** във въздуха – когато умрелите вярващи ще бъдат възкресени, а живите – изменени, и когато цялото изкупено множество ще бъде отнесено у дома, на небето (1 Сол. 4:13-18; 1 Кор. 15:51-58). Тук се говори за личното, буквалното идване на Христос. Той **ще дойде отново** точно така, както си и отиде. Неговото желание е да има Своите при Себе Си за цялата вечност.

14:4, 5 Той отива на небето, а те знаят **пътя** към небето, защото Той им го е казал много пъти.

Явно **Тома** не разбира какво иска да каже Господ. Подобно на Петър, той може би си мисли за едно пътуване до някое място на земята.

14:6 Този прекрасен стих ни изяснява факта, че Сам Господ Исус е **пътят** към небето. Той не просто показва пътя, Той **е пътят**. Спасението се намира в Една Личност. Приемете Тази Личност като Своя Собствена и вие ще имате спасение. Християнството е Христос. Господ Исус не е един многото пътища. Той е единственият Път. **Никой не идва при Отца, освен чрез Него. Пътят към Бога не минава през Десетте Божии заповеди, Златното Правило или членството в църквата, а през Христос и единствено през Христос.** Днес много хора казват, че няма значение в какво вярваш, стига да вярваш искрено. Те казват, че всички религии имат нещо добро в себе си и че всички те водят в крайна сметка до небето. Но Исус казва: „**Никой не дохожда при Отца, освен чрез Мене.**“

Освен това Господ е **истината**. Той не е просто Един, Който учи на истината; Той **е истината**. Той е възплъщение на истината. Тези, които имат Христос, имат Истината. Тя не се намира никъде другаде.

Христос Исус е **животът**. Той е източникът на живота – както на духовния, така и на вечния. Тези, които Го приемат, имат вечен живот, защото Той е Животът.

14:7 И още веднъж Господ ни говори за тайнствения съюз, който съществува между Отец и Него Самия. Ако учениците са познали кой действително е Исус, те **биха познали** и кой е **Отец**, защото Господ разкрива Отец на хората. **От този момент нататък** и особено след възкресението на Христос, учениците ще знаят, че Исус е Божият Син. Тогава те ще разберат, че да познаваш Христос, означава да познаваш Отец, и че да виждаш Господ Исус, означава да виждаш Бога. Този стих не казва, че Бог и Господ Исус са една и съща Личност. Има три различни **Личности** в Божеството, но само *един* Бог.

14:8 Филип иска от Господ да му даде някакво специално откровение за **Оца**, като това е единственото нещо, което той иска. Той не разбира, че всичко, което Господ е, прави и казва, е откровение от Оца.

14:9 Исус търпеливо го поправя. Филип е с Господа **от дълго време**. Той е един от първите ученици, които Господ призовава (Йоан 1:43) но въпреки това на него все още не му е ясна цялата истина за Божествеността на Христос и Неговото единство с Отец. Той не знае, че, гледайки Исус, той вижда Един, Който по съвършен начин изявява **Отец**.

14:10, 11 Думите „**Аз съм в Оца и Отец – в Мене**“ показват колко е близка връзката между **Бащата** и **Сина**. Те са отделни Личности и едновременно с това са едно по отношение на Своите свойства и воля. Тази истина е трудна за разбиране, но това не трябва да ни обезкуражава. Никога един човешки ум няма да може да разбере Божеството. Ние трябва да благодарим на Бога затова, че ни е дал да

разберем нещо, което никога не бихме могли да разберем сами. Ако можехме да Го разберем напълно, щяхме да бъдем толкова велики, колкото е и Той! Исус има власт да говори гуми и да извършва чудеса, но Той е дошъл на света като Служител на Йехова и говори и действа в съвършено подчинение на Своя Отец.

Учениците трябва да **повярват**, че Той е едно със Своя **Отец** заради Неговото Собствено свидетелство; ако ли не, трябва да **повярват** заради **делата**, които Той върши.

14:12 Господ предрича, че онези, които вярват в Него, ще извършват дела, подобни на тези, които Той върши, и дори **по-големи от тях**. В книгата Деяния четем, че апостолите са извършвали изцелителни чудеса, подобни на тези на Спасителя. Но също така четем и за по-големи чудеса, като например чудото с обръщението на трите хиляди на Петдесетница. Без съмнение, когато говори за **по-големи дела от тези**, Господ има предвид разпространението на евангелието по целия свят, спасението на огромен брой души и изграждането на църквата. **Повелико** е да спасяваш души, отколкото да изцеляваш тела. След връщането на Господа на небето Той се прославя и Светият Дух се изпраща на земята. Именно чрез силата на Светия Дух апостолите извършват тези велики дела.

14:13 Каква голяма утеха за учениците трябва са били думите на Господ, когато им казва, че дори и след като ги напусне, те пак могат да се молят на Отец в Негово име и да получават отговор на молитвите си. Този стих не означава, че вярващият може да получи всичко, което си поиска, от Бога. Ключът за разбиране на общанието се намира в думите „**В Мое име**“: „**каквото и да поискате в Мое име**“. Да поискаш в името на Исус не означава просто да поставиш името Му в

края на една молитва, а да поискаш според Неговото съгласие и воля; да поискаш онова, което ще прослави Бога, ще бъде благословение за човечеството, ще бъде за наше духовно добро.

За да поискаме в името на Исус, ние трябва да общуваме много близко с Него: в противен случай няма да знаем Неговото мнение. Колкото сме по-близо до Него, толкова нашите желания ще бъдат по-близки до Неговите. **Отец се прославя в Сина**, защото Синът желае само това, което е добро пред Бога. Произнасянето и изпълнението на такива молитви носи голяма слава на Бога.

14:14 Тук обещанието е повторено още веднъж с цел да се подчертае неговата сила и още повече да се настръчат Божиите хора. И така, живеи в центъра на Неговата воля; бъди непрекъснато в общение с Господа; **искай всичко**, което и Господ иска, и ще получаваш отговор на твоите молитви.

Н. Обещанието за Друг Утешител (14:15-26)

14:15 Господ Исус скоро ще остави учениците Си и това ще ги изпълни с голяма скръб. Как биха могли те да изразят любовта си към Него? Отговорът на този въпрос е, че могат да направят това, като пазят заповедите Му, т. е. като Му се подчиняват, а не като плачат. **Заповедите** на Господ са наставленията, които Той ни дава в Евангелията, а така също и в целия НЗ.

14:16 Думата, която е преведена тук като „**поискам**“ за това, което Господ ще поиска от Отца, не е същата дума, която се използва в случаите, когато този, който иска, е понисш от онзи, от когото иска; а е друга дума, при която между този, който иска, и онзи, от когото иска, има равенство. Господ ще **поиска от Отца** да изпрати „**Друг Утешител**“. Дума-

та „**Утешител**“ (*paraclete*) означава един, който е извикан да помогне на друг. Тя е преведена също така и като „Ходатай“ (1 Йоан 2:1). Господ Исус е нашият Защитник или Помощник, а Светият Дух е **Друг Помощник** – не Друг по качество, а Друг от същото естество. Светият Дух ще **остане** с вярващите **завинаги**. В СЗ Светият Дух идваше върху хората по различно време, като често ги и напускаше. Сега Той ще **дойде**, за да **остане завинаги**.

14:17 Светият Дух е наречен „**Духът на истината**“, защото Неговото учение е истинно, и защото Той прославя Христос, Който е истината. **Светът не може да приеме** Светия Дух, защото той не Го вижда. Невярващите искат да видят, преди да повярват, въпреки че нищо не им пречи да вярват в съществуването на вятъра и на електричеството, макар че не ги виждат. Неспасените нито познават, нито разбират Светия Дух. Той може да ги изобличи и за грях, и те пак да не разберат, че е Той. Учениците знаят Светия Дух. Те за Го познали, когато Той е работел в собственения им живот, а така също са Го видели да работи и чрез Исус Христос.

„**Той пребъдва във вас и във вас ще бъде.**“ Преди Петдесетница Светият Дух е слизал върху хората и е обитавал в тях. Но във времето след Петдесетница в живота на всеки човек, който е повярвал в Господ Исус, започва да живее Светият Дух, Който остава завинаги в него. Молитвата на Давид, когато казва: „Нито да отнемеш от мене Светия Си Дух“, днес вече не е подходяща. Светият Дух никога не се отнема от вярващия, макар че Той може да бъде наскърбен, угасен или възпрепятстван.

14:18 Господ **няма да остави** Своите ученици **сираци** или сами. Той пак ще **дойде при** тях. В определен смисъл Господ **дойде при** учениците Си след

Своето възкресение, но не може да се каже съвсем сигурно дали точно това Господ има предвид тук. В друг смисъл Той дойде при тях в Лицето на Светия Дух в деня на Петдесетница, и ние смятаме, че тук Господ говори точно за това духовно идване. „Има нещо в Петдесетница, което я прави ден на едно идване на Исус.“ И освен това Господ ще дойде още веднъж при учениците Си при „свършека на века“, когато Той ще вземѐ Своите избрани у дома на небето.

14:19 Нито един невярващ не е видял Господ Исус след Неговото погребение. След възкресението Му Той е бил видян само от тези, които са Го обичали. Но дори и след възнесението Му учениците Му продължават да Го виждат чрез вяра. Без съмнение това е смисълът на думите „а вие Ме виждате“. Тогава, когато светът повече няма да може да Го вижда, Неговите ученици ще продължават да Го виждат. „Понеже Аз живея, и вие ще живеете.“ Тук Господ говори за живота Си след възкресението, който ще бъде залог за живот за всички, които уповават на Него. Даже и да умрат, тези хора ще бъдат възкресени отново, за да не умрат повече.

14:20 Под „оня ден“ Господ може би има предвид времето на слизането на Светия Дух, който ще учи вярващите на истината, че както има жизнена връзка между Сина и Бащата, така ще има едно удивително единство между живота и интересите на Христос и Неговите светии. Трудно е да се обясни как точно Христос е във вярващия, а вярващият – в Христос, едновременно. Обикновено тук се използва за илюстрация примерът за ръжена в огъня: не само че ръженът е в огъня, но и огънят е в ръжена⁴³. Но това не е всичко. Христос е във вярващия, в смисъл че Той му е предал Своя живот и живее във вярващия чрез Светия Дух. Вярващият е в Христос, в смисъл

че той стои пред Бога на основание на Личността и делото на Христос.

14:21 Истинското доказателство за любовта на вярващия към Господа е подчинението на Неговите заповеди. Безполезно е да говорим за любов към Господа, когато не желаем да Му се подчиняваме. В определен смисъл Отец обича целия свят. Но Той обича по специален начин тези, които обичат Неговия Син. Христос също ги обича и им се изявява по специален начин. Колкото повече обичаме Спасителя, толкова повече ще Го познаваме.

14:22 Юда, който е споменат в този стих, е имал нещастие да се нарича със същото име, което е имал и претелят. Но Божият Дух с внимание подчертава, че това е един човек, различен от Юда Искаримотски. Юда не може да разбере как Господ ще се яви на учениците, без да бъде видян и от света. Без съмнение той си мисли за идването на Спасителя като за идване на един голям Завоевател или Герой. Той не може да разбере това, че Господ ще се яви на Своите Си по един духовен начин. Те ще Го видят чрез вяра в Божието Слово.

Всъщност чрез Божия Дух днес ние можем да познаем Христос по-добре, отколкото учениците тогава, когато Той е бил на земята. Когато Христос е бил тук, тези, които са стояли най-отпред в тълпата, са били по-близо до Него от онези, които са стояли най-отзад. Но днес чрез вяра всеки един от нас може да се наслаждава на най-близко общение с Христос. Отговорът, който Христос дава на въпроса на Юда, показва, че обещаното явление поотделно на всеки един от Неговите последователи е свързано с Божието Слово. Ако те се подчиняват на Словото, Отец и Син ще дойдат и ще заживеят във всеки един от тях.

14:23 Ако един човек наистина обича Господ, той ще иска да пази цяло-

то Негово учение, а не само някои отделни заповеди от него. **Отец** люби тези, които желаят да се подчиняват на Неговия Син без съмнения и уговорки. Както Бащата, така и Синът се намират особено близо до такива любящи сърца.

14:24 От друга страна, онези, които не Го обичат, не пазят думите Му. Те не само отхвърлят думите на Христос, но и думите на Отец също.

14:25 Докато е бил с тях, Господ е научил Своите ученици на определено количество истини. Той не е могъл да им разкрие повече, защото те не са били в състояние да ги приемат.

14:26 Но Светият Дух ще им открие повече. Светият Дух беше изпратен от Отец в деня на Петдесетница в името на Христос. Духът дойде в името на Христос, в смисъл че Той дойде, за да представлява интересите на Христос на земята. Той не дойде да прослави Себе Си, а да привлече хора към Спасителя. „Той ще ви научи на всичко“ – казва Господ. Това Той направи най-напред чрез изговореното слово по време на служението на апостолите, а по-късно – чрез писаното Божие Слово, което ние имаме днес. Светият Дух ни припомня всичко, на което ни е учил Спасителят. Всъщност Господ Исус като че ли ни представя в зародишен вид всичко, което Светият Дух развива по-нататък в НЗ.

О. Исус оставя Своя мир на учениците Си (14:27-31)

14:27 Когато един човек е на път да умре, той обикновено пише последно завещание, в което оставя имота си на онези, които обича. Тук Господ Исус прави точно това. Само че Той не ни завещава материални неща, а нещо, което не може да се купи с пари – **мир**, вътрешния мир на едно съзнание, което живее с усещането на опростен

грях и възстановена връзка с Бога. Христос може да ни даде този мир, защото Той го е откупил със Своята Собствена кръв на Голгота. **Той** не дава Своя мир, **както** дава светът – оскърбно, егоистично и само за кратко време. Неговият подарък е вечен. Трябва ли тогава християнинът да се смущава или бои?

14:28 Исус вече е казал на учениците Си, че ще ги напусне и че ще се върне отново, за да ги вземе със Себе Си у дома на небето. Ако те Го обичат, това ще ги накара да се зарадват. В определен смисъл те наистина Го обичат, но все още не разбират напълно кой е Той, поради което тяхната любов не е толкова голяма, колкото трябва да бъде.

„Вихте се зарадвали, защото отивам при Отца; защото Отец е по-голям от Мене.“ На пръв поглед изглежда, че този стих противоречи на всичко, казано от Исус по отношение на Неговото равенство с Отец. Но противоречието няма, защото текстът обяснява смисъла. Когато е бил на земята, Исус е бил мразен, зонен, преследван и измъчван. Хората са Го хулили, ругаели и плювали. Той е бил подложен на ужасни унижения от Своите създания.

Бог Отец никога не е изтърпявал таква жестоко отношение от страна на хората. Той обитава в небето – далече от цялата тази злина на грешниците. След завръщането Си на небето Господ Исус ще бъде на едно място, където няма никакви унижения. Затова учениците Му трябва да се радват, че Исус отива при Отца, защото в този смисъл Отец е по-голям от Него. Отец не е по-голям от Сина като Бог, а е по-голям, в смисъл че Той никога не е идвал на света като Човек, за да бъде оскърбен. Що се отнася до атрибутите на Божествеността, Синът е равен на Отец. Но когато помислим за унизеното място,

което Исус зае тук, на земята, ние разбираме, че *в този смисъл Бог Отец е по-голям от Него*. Отец е по-голям по отношение на Неговото *положение*, но не по отношение на Неговата *Личност*.

14:29 Бащинската загриженост на Господ за изпълнените Му със страх ученици Го кара да им открие тези бъдещи събития, за да не бъдат съблазнени, обезсърчени или уплашени, а да **повярват**.

14:30 Господ знае, че времето, когато ще бъде предаден, приближава и че Той няма да има вече много време да **говори** със Своите Си. Сатана вече приближава, но Спасителят знае, че врагът не може да намери и следа от грех в Него. В Христос няма нищо, което да откликне на злите изкушения на дявола. Думите на всеки груг, с изключение на Христос, щяха да звучат нелепо, ако кажеше, че в него не може да се намери **нищо** от Сатана.

14:31 Този стих може да се преразкаже по следния начин: „Времето, когато ще бъде предаден, приближава. Аз отивам доброволно на кръста. Това е волята на Отца Ми за Мен. То ще покаже на света колко много **обичам** Моя **Отец**. Затова сега Аз отивам, без да се съпротивлявам.“ След тези думи Господ помолва учениците Си да **станат** и да **отидат** с Него. Тук не е ясно дали те тръгват от горната стая или от друго място. Вероятно останалата част от разговора продължава, докато вървят.

II. Исус – истинската лоза (15:1-11)

15:1 В СЗ народът на Израел е описан като лоза, която е посадена от Йехова. Този народ обаче се е оказал неверен и неплоден, така че сега Господ Исус представя *Себе Си* като **истинската лоза**, която е съвършеното изпълнение на всички груги лози преди това. **Бог Отец е земеделецът**.

15:2 Има различни мнения за това, какво трябва да се разбира под „**пръчка** в Мене, **която не дава плод**“. Някои смятат, че тази пръчка олицетворява „християнина“, който вярва в Христос само на думи. Той твърди, че е християнин, без никога да се е съединил с Христос чрез вяра. Други мислят, че тук става въпрос за истински християнин, който загубва спасението си, защото не принася плод. Ние смятаме, че това не е възможно, тъй като противоречи на много други текстове, които учат, че вярващият получава вечно спасение. Според тези думи описват състоянието на отстъпника от вярата християнин, който се е отдалечил от Господ и е насочил интересите си към нещата от този свят. Този човек престава да изявява плода на Духа – „любов, радост, мир, дълготърпение, благодат, милост, милосърдие, вяност, крепост, себеобуздание“ (Гал. 5:22).

Начинът, по който Господ постъпва с неплодоносната пръчка, зависи от начина, по който преждаме гръцкия глагол *airo*. Той може да означава „**отрязвам**“ според традиционния превод на Библията от Кинг Джеймс (също и в Йоан 1:29) и тогава да се отнася до физическата смърт на ученика (1 Кор. 11:30); но може също така да означава „**вдигам, повдигам**“ (както в Йоан 8:59). Тогава смисълът на израза може да се тълкува *положително* и да се разбира като олекотяване на неплодоносната пръчка, така че тя да стане по-лека и въздушна, за да може да даде плод.

Пръката, която дава плод, представява християнина, който расте и все повече и повече прилича на Господ Исус. Но дори и тази пръчка има нужда от подрязване и почистване. Също както обикновената лоза трябва да се прочиства от насекоми, плесени и гъби, така и християнинът трябва да се

почиства от светските неща, които се прилепват към него.

15:3 Почистващият препарат е **словото** на Господ. Учениците първоначално са очистиени чрез **словото** по време на своето обръщение. Думите на Спасителя, които Той им е говорил, са оказали очистващо въздействие върху техния живот. И така, в този стих става дума за оправданието и освещението.

15:4 Да „**пребъдваш**“ означава „да останеш там, където си“. Мястото на христианина е в Христос: това е неговото положение. Той трябва всекидневно да „остава“ в интимно общение с Господ. **Пръчката** остава на лозата, когато се храни и живее от нея. Така и ние пребъдваме в Христос, като прекарваме време в молитва, четем и се подчиняваме на Неговото Слово, общуваме с Божиите хора и живеем непрекъснато със съзнанието за връзката ни с Него. Когато по този начин поддържа непрекъснат контакт с нашия Господ, ние усещаме, че и Той пребъдва в нас и ни дава духовна сила. **Пръчката** може да **дава плод** само докато е **на лозата**. Единственият начин, чрез който вярващите могат да дават духовни плодове, е да бъдат свързани с Христос във всеки миг от своя живот.

15:5 Самият Христос е **лозата**, а вярващите са **пръчките** на лозата. Тук не се казва, че пръчките живеят за Лозата, а че Лозата просто позволява на живота да тече през пръчките. Понякога ние се молим така: „Господи, помогни ми да живея живота си за Теб.“ По-добре би било да кажем: „Господи, живеи живота Си чрез Мен.“ **Отделени от Христос, ние не можем да направим нищо.** Лозовата пръчка има едно велико предназначение – да дава плод. Тя е абсолютно безполезна за правене на мебели или строене на къщи. Не става и за огън. Но е много

добра за раждането на грозде – стига да остане на лозата.

15:6 б ст. е причинил госта различия в мненията по неговото тълкуване. Някои вярват, че тук става въпрос за човек, който е вярващ, но изпада в грях, вследствие на което бива загубен. Такова едно тълкуване е в пряко противоречие с много стихове от Библията, които казват, че нито едно истинско Божие дете няма никога да погине. Други мислят, че тук става въпрос за човек, който само на думи е изповядал, че е христианин, без някога да е бил новороден. Често като пример за такъв човек се използва Юда.

Ние вярваме, че тук става въпрос за искрено вярващ христианин, понеже като цяло тази част от главата разглежда състоянието на истинските христиани. В този стих се говори за пребъждането и **даването на плод**, а не за спасението. Когато един христианин проявява лекомислие и престане да се моли, той загубва връзката си с Господ. В резултат на това той извършва някакъв грях и неговото свидетелство се унищожава. И понеже не е пребъдвал в Христос, той бива изхвърлен **навън като пръчка** – не от Христос, а от хората. Тези пръчки се събират и се хвърлят **в огъня, където се и изгарят**. Това не се прави от Бога, а от хората. Какъв е смисълът тогава? Смисълът е този, че хората започват да се подиграват на отклонения се христианин: те хвърлят името му в калта и изгарят свидетелството му на христианин в огъня. Животът на Давид илюстрира много добре този случай. Той е бил истински вярващ, но е показал лекомислено отношение към Господ, като е извършил прелюбодеяние и убийство. Това е накарало враговете на Господ да богохулстват. Дори и днес атеистите се подиграват с името на Давид (и с името на Давидовия Бог също). Те го хвърлят, така да се каже, в огъня.

15:7 В пребъдването се крие тайната на успеха на молитвения живот. Колкото повече се приближаваме до Господ, толкова по-добре се научаваме да мислим Неговите мисли. Колкото повече опознаваме Господ чрез Словото Му, толкова по-добре започваме да разбираме волята Му. И колкото повече нашите воли се съгласяват с Неговата воля, толкова по-сигурни можем да бъдем, че ще получим отговор на молитвите си.

15:8 Когато Божиите деца изявяват образа на Христос на света, тогава се прославя и Отец. Хората са принудени да признаят, че Той е един велик Бог, след като може да превърне такива паднали грешници в светии. Забележете развитието на идеята за даването на плод в тази глава: давам плод (2 ст.), давам повече плод (2 ст.), принасям много плод (8 ст.).

„И така ще бъдете мои ученици.“ Тези думи означават, че ние *доказваме*, че сме ученици на Христос, когато пребъдваме в Него. Само тогава другите хора могат да видят, че сме Негови истински ученици и че приличаме на Него.

15:9 Любовта на нашия Спасител към нас е същата като любовта на Отец към Сина. Сърцата ни би трябвало да се преклонят пред тези думи. Любовта на Спасителя има същото качество и е също толкова велика, колкото любовта на Отец: тя е „огромна, широка, дълбока, неизмерима и неизследима от човека“; толкова „дълбока, че всички наши мисли могат да потънат в нея“. „Пребъдвайте в Моята любов“. – казва Господ. Това означава, че ние не трябва да преставяме да осъзнаваме Неговата любов и да ѝ се наслаждаваме в нашия живот.

15:10 Първата половина от 10 ст. ни казва как да пребъдваме в Господната любов. Това става, като пазим Неговите заповеди. „Няма друг начин да си щастлив в Христос, освен като

се доверяваш и уповаваш на Него.“ Втората половина на стиха поставя пред нас Съвършения Пример на Господ Исус, Които е *опазил заповедите на Своя Отец*. Всичко, направено от Господа, е подчинено на Божията воля. Той непрекъснато пребъдва в наслаждението от *любовта* на Отца. Няма такова нещо, което някога да е погрешило на това чудно общение в любов.

15:11 Исус намира Своята най-дълбока *радост* в общението с Бог Отец и иска учениците Му също да имат тази радост, която идва от това да бъдеш зависим от Него. Той иска *Неговата радост* да бъде и тяхна. Човешката представа за радост е радостта от един живот, в който Бог не присъства, в който Бог е прогонен. Господ смята, че истинската радост идва тогава, когато човек допусне Бога колкото е възможно повече в своя живот: *и тогава неговата радост* ще стане пълна или ще се изпълни. Радостта на учениците Му ще стане пълна, когато те пребъдват в Христос и пазят Неговите заповеди. Много хора използват тази глава от Йоан, за да проповядват съмнения относно увереността на вярващия в спасението. Те смятат, че предишните стихове учат, че една Божия „овца“ може накрая да погине. Но от този стих ние виждаме, че целта на Господ не е „вашите съмнения да станат пълни“, а „вашата радост да стане пълна“.

Р. Заповедта да се любим един другото (15:12-17)

15:12 Господ скоро ще напусне Своите ученици и те ще останат в един враждебен за тях свят. С увеличаване на напрежението ще се увеличава и опасността от съперничество между учениците. Затова Господ ни оставя тази неотменима заповед: „*да се любите един друг, както аз ви възлюбих*“.

15:13 Любовта ни трябва да бъде такава, че да можем да дадем живота си един за друг. Хората, които желаят да сторят това, не си съперничат един на друг. Най-великият пример за човешка саможертва е, когато някой умре за **своите приятели**. Христос призовава учениците Си на такъв вид посвещение. Някои от тях наистина дават живота си за другите; други прекарват целия си живот в неуморно служение на Божиите хора. Техният пример е Господ Исус. Той даде живота Си за Своите приятели. Когато Той умря за тях, те все още бяха Негови неприатели, но след спасението станаха Негови приятели. Следователно можем да кажем, че Господ Исус умря както за Своите приятели, така и за Своите врагове.

15:14 Ние показваме, че сме Негови **приятели**, ако вършим **това, което** ни заповядва. Това не е начинът, по който ставаме Негови приятели, а по-скоро начинът, по който показваме на света, че сме Негови приятели.

15:15 Тук Господ подчертава разликата между **слуги и приятели**. На **слугите** си човек дава да вършат само определената за тях работа докато на **приятелите** си се доверява. На тях той разкрива бъдещите си планове, споделя поверителни неща... В известен смисъл учениците винаги ще продължават да бъдат слуги на Господ, но те ще бъдат и нещо повече от слуги – ще бъдат Негови приятели. Дори и в този момент Господ им разкрива неща, които е **чуд от Отца Си** – За Своето Собствено отиване, за идването на Светия Дух, за второто Си идване и за отговорността, която те носят към Него, докато Го няма. Някой беше казал много сполучливо, че като „пръчки“ ние **получаваме** (5 ст.), като ученици – **следваме** (8 ст.), а като приятели – **обицуваме** (15 ст.).

15:16 В случай че учениците Му се обезкуражат или поускат да се преда-

гат, Исус им напомня, че Той е Този, Които ги е **избрал**. Това може да означава, че Той ги е **избрал**, за да имат вечно спасение, за да Му бъдат ученици и за да принасят плод. Исус е избрал учениците Си за работата, която е определил за тях. Те **трябва да излязат и да принасят плод**. Под „плод“ могат да се разбират благословенията на християнския живот – любов, радост, мир и т. н. Под „плод“ могат да се разбират и спечелените души за Господ Исус Христос. Тези две неща са свързани помежду си: само когато ние започнем да даваме първия вид плод, само тогава ще можем да даваме и втория.

Думите „и **плодът ви да бъде траен**“ ни карат да смятаме, че под „плод“ тук трябва да се разбира спасението на души. Господ е избрал учениците, за да излязат и да принесат **траен плод**. Той не се интересува от хора, които само на думи признават, че вярват в Него, а от наистина спасени хора. Според Чейфър тази глава ни дава наставления за ефективната молитва (7 ст.), небесната радост (11 ст.) и вечния плод (16 ст.). „**Та каквото и да поускате...**“ – ето това е тайната на ефективното служение: молитвата. Исус изпраща учениците Си с гаранцията, че **Отец** ще им даде **каквото и да поускат в името на Христос**.

15:17 След малко Господ ще предупреди учениците Си за враждебността на този свят към тях. Но преди това Той им казва, че те **трябва да се обичат един друг**, да се държат здравот един за друг и да не се разединяват срещу врага.

С. Исус предсказва, че светът ще мрази учениците Му (15:18–16:4)

15:18, 19 Учениците на Исус не трябва да се изненадват или обезкуражават, ако светът ги мрази. („Ако“ тук не

означава съмнение, че това ще се случи, а сигурност.) Светът намрази Господ и е съвсем сигурно, че ще намрази и тези, които са като Него.

Хората от света обичат онези, които живеят тях, които злословят или се отгават на страстите на плътта, или са образовани хора, но живеят само за себе си. Християните ги осъждат със собствения си свят живот – **затова светът ги мрази.**

15:20 Тук „слугата“ означава „слуга“ в буквалния смисъл на тази дума. Един ученик на Христос не може да очаква от света по-добро отношение от това, което светът показва към **Неговия Учител.** Той ще бъде преследван точно така, както беше преследван и Христос. Неговото слово ще бъде отхвърляно точно така, както беше отхвърляно и словото на Спасителя.

15:21 Но тази омраза и това преследване ще бъдат „**поради Моето име**“: поради това, че вярващият е свързан с Христос; поради това, че Христос го е отделил от света; и поради това, че носи Христовото име и образ. Светът не знае нищо за Бога: **хората не знаят, че Отец е изпратил Господ в света, за да бъде негов Спасител.** Но незнанието не е извинение.

15:22 Господ не проповядва тук, че ако Той не беше дошъл, хората нямаше да бъдат грешни. След Адам всички хора са грешни. Господ иска да каже, че техният грях нямаше да бъде толкова голям, колкото е сега. Тези хора видяха Божия Син и чуха Неговото чудно слово, и не можах да намерят какъвто и да било недостатък в Него; но въпреки това Го отхвърлиха. Точно това прави техният грях толкова голям. И така, смисълът на тези думи трябва да се търси в контекста на сравнението: сравнени с ужасния грях на отхвърлянето на Господа на славата, всички техни други грехове изглеждат като несъществуващи. Сега, след като са отхвърлили Светли-

ната на света, те вече **нямат извинение за греха си!**

15:23 Тези, които мразят Христос, мразят и **Неговия Отец.** Те Двамата са Едно. Хората не могат да кажат, че обичат Бог, защото – ако наистина Го обичаха – щяха да обичат и Този, Когото Той е пратил.

15:24 Хората са отговорни не само заради това, че са чули Христовото учение, но и заради това, че са видели Неговите чудеса. Всичко това увеличава тяхното осъждане. Те са видели **дела, които никой друг не е извършил.** За отхвърлянето на Христос при наличието на такива доказателства няма никакво извинение. Господ съпоставя всички техни останали грехове с този един грях и казва, че те са нищо в сравнение с него. Поради това, че **мразят Сина, те мразят и Неговия Отец** и това е тяхното ужасно осъждане.

15:25 Господ съзнава, че отношението на човека към Него е точно изпълнение на едно пророчество. В Псалм 69:4 е предсказано, че Христос ще бъде **намразен... без причина.** Сега, след като всичко това се случва, Господ посочва, че точно този СЗ, който тези хора ценят толкова много, е предсказал тяхната безсмислена омраза към Него. Фактът, че това е било пророкувано, не означава, че тези хора е *трябвало* да намразят Христос. Те са Го намразили вследствие на *своя съзнателен избор*, докато Бог само е видял предварително, че това ще се случи, и е накарал Давид да го напише в Псалм 69.

15:26 Въпреки че хората ще отхвърлят Христос, свидетелството за Христос ще продължи, защото **Утешителят**, Светият Дух ще свидетелства за Него. Тук Господ казва, че *Той* ще **изпрати Духа от Отец.** В Йоан 14:16 се казва, че *Отец* е Този, Който праща Духа: Това е още едно доказателство за равенството между Сина

и Бащата. Кой, ако не Бог, може да изпрати Един, Който е Бог? „Духът на истината... изхожда от Отца.“ Това означава, че Той непрекъснато се изпраща от Бог, а Неговото идване в деня на Петдесетница е един специален случай, когато това става. Духът свидетелства за Христос: това е Неговата велика служба. Той няма за цел да кара хората да се занимават с Него, макар че е една от трите Личности на Триединството; но насочва вниманието както на грешника, така и на светията към Господа на славата.

15:27 Духът ще свидетелства пряко чрез учениците. Те са били с Господ от началото на общественото Му служение и имат специалното право да говорят за Неговата Личност и дело. Ако има някой, който да може да намери някакво несъвършенство в Господ, то това трябва да е този, който е бил с Него най-дълго време. Учениците на Господ никога не са Го видели да извършва някакъв грях и могат да свидетелстват, че Той е безгрешният Божий Син и Спасителят на света.

16:1 Учениците вероятно живеят с надеждата, с която живее целият еврейски народ – че Месията ще установи Своето царство и че те ще бъдат освободени от римското владичество. Вместо това Господ им казва, че Той ще умре, ще възкръсне и ще се върне отново в небето; че ще дойде Светият Дух и че учениците ще излязат в света и ще свидетелстват за Христос; и че ще бъдат мразени и преследвани заради това. Господ им казва всичко това предварително, за да не се разочароват, съблазняят или смутят.

16:2, 3 Отлъчването от синагогата се е смятало от повечето юдеи за едно от най-лошите неща, които могат да им се случат. Но тук Исус казва, че точно това ще се случи на онези юдеи, които станат Негови ученици. Ще

дойде време, когато християнската вяра ще бъде до такава степен мразена, че онези, които се опитват да я сразят, ще мислят, че правят нещо угодно на Бога. Тези думи показват как човек може да бъде много искрен, много усърден и едновременно тована много *грешен път*.

В корена на всичко това лежи отказът да се признае Божествеността на Христос. Отказвайки да приемат Христос, юдеите отказват да приемат и **Отца**.

16:4 Господ предупреждава учениците Си предварително, за да не се тревожат, когато това стане. Тогава те ще си спомнят, че Господ им е предказал всичко това, и ще знаят, че тези преследвания са част от плана за техния живот. Той не им е казал това порано, тъй като е бил заедно с тях. Тогава не е било нужно да ги безпокои или да отвлича вниманието им от другите неща, на които ги е учел. Но сега, когато ги напуска, Той трябва да ги предупреди за това, което им предстои.

Т. Идването на Духа на истината (16:5-15)

16:5 ст. изразява разочарованието на Господа от слабия интерес на учениците Му към това, което Го очаква. Макар и да Го попитаха **къде отива**, те не изглеждаха много загрижени.

16:6 Учениците са много повече загрижени за собственото си бъдеще, отколкото за Неговото. Пред Него стоят кръстът и гробът; пред тях – преследванията заради служението им на Христос. Но техните сърца са **изпълнени със скръб** много повече заради собствените им съдби, отколкото заради съдбата на Христос.

16:7 Те обаче няма да бъдат оставени без помощ и утеха. Христос ще изпрати Светия Дух за техен **Утешител**. За тях ще бъде **по-добре**, когато

дойде **Утешителят**. Той ще им даде сила и смелост, ще ги учи и ще им помогне да разберат истинския Христос повече от когато и да било друг път. **Утешителят** няма да дойде, преди Господ Исус да отиде отново в небето и да се прослави. Светият Дух е идвал в света и преди това, но сега Той ще дойде по един съвършено нов начин – за да обвини света и за да служи на изкупените.

16:8 Светият Дух ще обвини света „за грях, за правда и за съдба“. Повечето хора смятат, че това означава, че действието на Светия Дух кара всеки отделен човек да осъзнае вътрешно тези неща. И макар това да е вярно, ние мислим, че то не отразява точно значението на този стих. Светият Дух обвинява света със самия факт на Своето присъствие. Защото не Той трябва да е тук, а Господ Исус трябва да е тук и да царува над света. Но светът отхвърли Господ Исус и Той се върна обратно на небето. Светият Дух е тук вместо отхвърления Христос, което показва виновността на света.

16:9 Духът обвинява света „за грях“, защото не повярва в Христос. Който беше достоин за това. В Него нямаше нищо, което да попречи на хората да повярват. Но те сами отказаха да повярват в Него. Така че присъствието на Светия Дух в света свидетелства за тяхната вина.

16:10 Спасителят твърдеше, че е праведен, докато хората говореха, че имал бяс. Последната дума беше казана от Бога. Тя всъщност означаваше следното: „Моят Син е праведен и аз ще докажа това, като Го възкреса от мъртвите и Го взема обратно в небето.“ Светият Дух свидетелства, че Христос е прав, а светът – зрешен.

16:11 Присъствието на Светия Дух обвинява света и за идващия съд. Фактът, че Той е тук, означава, че дяволът вече е осъден на кръста и че всич-

ки, които отхвърлят Спасителя, ще споделят неговия ужасен съд в един бъдещ ден.

16:12 Има още... много други неща, които Спасителят трябва да каже на учениците Си, но те все още не могат да ги приемат. Това е един много важен принцип при обучението. Първо трябва да се усвои едно определено ниво, преди да се премине към някои по-сложни истини. Господ никога не претоварваше учениците Си със Своето учение. Той им го даваше „заповед след заповед, правило след правило“.

16:13 Делото, започнато от Господ, ще бъде продължено от „Духа на истината“. Той ще ги упътва във всяка истина. В известен смисъл „всяка истина“ беше дадена на учениците, докато още бяха живи, която те на свой ред записаха на хартия, така че днес ние я имаме в нашия НЗ. Този НЗ, прибавен към Стария, завършва Божието откровение за човечеството. Вярно е също така, че във всички времена Светият Дух упътва Божиите хора „на всяка истина“. Това Той прави чрез Писанията.

Той ще говори само това, което Му е дадено да говори от Отец и Син. „И ще ви извести за идните неща.“ Това, разбира се, вече е направено в НЗ, и най-вече в книгата Откровението на Йоан, където ни е открито бъдещето.

16:14 Основната задача на Светия Дух е да прославя Христос. По този начин ние можем да изпитваме всяко учение и проповядване. Ако то води до възвеличаването на Спасителя, тогава е от Светия Дух. Думите „от Моего ще взема“ означават, че Светият Дух ще приема от великите истини, които се отнасят до Христос, и това ще бъдат нещата, които Той ще разкрива на вярващите. Може да се каже, че тези истини никога няма да се изчерпят!

16:15 Всички атрибути на **Оца** принадлежат и на **Сина**. Това са тези съвършени качества, за които Христос говори в 14 ст. Духът откри на апостолите славните съвършенства, служби, милости и пълнота на Господ Исус.

У. Скръбта ще се превърне в радост (16:16-22)

16:16 Времето на действието, описано в 16 ст., не е много сигурно. То може би означава, че Господ ще отсъства от учениците Си в продължение на три дни и след възкресението Си ще се появи отново при тях. Може да означава също така, че Той ще се върне при Отец Си в небето и след известно време (настоящия век) ще дойде отново при тях (Второто Му пришествие). Стихът може да означава също, че „още малко“ няма да Го виждат с телесните си очи, но след идването на Светия Дух на Петдесетница ще могат да Го виждат чрез вяра по начин, по който не са Го виждали никога преди това.

16:17 Учениците са объркани. Причината за това са гумите на Спасителя от 10 ст., където Той казва: „Отивам при Оца и няма да Ме виждате вече“; докато сега казва: „Още малко, и няма да Ме виждате; и пак малко, и ще Ме видите.“ Те не могат да открият съответствието между тези две твърдения

16:18 и започват да се питат какво означават гумите „още малко“. Странно защо, но ние срещаме същата трудност и днес. Трудно е да се каже дали тези гуми се отнасят за трите дни преди възкресението на Исус, за четиридесетте дни преди Петдесетница или за повече от 1900-те години преди Неговото Второ Идване!

16:19, 20 Като Бог Господ Исус може да чете мислите на Своите ученици. Въпросите, които им задава, по-

казват, че Господ знае всичко за тяхното объркване. Той не им отговаря на проблема директно, а като им дава допълнителна информация за това „още малко“. Светът ще се зарадва, че са разпънали Господ Исус, а учениците ще заплачат и ще заридаят. Но това ще бъде за малко време, защото тяхната скръб ще се обърне в радост. И това наистина става – първо, при възкресението, и, второ, при идването на Духа. И накрая, за всички ученици от всички векове скръбта ще се превърне в радост, когато Господ Исус дойде отново.

16:21 Нищо не е по-забележително от това, колко бързо една майка забравя болките, след като роди детенцето. Същото ще стане и с учениците. Болките, свързани с отсъствието на техния Господ, ще бъдат забравени много бързо, когато Го видят отново.

16:22 И отново трябва да кажем, че не знаем кое време има предвид Господ, когато казва: „Аз пак ще ви видя.“ Дали това се отнася до Неговото възкресение, дали до изпращането на Духа на Петдесетница или до Второто Му Пришествие? Във всичките три случая резултатът води до радост, и то радост, която не може да бъде отнета.

Ф. Молете се на Оца в името на Исус (16:23-28)

16:23 До този момент учениците идваха при Господ с всички свои въпроси и молби. „В онзи ден“ (века, който започва със слезането на Духа на Петдесетница) Той няма вече да бъде с тях с тялото Си, така че те няма вече да могат да Му задават въпроси. Но това дали означава, че няма да имат никога, при когото да отидат? Не, „в онзи ден“ те ще бъдат облагодетелствани да се молят на Отец, който ще удовлетвори молбите им заради Исус. Нашите молби ще полу-

чат отговор не защото сме достойни, а защото Господ Исус е достоен.

16:24 Преди това учениците никога не са се молили на Бог Отец в името на Господ. Сега те имат право да спорят това. И когато получат отговор на молитвите си, тяхната радост ще бъде пълна.

16:25 Значението на голяма част от учението на Господ не винаги може да се разбере от самия текст. Много често Той използва притчи и преносни изрази. Дори и в тази глава не винаги можем да бъдем сигурни за точното значение. След удването на Светия Дух учението за Отец става по-ясно. В Деянията и в Посланията истината вече не се разкрива чрез притчи, а чрез преки твърдения.

16:26 „Оня ден“ е отново векът на Светия Дух, в който ние живеем сега. Ние сме облагодетелствани да се молим на Отец в името на Господ Исус. „Не ви казвам, че аз ще поискам от Отца за вас“, заявява Исус, с което иска да каже, че Отец не се нуждае от увещание, за да отговори на нашите молитви. Господ няма нужда да Го умолява. Но ние не трябва да забравяме, че Господ Исус е Посредникът между Бога и човека и че именно Той се застъпва за Своя народ пред Божия трон.

16:27 Отец люби учениците, понеже са приели Христос и са Го възлюбили, и повярвали в Неговата божественост. Поради тази причина Господ няма нужда да умолява Отец. След удването на Светия Дух те ще се радват на нова близост с Отец, ще могат да се приближат към Него с нова увереност – и всичко това, защото са възлюбили Сина Му.

16:28 Тук Господ повтаря твърдението Си за равенството Си с Бог Отец. Той не казва, че е излязъл от Бога, както би казал един пророк, който е изпратен от Бога; а казва: „Излязох от Отца.“ Това означава, че Той

е вечният Син на вечния Отец, Който е равен на Бог Отец. Той гоиде на света като Един, Който е живял някъде другезде преди това. След възнесението Си Той напусна света и се върна при Отец. Това са едни кратки биографични данни за Господа на слабата.

Х. Скръб и мир (16:29-33)

16:29, 30 Учениците на Исус мислят, че сега най-сетне са успели да Го разберат. Те казват, че Той вече не говори с притчи, и смятат, че сега са разбрали тайната на Неговата личност; че сега са сигурни, че Той има цялото знание и че е дошъл от Бога. Но Той беше казал, че е дошъл от Отца. Дали те разбират какво значи това? Дали разбират, че Исус е една от Личностите на Божеството?

16:31 Този въпрос изразява предположението на Исус, че тяхната вяра все още не е съвършена. Той знае, че те Го обичат и Му се доверяват, но гали наистина знаят, че Той е Бог, изявен в плът?

16:32 Съвсем скоро Той ще бъде арестуван, изправен на съд и разпнат. Учениците ще Го изоставят и ще избягат по домовете си. Но Той няма да остане сам, защото Отец ще бъде с Него. Точно това единство между Него и Бог Отец те не могат да разберат. Тази именно връзка ще бъде това, което ще Го подкрепя, когато всички те се разпръснат от страх за живота си.

16:33 Целта на тази беседа с учениците е те да имат мир. Когато започнат да бъдат мразени, гонени, преследвани, лъжливо обвинявани и дори измъчвани, те ще могат да имат мир в Него. Защото Исус победи света на кръста на Голгота. Независимо от скръбите, учениците могат да бъдат спокойни заради увереността, че те са от страната на победителя.

Освен това след изването на Светия Дух те ще получат нови сили, за да издържат, и нова смелост, с която да се изправят срещу врага.

Ц. Исус се моли за Своето служение (17:1-5)

Стигнахме вече до така-наречената първосвещеническа молитва на Господ Исус. В тази молитва Той се застъпва за Своите хора. Тя представлява една картина на Неговото настоящо служение на небето, където Той се моли за Своя народ.

Маркърс Рейнзфорд пише така:

„Цялата молитва е един прекрасен пример за това, как нашият благословен Господ се застъпва за нас от дяната страна на Бога. В нея няма нито една дума против Неговите хора, нито едно напомняне за техните неуспехи или недостатъци... нищо такова. Той говори за тях като за такива, каквито Отец ги е замислил; за такива, каквито са, когато са свързани с Него; за такива, каквито са като приемници на пълнотата, която Той слезе да им даде от небето... Всички специални молби на Господ по отношение на Неговия народ са свързани с духовни неща: всички те се отнасят до небесни благословения. Господ не иска за Своите хора богатства или почести, световно влияние или големи привилегии, но се моли най-усърдно те да бъдат пазени от злото; да бъдат отделени от света; обучени да Му служат и доведени безопасно у дома на небето. Най-добро то благоденствие е благоденствието на душата: то е показателят на истинското преуспяване.“⁴⁴

17:1 Часът вече е дошъл. Много пъти враговете на Исус не можеха да Го хванат, защото часът Му още не беше дошъл; но сега времето за смъртта на Господ вече е дошло. Спасителят започва Своята молитва с думите: „Отец... прослави Сина Си.“ Той

вече очаква смъртта на кръста. Ако Господ остане като другите хора в гроба, светът ще знае, че Той е просто един човек като всички останали. Но ако Бог Го прослави, като Го възкреси от мъртвите, това ще бъде доказателство, че Той е Божият Син и Спасителят на света. Бог отговори на молитвата на Господ Исус, като Го възкреси на третия ден и после Го взе обратно в небето и Го увенча със слава и почит.

„За да Те прослави и Синът Ти“, казва Господ по-нататък. Значението на тези думи е обяснено в следващите два стиха. Исус прослави Отец, като даде вечен живот на тези, които вярват в Него. Всяко обръщане на безверните мъже и жени към Господ Исус и изявяване на Неговия живот на земята носи голяма слава на Бога.

17:2 В резултат на изкупителното дело на Господ на кръста Бог даде власт на Сина Си над цялото човечество. Тази власт Му даде право да даде вечен живот на всички, които Му е дал Отец. Тук отново ние имаме едно напомняне за това, че преди още светът да е бил създаден, Бог е определил някои хора, които да принадлежат на Христос. Не забравяйте обаче, че Бог предлага спасение на всеки, който приеме Исус Христос. Няма човек, който да не бъде спасен, ако се довери на Спасителя.

17:3 Този стих представлява едно просто обяснение за това, как се получава вечен живот. Той се получава чрез познването на Бог и Исус Христос. „Единият истинен Бог“ няма нищо общо с идолите, които са фалшиви богове. Това не означава, че Исус Христос не е истинен Бог. Фактът, че Неговото име е споменато заедно с това на Отец като общ източник на вечен живот, означава, че Те са равни. Тук Господ нарича Себе Си Исус Христос. Христос означава същото като Месия. Така че тези думи опровергават

ват обвинението, че Исус никога не е твърдял, че е Месия.

17:4 Когато Господ изрича тези думи, той говори така, като че ли вече е умрял, бил е погребан и е възкръснал. Той прославя Своя Отец с безрешния Си живот, с чудесата Си, със страданията Си и с възкресението Си. Господ е свършил делото на спасението, което Отец Му е дал да върши.

Райл дава следния коментар:

„Разпятието донесе слава на Отец, като прослави Неговата мъдрост, верност, святост и любов. То показва мъдростта Му чрез плана, в който Той се изяви като свят Бог и едновременно с това като Бог, Който оправдава грешници. То показва верността Му в това, че Бог спази обещанието Си, според което потомството на жената ще нарани главата на змията. То Го показва като свят Бог в това, че спази изискванията на закона чрез нашия велик Заместник. Показа Го и като любящ Бог, давайки ни такъв Посредник, такъв Изкупител и такъв Приятел на грешния човек като Неговия Син, величав като Самия Него.

Разпятието донесе слава и на Сина. То прослави Неговата милост, Неговото търпение и Неговата сила. То ни показва голямата Му милост в това, че умря за нас, че пострада вместо нас, че позволи да бъде сметен за грешен и проклет вместо нас и че купи нашето изкупление с цената на Собствената Си кръв. То ни показва Неговото търпение в това, че вместо да умре обикновено, като повечето човечи, Той се предаде доброволно на такива мъки и неизвестни страдания, каквито никой човешки ум не може да си представи; макар че само с една дума можеше да извика ангелите на Своя Отец и да бъде свободен. Показа ни и Неговата сила в това, че понесе товара на всички престъпления на света и че покори Сатана, като Му отне плячката.⁴⁵

17:5 Преди Христос да гоїде в света, Той е обитавал в небето заедно с Отец. Когато ангелите са гледали Господ, те са виждали цялата слава на Божеството. Но когато Христос гоїде сред човеците, Неговата слава беше забулена. Той пак беше Бог, но това не беше явно за хората, които гледаха. Те Го виждаха само като Сина на дърводелеца. Сега Господ се моли Бог да възстанови видимото проявление на Неговата слава, което Той е имал в небето. Думите „...прослави Ме, Отче, у Себе Си“ означават „...прослави Ме в Твоето присъствие в небето. Нека първоначалната слава, която аз споделях с Теб преди Моето превъплъщение, бъде възстановена“. Тези думи съвсем ясно говорят за съществуването на Христос преди Неговото Първо Идване на земята.

Ч. Исус се моли за учениците Си (17:6-19)

17:6 Исус изяви името на Своя Отец на учениците. Под „името на Бога“ в Библията трябва да се разбират Личността, характеристиките и характера на Бога. Христос напълно изяви истинската природа на Отец. Учениците са дадени на Сина, след като са взети „от света“. Те са отделени от невярващото човечество и са определени да принадлежат на Христос. Дж. Белет казва, че „те са избрани от Отец „преди създаването на света“, и са подарени на Христос от Отец, като са били купени чрез кръв.“

„Те опазиха Твоето слово“ – казва Господ. Независимо от всички техни неуспехи и недостатъци, Господ казва, че учениците Му са повярвали и са се подчинили на Неговото слово. Рейнсфорд ни обръща внимание, че тук „Исус не казва нито дума срещу Своите хора, нито намек за това, което са направили или ще направят: за това, че ще Го изоставят“.

17:7, 8 Спасителят изявява съвършено Своя Отец. Той обяснява на учениците Си, че Той нито е говорил, нито е действал чрез Собствената Си власт, а само според наставленията на Отец. Така те знаят, че Отец е изпратил Сина.

Освен това Христос не е *измислил* Сам Своята мисия. Той дойде в подчинение на волята на Отец. Той е съвършеният Слуга на Йехова.

17:9 Като Първосвещеник Исус не се моли за света; Той се моли за учениците. Това не означава, че Христос никога не се е молил за света: на кръста Той се помоли, като каза: „Отче, прости им; защото не знаят какво правят.“

Но тук Той се моли като Един, Който представлява вярващите пред Божия престол. Там Той може да се моли само за Своите Си.

17:10 Този стих ни показва съвършената връзка между Син и Отец. Нито един обикновен човек не може да каже тези думи и те да бъдат истина. Ние бихме могли да кажем на Бог: „**Всичко Мое е Твое**“, но не бихме могли да кажем: „**Всичко Твое е Мое**.“ Единствено равенството между Отец и Син позволява на Сина да каже това. В тези стихове (6-9) Исус представя Своето бедно и изостанало стаго; и като облича всяко агне в многоцветна грешка, заявява: „**И Аз се прославям в тях**.“

17:11 И отново Господ говори за връщането Си в небето. Той се моли така, като че това е станало вече. Обърнете внимание на обръщението „**Отче свети**“. Определението „свят“ говори за Един, Който е *безкрайно високо*. Наричанието „Отец“ говори за Един, Който е *изключително близко*.

Когато Исус казва „**за да бъдат едно**“, Той се моли за единството на християнския характер. Както Отец и Син са Едно в нравствения Си облик, така и вярващите трябва да бъдат

единни в това отношение, трябва да приличат на Христос.

17:12 Докато беше с учениците, Спасителят ги пази в името на Отец – т. е. чрез Неговата сила и власт, за да останат верни на Него. „**Нито един от тях не погина**, казва Исус, **освен сина на погибелта**“ – т. е. освен Юда. Но това не значи, че Юда е бил един от тях, когото Отец е дал на Сина или че той е бил истински вярващ. Смисълът на това изречение е следният: „Тези, които Ти Ми даде, опазих и нито един не погина; но синът на погибелта погина, за да се изпълнят Писанията.“ Названието „**синът на погибелта**“ означава, че Юда е предаден на вечна гибел или осъждане. Юда не беше принуден да предаде Христос, за да изпълни пророчеството, но той избра да предаде Спасителя и, правейки това, изпълни Писанията.

17:13 Господ обяснява защо се моли в присъствието на учениците Си. Той все едно им казва: „Това са молитви, с които Аз никога няма да престана да се застъпвам за вас пред Бога в небето. Но сега се моля **в света**, където чувате, за да можете по-добре да разберете какво е Моето съдействие за вашето благополучие, за да можете да станете в по-голяма степен участници в **Моята радост**.“

17:14 Господ даде Божието слово на учениците Си и те го приеха. В резултат на това **светът** се обърна срещу тях и ги намрази. Те носеха характеристиките на Господ Исус и затова **светът** ги презря. За тях нямаше място в плановете на света.

17:15 Господ не се моли Отец да вземе вярващите веднага на небето, а се моли те да бъдат оставени тук, за да растат в благодат и да свидетелстват за Христос. Но молитвата на Христос е те да бъдат пазени от **лукавия**. Той говори не за бягство, а за съхранение.

17:16 Християните не са от света, така както и Христос не е от света. Не трябва да забравяме това, когато се изправим пред изкушението да участваме в някое светско забавление или в някоя световна асоциация, в която името на Исус не е добре дошло.

17:17 „Да осветя“ означава „да отдели“. Божието Слово действа осветяващо върху вярващите. Когато вярващите четат Божието Слово и му се подчиняват, те биват отделени като почтени съдове, полезни на Стопанина. В тази молитва Господ Исус се моли точно за това. Той иска да има един народ, който да е отделен от света за Бога и да е полезен на Бога. „Твоето слово е истина“ – казва Исус. Той не казва като много хора днес: „Твоето слово съдържа истина“, а казва: „Твоето слово Е истина.“

17:18 Отец изпрати Господ Исус в света, за да разкрие Божия характер на хората. Докато се моли, Господ знае, че скоро ще се върне обратно в небето. Но освен това Той знае, че бъдещите поколения ще имат нужда от някой, който да им свидетелства за Бога. Тази задача Той възлага на вярващите, които ще свидетелстват за Бога чрез силата на Светия Дух. Разбира се, християните никога няма да могат да представляват Бога така съвършено като Христос, тъй като те никога няма да бъдат равни на Бога; но независимо от това те също могат да представляват Бога и поради тази причина Исус ги изпраща в света.

17:19 „Да осветявам“ не означава непременно „да направя свят“. Господ е свят по отношение на Своя личен характер. Тук Господ иска да каже, че се е отделил за делото, което Отец Му Го е изпратил да извърши, т. е. за жертвената Си смърт. Тези думи могат също да означават, че Той се е отделил, заемайки едно място извън света и влизайки в славата. Вайн каз-

ва, че „Неговото осветение е образецът и силата за нашето“. Ние трябва да бъдем отделени от света и да споделим Неговия дял.

III. Исус се моли за всички вярващи (17:20-26)

17:20 Сега Първосвещеникът разширява обхвата на молитвата Си, като се моли за още неродените поколения. Всъщност всеки вярващ, който прочете този стих, може да каже: „Исус се моли за мен преди повече от 1900 години.“

17:21 Исус се моли за единство между вярващите като вече спасени грешници. Това единство не е въпрос на външна връзка между членовете на църквата, а единство, основаващо се на нравствена прилика. Той се моли вярващите „да бъдат... едно“ в изявяването на характера на Бога и на Христос, защото именно това ще накара света да повярва, че Той е бил изпратен от Бога, и да каже: „Виждам Христос в тези християни така, както Отец бе видян в Христос.“

17:22 В 11 ст. Господ се моли за единство в общението; в 21 ст. се моли за единство в свидетелстването. Сега Той се моли за единство в славата. Това отнася думите Му към времето, когато светшите ще получат прославените си тела. „Славата, която Ти Ми даде“, е славата на възкресението и възнесението.

Ние все още нямаме тази слава. Тя ни е дадена само до известна степен, доколкото това отговаря на Божиите цели, но ние няма да я получим, преди Спасителят да се върне, за да ни вземе на небето. Тази слава ще бъде изявена на света, когато Христос се върне, за да установи Своето царство на земята. Тогава светът ще разбере жизненоважното единство между Отца и Сина и между Сина и Неговия народ и ще повярва (само че прекалено

късно), че Исус е Този, Когото Бог е пратил.

17:23 Светът не само ще разбере, че Исус е Божият Син, но ще разбере също, че Бог обича вярващите така, както обича и Христос. Идеята, че Бог ни обича толкова много, изглежда почти невероятна, но това наистина е факт!

17:24 Синът желае Неговият народ да бъде там, където е и Той, в слава. Всеки път, когато умре един вярващ, Господ получава отговор на тази Своя молитва. Ако можем да разберем това, ще имаме голямо утешение в скръбта си. Да умреш означава да отидеш там, където е Христос, и да **видиш Неговата слава**. Тази слава не е само славата на Божеството, която Той е имал с Бога преди създаването на света; но и славата, която Той е получил като Спасител и Изкупител. Тази слава е доказателство за това, че Бог е **възлюбил Христос преди създаването на света**.

17:25 Светът не може да види, че Бог е изявен в Христос; но няколко ученици можаха и повярваха, че Той Го е **изпратил**. Вечерта преди разпятването при Исус остават от човечеството само няколко човека с верни сърца, но дори и те скоро Го изоставят!

17:26 Господ Исус яви името на Отец на учениците Си, докато беше с тях. Това означава, че Той им откри Отец. Неговите думи и дела бяха думите и делата на Отца. Учениците видяха в Христос съвършеното проявление на Отец. Исус продължи също така да изявява името на Отец чрез служението на Светия Дух. От гения на Петдесетница досега Духът учи вярващите на всичко, свързано с Бог Отец. Ние можем да знаем какъв е Бог най-вече чрез Божието Слово. Когато приемем Отец така, както ни Го е изявил Господ Исус, ние ставаме специални обекти на любовта на Отец. И понеже Господ живее във

всички вярващи, Отец може да гледа на тях и да се отнася към тях така, както гледа и се отнася към Своя единствен Син. Роис пише следното:

*„Божията любов, която преди създаването на материалния свят е имала за свой достатъчен обект Личността на Сина, след създаването на новия духовен свят намира свой обект във всички, които са съединени със Сина.“*⁴⁶

А Господ добавя:

*„Това, което Бог е искал, изпращайки Своя Син тук, на земята, е да създаде за Себе сред човечеството едно семейство от деца като Него.“*⁴⁷

Точно защото Господ Исус е във вярващата, Бог може да го обича така, както обича Христос.

Толкова скъп,

толкова скъп съм на Бога,

че по-голяма любов не може да има към мен:

любовта, с която

Синът бе възлюбен от Бога,

с тази също любов Той възлюби и мен!

Гейтбу Педжум

Молбите, които Христос отправя към Бога за Своя народ, „се отнасят“ според Рейнзфорд „за духовни неща, за небесни благословения. Той не се моли те да бъдат богати, нито да имат почести, нито световно влияние, а да бъдат освободени от злото, отделени от света, обучени да изпълняват дълга си и приети безопасно в небето“⁴⁸.

VIII. Страданието и смъртта на Божия Син (18 и 19 гл.)

A. Юда предава Господа (18:1-11)

18:1 Събитията от 13 до 17 глава стават в Ерусалим. Сега Исус напуска града и тръгва на изток по посока на Елеонския хълм; пресича **потока Кедрон** и стига до Гетсиманската градина, която се намира на западния склон на Елеонския хълм.

18:2, 3 Юда знае, че Господ прекарва гъло време в градината в молитва, и знае, че ако Го потърси там, където се моли, ще има най-голяма възможност да Го намери. Четата от войници е най-вероятно римска чета, докато служителите са евреи, представители на главните свещеници и фарисеите. Те идват с „фенери, факли и оръжия“: „идват с фенери, за да уловят Светлината на света“.

18:4 Господ излиза напред, за да ги посрещне, без да чака те да Го потърсят. Това показва колко голяма е Неговата решимост да отиде на кръста. Войниците са могли да оставят оръжията си у дома, тъй като Спасителят няма да им се съпротивлява. Въпросът: „Кого търсите?“, има за цел да ги провокира да кажат каква е целта на тяхната мисия.

18:5 Те търсят Исус от Назарет и едва ли съзнават, че Той е техният Създател и Крепител – най-добрият Приятел, Когото някога са имали. Исус отговаря: „Аз съм“, което означава, че Той не е само Исус от Назарет, но и Йехова. Както споменахме по-рано, АЗ СЪМ е едно от Имената на Йехова в СЗ. Дали тези гуми не са накарали Юда отново да се зачуди, докато стои с другите в тълпата?

18:6 За един кратък миг Господ Исус се разкрива на хората с думите „АЗ СЪМ“, Всемогъщият Бог, и това откровение е толкова зашеметяващо, че те се дръпват назад и падат на земята.“

18:7 Господ пак ги пита да Му кажат кого търсят и отговорът пак е същият, независимо от реакцията на думите на Христос.

18:8, 9 Господ пак отговаря, че това е Той и че Той е Йехова: „Рекох ви, че съм Аз.“ И след като търсят Него, нека оставят учениците да си отидат. Прекрасно е да се види тази бащинска загриженост, която Господ проявява към другите в момента, кога-

то Неговият живот е в опасност. Така се изпълняват думите, записани в Йоан 17:12.

18:10 Симон Петър обаче смята, че е дошло времето да използва насилие, за да спаси Учителя Си от тълпата. Без Господ да му е казал нищо, той изважда ножа си и удря слугата на първосвещеника. Той сигурно иска да убие този човек, но една Невидима Ръка отклонява ножа и Петър само отрязва дясното ухо на слугата.

18:11 Исус смърря Петър за прибързаното му старание. Чашата на страданието и смъртта е дадена на Исус от Неговия Отец и Той възнамерява да я изпие до дъно. Лекарят Лука споменава в своето Евангелие как на това място Господ докосва и изцелява ухото на Малх (22:51).

Б. Исус е арестуван и вързан (18:12-14)

18:12, 13 Сега за пръв път е позволено на злите човеци да хванат Исус и да вържат ръцете Му.

Анна е един от бившите първосвещеници. Тук не става ясно защо завеждат Исус първо при него, вместо при Каяфа, неговия зет, който е първосвещеник по онова време. По-важно е да се види, че Исус е изправен на съд първо пред евреите, където се опитват да докажат вината Му като „богохулник“ и „еретик“. Този съд представлява така нареченият религиозен процес. След това Исус е изправен на съд пред римските власти, където се прави опит да се докаже, че е враг на Цезар. Това е гражданският процес. Тъй като евреите са били под римско управление, трябвало е да действат чрез римските съдилища. Така например те не са могли да изпълняват смъртни наказания. Това е можело да стане единствено чрез Пилат.

18:14 Йоан обяснява, че този първосвещеник е същият онзи Каяфа, който

беше изрекъл пророчеството, че **един човек трябва да умре за народа** (вж. Йоан 11:50). Скоро той ще вземе участие в изпълнението на това пророчество. Джеймс Стюарт казва следното:

„Това е човекът, който се е считал за папач на душите на този народ, който е бил отделен от другите за висш тълкувател и представител на Бога, на когото е била поверена великата привилегия да влиза веднъж в годината в пресвятото място. И точно този първосвещеник стана човекът, който осъди Божия Син. Историята не ни предлага по-впечатляваща илюстрация на истината, че и най-добрите религиозни възможности, и най-обеещаващото образование не могат да гарантират спасението на човека или сами по себе си да облагородят неговата душа. „Тогава видях – казва Джон Бънян, завършвайки книгата си, – че дори и от портите на рая има път за ада.“⁴⁸

В. Петър се отрича от своя Господ (18:15-18)

18:15 Повечето изследователи на Библията смятат, че **другият ученик**, за когото се говори тук, е самият Йоан и че неговата скромност му е попречила да спомене името си, особено на фона на срамното отричане на Петър от Господа. Ние не знаем как Йоан е станал познат на първосвещеника, но знаем, че това познанство му позволява да бъде допуснат до двора.

18:16, 17 Петър не е допуснат вътре, преди Йоан да излезе и да говори с вратарката. Когато се връщаме назад към всичко това, започваме да се питаме дали Йоан наистина е направил добра услуга на Петър, като е използвал влиянието си по този начин. Важно е да се отбележи, че когато Петър се отрича за първи път от Господ, той не прави това пред някой силен и страшен войник, а пред едно

обикновено момиче **служинче**, което пази на вратата. И така, той отрича, че е ученик на Исус.

18:18 Сега Петър се смесва с враговете на Господ и се опитва да скрие своята самоличност. Като много други ученици, той отива да се грее на този **огън** от света.

Г. Исус пред първосвещеника (18:19-24)

18:19 Тук не става ясно дали първосвещеникът е Анна или Каяфа. Ако е бил Анна, което е най-вероятно, то той е наречен първосвещеник само от любовност – заради това, че някога е заемал тази длъжност. **Първосвещеникът пита Исус за Неговите ученици и Неговото учение**, като че ли те представляват заплаха за Мойсеевия закон и римското правителство. Става ясно, че тези хора нямат никакви истински обвинения срещу Господ и затова се опитват да си измислят някакви.

18:20 Исус му отговаря, че Неговото служение е **открито** пред всички и че няма какво да крие. **Както и в синагогите, така и в храма Исус винаги е поучавал в присъствието на юдеи и не е правел нищо тайно.**

18:21 Тези думи са едно предизвикателство към някои от юдеите, които са Го слушали. Те могат да излязат и да Го обвинят, ако искат. Ако Той е направил или казал нещо лошо, нека да свидетелстват за това.

18:22 Предизвикателството явно раздразня юдеите, тъй като те остават без обвинение. Затова те прибягват към обиди. **Един от служителите удря плесница на Исус за това, че бил отговарял така на първосвещеника.**

18:23 Със съвършено спокойствие и неопровержима логика Спасителят изобличава несправедливостта на тяхната позиция. Те не могат да Го обвинят, че говори зло, и за да си изка-

рат яда, Го удрят за това, че говори истината.

18:24 Предишните стихове описват разпита при Анна. Разпитът при Каяфа не е описан от Йоан. Той се е състоял по време на събитията, описани от 24 до 28 стих.

Д. Петър се отрича от Господ за втори и за трети път (18:25-27).

18:25 Разказът сега се връща отново към **Симон Петър**. В мраза на утринните часове той стои и се **топли** край огъня. Облеклото и акцентът му го издават, че е рибар и че е от Галилея. Човекът, който стои до него, го пита дали и той не е ученик на Исус, но Петър отново се **отрича** от Господа.

18:26 Този път към Петър се обръща един **роднина** на Малх, който е видял как Петър му е **отрязал ухото**. „**Нали те видях аз в градината с Него?**“

18:27 Петър се **отрича** за трети път от Господ и веднага след това чува кукуригането на петел. Това му напомня думите на Господ: „Петелът няма да е пропял, преди да си се отречъл три пъти от Мене.“ От другите Евангелия знаем, че на това място Петър излиза навън и горчиво плаче.

Е. Исус пред Пилат (18:28-40)

18:28 Религиозният процес завършва, но скоро след него започва гражданският процес. Мястото, където се развива това събитие, е съдебната зала или преторията на управителя. Юдеите не искат да влязат в преторията на един езичник, защото смятат, че ще се **осквернят** и че поради тази причина няма да могат да ядат **пасхата**. Изглежда, че мисълта за заговора против живота на Божия Син изобщо не ги вълнува. За тях влизането в един езичнически дом е цяла трагедия, но убийството – някаква дреболия. Августин възкликва следното:

„О, нечестива слепота! Тези хора смятат, че ще се омърсят, като влязат в едно жилище, което не е тяхно, и че ще останат неосквернени от престъпление, което е вътре в тях. Те се боят, че ще се осквернят от преторията на един чужд за тях съдия и че ще останат чисти от проливането на кръвта на един невинен брат.“⁴⁹

А Хол изразява отношението си така:

„Горко на вас, свещеници, книжници, старейшини, лицемери! Нима има помръсен покрив от вашите собствени гърди? Не стените на преторията на Пилат, а вашите собствени сърца са нечисти. Не е ли убийството ваша поръчка и не е ли заразата вътре във вас? Бог ще ви смаже вас, стени варосани! Вас, които копнеете да се изцапате с Божията кръв! Вас, които се боите да не се оскверните от допира с преторията на Пилат! Вас, чиито гърла се задавиха от толкова дребно нещо, макар че можеха да погълцат огромни камили от злина! Излезте от Ерусалим, вие, лъжливи невярващи – за да не се оскверните! Пилат има много по-голямо основание от вас да се бои за стените си да не се осквернят от присъствието на такива гигантски чудовища на нечестие.“⁵⁰

И Пул отбелязва: „*Няма нищо често срещано от хора – фанатици по отношение на религиозните ритуали, които са изключително небрежни по отношение на морала.*“⁵¹ Думите „**та да не могат да ядат пасхата**“ вероятно означават, че те няма да могат да участват в празника, който идва след Пасхата, защото самата Пасха бе чествана предишната вечер.

18:29 Пилат, римският управител, се предава пред религиозните скрупули на юдеите и излиза **вън** при тях. Там той започва разпита с въпроса: „**В какво обвинявате Тоя Човек?**“

18:30 Техният отговор е едновременно дързък и нагъл. Всъщност те

му казват, че вече са разгледали случая и са намерили обвиняемия за виновен. Така че това, което те искат от Пилат, е да произнесе присъдата.

18:31 Пилат се опитва да избегне отговорността и да я прехвърли обратно на юдеите. Щом като вече са разпитали Исус и са Го намерили за виновен, защо не Го осъдят **според техния закон**? Отговорът на юдеите е много важен. Той означава следното: „Ние не сме независима държава, а сме подчинени на римската власт. Гражданското управление на страната ни не е в наши ръце и ние нямаме власт да осъдим на смърт никога.“ Този отговор свидетелства за това, че еврейският народ не е независим народ, а е подвластен на една езичническа власт. Освен това той показва, че юдеите желаят да прехвърлят отговорността за отбратителното престъпление със смъртта на Исус върху Пилат.

18:32 32 ст. може да има две различни значения: (1) В Матей 20:19 Исус беше пророкувал за Себе Си, че ще бъде предаден на езичниците, за да бъде убит, и сега юдеите изпълняват това пророчество. (2) На много места Господ казва, че ще бъде „издигнат“ (Йоан 3:14; 8:28; 12:32, 34), имайки предвид, че ще бъде разпънат. При изпълняване на смъртно наказание евреите обикновено са убивали осъдения с камъни, докато разпъването на кръст е било римското наказание. И така, чрез отказа си да изпълнят смъртната присъда, юдеите, без да съзнават, изпълняват тези две пророчества за Месията (вж. също и Псалм 22:16).

18:33 Пилат влиза отново в преторията и извиква Исус на личен разпит, където Му задава пряко въпроса: „**Ти юдейски Цар ли си?**“

18:34 Отговорът на Исус означава следното: „Като управител някога чул ли си да съм искал да сваля римското управление? Някога да са ти казва-

ли, че съм се обявил за цар, който желае да подкопае империята на Цезар? Ти лично знаеш ли нещо за това обвинение, или само това, което си чул от тези юдеи?“

18:35 Думите на Пилат са изпълнени с презрение: „**Че аз юдеин ли съм?**“ Този въпрос означава, че Пилат се счита за прекалено важна личност, за да се занимава с такива гребни проблеми като тези на местните жители; но също така той означава и признание, че самият Пилат няма никаква информация за истинско обвинение на Исус освен това, което е чул от юдеите.

18:36 Тогава Исус признава, че Той е Цар; но не такъв цар, за какъвто Го смятаха юдеите; нито цар, който заплашва римската власт. Царството на Христос не се установява с човешки оръжия, иначе учениците Му щяха да се борят, за да попречат на юдеите да Го хванат. Царството на Христос не е от тук, то не е от този свят. То не получава силата си и властта си от света и неговите цели не са материални.

18:37 Когато Пилат пита Исус дали е цар, Исус му отговаря: „**Ти право казваш, защото аз съм цар.**“ Само че Неговото царство се утвърждава с истина, а не с меч и щит. Исус точно затова е дошъл на света – за да свидетелства за истината. „**Истината**“ тук означава истината за Бога, за Самия Христос, за Светия Дух, за човека, за греха, за спасението и за всички останали големи доктрини на християнството. Всеки, който обича истината, слуша Неговия глас и по този начин царството Му расте.

18:38 Трудно е да се каже какво точно има предвид Пилат, когато казва на Исус: „**Що е истина?**“ Дали това означава недоумение или сарказъм, или заинтересованост? Това, което със сигурност можем да кажем, е, че Съвършената Истина стоя пред него и той не Я позна. След това Пилат из-

лиза отново при юдеите, за да им каже, че не намира **никаква вина** в Исус.

18:39 При юдеите е имало **обичай** по време на **Пасхата** да искат от римляните да им освободят по един еврейски затворник. Пилат решава да използва този обичай в стремежа си да удовлетвори юдеите и едновременно с това да **освободи Исус**.

18:40 Замисълът му обаче пропада. Юдеите не желаят да се освободи Исус; те искат **Варава, който е престъпник**. Вместо собствения му Създател злоото сърце на човека го накара да предпочете един разбойник.

Ж. Присъдата на Пилат: невинен, но осъден (19:1-16)

19:1 Това, че **Пилат** бие Исус, е изключително несправедливо от неговата страна; но той може би се навява, че това наказание ще удовлетвори юдеите и те ще престанат да искат *смъртно наказание* за Исус. Боят е римско наказание: затворникът е бивал бит с бич или пръчка. Бичът е бил направен от косми с влестени в тях метални пластинки или парчета от кост, които са причинявали дълбоки рани в тялото.

19:2, 3 **Войниците** се подиграват на твърдението на Исус, че е Цар, и набързо сплитат един „царски венец“: „**венец от тръни**“! Този венец сигурно е причинявал големи болки на Спасителя, тъй като те са го натиснали върху главата Му. Тръните са символ на проклятието, което грехът гонесе на човечеството. Тук ние виждаме една картина на Господ Исус, Който понесе венеца на проклятието заради нашите грехове, за да можем ние да понесем венеца на славата. **Моравата мантия** също е подигравка със Спасителя. **Моравият цвят** е цветът на царствеността. Той също ни напомня за това, че мантията на нашите гре-

хове беше облечена от Исус, за да можем ние да облечем мантията на Божията правда.

Колко е тъжно, когато си представим как вечният Божий Син е бил бит от ръцете на Своите създания; как устните, които Той е създал, са произнасяли подигравки на Своя Създател!

19:4 **Тогава Пилат пак излиза** при тълпата и им съобщава, че ще доведе Исус **навън** при тях, но че не намира никаква вина в Него. Така Пилат се осъжда от собствените си гуми: той не намира никаква вина в Христос, но въпреки това не го освобождава.

19:5 **Когато Исус излиза навън** с „трънения венец и моравата греха“, Пилат Го представя с думите: „**Ето Човека**.“ Трудно е да се каже дали той казва това с подигравка, със съчувствие или без да влага никакво чувство.

19:6 **Главните свещеници** забелязват колебанието на Пилат и започват яростно да крещат: „Разпни Го! Разпни Го!“ Обърнете внимание, че *религиозните водачи* играят водещата роля в убиването на Спасителя. През всички векове едни от най-жестоките гонители на истинските вярващи са били църковни служители. **Пилат** изглежда отвлечен от тази безпричинна омраза към Исус и казва нещо, което може да се изтълкува по следния начин: „Ако вие мислите така, защо не **Го вземете и не Го разпнете?** Що се отнася до мен, аз смятам, че Той е невинен.“ Пилат знае, че юдеите не могат да убият Исус, тъй като нямат власт за таква нещо – само римляните са имали право да изпълняват смъртни присъди по онова време.

19:7 **Когато юдеите** разбират неуспеха си да докажат, че Исус представлява опасност за управлението на Цезар, те излизат с религиозно обвинение срещу Него. Христос твърдеше, че е равен на Бога, като казваше, че е **Божият Син**. За юдеите това е бого-

хулство, което трябва да се накаже със смърт.

19:8, 9 Възможността Исус да е Божият Син уплашва Пилат. Той вече е обзет от безпокойство, което още повече се засилва от тази възможност.

Пилат отвежда Исус обратно в преторията или съдийската зала и Го пита **откъде е**. Във всички тези събития Пилат е една много трагична фигура. Той признава със собствените си уста, че Исус е невинен, но няма моралната смелост да Го освободи заради страха си от юдеите. Защо Исус не му дава **никакъв отговор**? Може би Той знае, че Пилат не желае да действа според светлината, която има в себе си. Така Пилат пропуска своята голяма възможност. Той повече няма да получи светлина, тъй като не е отговорил на светлината, която му е била дадена.

19:10 Пилат се опитва да накара Господ да говори, като Го заплашва. Той припомня на Исус, че като римски управител има власт както да Го освободи, така и да Го **разпъне**.

19:11 Самооблаганието на Господ Исус в този момент е забележително. Той е по-спокоен от Пилат. Господ отговаря на Пилат, че каквато и власт да притежава Пилат, тя му е дадена от Бога. Всички управления са дадени от Бога и всяка власт – също, независимо дали е гражданска или духовна.

„**Оня, който Ме предаде на Тебе**“ може да се отнася до: (1) първосвещеника *Каяфа*; (2) предателя *Юда*; или (3) еврейския *народ* като цяло. Мисълта на Господа е, че тези юдеи е трябвало да знаят по-добре. У тях са Писанията, в които е пророкувано идването на Месията. Те са били длъжни да Го разпознаят, когато е дошъл. Въпреки това те са Го отхвърлили и сега викат, като искат живота Му. Този стих ни показва, че виновността има

степенни. Пилат е виновен, но Каяфа, Юда и всичките зли юдеи са *по*-виновни от него.

19:12 Точно когато Пилат решава да освободи Исус, юдеите използват най-силния си аргумент: „**Ако пуснеш Тогова, не си Кесарев приятел.**“ (Кесар или Цезар е официалната титла на римския император.) Тези хора изобщо не се интересуват от съдбата на Кесаря; точно обратното: те го мразят и искат да го унищожат и да се освободят от неговата власт. Въпреки това тук те претендират, че зачитават неговата империя от заплахата на Исус, който твърди, че е цар! Еврейският народ по-намае плодотворите на това лицемерие през 70 г. сл. Хр., когато римските легиони нападнаха Ерусалим и го унищожиха напълно, избивайки всичките му жители.

19:13 Пилат не може да устои на това обвинение в нелоялност и капитулира пред исканията на тълпата. Сега той **извежда Исус** на едно открито място, познато **под името „Каменно настлание“**, където обикновено се решават подобни въпроси.

19:14 Същност празникът на Пасхата е приключил миналата вечер. „**Денят на приготвянето на пасхата**“, за който се говори тук, е денят за приготвянето на празника, който следва Пасхата. „**Около шестия час**“ вероятно означава 6.00 ч. следобед, но това не е много сигурно, тъй като все още има неразрешени въпроси по отношение на времето в Евангелията. „**Ето вашият Цар!**“ – казва Пилат, опитвайки се да раздрани и предизвика юдеите. Без съмнение той ги обвинява заради това, че са го принудили да осъди Исус.

19:15 Юдеите продължават да настояват Исус да бъде разпънат. Пилат им се присмива с въпроса: „**Вашият Цар ли да разпъна?**“, при което юдеите проявяват най-голямата си низост, като казват: „**Нямаме друг цар освен**

Кесаря. “Безбожен народ! Отказал се от своя Бог заради един зъл монарх-езичник!

19:16 Пилат пожелава да угоди на юдеите и предава Исус на войниците, за да Го разпънат. Той обиква повече похвалата на човеците от похвалата на Бога.

3. Разпятието (19:17-24)

19:17 Думата, преведена като „кръст“, се е употребявала за обозначение на предмет от едно гървено парче (нещо като кол) или от две парчета, съединени едно с друго. Обикновено той е имал такива размери, че човек е можел да го носи. Исус е носил **кръста си** на известно разстояние, след което – според другите Евангелия – са го дали на някакъв мъж на име Симон от Киринея, който е продължил да го носи. „**Мястото, наречено Лобно**“, вероятно е получило това име поради една от следните две причини: (1) Самото то е приличало на череп, особено ако е било някакъв хълм с пещери в него. Подобно място е Гордонската Голгота в днешен Израел. (2) Или е било място за екзекуции на престъпници, където е имало черепи и кости. Това е малко вероятно да е така, като се има предвид Мойсеевият закон за погребването на мъртъвци.

19:18 Господ Исус е бил разпънат на кръста, като са заковали ръцете Му и краката Му. След това са издигнали кръста и са го забили в една дупка в земята. Единственият съвършен Човек, Който някога е живял, е бил посрещнат по този начин от Своите Си! Ако ти никога не си приел Исус като Свой Господ и Спасител, няма ли да направиш това сега, когато четеш този простичък разказ за това, как Той е умрял за теб? Едновременно с Господ са били разпънати двама разбойници – **от едната и от другата**

Му страна, което е станало в изпълнение на пророчеството на Исая 53:12: „И към престъпници биде причислен.“

19:19 Обикновено над главата на разпънатия са слагали табела с надпис, който е оповестявал престъплението. Пилат е предложил да напишат на табелата: **ИСУС НАЗАРЯНИН, ЮДЕЙСКИЯТ ЦАР.**

19:20 Александър изразява чувствата си по отношение на този надпис със следните думи:

„Надписът е бил на староеврейски – свещения език на патриарсите и пророците; на гръцки – златния език на музиката, който дава душа на нещата от материалния свят и тяло на абстрактните неща от философията; и на латински – езика на един народ, който е бил първоначално най-силният от всички човешки народи. Трите езика представляват трите човешки общества и техните идеи: откровението, изкуството, литературата; прогреса, войната и правото. Навсякъде, където съществуват тези три стреления на човешката раса, навсякъде, където може да се предават съобщения на човешки език, навсякъде, където има сърце, което греши, език, който говори, и очи, които четат, Кръстът може да отнесе своето послание.“⁵²

„Мястото... беше близо до града.“ Господ Исус е бил разпънат извън очертанятията на града. Точното място не е известно със сигурност.

19:21 Главните свещеници не харесали надписа: те предпочитали той да звучи като претенция от страна на Христос, а не като факт (който всъщност и е).

19:22 Пилат не пожелал да смени написаното. Той вече нямал търпение с юдеите и не искал да прави повече отстъпки. Жалко, че не беше показал тази своя решителност по-рано!

19:23 При всички тези екзекуции на войниците се е разрешавало да си разделят личните вещи на разпънатите. Тук ние четем как те са си разделили **грехите** на Христос. Явно всичките те са били пет на брой. Войниците са си разделили четири от тях – без **горната греха**, която е **нямала рѣб** и не е можела да се нареже, без да се унищожи.

19:24 Затова те решили да **хвърлят жребий** за грехата, след което тя отишла при неназования победител. Едва ли някой от тях е съзнавал, че участва в изпълнението на едно пророчество, написано хиляда години порано (Пс. 22:18)! Изпълнението на тези пророчества отново ни напомнят за това, че Библията е вдъхновена от Бога и че Исус Христос наистина е обещаният Месия.

И. Исус поверява майка Си на Йоан (19:25-27)

19:25 Много ученици на Библията смятат, че в този стих са споменати четири жени: (1) Мария, **майката** на Исус; (2) Саломия, **сестрата** на Мария и майката на Йоан; (3) **Мария, съпругата** на Клеопа; и (4) **Мария Магдалина**.

19:26, 27 Независимо от Своите Собствени страдания Господ е изпитвал нежна любов към другите. Виждайки **майка Си** и **ученика Си Йоан**, Той се е обърнал към нея и ѝ е представил Йоан като един, който ще ѝ бъде като син отпък нататък. Когато Господ казва на майка Си: „**Жено...**“, Той не показва липса на уважение. Интересно е обаче, че Той не я назовава „майка“. Това не е ли показателно за онези, които се изкушават да издигнат Мария на по-високо място от това, което ѝ се полага – т. е. да започнат да ѝ се покланят като на богиня? Исус сега казва на Йоан, че той трябва

да се грижи за Мария като за своя собствена **майка**. Йоан се подчинява на думите на Исус и прибира Мария у дома си.

Й. Краят на делото на Христос (19:28-30)

19:28 Между 27 и 28 ст. са изминали три часа от тъмнина – от обед до 3.00 часа следобед. Точно тогава Исус е бил изоставен от Бога, за да понесе наказанието за нашите грехове. Неговият вик: „**Жаген съм!**“, говори за истинска, физическа жажда, изострена още повече от мъките на разпятието. Но той също така говори и за една по-голяма жажда от тази – за духовната Му жажда за спасението на човешките души.

19:29 Войниците са дали на Исус да пие оцет, като вероятно са завързали една гъба, напоена с оцет, на усоп и са я притиснали до устните Му. (**Исопът** е растение, което се е използвало и по време на Пасхата, Изх. 12:22.) Този оцет е различен от оцета, смесен с жлъчка, който Му е бил даден по-рано (Мат. 27:14), и който Той не е изпил, за да не Му подейства като обезболяващо средство. Исус е искал да понесе нашите грехове в пълно съзнание!

19:30 „**Свърши се!**“ Свърши се делото, което Неговият Отец Му даде да извърши! Свърши се приношът на възлиянието на Неговата душа за нашите грехове! Свърши се делото на изкуплението и примирението! Наистина Той все още не е бил умрял, но Неговата смърт, погребение и възнесение са били толкова сигурни, че все едно са били извършени. Затова Господ е могъл да възвести пред всички, че пътят за спасение на грешниците вече е открит. Днес ние благодарим на Бога за свършеното дело на Господ Исус на кръста на Голгота!

Някои изследователи на Библията мислят, че когато Исус е навел **главата Си**, Той всъщност я е навел назад. Вайн пише, че „тук не става въпрос за едно безпомощно отпускане на главата след смъртта, а за съзнателно навеждане на главата в положение на почивка“.

Думите „**предаде дух**“ подчертават факта, че смъртта на Исус е била акт на Неговата Собствена воля. Той Сам е определил времето на Своята смърт: изцяло владеейки Своите способности, Той Сам е *предал духа Си* – действие, което един обикновен човек не може да извърши.

К. Пробождането на ребрата на Спасителя (19:31-37)

19:31 И отново ние виждаме загрижеността на тези религиозни **юдеи** по отношение на подробностите при извършването на такова хладнокръвно убийство: те са прецеждали комара, а са поглъщали камилата. Юдеите не са искали да оставят телата на **кръстовете до съботния ден**, тъй като са мислели, че това няма да е прилично, а освен това в града е щяло да има религиозен празник. Затова те са помолули Пилат да нареде да се **пречупят краката** на тримата разпънати, за да се ускори смъртта им.

19:32 Писанията не ни казват как са били пречупени пищялите на разпънатите, но най-вероятно това е било направено на много места, тъй като пречупването на едно-единствено място не е могло да доведе до смърт.

19:33 Войниците, за които се спомеена тук, са били хора с голям опит в тези неща. Те са знаели, че **Исус... е бил умрял вече**. Не е било възможно да е бил припаднал или загубил съзнание. Затова не са **Му пречупили краката**.

19:34 Текстът не ни казва защо **едн от войниците е пробол ребрата**

на Исус. Може би това е бил последният изблик на злобата в неговото сърце. „Това прилича на последния враждебен изстрел на победения враг след края на битката, издаващ дълбоката омраза, която таи човешкото сърце към Бога и Неговия Христос.“ Изследователите нямат единно мнение по отношение на значението на **кръвта и водата**. Някои приемат това като признак, че Исус е умрял от разрыв на сърцето, но ние смятаме, че това не е възможно, след като смъртта на Исус е един волеви акт. Други смятат, че това е символ на кръщението и Господната вечеря, което ни се струва прекалено пресилено. **Кръвта** означава очистване от вината на греха; докато **водата** олицетворява очистване от осквернението от греха чрез Словото. Тази мисъл е изразена много сполучливо в следния стих:

*Нека водата и кръвта,
изтекли от прободената Ти страна,
спасят мене от греха,
от вината на греха и моцта.*

Огастъс Топлейди

19:35 35 ст. свидетелства или за това, че краката на Исус не са били пречупени, или за пробождането на ребрата Му, или за сцената на разпятието като цяло. „**Тоя, който видя**“, без съмнение е Йоан, авторът на този разказ.

19:36 Този стих идва, за да подкрепи 33 ст. като изпълнение на пророчеството от Изход 12:46: „Кост Негова няма да се строши.“ Тези думи се отнасят за агнето по време на Пасхата. Според нареждането на Бога костите на агнето е трябвало да останат цели. Христос е истинското Пасхално Агне, осъществяващ този символичен образ с най-голяма точност.

19:37 37 ст. подкрепя 34 ст. Макар и войникът да не е съзнавал това, неговото действие е било едно чудно из-

пълнение на друго пророчество от Писанието (Зах. 12:10). „Човекът проявява своята злина, Бог проявява Своята воля.“ Пророчеството на Захария се отнася до един бъдещ ден, когато вярващите юдеи ще видят идването на Господа на земята. „И те ще погледнат на Мене, Когото прободоха. И ще плачат за Него, както плаче някой за едничкия си син.“

Л. Погребението в гроба на Йосиф (19:38-42)

19:38 С този стих започва разказът за погребението на Исус. До този момент **Йосиф от Ариматея** е вярвал тайно в Исус. **Страхът от юдеите** го е възпирал от открито признание. Сега той излиза пред всички и смело иска **тялото на Исус**, за да го погребее. Така той излага себе си на отлъчване, гонене и насилие. Единственото нещо, за което можем да съжаляваме, е, че той не е пожелал да защити тази своя позиция, докато Исус още е проповядвал на хората.

19:39, 40 Читателите на Йоан вече познават **Никодим**, тъй като са се срещали с него преди това – веднъж, когато той **гойде при Исус през нощта** (3 гл.); и втори път, когато Никодим настоя пред Синедриона да се отнесе по-справедливо към Исус и да Го изслуша (7:50, 51). Сега той се присъединява към Йосиф и донася „**сто литри смес от смирна и алой**“. Вероятно тези аромати са били във вид на прах, с който е било поръсено тялото. След това **тялото** е било **увито** с леноно платно.

19:41 Почти всяко изречение от този текст е изпълнение на някакво пророчество. Исая беше предсказал, че хората ще искат да погребат Месията „между злодеите“, но че в смъртта Си Той ще бъде „при богатия“ (Ис. 53:9). Един „**нов гроб**“ в **градината**

може да принадлежи само на богат човек. От Евангелието на Матей научаваме, че той е бил на Йосиф от Ариматея.

19:42 **Тялото на Исус** вече е положено в гроба. Юдеите са искали да се отърват от тялото, за да могат „спокойно“ да празнуват приготвения ден, който е започвал след залез слънце. Но Бог вече е бил решил тялото да бъде в сърцето на земята в продължение на три дни и три нощи. В тази връзка бихме искали да споменем, че според начина, по който юдеите са броели дните, всяка част на деня се е брояла като един ден. От това следва, че пророчеството в Матей 12:40 за това, че Исус ще бъде в гроба три дни, наистина е изпълнено.

IX. Победата на Човешкия Син (20 гл.)

A. Празният гроб (20:1-10)

20:1 **Първият ден на седмицата** е неделя. **Мария Магдалена** **опица на гроба** преди зорязване. Вероятно гробът е представлявал малка стаичка, издълбана в земята или в скалата на някакво възвишение. **Камъкът** е имал формата на монета – кръгъл и сплескан от двете страни. Той се е слагал в някаква вдлъбнатина или канал, издълбан пред входа на гроба и с търкулване е заставал точно отпред като врата. Когато Мария стига там, **камъкът** вече е махнат. Това, между другото, се е случило *след* възкресението на Христос, както научаваме от Матей 28.

20:2 **Мария** **незабавно** **изтичва** при **Петър** и **Йоан**, за да им съобщи, че са махнали камъка и са извадили тялото на Господ **от гроба**. Тя не знае кой точно е направил това, но употребява местоимението „те“ като безлично местоимение, просто за да обясни случилото се. Нека обърнем внимание на

верността и посветеността на жените по време на разпъването и възкресението на нашия Господ. Учениците изоставиха Господ и избягаха, докато жените останаха до Него, без да мислят за собствената си безопасност. Всичко това не е без значение.

20:3, 4 Трудно е да се каже какво са си мислели **Петър** и **Йоан**, докато са излизали от града и са тичали към градината близо до Голгота. **Йоан** вероятно е бил по-млад от **Петър** и е стигнал **първ** при гроба.

20:5 Сигурно вхождат на гроба е бил доста нисък и, за да може човек да погледне вътре, е трябвало да се наведе. **Йоан** се навежда и **вижда „плащаниците сложени“**. Дали те са били развити от тялото или са стояли във формата, която са заемали, докато са били увити около тялото, не можем да кажем със сигурност, макар че второто е по-вероятно. **Йоан не влиза в гроба**.

20:6, 7 Тук вече **Петър** настига **Йоан** и **влиза в гроба**, без да се колебае. В неговата импулсивна природа има нещо, което ни кара да го чувстваме като една сродна на нас душа. Той също **вижда „плащаниците сложени“**, но Спасителят не е там.

Тази подробност с **кърпата** е добавена, за да покаже, че излизането на Господ е било спокойно и е станало с ред. Ако тялото е било откраднато, крадецът едва ли би се заел да сътва внимателно някаква си **кърпа!**

20:8 **Йоан** влиза в гроба и **вижда** внимателно подредените платна и **кърпа** и **повярва**. Когато се казва „и **видя, и повярва**“, се има предвид нещо повече от физическото виждане. Това означава разбиране. Пред него е стояло доказателството за възкресението на Христос. То му е показало това, което се е случило, и **той... е повярвал**.

20:9 До този момент учениците не са разбирали старозаветното **Писание**, което казва, че Месията **трябва**

да възкръсне от мъртвите. Сам Господ им каза това няколко пъти, но те не го разбраха. **Йоан** е първият, който го разбира.

20:10 След това учениците се връщат на мястото, където са отседнали – най-вероятно в Ерусалим. Без съмнение те идват до извода, че няма смисъл да чакат при гроба и че ще бъде по-добре, ако отидат и кажат на другите ученици това, което са видели.

Б. Христос се явява на Мария Магдалена (20:11-18)

20:11 Първите две думи на този стих са впечатляващи: „**А Мария...**“ Другите двама ученици са си отишли в къщи, а **Мария...** Тук отново **виждаме** огромната любов и посветеност на една жена. На нея беше простено много, затова тя и обичаше много. Тя продължава своето бдение във, пред гроба, плачейки, тъй като си мисли, че тялото на нейния Господ е откраднато, и то вероятно от Неговите противници.

20:12 Този път, когато поглежда в гроба, **Мария вижда два ангела**, седнали на мястото, **където е лежало тялото на Исус**. Удивителното е, че тези грандиозни събития са разказани толкова спокойно и без никакви особени емоции.

20:13 **Мария** не изглежда да се е уплашила или изненадала. Тя отговаря на техния въпрос така, като че ли това, което ѝ се случва, е нещо нормално. От нейния отговор личи, че тя все още не разбира, че **Исус** е възкръснал и е отново жив.

20:14 В този момент нещо я накарва да се обърне назад. Там стои Самият **Исус**, макар че тя не Го разпознава. Все още е рано сутринта и може би утрото не е настъпило. Освен това от непрекъснатото плачене, очите ѝ сигурно са били премрежени. Възмож-

но е също така Бог да ѝ е попречил да види Господ го момента, в който е дошло времето за това.

20:15 Господ знае отговорите на тези въпроси, но иска да ги чуе от нейните уста. Тя предполага, че Той е **градинарят**. Спасителят на света може да бъде много близко до хората и те въпреки това да не Го познаят. Обикновено Той идва преоблечен в скромни грехи, а не като един от богаташите на тази земя. В отговора си Мария не нарича Господ по име. И трите пъти, когато споменава Исус, тя използва местоимението „Го“. В този момент тя мисли само за една-единствена Личност и не чувства нужда да уточнява повече коя е Тя.

20:16 Сега Мария чува познатия глас, който я вика: „Марийо!“ Този глас не може да се срещи с никой друг: това е **Исус!** Тя Го нарича „Рабуни!“ , което означава „мой велики **Учителю**“. Всъщност Мария все още мисли за Исус като за Великия Учител, Когото тя е познавала. Тя не разбира, че сега Той е нещо повече от неин Учител – Той е неин Господ и Спасител. Затова Господ се подготвя да ѝ обясни по-новия и по-пълн начин, по който тя ще Го познава отпък нататък.

20:17 Мария е познавала Исус лично като Човек. Тя е видяла да се случват много чудеса, докато Той е бил в тялото Си на земята. Затова тя си мисли, че ако Исус не е при нея, така че да може да Го вижда с физическите си очи, тя не може да има никаква надежда за благословение. Господ трябва да коригира това нейно мислене. Той ѝ казва: „**Не Ме приемай само като един Човек в плът. Аз все още не съм се възнесъл при Моя Отец.** Когато се върна в небето, Светият Дух ще бъде изпратен долу на земята. Когато дойде, Той ще Ме открие на твоето сърце така, както никога досега не си Ме виждала. Аз ще ти бъда по-близък и по-скъп, отколкото досега.“

После Исус ѝ казва **да отиде** при Неговите **братя** и да им каже за новия ред, който Той е въвел. За първи път Господ нарича учениците Си „**братята Ми**“. Сега вече те могат да знаят, че Неговият Отец е и техен Отец и че Неговият Бог е и техен Бог. До този момент вярващите не са били „синове“ и „Божии наследници“.

Господ Исус не казва „**Нашия Отец**“, а „**Моят Отец и вашият Отец**“. Причината за това е, че Бог е Негов Отец по различен начин, отколкото е наш Отец. Бог е **Отец** на Господ Исус още от вечността. Христос е Синът с вечно потекло. Синът е равен на Отец, докато ние сме синове по осиновление. Това е една връзка, която започва от момента на нашето спасение и няма да свърши никога. Като Божии синове ние не сме равни на Бога и никога няма да бъдем.

20:18 Мария Магдалена се подчинява на поръчението, което ѝ е дал Господ, и става „апостол на апостоли“, както я беше нарекъл някой. Има ли някой, който да се съмнява, че тази голяма привилегия ѝ е била дадена като награда за голямата ѝ привързаност към Господ?

В. Христос се явява на учениците Си (20:19-23)

20:19 Вече е неделя вечер. Учениците са се събрали заедно вероятно в горната стая, в която бяха и преди три нощи. **Вратите са затворени поради страха от юдеите.** Изведнъж те виждат Исус, че стои **по средата**, и чуват гласа Му, който им казва: „**Мир вам!**“ Ясно е, че Господ е влязъл в стаята, без да отваря вратите. Това е едно чудо. Не трябва да забравяме, че Неговото възкресено тяло е истинско тяло от плът, кръв и кости. Въпреки това Той е имал власт да минава през различни барieri и да се държи незави-

симо от природните закони. Думите „Мир вам!“ носят сега ново значение, тъй като Христос установи този мир чрез кръвта, която проля на Своя кръст. Онези, които се оправдават чрез вяра, имат мир с Бога.

20:20 След като им казва: „Мир вам!“, Спасителят показва на учениците Си безелите от раните, с които е спечелил този мир. Те виждат белезите от пироните и раната от копие-то. Сърцата им се изпълват с радост веднага щом разбират, че това е наистина Господ. Той изпълни това, което беше казал, че ще направи: възкръсна от мъртвите! Възкръсналият Господ е източникът на радостта на християните.

20:21 21 ст. е един много хубав стих. Господ не иска от вярващите да се наслаждават на тази радост егзистично, а очаква от тях да я споделят с другите хора. Затова Той ги изпраща в света, така както и Неговият Отец Го беше изпратил:

Христос гоиде на света като един Бедняк.

Той гоиде като Слуга.

Даде всичко от Себе Си.

Върши волята на Отца Си.

Идентифицира Себе Си с човека.

Навсякъде вършеше добро.

Правеше всичко със силата на Светия Дух.

Неговата цел беше кръстът.

Сега Той казва на учениците Си:

„Така и аз изпращам вас.“

20:22 Това е един от най-трудните стихове в цялото Евангелие. Той ни казва, че Исус духва върху учениците и им казва: „Приемете Светия Дух.“ Проблемът е в това, че Светият Дух е даден малко по-късно, в деня на Петдесетница. Как тогава Господ казва тези думи, без събитието да стане незабавно?

Във връзка с този стих има няколко обяснения. (1) Някои смятат, че Господ само изрича едно обещание за това, което те ще получат в деня на Петдесетница. За нас това не е достатъчно добро обяснение. (2) Други мислят, че това, което казва Спасителят, не е: „Приемете Светия Дух“, а по-скоро: „Приемете Свят Дух.“ От това те правят заключение, че тогава учениците не получават Светия Дух напълно, а само част от функциите на Светия Дух, като например по-добро познаване на истината или сила и водителство за тяхната собствена мисия. Според това мнение учениците получават само гаранция или преградуване на Светия Дух. (3) Трети твърдят, че в този момент Господ е излял изцяло Светия Дух върху учениците Си, което ни се струва много вероятно в светлината на такива стихове като Лука 24:49 и Деяния 1:4, 5, 8, където за цгването на Светия Дух се говори все още като за едно бъдещо събитие. От Йоан 7:39 става ясно, че Духът не е могъл да гоиде в пълнота преди прославянето на Исус, т. е. преди връщането Му на небето.

20:23 Това е още един труден стих, във връзка с който има големи спорове. (1) Едно от мненията е, че Исус наистина дава на Своите апостоли (и техните предполагаеми последователи) *властта* да прощават грехове или да задържат грехове. Това мнение обаче пряко противоречи на учението на Библията, според което само Бог може да прощава грехове (Лука 5:21). (2) Гейбелин цитира едно друго мнение по този въпрос: „Обещаната сила и дадената власт са във връзка с проповядването на евангелието, във връзка с което ние можем да съобщаваме на хората при какви условия греховете им могат да бъдат простени и, ако те не приемат тези условия, да им казваме, че греховете им си остават.“ (3) Според третото мнение (което е дос-

та близко да второто) и което приемаме ние, Господ дава право на учениците да *заявяват* на хората, че греховете им са простени.

Нека да илюстрираме това трето мнение. Учениците отиват в света и проповядват евангелието. Някои хора се покайват за своите грехове и приемат Господ Исус. Учениците имат право да им кажат, че **греховете** им са **простени**. Други отказват да се покаят и не желаят да повярват в Христос. Учениците им казват, че те прогължават да живеят в своите грехове и че като умрат, ще загинат завинаги.

Като допълнение на това обяснение бихме искали да отбележим още, че Господ дава на учениците специална власт при някои грехове. Така например в Деяния 5:1-11 Петър използва тази власт, в резултат на което Анания и Сапфира умират. В 1 Коринтяни 5:3-5, 12, 13 виждаме как Павел загързва греха на един човек и опрощава греха на друг човек във 2 Кор. 2:4-8. Във всички тези случаи става въпрос за прощаване на наказанието от тези грехове в този живот.

Г. Съмнението се превръща във вяра (20:24-29)

20:24 Не трябва да изпагаме в крайности и да обвиняваме **Тома** за това, че не е бил там по това време. Тук не се казва нищо, което да покаже причината за неговото отсъствие.

20:25 Тома обаче може да бъде обвинен за своето отношение на неверие; за това, че той е искал да има видимо, осезателно доказателство за възкресението на Господ, иначе **не би повярвал**. Такова е и отношението на много хора днес, макар да не е много разумно. Дори и учените вярват на много неща, които не могат нито да видят, нито да пипнат.

20:26 След една седмица Господ отново се появява на **учениците Си**. Този

път и **Тома е там**. Господ Исус отново влиза в стаята по един свръхестествен начин и отново ги поздравява с думите „**Мир вам!**“.

20:27 Господ се гържи внимателно и нежно със Своя невярващ последовател. Той го кани да се увери в реалността на Неговото възкресение, като сложи **ръката** си върху раната на прободените Му от копие **ребра**.

20:28 Най-после **Тома** се убеждава. Ние не знаем дали той наистина слага ръка върху ребрата на Господ, но знаем, че разбира, че Господ наистина е възкръснал и че е както **Господ**, така и **Бог**. Джон Бойс прави следния кратък и красив коментар на това събитие: „Тома призна Божествеността, която не виждаше, по раните, които виждаше.“

20:29 Важното, което трябва да отбележим тук, е, че Исус прие да Му се поклонят като на Бог. Ако Той беше само човек, щеше да откаже това поклонение. Вярата на Тома обаче не е най-удобната вяра за Господ. Това е една вяра, основаща се на виждане. **По-блажени са ония, „които без да видят, са повярвали“.**

Най-сигурното доказателство за нашата вяра е Божието Слово. Ако Бог каже едно нещо, ние изразяваме почитта си към Него, като го вярваме, и не Му отдаваме почит, когато искаме от Него допълнителни доказателства. Ние трябва да Му вярваме просто защото Той го е казал и защото Той не може да лъже или да греша.

Д. Целта на Евангелието от Йоан (20:30, 31)

Не всички чудеса на Исус са записани в Евангелието от Йоан. Светият Дух е избрал онези чудеса, които могат да послужат най-добре на Неговата цел.

Тук ние четем каква е била целта на Йоан, за да напише тази книга. Той е

искал неговите читатели да повярват, че Исус е истинският Месия и Божият Син. Вярвайки това, те ще имат „вечен живот в Неговото име“.

А ти повярва ли?

Х. Епизод. Възкръсналият Син със Своите Си (21 гл.)

А. Христос се явява на Своите ученици в Галилея (21:1-14)

21:1 Мястото на действието сега е Тиберианското (Галилейското) езеро. Учениците са отишли на север, към домовете си в Галилея. Господ Исус ги среща там. Думите „ето как им се яви“ означават, че Йоан е на път да опише начина, по който Христос се е явил на учениците Си.

21:2 По това време там са се събрали заедно седем от учениците – Петър, Тома, Натанаил, Яков и Йоан (Зеведеевите синове) и още двама, чието имена не знаем.

21:3 Симон Петър решава да отиде на езерото, за да лови риба, и другите се съгласяват да отидат с него. Това е едно много естествено решение, макар че някои изследователи на Библията смятат, че това тяхно пътуване не е било по Божията воля и че те са отишли там, без първо да се помолят. През оная нощ учениците не улавят нищо. Това едва ли са първите рибари, които ловят цяла нощ без никакъв успех! Този случай показва безполезността на човешките усилия без Божията помощ, особено когато става въпрос за лов на души.

21:4 На сутринта Исус ги чака на брега, докато те гребат, макар че не Го познават. Може би е прекалено тъмно или учениците не могат да Го познаят поради Божията намеса?

21:5 Господ пита учениците Си дали имат нещо за ядене, но те разочаровани Му казват, че нямат.

21:6 Според тях Той е само един непознат, който се разхожда на брега. Въпреки това по Негов съвет учениците хвърлят мрежата от дясната страна на лодката и – каква изненада! – мрежата се напълва с риба. Рибата е толкова много, че те не могат да изтеглят мрежата. Това показва, че Господ Исус има съвършено знание за местоположението на рибата в езерото. То също така ни учи, че когато Господ ръководи нашето служение, няма да има повече празни мрежи. Господ знае къде има готови за спасение души и желае да ни насочи към тях – стига само да Му позволим.

21:7 Йоан пръв познава Господ и веднага казва на Петър, който препасва връхната си дреха и тръгва по водата (както предполагаем някои).

21:8 Другите ученици се преместват от лодката в една малка лагуейка и издърпват рибата на сушата за останалото разстояние от треста крачки.

21:9 Спасителят вече им е приготовил закуската – печена риба и хляб. Ние не знаем дали Господ е уловил сам тези риби или ги е получил по някакъв необикновен начин, но знаем, че Той не е зависим от нашите жалки усилия. Без съмнение, когато отидем на небето, ще научим, че докато много хора са били спасени чрез проповядване и лични свидетелства, много други ще бъдат спасени от Самия Господ без човешка помощ.

21:10 Сега Господ нарежда на учениците Си да донесат рибите с мрежата, но не за да ядат от тях, а за да ги преброят. Правейки всичко това, те разбират, че „тайната на успеха е да работят по Негова заповед и да действат в изрично подчинение на Словото Му“.

21:11 В Библията се дава точният брой на рибите в мрежата – сто петдесет и три. Във връзка с тази цифра има доста интересни предположения:

(1) Тя означава броя на езиците в света по онова време. (2) Показва броя на народите или племената в света, до които ще достигне евангелието. (3) Посочва броя на различните видове риби в Галилейското езеро или в света. Няма съмнение обаче, че тази цифра говори за многообразието на тези, които ще бъдат спасени чрез проповядването на евангелието – хора от всеки народ и език. Фактът, че **мрежата не се скъсва**, е забележителен за рибарите. Това е още едно доказателство за това, че „за Божието дело, извършено по Божия начин, винаги ще има достатъчно Божии ресурси“. Бог ще се погрижи мрежата да не се скъса.

21:12 Поканата за **закуска** е приета и учениците се събират около огъня, за да споделят добрите неща, които Господ е приготвил за тях. Когато вижда накладения огън, Петър сигурно си спомня някоя неща, които се отнасят лично до самия него: може би си спомня за огъня, на който се топлеше, когато се отрече от Господ? Учениците са обхванати от едно странно чувство на страхопочитание и тържественост в присъствието на Господа. Той стои сред тях в Своето възкресено тяло и те могат да Му зададат колкото въпроси си искат, но не смеят. Те знаят, че **това е Господ**, и дори усещат известно чувство на тайнственост около Неговата Личност.

21:13 Исус им дава да ядат и това сигурно им напомня за един подобен случай, когато Господ нахрани пет хиляди души с няколко хляба и риби.

21:14 Това е **третият път**, споменат от Йоан, когато Исус се явява на **учениците Си**. От другите Евангелия става ясно, че е имало още такива случаи. В това Евангелие се казва, че Той се е явил на учениците Си за първи път вечерта, след като е възкръснал; после още веднъж – една седмица по-

късно; и за трети път – сега, на брега на Галилейското езеро.

Б. Възстановяването на Петър (21:15-17)

21:15 Най-напред Господ взема мерки да осигури физическите нужди на учениците Си, а след това – след като ги стопля и нахранва – се обръща към **Петър**, за да се занимае с духовни въпроси. Петър се отрече публично от Господ три пъти, след което се покая и възстанови отношенията си с Него. В следващите стихове това възстановяване е признато пред всички и от Господ.

Тук почти винаги се посочват двата различни синонима на думата „**обичам**“, използвани в тези стихове. 15 ст. може да се перифразира така: „**Симоне, сине Йонов**⁵³, **любиш ли Ме повече, отколкото Ме любят тези, другите ученици?**“ **Петър Му отговаря:** „**Да Господи, Ти знаеш, че те обичам.**“ Петър вече няма да се похваля, че няма да изостави Господ, дори и всички останали да Го изоставят. Той е научил своя урок.

„**Паси агънца на Ми**“ – му казва Исус, като посочва един много практичен начин на показване на любов: Петър ще покаже, че обича Господ, като храни младите хора в стадото Му. Интересно е да се отбележи, че разговорът се прехвърля от темата на риболова към темата на пастирството. Първата говори за делата на евангелизирането; втората – за ученето и пастирската грижа.

21:16 За **второ път** Господ пита Петър дали Го **люби**. Петър за второ път отговаря с искрено недоверие към себе си: „**Да, Господи, Ти знаеш, че Те обичам.**“ Този път Господ му казва: „**Паси овцете Ми.**“ В стадото на Христос има и агнета, и овце, които

имат нужда от един, който да люби Овчаря.

21:17 Тъй като Петър се отрече от Господ три пъти, сега Господ му дава възможност три пъти да Го изповяда.

Този път Петър се позовава на факта, че Исус е Бог, и следователно **знае всичко**. И **третия път** той казва: „**Ти знаеш, че Те обичам.**“ И за последен път Господ казва на Петър, че той трябва да покаже тази своя любов, като **храни Христовите овце**. В целия този пасаж основният мотив е любовта към Христос като единствения приемлив мотив за служение.

В. Исус прегрича смъртта на Петър (21:18-23)

21:18 Когато Петър е бил по-млад, той е имал голяма свобода да ходи, **където си иска**. Но Господ му казва, че на края на живота си той ще бъде арестуван, вързан и отведен на екзекуция.

21:19 Този стих е обяснение на предишния стих. Петър ще прослави Бога, като умре като мъченик. Този, който се отказва от Господ, ще получи такава смелост, че ще даде живота си за Него. Това ни напомня, че ние можем да прославим Бога не само в живота, но и в смъртта. След това Исус казва: „**Върви след Мене.**“ Може би в този момент Той вече си е тръгвал.

21:20 Изглежда, че Петър тръгва след Господ, след което се **обръща и вижда**, че Йоан също **върви след него**. Тук Йоан спира за малко, за да обясни, че той е този, **който се е облегал на гърдите на Господ по време на Пасхалната вечеря** и Го е попитал за името на предателя.

21:21 Когато Петър вижда Йоан, вероятно си мисли следното: „**Ами Йоан?** Дали и той ще умре като мъченик или ще бъде все още жив, когато Господ дойде отново?“ Тогава той пита Господ какво ще стане с Йоан.

21:22 Господ казва на Петър, че не трябва да се грижи за това, което ще стане с Йоан. Дори и Йоан да остане жив до Второто пришествие на Христос, какво от това? Много от неуспехите в християнското служение идват от това, че учениците се занимават много повече един с друг, отколкото със Самия Господ.

21:23 Много често тези думи на Господ се цитират погрешно. Той **не казва**, че Йоан ще бъде все още жив, когато Той се върне отново. Господ само казва, че дори и да бъде така, това не трябва да засяга Петър. Много изследователи виждат някакво значение във факта, че тук Исус свързва Йоан със Своето Второ пришествие и че Йоан е този, който получава привилегията да напише Откровението на Исус Христос, разказвайки за последните времена с големи подробности.

Г. Последното свидетелство на Йоан за Исус (21:24, 25)

21:24 Най-накрая Йоан добавя своето лично свидетелство за точността на това, което е написал. Някои хора смятат, че това е свидетелство на старейшините от Ефеската църква за Евангелието от Йоан.

21:25 Ние не се страхуваме да приемем 25 ст. буквално! Исус е Бог и следователно – безкраен. Няма край на значението на Неговите думи или на броя на Неговите дела. Докато Той е бил тук, на земята, Той е продължавал да бъде Крепителят на всичко – слънцето, луната и звездите. Има ли някой, който да може някога да опише всичко, което включва подгържането на движението на цялата вселена? Дори и по отношение на Неговите чудеса на земята ние имаме описано само най-основното. В едно-единствено изцеление само е включено толкова много: помислете си за нервите, мускулите, кръвните теча и всички остана-

ли елементи, които Исус контролира. Помислете си за това, как Той управлява зародишите, рибите, животинския свят; как ръководи делата на човеците. Помислете си за контрола, който Той упражнява върху атомната структура на всяко късче от материята във вселената. Може ли **целият свят да побере книгите**, които описват всички тези подробности? Отговорът е едно решително „Не!“.

Ето че стигнахме до края на нашия коментар на Евангелието от Йоан. Сега може би разбираме малко по-добре защо то е една от най-обичаните книги в Библията. Със сигурност човек не може да я прочете с разум и молитва, без отново да се влюби в благословената Личност, описана от това Евангелие.

Крайни бележки

- 1) (1:18) В някои от ръкописите (като критическия (НО) текст например) се казва „Единородният Бог“ вместо „Единородният Син“. Традиционното „Единородният Син“ се среща в повечето ръкописи, а така също и в 3:16.
- 2) (1:29) J. Cunddylan Jones, *Studies in the Gospel According to St. John*, p. 103.
- 3) (1:45) James Steward, *The Life and Teaching of Jesus Christ*, pp. 66, 67.
- 4) (1:51) Само Йоан използва „гвойното „Амин“ („Истина, истина ви казвам ...“). Другите Евангелия, които явно предават думите на нашия Господ *по-сбито*, използват само веднъж думата „Амин“ („Истина ви казвам...“).
- 5) (2:4) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 194.
- 6) (2:11) Jones, *Studies*, p. 148.
- 7) (3:1) Гръцкият съюз „*de*“ може да означава „и“, „а“, „но“ и т. н. Съвременните Библии на английски език показват тенденция да не употребяват този съюз. Това е едно от малкото места, където и ПБКДж е направил това, което се е отразило и в НИПБКДж.
- 8) (3:5) Едно друго логично тълкуване на този стих, което отговаря на контекста на сравняване на духовното раждане с физическото, е това, че водата се отнася до физическото раждане, докато Духът – до Светия Дух. Равните са използвали думата „вода“ за обозначаване на мъжкото семе, като освен това тя може да означава и матката с околородните води, която се пуква при раждането на детето.
- 9) (3:16) F. W. Vogeham, повече информация не ни е известна.
- 10) (4:41, 42) В критическия (НО) текст е изпуснато името *Христос*.
- 11) (4:48) Това личи от формата на глагола в гръцкия език, който е употребен във 2 л. мн. ч.
- 12) (5:2) В критическия (НО) текст е употребено названието *Витсаида*, но археологията потвърждава като правилно традиционното име Витесда, използвано в множеството ръкописи, както и в ПБКДж.
- 13) (5:3) James Gifford Bellet, *The Evangelist*, p. 50.
- 14) (5:18) J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, V:309.
- 15) (5:24) Има други стихове в Библията, които учат, че един ден вярващият ще застане пред съда на Христос (Рим. 14:10; 2 Кор. 5:10). Тогава въпросът с неговите грехове няма да бъде повдигнат с цел да бъде наказан, тъй като този въпрос е бил разрешен на Голгота. Пред Христовото съдилище ще бъде направен преглед на живота и служението на вярващия и той или ще получи награда, или ще претърпи загуба. Следователно там няма да става въпрос за спасението на душата му, а за това, доколко плодотосен е бил неговият живот.
- 16) (5:29) Ако това беше единственият стих в цялата Библия за възкресението, човек можеше да си помисли, че всички мъртви ще възкръснат по едно и също време. Но ние знаем от други места в Библията, и най-вече от Откритието 20, че двете възкресения са разделени едно от друго от един период от най-малко хиляда години. Първото възкресение е възкресението на спасените чрез вяра в Христос, докато Второто Възкресение включва всички, които са умрели като невярващи.

- 17) (5:39) Формата на гръцкия глагол, преведен като „изследвате“, не е много ясна. Тя може да бъде употребена както в *повелително* наклонение („изследвайте“, според ПБКДЖ), така и в *изявително* наклонение („изследвате“, според НИПБКДЖ). Контекстът обаче подкрепя втория превод.
- 18) (5:47) Guy King, *To My Son*, p. 104.
- 19) (6:11) W. H. Griffith Thomas, *The Apostle John: His Life and Writings*, pp. 173, 74.
- 20) (6:15) Frederick Brotherton Meyer, *Tried by Fire*, p. 152.
- 21) (6:31) Манната е била храна във формата на малки бели топчета, която Бог е давал на израелтяните по някакъв свръхестествен начин, докато са били в пустинята. Те е трябвало да събират манната от земята всяка сутрин през първите шест дена на седмицата.
- 22) (6:55) Текстът на НИПБКДЖ гласи „храна наистина...“ и „питие наистина...“, което обаче има същия смисъл на реалност, както критическия (НО) текст: „истинска храна...“ и „истинско питие...“.
- 23) (6:59) Синагогата е местна сграда за среща на религиозните юдеи, която се е различавала от храма в Ерусалим, тъй като той е бил единственото място за принасяне на жертви от животни.
- 24) (6:69) Критическият (НО) текст гласи само: „Ти си Христос, Светият Божий.“
- 25) (7:1) Полезно е да се знае, че гръцката дума за юдеи (*ioudaios*) може да означава: (1) *юдеин*, а не галилеянин; (2) всеки евреин (включително и този, който приема Христос); и (3) всеки противник на християнството, и особено религиозният водач. Йоан използва тази дума най-вече в последния смисъл, макар че самият той е бил юдеин във втория смисъл.
- 26) (7:7) Meyer, *Tried*, p. 129.
- 27) (7:8) В критическия (НО) текст е изпусната думата „още“, което не е много сполучливо, тъй като води до допускане на измама от страна на Господ.
- 28) (8:5) J. N. Darby, повече информация не ни е известна.
- 29) (8:11) Текстът от 7:53 до 8:11 липсва в повечето древни ръкописи на Евангелието от Йоан, макар и да присъства в повече от 900 гръцки ръкописа (в голямото мнозинство от тях). Има съмнение, че тези стихове не представляват част от оригиналния текст. Ние смятаме, че те са част от боговдъхновеното Божие Слово, защото поуките от тях са в съвършено съгласие с останалия текст на Библията. Августин смята, че стремежът на някои хора да изключат този текст от Библията е предизвикан от страх той да не насърчи някои идеи, които да доведат до по-голяма морална разпуснатост.
- 30) (8:45) R. C. H. Lenski, *The Interpretation of Colossians, Thessalonians, Timothy, Titus, Philemon*, pp. 701, 02.
- 31) (9:35) Критическият (НО) текст тук гласи „Човешкия Син“ вместо „Божия Син“, което не съответства изцяло на контекста на преклонение, както и на повечето ръкописи.
- 32) (10:28) В гръцкия език (за разлика от официалния английски) има двойно отрицание, което подсилва още повече идеята за невъзможност.

- 33) (10:36) Samuel Green, „*Scripture Testimony to the Deity of Christ*“, p. 7.
- 34) (11:1) Arthur W. Pink, *Exposition of the Gospel of John*, III:12.
- 35) (11:25) Burkitt, повече информация не ни е известна.
- 36) (11:35) Най-краткият стих в Новия Завет на гръцки език се намира на другия край на емоционалния спектър: „Винаги се радвайте“ (*Pantote chairete*; 1 Сол. 5: 16).
- 37) (11:47) J. C. Ryle, *Expository Thoughts on the Gospels, St. John*, II: 295.
- 38) (11:48) Meyer, *Tried*, p. 112.
- 39) (12:5) Ryle, *John*, II:309,10.
- 40) (12:7) Прочитът на критическия (НО) текст, който гласи „за да го запази“ вместо „го е запазила“, противоречи както на контекста, така и на факта, че Мария е отсъствала при гроба на сутринта на възкресението. НМВ разрешава този проблем, като перифразира текста.
- 41) (12:24) T. G. Ragland, повече информация не ни е известна.
- 42) (13:13, 14) Има случаи (най-вече в източните страни), когато някой човек наистина измива краката на друг човек, но това е само пример за смирение от страна на първия.
- 43) (14:20) Има и други популярни илюстрации, които обясняват този стих, като дават пример с птичката в небето, вътре в която също има въздух; или с рибата в морето, вътре в която също има вода.
- 44) (17:1) Marcus Rainsford, *Our Lord Prays for His Own*, p. 173.
- 45) (17:4) Ryle, *John*, III:40, 41.
- 46) (17:26) F. L. Godet, *Commentary on the Gospel of John*, II:345.
- 47) (17:26) Rainsford, *Our Lord Prays*, p. 173.
- 48) (18:14) Steward, *Life and Teaching*, p. 157.
- 49) (18:28) Augustine, Quoted by Ryle, *John*, III:248.
- 50) (18:28) Bishop Hall, *Ibid*.
- 51) (18:28) Poole, *Ibid*.
- 52) (19:20) Alexander, повече информация не ни е известна.
- 53) (21: 15) В критическия (НО) текст името на бащата на Петър е Йоан, а не Йона (както и в 16 и 17 ст.).

Библиография

- Godet, F. L.,
Commentary on the Gospel of John,
Grand Rapids: Zondervan Publishing
House, 1969 (Reprint of 1893 ed., 2 vols.
in one).
- Hole, F. B.,
The Gospel of John Briefly Expounded,
London: The Central Bible Truth Depot,
n. d.
- Ironside, H. A.,
Addresses on the Gospel of John,
New York: Loizeaux Bros., 1956.
- Jones, J. Cynddylan,
Studies in the Gospel According to St. John.
Toronto: William Briggs, 1885.
- Kelly, William,
An Exposition of the Gospel of John
London: C. A. Hammond Trust Bible
Depot, 1966.
- Lenski, R. C. H.,
The Interpretation of St. John's Gospel,
Mineapolis: Augsburg Publishing House,
1942.
- Macaulay, J. C.,
*Obedience Unto Death: Devotional Studies
in John's Gospel*,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Co., 1942.
- Pink, Arthur W.,
Exposition of the Gospel of John,
Vol. III. Swengel, Pennsylvania: Bible
Truth Depot, 1945.
- Rainsford, Marcus,
Our Lord Prays for His Own,
Chicago: Moody Press, 1955.
- Ryle, J. C.,
*Expository Thoughts on the Gospels, St.
John*,
London: James Clarke and Co., Ltd.,
1957.
- Tasker, R. V. G.,
The Gospel According to St. John,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Company, 1968.
- Tenney, Merrill C.,
JOHN: The Gospel of Belief,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Company, 1948.
- Thomas, W. H. Griffith,
*The Apostle John: Studies in His Life and
Writings*,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Company, 1968.
- Van Ryn, A.,
Meditations in John,
Chicago: Moody Press, 1949.
- Vine, W. E.,
John, His Record of Christ,
London: Oliphants, 1957.
- Westcott, B. F.,
The Gospel According to St. John,
Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans
Publishing Co., 1954.

Вилхелм Буш

Исус – наша съдба

Издателство CLV
Издателство ВЕРЕН
266 стр.

Една завладяваща по своята непосредственост и езикова свежест книга. В нея без всякакво напрежение човек получава отговор на такива вълнуващи въпроси, като: За какво живея? Защо Бог мълчи? Как ще се справим с живота, когато другите ни лаят по нервите? Трябва да е другояче, но как? и т. н.

Авторът, Вилхелм Буш, дългогодишен младежки пастор в големия град, говори със заразяващо възхищение за своя Господ и за своите срещи с хора от най-различни социални групи, на които той е помогнал да погледнат към Исус – наш единствен шанс и наша съдба.

Вернер Гитт
Карл Хайнц Ванхайген

Ако животните можеха да говорят...

Издателство CLV
Издателство ВЕРЕН
126 стр.

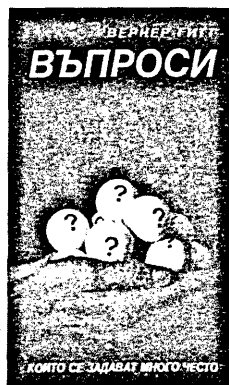
Животните имат много ефикасни комуникационни системи, с които се разбират помежду си. Но те не могат да си говорят с нас на човешки език. Затова авторите са се вживели в тях и са се превърнали в техни говорители. В един мислен разговор животните повдигат въпроси и сами им отговарят. По този начин авторите представят материала живо, развлекателно и въпреки това безупречно от научна гледна точка.

Тази книга е интересна за всички – младежи и възрастни, специалисти и неспециалисти, вярващи и невярващи. Тя е подходяща особено за съмняващи се и търсещи хора, на които може да покаже пътя, по който трябва да тръгнат, за да се запознаят лично със Създателя.

Вернер Гитт

Въпроси, които се задават много често

Издателство CLV,
Издателство ВЕРЕН
160 стр.

Всеки, който започне да се занимава с християнската вяра, се сблъсква с множество въпроси, които се повтарят със забележителна честота почти при всеки търсец.

Целта на автора е била да се съберат и формулират отговорите на тези въпроси в кратка, но достатъчно ясна форма. Общото за всички разгледани в книгата въпроси е, че те са действително задавани от хората. Така че тази книга не представлява въпроси и отговори, обясняващи Библията от гледната точка на един християнин, а се опитва да се отнесе сериозно към проблемите, които действително вълнуват търсещите, питащите и съмняващите се хора. Тук не става дума за сборник от остроумни теологични въпроси или за теоретичен списък от възможни проблеми, а за основни въпроси на търсеци хора, събрани през дългогодишната лекционна практика на автора. Отчасти са разгледани и оригинални самостоятелни въпроси.

Волфганг Бюне

Игра с огъня

Издателство CLV,
Издателство БЕРЕН
347 стр.

„Огнено кръщение“, „Огнени конференции“, „Огънят на съживлението над Африка и Европа“, „Евангелизации с чудеса и знамения“ – тези и други подобни понятия са много популярни в църкви, групи и общества, които са били „докоснати от трите вълни на Светия Дух“.

Под тези „три вълни“ се разбира историята на петдесетното движение (приблизително от началото на века), харизматичното движение (от около 1960 г.) и накрая – „евангелизмът на силата“ („power evangelism“) като „третата вълна на Светия Дух“, която в момента придобива все по-голямо влияние, за да говеде чрез знамения и чудеса до „най-голямото съживление в историята на църквата“.

В тази книга се разглежда историята на „трите вълни“, техните прилики и разлики, особености, слабости и отклонения от Новозаветните учения, но същевременно и породеното от тях предизвикателство отново да се замислим за същността и действието на Светия Дух.

С тази книга авторът желае да даде информация, да покаже подозрителния произход на някои учения и практики, да обърне внимание върху някои съмнителни връзки и преди всичко да призове към искрена самооценка в светлината на Светото Писание.

Джийн Гибсън

Тренировка по християнство – 0

Основен курс

Издателство CLV
Издателство ВЕРЕН
143 стр.

Християнската вяра, християнското мислене и живот се основават върху Божието Слово. Целта на тази книга, първата от една серия от пет курса, е да представи в общ план схващания на Библията, съставляващи основата на християнската вяра.

Материалът е разработен преди около десет години в църквата Fairheaven Bible Chapel в Сан Леандро, Калифорния, от автора Джийн Гибсън (местна църква по новозаветен образец, в която, между другото работи, и известният автор на редица книги върху ученичество, библейска консултация, пастирство и др. Уилям Макдоналд). От шест години серията курсове „Тренировка по християнство“ е широко разпространена в Западна и Източна Европа. От 1991 г. насам „Курс 0“ беше основата за серия много успешни евангелизационни библейски лекции в София.

Темите, разгледани в книгата:

Твоето Слово е истина; Личността на Бога; Божието съществуване; Какво е човекът; Проблемът за греха; За вечността; Исус, Месия – Божият спасителен план; Кръстът на Исус; Новородението; Спасение по благодат; За вярата в Исус Христос; Сигурност в спасението; Новият живот.

Джийн Гибсън

Тренировка по християнство – 1

Курс за начинаещи

Издателство CLV,
Издателство ВЕРЕН
172 стр.

Втората книжка от серията от пет курса е предназначена главно за новоповярвали християни. Тя започва с кратък преглед на основното християнско учение и разглежда подробно елементите, необходими за един християнски живот.

Книгата може да бъде от полза както за самостоятелна работа, така и при провеждане на библейски обучения, особено за млади християни. Тя не носи в основата си доктринална насоченост. След всяка тема са предложени въпроси, които спомагат за практическото усвояване на материала. Книгата може да служи както като учебник, така и като методическо ръководство за учителя.

Тема, разгледани в книгата:

Панорама на Евангелието; Преглед на Христовото учение; Христос като Господ; Погребани в кръщението; Вечно спасение; Животът в църквата; Преодоляване на изкушенията; Имам среща с Бога; Божието Слово като храна; Научи ни да се молим, Ние сме Негови свидетели; Личното свидетелство; Господната вечеря.

Уилям Макдоналд

Христос и църквата

Издателство CLV,
Издателство ВЕРЕН
123 стр.

В нашето време възникват съвсем нови въпроси към учението на Светото Писание за църквата. Хората, които са открили, че изпълването на техния живот със смисъл се състои в това да открият Божията воля за себе си, я търсят сериозно и задълбочено. Една от най-важните области в това отношение е църквата. Тази книга се опитва да даде ясни, разбираеми и достъпни за всеки отговори на широкия спектър от въпроси, които възникват.

Уилям Макдоналд, автор и съавтор на на множество библейски курсове на заочното библейско училище Емаус в Оук Парк, Илинойс, САЩ, систематизира в тази книга основните духовни принципи на новозаветната църква. В своето изследване той се придържа тясно към текста на Библията и ясно отделя всичко, което е добавено от хората и няма основа в Божието Слово.

На тридесетгодишна възраст Уилям Макдоналд дал едно обещание на Господа – да напише коментар, който стих по стих да обяснява разбираемо целия Нов Завет. Настоящият коментар е изпълнението на това обещание и плодът на повече от четиридесетгодишно интензивно изучаване на Библията, на дългогодишна учителска дейност и на едно вярно и последователно служение на Господа. Това, което прави този коментар толкова ценен, е целта, която си поставя, както и пътя, по който постига тази цел. Тук не става дума за просто предаване на знания или някакви теоретични прозрения, а за това да се възвеличи личността и делото на Господ Исус Христос, да се изявят връзки в Писанието, които ни помагат да разберем Божиите мисли, и така тълкуванието да послужи за назидание. Авторът не подминава трудните пасажи, като че ли те не представляват проблем, а открито се занимава с трудностите. Там където съществуват различни тълкувания, той заема една твърда позиция, като обаче респектира и други сериозни схващания. Това е един коментар, който със своята ясна и проста структура превръща четенето в удоволствие и стимулира към едно систематично и последователно изучаване на Библията.

за автора:

Уилям Макдоналд е един високо ценен библейски учител и автор на над 60 книги, някои от които вече са преведени и на други езици. От 1947 до 1965 г. той преподава в библейското училище Емаус, като от 1959 г. е негов ръководител. След усилена преподавателска дейност в Америка и в чужбина от 1973 г. насам той е член на съвета на сътрудниците в Програмата за обучение на работници в Сан Леандро, Калифорния.

за редактора:

Артур Фарстаг е посещавал Националната академия за изкуства във Вашингтон, библейското училище Емаус, където е бил ученик на Уилям Макдоналд, Вашингтонския библейски колеж и Теологическата семинария в Далас. В Далас му биват присъдени титлите магистър по старозаветно богословие и доктор по новозаветно богословие. Там той учи пет и половина години гръцки език. В продължение на седем години той издава Новия Кинг Джеймс превод на Библията. Освен своята дейност като писател и издател Фарстаг се занимава с активна проповедническа дейност, главно в Далас. Той е написал въведенията към коментара на отделните библейски книги, както и допълнителните забележки към гръцкия оригинален текст.